

TRAIAN NICOLA

VALORI SPIRITUALE VASLUIENE

BIOBIBLIOGRAFII

vol. II

P - Z

CONSILIUL JUDEȚEAN VASLUI
MUZEUL JUDEȚEAN "ȘTEFAN CEL MARE"

TRAIAN NICOLA

VALORI SPIRITUALE VASLUIENE

BIOBIBLIOGRAFII

vol. II

P - Z

MUZEUL DE ISTORIE
Ștefan cel Mare
Vaslui

Redactare computerizată:

Luminița Mihaela Modoranu

Mazga Ion

Tehnoredactare:

Anca Isabela Iacob

PAPADIMA, OVIDIU

S-a născut la 23 iunie 1909 în satul Sinoe, comuna Mihai Viteazul, azi, în județul Constanța, ca fiu al Silviei P. (născută în Sibiu, nepoata lui Andrei Balteș, redactorul "Tribunei" sibiene) și al lui Nicolae P. (născut în Samarina din Pind, profesor).

Când a ajuns la vârsta de șapte ani, Ovidiu P. s-a refugiat în Moldova cu întreaga familie (intrasem în război și bulgarii invadaseră Dobrogea), s-a instalat în comuna (azi oraș) Negrești din județul Vaslui, unde a urmat prima clasă primară, de unde s-a transferat la Chișinău, unde a urmat restul claselor primare (1917-1920).

Cursurile secundare le-a urmat la *Liceul Alexandru Papiu Ilarian* din Târgu-Mureș, pe care le-a absolvit în 1928. Ca elev a debutat cu poezii într-o revistă târg-mureșeană, apoi a scos, ca redactor, revista "Îndemnul" (1927).

În toamna anului 1928 s-a înscris la *Facultatea de Litere și Filozofie*, pe care a absolvit-o în 1931, unul dintre profesorii săi, de care s-a legat sufletește și profesional, Dumitru Caracostea, i-a îndrumat orientarea viitoare a lui.

Tot din 1928 a început să frecventeze casa Lovinescu, deci, cenaclul "Sburătorul", la prima vizită citindu-i criticului, poezii proprii. Criticul i-ar fi spus – ne încredințează cel în cauză – că nu-i plac pentru *tradiționalismul lor*. A frecventat acel cenaclu până în 1931, fără a mai lua cuvântul în cadrul lui, niciodată. În "Amintiri"¹⁾ Ovidiu Papadima reproduce o convorbire pe care ar fi avut-o cu Eugen Lovinescu, care, fiind întrebat de primul, de ce-și pierde prețiosul timp cu audierea unei compuneri care de la început se vede că nu merită, criticul i-a răspuns: "Sunt permanent obsedat că s-ar putea să bată la ușa mea un nou Eminescu și eu să trec pe lângă acest moment dintr-o simplă criză de timp. Aștept pe acest nou Eminescu și în numele lui îi primesc pe toți care bat la ușa mea."²⁾

După absolvirea facultății a funcționat ca profesor de liceu între anii 1931-1933, perioadă în care a început să colaboreze la revista "Gândirea" (începând cu nr. 7-9 din 1932).

Fostul său profesor, Dumitru Caracostea, l-a numit asistent universitar onorific (1931-1935) la catedra pe care profesorul o deținea. Paralel, a predat cursuri, ca asistent "bugetar" și la

Academia de Studii Comerciale din Capitală (1933-1935).

În 1935 a conferențiat la Radio București despre “O viziune românească a lumii”, care a prefigurat cartea cu același titlu, apărută în 1941.

S-a căsătorit cu o domnișoară din fostul județ Romanați.

Renunțând la învățământul superior, se încadrează profesor la un liceu din Oradea (1935-1936), la altul din Câmpulung-Muscel (1936-1937) și la Oltenița (1937-1941), cu intermitențe, fiind plecat mai mult timp la Berlin și Viena.

Între 1927-1940 a urmat cursuri de specializare – și și-a pregătit teza de doctorat – ca bursier al “*Fundației Alexander von Humboldt*” din Berlin, apoi a plecat la Viena unde a fost încadrat lector la catedra de *Literatură română* la Universitatea de acolo (1940-1941).

În 1941 revine în țară (1 aprilie) devenind secretar de redacție al *Revistei Fundației Regale Pentru Literatură și Artă*. În acest an a apărut lucrarea sa “O viziune românească asupra lumii” în care a definit concepția poporului român despre lume și viață, pe baza mitologiei și literaturii noastre, folclorului ocupând locul esențial.

A fost numit asistent, apoi șef de lucrări la *Facultatea de Litere și Filosofie* din București (1942-1949), perioadă în care și-a susținut teza de doctorat “Ideologia literară pozitivistă în literatura românească a secolului al XIX-lea - începuturi” (1944, rămasă în manuscris).

Din 1944 și-a încetat funcționarea sa la “*Revista Fundației...*” – revistă care – de altfel – va dispărea în 1947.

În 1943 îi apăruse volumul de schițe de critică literară “*Creatorii și lumea lor*”, în care erau incluși scriitorii M. Sadoveanu, T. Arghezi, V. Voiculescu, N. Crainic, G. Gregorian, Teofil Lianu, V. Papilian, Brătescu-Voinești, Lascarov-Moldovanu.

Deoarece era un fecund conferențiar pe teme de literatură, folcloristică și filosofie a culturii, a publicat o parte din ele în colecția “*Luceafărul*”, în volumul “*Poezie și cunoaștere etnică*” (1944).

La inaugurarea *Cercului de studii folclorice* din București (1 ianuarie 1946) a fost numit în comitetul lui de conducere.

Pe când era numai șef de lucrări, dorindu-și o catedră universitară și auzind că s-ar institui o Universitate la Craiova, îi scria lui C.S. Făgețel – unul dintre fondatorii și conducătorii revistei “*Ramuri*” din Craiova – la 26 noiembrie 1945:

“Citesc în ziare că se va vedea împlinită, în sfârșit dorința craioveană veche a unei universități la D-voastră. Mărturisesc că un

moment dat mi-a surâs ca o idilă imaginea unei vieți tihnite acolo, ca profesor de istoria literaturii române moderne... dar iute m-am scuturat și mi-am zis: “<<Piei Satano!...>>”.³⁾

Fiind periferizat social și chiar profesional, mijloacele de existență fiind minime, iar inflația monetară atingând apogeul ei, Ovidiu Papadima o ducea rău din punct de vedere material, scriindu-i aceluiași C.Ș. Făgețel:

“Eu, iubite domnule Făgețel, m-am izolat de mult de actualitate și am intrat în bibliotecă cu toate riscurile ce comportă o asemenea atitudine, dar și cu toate avantajele ei. Da, pe acest drum / de a face cronici și recenzii literare, așa cum îi cerea Făgețel / nu mă mai pot întoarce oricât m-ar ispiti o nouă perioadă de frondă, ca în tinerețe.

În concluzie, vă ofer oferta mea: Dacă aveți nevoie de un articol în vreo chestiune care ar fi pe aproape de preocupările mele, puteți să mi-l comandați fără nici o sfială: eu scriu mai bine, chiar la comandă. Deși – spun drept – câteodată disper: de diminesată până seara târziu, zi de zi, duc muncă de salahor cultural, ca să pot întruchipa banii necesari vieții tirane de toate zilele, lemnelor din sobă și pentru a scăpa de amenințarea discretă a petecelor de la coate și genunchi!!

Dacă - pe când eram tânăr și ne adunam în atmosfera atât de subțire și entuziasă a redacției de la <<Secolul>>⁴⁾, cineva mi-ar fi spus că la 40 de ani – când sunt în plină putere și am ajuns la acea cumpănă și bogăție inevitabilă a maturității, voi munci numai pentru ca să trăiesc și voi trăi numai ca să pot munci pe brânci, i-aș fi tras pur și simplu o pereche de palme, considerând această previziune nu numai ca o insultă personală...”⁵⁾

Chiar cu doi-trei ani mai înainte, Făgețel îi solicitase să colaboreze cu cronici literare la “Ramuri”, noua serie apărută tot la Craiova, Ov. Papacostea, care de mulți ani încetase de a mai scrie lucruri “mărunte”, îi răspunde lui Făgețel:

“Cronica literară - cu toată dragostea ce am pentru Dvs., și dorința de a vă fi de folos – nu mai pot face însă. Precum știți, am renunțat la ea de acum aproape opt ani (în 1938) și atunci am avut motivele mele: cronica literară e o activitate de sacrificiu: consumi o vreme enormă citind tot felul de platitudini și comentându-le, iar rezultatul e următorul:

1. ești amabil? te compromiți; 2) ești sever? capeți dușmăniile personale, care mi-au făcut destul rău în trecut, ca să mai am dorința de a-mi crea altele noi; 3) oricum ai face, - ești considerat pejorativ:

<<cronicar>>, <<recenzent>> etc.

De aceea, încă din 1938, am considerat că mi-am făcut destul datoria militând 8 ani în acest domeniu – și-l las altora...

Am trecut la studii de folclor, de istorie literară și de critică, propriu-zisă, monografică - precum ați văzut. /.../

Notițe mărunte iarăși nu pot face în legătură cu actualitatea”⁶⁾

După ce G. Călinescu fusese numit profesor titular al catedrei de Istoria literaturii române moderne, la 18 aprilie 1945, în locul lui D. Caracostea care se pensionase, a avut ca asistent pe Ovidiu Papadima, căruia îi scria, la 12/27 noiembrie 1946:

“Stimate domnule Papadima,

Deoarece d-ta ești asistentul cel mai vechi al catedrei de *Istoria literaturii române moderne*, cu experiența didactică și cu o cunoaștere verificată a îndatoririlor pe care d-nii asistenți le au, te însărcinez a lua în numele meu, până la ocuparea prin titulari a locurilor încă suplinite, inițiativa lucrărilor seminariale etc. În consecință, te autorizez a lua supravegherea teoretică a bibliotecii, a convoca pe colegii d-tale pentru lucrările de examen, toate acestea firește în înțelegere cu mine.

Te rog să primești un salut cordial.

G. Călinescu”⁷⁾

Văzând că C.Ș. Făgetel nu l-a convins pe Papadima să colaboreze cu cronică literară la “Ramuri”, Ion Donat⁸⁾ a intervenit pe lângă Papadima, solicitând astfel de articole, la care Ovidiu Papadima, îi răspunde la 26 ianuarie 1947:

“/.../ timp de aproape 4 ani (1938-1942) am plecat în străinătate, iar ca simplu student am stat în biblioteci, în muzee, în biserici. Am citit și am meditat... N-am publicat nimic!... Întors, am crezut că pot da ceva mai bun decât făcusem mai-nainte /.../.

Acum gândiți-vă iarăși ce îmi cereți, ce spuneți Dv. că îmi cere un public care din scrisoarea Dv. aflu cu o înțelegătoare duioșie mi-ar fi păstrat încă o amintire credincioasă: să ies din ritmul acesta de lucru călugăresc de bibliotecă - ce durează de atâția ani și mi-a devenit aproape a doua natură - să las în părăsire atâtea lucrări dragi, pe care le socot și neapărat utile culturii românești; să-mi sacrific iarăși pe încă aproape zece ani toate certitudinile mele de existență (ca om cu o biată leafă în statul acesta atât de generos cu cultura... Asta *încă zece ani*, fiindcă eu mă știu: dacă mă apuc de o acțiune o duc până la ultima încheiere – și toate acestea pentru ce?: 1) ca să mă apuc să-i rog pe autori, pe editori, să-mi dea cărți să

recenzez (fiindcă e de la sine înțeles că, după atâția ani de neactivitate critică, prea puțini se mai gândesc ca să-mi trimită ce au scris, - iar eu, cu toată dragostea ce o am pentru cartea românească, nici nu mă pot gândi să cumpăr din banii mei tot ce apare); 2) tot ce nu voi înregistra - din pricinile mai sus arătate - va fi interpretat ca un gest cu multe dedesubturi..."⁹⁾

Pentru faptul că a studiat în Germania și Austria, aflate sub regimul nazist, Ovidiu Papadima a fost îndepărtat din învățământul superior.

Abia când la 1 martie 1949 a luat ființă *Institutul de istorie literară și folclor*, condus de George Călinescu, acesta, cunoscând capacitatea lui Papadima și mizeria materială în care se afla, îi scrie în luna martie 1949:

"Iubite domnule Papadima,

Îți comunic *strict confidențial* că începând de la 1 oct. se desființează posturile de colaboratori, titlul de colaborator acordându-se ca plus titlu. V-am încadrat ca șef de lucrări (pe d-ta și Ciobanu¹⁰⁾, mi se pare cu c/irca/ 20.000 lei lunar. Alt post mai mare deocamdată nu mai avem. Însă, încadrat fiind, nu poți funcționa în posturi permanente la două instituții și deci, și la cel de Istorie. La noi ești cu desăvârșire *sigur*. Roller a susținut să vii la noi. Constantinescu-lași te trecuse ca referent în acord și la el. Ca să nu răspunzi cu ingraturitate față de el, du-i scrisoarea alăturată. În măsura în care ai lucra acolo numai în acord, n-am absolut nimic de obiectat, fiindcă nu ne stânjenesti de vreme ce-ți faci datoria în mod exemplar. Însă iarăși dacă Roller nu revine, nu insistă, fiindcă el te protejează, la noi ești sigur și de ar fi o diferență în minus, prin adăugire de salariu, și-o vom completa dându-ți alte însărcinări, bibliotecă, secretariat etc. Apoi de la 1 ian. vom introduce poate șefi de secție. În scurt arată lui Constantinescu-lași că accepți să rămâi acolo însă fără o însărcinare cu obligații *orare*, în acord ca până acum.

Cu salutări cordiale,

G. Călinescu."¹¹⁾

Ovidiu Papadima a acceptat propunerea lui Călinescu, devenindu-i unul dintre cei mai apropiați colaboratori. Începând din 1965 acel institut s-a denumit "*Institutul de istorie și teorie literară*", condus tot de G. Călinescu.

La acel institut Papadima a fost cercetător științific, apoi șef de lucrări (1949-1955), șef al sectorului de folclor (1955-1967), șef al secției de literatură română (1967-1975).

Știindu-se capacitatea sa intelectuală și profesională, a fost cooptat să colaboreze la “*Istoria literaturii române*”¹²⁾. La 5 iulie 1960 a primit din partea lui G. Călinescu următoarea adresă:

“Comitetul general de redacție al

Tratatului de Istorie a literaturii române

Stimate tovarăș,

Prin dispoziția nr..... a Prezidentului Academiei Republicii Populare Române, a Ministerului Învățământului și Culturii și a Uniunii Scriitorilor din R.P.R., ați fost numit colaborator la Tratatul de istorie a literaturii române, care urmează să apară sub auspiciile acestor instituții. Vă aducem la cunoștință că vi s-a distribuit sarcina de a redacta capitolele menționate în anexa acestei scrisori¹³⁾.

Comitetul de redacție al Tratatului își exprimă convingerea că veți îndeplini în cele mai bune condiții științifice și în termen sarcina care vi s-a încredințat.¹⁴⁾

Pentru eventualele lămuriri în legătură cu munca dv., vă rugăm să vă adresați *Institutului de istorie literară și folclor* din București.

Redactor responsabil la tratatul de istorie a literaturii române,
Acad. G. Călinescu.”¹⁵⁾

În 1966 Ovidiu Papadima primește, în sfârșit!, Premiul Academiei “P. Hașdeu” al Academiei R.S.R., pentru lucrarea “Cezar Bolliac”

În lucrarea sa, *Literatura populară română, Din istoria și poetica ei*, publicată în 1968, a inclus cercetările sale “Doina”, “Ghicitoarea – formele ei de artă”, “Descântecul – structura lui artistică”, “Tradiția populară”, “Ștefan cel Mare”, importante contribuții la realizarea unei poetici a folclorului românesc.

Cotat ca unul dintre cei mai valoroși folcloriști literari, Papadima ne-a lăsat, mai ales în “Studiile introductive” ale unor lucrări, importante informații asupra viziunii sale asupra folclorului.

“În folclor, autorul e unul singur, în mii și mii de ipostaze individuale, caleidoscopice: Poporul. Publicul este tot el: filonul singur, care cântă o doină pentru el însuși, pentru a-și ușura sufletul, fie fata sau flăcăul ce cântă pentru a fi auzit de *celălalt*, comunicându-i aleanul dragostei; fie ceata de muncitori care cântă împreună: la prășit, la tăiatul pădurii, pe drum de întoarcerea de la lucru. La șezătoare, la nuntă sau la înmormântare, la ceremoniile agrare de fructificare sau de sărbătoare a recoltei, la povestirile sau cântecele de seară, în jurul focului – autorul și publicul se dedublează: există cel ce spune sau cântă, există cei care ascultă și privesc. Dar ei

formează tot o singură unitate, prin faptul că acțiunea lor nu e de conceput decât împreună /.../”.¹⁶⁾

“*Literatura populară română* București, EPL, 1968, 728 p.”, conține ample sinteze asupra liricii, ghicitorii, descântecului, cărora le definește formele specifice de artă, universul poetic moral și fizic. Totodată autorul e preocupat de găsirea unei formule de critică proprie folclorului, aceea aplicată asupra literaturii culte fiind considerată inoperantă. Această formulă de critică trebuie să plaseze în accepția lui P/apadima/, creațiile pop/ulare/ în viața folclorică ce le-a generat și să evite reducerea lor la formele etnografice.”¹⁷⁾

Papadima vede în folclor “o unitate organică, surprinzător de bogată, de cugetare și de viață. El e totodată teologie și sociologie, astronomie și medicină, filozofie și botanică, poezie și zoologie, mitologie și cosmografie, psihologie și meteorologie /.../ tot folclorul nostru clocotește de energie și de încredere în viață /.../ folclorul nostru aduce o întregă lume luminoasă, în bucuria imensă de viață ce strălucește în el /.../ lirica noastră folclorică e poezia unui popor tare, plin de bucuria proaspătă a vieții”.¹⁸⁾

Deși câteva decenii Papadima a fost preocupat, a lucrat și a publicat temne folclorice, nu putem să nu-l alăturăm criticii și istoriei literare.

Despre folclor mai spunea: “Ne interesează, deci, în folclor, ceea ce individualizează în trăsături tipice iar nu ceea ce se aseamănă prin coincidențe de materialuri” Prin studiul folclorului Ovidiu Papadima intră într-un “laborator de înțelegeri pentru viață” O concepție, o viziune, adică o filozofie în primul rând despre viață și moarte, cu înclinația spre concret.¹⁹⁾

“Ovidiu Papadima se dovedește un recenzent imparțial, care judecă aparițiile literare în funcție de realizarea intrinsecă, fără a le face rabat, din considerație pentru autori. Tratamentul este același pentru toți: consacrați și începători, colaboratori ai *Gândirii* sau spirite fără nici o afinitate cu gândirismul.”²⁰⁾

După ce Papadima făcuse recenziile romanului “Întunecare” de Cezar Petrescu”, un scriitor scria:

“Semnatarul cronicilor /revistei *Gândirea*/ respectiv nu e un doctrinar, ci un critic, Ovidiu Papadima, în al cărui vocabular ideea de *lumină* putea avea și un alt înțeles decât în limbajul doctrinelor revistei”.²¹⁾

Un alt istoric literar îi caracterizează astfel critica lui:

“Ovidiu Papadima face o critică etnică și etică, refuzând ceea ce

nu e sănătos biologic, și afirmând opere astăzi uitate, dar coincidente spiritului său”.²²⁾

Papadima a tradus versuri din Lautréamont, François Jammes, Gérard de Nerval.

În 1971 și-a editat volumul “Scriitorii și înțelesurile vieții” în care a retipărit selecția celor mai reprezentative cronică literare publicate de el în perioada interbelică.

Peste trei ani (1974) a publicat monografia “Ion Pillat”, “studiu de mare profunzime asupra personalității și creației poetului, cu plasarea operei acestuia în contextul larg european al mișcărilor poetice și artistice. Deosebit de fructuoasă pentru înțelegerea originalității poeziei lui Ion Pillat e perspectiva judecării ei prin prisma dualismului congener²³⁾ autorului, a deschiderii concomitente a acestuia către autohtonism și orizonturile europene, către tradiționalism și modernism, către poezia orașului și poezia naturii și a satului”²⁴⁾

Peste un an (1975) i-a apărut volumul “Ipostaze ale iluminismului românesc”, “cercetare de vastă erudiție, cu numeroase și interesante raportări ale fenomenului românesc la mișcarea europeană de idei, dând iluminismului accepțiuni mai largi decât până acum; în orice caz, căutându-i rădăcinile cu mult înainte de 1779 și identificând perpetuarea unor structuri tipice iluministe după 1829”²⁵⁾

În colaborare cu alți trei cercetători, Papadima scoate în 1976 volumul “Reviste literare românești de la începutul secolului al XX-lea”, în care include, analitic, revistele “Convorbiri critice” (1907-1910), “Falanga literară și artistică” (1910), “Flacăra literară, artistică și socială” (1911-1916), “Pagini literare” (1916) și “Transilvania” (1901-1918).

Constantin Brăiloiu²⁶⁾ a inițiat o culegere de “Folclor din Dobrogea”, pe care nu a putut-o termina, din cauza morții sale. O. Papadima, împreună cu alte două colaboratoare, au scos volumul cu titlul de mai sus, în 1978, volumul fiind un florilegiu din poezia obiceiurilor tradiționale, din poezia epică și poezia lirică dobrogeană, întregit de un grupaj de folclor aromân. Colindele și baladele incluse în volum sunt ilustrate prin titluri arhaice, extrem de rare.

O interesantă caracterizare i-a făcut-o scriitorul Dumitru Micu: “Superior în mai multe privințe lui Octavian Șuluțiu²⁸⁾, de pildă (de care, totuși, se vorbește mai des), Ovidiu Papadima îndeplinea toate condițiile pentru a reprezenta disciplina într-o bună publicație: pregătirea profesională temeinică, interes pentru fenomenul literar

contemporan, spirit analitic ascuțit, penetrant, dar de a formula. Substanțiale, în majoritate, cronicile sunt, de regulă, scrise cu nerv, într-un stil limpede, alert (în pofida metamorfismului, pe alocuri parazită, a unei vagi note sentimentale și, din când în când, a unei ușoare sfătoșenii desuete); expresia, în interiorul lor, e sigură, terminologia precisă, vocabularul bogat, neologicistic abuziv de vreo vocabulă prea plină de sucuri.”²¹⁾

BIBLIOGRAFIE

A. În volume

- *Anghel Demetrescu: "Opere"*, ediție îngrijită de Ovidiu Papadima. Cu 4 planșe în afară de text, Buc., Monitorul Oficial, Imprimeria națională, 1937, 412 p., cu portret.

"*O viziune românească asupra lumii. Studiu de folclor*", Buc., 1941, Colecția "Convorbiri literare", 228 p. (premiată cu Premiul I "Heliade Rădulescu" de către Academia Română). Ed. a II-a, Buc., Ed. Saeculum 1995, Colecția "Mythos", 192 p.

"*Neam, sat și oraș în poezia lui Octavian Goga*", 1942, Buc., Ed. Cartea românească; ed. a II-a, cu titlul "Octavian Goga", Buc., F.R.P.L.A., 1944, colecția "Scriitori români contemporani".

"*Creatorii și lumea lor*", 1943; ed. a II-a, cu titlul "Scriitorii și înțelesurile vieții" (Selectiv), Buc., Minerva, 1971 (selecții de cronici literare interbelice).

"*G. Dem. Teodorescu*", Buc., Monit. Oficial, 1944.

"*Poezie și cunoaștere etnică*", Buc., 1944, colecția "Lucefărul" (colecție de conferințe pe teme de literatură, folclorică și filosofie a culturii).

"*Ion Pillat. Mărturii despre om și poezie*", 1946 (în colab.).

- "*Bibliografia analitică a periodicelor românești din secolul XIX. Vol. I, 1820-1850*", Buc., Imprimeria Națională, 1950, 384 p. (exemplar unic în Biblioteca Academiei Române).

"*Câteva observații în problema genurilor literare (Liricul, epicul, dramaticul)*", în "Limbă și literatură", vol. III, Buc., 1957; și extras.

"*Viața socială a Bucureștilor în prima jumătate a secolului al XIX-lea și folclorul bucureștean*", Buc., Acad. R.P.R., 1959.

"*Anton Pann. Cântece de lume și folclorul Bucureștilor. Studiu istoric-critic*", Buc., Ed. Acad. R.P.R., 1963, 184 p.

"*Cu cât cânt, atâta sunt. Antologie a liricii populare*", ediție îngrijită, studiu introductiv și bibliografie, Buc., EPL, 1963, XLV

+ 606 p. (Studiu introductiv, pp. V-XLV).

"Lirica (Doina, Cântecele de joc, Strigăturile)", în vol. "Istoria literaturii române", vol. I, Buc., Ed. Acad. R.P.R., 1964, pp. 134-162.

"Cartea celor o mie și una de nopți", vol. I, traducere de Petre Hossu. Prefață de Ov. Papadima. Traducerea versurilor de D. Murărașu, Buc., EPL, 1966.

"Antologia basmului popular românesc", Buc., Minerva, ?.

"Cezar Bolliac", Buc., Ed. Acad. R.S.R., 1966, 351 p.

"Bibliografia analitică a periodicelor românești", vol. I, 1790-1850 (Partea 1-2-3), Buc., Ed. Acad. R.S.R., 1966, XX + 1250 p.

J.U. Jarnic și A. Bârseanu: "Doine și strigături din Ardeal", ediție îngrijită de C. Ciuchindel. Prefață (p. V-XXXIII), Buc., EPL, 1967, XXXVI + 311 p.

"Virgil Carianopol sau poezia simplității" (Prefață la vol. "Versuri", de Virgil Carianopol", Buc., EPL, 1967).

"Heinrich von Kleist (Viața și opera)", Buc., EPLU, 1967.

"Literatura populară română. Din istoria și poetica ei", Buc., EPL, 1968, 728 p.

"Folclorul în periodicele lui P. Hașdeu" ("Traian" și "Columna lui Traian"), în vol. "Studii de istorie a literaturii române. De la C. A. Rosetti la G. Călinescu", Buc., Ed. Acad. R.S.R., 1968, sub îngrijirea științifică a lui Ovidiu Papadima.

Ladmis Andreescu: "Necunoscuții", cu un "Cuvânt înainte" de Ov. Papadima, Buc., EPL, 1969.

- *"Folclor din Oltenia și Muntenia"*, ediție îngrijită de Aureliu Millea și I. Stănculescu. Prefață de Ov. Papadima. Vol. V (din seria "Folclor din Oltenia și Muntenia"), Buc., Ed. Minerva, 1970, 760 p. ("Prefața", p. 7-61).

"Izvoare folclorice și creație originală /.../", sub îngrijirea științifică a dr., Buc., Acad. R.S.R., 1970, "Academia de științe sociale și politice", și "Institutul de istorie literară G. Călinescu", în colaborare.

- *"Bibliografia analitică a periodicelor românești"*, vol. II, 1851-1858. Partea I-II, Buc., Ed. Acad. R.S.R., vol. I, 1970, X + 446 p.; vol. II, 1971, 457 p., în colaborare.

"Temelii folclorice și orizont european în literatura română" Sub îngrijirea științifică a dr. Ovidiu Papadima, Buc., Ed. Acad. R.S.R., 1971, în colaborare.

"Scriitori și înțelesurile vieții", Buc., Minerva, 1971, 284 p.

"Iluminismul și clasicismul întârziat. Opinii despre cultura populară - infuzia ei latentă în literatura epocii", vol. "Temelii folclorice și orizont european în literatura română", ediție îngrijită de Ov. Papadima, Buc., Ed. Acad. R.S.R., Institutul de istorie și teorie literară G. Călinescu, 1971, pp. 83-88.

"Întoarcerea florilor. Poezii din folclorul naționalităților conlocuitoare". Antologie și traducere de N. Grănescu. Prefată de Ovidiu Papadima, Buc., Ed. Minerva, 1971.

- N. Ciurea-Genuneni: *"Lovişte, mirific, plai. Legende populare"*, Cuvânt înainte de Ovidiu Papadima, Râmnicu-Vâlcea, Inspectoratul școlar Vâlcea, 1971.

"Istoria și teoria comparativismului în România", sub îngrijirea științifică a prof. Al. Dima și Ov. Papadima, Buc., Ed. Acad. R.S.R., Institutul de istorie și teorie literară G. Călinescu, 1972, în colaborare.

Folcloriști olteni. Gh. N. Dumitrescu-Bistrița și Revista Izvoarașul", "Studii vâlcene", 1972, pp. 181-184.

- Corneliu Bucinschi: *"Păcală și Tândală"*, Cuvânt înainte de Ov. Papadima, 1973.

"Istoria literaturii române", vol. III, Epoca marilor clasici, Buc., Ed. Acad. R.S.R., 1973, 1043 p., (redactor-responsabil).

"Basme populare românești", Antologie, postfață și bibliografie de..., Buc., Minerva, 1973, 303 p.

"Ion Pillat", Monografie, 1974.

"Reviste literare românești din ultimele decenii ale secolului al XIX-lea" /suită de monografii/, Buc., Ed. Acad. R.S.R., Inst. de istorie și teorie literară G. Călinescu, 1974, 389 p., în colab.

"Aspecte din poezia lui Ion Pillat", 1974.

Mihai Florea: *"Drumuri și condeie (Turism cu manualul de literatură)"* Prefată de Ovidiu Papadima, Buc., Ed. pentru turism, 1974.

- C. Miu-Lerca: *"Unde concentrice. Versuri"*, cu o prefață de..., Timișoara, Ed. Facla, 1975.

"Ipostaze ale iluminismului românesc", Buc., Ed. Minerva, Colecția "Momente și sinteze", 1975, 596 p.

Florea Firan: *"Presa literară craioveană (1838-1975)"*, Cuvânt înainte de..., Craiova, Ed. Scrisul românesc, 1976, XXI + 417 p.

Tudor Opreș: *"Reviste literare ale elevilor. 1834-1974. Istoria presei școlare românești"*, /Buc./, EDP, 1977, 248 p, cu o prefață de...

"Folclor din Dobrogea", în colaborare, cu un studiu introductiv

p. III-XLIII) de..., Buc., Minerva, 1978, XLIII + 613 p.

“*Coordonnées est et sud-est européennes et traits spécifique des lumières roumanes*”, în “La culture roumaine à l’époque des lumières”, I, Buc., Ed. Univers, 1982, pp. 100-127.

B. În periodice

“Poezia lui Eminescu – Semnificația poeziei de interior și intimitate”, “Ramuri”, Craiova, XXVI, nr. 935, 1934, pp. 355-366.

- “Alexandru Odobescu”, *ibidem*, XXVI, 1, mai 1934, pp. 12-17.

- “O. Goga: *Tragedia omului* de Madărch Imre”, traducere, în “Gândirea”, XIV, 1934, pp. 274-276.

- “Poetul Dimitrie Anghel”, “Ramuri”, XXVI, 2, iunie 1934, pp. 76-81.

- “G. Bacovia /Simple note/”, “Conv. literare”, 67, 6, iunie 1934, pp. 548-553.

“Cuvinte despre o carte care rămâne” / Romanul lui Gib Mihăescu: “Rusoaica” /, *ibidem*, 67, nr. 11-12, nov.-dec. 1934, pp. 942-950.

- “George Gregorian: La poarta din urmă”, “Gândirea”, XIII, 8, dec. 1934, p. 361.

- “Cezar Petrescu: Duminica orbului”, *ibidem*, XIV, 1, ian. 1935, pp. 47-48.

- “M. Sadoveanu: Noptile de Sânziene”, *ibidem*.

- “Ion Barbu”, *ibidem*, XIV, 5, mai 1935, pp. 276-277.

- “Cronica literară. Octav Șuluțiu: *Ambigen*”, “Reporter”, III, 71, 1935, p. 2.

- “Cezar Petrescu: Cheia visurilor”, “Gândirea”, XIV, 8, oct. 1935, p. 433.

- “Gib Mihăescu: Donna Alba”, *ibidem*, p. 434.

- “.M. Vlădescu: Republica desperaților”, *ibidem*, p. 434.

- “M. Sadoveanu: Paștile blajinilor”, *ibidem*, XV, 4, apr. 1936, p. 205.

- “Cronica literară. Aurel Marin: *Yodler*”, *ibidem*, p. 208.

- “G. M. Zamfirescu”, *ibidem*, XV, 5, mai 1936, p. 258.

“*Însemnările lui Serafim*, de N.M. Condiescu”, *ibidem*, XV, 6, iunie 1936, p. 308.

- “Lucia Demetrius: *Tinerete*”, *ibidem*, p. 311.

- “Cronica mărunta. Alexandru Vianu”, *ibidem*, XV, 7, iulie 1936, p. 376.

- "Cronica literară. Un poet de demult: Alexandru Sihleanu", "Ramuri", XXVI, sept. 1936, pp. 960-968.
- "Cronica literară. Octav Șuluțiu: *Brașov*" "Gândirea", XVI, 8, 1937, p. 412.
- "Un roman al Luciei Demetrius", ibidem, XVII, 3, martie 1938, p. 158.
- "Cronica literară. Aurel Marin: *Versuri*", ibidem, XVII, 4, apr. 1938, pp. 210-211.
- "*Zile de lazar* de I. Banea", ibidem, XVII, 5, mai 1938, pp. 276-277.
- "Folclorul, neobosit laborator de miracole", "Conv. lit.", 74, nr. 2, febr. 1941, pp. 163-168.
- "Logic și absurd în folclor", ibidem, 73, nr. 3, mart. 1941, pp. 284-286.
- "Moartea – chip privit cu liniște", ibidem, 74, 4, apr. 1941, pp. 425-426.
- "Cosmosul folcloric" din volumul "O viziune românească a lumii", ibidem, 74, 8-10, aug.-oct. 1941, pp. 1024-1029.
- "Creștinismul și folclorul", ibidem, 74, nr. 11-12, nov.-dec. 1941, pp. 1346-1354.
- "Despre destinul epicii noastre", în vol. "Creatorii și lumea lor", EFRPLA, Buc., 1942, pp. 167-172.
- "Calistrat Hogaș și viziunea noastră folclorică", Buc., 1942, RFRPLA, 8, aug. pp. 414-425.
- "Probleme de construcție în dramă", Buc., 1943 (extras din RFRPLA, 6, 1943).
- "Note. I/on/ Șingariu: *Tara de foc*", RFRPLA, X, 8, 1943, p. 454.
- "Mihail Sadoveanu povestitor de sărbători", "Conv. lit.", 77, 1, ian. 1944, pp. 72-78.
- "G. Dem. Teodorescu. Câteva din mijloacele de expresie ale epicii populare, realismul obiectiv", în RFRPLA, XI, 5, mai 1944, pp. 295-331.
- "Ion Ghica între religie și știință", ibidem, XI, 9, nov. 1944.
- "Demonia naturii folclorice", "Ramuri", 42, 1, ian. 1947, pp. 51-58.
- "Folclor și clasicism", ibidem, 42, 3, martie 1947, pp. 253-257.
- "Anii de formație ai lui Maiorescu", ibidem, 42, 5, mai 1947, pp. 437-449.

- "Documente inedite cu privire la Odobescu", "Jurnalul literar", 3, 1948.
- "Literatura din foaia lui M. Kogălniceanu, *Steaoa Dunării*", Buc., Acad. R.P.R., Inst. de ist. lit. și folcl., în "Studii și cercetări de istorie și folclor", V, 3-4, 1956, pp. 495-512.
- "Anton Pann și Cântecurile de lume, Buc., 1957", Buc., Acad. R.P.R., Inst. de ist. lit. și folcl., în vol. "St. și cercet. de ist. lit. și folcl." (SCILF), VI, 3-4, 1957.
- "Mateiu Caragiale și tehnica tainei", "Viața românească", 12, 1957.
- "Charles D. Coster: *Ulenspiegel*", ediția a III-a, Buc., ESPLA, 1958", S.C.I.L.F., VII, 3-4, 1958, pp. 520-523.
- "Mihail Kogălniceanu și Unirea Țărilor Române. *Steaoa Dunării*, Buc., Ed. Acad. R.P.R., Inst. de ist., lit. și folclor", ibidem, pp. 401-429.
- "Culegerile de folclor", ibidem, VIII, 1-2, 1959, ian.-iun., pp. 334-351.
- "Mihai Beniuc: *Cu un ceas mai devreme*, Buc., ESPLA, 1959", SCILF, VIII, 3-4, iul.-dec. 1959, pp. 709-711.
- "L. Rebreanu: *Opere alese*, vol. 1-4, Buc., ESPLA, 1959", ibidem, pp. 721-723.
- "Viața socială a Bucureștilor în prima jumătate a secolului al XIX-lea și folclorul bucureștean, Buc., Acad. R.P.R., 1959", ibidem, pp. 445-454.
- "Lirica populară după 23 August 1944", ibidem, IX, 1, 1960, pp. 97-119.
- "P. Ispirescu: *Basme, legende, snoave*, Buc., ESPLA, 1960", ibidem, IX, 2, apr.-iun. 1960, pp. 359-362.
- "Considerații despre doină", ibidem, pp. 309-329; IX, 4, 1960, pp. 627-669.
- "*Cântece din Țara Oașului*, culegere de Râpă Isidor", ibidem, IX, 4, oct.-dec. 1960, pp. 779-780.
- "Aspecte ale realității oglindite în lirica populară: <<Cântecul de leagăn>>", "Rev. de folclor", V, 3-4, 1960, pp. 33-41.
- "Anul 1960 al Institutului pentru literatură *Johannes Becher* din Leipzig", SCILF, X, 3, iul.-sept. 1961, pp. 588-591.
- "Aspecte folclorice din *Foaia poporului* (Poezia în anii 1892-1897)", ibidem, X, 4, oct.-dec. 1961, pp. 661-701.
- "G. Dem. Teodorescu", "Rev. de folclor", VI, 3-4, 1961, pp. 55-76.

- "Precizări cu privire la familia lui C. Bolliac și începuturile lui literare, Buc., Acad. R.P.R., Inst. de ist. lit. și folcl., în SCILF, XI, 1, ian.-mart. 1962, pp. 67-92.

- "Începuturile poeziei muncii și muncitorului în literatura românească, Buc., Acad. R.P.R., Inst. de ist. lit. și folcl., ibidem, XI, 2, apr.-iun. 1962, pp. 307-325.

- "Câteva din mijloacele de expresie ale epicii populare: realismul directiv", ibidem, XI, 3-4, iul.-dec. 1962, pp. 607-625.

- "Neagoe Basarab, Meșterul Manole și <<vânzătorii de umbre>>", "Rev. de folclor", VII, 1-2, 1962, pp. 68-79.

- "Folclorul meșteșugăresc german", SCILF, XII, 1-2, ian.-iun. 1963, pp. 295-331.

- "Doi contemporani ai lui Eminescu: Miron Pompiliu și Anghel Demetrescu", ibidem, XII, 3-4, iul.-dec. 1963, pp. 611-613.

- "Eminescu și creația populară", "Gaz. lit.", XI, 23, 4 iunie 1963, pp. 1, 4.

- "Poezia populară a înstrăinării și a dorului", "Limbă și literatură", 7, 1963, pp. 323-345.

- "Programul estetic al naturalismului francez", Buc., Acad. R.P.R., Inst. de ist. lit. și folcl., în SCILF, XII, 3-4, iul.-dec. 1963, pp. 561-578.

- "Considerații despre doină", SCILF, IX, 2, 1964.

- "Cea dintâi piesă de teatru a lui B.P. Hașdeu", în "Șt. și cercet. de ist. artei", seria Teatru-Muzică-Cinematografie, XI, 2, 1964, p. 133-141.

- "Din corespondența lui Gheorghe Eminovici" Scrisori în limba germană, cu o prefață de..., în "Rev. de ist. și teorie lit." (RITL), tom 13, nr. 2, 1964, pp. 455-486.

- "Aspecte din viața revistelor românești între anii 1859 - și 1881. Grupări, direcții și tendințe", Soc. de șt. ist. și filol. din R.P.R., în "Limbă și literatură", 8, 1964, pp. 259-280.

- "Proza literară a lui Eminescu într-o ediție științifică", "Gaz. lit.", XI, 27, 8 iul. 1964, p. 2.

- "Secvențe preeminesciene în poezia unioniștilor", "Lucaefărul", VII, 22, 24 oct. 1964, p. 4.

- "Creația originală și substrat folcloric la Eminescu", "Gaz. lit.", XI, 45 (556), 5 noiemb. 1964, p. 7.

- "Dimitrie Anghel", "Lucaefărul", VII, 24, 21 noiemb. 1964, p. 11.

- "Arta de a fi simplu", "Gaz. lit.", XI, 51 (562), 17 noiemb.

1964, p. 7.

- "Creangă și demnitatea omului simplu", "Luceafărul", VIII, 26, 19 dec. 1964, p. 11.

- "Estetica și teoria literară în ultimii douăzeci de ani", RITL, XIII, 3-4, iul.-dec. 1964, pp. 611-661.

"Shakespeare în traducere imaginară, de V. Voiculescu", "Ramuri", II, 2, febr. 1965, p. 23.

- "O nouă monografie despre Alecu Russo", "Luceafărul", IX, 5, 27 febr. 1965, p. 4.

- "G. Călinescu romancierul", ibidem, VIII, 2, 27 martie 1965, p. 5.

- "Arta evocării", "Gaz. lit.", XII, 16 (579), 15 apr. 1965, pp. 1, 7.

- "Ion Pillat", "Luceafărul", VIII, 10, 8 mai 1965, p. 4.

- "Tudor Arghezi: Peisaj și Simbol", "Gaz. lit.", XII, 21 (584), 20 mai 1965, p. 5.

- "Recitindu-l pe Octavian Goga", "Luceafărul", VIII, 3, 30 mai 1965, p. 4.

- "Vechi legături între cântecul de lume românesc din Transilvania și cel din Țara Românească", în "Rev. de etnogr. și folcl.", X, 3, mai-iun. 1965, pp. 229-249.

- "Structura artistică a descântecului", în RITL, XIV, 2, apr.-iun. 1965, pp. 357-369.

- "Cristian Sârbu: Dicționar de istorie literară contemporană", în "Luceafărul", VIII, 14, 3 iul. 1965, p. 3.

- "A trece dincolo, spre vremea ta", "Luceafărul", VIII, 15, 17 iul. 1965, p. 8.

"Descoperirea poeziei populare", "Gaz. lit.", XII, 37 (670), 9 sept. 1965, p. 7.

- "Întâlnirea cu folclorul", "Scânteia tineretului", XXI, 5077, 12 sept. 1965, p. 2.

- "Al. Dima, scriitorul", "Iașul literar", XVI, 10, oct. 1965, pp. 28-30.

- "Permanență și actualitate. Clasicii", "Luceaf.", VIII, 24, 30 oct. 1965, p. 7.

- "Valori plastice în poezia noastră populară", "Arta plastică", XII, 11, 1965, pp. 554-555.

Specialiștii au cuvântul. "Cultura de masă", "Ramuri", II, 11, 15 noiemb. 1965, pp. 12, 23.

- "Lecția muncii titanice", "Sc. tin.", XXI, 5142, 27 nov. 1965,

- p. 3.
- "Elogiu virtuților poporului", ibidem, XXI, 5143, 28 nov. 1965,
- p. 2.
- "Ramuri 1905-1965", "Ramuri", II, 12, 15 dec. 1965, pp. 11-12.
- "Succes și valoare în artă. Clasicii", "Luceaf.", VIII, 32, 25 dec. 1965, p. 3.
- "Din anii studenției", în RITL, XIV, 3-4, 1965, pp. 513-533,
- "Inspirația. Dicționar de teorie literară", "Sc. tin.", XXII, 5308, 12 iun. 1966, supliment Preludiu, nr. 4, p. 6.
"O sută de ani de la moartea lui Aron Pumnul. Înaintași ai culturii românești", "Munca", XXII, 5655, 14 ian. 1966, p. 4.
- "Cezar Bolliac", "Sc. tin.", XXII, 5182, 16 ian. 1966, p. 3.
- "Poezia populară - prefigurare a Unirii", "Gaz. lit.", XIII, 3, 20 ian. 1966, p. 7.
- "Kogălniceanu, *Stea de Dunării*. Eine Zeitung und ihre Rolle bei der Vereinigung der Fürstentümer", "Neuer Weg", XVIII, 5202, 21 Jan. 1965, p. 3.
"Substanța poetică a mitului folcloric" (I), "Sc. tin.", XXII, 5203, 10 febr. 1966, p. 2.
- "Căile omului și ale naturii în poezia lui O. Goga", "Steaua", XVII, 3 (194), marți 1966, pp. 35-42.
"Amintiri", "Gaz. lit.", 11, 17 martie 1966, p. 5.
- "Substanța poetică a mitului folcloric (II)", "Sc. tin.", XXII, 5245, 30 mart. 1966, p. 2.
- "Poezia populară și actualitatea", "Gaz. lit.", XIII, 13, 31 martie 1966. pp. 1, 7.
- "A fi tu însuți" (Specificul național în literatura română), ibidem, XIII, 16 (702), 21 apr. 1966, p. 7.
- "Delimitări. Dicționar de teorie literară", "Sc. tin.", XXII, 5270, 28 apr. 1966; supliment Preludiu, nr. 1, p. 6.
- "Folclor și specific național. Biolog.", "Gaz. lit.", XIII, 21, mai 1966, p. 7.
"Literatura română de azi. 1944-1964. Poezia, proza, dramaturgia", Buc., Ed. Tineretului, 1965. Autori M. Micu și N. Manolescu, în "Sc. tin.", XXII, 5275, 5 mai 1966, p. 3.
- "Teoria literaturii. Dicționar de teorie literară", "Sc. tin.", XXII, 5281, 12 mai 1966 Supliment Preludiu, nr. 2, p. 6.
"Arte-artă-măiestrie. Dicționar de teorie literară", "Sc. tin.", XXII, 5293, 26 mai 1966, Supliment Preludiu, nr. 3, p. 1.

- "Înaintașii noștri, azi", "Sc. tin.", XXII, 5311, 16 ian. 1966, p. 4.
- "Estetica lui Mihail Dragomirescu", "RITL, XV, 2, apr.-iun. 1966, pp. 277-285.
- "Genia", "Sc. tin.", XXII, 5341, 21 iul. 1966, Supliment Preludiu, nr. 5, p. 4.
- "I.D. Bălan: Dicționar de istorie literară contemporană Ad-denda", "Luceaf.", IX, 31, 30 iul. 1966, p. 7.
- "George Coșbuc", "Săteanca", 9 sept. 1966, p. 13.
- "Sînt suflet în sufletul neamului meu", "Gaz. lit.", XIII, 36 (723), 8 sept. 1966, pp. 1, 3.
- "Vocile istoriei", "Sc. tin.", XXII, 5383, 8 sept. 1966, p. 3.
- "Limpezimile izvorului", "Luceaf.", IX, 37, 10 sept. 1966, p. 7.
- "Istoricul literar" (Omagiu lui Perpessicius), ibidem, IX, 43, 22 oct. 1966, p. 3.
- "Revista debuturilor lui Ibrăileanu: *Scoala nouă*", în *Limbă și literatură*, Buc., vol. IX, 1966, pp. 269-293.
- "În așteptarea unui nou Eminescu", în "Domnul profesor vă așteaptă (85 de ani de la nașterea lui Eugen Lovinescu)", "Ramuri", III, 12, 15 noiemb. 1966, pp. 6-7.
- "A scolar discovers folklore" /G. Călinescu and the folklore/, "Romanian Review", XX, 4, 1966, pp. 82-84.
- "Fascinația vieții" /Amintiri despre Matei Caragiale/, "Tomis", 6, dec. 1966, pp. 1, 13; "Tribuna", 3, 1966, nr. omagial.
- "Liviu Rusu: *Eminescu și Shopenhauer*, Buc., EPL, 1966", în "Luceaf.", IX, 52, 24 dec. 1966, p. 7.
- "Ovid Densușianu. Animatori universali", "Viața studentescă", XII, 1, 7 ian. 1967, p. 2.
- "Forța unei idei milenare", "Gaz. lit.", XIV, 4 (743), 26 ian. 1967, pp. 1, 9.
- "Omagiu academicianului Perpessicius", RITL, XVI, 1, ian.-mart. 1967, pp. 3-14.
- "Libertate și independență", "Gaz. lit.", XIV, 15 (754), 13 apr. 1967, pp. 1, 7.
- "Reîntâlnirea cu folclorul" /Premiile U.T.C./, "Sc. tin.", XXIII, 5579, 27 apr. 1967, p. 4.
- "Un glas al vieții poporului: George Coșbuc", "Gaz. lit.", XIV, 18 (757), 4 mai 1967, p. 6.
- "În panteonul ctitorilor culturii românești" /Lucifer veșnicul/,

“Amfiteatru”, II, 19, iul. 1967, p. 307.

- “Vraja colindelor”, “Astra”, II, 12, dec. 1967, pp. 1, 21.

- “Cântarea României Socialiste”, “Luceaf.”, X, 51, 23 dec. 1967, p. 7.

“Revista școlară”, “Sc. tin.”, XXIV, 5797, 11 ian. 1968, Supliment Preludiu, nr. 11, pp. 1, 4.

- “O revenire la unelte” / Odeanu Anișoara: “Sub lumina verii”, nuvele, Buc., Ed. Tiner., 1967, / în “Tribuna”, XII, 3, 18 ian. 1968, p. 3.

- “Despre modele și o “*modelă*”, “Sc. tin.”, XXIV, 5864, 28 mart. 1968, pp. 1, 3.

- “Viața și opera puse sub comandamentul cel mai înalt al unui creator de artă”, “Sc. tin.”, XXIV, 5898, 9 mai 1968, p. 4.

- “De la poemul în proză, la versul liber”, “Argeș”, III, 6, iunie 1968, p. 8.

- “Eugen Lovinescu” / la 25 de ani de la moartea lui/, “Tomis”, III, 6, iunie 1968, pp. 1, 7.

- “Mitologia românească”, “Ateneu”, Bacău, V, 7, iulie 1968, p. 3.

“Elemente folclorice în poezia lui Blaga”, “Ateneu”, V, 7, iul. 1968, pp. 12-13.

- “Mitologia populară românească”, ibidem, p. 14.

“Spirit receptiv și creator. Cu alte cuvinte un animator”, “Munca”, XXIV, 6433, 23 iul. 1968, p. 3.

- “P.C.R. întruchipează idealurile umaniste ale națiunii”, “Sc. tin.”, XXIV, 5995, 29 aug. 1968, p. 4.

“Eminescu și folclorul din Transilvania (I), 119 ani de la naștere”, “Ateneu”, VI, 1, ian. 1969, p. 8.

- “Ion Oarcășu: *Prezențe poetice*, Buc., EPL, 1969”, în “Rom. Lib.”, XXVII, 7563, 13 febr. 1969, p. 3.

- “O editură a culturii noastre populare. Confruntări”, “Munca”, XXV, 6611, 11 febr. 1969, pp. 1, 2.

- “Tribuna de ieri și de azi”, “Tribuna”, XIII, 17, 24 apr. 1969, p. 3.

“Folclorul românesc la loc de cinste”, “Săteanca”, XXII, 5, mai 1969, p. 15.

- “Poezia și publicul ei”, “Rom. lib.”, XXVII, 7647, 22 mai 1969, pp. 1, 3.

- “Fascinația poeziei /lui Lucian Blaga/”, “Tribuna”, XIII, 25, 21 iunie 1969, p. 3.

- "Ion Bârlea: *Literatura populară din Maramureș*, Buc., EPL, 1968", în "RITL", XVIII, 2, apr.-iun. 1969, pp. 319-320.
- "Cum valorificăm folclorul contemporan", "Satul socialist", 1, 30, 7 iunie 1969, p. 4.
- "Eminescu cel fără de moarte" /80 de ani de la moartea lui Mihai Eminescu/, ibidem, 1, 36, 14 iunie 1969, p. 4.
- "Etnografia și folcloristica română", ibidem, 1, 54, 5 iul. 1969, p. 4.
- "Treptele somnului", "Tribuna", XIII, 30, 24 iul. 1969, p. 3.
- "Nobila misiune a artei", "Rom. lit.", XXVII, 7726, 21 aug. 1969, pp. 1, 2.
- "Omul și artistul", "Tribuna", XIII, 37, 11 sept. 1969, p. 3.
- "Modalități ale literaturii populare", "Satul socialist", 1, 114, 13 sept. 1969, p. 2.
- "Izvorul umorului popular", ibidem, 1, 123, 24 sept. 1969, pp. 1, 2.
- "Eul și comunitatea în lirica noastră de astăzi", "Orizont", XX, 10, oct. 1969, pp. 20-21.
- "Metafora în poezia populară", "Satul socialist", 1, 156, 1 noiemb. 1969, p. 3.
- "Anton Pann", ibidem, 1, 168, 15 noiemb. 1969, p. 3.
- "Bucurii străvechi la început de an", "Rom. lib.", XXVII, 7838, 31 dec. 1969, pp. 1, 5.
- "Gheorghe Asache. Aniversări UNESCO", în "Bul. Comisia națională a R.S.R. pentru UNESCO", XI, 3-4, 1969, pp. 76-87.
- "Bălcescu în literatură", "RITL", XVIII, 4, 1969, pp. 567-574.
- "Integrarea fenomenelor de cultură tradițională în cultura contemporană", în "Îndrumătorul cultural", XXIII, 1, ian. 1970, pp. 44-46.
- "Cunoașterea culturii populare", "Rom. lib.", XXVIII, 7862, 30 ian. 1970, pp. 1, 2.
- "Folclor sau cultură populară. Puncte de vedere", ibidem, XXVIII, 7854, 21 ian. 1970, pp. 1, 2.
- "Scena și obiceiurile", ibidem, XVIII, 7872, 11 febr. 1970, pp. 1, 2.
- "Măiorescu și pozitivismul vremii lui", "Tribuna", XIV, 7, 12 febr. 1970, p. 1.
- "Unitatea cosmosului poetic. 75 de ani de la nașterea lui Ion Barbu", "Tomis", V, 3, mart. 1970, pp. 6-7.
- "Prestigiu de poet național" /Octavian Goga/, "Săptămâna",

279, 9 mart. 1970, p. 1.

- "Un poet al luminii. 25 de ani de la moartea lui Ion Pillat", "Rom. lib.", XXVIII, 7928, 17 apr. 1970, p. 2.

- "Un precursor al criticii literare moderne. 50 de ani de la moartea lui Constantin Dobrogeanu-Gherea", "Sc. tin.", XXVI, 8522, 8 mai 1970, p. 3.

- "Folclorul azi" în "Îndrumătorul cultural", XXIII, 6, iunie 1970, pp. 30-31.

"Octavian Georgescu: Încotro merge arta? Dialoguri contemporane", "Tomis", V, 6, iunie 1970, p. 3, în colaborare.

- "A hagyományos kulturális jelenségek eilloszkedése a jelenkori kultúrában", în "Művelődés", XXIII, 7, jul. 1970, p. 22-24.

"Mereu Tânărul Alecsandri", "Sc. tin.", XXVI, 6017, 28 aug. 1970, p. 2.

"Despre autoritatea criticii literare" (interviu), "Astra", V, 9, sept. 1970, pp. 1, 15.

- "Universalitatea culturii naționale", "Rom. lit.", III, 37 (101), 10 sept. 1970, p. 31.

- "Manualul clasei a X-a. O modalitate nepedagogică", ibidem, III, 41, 8 oct. 1970, p. 31.

- "Portretul în epica de astăzi", "Tomis", V, 12, dec. 1970, p. 5, 19.

- "Perspectiva universală" /Mihai Eminescu, poet național și universal /, ibidem, VI, 1, ian. 1971, pp. 8-9.

- "Alecsandri artistul cetățean", "Sc. tin.", XXVII, 6892, 15 iul. 1971, pp. 1, 4.

- "Alecsandri, poet și cetățean", "Viața rom.", XXIII, 7, iul. 1971, pp. 50-56.

- "150 de ani de la nașterea lui Vasile Alecsandri. Artistul exemplar /.../", "Rom. lib.", XXIX, 8317, 21 iul. 1971, p. 2.

- "Poporul – factor creator de cultură. Opinii", "Sc. tin.", XXVII, 6922, 19 aug. 1971, pp. 1, 5.

- "Monografia unui mare poet-patriot", "Rom. lib.", XXIX, 8353, 1 sept. 1971, p. 2.

"Poezia lui Alecsandri și viziunea folclorică românească", în "SCILF", XX, 4, 1971.

- "O absolvire plenară a culturii timpului", "Astra", VII, 4, apr. 1972, pp. 8-9 (Seminarul "Literatura – act de cultură", organizat de Asociația scriitorilor din Brașov, în colaborare cu revistele "Astra" și "Tribuna").

- "Cutezători de-a lungul veacurilor. Ion Heliade Rădulescu 1802-1872. Evocare", "Cutezătorii", VI, 15, 13 apr. 1972, pp. 8-9.
- "Îndrumător literar nu numai pentru tineri", "Rom. lib.", XXX, 8688, 29 sept. 1972, p. 2.
- "Pompiliu Constantinescu la seminariile *Institutului de literatură*", "Manuscriptum", III, 2, 1972, pp. 46-48.
- "Coordonate europene și aspecte specifice ale iluminismului românesc", "RITL", XXI, 1, ian.-mart. 1972, pp. 121-128.
- "Eliade văzut de Eminescu", ibidem, XXI, 3, iul.-sept. 1972, pp. 395-399.
- "Romulus Vulcănescu: *Coloana cerului*, Buc., Ed. Acad. R.S.R., 1972", în "Tribuna României", 2, 1 dec. 1972, p. 12; și în "RITL", XXII, 1, ian.-mart. 1973, pp. 126-128.
- "Mirica, Istoriја sedovra", în "Rumynija", 4, apr. 1973, pp. 52-53.
- "P. Constantinescu student al lui Mihail Dragomirescu", "Manuscriptum", IV, 2, apr. -iun. 1973, pp. 74-77.
- "Ion Slavici între lumea folclorică și cultura citadină", "Limba și literatură", 2, 1973, pp. 339-345.
- "Legenda o mastere Manole. Istoriја sedevra", "Rumynija", 7, iul. 1973, pp. 42-43; și în "Romania Today", 11, nov. 1973, pp. 42-43.
- "Călinescu și Caragiale" / Moment aniversar George Călinescu/, în "Steaua", XXV, 6, iun. 1974, pp. 6-15.
- "Spectacolul lumii și *Buфонada* înțeleptului" /Despre piesele lui G. Călinescu/, "Manuscriptum", V, 2, apr.-iun. 1974, pp. 21-24.
- "Paul Hazard: *Criza conștiinței europene, 1680-1715*", "RITL", XXIII, 2, apr.-iun. 1974, pp. 336-339.
- "Cultura română în coordonate universale", "Transilvania", III, 7, iul. 1974, pp. 6-8.
- "Patria în cultura populară", "Rom. lib.", XXXII, 9258, 31 iul. 1974, p. 2.
- "Skazslova, Antona Panna. Istoriја sedevra", "Rumynija", 9 sept. 1974, pp. 58-59.
- "Personalitatea lui G. Călinescu. Evocare", "Limba și lit.", 4, 1974, pp. 780-782.
- "Caietele Mihai Eminescu. Studii, articole, note, documente, iconografie și bibliografie prezentate de Marian Bucur, vol. II, Buc., Ed. Mihai Eminescu, 1974", în "Săptămâna", 213, 3 ian. 1975, p.

3.

- "Mesajul educativ al folclorului nostru", "Rom. lib.", XXXIII, 9403, 18 ian. 1975, p. 2.

- "Lecția lui Pavel Dan. Scriitorii și înțelesurile vieții", "Manuscriptum", VI, 3, iul.-sept. 1975, pp. 29-32.

- "G. Călinescu în literatura română" (comunicare la Acad. R.S.R. la 18 iunie 1974), în "RITL", XXIV, 3, iul.-sept. 1975, pp. 313-319.

- "Folclorul în climatul fertil al Festivalului național *Cântarea României*. Însemnări", "Scânteia", XLVI, 10.686, 28 dec. 1976, pp. 1, 4.

- "From the past to the future", în "Romanian Review", XXXI, 1, ian.-mart. 1977, pp. 3-8.

- "Literatura și istoria. În întâmpinarea conferinței naționale a scriitorilor", "Ramuri", XIV, 5, 15 mai 1977, p. 6.

- "Comori ale creației populare. Însemnări despre colecția *Meșterul Manole*", "Scânteia", XLVI, 10.809, 21 mai 1977, p. 4.

- "Nunta la români. Antologie din poezia ceremonialului nunții. Prefață de M. Beniuc. Ediție îngrijită de I. Moanță, Buc.", în "Luceafărul", XX, 26, 25 iun. 1977, p. 12.

- "Viciu Alexiu: Flori de câmp. Doine, strigături, bocete, balade. Colecție de folclor inedită, publicată cu studiul introductiv, note, indici și glosar de R. Todoran și I. Taloș, Cluj-Napoca, Ed. Dacia, 1976", în "RITL", XXVI, 2, apr.-iun. 1977, p. 19.

- "O lucrare inedită a lui N. Cartoian" (Nedeea lui Euripide – Anul II, Filologie modernă), în "Rev. de ist. lit.", XXVI, 2, apr.-iun. 1977, pp. 259-270.

- "O lucrare utilă despre folclorul nostru", "Rom. lib.", XXXVI, 10.374, 3 martie 1978, p. 2.

- "Pavel Dan evocat de... /opt personalități/", "Manuscriptum", IX, 4, oct.-dec. 1978, pp. 113-122.

- "Un eveniment editorial" (Lazăr Șăineanu: <<Basmelor române. În comparație cu legendele clasice și în legătură cu basmele popoarelor învecinate și ale tuturor popoarelor romanice>>, Buc., Minerva, 1978), în "Săptămâna", 426, 2 febr. 1979, pp. 1, 7.

- "Poveștile lui Ion Slavici", "Limba și lit.", 3, 1979, pp. 372-375.

- "Alexandru Dima. In memoriam", "Viața rom.", XXXII, 4, apr. 1979, pp. 61-62.

- "Poezia noastră populară într-o versiune franceză", "Scânteia",

XLVIII, 11.425, 17 mai 1979, p. 4.

- "Atelierul de creație al unei personalități exemplare" (Camil Petrescu, Documente literare, Buc., Minerva, 1979), ibidem, 11.446, 10 iunie 1979, p. 4.

- "*Dicționarul folcloriștilor. Folclor literar românesc*, Buc., Ed. șt. și enciclop.", "Rom. lib.", XXXVII, 10.819, 9 aug. 1979, p. 2.

- "Teatrul lui Călinescu și Institutul", "RITL", XXVIII, 4, oct.-dec. 1979, pp. 575-578.

- "Marele povestitor. 150 de ani de la nașterea scriitorului Petre Ispirescu", "Rom. lib.", XXXVIII, 10.946, 8 ian. 1980, p. 2.

"Cu V. Voiculescu în lumea amintirilor", "Steaua", XXX, 3, mart. 1980, pp. 4-7.

- "Un valoros cercetător al creației noastre populare", "Rom. lib.", XXXVIII, 11.133, 13 aug. 1980, p. 2.

- "Numele personajelor literare – funcție stilistică și emblemă morală", "RITL", XXIX, 4, oct.—dec. 1980, pp. 593-596.

- "Actualitatea lui D. Caracostea în istoria literaturii și în critica literară", "An. Acad. R.S.R.", 29 (1979), 1980, pp. 159-167.

"Romulus Vuia: *Studii de etnografie și folclor*, Buc., Ed. Minerva, 1980", în "Scânteia", 50, 11.936, 7 ian. 1981, p. 4.

- "O lucrare fundamentală de folcloristică", "Rom. lib.", XXXIX, 11.456, 29 aug. 1981, p. 2.

- "C. Bolliac, publicist", în manuscris la IILF.

- "Raport ms. D. Caton Theodorian", la IILF.

- "Raport despre familiile Caragiale – Cârlova – Burelly", ms. La IILF.

"Raport ms. Despre familiile Caragiale – Burelly – D.I. Suchianu și H. Oprescu", la IILF.

- "Documente inedite cu privire la Odobescu", "Jurnalul literar", 3, 1948.

BIBLIOGRAFIE DE REFERINȚĂ

Ion Breazu: "Anghel Demetrescu. *Opere*, ediție îngrijită de Ovidiu Papadima. Cu 4 planșe în afară de text, Buc., Monitorul Oficial, Imprimeria națională, 1937, 412 p. cu portret", în "Dacoromania", IX, 1936-1938, pp. 355-357; C.D. Papastate: "Ovidiu Papadima: O viziune românească a lumii", "Ramuri", XXXVIII, 6-7, iun.-iul. 1942, pp. 225-226; C.D. Papastate: "Ovidiu Papadima: Neam, sat și oraș în poezia lui O. Goga", "Ramuri", XXXIX, 4-5, apr.-mai 1943, pp. 168-172; G.M. Vlădescu: *Repub-*

lica desperaților”, “Gândirea”, XIV, 8, oct. 1935, p. 434; Ion Dodu Bălan: “O antologie a liricii populare”, “Gaz. lit.”, X, 45, 7 noiembrie 1963, p. 7; T. Vârgolici: “Antologie din lirica populară”, “Rom. lit.”, Buc., XXI, 5929, 8 noiemb. 1963, p. 2; Dumitru Pop: “O valoroasă antologie”, în “Steaua”, Cluj, XIV, 12, dec. 1963, pp. 81-83; George Muntean: “Ovidiu Papadima: “Cu cât cânt, atâta sunt”, “Contemp.”, 5, 31 ian. 1964, p. 3; Al. Săndulescu: “Ovidiu Papadima: Cu cât cânt, atâta sunt. Antologie de lirică populară, Buc., Ed. Acad. R.P.R., 1963”, în “Luceaf.”, VII, 3, 1 febr. 1964, p. 2; George Munteanu: “Ov. Papadima, Cântece de lume și folclorul Bucureștilor. Studiu istoric-critic, Buc., Ed. Acad. R.P.R., 1963”, în “Contemp.”, 5, 31 ian. 1964, p. 3; Al. Piru, idem, în “Gaz. lit.”, XI, 5, 30 ian. 1964, p. 7; Teodor Vârgolici: “Ovidiu Papadima, idem.”, “Rom. lib.”, XXII, 6011, 13 febr. 1964, p. 2; Dumitru Pop: “O valoroasă antologie”, “Steaua”, XIV, 12, dec. 1963, pp. 81-83; V. Adăscăliței: “Ovidiu Papadima, Cu cât cânt, atâta sunt. Antologie de lirică populară, Buc., Ed. Acad. R.P.R., 1963”, în “Iașul literar”, XV, 1, ian. 1964, pp. 78-79; Petre Pascu, idem”, “Orizont”, I, 2, febr. 1964, p. 81; V. Adăscăliței: “Anton Pann și folclorul Bucureștilor”, “Iașul literar”, XV, apr., 1964, pp. 91-93; Ion Sculeanu: “Pe marginea unei antologii de lirică populară”, “Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Psihologia”, 2, 1964, pp. 136-139; “Viața rom.”, VII, 7, iulie 1963, pp. 185-186; Emil Manu: “Ovidiu Papadima, Anton Pann, Cântece de lume și folclorul Bucureștilor, Ed. Acad. R.P.R., 1963”, “Steaua”, XV, 9, sept. 1964, pp. 123-124; “Poezie și viață”, în “Scânteia tin.”, XXII, 5296, 29 mai 1966, pp. 1, 2 (masă rotundă); C. Stănescu și M. Ungheanu: “Interviu cu Ovidiu Papadima despre: 1) *Texte din literatura poporană română*, de G.A. Alexici. 2) *Zîna zânelor*, de P. Ispirescu”, în “Scânteia tiner.”, XXII, 5299, 2 ian. 1966, p. 5; Vita Zsigmond: “A regi román saytó új bibliográdiázo”, “Korunk” XXVI, 5 máj. 1966, pp. 711-714; “Vitrina. Ovidiu Papadima: Cezar Bolliac” / Acad. R.P.R., 348 p.), în “Contemporanul”, 25 (1028), 24 iunie 1966, p. 3; C. Stănescu, idem, “Sc. tin.”, XXII, 5340, 20 iulie 1966, p. 2; Adrian Angheliescu: “O monografie despre Cezar Bolliac”, “Scânteia”, XXXV, 7053, 2 aug. 1966, p. 3; George Muntean: Ovidiu Papadima, Cezar Bolliac, Buc., Ed. Acad. R.S.R., 1966”, în “Contemp.”, 31, 5 aug. 1966, p. 3; Maria Platon: Idem, “Cronica”, Iași, 1, 29, 27 aug. 1966, p. 8; N.N. Rusu: “Ovidiu Papadima: Cezar Bolliac, Buc., Ed. Acad. R.S.R., 1966”, “Luceaf.”, IX, 35, 27 aug. 1966, p. 3; Perpessicius:

“Pe marginea lucrării *Cezar Bolliac* de Ovidiu Papadima”, “Gaz. lit.”, XIII, 36, 8 sept. 1966, p. 7; /despre lucrarea “Cezar Bolliac” de Papadima/, în “Argeș”, I, 5, oct. 1966, p. 3; Idem, în “Orizont”, XVII, 9, sept. 1966, pp. 73-75; idem, în “Revista bibliotecarilor”, XIX, 10, oct. 1966, pp. 635-636; G. Gheorghită: “Ovidiu Papadima, *Cezar Bolliac*, Buc., Ed. Acad. R.S.R., 1966”, “Ateneu”, III, 11, nov. 1966, p. 14; Lupu Ioan, Nestor Comariano și Ovidiu Papadima: “Bibliografia analitică a periodicelor românești”, vol. I (1790-1850), partea I, Buc., Ed. Academiei R.S.R., 1966, în “Lucefărul”, X, 2, 14 ian. 1967, p. 2; Idem, în “Ramuri”, III, 13, 15 dec. 1966, p. 6; Idem, George Baiciulescu, în “Rev. bibl.”, XIV, 11, nov. 1966, pp. 694-695; Emil Constantinescu; “Ovidiu Papadima ne vorbește despre *Amintiri* de I. Slavici și prima reparație”, “Sc. tin.”, XXIII, 5516, 12 febr. 1967, p. 2; Ilie T. Bădicuț: “*O mie și una de nopti* în ediție nouă”, “Gaz. lit.”, XIV, 8, 23 febr. 1967, p. 8; /Interviu cu criticul Ovidiu Papadima/, “Octav Șuluțiu” în “Astra”, II, 3, mai 1967, p. 6; Apostol Stan: “Bibliografia analitică a periodicelor românești. Vol. I (1790-1850), Partea I”; “Rev. Arhiv.”, X, 1, ian.-iun. 1967, pp. 327-328; H. Zalis: “Ovidiu Papadima: *Cezar Bolliac*, Buc., Ed. Acad. R.S.R., 1966”, în “Romanian Review”, XX, 2, 1967, p. 117; Petru Sfetcă: “Anchetă printre critici”, “Steaua”, XVIII, 7, iul. 1967, pp. 23-28; Marin Bucur: “Ovidiu Papadima, *Cezar Bolliac*, Buc., Ed. Acad. R.S.R., 1966”, “RITL”, XVI, 3, iul.-sept. 1967, pp. 477-478; G. Zanne: “Bibliografia analitică a periodicelor românești. Vol I (1790-1850)”, “Studii”, XX, 5, sept. - oct. 1967, pp. 1013-1019; Bucur Țincu: idem, în “Astra”, II, 11, nov. 1967, p. 15; Aurel Nicolicescu: idem, în “Limba română”, XVI, 6, nov.-dec. 1967, pp. 537-541; “Dimensiuni și perspective spirituale. Ovidiu Papadima, Simțul simetriei”, în “Ramuri”, IV, 12, 15 dec. 1967, pp. 3-4; “Cultura contemporană și conștiința socialistă”, în “Clubul”, 12, dec. 1967, pp. 10-11; Ov.S. Crohmălniceanu: “Literatura română între cele două războaie mondiale”, Buc., EPL, 1967, vol, I, pp. 79, 630, 639, 641, 653, 664, 665, 667; Petru Sfetcă: “Ovidiu Papadima, Creație și actualitate” (interviu), “Tribuna”, XII, 8, 22 febr. 1968, p. 3; Victor Bibicioiu: “Câteva delimitări necesare în învățământul superior. De vorbă cu prof. Ovidiu Papadima”, “Munca”, XXIV, 6322, 10 martie 1968, p. 2; Constantin Cubleșan: “Ovidiu Papadima, Heinrich von Kleist. Monografie, Buc., EPLU, 1967”, în “Tribuna”, XII, 13, 28 martie 1968, p. 3; Grigore Tănăsescu: Idem, în “Tomis”, III, 5, mai

1968, p. 6; Emil Manu, idem, în "Astra", III, 8, aug. 1968, p. 6 și în "Viața rom.", XXI, 7, iul. 1968, p. 149; Emil Manu: "Studii de istorie a literaturii române. De la C.A. Rosetti la G. Călinescu", sub îngrijirea științifică a lui Ovidiu Papadima, Buc., Ed. Acad. R.S.R., 1968, în "Rom. lib.", XXVI, 7419, 28 aug. 1968, p. 2; Ion Talos: "Ovidiu Papadima, Literatura populară română. Din istoria și poetica ei", Buc., EPL, 1968, în "Tribuna", XII, 42, 17 oct. 1968, p. 3; Ion Dodu Bălan: idem, în "Rom. lib.", XXVI, 7463, 18 oct. 1968, p. 5; Ion Victor: "O carte valoroasă despre structura creației populare", "Sc. tin.", XXIV, 6038, 18 oct. 1968, p. 6; P. Ursache: "Literatura populară română. Din istoria și poetica ei" / de Ov. Papadima/, Buc., EPL, 1968, în "Ateneu", V, 12, dec. 1968, p. 9; I.A. Popescu: idem, în "Steaua", XIX, 12, dec. 1968, pp. 105-107; Constantin C. Angelescu: "Ovidiu Papadima, Cezar Bolliac, Buc., Ed. Acad. R.S.R., 1966", în "Anuarul Inst. de ist. și arheologie Iași", V, 1968, pp. 250-253; Gheorghe Vrabie: "Folcloristica română", Buc., 1968, pp. 28, 30, 36, 221, 404, 405, 414, 417, 418, 419; Matei Alexandrescu: "Despre umanismul artei populare" /interviu/, în "Argeș", IV, 1, ian. 1969, p. 3; Boris Buzilă: "Dialog despre folclor" /interviu/, în "Magazin", XIII, 588, 11 ian. 1969, p. 4; Emil Constantinescu: "Prestigiul folclorului artei populare românești" / Interviu/, în "Sc. tin.", XXV, 6315, 4 sept. 1969, p. 4; "Revista de etnografie și folclor", XIV, 1, ian.-febr. 1969, pp. 77-81 (Radu Răutu); Eugen Marinescu: "Ovidiu Papadima, Literatura populară română. Din istoria și poetica ei, Buc., EPL, 1968", în "Limbă și lit. rom.", XVIII, 2, 1969, pp. 215-217; George Corbu: "Ovidiu Papadima" (Din vol. "Colocviu despre epigramă"), "Argeș", IV, 5, mai 1969, p. 6; I. Opreșan: Ovidiu Papadima, Literatura populară română, Buc., EPL, 1968", "RITL", XVIII, 2, apr.-iun. 1969, pp. 309-313; Emil Manu: "Idem, în "Revue Roumaine d'Histoire", VIII, 5, sept.-oct. 1969, pp. 944-945; I.H. Ciubotaru: idem, în "Anuarul de lingvistică, istorie și teorie literară", Acad. R.S.R., Filiala Iași, XX, 1969, pp. 235-236; Titu Popescu: "Ladmis Andreescu, *Necunoscuții*, cu un Cuvânt înainte de O. Papadima", Buc., EPL, 1969", în "Tribuna", XIV, 6, 5 febr. 1970, p. 4; Nicolae Balotă: "Critica: Ovidiu Papadima, Scriitorii și înțeleșurile vieții /.../", "Rom. lit.", 39, 23 sept. 1971, pp. 14-15; Mircea Popa: idem, în "Tribuna", XV, 43, 28 oct. 1971, p. 2; George C. Bogdan: idem, în "Orizont", XXII, 11, nov. 1971, pp. 89-99; "Șantier /.../ Ovidiu Papadima", "Rom. lit.", IV, 45 (161), 4 nov. 1971, p. 14; Tia

Șerbănescu: idem, "Rom. lib.", XXIX, 8414, 11 nov. 1971, p. 2; Mircea Iorgulescu: idem, în "Rom. lit.", IV, 51 (167), 16 dec. 1971, p. 9; Ion Dodu Bălan: "Octavian Goga", Buc., Minerva, 1971, pp. 13, 251, 269, 325, 343, 401; Silvia Ciubotaru: "Temelii folclorice și orizont european în literatura română" (ed. îngrijită de Ov. Papadima, 1971), în "Anuarul de lingvistică și istorie literară Iași", XXIII, 1972, pp. 183-185; Ioana Crețulescu: "Ovidiu Papadima. Scriitori și înțeleșurile vieții", "Viața rom.", XXV, 2, febr. 1972, pp. 67-69; Traian Cantemir: "Loviște, mirific, plai", Cuvânt înainte de Ovidiu Papadima, în "Inspectoratul Școlar Vâlcea", 1971, "Studii vâlcene", 1972, pp. 220-222; George Muntean: "Istoria și teoria comparatismului în România", sub îngrijirea științifică a prof. Al. Dima și Ov. Papadima, Buc., Ed. Acad. R.S.R., 1972, în "Rom. lit.", VI, 2, 11 ian. 1973, p. 8; Aurel Sasu: idem, în "Tribuna", XVII, 2, 11 ian. 1973, p. 3; Edgar Papu: idem, în "Rom. lib.", XXXI, 8804, 13 febr. 1973, p. 2; Sergiu Nicolaescu: idem, în "Astra", VIII, 4, apr. 1973, p. 8; Dan Medeanu: idem, în "Contemporanul", 26, 22 iunie 1973, p. 3; Dan Zamfirescu: "Istoria literaturii române", vol. 3, 1973, în ibidem, 31, 26 iul. 1973, pp. 1, 2; Ion Ionescu: "Două lucrări de certă valoare", "Rev. pedagogică", XXII, 10, oct. 1973, pp. 113-114; Constantin Ciopraga: "Istoria literaturii române", vol. III, în "Contemp.", 48, 23 nov. 1973, p. 3; George Radu: "O sinteză necesară. Marginalii la un tratat academic: Istoria literaturii române", vol. III, ibidem, 49, 30 nov. 1973, p. 3.; N.I. Popa: "Istoria și teoria comparatismului în România" /.../, în "Anuarul de lingv. și ist. lit. Iași", 27, 1973, pp. 211-214; "Corespondența *Ramuri*. Documente literare", Craiova, Ed. Scrisul românesc, 1973, pp. IX, 156, 317, 319-332, 347; Marin Bucur: "Istoriografia literară românească", Buc., Minerva, 1973, pp. 485-488; G. Gheorghită: "Ion Pillat", Buc., Ed. Albatros, 1974, în "Ramuri", XI, 4, 15 apr. 1974, p. 7; Emil Manu: idem, "Săptămâna", 176, 19 apr. 1974, p. 4; Laurențiu Ulici: "Sensul erudiției", "Rom. lit.", VII, 20, 16 mai 1974, p. 11; Mihail Neagu: idem, în "Steaua", XXV, 6, iunie 1974, p. 49; C. Ungureanu: idem, în "Orizont", XXV, 30, 26 iul. 1974, p. 2; Nicolae Nacu: idem, în "Limbă și lit.", 3, 1974, pp. 610-613; "Contemporanul", 45, 1 nov. 1974, p. 10; I. Hangiu: "Reviste literare românești din ultimele decenii ale secolului al XIX-lea /.../", "Limbă și lit.", 4, 1974, pp. 796-797; Mózes Huba: idem, în "Nyeve és irodalmutdományi kozleme niek", 19, 1975, p. 116; Nicolae Ciobanu: "Ființa revistei literare din trecut", în

"Luceafărul", XVIII, 4, 24 ian. 1975, p. 7; George Munteanu: "Mihai Florea, Drumuri și condeie (Turism cu manualul de literatură), Prefață de Ov. Papadima, 1974", în "Rom. lit.", VIII, 35, 28 aug. 1975, p. 9; Hristu Cândroveanu: "Ovidiu Papadima, Ipoteze ale iluminismului românesc, Buc., Ed. Minerva, 1975", în "Rom. lit.", VIII, 49, 4 dec. 1975, p. 8; Victor Felea: idem, în "Cronica", X, 52, 26 dec. 1975, p. 2; D. Micu: "Gândirea și gândirismul", Buc., Minerva, 1975, pp. 31, 327, 599, 671, 692, 831, 972, 973, 974-979; Camil Petrescu: "Note zilnice (1927-1940)", Buc., Ed. Cartea rom., 1975, p. 190; Mircea Angheliescu: "Ovidiu Papadima, Ipostaze ale iluminismului românesc, Buc., Ed. Minerva, 1975", în "Săptămâna", 266, 9 ian. 1976, p. 10; Remus Zastroin: "Reviste literare românești din ultimele decenii ale secolului al XIX-lea. Îngrijirea științifică Ovidiu Papadima, Buc., Ed. Acad. R.S.R., 1974", în "Cronica", X, 4, 24 ian. 1975, p. 2; "Ovidiu Papadima: "Ipostaze ale iluminismului românesc, Buc., Minerva, 1975", în "Săptămâna", 270, 6 febr. 1976, p. 2; Puiu Enache: "Cartea de critică și istorie literară", în "Tomis", XI, 2, iunie, 1976, p. 6; Mihai Zamfir: "Variante ale iluminismului românesc", "Luceafărul", XIX, 25, 19 iun. 1976, pp. 1, 7; C. Miu-Lerca: "Unde concentrice. Versuri / Cu o prefață de Ov. Papadima /, Timișoara, Ed. Facla, 1975", în "Cronica, XI, 28, 9 iul. 1976, p. 2 (Miron Laga); George Muntean: "Mihai Florea, Drumuri și condeie (Turism cu manualul de literatură), Prefață de Ovidiu Papadima, Buc., Ed. pentru turism, 1974", în "Rom. lit.", VIII, 35, 28 aug. 1976, p. 9; Alexandru Duțu: "Ovidiu Papadima, Ipostaze ale iluminismului românesc, Buc., Ed. Minerva, 1975", în "Revue Roumaine d'Histoire", XV, 3, iul.-sept. 1976, pp. 555-557; Hristu Cândroveanu: "Ovidiu Papadima, Ipostaze ale iluminismului românesc, Buc., Minerva, 1975", în "Romanian Review", XXX, 3, iul.-sept. 1976, pp. 108-109; G. Gheorghită: "Sburătorul", Buc., Ed. Minerva, 1976, p. 414; Vasile Vetișanu: "Ovidiu Papadima, Ipostaze ale iluminismului românesc, Buc., Minerva, 1975", în "RITL", XXVI, 1, ian. 1977, pp. 143-145; "Revista istorică", XXX, 4, 1977, pp. 772-775; Corneliu Lomanu: "Florea Firan, Presa literară craioveană, 1838-1975 (cuvânt înainte de Ovidiu Papadima), Craiova, Ed. Scrisul Rom., 1976", în "Argeș", XII, 2, iun. 1977, p. 10; George C. Bogdan: "Convorbire cu prof. dr. Ovidiu Papadima", "Orizont", XXVII, 35, 1 sept. 1977, pp. 1, 7; "Corespondența lui G. Călinescu cu Al. Rosetti (1935-1951)", Buc., Ed. Eminescu, 1977, pp. 216, 219; Serafim Duicu: "Vladimir

Streinu", Craiova, Ed. Scrisul rom., 1977, p. 243; Marian Popa: "Dicționar de literatură română contemporană", ed. a II-a, Buc., Ed. Albatros, 1977, pp. 405-406; Al. Zub: "Ovidiu Papadima, Ipostaze ale iluminismului românesc, Buc., Ed. Minerva, 1975, 336 p.", în "An. Inst. de ist. și arheolog. Iași", XIV, 1977, pp. 673-674; Anton Holban: "Pseudojurnal", Buc., Minerva, 1978, pp. XXII, 208; Gh. Macarie: "Sentimentul naturii în proza românească a secolului XIX", Buc., Minerva, 1978, Col. "Universitas", pp. 23, 131, 268, 218; O. Dorian: "Lăcătușu Gloria, Zăpezile albe" /interviuri cu Ovidiu Papadima etc./, Iași, Ed. Junimea, 1979", în "Cronica", XIV, 18, 4 mai 1979, p. 4; Al. Raicu: idem, în "Argeș", XIV, 2, iun. 1979, p. 12; Ion Dodu Bălan: "Un cărturar: Ovidiu Papadima", "Rom. lit.", XII, 25, 21 iunie 1979, p. 9; Iliu Stancu: "Substanțialitatea cercetării. Ovidiu Papadima la 70 de ani", "Luceaf.", XXII, 25 (895), 23 iunie 1979, p. 3, cu foto); și în "Luceafărul", XXII, 26, 30 iunie 1979, p. 3; Al. Hanța: "Un prestigios critic și istoric literar contemporan. Ovidiu Papadima", în "RITL", XXVIII, 2, apr.-iun. 1979, pp. 263-270; George C. Bogdan: "Ovidiu Papadima și literatura bănățeană. Aniversări", în "Orizont", XXX, 30, 26 iunie 1979, p. 3; Ion Apostol Popescu: "Ovidiu Papadima la 70 de ani", în "Transilvania", VIII, 7, aug. 1979, p. 41; Const. Ciopraga: "Ovidiu Papadima, Profiluri critice, în "Cronica", XIV, 43, 26 oct. 1979, p. 4; "G. Călinescu: Scrisori și documente", Buc., Ed. Minerva, 1979, pp. 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 136, 139, 143, 155, 157, 188, 193, 198, 203, 209, 227, 229, 234, 235; "Scrisori către Al. Rosetti (1916-1968)", Buc., Minerva, 1979, pp. 171, 172; "Dicționar cronologic. Literatura română", Buc., Ed. șt. și enciclop., 1979, pp. 196, 262, 266, 306, 316, 334, 339, 351, 358, 359, 363, 370, 382, 411, 415, 419, 424, 441, 442, 449, 451, 459, 471, 489, 493, 495, 511, 541, 583, 585, 587, 588, 601, 633, 650, 651, 660, 667, 690, 695, 711, 713, 730, 743, 763; "Scrisori către Ovid Densusianu", vol. I, Buc., Minerva, 1979, p. 225; Iordan Datcu și S.C. Stroescu: "Dicționarul folcloriștilor. Folclorul literar românesc", Buc., Ed. șt. și enciclop., 1979, pp. 328-330; Gala Galaction: "Jurnal", vol. III, Buc., Minerva, 1980, p. 166; I. Oprîșan: "Prof. dr. Ovidiu Papadima la 70 de ani", în "Bul. Soc. șt. filol. R.S. România", 1980, pp. 30-40; Z. Ornea: "Tradiționalism și modernitate în deceniul al treilea", Buc., Eminescu, 1980, p. 569; Dan Rotaru: "Critica reliefează cu entuziasm noile valori" interviu, în "Argeș". XV, 4, dec. 1980, p. 1, 7, Hristu Cândoveanu:

“Explorând universuri imaginare. Prietenii mei, scriitorii”, în “Albina”, 85, 6, iunie 1981, p. 7; G. Călinescu: “Istoria literaturii române de la origini până în prezent”, ed. a II-a, Buc., Minerva, 1985, pp. 984, 991, 996, 1002, 1018, 1021, 1026.

NOTE

1 “Amintiri” în “Gazeta literară”, XI, 17, martie 1966, p. 5; “În așteptarea unui nou Eminescu. Domnul profesor vă așteaptă (85 de ani de la nașterea lui Eugen Lovinescu)”, în “Ramuri”, III, 12, 15 nov. 1966, pp. 6-7.

2 G. Gheorghită: “Sburătorul”, Buc., Ed. Minerva, 1976, p. 414.

3 “Corespondența *Ramuri*. Documente literare” (în continuare, “Corespondență”), Craiova, Ed. Scrisul românesc, 1973, p. 321.

4 “Publicațiune săptămânală, politică și de cultură generală”, apărută în București între 14 febr. – 21 aug. 1932 (în total 27 de numere), cu dimensiunile 60X43 cm, și la care Papadima a colaborat cu articolele “Între poezie și problemele vieții” și “Între eminentă și cultură”

5 “Corespondență”, pp. 322-323.

6 Ibidem, p. 322.

7 G. Călinescu: “Scrisori și documente”, Buc., Ed. Minerva, 1979, p. 238 (în continuare, G. Călinescu).

8 Secretar general al Regionalei Oltenia a Fundațiilor, secretarul revistei “Ramuri” din Craiova.

9 “Corespondență”, pp. 324, 325.

10 Valeriu Ciobanu (1917-1966), istoric literar, poezii, dr. în Filologie (folclor), traducător din l. rusă, exeget al “poporanismului”

11 G. Călinescu, op. cit., p. 132.

12 Conceput să apară în patru volume, dar din care au apărut numai trei, în 1964, 1968, 1973, toate editate de Academia R.P.R. și R.S.R.

13 “Doina”, “Cântecul de joc”, “Strigăturile”, “Cântecul istoric”, “Cântecul de leagăn” cu bibliografiile lor, toate în capitolul “Folclorul literar românesc”, subcapitolul “Lirica”, vol. I, 1964, pp. 134-180; vol. II, (1968), “Cezar Bolliac”, pp. 328-342. Precum se observă, “epurarea” lui continua, în volumul al treilea fiind exclus de la colaborare.

14 este de remarcat “limba de lemn” introdusă de regimul comunist, de care Călinescu s-a “atașat”: “îndeplini”, “termen”, “sarcina ce vi s-a încredințat”

- 15 G. Călinescu, op. cit., p. 132.
- 16 “Cu cât cânt, atâta sunt”, Antologie a liricii populare. Ediție îngrijită și studiu introductiv de Ovidiu Papadima, 1963, Buc., EPL, p. VI.
17. Iordan Datcu – C.S. Stoenescu: “Dicționarul folcloriștilor”, Buc., Ed. șt. și enciclop., 1979, pp. 329-330.
- 18 Ibidem, p. 329.
- 19 Marin Bucur: “Istoriografia literaturii române”, Buc., Ed. Minerva, 1973, pp. 485, 486.
- 20 D. Micu: “Gândirea și gândirismul”, Buc., Minerva, 1975, p. 973, (în continuare, D. Micu).
21. idem, p. 692.
22. Marian Popa: “Dicționar de literatură română contemporană”, ed. a II-a, Buc., Ed. Albatros, 1977, p. 406.
23. de același gen, de aceeași specie.
- 24 “Dicționar cronologic. Literatura română”, Buc., Ed. Șt. și enciclop., 1979, p. 712.
- 25 Ibidem, p. 730.
- 26 1893-1958: muzicolog, folclorist, compozitor.
- 27 D. Micu, op. cit., p. 973.
- 28 1909-1949; critic literar (“Pe margini de cărți”, 1938), romancier (“Ambigen”, 1935 și “Mântuirea”, 1943) monografist (“Brașov”, 1937). Scriitor de bun nivel artistic, deși Călinescu îi caracteriza criticile literare ca fiind “nesigure în judecată și repede lunecătoare peste adevăratele probleme”

PARFENE, CONSTANTIN V.

S-a născut în comuna Bogdana, județul Tutova, la 16 mai 1929, comună în care a urmat cursurile școlii primare (1936-1940).

Primele patru clase liceale le-a urmat la Liceul teoretic *Mihail Kogălniceanu* din Vaslui (1940-1944), iar celelalte patru clase liceale (cursul superior) le-a urmat la *Colegiul Național Gheorghe Roșca Codreanu* din Bârlad (1944-1948), secția literară.

Studiile universitare le-a urmat la *Facultatea de Filologie a Universității din Iași* (1948-1952), la care a avut ca profesori, ilustre personalități ca: acad. prof. dr. doc. Gheorghe Ivănescu, acad. prof. dr. doc. Alexandru Dima, profesor dr. doc. Nicolae I. Popa, profesor dr. Theodor Simenski, conferențiar dr. Grigore Scorpan, conferențiar Dumitru Gafițeanu, absolvind facultatea cu "Diploma de merit"

După absolvirea facultății a fost numit redactor la *Comitetul pentru Așezămintele Culturale* din București (1 sept. 1952 – iunie 1953), de unde i s-a desfășurat contractul de muncă din cauza "originii sociale" (tatăl său, învățător, fiind membru al Partidului Liberal și candidat în alegerile din 1946, după cum se știe, măsluite de comuniști). I se fixează domiciliul obligatoriu în Bârlad, unde, după trei luni de șomaj, la 15 septembrie 1953, a fost încadrat profesor de Limba și literatura română la o școală generală din Bârlad, prin bunăvoința inspectorului general al Regiunii Iași, profesorul Constantin Gâlea, fost elev al Liceului *Codreanu* din Bârlad.

În perioada 1953-1957 i s-a interzis dreptul de a semna în presa vremii, din aceeași cauză, a "originii sociale"

Între 1953-1954 a predat la "Școala pedagogică mixtă de 4 ani" din Bârlad, trecând, apoi, pentru trei luni (1 septembrie – 1 decembrie 1958) la catedra de Limba și literatura română a "Școlii medii nr. 1" (fost "Liceul *Codreanu*"), apoi la *Complexul școlar* (1958-1959).

Devine membru al *Societății de științe filologice din România*, în 1958.

Înființându-se *Institutul pedagogic de 2 ani* în Bârlad, profesorul Constantin Parfene, fiind considerat ca unul din cei mai buni profesori de "Română" din oraș, a fost încadrat acolo, ca profesor, în perioada 1959-1961.

După ce a îndeplinit funcții pe linie de Cultură și învățământ, a devenit conducătorul *Cenaculului literar Alexandru Vlahuță*, și i s-a

acordat distincția de *Profesor fruntaș* și *Ordinul Muncii* clasa a III-a, în 1965.

Între timp funcționa la aceeași unitate școlară, numită atunci *Scoala pedagogică de 6 ani* (1964-1965).

Ca om de distincție intelectuală și culturală, a fost numit directorul Teatrului *Victor Ion Popa* din Bârlad, la care a funcționat între 1966-1968), perioadă în care teatrul a cunoscut un reviriment artistic și de atmosferă colegială.

Părăsind învățământul secundar, remarcat de către forurile ministeriale, a intrat în învățământul superior în Iași, numit lector (1970-1979) apoi conferențiar universitar (1969) la Institutul pentru perfecționarea cadrelor didactice (I.P.P.C.D.). Este avansat la titlul de conferențiar universitar, tot acolo (1979-1990).

În acea perioadă a participat la sesiuni de instruire și de perfecționare a profesorilor de limba română din Ungaria, în calitate de conferențiar, la Gyula (1972), la Szeget (1973 și 1974).

În 1973 și-a susținut teza de doctorat cu lucrarea *Victor Ion Popa – studiu monografic*.

Din 1990 a fost numit conferențiar universitar la Facultatea de Filologie a Universității din Iași, în același an fiind numit și profesor universitar la aceeași facultate.

A participat la conferințe internaționale pe teme ca: “Statutul limbii române în Ucraina” (Cernăuți, mai 1991); “Terminologia științifică” (Ucraina, mai 1992), cu comunicări publicate în revista “Limba română” (Chișinău).

BIBLIOGRAFIE

A. În volume

1. “Metodica predării limbii și literaturii române în școala generală și liceu”, Buc., Ed. Didactică și Pedagogică, 1973, (în colab.).
2. “Literatura în școală - contribuții la o didactică modernă a disciplinei”, Buc., ibidem, 1977; ed. a II-a, revizuită și adăugită, Editura Universității din Iași, 1996.
3. “Din cartea Patriei” (antologie de texte, note și comentarii), Iași, Ed. Junimea, 1976.
4. “Din cartea eroilor” (antologie de texte, note și comentarii), Iași, Ed. Junimea, 1978.
5. “Compozițiile în școală - aspecte metodice”, Buc., Ed. Didactică și Pedagogică, 1980; ed. a II-a, Iași, Ed. Moldova, 1996.
6. “Teorie și analiză literară”, Buc., Ed. Științifică, 1993.

7. "Analize și interpretări literare", Iași, Ed. Junimea, 1994.
8. "Victor Ion Popa – eflorescență policromă", Bârlad, 1995.
9. "Receptarea poetică", (eseuri de hermeneutică literară), Iași, Ed. Polirom, 1998.
10. "Problematizarea și studierea literaturii în școală" (experimente didactice), 612 p., la Editura Universității din Iași, 1999.
11. "Mihai Eminescu - peste mode și timp", vol. *Missellaneu*, în manuscris.
12. *Caleidoscop memorialistic - epistolar* (cu evocarea unor personalități ale culturii românești cu care autorul a purtat corespondență), în manuscris.
13. *Metodica studierii limbii și literaturii române*, Ed. Polirom, Iași, 1999

B. În periodice

A publicat numeroase articole pe teme de literatură și cultură, recenzii, note de lectură și multe cronică dramatice, tipărite în publicații centrale și locale.

A publicat mai multe studii și articole științifice dintre care amintim:

- "Însemnătatea *Daciei literare* în dezvoltarea culturii românești", în "Studii și cercetări științifice", seria Filologie, anul XI, fasc. 1, 1960.

- "Procedee stilistice în proza lui Titus Popovici", ibidem, anul XII, fasc. 2, 1961.

"Victor Ion Popa și revistele bârlădene *Florile dalbe* și *Graiul nostru*", ibidem, anul XIV, fasc. 1, 1963.

"Revista *Cronica Moldovei* și poetul Bacovia", în "Limbă și literatură", vol. XVII, 1968.

- "Orizont stilistic în *textualizarea* imaginii poetice", "Anuar de lingvistică și istorie literară", tom. XXIX, 1983-1984.

- "*Hanul Ancuței*" – Povestirea ca *spectacol al comunicării*", ibidem, tom XXX-XXXI, 1985-1987, B.

"Mircea Ștefan: Revista *Contemporanul* (1881-1891) despre învățământul din țara noastră", în "Iașul literar", IX, 5, mai 1958, pp. 105-106.

- "*Gaițele* – de Al. Chirițescu pe scena teatrului bârlădean", ibidem, X, 3, martie 1959, pp. 113-114.

- "*Sălbaticii* - de S. Mihailov la teatrul din Bârlad", ibidem, XI, 8, aug. 1960, pp. 66-67.

- "Activitatea cultural-artistică în internat, important mijloc

educativ”, “Rev. pedagog.”, XIII, nr. 7-8, iul.-aug. 1964, pp. 165-173.

“Titluri și articole folosite de revista *Contemporanul* timp de 10 ani (1881-1891), Iași, nr. 30, 3 sept. 1966, p. 11.

“Familiarizarea elevilor de liceu cu tehnica studiului individual”, “Rev. pedagog.”, XVI, 7-8, iul.-aug. 1967, pp. 97-107.

- “O școală sătească centenară”, “Vremea nouă”, Vaslui, 25 sept. 1968, p. 2.

- “Două cuvinte despre... și mai multe neclarități”, “Viața rom.”, XXII, 6, iunie 1996, pp. 138-140.

“Mihai Benciu: *Mozaic*”, ibidem, XXII, 7, iul. 1969, pp. 75-76.

“Ben Corlaci: *Poezii*”, Buc., *Viața românească*, 8, aug. 1968, pp. 149-150.

“N. Iorga: *Istoria literaturilor romanice în dezvoltarea și legăturile lor*”, vol. I-III, Buc., *Viața românească*, XXII, 9, sept. 1969, pp. 73-75.

“Ioan Grigorescu: *Lupta cu somnul*”, Buc., *Viața românească*, XXII, 11, noiemb., 1969, pp. 146-147.

- “Călin, Vera: *Alegoria și esențele*, *Viața românească*, XXII, 12, dec. 1969, pp. 69-70.

- “Paul Cornea și Mihai Zamfir: *Gândirea românească în epoca pașoptistă (1830-1860)*, I-II, Antologie, prefată, studiu și bibliografie de P. Cornea. Text stabilit de M. Zamfir, Buc., *Viața românească*, XXIII, 1, ian. 1970, pp. 69-70.

- “Sașa Pană: *Antologia literaturii române de avangardă și câteva desene din epocă*”, *Viața românească*, XXIII, 2, febr. 1970, pp. 93-96.

- “Cărturari bărlădeni de altădată: Ioan Antonovici”, în “Școala bărlădeană”, /2/, Bârlad, iunie 1970, pp. 118-121.

- “Unele probleme privind compunerile în școala generală”, ibidem, /3/, mai 1971, pp. 39-45, ibidem “Școala bărlădeană”, /4/, dec. 1972, pp. 45-52.

- Victor Ion Popa și satul românesc”, ibidem, / 4/, dec. 1972, pp. 45-52.

- “Observații cu privire la examenele de gradul al II-lea și gradul I, 1973”, “Limbă și literatură”, 4, 1973, pp. 841-844.

- “Paul Liu: *Metodica predării limbii și literaturii române în școala generală și liceu*”, în “Tribuna școlii”, IV, nr. 125, 15 ian. 1974, p. 11, în colab.

- "Beletristică în paginile revistei *Cronica Moldovei*", "Școala bărlădeană", /6/, Bârlad, noiemb. 1974, pp. 114-122.

- "*Reviste din trecut*", "Ateneu", XIII, 4, dec. 1976, p. 6.

- "*Comentariul unei maxime*", în "Limbă și lit. rom.", V, 1, ian.-mart. 1979, pp. 16-19.

- "Un poet prea delicat", în "Bârladul odinioară și astăzi", vol. I, Buc., 1980, pp. 279-281.

A colaborat la publicații, precum: "Iașul literar", "Cronica", "Limbă și literatură", "Limbă și literatură pentru elevi", "Viața românească", "Anuar de lingvistică și istorie literară" al Filialei Iași a Academiei Române, "Collegium", "Limba română" (Chișinău), "Revista de pedagogie", "Convorbiri didactice" (Bacău) ș.a.

Cărțile menționate au fost recenzate pozitiv, în publicații precum: "Tribuna Școlii", "Revista de pedagogie", "Cronica", "Ateneu", "Convorbiri didactice" și citate în diferite studii de specialitate. De exemplu: Paul Magheru, în "*Noțiuni de stil și compoziție*", (Editura Coresi, Buc., 1991, p. 140, scrie:

"Până în prezent, în literatura noastră de specialitate, o singură lucrare, a lui Constantin Parfene, *Compozițiile în școală*, prezintă în mod unitar și sintetic problematica generală a compunerilor ca activitate școlară. Cartea profesorului ieșean, bine documentată, la obiect, scrisă într-un stil elevat, convingător, tratează aproape toate aspectele metodice, teoretice și practice ale exercițiilor de compunere"

Florin Mihăilescu, în articolul *Școala și literatura*, din "Steaua", sept. 1994, scrie:

"Din fericire, există oameni care pun pasiune și competență în a urmări desfășurarea și modernizarea instruirii și educației literare în școală, căutând cele mai bune și mai profitabile căi de acces pentru apropierea elevilor de înțelegerea și prețuirea valorilor de artă din generosul câmp al limbii române, iar unul dintre acești oameni pasionați și competenți ni se pare a fi cel de mai mulți ani profesorul Constantin Parfene de la Iași, autorul de curând al unui "Ghid practic" de *Teorie și analiză literară* (Editura Științifică, 1973), în fond o condensată și esențială *introducere în teoria literaturii*, cu numeroase și foarte utile exemplificări, menite să sprijine demersul profesorilor, dar și inițierea elevilor, nefiind lipsite de sugestii prețioase nici pentru specialiștii și profesioniștii exegeziei literare"

Cele mai de seamă rezultate ale activității științifice ale autorului, relevate de critica de specialitate, gravitează în jurul pledoariei

susținute științific, într-o perioadă în care dogmatismul făceau ravagii în cultura noastră, pentru primatul esteticului în studierea literaturii, pentru întoarcerea, în școală, la textul literar, la analiza și interpretarea specificității artistice a operei literare. Articolele și cărțile autorului (de metodică și de teorie literară) au contribuit, printre primele la noi în țară, la încetarea unei noi viziuni și a unei noi practici didactice privind studiul literaturii în toate treptele învățământului nostru.

Legat de liceul pe care l-a absolvit, a participat, activ, la sărbătorirea a 150 de ani de existență a liceului, cu care ocazie a fost ridicat la rangul de "Colegiul Național *Gheorghe Roșca Codreanu*"

BIBLIOGRAFIE DE REFERINȚĂ

Florică Dinulescu: "Sfera de activitate a inspectorilor școlari" / anchetă/, în "Scânteia", XXXV, 6861, 15 ian. 1966, p. 2; Rodica Cocan: "Din cartea patriei. Texte alese, introducere și note de Constantin Parfene, Iași, Lunimea, 1976", în "Limba și lit. rom.", III, 3, iul.-sept. 1977, p. 59; Dumitru Șerban: "Emil Leahu și Constantin Parfene, Limba și literatura română. Manual pentru clasa a X-a, Buc., EDP, 1978", în "Învățământul liceal, tehnic profesional", XXVIII, 1, ian. 1979, pp. 28-29; Victor Vișinescu: "Literatura română în școală", "Era socialistă", XLIX, 2, 20 ian. 1979, pp. 57-59; Paul Magheru: "Noțiuni de stil și compoziție", Buc., Ed. Coressi, 1991, p. 140; Florin Mihăilescu: "Școala și literatura", "Steaua", Cluj-Napoca, sept. 1994.

PARTENI-ANTONI, CEZAR

S-a născut în Iași la 28 iunie 1900, oraș în care a urmat cursurile școlii primare.

Cursurile liceale le-a urmat, parțial, la liceul din Vaslui, terminându-le la *Liceul Internat Costache Negruzzi* din Iași (secția reală, promoția 1916).

În timpul războiului (1916-1918) a activat ca cercetaș.

După ce și-a susținut examenul de bacalaureat (1918) s-a înscris la *Institutul electrotehnic* (înființat în 1912) al Universității din Iași, institutul având cursuri pe o perioadă de trei ani. La început acel institut avea "Cursul de măsuri electrice și încercări de mașini", transformat în "Curs de centrale electrice și distribuțiuni" (1910), apoi în "Curs de Appareillage și Stațiuni Centrale" (1915) și în "Centrale electrice și distribuția energiei electrice" (1923) predat de inginerul N. Serghie.

În cei trei ani de studii la acel institut, Parteni a urmat cursurile următoare:

Anul I: Matematici generale, Analiza, Mecanica, Fizica experimentală, Electricitate, Geometria descriptivă și desen, Elemente de tehnologie.

Anul II: Tehnologie, Mașini și organe de mașini, Rezistența materialelor, Metalurgie, Statica grafică și construcții, Mașini termice și hidraulice, Topografie, Fizica industrială.

Anul III: Electrotehnica generală, Măsuri electrice și încercări de mașini, Construcții de mașini electrice, Aparataj și stațiuni centrale, Tracțiune, luminat și distribuție, Electrochimie și electrometalurgie, Acumulatori, telegrafie și telefonie.

Acel institut avea în anul I, când a intrat în el Parteni, 62 de studenți, numărul studenților urcând spectaculos: în anul școlar 1920-1921, erau 242 de studenți, din care în anul I, 128 studenți.

În 1922 și-a susținut examenul de diplomă (inginer electrotehnic), an în care începe să colaboreze la "*Revista științifică V. Adamachi*" din Iași. În același an a colaborat la volumul "*Noua Constituție a României*" (Buc, Ed. Cultura Națională, 1922, VIII+536

p.), care cuprindea 23 de prelegeri ale diferitelor personalități românești. Pentru competența sa – și în acest domeniu – a fost numit *Consilier de Stat cu atribuții legislative* în “Noua Constituție a României”.

Ca student, remarcându-i-se calitățile și capacitatea sa intelectuală, a fost încadrat preparator, apoi asistent universitar, la *Laboratorul de electricitate* al institutului în care studia.

Obținând o bursă (1923) pleacă în Franța, înscriindu-se la Universitatea din Nancy, în care lucrează asiduu în laboratorul de mașini electrice al *Institutului electronic și de mecanică aplicată*. Acolo și-a susținut teza de doctorat în științe, cu un subiect din domeniul comutației la mașinile electrice.

Revenit în țară în vara anului 1925, a fost încadrat (1 octombrie 1925) conferențiar universitar la Iași.

Odată cu crearea Partidului Național-Tărănesc (1926) Cezar Parteni-Antoni a intrat în politică, în cadrul aceluși partid, devenind, alături de Victor Eftimiu, secretarul secției de “Instrucțiune publică”, din cadrul “Cercului de studii al P.N.T.”, la 3 noiembrie 1926.

Începând din anul universitar 1939-1940 a fost înaintat profesor titular la *Catedra de mașini electrice* a Politehnicii “Gheorghe Asachi” din Iași, înființată în 1937 (până atunci se numea “Institutul electrotehnic”), catedră la care a predat până în 1947. Acolo a predat cursurile de Mașini electrice, Centrale și rețele electrice, Electrotehnică etc., a întemeiat Laboratorul de mașini electrice a Facultății de electrotehnică din Iași, a muncit la repararea clădirii Politehnicii și a redotării ei, ca urmare a distrugerilor pricinuite de război și de evacuarea din 1944.

Pentru capacitatea și munca sa a fost numit rectorul acelei Politehnici (1944-1947).

Din motive politice a fost transferat (1947) ca director al “*Institutului de mașini și aparate electrice*” din Craiova, institut atunci înființat, la care a funcționat până în 1955. Acolo, cu ajutorul Ministerului Energiei Electrice, a înzestrat laboratoarele cu aparataj modern (ceea ce însemna “modern” în tehnica regimului de atunci!) și a selecționat cadrele didactice pentru acel institut.

Deși predase un curs de Mașini electrice la Institutul Politehnic din București în perioada directoratului său din Craiova, abia în 1954 a fost încadrat profesor titular, calitate în care a organizat primul *Laborator de mașini electrice speciale*.

În 1955 a fost numit prorector al acelei Politehnici, la care nu a

funcționat decât câteva luni, până la 12 decembrie 1966, când, în urma unei boli incurabile, a încetat din viață în București.

Cele peste 50 de lucrări de specialitate ale sale au adus contribuții originale în domeniile: comunicațiile la mașinile electrice, centrale electrice, proiectarea mașinilor electrice de curent continuu cu mai multe înfășurări de excitație, aplicarea teoriei cvadripolului la studiul mașinii asincrone, la organizarea și dezvoltarea învățământului superior în Moldova, modul cum se comportă cărbunii de diverse calități în comutație, câmpul produs de inductul unei mașini de curent continuu, forma polilor auxiliari, influența numărului de poli asupra proceselor comutației, calculul și construcția mașinilor electrice (variația randamentului motoarelor asincrone cu tensiunea și frecvența, variația parametrilor mașinilor electrice cu variația întrefierului), transformatori asincroni de frecvență, protecția contra supra-intensităților, protecția contra accidentelor, comanda la distanță în iluminatul orașelor etc.

Pentru meritele sale profesionale – a fost unul dintre cei mai valoroși specialiști din țară în domeniul mașinilor electrice – a fost ales membru corespondent al secției tehnice a “Academiei de Științe din România”, membru al “Societății de Științe a Universității din Iași”, al “Comitetului pentru studiul problemei puterii reactive”, al “Institutului Român de Energie”, al “Comitetului Electrotehnic al României” ca delegat al “Institutului de energie” și membru în Biroul permanent al lui (1931), al “Association Suisse des Electriciens”, în “Comitetul mașinilor și aparatelor electrice” (IRE), inginer la “Societatea comunală de electricitate din Iași” (1926-1944).

BIBLIOGRAFIE

A. În volume

1. “Mașini de curent continuu”, litografiat, 1925 și 1946.
2. “Mașini sincrone”, litografiat, 1927 și 1946.
3. “Motoare sincrone și transformatoare”, 1928 și 1946.
4. “Mutatori cu vapori de mercur”, prima lucrare în acest domeniu din România.

B. În periodice (selectiv)

- “Produsele ce se capătă la Dicio Săn-Martin” /azi, Târnăveni/, în “Revista științifică V. Adamachi”, Iași, VIII, 3, mai 1922, p. 135.
- “Întrebuințările vaporilor de presiune foarte înaltă în motoarele cu aburi”, ibidem, VIII, 4, aug. 1922, p. 182.

- "Ampère", ibidem, IX, 1923.
- "D. Eydeux: Hydraulique industrielle et Usines hydrauliques, Paris, 1921, 510 p.", ibidem, IX, 4 sept., 1923, p. 200.
- "Tensiunile foarte înalte:", ibidem.
- "Locomotiva cu turbină de vaporii", "Natura", XI, 1, nov., 1924, pp. 40-42.
- "Telefonia în Europa", ibidem, pp. 48-49.
- "Fernand Corcos: Catéchisme des parties politiques, Edition Montaigne, Paris, 303, p.", în "Minerva", II, 1, 1928, pp. 171-173.
- "25 de ani de învățământ tehnic superior la Iași", "Însemnări ieșene", I, 4, 15 febr. 1936, pp. 145-147.
- "Organizarea științelor aplicate în Academia Mihăileană", ibidem, I, 10, 15 mai 1936, pp. 530-534, în colaborare.
- "Moldova și materializarea drumurilor", ibidem, II, vol. III. Nr. 5, 1 martie 1937, pp. 364-366.
- "Cărți – Reviste – Actualitatea. Ing. Prof. Ion Protopopescu și Prof. N. Macarovici: Harta turistică a masivului Cehlău cu cheile Bicazului, Editura Inst. cartografic, *Unirea Brașov*", ibidem, III, vol. V, 1, 1 ian. 1938, pp. 185-186.
- "Cărți – Reviste – Actualitatea. Constantin D. Bușilă: Electrificarea rurală, Buc., 1937, 134 p.", ibidem, III, vol. V, 1, 1 ian. 1938, p. 187.
- "Anul tehnic 1937", ibidem, III, vol. V, 2, 1 febr. 1938, pp. 237-308.
- "Aviația", ibidem, V, vol. XIII, 2, 1 febr. 1940, pp. 348-356.
- "Mijloace de transport", ibidem, pp. 357-362.
- "Electrotehnica", ibidem, pp. 362-366.
- "Politica energetică a României", în "Ethos", II, nr. 1-2, ian.-iunie 1945, pp. 78-91.
- "Ancheta noastră: Problema studentească. Răspunsul d-lui prof. Ing. Cezar Parteni, rectorul Politehnicii *Gh. Asachi*", în "Lupta Moldovei", II, 114, 5 febr. 1946, pp. 1, 2.
- "Ce este tehnica?", "Ethos", Iași, III, 3-4 iul.-dec. 1946, pp. 78-91.
- "Academicianul prof. I.S. Gheorghiu", în "Studii și cercetări de energetică", nr. 1-2, 1956, pp. 167-173.
- "Practica studenților din ultimul an al institutelor tehnice. Pentru o strânsă legătură între pregătirea teoretică și practică a viitorilor specialiști. Discuții", în "Gazeta învățământului", 20 aprilie 1956, p. 4.

- "Un drum glorios", în "Contemp.", 27 (508), 29 iunie 1956, p. 7.

BIBLIOGRAFIE DE REFERINȚĂ

"Dreptatea" I, 15, 3 noiembrie 1927; "Facultatea de electrotehnică din Iași. 1910-1956", Iași, Institutul Politehnic, 1956, pp. 111-115 (în manuscris); "Contribuții la istoria dezvoltării Universității din Iași. 1860-1960", vol. II, Buc., 1960, pp. 373-374; "Institutul Politehnic Gh. Asachi Iași. 1912-1962". Iași, 1962, p. 48; "Dicționarul enciclopedic român", vol. III, K-P, Buc., Ed. Pol., 1965, p. 672; Ionel Maftעי: "Personalități ieșene", vol. II, Iași, 1975, pp. 194-196; Ioan Scurtu: "Din viața politică a României (1926-1947)", Buc., Ed. șt. și enciclop., 1983, p. 68; M. Mușat - I. Ardeleanu: "România după marea Unire", vol. II, partea I, 1918-1933", Buc., Ed. șt. și enciclop., 1986, pp. 343, 522; "Mic dicționar enciclopedic român", vol. III, Buc. Ed. Enciclop. rom., 1972, p. 1483.

PASCU, IULIU (GRIGORE)

Este născut în 1892 în Codăești, județul Vaslui.

În 1918 își susține examenul de doctorat în drept, la Iași.

Începând de la 1 ianuarie 1924 a devenit profesor de Drept administrativ la Universitatea din București, apoi profesor la *Scoala de poliție științifică* din București.

A fost membru al Consiliului Legislativ din București.

OPERA

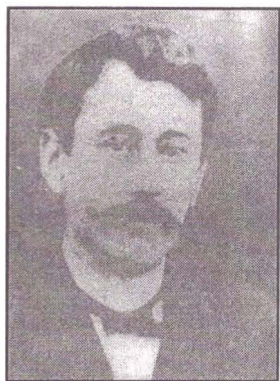
1. "Modurile de stingere a obligațiilor", Iași, 1915.
2. "Moralizarea și socializarea luxului", 1916.
3. "Clasarea funcționarilor publici", 1918.
4. "Organizarea învățământului administrativ superior", 1918; reeditat la Chișinău, 1924.
5. "Organizarea serviciului administrativ ales și numit", *teză de doctorat*, Iași, 1918.
6. "Democratizarea Constituției", 1919.
7. "Impozitul și exproprierea industrială", 1921.
8. "Industria casnică la expoziție", 1922.
9. "Probleme administrative", Chișinău, 1924.
10. "Bibliografia dreptului administrativ român", 1926.
11. "Concepută asupra dreptului și științei administrative în legislație și doctrină", 1927.
12. "Avizele conforme", Buc. 1928.
13. "Organizarea puterii executive", Chișinău, 1928.
14. "Consiliul legislativ", Buc. 1928
15. "Dreptul polițienesc român", Buc. , 1929.
16. "Organizarea Ministerului de Interne", Lugoj, 1929.
17. "Dreptul și procedura polițienească", 1931.
18. "Dreptul disciplinar", 1932.
19. "Drepturile funcționarilor publici", 1933.
20. "Cumulul", 1934.
21. "Dreptul urbanistic și sistematizarea Bucureștilor", Buc., 1935.
22. "Le droit et la procédure policière", Bruxelles, 1935; reeditată Buc. , 1936.
23. "La Nouvelle constitution Polonaise", 1935.
24. "Le droit et la procédure disciplinaire", 1937.
25. "Lămurirea legii dărilor", f.a.

BIBLIOGRAFIE DE REFERINȚĂ

Predescu, Lucian: "Enciclopedia *Cugetarea*", Buc. Ed. Cugetarea, 1940, p. 639.

PASTIA, MIHAI

S-a născut la Huși, la 1 martie 1860. Probabil că școala primară a urmat-o în orașul natal, iar primele cinci clase secundare la *Liceul Național* din Iași (până în 1883), după care, în urma unui concurs este numit institutor - provizoriu la o școală primară din Iași.

La Iași a intrat în cercul socialiștilor frecventând casa lui C. Stere, în care a cunoscut pe Constantin Dobrogeanu Gherea, V. G. Morțun, Ioan Nădejde, Sofia Nădejde, D.A. Teodoru, I. Panaitescu, V.

Lapteș, Spiridon Popescu etc.

Afirmând că face parte din "partidul muncitorilor", le lua apărarea, cu toate forțele și mijloacele de care dispunea, toată viața sa. Astfel, semnează, alături de V. G. Morțun, Ion Nădejde, Lascar Veniamin, D.A. Teodoru, Ion Panaitescu, Vasile Lapteș, C. Gr. Gheorghiu, Gh. Gheorghiu, Gh. Vasiliu, G. Guțu, T. Neculau, S. Atanasiu, Sofia Nădejde, Cornelia Morțun, Atanasiu, P.I. Cristea, Const. Paleologu, Gheorghiu Petrovici, precum și alții, o "Protestare"¹⁾ prin care se ia atitudine față de samavolniciile poliției ieșene, care interzisese dreptul de întâlniri în ședințe, ale muncitorilor ieșeni. Deasemenea, în timpul mișcărilor țărănești din 1888, semnează proclamația "Către țărani"²⁾, alături de socialiștii ieșeni sus-menționați.

Pentru activitățile lui socialiste, ca urmare a sesizărilor organelor locale de poliție, Ministrul Cultelor și Instrucțiunii Publice îl transferă pe M. Pastia la Babadag (Dobrogea), la 1 martie 1889, în ciuda faptului că în cei câțiva ani cât a funcționat ca învățător la Iași, a dat dovadă de tact pedagogic, de competență și conștiinciozitate profesională.

Continuându-și activitatea socială, Mihai Pastia începe să ducă

1) "Muncitorul", 31 dec. 1887

2) ibidem, 7 apr. 1888

o viață de nomad: este mutat succesiv la Tulcea, Constanța, Târgu - Ocna, Huși, Vaslui, Galați și Iași.

Oriunde s-ar fi aflat, colabora la presa socialistă și democrată, cu articole politice, sociale și culturale, fie sub semnătura reală, fie sub pseudonimele Carat - Murat, I. Varoș, Urzică. A colaborat la "Adevărul", "Adevărul de dumunică", "Moș Teacă", "Muncitorul" (Iași).

În perioada cât a funcționat ca institutor la Vaslui, folosindu-se de circulara lui Haret, prin care obliga învățătotimea să depună o susținută muncă extrașcolară, mai ales la sate, Mihai Pastia, cunoscând pe colegul său, Ioan Adam (scriitorul și învățătorul din comuna Cursești, azi, sat, aparținând comunei Pungești, județul Vaslui), care adunase cu eforturi și sârg o sumă de cărți pentru a crea o bibliotecă sătească, îi organizează o serbare duminicală, în vederea deschiderii festive a bibliotecii colegului său, la care a invitat pe prefect, primar, protoiereu, șeful de jandarmi, alte notabilități locale, inaugurând cu fast cea dintâi bibliotecă sătească din județul Vaslui și poate din întreaga țară, în acel timp.

Profitând de funcționarea iarmarocului la Negreștii Vasluiului, M. Pastia ține acolo cea dintâi șezătoare sătească, dând și un bal, seara, cu taxă. Acolo a citit o povestire cu tâlc, pe înțelesul țăranilor, după care Spiridon Popescu, invitatul lui, profesor la Vaslui, a citit o descriere a serbării de la inaugurarea bibliotecii din Cursești.

Mihai Pastia închiriind cel mai frumos local din Vaslui, deschide în el primul club orășănesc vasluian, în care aveau acces și țăranii județului, care veneau în număr din ce în ce mai mare. Acest fapt, cu totul inedit pe scena politică vasluiană, a stârnit un val de proteste din partea presei conservatoare, care vedea în întrunirile de la acel club, un pericol al orânduiri de stat. Titluri ca "Scandalul din județul Vaslui (Mii de țărani își lasă munca și vin în capitala județului ca să primească instrucțiuni de la oamenii lui Haret)", "Întrunirile clandestine din județul Vaslui", sau "În județul Vaslui se pregătește dărâmarea ordinii în stat", erau menite să ducă la îndepărtarea din Vaslui a inițiatorilor acestor întruniri, pe Mihai Pastia și Spiridon Popescu.

Venind la guvernare partidul conservator, activitatea clubului vasluian a devenit imposibilă, Spiridon Popescu fiind obligat să se mute la Tecuci, iar Mihai Pastia, la Galați.

La Galați, găsind o mână de oameni cu vederi socialiste, Mihai Pastia începe cea mai fertilă perioadă a muncii sale publicistice și cultural - sociale. Acolo, încă din primul an al venirii lui, scoate, în

urma unui împrumut substanțial, împreună cu V. Cosmin (Bogdan Sirmabnic), revista "Avântul", gazetă poporanistă, săptămânală, la 4 septembrie 1900, o foaie de propagandă (la ea a colaborat și Spiridon Popescu, care se mutase și el la Galați), revista fiind obligată să-și înceteze apariția după scurtă vreme, din cauza marilor datorii din care Pastia nu mai putea ieși (1 aprilie 1901).

Datorită faptului că în primii ani ai secolului nostru s-au stabilit în Galați câțiva oameni cu vederi socialiste și cu experiență gazetărească, a făcut posibilă reapariția "Avântului" (3 oct. 1904 - 1 martie 1905), fondată de rândul acesta de socialistul I.C. Atanasiu, de avocatul Deodat A. Țăranu (care oferise majoritatea banilor) și ziaristul Constantin Graur care, pe lângă că a pus la dispoziție tipografia sa, era și secretarul de redacție al revistei și "om la toate". La început revista a avut nevoie de subvenții financiare (M. Pastia dona benevol și lunar), apoi ea s-a putut întreține singură. Revista era citită de intelectuali, muncitori din port, docuri, fabrici, gară, precum și de către plugarii care populau, pe atunci, marginile Galaților. Toate categoriile de muncitori aflând de existența lui M.Pastia la acea revistă, au intrat în legătură cu el, făcându-se astfel repede stimat și ascultat în Galați.

Mihai Pasta a luat parte și la înființarea altor ziare gălățene ("Ecoul", "Calandarul pozitivist", "Învieerea"), colaborând la ele.

Profitând de mutarea lui Henri Sanielevici la Galați, Mihai Pastia îl atrage, alături de Jean Bart, Constantin Graur, N.Ionescu, la scoaterea altei reviste lunare, gălățene, "Curentul nou" (15 sept. 1905 - martie 1906), revistă care se considera socialistă. Partidul socialist, însă, a dovedit că liberalismul revistei nu poate fi înfățișat ca socialism: "(...) Se înțelege de la sine să această revistă nu e socialistă. redactorii ei au declarat-o singuri într-o polemică cu d. N. Iorga (...). Nouă, socialiștilor, nu ne rămâne decât să adevărim declarația sa tinerilor liberali de la Galați, spre a nu se da loc nici o confuzie între ei și noi. Da, ei nu sânt socialiști, pentru că socialismul cere convingeri pe care nu le poate avea oricine (...)"³⁾.

Profitând de popularitatea de care se bucura ("Pastia e foarte popular", scria H. Sanielevici lui G. Ibrăileanu, la 18 dec. 1905), Mihai Pastia, stabilind legătura cu muncitorii gălățeni, a reușit să înființeze (cu ajutorul învățătorului Ț.N.Damian) o școală serală de adulți (corespunzătoare școlii primare), care avea dublu scop: de a

3) Dr. C. Racovski în "Curentul nou", Galați, seria a II-a, nr. 49, 5-12 februarie 1906.

alfabetiza și culturaliza pe muncitori și de a le face posibilă participarea lor directă la vot (cei care nu știau carte, nu puteau vota direct, ci la 50 de analfabeți se delega o persoană cu drept de vot). Aducându-i-se false acușări că ar fi făcut din acea școală o fabrică de certificate doveditoare de obsolvirea cursului primar, M.Pastia a primit din partea Ministerului Instrucțiunii Publice avertisment scris.

În primul an școala s-a deschis cu 30 de elevi, dar retrăgându-se, unul câte unul, la sfârșitul anului școlar a rămas un singur cursant. Pastia nu a disperat, ci a perseverat. În al doilea an au absolvit școala 30 de cursanți; în al treilea an, 50 de cursanți; în al patrulea an, 57 de cursanți, iar în al cincilea an, nemaifiind suficiente cadre didactice, s-au oferit să predea gratuit cursanților, institutori, profesori de liceu, de școală normală, de școală comercială, medici, ingineri, avocați, ofițeri de marină. Despre ei, H. Sanielevici scria lui Ibrăileanu, în dec. 1905: "Cu școala de adulți Pastia a scos 400 de absolvenți a 4 clase primare, pe care i-a înscris apoi în Colegiul II. Jumătate din acest colegiu sânt aici lucrători. E o forță "pentru democrația de aici"

Despre rolul și scopul acelei școli de adulți, Pastia afirma în articolul "Scoalele de adulți":

"(...) Atunci s-a văzut și ne-am dat seama că țărănimea noastră produce prea puțin pentru trebuințele României moderne și că ignoranța și barbaria în care fost lăsată este una din marile pricini ale crizei noastre periodice, și atunci s-a început prin școli de adulți, bănci populare, sfaturi sătești etc., cunoscuta mișcare poporanistă, menită să lumineze pe țaranul nostru cum să lucreze mai cu spor pământul, să se hrănească mai omenește, să-și cunoască nevoile și să priceapă a și le îndestula. În sfârșit, atunci s-a simțit nevoia înființării școalelor de adulți (...) Ca mâni, tot acești oameni cari astăzi zăpăcesc mulțimea îi vom vedea ținând conferinți populare, formând școli de adulți, academii populare, deși poate acuma nici nu le trece așa ceva prin gând"⁴⁾.

Pentru a salva de la încetarea apariției revista "Curentul nou", Mihai Pastia i-a propus lui Quintescu să se mute la Galați, spre a lua conducerea revistei (1906).

Deși era foarte ocupat cu școala (5 ore pe zi), el găsește timp pentru a scoate bilunar revista "Comoara tinerimii" (1 iulie 1905 - 30 sept. 1906), din colectivul de redacție făcând parte și Ecaterina

4) "Curentul nou", Galați, I, 5, 1906

Arbore, Sofia Nădejde, Spiridon Popescu și D.A. Teodoru. La această revistă, Pastia a colaborat cu povestiri și traduceri. În timpul concediilor, Pastia cutreiera orașul Galați, satele și comunele județului, pentru a face abonamente la revistă. Dar, din cauza unei rele administrații editoriale, revista a fost nevoită să-și înceteze apariția.

Pastia își încearcă șansele în scoaterea unui alt ziar, săptămânal, "Votul universal", organ liberal; din colectivul redacțional făceau parte, alături de Pastia, Deodat A. Țăranu, H. Sanielevici, Tenea, Buzdugan, Cap. Ioneascu, C. Graur, Gheorghiu, Pralea.

Tot la Galați, Mihai Pastia a înființat și primul club socialist.

Din 1909, intrând în conflict cu H. Sanielevici, a făcut imposibilă șederea și activitatea sa în Galați. Astfel, se mută la Iași, la o școală primară, intrând în cercul "Vieții românești", devenind administratorul revistei, "bonne à tout faire", cum îl caracteriza C. Stere; din râvnă pentru revistă, Pastia rămânea să doarmă pe masa de redacție. O falsă imagine a lui M. Pastia ne-a lăsat-o Ionel Teodoreanu, în "Masa umbrelor"

În 1912 Pastia avea catedra la *Scoala primară de băieți nr. 1* din Iași, iar în 1915 îl întâlnim ca inspector școlar, împreună cu revizorul școlar bârlădean V. Diaconescu, care au participat la ședința Cercului Cultural "Grivița" din comuna Rădești, județul Tutova, în primăvara anului 1914.

Ca socialist militant, deci om de stânga, a semnat Manifestul și "Programul" *Partidului Muncii* din Iași, în aprilie 1917.

Probabil că a fost pensionat în 1920, iar la 16 iunie 1928 a încetat din viață, la Iași, în vârstă de 68 de ani.

În "poveștile" sale, M. Pastia plantează istorisiri cu tâlc social, cu conținut satiric, agitatoric, cu figuri alegorice luate din tradiția folclorică. Ele au răspândit idei progresiste, au denunțat corupția aparatului de stat și au arătat necesitatea luptei pentru "eliberarea" muncitorimii și țărânimii.

Deși era șubrezit fizicește, n-a cunoscut odihna, în lupta sa pentru idealul de fericire obștească, pentru promovarea intereselor obștești, mai ales ale celor culturale și economice.

A încetat din viață în Iași, la 16 iunie 1928.

BIBLIOGRAFIE (selectivă, în presă)

"Vrabia mălai visează", "Munca", II, 1891, nr. 28.

"În numele lui Dumnezeu și al <<Voinței Naționale>>", ibidem, nr. 31.

- “La ce-s buni boierii?” “calendarul pozitivist”, Galați, 1892.
- “Armindin”, “Munca”, IV, 8, 1893.
- “Pătărăniile lui Flămânzilă”, ibidem, IV, 12, 1893.
- “Partea literară”, ibidem, IV, 16, 1893.
- “Oare când vine vremea?”, poveste, în “Almanahul social - democrat”, Buc. Tip. Nouă, 1894, pp. 78 - 79.
- “Din țara oamenilor slobozi”, ibidem, V, 19, 1894.
- “Popa Sardică”, “Evenimentul literar”, I, 12, 1894.
- “O inspectie școlară”, ibidem, I, 16, 1894.
- “<<Domnița Victoria>> de Vasile Pop”, recenzie, “Curentul nou”, Galați, I, 3, 1906, p. 188 - 196.
- “Școalele de adulți”, ibidem, I, 5, 1906, p. 331 - 337.
- “Elisa Muzzoni: <<Pătăniile lui August cel prost>>”, traducere, “Comoara tinerimii”, I, 1 - 3, 1905.
- “Comoara lui Azama” (basm japonez), traducere, ibidem, I, 11, 1905.
- “Jules Verne: <<Trenul accelerat al viitorului>>” traducere, ibidem, I, 13, 1906.

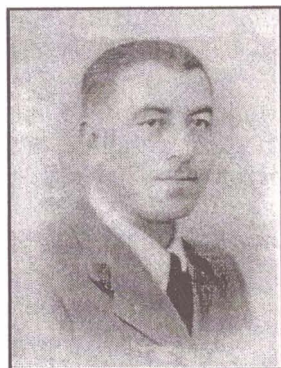
BIBLIOGRAFIE DE REFERINȚĂ

- xxx: “Permutarea lui M. Pastia”, “Munca”, II, 16, 1889; xxx: “Anuar oficial. Ministerul Instrucțiunii și al Cultelor”, 1908, p. 588; xxx, ibidem, 1910, Iași, Tip. “Viața românească”, p. 394; xxx, ibidem, 1912, p. 199; Dafin (I.I.Alexandrescu): “Figuri IV, ?, p. 51 54; Bart, Jean: “Însemnări și amintiri”, Buc., Ed. Casa Școalelor, 1928, p. 162 - 166; Hogaș, Sidonia C.: “Tataia”, Piatra Neamț, Tip. “Lumina”, 1940, p. 78; Teodoreanu, Ionel: “Masa imbreilor. Întorcerea în timp”, București, Ed. Forum, 1946, p. 38; Ionescu - Johnson, N. “Însemnările unui marinar”, vol. I, Buc., ESPLA, 1956, p. 358, 393 - 408; Lăzăreanu, B. “Glosse și comentarii (...)”, Buc., 1958, p. 327 328; xxx: (Note bibliografice), în “Presa muncitorească și socialistă din România”, vol. I, partea I, Buc., Ed. Pol., 1964 p. 502 507; xxx: (Note bibliografice), ibidem, vol. I, Partea a 2-a. Buc., EPL, 1964, p. 270; Sevastos, M.: “Amintiri de la <<Viața românească”, Buc., EPL, 1966, p. 155 159 și foto (p. 160); xxx: “Scrisori către G. Ibrăileanu”, Buc., EPL, 1966, vol I, p. 14, 249, 250; vol. II, Buc., Ed. Minerva, 1971, p. 7, 34, 36, 42, 138, 139, 140, 171, 178, 179, 184; Ornea, Z.: “Poporanismul”, Buc., Minerva, 1972, p. 68, 69, 75, 76, 78, 88, 116; Straje, M.: “Dicționar de pseudonime (...)”, Buc., Ed. Minerva, 1973, p. 524 525;

Lăzăreanu, Barbu” în “Cuvântul liber”, Galați, nr. 18, 1919, p. 25; xxx: “Scrisori către G. Ibrăileanu”, Buc., Ed. Minerva, 1973, vol. III, p. 233, 234, 238, 248, 249, 250, 253, 255, 257, 258, 260, 263, 267, 272, 287, 290, 300, 301, 304, 307, 308, 309, 333, 362, 393; Ștefănescu, Gh. S.: “Pedagogul Mihai Pastia (1860 - 1928)”, “Cronica”, Iași, XIII, 39, 1978; (colectiv): “Dicționarul literaturii române de la origine până la 1900”, Buc., Ed. Acad. R.S.R., 1979, p. 664 - 665; “Știri”, în “Bârladul”, XII, 16, 2 mai 1914, p. 3; Spiridon Popescu: “Activitatea extrașcolară. Mihai Pastia”, în “Adev. lit. și art.”, 1929, pp. 430, 432; Publicațiile periodice românești” tom II 1907 - 1918 și supliment 1790 - 1906, Buc. Ed. Acad. R.S.R., 1969, p. 216; “G. Călinescu: “Scrisori și documente”, Buc. Ed. Minerva, 1979, pp. 232, 233; Ion Teodoreanu - Isabela Sadoveanu: “Amintiri”, Buc., Ed. Eminescu, 1980, pp. 25, 306, 309, 312, 382, 405.

PERJU, CONSTANTIN

S-a născut la 24 februarie 1906 în satul Fundu - Văii, comuna Poieniști, județul Vaslui.

Satul său, neavând școală, este nevoit să frecventeze cursurile școlii primare în comuna Florești.

În continuare urmează cursurile *Liceului Codreanu* din Bârlad (1919 - 1927), situându-se printre elevii buni ai școlii.

După examenul de bacalaureat intră în aviație, urmând *Școala de ofițeri de aviație Cotroceni* (1927 - 1929), *Școala de observatori aerieni București Pipera și Pantelimon* (1928 - 1929), *Școala de pilotaj elementar* din Tecuci (1930), *Școala de pilotaj de război* din Buzău (1931), *Școala specială de aviație București Cotroceni* (1931 - 1933), *Școala de zbor fără vizibilitate exterioară, Băneasa* (1933), *Școala instructorilor de zbor și vânătoare Buzău* (1934), cursul de căpitani, Pipera (1935).

Anul 1935 este foarte bogat în activitatea sa: "devine instructor de zbor la prima *Școală sportivă de aviație C.F.R.* din țara noastră, este câștigătorul "Cupei aviației române", ceea ce îi aduce recompensarea cu Ordinul "Virtutea aeronautică", precum și încă două premii; întreprinde un raid de studii tehnico - aerologice la Tel - Aviv (Palestina, azi, Israel) cu scopul de a înființa linia aeriană dintre România și Orientul Apropiat; execută - sub comanda viitorului general Gheorghe Negrescu - un raid de prietenie la Istanbul și Ankara, cu o escadrilă de avioane S.E.T., de construcție românească, cu care ocazie primește în dar un ceas de aur, din partea președintelui Kemal Atatürk.

Între 1932 - 1936 a fost profesor de matematică și instructor de zbor, la *Școala de ofițeri de aviație Cotroceni*, precum și profesor de aerostatică, baloane și construcții de hangare, la secția militară a *Institutului Politehnic* din București, la care a avut, printre elevi, pe academicianul Carafoli.

Plecă în Anglia unde se specializează la o școală de zbor instrumental de pilotaj și bombardament (1936), pe avionul multimotor

“Hatefield”

Între 1936 - 1940 a fost pilot de linie, instructor de zbor și profesor de navigație la *Societatea de transport public “L.A.R.E.S.”*, ducând tricolorul aviației românești în Austria, Bulgaria, Cehoslovacia, Germania, Grecia, Italia, Iugoslavia, Polonia, Turcia și Ungaria.

Câștigă, în 1936, pentru a doua oară (caz unic în țară), “Cupa aviației române;” din cauza relelor condiții meteorologice din Transilvania, din 12 echipe concurente, numai două au revenit la punctul terminus, Băneasa.

În 1938 execută (pe un nou tip de avion, “Lockeed 14”, achiziționat din S.U.A.) un zbor fără escală, Gdynia (actual Gdansk) - București.

În continuare sa ascensiune profesională, Constantin Perju urmează *Scoala superioară de război* (1940 - 1942), fiind numit comandant de escadrilă și grup de bombardament, funcții pe care le deține între 1940 - 1944.

După 1944 devine șeful operațiilor Corpului aerian român în războiul antifascist (1945) și comandant al Flotei 1 vânătoare apoi comandant al Flotei de transport (1945 - 1946).

În continuare devine șef de Stat Major al Diviziei de aviație (1946) și al comandamentului Forțelor Aeriene Române (1947 - 1949).

Între 1949 - 1954 a funcționat în calitate de comandant al *Scolii de ofițeri de aviație* din Focșani, la care a deținut și funcția de profesor de matematică.

Pentru meritele sale a primit următoarele distincții și recompense:

- membru al Federației Aeronautice Internaționale (1937);
- asimilat ca pilot cehoslovac (1937);
- citat prin ordin pe întreaga aeronautică comercială (1940);
- ordinul cehoslovac “Cekoslovensky valecny Kriz 1939” (1947);

medalia “Eliberarea de sub jugul fascist” (1949), pentru participarea la războiul antifascist;

Ordinul “Steua Republicii Populare Române” clasa a IV-a (1962);

- echivalarea studiilor de inginer (1967);
- avansat la gradul de colonel în rezervă (7 oct. 1974);
- madalia “A XXX-a aniversare a “Zilei armate a Republicii Socialiste România” (1 oct. 1974).

Bibliografie

1. "Practica navigației radiogoniometrice", Buc. Tip. "Bucovina", 1940.
2. "Aviația noastră în război antifascist" (suită de articole), "Revista aeronautică", 1945.
3. "Operațiile Corpului aerian român pe frontul antihitlerist", monografie, Muzeul Militar Central, 4000 p. , (în colab.).
4. "Culegere de probleme de matematică pentru concursuri de admitere în învățământul superior", Buc., Ed. Did. și Ped., 1970, 400 p.. (în colab.).
5. "Corpul aerian român în sprijinul trupelor terestre sovietice și române în luptele din Cehoslovacia", în "În numele libertății și prieteniei", Institutul de studii istorice al C.C. al P.C.R. , 1970.
6. "Probleme de matematică pentru admitere în învățământul superior", Buc., Ed. Militară, 1974, 600 p. , (în colab.).
7. "Evocări azurii", Buc., Ed. Militară.
8. "Selecțiuni matematice".
9. "Construcții geometrice"

BIBLIOGRAFIE DE REFERINȚĂ

xxx, în "Universul", 13 aug. 1932; xxx, în "Revista" A.R.P.A.", 9, 1935, p. 48; xxx. ibidem, 12, 1935, p. 62; xxx în "Revista aeronautică", 8, 1936, p. 369; Prof. univ. general ing. Vasile Marcu: "Tratat de navigație maritimă și aeriană", 1947; xxx, în "Sport și tehnică", 4, 1966, p. 6; xxx, în "Aripi românești", Buc., 1966, p. 109; Traian Nicola: "Liceul <<Gh. Roșca Codreanu>> Bârlad , Monografie", Iași, 1971, p. 284; corespondență particulară cu C. Perju, în arhiva noastră.

PETALA, NICOLAE

Născut în Vaslui la 23 august 1869 , unde a urmat cursurile școlii primare, apoi la Iași și Focșani.

Studiile liceale le-a urmat la Iași, după care a urmat cursurile *Școlii Militare de Ofițeri de Artilerie și Geniu*.

Pentru specializare studiază la *Scoala Superioară de Război* de la Torino (Italia) și Bruck (Austria).

La vârsta de 20 de ani (1889) devine sublocotenent, trecând, la intervale scurte, prin următoarele grade de ofițeri: locotenent (18 apr. 1892), căpitan (8 oct. 1890), maior (1 oct. 1906), locotenent - colonel (10 mai 1910) și colonel (1 apr. 1919). La început era artilerist, apoi infanterist.

Având înclinații gazetărești este numit prim - redactor (februarie 1914) al publicației mensuale "Revista Armatei" (care mai apăruse în București la 1 aprilie 1883); această nouă serie a început să apară din ianuarie 1907. Petala a funcționat ca prim-redactor la această nouă serie până la desființarea revistei, în decembrie 1914.

Datorită calităților sale militare a fost numit atașat militar pe lângă Legația română de la Sofia, apoi Comandantul Reg. 40 infanterie de pe lângă Regimentul 5 din armata austro - ungară.

În timpul primului război mondial generalul Nicolae Petala era comandantul Armatei a IV-a.

Deoarece în Rusia începuseră mai multe revolte boșevice, era normal ca ecourile ei să se propage și în Moldova (atâta rămăsese din țara noastră). Mișcările de stânga începuseră să cuprindă și lumea intelectuală. Astfel, ziarele ieșene anunțau la începutul lunii decembrie 1918 că profesorii Paul Bujor, Constantin Fedeleş (primul , fost elev, al doilea, fost profesor al *Liceului Codreanu* din Bârlad), întrunindu-se în cadrul unei consfătuiri, au discutat "punctele pe care s-ar sprijini o acțiune politică dusă de elementele noi, străine de vechile organizații politice", punând în discuție, totodată, "posibilitatea intrării/ lor/ în partidul socialist, obiectiv în vederea căruia s-a ales și un comitet de acțiune."¹⁾

În calitatea sa de comandant al Corpului IV de armată, generalul Petala a sesizat *Marele Colegiu Universitar* din Iași despre acele mișcări

pro-bolșevice, zise "socialiste" Ca urmare , *Marele Colegiu Universitar* se întrunește pentru a discuta propunerea "d/omnului/ general Petala, Comandamentul Corpului IV armată, cu privire la o colaborare a Universității în măsurile de preîntâmpinare a curentului de dezordine socială, care amenință să fie transportat de la unii din vecini/ Rusia, bineînțeles!/, pe pământul nostru".²⁾

La acel Colegiu, s-a ținut o ședință 21 decembrie 1918, în prezența a 27 de cadre didactice, prezidat de rectorul Nicolae Leon (1862 - 1931), în care s-a dat citire scrisorii profesorului Matei Cantacuzino (nevoit să absenteze), în care-și arăta surprinderea și nedumerirea că acel Colegiu a răspuns solicitărilor comandantului Pieții (Comendurii ei, aceasta era calitatea în care generalul Petala intervenea la Colegiu), scrisoare prin care se arăta că "ar fi presupus neapărat din partea Colegiului Universitar o recunoaștere a legitimității acelei stări și, din acest punct de vedere, care era esențial, nu se putea concepe cum s-ar fi stabilit o unitate de acțiune între comandantul Corpului IV armată și Universitate"³⁾. Considerând că, într-adevăr o stare de agitație post - belică în rândurile populației, "pricinuite în primul rând dintr-o inegală, și deci nedreaptă stare de suferinți, pe care un regim de legalitate și de dreptate o poate singur îndulci"⁴⁾, profesorul Cantacuzino afirma în scrisoare că pentru a ajunge la acest din urmă scop, "ar trebui să consiste în combaterea, cu ultima rigoare, a tuturor abuzurilor de putere și a tuturor privilegiilor nelegitime și profiturilor necinstite pe care starea de asediu nu poate, prin însăși natura ei, decât să le favorizeze (cu atât mai mult cu cât o colaborare a tuturor organelor și organismelor sociale, erau incompatibile cu un regim de puteri excepționale și anticonstituționale în mâinile unui singur organ)".⁵⁾

Urmând la cuvânt profesorul Borcea, în încheierea cuvântului său considera că răspunsul ce-l vor da generalului Petala trebuie să însemne un protest "împotriva teroarei și inegalităților de tot felul, care se practică la sate ca și la orașe;/../"⁶⁾

După luările de cuvânt ale profesorului universitar I. Tănăsescu, a luat cuvântul profesorul universitar D. Mezincescu de la Facultatea de Medicină, care a arătat că scrisoarea prof. Cantacuzino "exprimă desăvârșit de fidel" părerea întregului Colegiu asupra răspunsului care trebuie să-l dea Universitatea din Iași propunerii generalului Petala: "Răspunsul nostru, care va fi răspunsul oamenilor de știință, al celui mai înalt așezământ de cultură și adevăr, va trebui să fie hotărât, precis și zugrăvit, cu toată sinceritatea impusă oamenilor de știință , oricât de severă și neplăcută va trebui să fie înalților factori de drept

responsabili.”⁷⁾

La sfârșitul ședinței Marelui Colegiu s-a redactat o Moțiune, fără menajamente și obișnuitele rezerve, prin care se arata modul său de a vedea situația; să fie semnalată obârșia răului, să spună fără înconjur care credeau ei că sunt măsurile urgente ce se impuneau să fie luate. Membrii Colegiului respingeau orice colaborare a profesorilor și studenților Universității cu reprezentanții stării de asediu: “să declinăm orice răspundere atrăgând luarea aminte conducătorilor asupra consecințelor ireparabile care pot să decurgă dacă continuă a stării în cultivarea moravurilor trecutului/...⁸⁾

Se poate ușor desprinde ușurința cu care profesorii universitari ieșeni, majoritatea lor cu “înclinații” socialiste nu puteau analiza și întrevedea pericolul politicii rusești și consecințele pe care le-au avut - după decenii - asupra soartei țării noastre. Cu atât mai mult este meritul generalului N. Petala, vizionar al vremurilor ce au venit apoi asupra politicii României.

Generalul Petala a participat la majoritatea luptelor din primul război mondial, (trecătoarea Lainici, Dobrogea, Moldova) fiind recompensat cu numeroase ordine și medalii românești și străine.

După întregirea României a fost numit - cu gradul de general de brigadă - comandantul unităților române din Bucovina, unde începe să facă politică conservatoare. La început era în discordie politică cu fruntașul naționalist bucovinean, Iancu Flondor (1865 - 1924) care scotea ziarul “Bucovina”, contra căruia activa Petala, sub motiv că acel ziar ațâța lupta între români; acel ziar avea redactori pe Pamfil Șeicaru și Cezar Petrescu. Până la urmă Petala a pactizat cu Flondor. Mai mult, s-a străduit să apropie pe Flondor de Sextil Pușcariu, ministrul Bucovinei la București.

Mutat cu garnizoana în Cluj în urma unui conflict cu I. C. Brătianu, unde devine comandantul trupelor transilvane (corpul VI de armată), Petala scoate acolo ziarul “Cultura poporului”, la 1 aprilie 1921, ziar al cărui redactor era Constantin Cehan - Racoviță.

La 3 iunie 1923 Petala a fost ales membru a; “Ateneului Român”

Având gradul de general de corp de armată, a fost numit (1 apr. 1924) inspector general al Armatei la Inspect 3 de Armată, funcție pe care o deține până la pensionarea sa.

Dăruit muncii culturale, căută să însufle militarilor dorința de cultură, de citit. Astfel, în 1929, se interesa de difuzarea revistei “Munca intelectuală” în rândurile liceelor și școlilor militare. Un colonel din Cernăuți, D. Petrovici, îi scria în acest sens lui Camil Petrescu, la 22 aprilie 1929.

“/.../ Dl. general Petala a recomandat revista /sus - amintită/

școalelor și liceelor militare, cu rugămintea ca să se aboneze biblioteca și ofițerii care doresc. E tocmai dorința d-voastră ca să nu se impuie ci doar mai mult din bunăvoință și din dragostea ce fiecare are pentru scrisul românesc și gând curat.

Dacă la fiecare unitate din Comandamentul domniei - sale s-ar înscri 3 - 4 ofițeri, e foarte bine pentru că acest comandament e 1/4 din România și se împrăștie sămânța bună pe o așa suprafață foarte mare. /.../ Așteptăm cu nerăbdare primul număr al revistei *Lumea intelectuală*!...!

În caz că nu s-a recomandat de dl. general Petala la toate corpurile și serviciile inspectoratului de armată, ar fi bine să vorbiți cu dl. general Tenescu/Florea, 1884 - 1941/ ca să extindă circulara și la corpuri”⁹⁾

De la o vreme ziarul său “Cultura poporului” nu se mai tipărea în Cluj, ci la București.

Preocupat de soarta armatei scrie un articol protestatar în revista “Convorbiri literare”, în care își arată indignarea gazetarilor față de ignorarea vieții ostășești.¹⁰⁾

În martie 1930 a făcut o vizită de lucru în Basarabia, timp de o săptămână la însărcinarea Înaltei Regente, (“Neamul românesc”, XXV, 56, 11 martie 1930, p. 2).

Fiind un naționalist împătimit, lua atitudini vehemente contra celor care nu-și arătau moralitatea politică și naționalismul lor. Așa se face că la 3 aprilie 1930, când la Opera Română s-a sărbătorit revenirea Basarabiei la trupul țării, în momentul când profesorul universitar Nicolae Costăchescu (1876 - 1939), ministrul Instrucțiunii Publice și Cultelor în guvernul țărănist Maniu, a elogiat pe Constantin Stere (1865 - 1936), (“trădătorul” Unirii, care în timpul ocupației germane a rămas în București, sub conducerea lor), a părăsit sala (loja în care se afla), în semn de protest.¹¹⁾

După ieșirea sa la pensie a devenit primar al comunei Budești, județul Ilfov.¹²⁾

În timpul celui de al doilea război mondial a stat retras din viața socială și politică.

A încetat din viață în 1947, înmormântat la Bellu, în cadru sobru, dar măreț. A rămas în amintirea contemporanilor ca un ofițer cult și distins.

Din lucrările sale, în volume, amintim:

“Dușmanii armatei”, București, 1895.

“Părerii asupra reorganizării infanteriei”, 1908.

“Discuțiuni în jurul legii cadrelor”, 1932.

BIBLIOGRAFIE DE REFERINȚĂ

- /Știri/, în "România", 1, 54, luni 25 iulie 1938, p. 7.
- Lucian Predescu: "Enciclopedia "Cugetarea", Buc. , Ed. Cugetarea, 1940, p. 649.
- "Publicațiile periodice românești", tom II, 1907 - 1918 și supliment 1790 - 1906, Buc., Ed. Acad. R.S.R., 1969, p. 517.
- Marin Manu Bădescu: "Alexandru Davila. Corespondență inedită", Cluj, Dacia, 1973, p.145, 210, 212.
- Stelian Neagoe: "Triumful rațiunii împotriva violenței", Iași, Ed. Junimea, 1977, p.70.
- Sextil Pușcariu: "Memorii", Buc., Ed. Minerva, 1978, p. 355 - 356.
- "Scrisori către Camil Petrescu", vol. II, Buc., Ed. Minerva, 1981, p. 166 - 167.
- " Documente literare", Ed. de Gh. Cardaș, vol. I, Buc., Ed. Minerva, 1971, p. 267, 283, 284; vol. II, Buc, Minerva, 1973, p. 45, 49, 50.

Note

- 1) "Socialismul", XIII, nr. 118 din 2 decembrie 1918.
- 2) Stelian Neagoe: "Triumful rațiunii împotriva violenței", Iași, Ed. Junimea, 1977, p. 70.
- 3) ibidem.
- 4) ibidem.
- 5) ibidem.
- 6) ibidem, p. 71.
- 7) ibidem, p. 72.
- 8) Arh. Univ. Iași, dosar 15/ 1918 - 1919, f. 51.
- 9) "Scrisori către Camil Petrescu" Buc., Ed. Minerva, 1918, vol. II, p. 66 - 97.
- 10) "Convorbiri literare", 59, ian. - apr. 1927, p. 60 - 61.
- 11) Mușat - Ardeleanu, op. cit., II, partea I, p. 532.
- 12) "România", 1, 54, luni 25 iulie 1938, p. 7.

PETIT, EUGEN

S-a născut în Iași la 28 ianuarie 1882, oraș în care a absolvit cursurile școlii primare; ale *Liceului Național* (promoția 1900).

În toamna anului 1900 s-a înscrie la *Facultatea de Drept* din Lyon, la care-și susține examenul de licență în 1903.

Abia la 14 noiembrie 1905 reușește să fie numit substitut (persoană care înlocuiește temporar pe titularul unei funcții) la Tribunalul din Vaslui, unde lucrează mai puțin de un an, deoarece la 24 oct. 1906 a trecut ca suplent (judecător care ocupa prima treaptă în magistratură și care avea anumite atribuții secundare sau intra în componența completelor de judecată în cauze de importanță mai mică) la Tribunalul din Roman.

Devine judecător provizoriu la Ocolul Slobozia, județul Brăila (1 mai 1908), judecător definitiv (18 martie 1910), judecător la Ocolul din Huși (1 sept. 1911), judecător la Tribunalul județului Fălciu (aprilie 1912), detașat ca președinte la Tribunalele din Olt, Bălți și Iași (în perioada 21 noiembrie 1917 - 16 noiembrie 1920), prim - președinte al Tribunalului din Iași (16 noiembrie 1920), consilier la Curtea de Apel din Iași (15 noiembrie 1923), consilier la Înalta Curte de Casație, secția a III-a (noiembrie 1932).

A colaborat cu numeroase articole din domeniul juridic la "Pandectele Române", "Curierul judiciar", Jurisprudența generală" și "Dreptul"

BIBLIOGRAFIE

- "Campania din 1913", Iași, 1913.
- "Curierul lunii decembrie", București, 1931.
- "Capacitatea juridică a femeii măritate", 1932.
- "Cum ia sfârșit contractul individual de muncă", 1933.
- "Codul conversiunii", 1934, în colaborare.
- "Sterilizarea din punct de vedere juridic și chirurgical" 1934, în colaborare.
- "Ordinantele prezidențiale de Référé", 1935, în colaborare.
- "Codul Penal", 1936, în colaborare.
- "Economie rurală și agricolă", Paris, f.a.

BIBLIOGRAFIE DE REFERINȚĂ

Lucian Predescu: "Enciclopedia *Cugetarea*", Buc., Ed. Cugetarea Georgescu - Delafras, 1940, p. 650.

PETRĂCHESCU, ELIZA T.

Străbunii dinspre tată ai artistei au fost de origine macedoneană care s-au stabilit la Cluj.

Tatăl ei, Tănase Petrache, s-a născut în satul Bârzești, comuna Ștefan cel Mare, județul Vaslui. Și-a transformat prenumele (Petrache) în nume de familie, cu o modificare ușoară, aducându-i o terminație specifică românească (Petrăchescu). În casa sa din Bârzești a poposit, deseori, luptătorul socialist Ion. C. Frimu, cu care se înrudea.

Mama sa era originară din Huși.

Viitoarea artistă s-a născut în Vaslui, în iunie 1916.

Părinții săi, mutându-se în Sibiu, este pusă în situația de a urma cursurile școlii primare și o școală germană (a "ursulinelor") din acel oraș.

La Vaslui dă examene de diferență la *Liceul teoretic de fete*, apoi se înscrie la cursul superior al *Liceului "Mihail Kogălniceanu"* din Iași.

Odată cu înscrierea sa la cursul superior liceal, s-a mai înscrie și la Conservatorul din Iași. Când era elevă în clasa a VI-a de liceu și în anul II de conservator, regizorul Ion Sava a solicitat-o (1933) în rolul principal din piesa "Scene din stradă", de americanca Elmar Ryce, jucând alături de Sandina Stan, Celia Bărbulescu, Margareta Baci, Gheorghe Popovici, Miluță Gheorgiu, Gheorghe Sion, Constantin Ramadan, Bruno Braeschi, N. Maicu, Ștefan Ciubotărașu. I. Lascăr, D. Hagiac. Deși era mică de statură, slabă și dotată cu o voce slabă, firavă, a primit unanima apreciere a publicului, printre care se afla și celebra Agatha Bârsescu care în noaptea premierei, la 24 oct. 1933, îi scria regizorului piesei, Ion Sava:

"(...) Sunt încă sub acea dumnezeiască impresie și trebuie chiar în noaptea asta a-ți exprima sincera mea admirație pentru mărețea formidabilă d-tale operă. Nici un director de scenă, nici chiar cei mai mari din străinătate, nu ar fi creat ceva mai frumos. A fost totul atât de adevărat, de natural și de viu... Primește, te rog, cele mai sincere și călduroase mulțumiri, pentru că ai încredințat iubitei mele

elev, Eliza Petrăchescu, acest rol, ai avut încredere în talentul și în personalitatea tinerei copile. Este încă o dovadă de adevărată chemare a misiunii de director de scenă; nu te-ai lăsat condus de simpatie sau antipatie, ci numai de simțul artistic (...)"

La clasa Agatei Bârsescu, Eliza Petrăchescu a fost colegă cu Sandina Stan și Veronica Vasiliu.

Încă din timpul cât era studentă la Conservator, a fost angajată la "Teatrul Național" din Iași, de către directorul de atunci, Ionel Teodoreanu, sub a cărui direcție a jucat mulți ani. Tot la Iași a avut ca directori pe George Topârceanu, Iorgu Iordan, Andrei Oțetea, Ion Sava.

Transferându-se, în 1939, la "Teatrul Național" din București, devine societară clasa a II-a, la vârsta de 23 de ani.

Dintre direcțiile de teatru sub a căror îndrumare a lucrat, cea a lui Liviu Rebreanu a constituit pentru artistă cea mai fertilă perioadă.

În 1939, după ce își aduce părinții de la Sibiu la București, obține Marele premiu (60.000 lei), iar ministrul Ion Petrovici îi acordă o bursă pentru specializare, la Viena, pentru rolul - excepțional interpretat - din piesa într-un act a lui Ion Petrovici, "O sărutare"

Crează roluri de neuitat, fiind considerată una dintre cele mai valoroase actrițe ale teatrului românesc.

În 1964, suferind nedreptăți (alături de colegii ei Marioara Voiculescu, Marieta Anca, Emil Botta și Ion Ianculescu), se retrage din teatru, ultima piesă în care a jucat, alături de Aura Buzescu, fiind "Ferma Dangaard"

A lucrat sub îndrumarea celor mai buni regizori pe care i-a avut teatrul românesc: Ion Sava, Soare Z. Soare, V. I. Popa, Cruciati (italian), Sică Alexandrescu, Ion Șahighian, Moni Ghelerter, Vlad Mugur, Dinu Cernescu.

Deși a fost rechemată să joace la "Teatrul Național" din București, a refuzat să mai joace teatru, pe care, părăsindu-l, se dedică în exclusivitate cinematografilei, realizând roluri de neuitat în filmele "Pasărea furtunii", "Poveste sentimentală", "Codin", "Atunci i-am condamnat pe toți la moarte", "Orașul nostru", "Război și pace", "Tănase Scatiu", "Bijuterii de familie", "Setea", "Felix și Otilia", "Scrinul negru", "Duhul aurului", "Ilustrate cu flori de câmp"

Interpretările ei cinematografice au fost primite extrem de favorabil de către criticii cinematografici cei mai exigenți și competenți, ca D.I. Suchianu, Ionel Teodoreanu, Vladimir Streinu, Zaharia Stancu, Alice Mănoiu, Florica Ichim, Călin Căliman, Radu Georgescu, Neagu Rădulescu și alții.

A înregistrat pe disc piesa "Viforul", de Barbu Ștefănescu Delavrancea, ea deținând rolul Oanei, regia semnând-o Stratulat.

Eliza Petrăchescu a încetat din viață în mod tragic, în seara zilei de 4 martie 1977, prăbușindu-se odată cu blocul în care locuia pe strada Brezoioanu din Capitală, din cauza marelui cutremur.

A fost o fire timidă, practicând un joc simplu, fără ostentații, un joc aspru, cu vii arderi lăuntrice, într-un atil sobru, simplu și firesc, dând personajelor interpretate de ea, o maximă tensiune psihică.

Rolurile pe care le-a interpretat au rămas clasice în istoria teatrului românesc și cinematografului noastre, fiind calificată ca o artistă de prima mărime, suavă, retrasă de orice larmă publicitară (la una din vizitele pe care i le-am făcut declara că niciodată în viața ei nu a acordat un interviu, nimănui), trăind permanent cu o neobișnuită rezonanță lăuntrică.

Iată o parte a rolurilor interpretate în piesele de teatru.

<i>Rolul</i>	<i>Piesa</i>	<i>Autorul</i>	<i>Stagiunea</i>
Rose Murrant	Scene de stradă	Elmar Ryce	1933
?	Cadavrul viu	Lew Tolstoi	1933
Studenta	Gaudeamus	Leonida Andreev	1934 -1935
?	Visul tău, Lucia	Gherardo Gherardi	1936
Eleva	Inocentele	Lillian Hallman	1937
Ofelia	Hamlet	W. Shakespeare	1937
Lulu	{El, ea și celălalt (Câteaua)	André Monézy	1937 -1938
Eön Berta	Tatăl	Strimberg	1938
Edwige	Mansarda	Alfred Gehri	1938
Hochepot	{Chiriașul de la etajul III dinspre curte	Jérôme K. Jérôme	1939
?	Nepoftitul	Tristan Bernard	1939
Oarba	Două orfeline	Adolphe Philippe	1939-1940
O fată	Zile fericite	{Claude-André Puget	1940
LeanaTârziu	Copiii pământului	Andrei Corteanu	1941
Electra	Iphigenia din Delphi	Hauptmann	1941-1942
Iudith	Fascinația	Key Winter	1942-1943
?	Pe drumul soarelui	Ana Luca	apr. 1943
Gasparina	Dar nu e nimic serios	Luigi Pirandello	1943-1944
Nastasia	Domnișoara Nastasia	G.M.Zamfirescu	mart. 1944

<i>Rolul</i>	<i>Piesa</i>	<i>Autorul</i>	
Stagiunea			
Caterina	Furtuna	Ostrowski	?
Cocota	Am visat paradisul	Guido Cantini	1944-1945
Ana	Fericirea furată	Ostrowski	?
Malsova	Învierea	Lew Tolstoi	?
Domnișoara	Domnișoara	?	?
Tinca	Omul din Ceatal	M.Davidoglu	?
Sfânta Ioana	Sfânta Ioana	G.B.Shaw	?
Mama	Neînțelegerea	Albert Camus	1964
Guvernanta	Ferma Dangaard	Nexö	1964
Himène	Taina nunții	Bourdé	?
?	Infamia	?	?
Cati	Mireasa din Tărăscău	?	?
O fată	Casa cu două fete	M.Ștefănescu	?
Mami	Comedia zorilor	M.Ștefănescu	1940
Sonia	Puterea întunericului	Lew Tolstoi	?
?	Visul nostru	Thorton Wilder	1940
?	Punctul negre	Kadelburg și Presmer	1941
Fata urâtă	Dar nu e nimic serios	Luigi Pirandello	1943
?	O sărutate	Ion Petrovici	1942 - 1943
?	Lupii	Georges Toudouse	1946
?	Așa s-a călit oțelul	N. Ostrovschi	1950

Filmele “Pasărea furtunii” și “Bijutierii de familie” aveau libretul semnat de Petre Dumitriu; în filmul “Orașul nostru” a deținut rolul lui Emily; rolul Angherloaia l-a deținut în filmul “Scrinul negru”, adaptare de film și scenariu de Mișu Dragomir, după romanul lui G.Călinescu; filmul “Setea”, de Titus Popovici, regia Mircea Drăgan, a avut în distribuție pe Colea Răutu, Ilarion Ciobanu, Flavia Buref, George Calboreanu, Jules Cazaban, Sandu Sticlaru, Mircea Balaban, Ion Bessoiu, Ștefan Ciubotărașu. George Mărutză, Mihai Mereuță, Draga Olteanu, Lazăr Vrabie.

Iulia Mișu, în 1972, a ales filmul “Felix și Otilia”, după romanul lui G. Călinescu, distribuind pe actorii Gh. Dinică, Violeta Andrei, Leni Dacian, Clody Berthola, Sergiu Nicolaescu, Julieta Czönx, Eliza Petrăchescu.

În filmul “Tănase Scatiu”, după romanul lui Duiliu Zamfirescu, în regia lui Dan Piță, în 1976, Eliza Petrăchescu a

deținut rolul Coanei Profira; în filmul “Război și pace”, după romanul aceluiași scriitor, a deținut rolul bătrânei. Filmul “Codin” l-a avut ca regizor pe Henri Copli (era o coproducție franco - română); filmul “Poveste sentimentală” (1962) l-a avut ca regizor pe Iulian Mihu; filmul “Atunci i-am condamnat pe toți la moarte” (1971), în regia lui Sergiu Nicolaescu, după romanul “Moartea lui Ipu”, a avut în distribuție pe Amza Pellea, Gh. Dinică, Bessoiu, Eliza Petrăchescu, Ioana Bulcă, Iurie Darie, Octavian Cotescu, Cristian Șofron, Ștefan Mihăilescu - Brăila.

În 1974 a văzut ecranele un nou film românesc, “Duhul aurului”, alcătuit din două scenarii: “Lada”, regia lui Dan Pița și “Vâlva”, regia lui Mircea Veroiu, ambele scenarii după nuvelele lui Ion Agârbiceanu, care au fost înmănunchiate sub titlul “Aurul pământului” Despre rolul interpretat de Eliza Petrăchescu, criticul D.I. Suchianu, scria: “Eliza Petrăchescu realizează aici o mare performanță. Vorbele ei, privirile și mișcările ei sunt apăsate, ca pentru a aminti în tot momentul că ele sunt porunci, ba porunci de atotputernic, atotputernicie de drac adevărat, diavolul aurului, banului, lăcomiei insașiabile. Dar punctuația vizuală? Zeci de feluri de rictusuri, strâmbături, surâsuri, grimase de stăpân și de Ucigă-l Toaca” Din distribuție mai făceau parte Ernest Maftei, Doru Ivanciuc, Liviu Rozorea, Lucia Boga.

Casa de film nr. 3 a scos, în 1975, filmul “Ilustrate cu flori de câmp”, realizat de Andrei Blaier, cu Eliza Petrăchescu, Draga Olteanu - Matei, Gheorghe Dinică, Paul Ioachim, Carmen Galin, Elena Albu, Dan Nuțu, George Mihăiță, Ana Ciclovan, muzica de Radu Șerban. Călin Călinescu, scrie într-o cronică cinematografică: “personajul mătușii - complice îi prilejuiește actriței Eliza Petrăchescu o creație magistrală, de mare virtuozitate, în care vocația de tragediană a interpretei se împletește cu grotescul situațiilor cinematografice într-o desăvârșită sinteză tragi comică. Regizorul își manifestă permanent atitudinea față de asemenea personaje reziduale, fără a trage concluzii (...)”; iar Radu Georgescu scria: “Eliza Petrăchescu, în acest nou rol, este nu numai o mare actriță (adjectivele au devenit de prisos), dar o nouă dovadă a continuității și vivacității școlii românești de interpretare”

BIBLIOGRAFIE DE REFERINȚĂ

Filotti, Maria: “Am ales teatrul”, Buc., EPL, 1961, p. 298;

Comarnescu, Petre: "Ion Sava", Buc., Meridiane, 1966, p. 34, 46, 47, 48, 50, 65, 105, 111, 112, 115, 121, 122, 182; Rădulescu, Neagu: "Jurnalul unui caricaturist", "Săptămâna", VIII, 29 (396). vineri 24 iulie 1970, p. 4; Berlogea, Ileana: "Agatha Bârsescu" Buc., Meridiane, 1972, p. 193 - 196; xxx: "Istoria teatrului românesc", vol. al III-lea 1919 - 1944, Buc., Ed. Acad. RSR, 1973, p. 211, 302, 331, 340, 347, 363, 381, 383; Suchianu, D.I.: "Reconsiderare cinematografică", "Rom. lit.", nov. 1974, p. 17; Căliman, Călin: "Un film cu puternice rezonanțe etice, <<Ilustrate cu flori de câmp>>", "Contemp.", 7, 1975, p. 9; Georgescu, Radu: "Cronica cinematografică. Echipa *"Flori de câmp"*", "Săptămâna", 14 febr. 1975; Ichim, Florica: "Cronica filmului <<Ilustrate cu flori de câmp>>", Rom. lib. "XXXIII, 9429, 18 febr. 1975, p. 2; Ginghină, N. Luca M., Nirișteanu, P.: "Tradiții și prezențe culturale. Profiluri spirituale vasluiene", în "Schită monografică a orașului Vaslui", Iași, 1975, p. 116; Massoff, Ioan: "Teatrul românesc", Buc., Minerva, vol. VII, 1978, p. 58, 107, 157, 158, 209, 260, 261, 296, 297, 342, 394, 396, 397, 449; reproduceri în "Cinema", X, 6 (1972); XI, 4, 1973; XII, 3, 1974; XIII, 3, 197; Maria Marin: "Viitorul rol", "Teatrul", XXI, 9, sept. 1976, p. 38; N. Carandino: "Necăutata expresivitate", ibidem, XXII, 3 martie 1977, pp. 7 - 8; Dinu Săraru: "Personalitatea unei generații", în "Săptămâna", 327, 11 martie 1977, p. 4; Tudorel Popa: "Ultimul personaj", "Rom. lit.", X, 11, 17 martie 1977, p. 16; Ana - Maria Popescu: "Eliza Petrăchescu", "Revue Roumaine d'Hist., Théâtre, Musique, Cinéma", XVI, 1979, p. 86.

A jucat alături de actorii: Lilly Carandino, A. Pop - Marțian, Cella Dima, Aglae Metaxa, N. Motoc, Al. Alexandrescu, Ion Anastasiad, Marietta Sadova, D. Ene, Marius Voluntaru, Eugenia Voinescu, Sorana Țopa, Sonia Cluceru,, Ana Luca, Getta Chernbach, Mirela Balaban, Silvia Hodoș, Ștefan Dănciulescu, Natașa Alexandra, Marcel Gingulescu, Migri Avram Nicolau, Marcela Demetriad, Tanți Soviani, Didi Theodorescu, Angela Teodorescu, Nelly Dordea, Ovid Brădescu, V. Valentineanu, George Demetru, Șerban Holban, Titită Morțun, V. Maximilian, Nicolae Sireteanu, Raluca Zamfirescu, Cella Marion, Romulus Neacșu, Ana Barcan, Irina Negrescu, Nicolae Velculescu, Titu Vedeș, Radu Beligan, Maud Mary, Silvia Dumitrescu Timică, Puica Stănescu, Nora

Vasilescu, Mircea Constantinescu, Șt. Niculescu - Cadet, Ștefan Ciubotărașu, George Mărutză, Al. Giugaru, Ion Manta, Mircea Constantinescu, Vasile Lăzărescu, Leontina Ioanid, Nina Diaconescu, Tamara Vasilache, Emil Botta, George Marcovici, G. Sion, Vasile Florescu, Constantin Codrescu, Elena Sereda, Elena Aramă, Ina - Otilia Ghiulea, Victoria Corcirov, Ion Henter, Marcel Enescu, Haralambie Polizu, Mircea Angelescu, Titus Lapteș, Iulian Necșulescu, Ion Ciprian, Stroe Atanasiu, Mircea Faria, Dorin Sireteanu, C. Poluxis, Emil Iencec, Teodora Anca, Valentina Cios, Ioana Mănescu, Al. Critico, Ion Finteșteanu, Jeni Argeșeanu, Constantin Ramadan, Miluță Gheorghiu, Gina Sandri, C. Sava, N. Meicu, Eliza Nicolau, D. Haghiac, M. Grosariu, Tudor Călin, Ion Lascăr, Maria Davidoglu, Marieta Deculescu, George Vraca, Atena Marcopol, Getta Tudorache, N. Șubă, Adolf D. Radovanschi și alții.

A lucrat sub regia celor mai buni profesioniști ai vremii: Soare Z. Soare, Ion Șahighian, Victor Bumbești, V. Maximilian, Ivan Dubrovin, Ion Aurel Maican, G. Dem. Loghin, N. Massim, etc.

POGOR, VASILE AL.

S-a născut în 1792 în comuna Pogărași din ținutul Botoșanilor, ca descendent al unei familii modeste de răzâși, fiind fiul lui Alexandru Pogor, care, cu tenacitate, și-a făcut o bună carieră administrativă.

Fiul său, Vasile, și-a început cariera ca grămătic¹⁾ la Episcopia Hușilor, unde a copiat o parte din cronica lui Miron Costin (1805 - 1806).

Fratele său, Tudorachi Pogor, "slujind în casă la vistiernicul²⁾ Aleco Balș, l-au făcut logofăt³⁾ al casei și acolo au adus și pe frate-său Vasile. Tudorachi a fost multă vreme în casa lui Balș și pe la 1806, Balș vistiernic i-au trecut în diecii⁴⁾ de visterie și pe Tudorachi și pe Vasile; pe la 1813 a murit Tudorachi și i-au clironomisit⁵⁾ Vasile și averea și locul; pe la 1816 Balș au trimes pe Vasile în Basarabia cu trebuințele ce avè de unde n-au mai venit până pe la 1823, când au venit însurat cu Zoia, nepoata de ficior a lui Clucer⁶⁾ Neculai Cerchez, pe care au furat-o de la moșul ei, spatariul⁷⁾ Vasile Coroi, când se afla în bejenie dus în Basarabia; și fiindcă ea avè zăstre bună, acum prinsăse calicul la avere. S-au făcut tovarăș cu un grec. Costea Polieni s-au luat moșii în posesie de-a mănăstirilor grecești. S-au făcut vechil⁸⁾ la câteva mănăstiri și pe la 1827 s-au făcut și comis; și cu Polieni multă vreme având tovărășie, mai mult de 20 de ani, și fiind și scriitor bun și cruciocar⁹⁾, învățat în Basarabia, mai toate mănăstirile grecești îl avè avocat, îl plăte bine și-i avè date și câte o moșie - două ieftine în posesie./.../

Introducându-se Reglementul/ Organic/, în mai multe rânduri au fost director a logofetiei dreptății¹⁰⁾ la 7 septembrie 1834, de unde și-a dat demisia în 1837, datorită pierderii vederii/ [pentru care Mihai Vodă/ Sturdza/, l-au făcut spatar la 6 august 1838, în urma unei jalbe în stihuri/] (Costandin Sion: "Arhondologia Moldovei", Buc., Ed. Minerva, 1973, pp.199 - 200).

La 15 ianuarie 1819 domnitorul Scarlat Calimah îl făcea, ca urmare a unei jalbe, serdar¹¹⁾ primindu-l în rândurile micii boierimi.

Cununia de care amintea C. Sion a avut loc la 9 iulie 1822, obținând ca zestre de la Zoia Cerchez (1804 - 1876) o parte din moșia Buhăești din ținutul Vasluiului, la care venea deseori; totodată a mai obținut și alte terenuri agricole în Basarabia.

La 20 mai 1826, Ionuț Sandu Sturza, din cancelaria căruia făcea parte V. Pogor, l-a ridicat la rangul de mare comis¹²⁾.

Generalul Piotr Dmitrievici Kisselef (1788 - 1872) i-a mulțumit pentru serviciile aduse între 1828 - 1832 "vremelnicei Ocârmuirii Rusăști la partea finansului", adică la redactarea părții financiare a sus-numitului Regulament.

La 2 august 1838 a donat Epitropiei Școalelor din Moldova șase exemplare din "Enriada" (Henriada) lui Voltaire, tradusă de el, adresă la care N. Șutu a scris rezoluția: "Se va face d. comisului Pogor o mulțumire de hărăzirea acestor cărți pentru biblioteca publică (ș.a.)".

Devenind vel-spătar în 1838 a fost numit director al Departamentului Dreptății (Justiției), începând de la 5 septembrie 1838, primind, la 7 martie 1839, mulțumiri din partea "Obșteștii Obicinuite Adunării" pentru serviciile aduse timp de șese luni.

Ministerul Dreptății, logofătul Nicolae Canta a trimis o anafora¹³⁾ domnitorului Mihai Sturza, la 15 februarie 1840, recomandând pe spătarul Vasile Pogor, director în minister, să fie înaintat în rang:

"Prea Înățate Doamne!

Datoria postului cu care ați binevoit a mă însărcina chemându-mă de a aduce la cunoștința Înălțimii Voastre purtările acelor ce s-ar osebi prin vrednicie și neprihănire în rangul judecătoreasc, jos - iscălitul, având în privire sânguița și vrednicia cu care directorul acestui departament, dumnealui spatarul Vasile Pogor împlinește îndatoriile slujbei, primește îndrăzneala a sili în folosul său a Voastră domnească și părintească bunăvoință și a-l milui cu rangul potrivit postului ce ține și a sa vrednicie cu care îl împlinește" Pe această anafora, domnitorul a scris rezoluția: "Să recomanduieste Postelniciei spre a fi înaintat numitul la rang de agă¹⁴⁾ în 16 februar/ 1840/"

Se pare că în această funcție Pogor nu a avut o atitudine corespunzătoare. Ca argument aducem o confesiune a lui George Sion:

"tatăl meu/.../ aducându-mă el însuși la Iași, merse cu mine la spatariul Vasile Pogor, care era directorul Departamentului Dreptății, prezentându-mă și arătându-i dorința mea de a căpăta vreo funcție. Ca unul care citisem Henriada lui Voltaire, tradusă de acest important personaj, mă dusesem cu entuziasm la el, sigur fiind că oamenii care fac versuri sau așaâzicând poezii - trebui că fie buni, blânzi, veseli și espansivi. Nu știu de ce, dar așa credeam eu că trebui să fie cei ce se zic... fiii muzelor, cari se inspiră de Apolon și

caută rime pe sub coastele Olimpului.

În contra așteptării mele însă, viitorul meu superior, departe de a mă încânta, la prima aparență mi s-a părut mai indigest decât versurile Henriadei. Posac, posomorât, grav, serios, atâta mi se păru de antipatic, încât îmi venea să las la el pe tatăl meu și s-o rup la fugă” (Suvenire contimpurane”, vol. II, Buc., Ed. Minerva, 1973, p. 240).

Nimeni nu l-a văzut râzând vreodată.

Odată cu trecerea timpului, Pogor continua ascensiunea onorifică: devine postelnic (1844) și cilen¹⁵⁾ al Divanului Domnesc, vornic (1852), iar la 19 martie 1854 a fost invitat să facă parte din comisia care trebuia să examineze bugetele Moldovei, numit “directorul Casei Vămileor” post pentru care, la 10 august 1854 primea laude pentru corecta îndeplinire a sarcinii.

În “Arhondologia Moldovei”, același C. Sion mai scria:

“După suirea domnului/ Grigore Alexandru/ Ghica la scaun, l-au rânduit cilen în domenescul Divan. În scurt, prin aceste mijloace au ajuns și cu rangul și cu starea între magnații țarei dar de departe să recunoaște că-i mojić”¹⁶⁾

Știind că are o ascendență obscură, a rămas un nemulțumit, dușman al evgheniei¹⁷⁾ și un potrivnic boierimii, Eteriei și regimului aflat la putere (nu întâmplător a participat în 1839 la conspirația lui Leonte Radu).

Când a aflat că baronul, ducele și diplomatul francez Charles - Maurice Talleyrand - Pérignon (1754 - 1838) a fost desemnat comisar al Franței în Comisia europeană însărcinată a se ocupa cu chestiunea Principatelor Române, îi scria în mai 1857:

“Domnul Baron,

Franța, acest centru de lunimă de unde se răspândește peste întreaga lume binefacerile civilizației și progesului, are, de multă vreme, drepturile definitive ale simpatiei noastre”

După ce, prin schimburi și vânzări, ajunsese proprietarul unor mari moșii în Stângacii Vasluiului și Roșieștii Fălciului, le vizita cu regularitate.

A fost cunoscător al limbilor greacă, franceză și rusă - afară de cea română, bineînțeles - putând astfel citi operele iluminiștilor și enciclopediștilor secolului al XVIII-lea, făcând traduceri care și azi suscită analize și comentarii.

În vasta poezie “*Niam vine, și niam să trece*, înfierează vanitatea și lăcomia, dorul de parvenire, când totul stă sub semnul

vremelnicii”(Florin Faifer: *Pogor Vasile Comisul*, vol. “Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900”, Buc., Ed. Acad. 1979, p. 686).

“Henriada” lui Voltaire, tradusă de el, a fost caracterizată de Eliad, care i-a tipărit-o în 1838, ca fiind “vrednică de Boileau”, deși lucrarea este mediocră. Costachea Conachi i-a cumpărat un număr de exemplare din această lucrare și le-a distribuit gratuit, prin librarul Alexie Emanoil, la iubitorii de literatură națională.

V. Pogor - senior, avea un temperament pătimaș, înclinat către pamflet, a satirizat fumurile genealogice și pretențiile nobiliare (calități pe care el nu le avea).

Limbajul său în scrieri este fluent, energic, cu turnură arhaică, folosind un lexic dialectal, nerespingând, totuși, neologismul francez.

Fiul său, Vasile V. Pogor (1833 - 1906) a fost unul dintre întemeietorii “Junimii” ieșene.

Vasile Pogor Comisul a încetat din viață în Iași, la 10 decembrie 1857.

BIBLIOGRAFIE

- “Vedenie ce au văzut un schimnic Varlaam de la mănăstirea Secului din Moldova, la anii de la zidirea lumii 7329, iar de la întruparea mântuitorului nostru Iisus Hristos, 1821” rămasă neterminată, 1838, manuscris Academia Română, 2307.

- Henriada lui Voltaire, tradusă de d. comisul Vasile Pogor”, București, Tipografia Eliad, 1838, XIII + 237 p. (cu alfabet de tranziție).

- “Zaira”, 1837, manuscris.

- “Enigmă”, în “Albina românească”, X, 7, 22 ian. 1839; nr. 10 din 7 febr. 1839, p. 40 cuprinde nota: “Enigma d. spatar Pogor s-au dizlegat de d. Antoni Holbani din Eși și d. Homozav de la Botoșani și însămnează pauă”

- “Domnule redactor!”/ Scrisoare urmată de o poezie dedicată lui V. Pogor”, în :”Foaie pentru inimă, minte și literatură”, anul II, nr. 4, 1839, p.25.

- “Deșertăciunea lumii , răutățile ei și tristele urmări ale faptelor rele”/ poezie/, în: “Foaie...”, II, 25, 18 iunie 1839, pp. 193 - 196;

- “Lepturariu rumânesc”, IV, 1, 1866, pp. 97 - 100: A. Lambrior: -“Carte de citire”, ed. a III-a, Iași, 1893.

-/Scrisoare/ în “Albina românească”, 70,3 sept. 1839; “Bucovina”,

20, 8 iulie 1849l; "Lepturariu românesc", IV, 1866, Viena.

- "Literariu"/ Listă de cărți, printre care și broșurile "Meditațiile lui Augustin și proverbele lui Solomon/ în "Foaie..." XVI, 6, 1853, p. 44.

- " O satiră veche", Conv. lit.", V, 18, 15 noimb 1871, pp. 291 292; N. Manolescu:" Primii noștri poeți", Buc. , Ed. Tiner 1964,pp.145 152.

- " Un cântic , pe care odă nu-i bine l-au poreclit", "Conv, lit.", V, 18, 1871, pp. 291 - 292.

- "Niam vine și niam să trece", "Foaie...", II, 25, 1839; reeditare sub titlul "Profeție scrisă la anul 1839 și împlinită la 1849' "Bucovina, II, 20, 1849, p. 101; "Lepturariu rumânesc", partea I, IV, pp. 97 100; "Poezie română clasică", Buc. Ed.Minerva, 1970, vol. I, pp. 189 - 193.

- /pagini inedite/ publicate de Emil Vârtosu, în "Studii și materiale de istorie medie", Buc. II, 1957.

- "Eteriada, facire epic - comică împotriva grecilor asupra Porții otomanești", mss. BAR, nr. 5288.

- /Versuri/, BAR, mss. 5288.

- /Voltaire: Crebillon/, autori neidentificați/, traduceri, BAR, mss. 5288.

Dialog între Fire și Moldova", mss. BAR, 5907.

- "Închipuirea nadirei sau slobozirea Persiei", mss.

- "Poème sur le désartre de Lisabonne", mss.

- " Tragedia lui Don Pedro Abdaral, cercare pentru tragodia Almanzii, tânără morescă și a lui Don Pedro tânăr espagniu", mss.

- "Din poeziile boierului V. Pogor", publicate de N. Iorga în "Studii și documente cu privire la istoria românilor", XXII, pp. 66-78.

- "Viitorime", ibidem, pp. 75 - 78.

BIBLIOGRAFIE DE REFERINȚĂ

Arh. St. Buc., fond Minist. Cult. și Instr. Publ. Moldova, dosar 312/1837, f. 29; "Curierul de ambe sexe", I, 1837, p. 265; "Albina", nr. 63, 1838; "România", 271, 1838, p. 1082; Vasile Gr. Papu: "Compact asupra literaturii române și scriitorii ei", partea a II-a , Buc., 1876, pp. 75 - 77; T. Codrescu: "Știri despre Vasile Pogor", în vol. /Al Lambrior/ "Carte de citire", Iași, 1893, p. 351 (ediția a III-a); V.R.: "Vasile Pogor", "Viața românească", I. 2, apr. 1906, pp. 293 294; Gh. Adamescu: "Contribuțiune la bibliografia românească", fascicola III-a, Buc. Ed. Casei Școalelor, 1928, p.

62; Emil C. Grigoraș: "Poezia românească în secolul XVII și XVIII", "Conv. lit." LXI, ian. - apr. 1928; Augustin Z.N.Pop: "Epistole inedite adresate de scriitori francezi unor români", "Tânărul scriitor", Buc., V, 8, 1956; Emil Vârtosu: "O satiră în versuri din Moldova anului 1821", în "Studii și materiale de istorie medie", II, 1957, pp. 465 - 540 (în Anexe: "Vedenie ce au văzut un schimnic Varlaam/.../", "Eterida", "Dialog între Fire și Moldova", "Oubli"); Perpessicius: "Mențiuni de istoriografie și folclor", 1957 (?), pp. 431 - 435; Gh. Bulgăr: "O operă literară inedită (vedenia lui V. Pogor, ediția Emil Vârtosu)", în "Limba română", 3, 1958, pp. 109 - 110; G. Călinescu: "Comisul Vasile Pogor", în "St. și cercet. de ist. lit. și. folcl.", VIII, 1 - 2, 1959, pp. 388 - 390; Paul Cornea și D. Păcurariu: "Curs de istorie a literaturii române", Buc., EDP, 1962, pp. 169 - 172; Marta Anineanu: "Un contract editorial și o corespondență între Vasile Pogor și Eliade Rădulescu", în "St. și cercet. de bibliografie", V, 1963; Al. Piru: "Literatura română premodernă", Buc., EPL, 1964, pp. 303-314; Paul Cornea: "Originile romantismului românesc", Buc., Ed. Minerva, 1972, pp. 284 - 287; G. Ivașcu: "Istoria literaturii române", Buc., Ed. Șt. 1969, vol. I, pp. 348 - 349; Al. Piru: "Istoria literaturii române", vol. II, Buc., EDP, 1970, pp. 218 - 234; Costandin Sion: "Arhondologia Moldovei", Buc. Ed. Minerva, 1973, pp. 199 - 200 G. Sion: "Suvenire contimpurane", vol. II, Buc., Ed. Minerva, 1973, B.P.T. nr. 739, pp. 240, 242, 248; "Documente", Buc., Ed. Minerva, 1973, pp. 83 - 87, 127, 128, 276, 338, 339, 346; Șerban Cioculescu: "Două polarități opuse: Vasile Pogor - tatăl și fiul", "Rom. lit.", VIII, 16, 17 apr. 1975, p. 7; Nicolae Liu: "René de Chateaubriand, Când Vasile Pogor se gândea să-l talmăcească pe scriitorul francez. Scriitorii străini în arhivele românești", "Manuscriptum", VI, 3, iul. - sept. 1975, pp. 174 - 176; N.A.Ursu: "O satiră a lui Lorenzo Pignotti prelucrată de comisul Vasile Pogor", "Cronica", Iași, X, 23, 1975; "Documente din arhive ieșene", Buc., Ed. Minerva, 1976, vol. II, pp. 83 - 87; "Eminescu în documente de familie", Buc., Ed. Minerva, 1977, pp. 5, 11, 62, 213, 279; "Dicționar cronologic. Literatura română", Buc., Ed. Șt. și Enciclop. 1979, pp. 74, 86, 95, 99, 104, 145; "Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900", Buc., Ed. Acad., 1979, pp. 686 - 687; Titu Maiorescu: "Jurnal", vol. III, Buc., Ed. Minerva, 1980, p. 284; N. Iorga: "Istoria literaturii române în veacul al XIX-lea de la 1821 înainte", vol. I, Buc., Ed. Minerva, 1983, pp. 2, 271, 296, 297, 330, 355, 358; vol II, pp. 26, 185, 278; "Vaillant" în "La Roumanie",

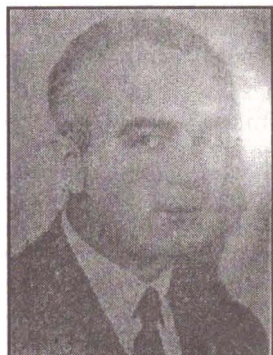
III, pp. 208 - 209; "Arh. St. Iași", fond Min. de Int., tr. 1772, op. 2020, dosar 29819, f.1; Ibidem, fond Secret de stat, dosar 1239, f. 550 - 551; Ibidem, dosar 402, vol. II, f. 728.

Note

- 1) funcționar al Cancelariei domnești.
- 2) boier însărcinat cu administrarea veniturilor vistieriei domnului și a tezaurului statului; demnitate onorifică.
- 3) rang onorific dat boierilor de rangul I. Cândva însemna cel care ținea locul domnitorului în Divanul țării; întocmea acte oficiale și îndeplinea funcții judecătorești de ordin înalt; șef al Cancelariei domnești (marele logofăt); maestru de ceremonii; erau și logofeți de gradele II și III.
- 4) scrib în cancelaria domnească, funcționar mărunt.
- 5) moștenitor
- 6) boier însărcinat cu aprovizionarea cu grâne a Curții domnești, mai mare peste toate cămărilor domnești; venitul lui venea din dijma oilor de la stânele din munții Moldovei.
- 7) titlu onorific; comandantul vechii ostiri și al poliției ; demnitar care ținea spada domnului; general de cavalerie.
- 8) administrator, înlocuitor , subprefect.
- 9) un fel de judecător care punea pârâții să jure pe cruce că vor spune adevărul.
- 10) dreptății, justiției.
- 11) comandant de oaste.
- 12) titlu onorific; cândva însemna: mai marele grajdurilor, hamurilor, slugilor, potcovarilor, rotarilor; supraveghea cositul fânului, de unde lua un venit; de la mori lua la fiecare trei ani o dajdie de 30 de talere împărătești.
- 13) raport scris (de obicei de către un mare dregător) adresat domnitorului; dare de seamă.
- 14) titlu onorific; boierie locală; șeful poliției, a ofițerilor de infanterie; grad militar.
- 15) membru al unui tribunal.
- 16) om simplu, de rând.
- 17) boierie, noblețe.

POPA, GRIGORE T.

S-a născut la 1 mai 1892 în satul Șurănești (azi , Emil Racoviță) comuna Dănești, județul Vaslui, ca primul copil al țăranilor Maria și Teodor Popa.

Școala primară a urmat-o în satul natal, iar între 1903 - 1911 a urmat cursurile Liceului "Național" din Iași.

După ce a urmat un an cursurile *Facultății de științe naturale* din Iași, în urma sfatului pe care i l-a dat savantul Paul Bujor, se înscrie la *Facultatea de medicină* din Iași (1912), unde reușește la concursul pentru bursa "Adamachi", care i-a asigurat întreținerea materială pe toată durata facultății (alte surse de existență nu avea, fiind orfan de mamă, tatăl său fiind un simplu țăran, fără putința de a-și putea întreține copilul la cursuri).

Cu banii din bursă își permitea să-și comande cărțile necesare studiului medicinei, iar în vacanța de vară să facă o plimbare cu vaporul până la Viena, oraș căruia i-a vizitat instituțiile care-l interesau.

Fiind contingentul 1913, a făcut stagiul militar în cadrul Companiei 5 sanitară, cu care a participat la Campania din Bulgaria.

Între 1914 - 1915 a funcționat ca *extern*, iar între 1916 - 1920 a funcționat ca *Intern al Eforiei Spitalelor "Sfântul Spiridon"* din Iași.

La 1 decembrie 1914, student fiind, este numit *preparator de Anatomie descriptivă* la *Institutul de anatomie* din Iași, fiind propus și susținut de către profesorul său, Francisc Iosif Rainer.

S-a căsătorit la 8/21 iulie 1918.

În ziua de 1 martie 1920 a fost numit *asistent* la Catedra de Anatomie și Embriologie a aceluiași institut, iar la 29 martie al aceluiași an își susține examenul de *doctorat* în medicină și chirurgie.

La începerea noului an universitar, la 1 octombrie 1920, se transferă la București, unde funcționează ca *șef de lucrări* la *Institutul de anatomie*, până la 10 octombrie 1928, perioadă în care a mai

predat cursul de Anatomie și Antropologie la *Institutul Național de Educație Fizică* (1923 - 1927). În acest timp, devenind bursier al Fundației "Rockefeller", a plecat la studii de specializare în S.U.A., în 1925, făcând studii de embriologie, neuroanatomie și anatomie comparată la Universitatea din Chicago, invitat fiind și ca demonstrator la cursul de embriologie generală (lucrând sub îndrumarea profesorilor Frank R. Lillie, Carl R. Moore, B. Willier, J. Herrick etc.) iar în vara anului 1926 face studii de embriologie experimentală și anatomie comparată la stațiunea biologică marină de la Woods - Hole.

Plecă apoi în Anglia, la Universitatea din Londra, unde face cele mai hotărâtoare studii pentru activitatea sa viitoare, studiind între 1927 - 1928 anatomia generală, biologia și antropologia, cu savanți celebri în aceste domenii, ca Archibald Vivian Hill, Henry Hallett Dale, Grafton Elliot Smith.

Devenind vacantă Catedra de Anatomie și Embriologie a Facultății de Medicină din Iași, Gr. T. Popa revine la Iași, ocupând acea catedră la 1 octombrie 1928, pe care a deținut-o până în 1942, predând simultan, ca suplinitor, cursurile de Histologie (1928 - 1930), de Medicină legală (1931 - 1933) și de Anatomie patologică (1936 - 1938).

În această nouă etapă ieșeană, profesorul Gr. T. Popa a fost invitat câte cinci luni, în anii 1929, 1930, 1932, la *Universitatea din Londra*, în calitate de cercetător, la Institutul de anatomie și de alte două ori, câte patru luni, în anul școlar 1935 - 1936, ca demonstrator și cercetător al *Institutului de anatomie al Universității din Cambridge*, la *Societatea de biologie din Brno* (oct. 1930), unde a vorbit despre "Vasele portale hipofizare", din nou la *Institutul de anatomie din Cambridge* (mai 1940), unde a conferențiat despre *cerebrostimulina* descoperită de el.

Între 1931 - 1932 a fost episcopul *Așezămintelor "Sf. Spiridon"* din Iași.

Preocupările sale literare l-au determinat ca în 1934, împreună cu Mihail Sadoveanu și George Topârceanu, să fondeze revista "Însemnări ieșene", făcând parte din colectivul redacțional al revistei (din 1937, în locul lui G. Topârceanu a venit Mihail Codreanu).

Revenit în București în 1942 își continuă cercetările sale medicale și predarea cursurilor, în cadrul cărora, fiind democrat convins, a combătut falsa teorie a rasismului fascist.

În iunie 1944, alături de alți savanți, a prezentat personal

mareșalului Ion Antonescu un memoriu scris, în care se protesta contra arestării la Alba Iulia a celui care strângea semnăturile celor 65 de personalități de frunte ale culturii și științei românești, pe un memoriu în care se cerea lui Antonescu ieșirea noastră din războiul antisovietic.

Bolnav de mai mulți ani de cord, încetează din viață în luna iunie a anului 1948, țara piezând un savant în morfologie, un ardent patriot și un talentat scriitor. Timp de un an (mai 1947 - iunie 1948) a stat ascuns pentru a evita arestarea sa de către comuniști.

Lucrările sale cuprind 10 publicații asupra sistemului nervos, 12 publicații asupra hipofiziei hipotalamusului etc.

În unele din lucrările sale a arătat traiectul fibrelor din dura mater craniană, a descris fasciculele din dura mater cu interpretarea factorilor mecanici.

Studiind spermatozoidul, a arătat fapte noi, cum că coagulul ireversibil este dat de lichidul folicular amestecat cu o suspensie, a studiat teaca de lipoizi de-a lungul cozii spermatozoizilor.

În domeniul sistemului nervos a găsit că la om scoarța sensibilă - motrice se găsește la suprafața colicului, iar nu la suprafața creierului mare, ca la celelalte mamifere, că excitațiile electrice ale sistemului nervos vegetativ schimbă proprietățile serului sanguin, că în lichidul creierului există o substanță excitatoare care stimulează tot sistemul nervos (numit de el cerebrostimulină) și care este secretată de hipofiză; că echilibrarea ionilor de K^+ și Ca^{2+} din organism, este efectuată de către un mecanism al hipotalamusului, că în fiecare mușchi striat există aparatele receptive denumite "presosensori" și "extensosensori"; a făcut o nouă considerație sintetică a ansamblurilor învelișurilor creierului. A studiat mecanostructura pericardului, a descoperit importanța istorică a sistemului port - hipofizar.

A mai făcut studii asupra globulelor roșii, a făcut o nouă clasificare a organelor în raport cu relațiile pe care le au celulele specifice cu împrejurimea, a organizat la *Institutul de anatomie* din Iași o gamă foarte variată de piese anatomice conservate de pe cadavre, a elaborat cel mai important tratat de studiu al anatomiei din țara noastră, a emis o nouă ipoteză referitoare la relațiile genetice ce există între hormonii hipofizei.

Pentru meritele sale științifice a fost ales membru al Societății științifice americane "Sigma Xi" (1925), membru corespondent al Academiei Române, secția științifică (25 mai 1936), membru al

Societății științifice din București (1928), deținând funcția de președinte al secției de Științe naturale (1939 - 1940), membru al "Association des anatomistes" din Paris (1929), președinte al "Societății de medici și naturaliști" din Iași (1932 - 1933), membru al Societății de endocrinologie din Cluj.

A participat la următoarele manifestări științifice:

- Congresul anual al Societății de fiziologie a Marii Britanii și Irlandei (Londra, 1928), cu o comunicare, în colaborare;

- Congresul anual de anatomie al Societății anatomice a Marii Britanii și Irlandei (Londra, iunie 1929), cu o comunicare, în colaborare.

- Congresul anual de anatomie al Societății anatomice a Marii Britanii și Irlandei (Londra, iunie 1932);

- Însărcinat de către Societatea română de neurologie, psihiatrie, psihologie și endocrinologie, cu redactarea unui raport ("Cunoștințele actuale despre hipofiză și directivele cercetărilor asupra ei"), prezentat în fața congresului ținut la Chișinău (6 - 8 oct. 1935);

- Delegat al Universității din Iași, la serbările tricentenarului Universității din Utrecht (1936);

Delegat al Universității din Iași la serbările centenarului Universității din Londra (1936);

Delegat la Congresul internațional de cercetări ale sexului (Londra, 1936), cu o comunicare;

- Congresul internațional de neurologie (Londra, 1936);

- Congresul internațional de antropologie și arheologie preistorică (București, septembrie 1937), cu o comunicare, în colaborare;

- Delegat al Academiei Române la Congresul de antropologie (Copenhaga, 1938);

- Însărcinat de către "Societatea română de neurologie, psihologie și endocrinologie", cu redactarea raportului ("Meningele, dependențele și rapoartele lor - origine, dezvoltare, anatomie și fiziologie") la Congresul care trebuia să se țină la Cernăuți (1939), dar care nu s-a mai ținut, lucrarea fiind însă publicată.

A deținut funcțiile :

Președinte al "Centrului studentesc din Iași" (1914 - 1918), decan al Facultății de Medicină din Iași (1 dec. 1938), de membru al Comisiei de judecată a corpului didactic primar și secundar din Iași (8 dec. 1930 - 8 dec. 1935), de prim-epitrop al Spitalului "Sf. Spiridon": (1931 - 1932 și 15 febr. 1938 - 1 sept. 1940), președinte

al "Cercului didactic" din Iași (din oct. 1936) președinte al comitetelor școlare ale Școlii primare de băieți "Gheorghe Asachi" (1937) și Liceului de fete "Oltea Doamna" (1937). A creat societatea "Amicii Universității" din Iași, în a căror "articole" se scria:

"Art. 2. Asociația își propune ca, prin activitatea personală și colectivă a membrilor săi, prin contribuția lor materială precum și prin revista lor literară și științifică ce va face să apară, să susțină păstrarea neștirbită și să ajute dezvoltarea nestingerită a Universității ieșene și a tuturor instituțiilor culturale și economico - sociale din Moldova întregită, stimulând lumea intelectuală a acestei provincii în a-și relua tradiționalul său rol, în cultura și viața socială românească, cu apărarea libertăților individuale și publice" (Din comitetul conducător al revistei făceau parte M. Sadoveanu, M. Codreanu, G. Topârceanu, Ionel Teodoreanu, O. Tafrali, C. Motăș și T. Ionescu). Revista urma să se numească "Revista nouă", cu subtitlul "Literatură, știință și artă"

/.../ Art. 8. Asociația, în vederea diviziunii și specializării activităților la care sunt obligați membrii săi, se compune din opt secțiuni:

- I. Secțiunea de cultură, propagandă și publicistică;
- II. Secțiunea instrucției, educației și cultelor;
- III. Secțiunea juridică și politică;
- IV. Secțiunea economică și socială;
- V. Secțiunea administrativă;
- VI. Secțiunea sanitară;
- VII. Secțiunea științifică;
- VIII. Secțiunea artistică.

Membrii asociațiunii se vor repartiza pe secțiuni pentru desfășurarea activității la care sunt obligați.

Fiind bun cunoscător al problemelor politice, culturale, sociale și științifice din vremea sa, la care s-a asociat poliglotismul său, a făcut din el unul dintre cei mai culti oameni ai țării noastre, în prima jumătate a secolului nostru. Datorită culturii sale diverse și profunde și respectului de care se bucura în toate cercurile românești, a fost solicitat să susțină, în scopuri de binefacere, diferite conferințe, pe diverse teme, în sate, comune și orașe moldovenești, precum și în Capitală, întreprinzând un adevărat apostolat cultural românesc (a se vedea bibliografia).

Dispariția lui timpurie a lăsat un imens gol în cultura și medicina românească, gol care până astăzi se pare a nu fi fost ocupat de o

personalitate analogă.

Sub următoarele nume, inițiale sau pseudonime (Gr. T. Popa, Grigore T. Popa, Gr. T. Popa - Iași, T. Grippa, Agrippa, T. Gripu, Gr. T. P., T. Gr., P.Gr., Red. Vox Clamantis, N. Rahova), a colaborat la următoarele periodice: "Viața românească" (1912), "Neamul românesc" (1912), "Fulgerul" (1912), "Gloria" Iași (1912), "Unirea" (1912), "Patria" Cluj (1920), "Adevărul" (1923, 1924, 1931, 1932), "Îndrumarea" Iași (1923), "Viața universitară" (1925), "Cuvântul" (1925, 1929), "Idea Universitară" (1926), "Opinia" Iași (1929, 1931, 1932, 1933, 1934, 1935, 1936, 1937), "Dimineața" (1929), "Curentul" (1932), "Revista critică" (1932), "Gândul vremii" (1933, 1935, 1937 - 1938), "Epoca" (1933 - 1938), "Calendarul" (1933), "Meseceul" (1934), "Însemnări ieșene" (1936 - 1940), "Revista româno - americană" (1945), "Revista Fundațiilor Regale pentru Literatură și Artă" (1945).

Cu articole din domeniul medicinei a colaborat la următoarele publicații științifice:

"Comptes rendus de la Société de Biologie" (1928, 1931, 1932, 1933); "Journal of Physiology" (1928); "Revista medico - chirurgicală Iași" (1928); "Annales Scientifiques de l'Université, de Jassy" (1924); "Biological Bulletin" (1927); "Revista critică" (1929); "The Lancet" (1930), "Journal of Anatomy" (1928, 1930 - 1932); "Archives roumaines de pathologie expérimentale et de microbiologie" (1931); "Proceedings of the Royal Society" (1933, 1937), volumul jubiliar "Grigore Antipa" (1938); volumul jubiliar în onoarea profesorului C.I. Parhon (1934); omagiu dedicat memoriei profesorului Cantacuzino (1934); "Buletinul Societății de neurologie, psihiatrie, psihologie și endocrinologie" (1935, 1936); "Analele Academiei Române", membrul secției științifice (1935, 1937, 1938, 1940); "Gegenbaurs Morphologisches Jahrbuch", Paris (1937); "Société de Médecins et Naturalistes de Jassy" (1938), "Presse médicale" (1938); "Acta endocrinologica" (1942), "Revista științelor medicale" (1942, 1944); "Annales de Médecine"; "Revue française d'endocrinologie" (Paris, 1937).

Azi, Universitatea de Medicină din Iași îi poartă numele.

BIBLIOGRAFIE

A. Științifică

1. În volume

1. "Reforma învățământului superior în studiul medicinei

(constatări și păreri)", Iași, Tip. Națională, 1919.

2. "Cu prilejul unui tratat de anatomie umană", București, Atelierele "Adevărul", 1925.

3. "Expunere de titluri și lucrări", București, 1925; ed. II-a, București, 1928.

4. "Memoriu asupra situației Facultății de Medicină din Iași"/ înaintat Ministerului de Instrucțiune Publică, de către Consiliul profesional/, Iași, Tip. "Arta", D. Milnitzer, 1928.

5. "Les conditions morphologiques de la circulation hypophysaire", în "Volume jubilaire en l'honneur du professeur C.I.Parhon", 1934, 29 p. cu 12 fig.

6. "Le pouvoir hémoclasique de l'hypophyse", livre publié en hommage et dédié à la mémoire du professeur Cantacuzène", Paris, Éd. Masson et C-ie, 1934, p. 617 - 642, avec 28 fig.

7. "The influens of saltbalance upon the size of the eggs end nature of egg shell in pigeons", volum comemorativ Grigore Antipa, 1938, (în colab).

8. "Învățații noștri. Dr. I. Cantacuzino", București, Editura "Cartea românească", Colecția "Cunoștințe folositoare", seria C, "Din lumea largă", nr. 86, 1939, 29 p.

9. "Substanța vie", în vol. "Materia și viața", Universitatea București, 1943.

10 "Anatomia", de Gray, vol. II, Ed. Jean Leon. 1944, traducere, (în colaborare).

11. "Substratul biologic al progresului", prelegere ținută la deschiderea cursurilor universitare din București, la 15 ian. 1945, București, Tipo - lito Tăranu & Co. S.A., 1945, p. 17 - 37.

12. "Anatomia", de Gray vol. III, traducere, Ed. Jean Leon, 1945, (în colab.).

2. În periodice

1. "Structure fonctionnelle de la Dure. Mère crânienne, avec considération générales sur les facteurs mécaniques crâniens chez les vertébrés en général et chez l'homme en particulier", "Annales Scientifiques de l'Université de Jassy", tome 13, 1924, p. 119 - 122, cu 115 fig.

2. "Cu prilejul unui tratat de anatomie umană", București, "Adevărul", 1924 - 1926.

3. "A lipogen reaction exerted by follicular fluid upon spermatozoa and its significance (Lillie's reaction)", "Biological Bulle-

tin", vol. 52, 1927, p. 223 - 237.

4. "The distribution of substances in the spermatozoon (Arbacia and Nereis)", ibidem, p. 238 - 257, cu 11 fig.

5. "Sur la motilité des spermatozoïdes chez quelques vertébrés supérieures (Taureau, Bélier, Homme)", Comptes Rendus de la Société de Biologie", vol. 100, 1928.

6. "Variations de la gaine lipoïdique des spermatozoides et quelques particularités structurales de ces cellules", ibidem, vol. 101, 1929, p. 1186, (în colab.).

7. "Réaction de Lillie chez l'Homme. Quelques considérations sur le mécanisme de cette réaction", ibidem, p. 1189.

8. "La phagocytose des spermatozoïdes vivants par les éléments cellulaire du tractus génital femelle de la même espèce", ibidem, (în colab.).

9. "The sympathetic innervation of the skeletal muscle in the wing of the pigeon: its function and morphology", Proceedings of the Physiological Society", "Journal of Physiology", vol 67, 1928, (în colaborare).

10. "Facultatea de Medicină din Iași, ca tip de problemă universitară provincială", "Rev. critică", 1929, p. 15.

11. "Ce este și ce nu este anatomie", lecție inaugurată, "Rev. medico - chirurgicală Iași", anul XXXIX, 1928, 24 p.

12. "La mécanostructure du péricarde", "Compte - Rendus de la Soc. de Biologie", vol. 104, 1930, p. 445, (în colab.).

13. "A portal circulation from the pituitary to the hypothalamic region", "Journal of Anatomy", vol. 65, 1930, (în colab.).

14. "A contribution to the biology of spermatozoa", Proceedings of "The second International Congress for sex research", 1930, p. 103 - 110.

15. "The vascular link between the pituitary and the hypothylimus", "The Lancet", 1930, p. 238, (în colab.).

16. "Biologie des spermatozoïdes", "Archives roumaines de pathologie expérimentale et de microbiologie", vol. IV, 1931, p. 301 - 389, cu 117 fig., (în colab.).

17. "Mécano - structure d'un os pathologique", "Comptes - Rendus de la Soc. de Biol.", vol. 107, 1931, p. 390, (în colab.).

18. "Évolution du muscle carré pronateur", ibidem, p. 392, (în colab.).

19. "The influence of the sympathetic on the pigeon's wing", "Journal of Anatomy", vol. 65, 1931, p. 407, cu 3 fig., (în colab.).

20. "L'esprit d'aventure", "Revue méd. - chir. Jassy", XIII, 4,

1931, 22 p.; extras, Iași, "Viata rom.", S.A., 1931.

21. "Epitropia Sf. Spiridon din Iași" (ante - proiectul d-lui senator Gheorghiane), "Opinia", XVIII, 7445, 23 febr. 1932, p. 1, 2.

22. "Contribution à l'étude de la morphologie de l'avitaminose B chez le Pigeon", "Comptes - Rendus de la Soc. de Biol.", 1932, p. 128, (în colab.).

23. "The mechanostructure of the pericardium", "Journal of Anatomy", vol. 67, 1932, p. 78 - 107, cu 17 fig., (în colab.).

24. "Igiena, ca factor de solidaritate socială", conferință de igienă pentru "Societatea de profilaxie a tuberculozei" din Iași, 1 aprilie 1932; și în Aula Liceului "Codreanu" din Bârlad, 2 apr. 1933; tiraj aparte, Bârlad, editura revistei "Însemnări medicale"

25. "L'expansion des mélanophores sous l'action de l'extrait du lobe antérieur de l'hypophyse, mélangé avec des globules rouges", "Comptes - Rendus de la Soc. de Biol.", vol. 114, 1933, p. 1139, (în colab.).

26. "Hypophysio - portal vessels and their accompaniment", "Journal of Anatomy", vol. 67, 1933, p. 227 - 232, cu 7 fig., (în colab.).

27. "Certain functions of the midbrain in pigeons", "Proceedings of the Royal Society", B, vol. 113, cu 1 fig., 1933, (în colab.).

28. "Sistemul nervos vegetativ. - Fiziologia și farmacologia", conferință, 10 dec., 1933, Iași.

29. "Strămoșii omului", conferință în Aula Univ. Iași., (pentru profilaxia tuberculozei), 17 febr. 1934.

30. "Lupta dintre mamă și făt", conferință pentru "Asociația asistenților și docenților", Aula Univ. Iași, 27 martie 1934.

31. "Balanta sărurilor și viața" (cercetări personale), conferință pentru Soc. "Prietenii naturii", Aula Univ. Iași, 21 mai 1934.

32. "Cunoștințele noastre actuale despre hipofiză", conferință pentru Soc. "Internelor" de spital, Buc.. Amfiteatrul Spit. "Colțea", Buc., 13 oct. 1934.

33. "Lupta și mutualitatea dintre organe", conferință pentru Soc. studenților în medicină, Spitalul Ghelerter, Iași, 15 dec. 1934.

34. "Hypertension et basophilie hypophysaire", comunicare la "Soc. de endocrinologie" Buc., cu prilejul vizitei prof. Nicolas Pende, 1 martie 1935.

35. "Modificări experimentale în hipofiză", comunic. la Soc. de șt. Buc., 23 mai 1935.

36. "Nervi, ioni, celule sanguine", comunicare la "Soc. de șt.",

Buc., 4 sept. 1935.

37. "Cunoștințele actuale despre hipofiză și directivele cercetărilor asupra ei", "Bul. Doc. de neurol., fiziol., psihologie și endocrinol.", secțiunea Endocrinologie, I, 3, oct. 1935, p. 105 - 118.

38. "Sistemul neuro - vegetativ", I. Introducere, conf. pentru Soc. stud. în med., Amfiteatrul Inst. de anatomie, 9 dec. 1935.

39. "Sistemul neuro - vegetativ. II. Fiziologia și farmacologia lui", conf., Amfiteatrul Fac. de Med. Iași, pentru Soc. asist., în med., 10 dec. 1935.

40. "Sistemul neuro vegetativ. III, Experimentări și noi concepții", conf. ibidem, 11 dec. 1935.

41. "Despre somn", conf. la Colegiul medical Chișinău, 14 dec. 1935.

42. "Studies on hypophysis and its relations", "Acad. Rom.", mem. secț. șt., seria III, tom X, 1935, 75 p. cu 47 fig., (în colab.).

43. "Cunoștințele actuale despre hipofiză și directivele cercetărilor asupra ei", raport la "Congresul de neurologie/.../", Chișinău, 1936, în "Bulletins et mémoires de la Société Roumaine de Neurologie /.../", séction d'Endocrinologie, XVIII - è années, 1935, p. 105 - 118.

44. "Hypertension et basophilie du lobe postérieur de l'hypophyse", "Bull de la Soc. Roum. de Néurol., Psychiatrie/.../" no. 3, 1936, 12 p. cu 14 fig.

45. "România medicală, anul XVI, no. 4, 15 febr. 1936"/recenzie/ "Însemnări ieșene", vol I, nr. 5, 1936, p. 209 - 210.

46. "Mechanostruktur und Mechanofunktion der Dura - mater des menschen", în "Beiträge der Anatomie funktioneller Systeme", vol. 3, 1936, 7, p. 109 cu 32 fig.; și în "Gegenbaurs Morphologisches Jahrbuch", vol. 78, 1936, p. 85-urm.

47. "Die Anatomie der Bingesgewebssysteme", în "Beiträge der Anatomie funktioneller Systeme", vol. 3, Gegenbaurs Morphologisches Jahrbuch", band 78, 1936.

48. "Dezvoltarea sângelui și organelor hemato - poetice", conf. la Inst. de anatomie Iași, 14 apr. 1937.

49. "Activitatea scoarței cerebrale", conf. pentru medici din România, sala Asoc. medicilor din Roman, 18 apr. 1937.

50. "Cărți. Reviste. Laignel - Lavastine: histoire générale de la Médecine, de la pharmacie, de l'art dentaire et de l'art vétérinaire", Paris, Albin Michel éditeur, tome I, 1936"/recenzie/, "Însemnări ieșene", vol. 3, nr. 10, 16 mai 1937, p. 810.

51. "Cărți. Reviste. Scoarța cerebrală/ referat de ansamblu/", ibidem, p. 904 - 907.

52. "Cărți. Reviste. Actualitatea. Volum omagial închinat activității profesorului doctor N. Gheorghiu, București, 1938", ibidem, vol. IV, nr. 21, 1 noiembrie 1937, p. 534 - 535.

53. "Focul sacru al științei (I. Cantacuzino)" "An. Acad. Rom." s. șt.seria III, tom XIII, mem. 2, 1937; Buc., Imprimeria Națională, Monit. Oficial 1937, 100 p.

54. "Fragments d'hypophyse antérieure de brebis restés actifs <<in vitro>> pendant vingt jours", ibidem, tome, 19, 1937.

55. "The changes in the blood - serum of bird and mammal as a result of, (I) stimulation of somatic and sympathetic nerves and (II) injection of salts of potassium and calcium", ibidem", 1937, cu 9 fig.

56. "La désintégration de l'Hématie", "Annales de Médecine", tome 41, 1937, p. 235 - 245, cu 11 fig.

57. "Les normes et les variantes anatomiques des parties molles chez les roumains (Excepté le cerveau et ses vaisseaux)", "Bull. du Congrès Internațional d' Anthropologie et d' Archéologie préhistorique", Bucharest, 1937, p. 166 - 200, cu 16 fig., (în colab.).

58. "Neurotropic principles in the sheep's hypophysis including <<cerebrostimuline>>", "An. Acad. Rom." 1937.

59. "Certain fonctions of the midbrain in pigeons", "Proceedings of the Royal Society", B, vol. 113, 1937, p. 191, (în colab.).

60. "Les vaisseaux - portes hypophysaires", "Revue française d'endocrinologie", vol. 15, 1937, p. 122 - 135.

61. "The flying - reflex in pigeon", volum omagial pentru prof. E.C.Teodorescu, 1937, (în colab.).

62. "Claude Bernard et la méthode expérimentale", extrait de la "Revue chirurgicale de la Société de Médecins et Naturalistes de Jassy", XLIX année, no. 3-4, 1938, mars - avril, 15 p.

63. "Note. Gh. Marinescu", "Însemnări ieșene", vol. 6, nr. 6, 1 iunie 1938, p. 520.

64. "Recenzii. În memoria profesorului Ioan Cantacuzino (volum închinat marelui însuflețitor din câmpul științei, de către <<Revista științelor medicale>>, 1936", ibidem, p. 254.

65. "Cărți. Rev. Act. Hommage au professeur E.C. Teodoresco, Inst. de arte grafice și editură "Marvan", S.A.R., Buc., 1938", ibi-

dem, vol. 7, nr. 7, 1 iulie 1938, p. 183 - 184.

66. "Raportul dintre Spiridonie și Facultatea de Medicină", ibidem, vol. 7, nr. 9, 1 aug. 1938, p. 507 - 513, (în colab.).

67. "Note. Un bust pentru profesorul Cantacuzino la Iași", ibidem, p. 527.

68. "Neurotropic principles in the sheep hypophysis including a <<cerebrostimuline>>"; "An.Acad.Rom." série III, tome XIII, mém. 6, 1938, 33 p. cu 5 fig.

69. "La cérébrostimuline telle qu'on connaît aujourd'hui; L'effet des injections intracrâniennes avec la chlorure de potassium et avec la cérébrostimuline", "An. Acad. Rom." mem, sect. št., seria III, tom XIV, mem. 8, 1938, 35 p. cu 7 traseuri și 13 fig., (în colab.).

70 "A technique for operations on the hypothalamo hypophysical region of the rabbit", "Journal of Anatomy", vol. 72, 1938, p. 226 - 233, cu 9 fig., (în colab.).

71. "Le drainage de l'hypophyse vers l'hypothalamus", "Presse médicale", no. 34, 1938, p. 663, cu 11 fig.

72. "Despre cerebrostimulină", conf. pentru Asociația asistenților în medicină (16 martie 1939) și la Soc. de št., Buc. (15 dec. 1939).

73. "Profesiunea medicală. Îndatoriri", conf. la Școala normală sup. Iași, 17 martie 1939 și repetată la 9 dec. 1939.

74. "Profesor Ion Cantacuzino", conf. pentru Soc. stud. în med., Aula Univ. Iași, 19 martie 1939.

75. "Note. Doctorul E. Lucinescu", "Însemnări ieșene", vol. II, nr. 8, 1 aug. 1939, p. 313 - 314.

76. "Cărți. Reviste. Cărți noi. Ministerul Sănătății și Asistenței Sociale: Probleme și realizări (patru volume), Monit. Of. , Impr. Naț., Buc., 1939" ibidem, vol. 11, nr. 9, 1939, p. 511 - 513.

77. "Note. Siegmund Freud (1856 - 1939)", ibidem, vol. 12, nr. 11, 1939, p. 313 - 314.

78. "Introducere la un studiu al raselor (Precizare de idei și limitare de înțelesuri)", ibidem, vol. 12, nr. 12, 1 dec. 1939, p. 411 - 427.

79. "A central mechanism for the regulation of potassium - calcium balance", "An. Acad. Rom." mem. sect. št. seria III, tom XIV, mem. 11, 1939, 31 p. cu 12 fig.

80." Cărți. Reviste. Cărți vechi. E. Boinet: les doctrines médicales leurs évolutions (Bibliothèque de Philosophie scientifique)" "Însemnări ieșene", vol. XVI, nr. 11, 1 noiembrie 1940, p. 321 - 322.

81. "Cărți. Reviste. Scoarța creierului (ref. de ansamblu continuare)", ibidem, p. 328 - 330.

82. "Les méninges leurs dépendances et leurs relations (origine, développement, anatomie et physiologie)", "An. Acad. Rom", memoriile secțiunii științifice, seria III, tom XVI, membrul 7, Monit. Of. și Imprim. statului, Imprimeria Națională, Buc., 150 p., 44 +5 planșe, (în colab.).

83. "The dual organisation (muscle fibres as well as nerve endings) of the muscles of the wing in birds (pigeon)", ibidem, tom XV, mem. 7, 1940, 10 p. cu 20 fig., (în colab.).

84. "La pression du liquide céphalo - rachidien (Quatrième condition du fonctionnement des neurones)", ibidem, tome XVII, mem. 2, 1941.

85. "Les trois milieux envitonnants et leur encadrement morphologique", "Acta endocrinologica", Buc., vol. 8, nr. 1, 1942, p.1.

86. "Contributions à l'analyse de l'hormone mélanophorique ou <<mélanostimuline>>", Bull. de la Séct. Sci., Acad. Roum.", tome XXIX, no. 2, 1942, p. 110 - 133, (în colab.).

87. "Eine neue Auffassung über die Hypophyse, begründet durch die auf experimentelle Wege erzeugten Veränderungen", ibidem, tom XVIII, 1942 - 1943.

88. "Descartes, ca biolog", conf. la Fundația "Ferdinand", Iași, pentru M.S.C.E.U., 20 febr. 1944.

89. "Contribuții la analiza hormonului melanoforic (melanostimulina)", conf. la Soc. de endocrinologie Buc., 22 martie 1944.

90. "Profesorul Fr. I. Rainer", "Rev. șt. medicale", nr. 7 12, iulie - dec. 1944, p. 663 - 678.

91. "Științele biologice și medicale în U.R.S.S.", conf. ARLUS, Amfiteatrul Fac. de Med. Buc., 22 ian. 1945.

92. "Asupra descoperirii sistemului porte - hipofizar", Rev. Fund. reg., p. lit. și artă", XII, 1, serie nouă, sept. 1945, p. 229 - 231.

93. "W. William Harvey și semnificația filozofică a circulației sângelui", conf. pentru "Asoc. universitarilor româno - anglo - americană", Amfiteatrul "Spiru Haret", Buc., 21 mai 1945.

94. "Inițiere în probleme și metode în anatomie", conf. la Soc. stud. în med., Buc., 2 febr. 1946.

95. "Biologia morfologică", Ethos", III, 3 - 4 iul. - dec. 1946, p. 256 - 270.

96. "Nouvelles contributions a l'analyse de la cérébrostimuline", "An. Acad. Rom.", mem, sect. şt., seria III, tom XXI, mem. 2, 1946.

B. Beletristică

1. În volume

1. "Învăţaţii noştri: Dr. I. Cantacuzino", "Cunoştinţe folositoare", seria C, nr. 86, 1929, 27 p.

2. "Din viaţa universitară (Amintiri, critici şi propuneri), de Dr. Gr. T. Popa, fost preşedinte al <<Centrului studentesc din Iaşi>> de la 1914 - 1918", Buc., Tip. "Adevărul", 1924, 164 p.

3. "Problema învăţământului superior (Consideraţii critice)", Iaşi, Inst. de arte grafice "H. Goldner", 1930, 64 p.

4. "Starea trecută şi actuală a Iaşului", conf. ținută la 29 nov. 1931 în Aula Univ. din Iaşi, Biblioteca "Revistei critice", 1931.

5. "Dezvoltarea spiritului ştiinţific în Moldova şi contribuţia Academiei Mihăilene la această dezvoltare", extras din vol. jubiliar "De la Academia Mihăileană, la Liceul Naţional. 100 de ani. 1835 - 1935", Iaşi, Top. "Brawo", 1936, p. 453 - 488 şi extras, Iaşi, 1936, 37 p.

6. "Despre <<paternitate>>, <<prioritate>> şi ... <<mahalagism>>", Iaşi, Imprimeriile Cooperativei "Şcoala poporului", 1945, 16 p.

7. "Viaţa şi societatea", Bucureşti, Fundaţia Regală pentru Literatură şi Artă, 1946, 316 p.

2. În periodice

1. "Tot <<zdrăncea roşie>> - O scrisoare a unui om de treabă", "Viaţa rom.", VII, 98 - 99, 3 sept. 1912, p. 1669 - 1676.

2. "Cine a scris la <<Facla>>", "Neamul rom.", VII, 119, 19 oct. 1912, p. 2035 - 2037.

3. "Pedepsesc, nu răspund", ibidem, VII, 131 - 132, 20 nov. 1912, p. 2233 - 2235.

4. "Un rol greşit", "Fulgerul", I, 48, 2 febr. 1915, p. 1.

5. "Către d. C. Stere", ibidem, I, 50, 14 febr. 1915, p. 1 - 2.

6. "Partide de guvernământ", "Unirea", IV, 10, 16 mart. 1915, p. 2 - 3.

7. "M. Manicamide de Epitropie", ibidem, p. 3.

8. "Tendinţi criminale", ibidem, IV, 16, 4 mai 1915, p. 1 - 2.

9. "De la fraţi. Cum au fost arse averile în Bucovina", ibidem, p. 2 - 3.

10. "Studentii și ziua de 3 mai în <<Cronica săptămânii>>", ibidem. p. 3.
11. "Bucovina, un mormânt", ibidem, IV, 21, 8 iunie 1915, p. 3.
12. "Ce vrem?", ibidem, IV, 22, 15 iunie 1915, p.2.
13. "Politica de sentimente", ibidem, IV, 24, 29 iunie 1915, p. 1.
14. "Au intrat nemții în țară", ibidem, IV, 25, 6 iulie 1915, p. 1 - 2.
15. "Congresul III studentesc", ibidem, IV, 25, 6 iulie 1915, p. 3.
16. "De vorbă cu <<Înfrățirea>> organul Evreilor pământeni", "Gloria", 1, 24, 6 aug. 1915, p. 1.
17. "O scrisoare a D-lui Take Ionescu. D. Take Ionescu și studenții", ibidem.
18. "Dreptatea naționaliștilor și durerea tuturor", "Unirea", Iași, IV, 28, 1 nov. 1915, p. 3.
19. "După întrunire", ibidem, IV, 29, 8 nov. 1915, p. 3.
20. "Tipul gogomanului ajuns", ibidem, IV, 33, 6 dec. 1915, p. 1 - 2.
21. "Partidul nostru", ibidem, V, 12 - 13, 10 aprilie 1916, p. 2.
22. "Logica unui profesor de logică", ibidem, V, 8, 6 mart. 1916, p. 1.
23. "Din ale <<stadiului evolutiv>>" ibidem, V, 23 - 24, 10 iul. 1916, p. 1 - 2.
24. "Guliver și liberalii", ibidem, V, 25-26, 24 iul. 1916, p. 1..
25. "Azilul de noapte sau gardienii de la Sf. Spiridon", ibidem, p. 4.
26. "Rolul social al studenției", "Patria", Cluj, II, 199, 16 sept. 1920, p. 1.
27. "Treziri", "Îndrumarea", 3, 2 martie 1923.
28. "Studentii să fie atenți", "Adevărul", XXXVI, 12.016, 22 mart. 1923, p. 3.
29. "Dedublări primejdioase" ibidem, XXXVI, 12.024, 27 apr. 1923, p. 2.
30. "Manifestațiile studentești. Cu prilejul articolului publicat de prof. Matei B. Cantacuzino", ibidem, XXXVI, 12.028, 1 mai 1923, p. 2.
31. "Universitatea nouă", ibidem, XXXVI, 12.032, 5 mai 1923, p. 1.
32. "Spre alte orizonturi", ibidem, XXXVI, 12.041, 14 mai 1923, p. 2.
33. "Demagogism universitar", ibidem, XXXVI, 12.062, 4 iunie 1923, p. 1, 2.
34. "Mișcarea studenților. O altă față a problemei", ibidem, XXXVI, 12.071, 13 iunie, 1923 p. 1, 2.
35. "Reintrarea în școală", ibidem, XXXVI, 12.077, 19 iunie 1923,

- p. 1.
36. "Prestigiul universității", ibidem, XXXVI, 12.107,10 iul. 1923, p. 1.
37. "Împrumuturi ilicite și plagieri (într-o carte menită să educe pe tineri)", ibidem, XXXVI, 12.250, 2 ian. 1924, p. 1,2.
38. "Domnul Papilian recunoaște", ibidem, XXXVI, 12.281,8 febr. 1924, p. 2.
39. "Wilhelm Roux", ibidem, XXXVI, 10 oct. 1924,p. 3.
40. "Asedierea facultății de medicină. Scrisoare deschisă studenților mei", ibidem, XXXVI, 12.612, 6 febr. 1925, p. 1.
41. "Studenții iar se agită (o lămurire a asistenților d-lui prof. Rainer)", ibidem, XXXVI, 12.612, 8 febr.1925, p. 5.
42. "Vor reîncepe mișcările studentești?", "Cuvântul", II, 105,14 martie 1925, p. 2.
43. "Constatări dureroase", "Adevărul", XXXVI, 12757, 16 iul.1925, p. 1.
44. "Porunca zilelor de azi", "Viața universitară", 1,23 aug. 1925. Biblioteca I.S.I.S.P.
45. "Treziiți-i", ibidem, 2,30 aug. 1925,
46. "Vreme prețioasă prăpădită", "Ideea univesitară":, II, 6, 4 apr. 1926.
47. "Armonizarea salariilor", "Opinia", Iași, XXIII, 5886, 8 ian. 1927, p. 1,4.
48. "Ministerul de instrucție cuib de anarhie. Sau: ce era să-i scriu d-lui C. Anghelescu", "Adev", 3 dec. 1928.
49. "L. A. Benesch: O comparație între administrația noastră și cea franceză", "Dimineața", 1928.
50. "Cezar Hassaubel - Labeni: Încă o dovadă elocventă de cum ar trebui să fie administrațiile noastre. O comparație cu Franța", ibidem.
51. "Consilierul tehnic", "Cuvântul", V, 1350, 24 ian. 1929, p.1.
52. "Puterea presei", "Opinia", XXV, 6618, 7 iun. 1929, p.1.
53. "<Acel>> care a ciuntit Moldova", ibidem, XXVI, 6865, 27 mart. 1930, p.1.
54. "Pentru ce a fost ciuntită Moldova?", ibidem, martie 1930, p.3.
- 55 "Faptul <<oarecum penibil>>! D. Const. Stere și masacrarea Moldovei", ibidem, XXVI, 6882,10 apr. 1930.
56. "Magii antiștiințifice", "Adev.", XLIII, 14204,13, apr. 1930,

p. 1, 2.

57. "Violențele de limbaj ale D-lui Popa (sau minunata <<ipocrizie>> a oamenilor subțiri)", "Opinia", XXVI, 6889,26 apr. 1930, p.1.

58. "Halul de mizerie a Institutului de Anatomie din Iași", ibidem, XXVI, 6899, 9 mai 1930, p.1.

59. "Generația de neghiobi", "Adev.", 20 iunie 1930, p.3.

60. "Priramida cu vârful în jos", "Opinia", XXVII, 6999,6 ian. 1931, p.1.

61. "Cele șapte vaci slabe... bugetare", ibidem, XXVII, 7105,11 ian. 1931, p.1.

62. "Barba incomodă. Tot cu prilejul atentatului", "Adev.", XLIV, 17 ian. 1931, p. 1,2.

63. "Procedeeul curmalelor și... regiile autonome", "Opinia", XXVII, 7116,24 ian. 1931, p.1.

64. "Crocodilii emotivi", ibidem, XXVII, 7123,3 febr. 1931, p.1.

65. "Strada Sapienței și strada pacienței", ibidem, XXVII, 7131,12 febr. 1931, p.1.

66. "Vorbele și faptele. Năruirea Iașului universitar", ibidem, XXVII, 7135,17 febr. 1931, p.1.

67. "Discuții. Opt, cu a brânzei... nouă!", ibidem, XXVII, 7139,21 febr. 1931, p.1.

68. "Secția fantomă sau hlamida Sfântului Spiridon", ibidem, XXVII, 7144,27 febr. 1931, p.1.

69. "<<Amateur>> - Ismul. O caracterisitică a vremurilor de astăzi", ibidem, XXVII, 7147,3 martie, p. 1.

70. "Discuții. Neurastenicul și Ciubota. În jurul <<Secției fantomă>>", "Opinia", XXVII, 7155,12 martie 1931,p.1.

71. "Adunarea troglotiților (un capitol de Botriocefalie politică)", ibidem, XXVI, 7158, 15 martie 1931, p. 1

72. "Problema <<Costăchescu>>", "Adevărul", XLIV, 14504,11 apr. 1931.

73. "Antonio de Ojeda și Nicolae Costăchescu", "Opinia", XXVII, 7181,11 apr. 1931, p.1.

74. "Ce-a ajuns <<Spiridonia>>", "Adev.", XLIV, 24 iunie 1931, p.3.

75. "Răspuns la <<Să fie adevărat?>>", "Cuvântul", VII, 2282,28 aug. 1931, p.3.

76. Porunca unsprezecea", "Uniunea neamului", Iași, I, 8 - 9,

aug. sept. 1931, p. 2; și "Opinia", XXVII, 7274, 1931, p.1.

77. "Gărgărițe administrative", "Adev.", XLIV, 14663,20 oct. 1931, p. 1,2.

78. "Discuțiuni. Gărgărițe administrative sau Hoțul de păgubaș", ibidem, XLIV, 14677,7 nov. 1931, p.5.

79. "Spiritul de aventură în știință", conf. pentru Soc. stud. în medicină, Aula Univ. Iași, 1931.

80. "Discuții. În jurul unei catedre universitare - Două insinuări perfide", "Opinia", 7417,21 ian. 1932,p.1.

81. "Răspuns cuiva care când are interes, știe să mă găsească și în afara presei", ibidem, XXVIII, 7422,27 ian. 1932, p.1.

82. "Domnul Napoleon - Bahlui", ibidem, XXVIII, 7446,24. 1932, p. 1, 2.

83. "Răspunsul d-lui senator N. Gherghiade în chestiunea activității Epitropiei Sf. Spiridin", ibidem, 7447,25 febr. 1932, p. 1.

84. "Starea trecută și actuală a Iașului", "Revista critică", VI, 1932, p. 81 121.

85. "Astigmatism politic", "Opinia", XXVIII, 7455,3 mart. 1932, p. 1.

86. "Tribuna liberă. Autoritatea morală... masticatoare!", ibidem, XXVIII, 7458,9 mart. 1932,p. 1.

87. "Teoria clanței", "Adev.", XIV, 14817,20 apr. 1932, p.3.

88. "Lupul moralist", "Curentul", V, 1535,10 mai 1932, p. 1.

89. "Din problemele sexului", conf. pentru stud. în medicină, Aula Univ din Iași, 1932.

90. "Discuții și păreri. Pruritul legislativ...", "Opinia", XXIX, 7712, 8 ian. 1933, p. 1.

91. "Ambulantismul universitar. catedro - foanele (Răspuns unui <<grup de intelectuali>>)", ibidem, XXIX, 7740,11 febr. 1933. p.1.

92. "Parodii dăunătoare (Facultatea de Agronomie din Chișinău?)", ibidem, XXIX, 7789,7 apr. 1933, p. 1.

93. "Congresul corpului didactic", "Calendarul", II, 343,10 apr. 1933, p.3.

94. " Sindicalizarea corpului didactic. Nedreptăți acumulate", "Opinia", XXIX, 7818,12 mai 1933, p.1.

95. Sindicalizarea corpului didactic. Cei puțini și cei mulți", ibidem, XXI, 7792,16 mai 1933, p. 2.

96. "Sindicalizarea corpului didactic. Cuvântul care sparie", ibidem, XXIX, 7819,18 mai 1933, p. 1.

97. "Sindicalizarea corpului didactic. Sindicatul și partidul poli-

tic”, ibidem, XXIX, 7822,21 mai 1933, p.1,2.

98. “Sindicalizarea corpului didactic. Metodele partidelor politice și metodele sindicatelor”, ibidem, XXIX, 7824,24 mai, 1933, p. 1.

99. “Spiritul sindicatului”, ibidem, XXIX, 7826,27 mai 1933,p.1.

100. “Sindicalizarea corpului didactic. Spre o nouă organizare”, ibidem, XXIX, 7827, 30 mai, 1933, p. 1, 2.

101. “Discuții, Cucerirea Dîmboviței”, “Epoca”, 1305,1 iun. 1933, p.1.

102. “Sindicalizarea corpului didactic. Cele două spaime”, “Opinia”, XXIX, 7830,2 iun. 1933, p. 1,2.

103. “Sindicalizarea corpului didactic. Dreptul la grevă”, ibidem, XXIX, 7832,4 iun. 1933, p. 1.

104. “Sindicalizarea corpului didactic. Varietatea grevei”, ibidem, XXIX, 7834,7 iun. 1933, p. 1, 2.

105. “Sindicalizarea corpului didactic. Greva ca reacțiune socială”, ibidem, XXIX, 7838,13 iun. 1933, p. 1,2.

106. “Mai bine cu mască (Cu prilejul broșurei d-lui Dan Rădulescu intitulată << Demascare >>”, “Epoca”, 14 iun. 1933, p. 1.

107. “Sindicalizarea corpului didactic. Condiții de reușită a Sindicatului” “Opinia”, XXIX, 7842, 17 iun. 1933, p. 1,2.

108. “Cezărică”, “Epoca”, 25 iun. 1933, p. 1.

109. “Galantarul de sticlă”, ibidem, 1378, 26 iun. 1933, p. 1.

110. Jackie Coogan și Ion Mihalache (Paralelă)”, ibidem, 1338, 11 iul. 1933, p. 1.

111. “Politica în Universitate (cazul Bratu Hudiță)”, ibidem, 1344, 18 iul. 1933, p. 1.

112. “Prostia activă”, ibidem 1345, 19 iul. 1933, p. 1.

113. “Procesul învățământului” (52 de articole în ziarul “Epoca”, între 2 aug. – 8 oct. 1933).

114. “Coarda întinsă”, ibidem, 1373, 20 aug. 1933, p. 1.

115. “Ioanițescu et Co.”, ibidem, 1376, 24 aug. 1933, p. 1.

116. “Sciții și slugile lor”, ibidem, 1423, 17 oct. 1933, p. 1.

117. “Bun venit la Iași, Majestate, dar ”, ibidem 1436, 1 noiembrie 1933, p. 1.

118. “Pentru sindicalizarea corpului didactic. Note pe marginea unor considerații <<contra>>!” “Opinia”, XXIX, 7961, 3 nov. 1933, p. 1, 2.

119. “Încă un răspuns. Tot în chestia sindicalizării”, ibidem, XXIX, 7966, 9 nov. 1933, p. 1.

120. “Sindicalizarea profesorilor”, “Gândul vremii”, 1, 1, 15 nov.

1933, p. 9 – 22.

121. "Ciupirea cea din urmă sau Ioanițescu se vinde", "Epoca", 1452, 19 nov. 1933, p. 1.

122. "Sindicalizarea profesorilor", conf. pentru corpul didactic Iași, ținută la Centrul Corpului didactic Iași, noiembrie 1933.

123. "Domeniile d-lui Ioanițescu. Recte <<Vlașca și Teleomanul>>", "Epoca", 1467, 7 dec. 1933, p. 1.

124. "Boala incurabilă a Universității din Iași", ibidem, 1471, 12 dec. 1933, p. 1.

125. "Discuții. La schimbarea epitropilor (Pentru precizarea unor adevăruri)", "Opinia", XXIX, 7995, 13 dec. 1933, p. 1, 2.

126. "Toată pasărea pe limba ei piere... (sau răspunsul fostului Prim – Efor)", ibidem, XXX, 8001, 20 dec. 1933, p. 1,2.

127. "Noi contribuții <<istorice>> la povestea celor 20 la sută de la loterie", ibidem, XXX, 8006, 28 dec. 1933, p. 1.

128. "Spiritul academic", "Meseceul", Iași, 1, 2 febr. 1934, p. 2.

129. "Mediul științific și tineretului universitar", conf. pentru Soc. Stud. în Med. , Aula Univ. Iași, 13 febr. 1934.

130. "Corectura ideilor false", "Gândul vremii", I, 2, 15 febr. 1934, p. 1 – 6.

131. "Ioanițescu – Parcelin și apărătorii săi!", "Epoca", 1529, 23 febr. 1934, p. 1.

132. "O acuzare dreaptă dar ... prea slabă!... Profesorul Danielopol la Mesaj", ibidem, 1530, 25 febr. 1934, p. 1.

133. "Valoarea culturii", conf. pentru "Astra basarabeană", Chișinău, 4 mart. 1934.

134. "Pericolul Neisprăviților", "Gândul vremii", II, 3, 15 mart. 1934, p. 4 – 6.

135. "Profesorul la noi și aiurea", conf. pentru revista "Gândul vremii", Aula Univ. Iași, 18 mart. 1934.

136. "Măsuri speciale pentru întărirea principiului de autoritate. <<Disciplina în școli și universități>> <<Instrucția preregimentară>>" "Epoca", 1571, 18 apr. 1934, p. 1.

137. "Centralism prostesc", "Opinia", XXX, 8098, 18 apr. 1934, p. 1.

138. "Mecanismul umanizării", conf. în Aula Univ. Iași, 22 apr. 1934.

139. "Scrisoarea patriarhului și criza morală", I, "Epoca", 1608, 6 iunie 1934, p. 1.

140. "Scrisoarea patriarhului și criza morală". II. Științele pozitive

și creșterea copiilor”, ibidem, 1609, 7 iunie 1934, p. 1.

141. “Scrisoarea patriarhului și criza morală”.III Frecventarea obligatorie a bisericii”, ibidem, 1610, 8 iunie 1934.

142. “Scrisoarea patriarhului și criza morală”.IV. Lupta împotriva scrierilor pornografice”, ibidem, 1611, 10 iunie 1934.

143. “Scrisoarea patriarhului și criza morală”.V. Politica în școală și biserică”, ibidem, 1613, 13 iunie 1934, p. 1.

144. “Scrisoarea patriarhului și criza morală” VI. Să căutăm exemple în Anglia”, ibidem, 1614, 14 iunie 1934, p. 1.

145. “Scrisoarea patriarhului și criza morală”.VII. Organizația tineretului”, ibidem, 1615, 15 iunie 1934, p. 1.

146. “Scrisoarea patriarhului și criza morală”.VIII. Conlucrarea familiei, “ ibidem, 1616, 16 iunie 1934, p. 1.

147. “Scrisoarea patriarhului și criza morală”.IX. Alte deziderate”, ibidem, 1617, 17 iunie 1934, p. 1.

148. “Scrisoarea patriarhului și criza morală” X. Un nou ideal”, ibidem, 1618, 19 iunie 1934, p. 1.

149. “Când epiderma e groasă”, ibidem, 1619, 20 iunie 1934, p. 1.

150. “Minunata îndrăzneală a d-lui Vaida – Voievod”, ibidem, 25 iunie 1934.

151. “Reîntineriri științifice (sau <<efectul vizitei lui Voronoff>>”, ibidem, 1627, 29 iunie 1934.

152. “Reabilitări de principii?! Sau <<naționalismul d-lui Costăchescu>>”, “Opinia”, XXX, 8162, 7 iul. 1934.

153. “Demagogii corupători”, “Epoca”, 1636, 10 iul. 1934, p. 1.

154. “Mc. Gregory – Al. Vaida”, ibidem, 1642, 18 iul. 1934, p. 1.

155. “Mache, Lache și cu Tache sau Profetul Carageale în fața Škodei”, ibidem, 2 aug. 1934.

156. “Sfatul țărănesc și politica de <<carpet – baggers>>”, ibidem, 24 aug. 1934.

157. “Ministerul Instrucției la Iași. Situația învățământului farmaceutic”, “Opinia”, 9 sept. 1934.

158. “Discuții. Nenorocirea Iașului – Ieșenii (Acuzare publică)”, ibidem, XXX, 8219, 12 sept. 1934, p. 1.

159. “Crizele în dezvoltarea omului și rolul instituțiilor în transformarea lui”, conf. la Școala primară “Gheorghe Asachi”, Iași, 18 oct. 1934.

160. "Pentru Iași", "Opinia", 21 oct. 1934.
161. "Negustoria și învățământul", "Epoca", 1 noiembrie 1934.
162. "Destinul Iașilor", "Opinia", 8264, 3 nov. 1934, p. 1.
163. "Pentru Iași. Apel către publiciști", ibidem, 8 nov. 1934.
164. Farmacia lucrativă. Pentru atenția domnului ministru dr. C. Angelescu", "Epoca", 11 nov. 1934.
165. "Crizele societății actuale", conf. pentru studenții fălcieni, Aula Univ. Iași, 2 dec. 1934.
166. "Obligațiile poporului român față de Iași", conf. la "Cercul ieșenilor din București", 6 dec. 1934.
167. "Conferințele de la Școala primară <<Gh. Asachi>> (pentru atenția domnilor institutori)", "Opinia", 16 dec. 1934.
168. "Secretatul lui Moritz Grünbaum sau firul de praf de la Ministerul Instrucției", "Epoca", 20 dec. 1934.
169. "Solidaritatea ieșeană", "Opinia", 21 dec. 1934.
170. "Cultul oamenilor mari", conf. pentru "Cercul de cultură românească", Liceul "August Treboniu Laurian", Botoșani, 3 ian. 1935.
171. "Discuții <<Picăturile dracului>> sau intervalul domnului Vintilescu", "Epoca", 5 ian. 1935.
172. "Problemele tineretului de azi", conf. pentru studenții fălcieni, Liceul "Cuza Vodă", Huși, 6 ian. 1935.
173. "Filozofia biologică (Ellie Metchnikoff)", conf. pentru Școala de țesătorie "Tereza Melicescu", Aula Univ. Iași, 13 ian. 1935.
174. "Începuturile civilizației (opera lui Sir G. Elliot – Smith)", conf. pentru Asoc. Asistenților de la Medicină, Aula Univ. Iași, 27 ian. 1935.
175. "Domnul Vintilescu nu se astâmpără", "Epoca", 29 ian. 1935.
176. Problema deflației universitare. Sinecurism monstruos la Universitatea din București. Institutul cu cel mai numeros personal de pe glob!", "Opinia", 19 mart. 1935.
177. Probleme de educație în țara noastră", conf. în folosul studenților, orfani de război, Aula Univ. Iași, 23 mart. 1935.
178. "Unde nu-i cap vai de picioare sau <<Concentrarea farmaciei>>", "Epoca", 11 apr. 1935.
179. "Creația științifică și pericolul rutinei", conf. Pentru Asoc. Studenților de la Medicină, Aula Univ. Iași, 14 apr. 1935.
180. "Răspuns cavalerului (Tot chestia: concentrării farmaciei)",

“Epoca”, 21 apr. 1935.

181. “Instituția timpanică sau cum îi zic ei: Academia de științe”, ibidem, 4 mai 1935.

182. “Rolul învățătorului și activitatea extrașcolară a lui Haret”, conf. pentru “Cercul regional al învățătorilor din județul Vaslui”, Școala din Codăești, 12 mai 1935.

183. “Organizația școlilor în Anglia”, raport făcut la secția educativă și cercul didactic la Univ, Iași, 17 mai 1935.

184. “Câteva chestii privitoare la Iași”, “Opinia”, 17 mai 1935.

186. “Cavalerul taciturn și descongestionarea Universităților”, “Epoca”, 26 mai 1935.

187. “Discuții Întrunirea de la București”, “Opinia”, 1 iunie 1935.

188. “Apelul doamnei Ella Negruzzi”, “Epoca”, 5 iunie 1935.

189. “Către opinia publică ieșană (În chestia postului de Radio – emisiune)”, “Opinia”, 10 iunie 1935.

190. “Bravo și tot așa înainte”, ibidem, 15 iunie 1935.

191. “Creatorii de imposibil”, “Epoca”, 20 iunie 1935.

192. “Prostia activă”, ibidem, 19 iulie 1935.

193. “Vin ieșenii”, “Opinia”, 19 oct. 1935.

194. “Școala engleză”, conf. pentru revista “Gândul vremii”, Aula Univ. din Iași, 3 noiembrie 1935.

195. “(Polemică!...) Atacuri la adresa conducătorilor Societății <<Amicii Universității?!>>”, “Opinia”, 6 noiembrie 1935.

196. “Așezămintele de caritate publică din Iași”, conf. la Cercul ieșenilor din București, 7 noiembrie 1935.

197. “O revistă ieșană a Asociației <<Prietenii Universității>>. Spre o reînviere a Iașului spiritual”, “Opinia”, 9 noiembrie 1935.

198. “Nevoile culturale de azi. I. Cultura și școala”, conf. pentru Societatea studențească “Moldova întregită”, “Școala primară din com. Mihăileni, jud. Dorohoi, 20 noiembrie 1935.

199. “Nevoile culturale de azi. II. Cultura și școala în viața de toate zilele”, conf., ibidem, școala de băieți din satul Vârful Câmpului, comuna Mihăileni, jud. Dorohoi, 20 noiembrie 1935.

200. “Nevoile culturale de azi. III. Cultura și politica (administrația)”, conf. la Primăria din Flămânzi, jud. Botoșani, 21 noiembrie 1935.

201. “Nevoile culturale de azi. IV. Cultura și credința”, conf. la Liceul “August Treboniu Laurian”, din Botoșani, 21 noiembrie 1935.

202. "Nevoile culturale de azi. V. Cultura și naționalitatea", conf. la Școala primară de fete din Hârlău, 21 noiembrie 1935.
203. "Colegiile din Cambridge", conf. pentru Școala profesională <<Tereza Melicescu>>, Aula Univ. Iași, 24 noiembrie 1935.
204. "Observații și comentarii. Către onorata cenzură", "Epoca", 29 noiembrie 1935.
205. "Observații și comentarii. Șiretenia d-lui Kirîțescu. Exemple morale ale ministrului" (II), ibidem, 1 dec. 1935.
206. "Observații și comentarii. III. Lunecarea în excepțional", ibidem, 3 dec. 1935.
207. "Observații și comentarii. IV. Cinism sfruntat", ibidem, 4 dec. 1935.
208. "Observații și comentarii. VI. Contraste dureroase", ibidem, 6 dec. 1935.
209. "Observații și comentarii. VII. O vizită administrativă", ibidem, 9 dec. 1935.
210. "Observații și comentarii. Lumea pe dos", ibidem, 1 dec. 1935.
211. "Observații și comentarii. Anastasia sau Atanasia", ibidem, 14 dec. 1935.
212. "Maglavitul și greșala clerului", ibidem, 5 dec. 1935.
213. "Observații și comentarii. Oamenii sărbătorilor și ai vacanțelor", ibidem, 20 dec. 1935.
214. "Observații și comentarii. Lipsa de măsură", ibidem, 21 dec. 1935.
215. "Observații și comentarii. Oameni cari ne trebuie", ibidem, 24 dec. 1935.
216. "Pierea ta prin Israele – sau ce face Facultatea de științe din București", ibidem, 29 dec. 1935.
217. "Civilizație și cultură (Contradicțiile lumii actuale)", "Însemnări ieșene", I, 1, 1 ian. 1936, p. 21 – 23.
218. "Note. Holism și metabiologie", ibidem, vol. I, nr. 1, 1 ian. 1936, p. 24 – 25.
219. "Note. Karl Mannheim: mensch und Gesellschaft im Zeitalter des Umbaus"/Omul și societatea în epocile de transformare/, Leiden, 1935, ibidem, p. 25.
220. "Progrese ieșene!...", ibidem, p. 27.
221. "Note, Proba supărării tainice", ibidem, p. 27.
222. "Gura copilului adevăr grăiește", ibidem, p. 27 – 28.
223. "Un calcul de probabilități", ibidem, p. 28.

224. "Sensibilități paradoxale", ibidem, p. 28 – 29.
225. "Publicitatea bugetului", ibidem, p. 29.
226. "Autosurzenia și avalanșa spectaculară", ibidem, p. 29.
227. "Note. Complexul de inferioritate", ibidem, p. 29 – 30.
228. "Firkusny și ce se află întotdeauna în sufletele oamenilor", ibidem, p. 30.
229. "Note. Dreptatea lui Dalaisi", ibidem, p. 30 – 31.
230. "Note. <<Thinker's Library>>. și <<The forum Series>>", ibidem, p. 31.
231. "Note. Science news letter":, ibidem, p. 31 – 32.
232. "Note. Francesco Flora: Cività del Novecento", ibidem, p. 32.
233. "Note. De la Dinu Golescu până azi...", ibidem, p. 60.
234. "Note. Ingeniozitatea românului... <<Intelectual>>", ibidem.
235. "Note. Țara fără incompatibilități", ibidem, p. 62.
236. "Revista <<Însemnări ieșene>>. Mișcarea pentru reînvierea Iașului cultural", "Opinia", 8 ian. 1936. p. 1.
237. "Racul, broasca și o știucă", ibidem, 1, 2, 16 ian. 1936, p. 53 – 56.
238. "Note. Psihologia vărsătorului de sânge", ibidem, p. 59.
239. "Note. Minuni în vremea noastră", ibidem, p. 59 – 60.
240. "Note. Năzbâțiile tiparului", ibidem, p. 61.
241. "Note. Simțul olfactiv și igiena", ibidem, p. 61.
242. "Note. Tirania superlativelor", ibidem, p. 61 – 62.
243. "Note. Două medii de cultură și câteva secole între ele", ibidem, p. 62.
244. "Note. Dragostea pentru Iași <<Capitala culturii românești>>", ibidem, p. 62 – 63.
245. "Note. Congresul ieșenilor" < ibidem, p. 63 – 64.
246. "Recenzii. Werstänliche Wissenschaft (Verlag von Julius Springer – Berlin)", ibidem, p. 70.
247. "Umori, tipuri, temperamente (caractere)", conf. pentru Așoc. Asistenților în medicină, Aula Univ. Iași, 26, ian. 1936.
248. "Dărimătorii sau Academia Kirilțescu – Borcea", "Epoca", 28 ian. 1936.
249. "Lipsa de seriozitate", "Însemn. ieșene", 1, 3, 1 febr. 1936, p. 94 – 98.
250. "Note. Ministerul, Academia și ... pianul", ibidem, p. 101.
251. "Note. Tineretul partidelor", ibidem, p. 103.
252. "Note. Spiritul de hartă", ibidem, p. 104.

253. "Note. Aspecte stranii", ibidem,
254. "Note Rana neluării în seamă", ibidem, p. 105.
255. "Note. Să ne apărăm utopiile!...", ibidem, p. 106 – 107.
256. "Note. Dimitrie Cantemir în actualitate", ibidem, p. 107 – 109.
257. "Note. La noi și aiurea", ibidem, p. 109.
258. "Note. Zaharul și cerneala", ibidem, p. 109 – 110.
259. "Note. Non multa sed multum...", ibidem, p. 110.
260. "Note. Dorințele a dori regi", ibidem.
261. "Note. Postul de radiodifuziune de la Iași", ibidem, p. 110 – 111.
262. "Note. Si jeuse et déjà Popesco!...", ibidem, p. 111 – 112.
263. "Note. Lenea în rang de instituție", ibidem, p. 112 – 113.
264. "Recenzii. Sterie Diamandi: galeria oamenilor politici", , București, Cugetarea, ibidem, p. 115.
265. "Recenzii. <<Revista Fundațiilor Regale>>, ibidem, anul III, nr. 1", 2 febr. 1936.
266. "Cultivarea mulțimei", conf. la Ateneul Popular din Tătăraști, Iași, 2 febr. 1936.
267. "Note. Cuvinte spuse mai de mult// bune pentru astăzi", "Însemnări ieșene", I, 4, 15 febr. 1926, p. 155 – 156.
268. "Note. Vina ieșenilor", ibidem, p. 156 – 157.
269. "Note. Probleme vechi și mereu de actualitate", ibidem, p. 157.
270. "Note. Bobocii, vinul și călătorii", ibidem, p. 160.
271. "Note. Exarcebarea înfumurării", ibidem, p. 162.
272. "Note. Prin cărți, gazete și afișe", ibidem, p. 162 – 163.
273. "Recenzii. I. C. Popescu – Polyclet: Cincinat Pavelescu", "Ramuri", 1935, ibidem, p. 167.
274. "Recenzii. Ion Petrovici: Alexandru Philipide în evoluția culturii românești", discurs de recepție la Academia Română, 1935, ibidem.
275. "Recenzii. Ion Pas: Drum spre pace", Colecția "Șantier", București, ibidem, p. 167 – 168.
276. "Recenzii. Prof. Dr. E. Apostoleanu: Orizinturi și orientări", Buc., 1936, ibidem, p. 168.
277. "Individul și sistemul", conf. pentru profilaxia tuberculozei, Aula Univ. Iași, 16 febr. 1936.
278. "Tendențele societății de azi", conf. pentru studenții fălcieni", Aula Liceului "Codreanu", Bârlad, 23 febr. 1936.

279. "Nevoia de ideal. I. Generalități", conf. pentru "Muncă - Știință - Cultură - Educație - Unire" (MSCEU), Liceul "Petru Rareș", Piatra Neamț, 23 febr. 1936.

280. "Academia Română", Însemn. ieșene", I, 5, 1 mart. 1936, p. 178 - 183.

281. "Note. Agatha Bârsescu (Sărbătoarea a zece ani de profesat)", ibidem, p. 199-200.

282. "Recenzii. Revista științifică <<V. Adamachi>>", ibidem, p. 209.

283. "Recenzii. Annales scientifiques de l'Université de Jassy", vol. XXI, noiembrie 1935, ibidem, p. 210.

284. "Recenzii. <<Natura>> (revista pentru răspândirea științei), anul IV, no. 2, 15 febr. 1936", ibidem, p. 210 - 211.

285. "Recenzii. <<Vremea școlii>> (revista învățătorilor ieșeni), anul IX, no. 1, ian. 1936", ibidem, p. 211 - 212.

286. "Recenzii. <<Gândul vremii>> (revistă de ideologie), anul IV, no. 1 - 2, 15 ian. - 15 febr. 1936", ibidem, p. 212 - 213.

287. "Recenzii. N. G. Eremia: Memoriul Sindicatului Agricol Brăila, 14 febr. 1936", ibidem, p. 216.

288. "Nevoia de ideal. II. Formarea omului", conf. pentru MSCEU, Sala Ateneului comunal din Bacău, 1 martie 1936"

289. "De ce merg tinerii spre extremism", "Epoca", 14 martie 1936.

290. "Frământările corpului didactic", Însemn. ieșene", I, 6, 15 mart. 1936, p. 229 - 233.

291. "Note. Ivan Petrovici Pavlov", ibidem, p. 238 - 239.

292. "Note. Filme educative", ibidem, p. 241 - 242.

293. "Note. Ștampila furioasă", ibidem, p. 247.

294. "Note. Din dramele civilizației", ibidem, p. 249 - 250.

295. "Note. Nedelicatete gazetărească", ibidem, p. 251.

296. "Recenzii. <<Revista Fundațiilor Regale>> anul III, nr. 3, martie 1936" ibidem, p. 257 - 258.

297. "Recenzii. Preocupări literare (P.V. Haneș) , anul I, vol. I, no. 3, 1 martie 1936, București", ibidem, p. 259.

298. "Recenzii. <<Viitorul>> (revistă bisericească și didactică). Director D. G. Boroianu, anul XXIV, nr. 4, 1936", ibidem, p. 259 - 260.

299. Recenzii. <<Buletinul laboratoarelor>>, anul I, nr. 9, Buc.", ibidem, p. 260.

300. "Un plan greșit de concentrare a universităților", conf. pentru

Soc. Stud. în Litere, Aula Univ. Iași, 15 martie 1936.

301. "O stare de lucruri. Între Ministerul de Instrucție și Ministerul de Finanțe", "Epoca", 19 mart. 1936.

302. "Spiritul modern în știință", conf. la Universitatea liberă, Sala Dallas, București, 19 mart. 1936.

303. "Despre <<ordine>>", conf. pentru Casa Națională "Viitorul", Sala Teatrului județean Vaslui. 23 mart. 1936.

304. "Note. Muzica la Iași", ibidem, I, 7, 1 apr. 1936, p. 295 – 297.

305. "Note. Mizerii infinitezimale", ibidem, p. 297 – 298.

306. "Cărți. Reviste, Biologia totalitară/Referat de ansamblu", ibidem, p. 300 – 303.

307. "Recenzii. Scientia (Milaud, an XXX, vol. 59, seria III) 11 ian. 1936, ibidem, p. 305.

308. "Idealul bulgar al românilor", ibidem, I, 8, 16 apr. 1936, p. 332 – 336.

309. "Note. Ibrăileanu și limba basarabenilor", ibidem, p. 361 – 362.

310. "Note. Neatenții vinovate", ibidem, p. 369.

311. "Note. Ruperea de trecut", ibidem p. 371 – 372.

312. "Note. O stare de spirit", ibidem, p. 372 – 373.

313. "Note. Aporii", ibidem, p. 374.

314. "Cărți. Reviste. G. I. Ibrăiteanu: Note și impresii (1920)", ibidem, p. 375.

315. "Cărți. Reviste. Cărți vechi", ibidem, p. 275.

316. "Cărți. Reviste. Originile civilizației/ Referat de ansamblu" ibidem, p. 384 – 387.

317. "Recenzii. <<Vremea școlii>>, anul IX, no. 2, febr. 1936, Iași", ibidem, p. 389 – 390.

318. "Recenzii. Sociologia românească, an I, no. 3, martie 1936", ibidem, p. 391.

319. "Recenzii. Science news letter, 7 martie 1936", ibidem, p. 392 – 393.

320. "Recenzii. L'Europe Médicale, 15 mars 1936 (Journal médicale scientifique et littéraire, Paris)", ibidem, p. 393 – 394.

321. "Recenzii. Revista de pedagogie, anul V, 1935, Cernăuți", ibidem, p. 395.

322. "Recenzii. Die Tatenwelt/12 Jahrgang, Heft 1, März 1936", ibidem, p. 395.

323. "Recenzii. Photographie und Forschung (Die Contax –

Photographie in der Wissenschaft), Heft 5 Fevr. 1936", ibidem, p. 396.

324. "Note. Criticofobia", ibidem, I, 9, 1 mai 1936, p. 427 – 428.

325. "Note. Jucării administrative", ibidem, p. 435 – 436.

326. "Note. Foarte caracteristic", ibidem, p. 440 – 441.

327. "Note. Șomerii", ibidem, p. 441 – 442.

328. "Cărți. Reviste. Caractere, Tipuri, Temperamente, Umori (referat de ansamblu)", ibidem, p. 448 – 453.

329. "Academia de Medicină și d. Pamfil. O chestie delicată", "Epoca", 3173, 5 mai 1936.

330. "Lipsa de seriozitate", "Însemn. ieșene", 1, 10, 15 mai 1936, p. 513.

331. "Științifismul Academiei Mihăilene", ibidem, p. 513 – 517.

332. "Note. Supărătorul grad de nepregătire...", ibidem p. 599.

333. "Note. Paraponisitul din umbră", ibidem, p. 600 – 601.

334. "Note. Glanda nobilă", ibidem, p. 602.

335. "Cărți. Reviste. Cărți vechi, Anatole France: Thaïs", ibidem, p. 603 – 604.

336. "Cărți. Reviste. De la Academia Mihăileană la Liceul Național (100 de ani, 1835 – 1935, Tip. Brawo, Iași" ibidem, p. 610 – 611.

337. "Cărți. Reviste. Precursorii omului/ referat de ansamblu/", ibidem, p. 612 – 616.

338. Recenzii. Gândul vremii, anul V, no. 4, 15 apr. 1936", ibidem, p. 619 – 620.

339. "Note. Popor de scriitori", ibidem, I, 11, 1 iunie 1936, p. 658 – 659.

340. Civilizația și cultura (în unele amănunte de igienă)", ibidem, p. 662 – 663.

341. "Cărți. Reviste. Cărți vechi. H. Taine: Les origines de la France Contempotaine. L'ancien régime (2vol.)", ibidem, p. 665 – 666.

342. "Cărți. Reviste. H. Taine: Les origines de la France Contempotaine. La révolution (L'anarchie)" 2 vol., ibidem, p. 667 – 669.

343. "Cărți. Reviste. Problemele sexului/ referat de ansamblu/", ibidem, p. 670 – 674.

344. Anarhii tolerante. Cazul de la Liceul Național din Iași", "Epoca", 2 iunie 1936.

345. "Fast, risipă și putregai", ibidem, 12 iunie 1936.
346. "Note. Congresul ieșenilor", "Însemn. ieșene", I, 12, 15 iunie 1936, p. 704 – 705.
347. "Note. Tirania vorbei goale", ibidem, p. 709 – 710.
348. "Note. Pățania unui savant", ibidem, p. 710.
349. "Note. Gura pe dinainte", ibidem, p. 711.
350. "Cărți. Reviste, Principiul antagonismului/Referat de ansamblu", ibidem, p. 721 – 726.
351. "Mediu și împrejurime", ibidem, I, 13 – 14, 1 – 31 iulie 1936, p. 36 – 42.
352. "Scrisori din străinătate. Breaslau – Frankfurt a. O. – Berlin – Hanovra – Bentheim", ibidem, p. 42 – 44.
353. "Note. Reuniștii din Utrecht", ibidem, p. 46 – 47.
354. "Scrisori din străinătate. Sărbători ale culturii. Centenarul Universității din Londra (1836 – 1936)", ibidem, I, 15 – 16, 1- 31 aug. 1936, p. 124 – 127.
355. "Scrisoare"/ din Cambridge , adresată lui Topîrceanu și publicată de Topîrceanu/ , ibidem, p. 130 – 131.
356. "Note. Secretele vieții private", ibidem, p. 134 – 135.
357. "Note. Scuze", ibidem, p. 135.
358. "Scrisori din străinătate. Căpitanul Hancock" ibidem, I, 17 – 18, 1 – 31 sept. 1936, p. 193 – 200.
359. "Cărți Reviste. Universitatea și educația. /referat de ansamblu/" ibidem, p. 220 – 225.
360. "Cărți Reviste. În umbra viitorului (o carte care va face epocă)", ibidem, vol. 2, nr. 20, 16 oct. 1936, p. 306 – 311.
361. "Nevoia unei solidarități naționale", ibidem, vol. II, nr. 21, 1 noiembrie 1936, p. 346 – 350.
362. "Note. Emulații englezești", ibidem, p. 354.
363. "Note. O instituție model", ibidem p. 356 – 357.
364. "Note. Ce zicea Maiorescu", ibidem, p. 359 – 360.
365. "Cărți. Reviste, To – day and to – morow/ azi și mâni/, London, Kegan Paul, Trench Trubner and Co. Ltd.", ibidem, p. 366 – 367.
366. "Propaganda ungurească și nevoia unei solidarități naționale", conf. pentru MSCEU, Aula Univ. Iași, 1 noiembrie 1936.
367. "Spiritualismul în biologie (filosofia lui J. B. Haldane)", conf. pentru Școala profesională Tereza Melecescu, Aula Univ. Iași, 15 noiembrie 1936.
368. "De la Bernhardi la Mussolini (1914 – 1936)", "Însemn.

- ieșene”, vol. II, nr. 22, 15 noiembrie 1936, p. 393-400.
369. “Note. Românește și englezește!...” , ibidem, p. 409 – 412.
370. “Drama universitară”, “Epoca”, 17 noiembrie 1936.
371. “Drama universitară. II. Purumbelul cu ramura de măsline”, ibidem, 21 noiembrie 1936.
372. “Note. Moldavium și ... ce sugerează descoperirea lui”, “Însemn. ieșene”, vol. II, nr. 23, 1 dec. 1936, p. 449 – 450.
373. “Note. Legi de excepție”, ibidem, p. 452 – 453.
374. “Cărți. Reviste. Actualitatea. General Ion Anastasiu: O pagină din războiul nostru. Lupta de la Jiu 14 /27 oct. 1916, Tip. Bucovina, Buc. , 1936”, ibidem, p. 460.
375. “Cărți. Reviste. Luceafărul. Anul II, nr. 10, oct. 1936, Timișoara”, ibidem, p. 461 – 462.
376. “Cărți. Reviste. Sociologie românească, Anul I, no. 10, oct. 1936, Buc.” ibidem, p. 462 – 463.
377. “Cărți. Reviste. Vremea școlii, Anul IX, sept. – oct. 1936, no. 9 – 10”, ibidem, p. 463 – 464.
378. “Cărți. Reviste. Knut Hamsun: Pan (în ed. Viața românească)”, ibidem, p. 575 – 576.
379. “Drama universitară. (III)”, “Epoca”, 8 dec. 1936.
380. “Anul științific”, “Însemn. ieșene”, vol. II, nr. 24, 15 dec. 1936, p. 521 – 533.
381. “Note. Marea lecție englezească”, ibidem, p. 562 – 563..
382. “Cărți . Reviste. Spiritualism în Biologie/ referat de ansamblu/”, ibidem, p. 578 – 583.
383. “Învățământul nostru”, conf. Roman, 1936.
384. “Lipsa reverberației”, Însemn, ieșene”, vol. 3, nr. 1, 1 ian. 1937, p. 37 – 41.
385. “Note. Ce-aduce Moș Crăciun aiurea”, ibidem, p. 58 – 59.
386. “ Cărți. Reviste. Revista de Igienă socială, anul VI, nr. 10 oct. 1936. Buc.”, ibidem, p. 74 – 75.
387. “Cărți.Reviste. Natura (Rev. pentru răspândirea științei) , ibidem, no. 10, anul XXV”, p. 75 – 76.
388. “Premiile Nobel pe anul 1936”, ibidem, vol. III, nr, 2, 15 ian. 1937, p. 116 –121.
389. “Biologie și medicină”, ibidem, p. 114 – 116.
390. “Premiile Nobel pentru pace pe anul 1936. Premiul pentru pace”, ibidem, p. 120 – 121.
391. “Note. Nemulțumiri curioase”, ibidem, p. 122 – 124.
392. “Note. Programul anului 1937” ibidem, p. 130.

393. "Note. Provincialism", ibidem, p. 131.
394. "Note. A doua donație a lordului Nuffield", ibidem, p. 131 – 132.
395. "Note. Unele transformări în Rusia", ibidem, p. 132.
396. "Note. Singularizări stranii", ibidem, p. 133.
397. "Note. Ce poate constata la sfârșitul carierei sale un savant în România", ibidem, p. 133 – 134.
398. "Cărți. Reviste. Dr. A. Radovici: Cum guvernează creerul, Edit. Libr. Universală Alcalay & Co. Buc. 1936", ibidem, p. 136.
399. "Cărți. Reviste. O Tafrali: Sculptura românească în lemn, Iași, Tip. Lumea, 1936", ibidem, p. 138.
400. "Cărți. Reviste. Anuarul Universității Mihăilene din Iași, 1930 – 1935, Iași, 1936," ibidem, p. 138 – 139.
401. "Cărți. Reviste. Revista de filosofie, vol. XXI, nr. 4, oct. – dec. 1936, Buc.", ibidem, p. 139 – 140.
402. "Cărți. Reviste. Arhiva anul XLIII, 1936, no. 3 – 4, Iași", ibidem, p. 140 – 141.
403. "Cărți. Reviste. Gând românesc, anul IV, no. 12, dec. 1936, Cluj", ibidem, p. 141 – 142.
404. "Cărți. Reviste. Din trecutul nostru, Anul IV, no. 36 – 39, sept – dec. 1936, Chișinău", ibidem, p. 142.
405. "Cărți. Reviste. Mitropolia Moldovei, anul II, no. 12, dec. 1936, Iași", ibidem, p. 142 – 143.
406. "Cărți. Reviste. Viața Basarabiei, anul V, no. 11 – 12, nov. – dec. 1936, Chișinău", ibidem, p. 143 – 144.
407. "Cărți. Reviste. Moldova nouă, anul I, no. 4, dec. 1936, Măn. Neamț", ibidem, p. 144.
408. "Cărți. Reviste. Revista științelor medicale, vol. XXV, no. 11, noiembrie 1936, Buc.", ibidem p. 144.
409. Condițiile de igienă ale Iașului", conf. la Ateneul "Dr. C. Angelescu", Iași, 17 ian. 1937.
410. "Spiritualismul în biologie", conf. pentru Asoc. stud. "Prietenii naturii", Aula Univ. Iași, 17 ian. 1937.
411. "Drama universitară. V. Sfânta mare nerușinare", "Epoca", 23 ian. 1937.
412. "Anatomia și fiziologia tubului digestiv", conf. pentru Asoc. Stud. în med., Fac. Med. Iași, 27 ian. 1937.
413. "Mecanismul blândeții și al brutalității", conf. pentru Soc. pentru protecția animalelor, Aula Univ. Iași, 28 ian. 1937.
414. "Problema foamei", conf. pentru Asoc. Stud. în med., Inst.

de Anatomie, 30 ian. 1937.

415. "Solidaritatea în dezvoltarea industrială", conf. pentru Asoc. lucrătorilor tipografi, Camera de Comerț Iași, 31 ian. 1937.

416. "Evoluții închise", Însemn. ieșene", vol. III, nr. 3, 1 febr. 1937, p. 173 – 177.

417. "Note, Dintr-o carte mai veche", ibidem, p. 188 – 189.

418. "Note. Pohod na Iaș...", ibidem, p. 193.

419. "Note. Lămurire", ibidem, p. 194.

420. "Drama universitară VI. Risipirea Universității", "Epoca", 4 februarie 1937.

421. "Educația preșcolară", pentru "Cercul gospodarilor" Aula Univ. Iași, 7, febr. 1937.

422. "Drama universitară. VII, Vina ministrilor", "Epoca", 12 febr. 1937.

423. "Note. Sir Henry Dale", "Însemn. ieșene", vol. 3, nr. 4, 15 febr. 1937, p. 267.

424. "Note. Sistemul nervos la plante", ibidem, p. 267.

425. "Note. Ideea Mitropolitului Visarion", ibidem, p. 271 – 272.

426. "Cărți. Reviste. Mecanismul violenței (referat de ansamblu)", ibidem, p. 289-295.

427. "Cărți. Reviste. Școala basarabeană, anul IV, no. 10, dec. 1936, Chișinău", ibidem, p. 295 – 296.

428. "Campanii nechibzuite", "Epoca", 19 febr. 1937.

429. "Drama universitară VIII. Directorul general et Co.", ibidem, 20 febr. 1937, p. 1, 4.

430. "Organizarea învățământului. I. Generalități", ciclul de conf. la Cercul didactic Iași, 20 febr. 1937.

431. "Ridicarea Iașului, o necesitate națională", conf. la Soc. pentru profilaxia tuberculozei, Aula Univ. Iași,, 20 febr. 1937.

432. "Drama universitară. IX. Bătrânetul național țărănist", "Epoca", 25 febr. 1937.

433. "Discuții. Părintele Scriban și leșul!", "Opinia", 26 febr. 1937.

434. "Drama universitară. X. Conflictul între generații", "Epoca", 26 febr. 1937.

435. "Discuții. Ieșenism nedumerit", "Opinia", 27 febr. 1937.

436. "Note. Proprietarii nemuririi", "Însemn. ieșene", vol. 3, nr. 5, 1 martie 1937, p. 382 – 383.

437. "Note. Totuși atenție...", ibidem, p. 384.

438. "Note. Nu sânt și nici nu vreau să fiu...", ibidem, p. 385.
439. "Note. Vasa Prihoda la Iași", ibidem, p. 388 – 389.
440. "Note. Prietenii Universității și personalitatea morală", ibidem, p. 390 – 391.
441. "Cărți. Reviste. Cărți vechi. Th. Dostoievsky: L'idiot, 2 vol., Préf. V-te E. Melchior de Vogüe, ibidem, p. 393 – 394.
442. "Cărți. Reviste. Anatole France: Les dieux ont soif", ibidem, p. 394 – 395.
443. "Scriitorii străini (Frank R. Lillie)", ibidem, vol. 3, nr. 6, 16 mart. 1937, p. 427 – 428.
444. "Sir Grafton Elliot – Smith", ibidem, p. 445 – 447.
445. "Note. Sandu Albu", ibidem, p. 478 – 479..
446. "Cărți. Reviste. Centrii de organizare"/ referat de ansamblu", ibidem, p. 491 – 494.
447. "Ce este învățământul și rostul lui (principii generale)", conf. la Cercul Corpului didactic Iași, 27 mart. 1937.
448. "Forțele permieante", ibidem, vol. 3, nr. 7, 1 apr. 1937, p. 542 – 548.
449. "Note. Radio România și Radio București", ibidem, p. 558 – 559.
450. "Note. Când se sparie omul", ibidem, p. 560 – 561.
451. "Note. Cetățenie de onoare", ibidem, p. 563.
452. "Note. Porcul și cultura", ibidem, p. 564.
453. "Cărți. Reviste. Const. Georgiade: Probleme și idei noi în psihologie, Societatea română de filosofie, București, 1936", ibidem, p. 575 – 576.
454. "Cărți. Reviste. Science news: letter, vol. XXI, nr. 829, february 27, 1937", ibidem, p. 588.
455. "Solidaritatea națională și propaganda ungurească", conf. pentru Casele Naționale, Sala Teatului din Vaslui, 4 apr. 1937.
456. "Libertatea academică". (I), "Epoca", 9 apr. 1937.
457. "Eroismul tăcuților", "Însemn. ieșene", vol. III, nr. 8, 15 apr. 1937, p. 638 – 640.
458. "Note. Prietenii noștri francezi", ibidem, p. 658.
459. "Note. Codex Sinaiticus", ibidem, p. 660.
460. "Note. Îndrăzneală și siguranță", ibidem, p. 663.
461. "Note, Institutul de drept internațional public al Universității Mihăilene din Iași", ibidem, p. 664.
462. "Cărți. Reviste. Const. Argeșanu: Drumuri albastre (Însemnările unui pilot), Edit. Adevărul S.A. București, 1937" ibi-

dem, p. 666.

463. "Cărți. Reviste. Învățământul și directivele lui/referat de ansamblu", ibidem, p. 670 – 678.

464. "Libertatea academică.II. Definiții", "Epoca", 17 apr. 1937.

465. "Realități americane", conf. pentru Soc. Pricipele Mircea, la cinematograful din Roman, 18 apr. 1937.

466. "Note. Panteon românesc la Iași", "Însemn, ieșene", vol. 3, nr. 9, 1 mai 1937, p. 774 – 775.

467. "Note. Cărțile de școală", ibidem, p. 777 – 778.

468. "Note. O conferință despre drumuri", ibidem, p. 779 – 781.

469. "Note. Seriozitatea noastră trece granița", ibidem p. 782 – 783.

470. "Note. Învățați-i să vorbească", ibidem, p. 783.

471. "Note. Enescu în America", ibidem, p. 786.

472. "Note. Fără comentarii", ibidem, p. 787 – 788.

473. "Note. Cei douăzeci care sânt nouăsprezece", ibidem, p. 789 – 790.

474. "Note. Salvarea conștiinței", ibidem, p. 791 – 793.

475. "Cărți. Reviste. Cărți vechi. Th. Dostoievsky: Les frères Karamazov", ibidem, p. 795 – 796.

476. "Cărți. Reviste. Gustave Flaubert: Madame Bovary (1857)", ibidem, p. 796 – 797.

477. "Panteonul național la Iași", conf. la Ateneul Român, București, 9 mai 1937.

478. "Libertatea academică.III. Infiltrații distrugătoare în școală", "Epoca", 12 mai 1937.

479. "Libertatea academică. IV. Contradicție aparentă", ibidem, 13 mai 1937.

480. "Libertatea academică. V. Regimul turco – fanariot de ieri și de azi", ibidem, 14 mai 1937.

481. "Observația internă și expansiunea biologică", "Însemn. ieșene", vol. III, nr. 10, 15 mai 1937, p. 874 – 878.

482. "Libertatea academică. VI. Foloasele acestui fel de libertate", "Epoca", 15 mai 1937.

483. "Libertatea academică. VII. Ascunderea după cuvinte", ibidem, 16 mai 1937.

484. "Libertatea academică. VIII. Condițiile școlii românești", ibidem, 18 mai 1937.

485. "Asupra unor nedumeriri critice (Panteon la Iași)", "Opinia", 20 mai 1937, p. 1, 2.

486. "Libertatea academică. IX. O comparație", "Epoca", 21 mai 1937.
487. "Drama universitară", ibidem, 22 mai 1937.
488. Libertatea academică. XI. Altădată și acum", ibidem, 26 mai 1937.
489. "Libertatea academică. XII. Oamenii cantităților numerice", ibidem, 27 mai 1937.
490. "Libertatea academică. XIII. Prin cine trăiește o universitate (și orice școală în genere)", ibidem, 28 mai 1937.
491. "Libertatea academică. XIV. Cum lucrează și cum influențează un profesor", ibidem, 29 mai 1937.
492. "Libertatea academică. XV. Instrumentele de lucru ale profesorului", ibidem, 30 mai 1937.
493. "Note. Tinerineș Română și educația pe dos", "Însemn. ieșene", vol. 3, nr. 11, 1 iunie 1937, p. 990 – 991.
494. "Note. Radio - țiganiada noastră", ibidem, p. 991 – 992.
495. "Note. Cotcodăcirea preexecutivă", ibidem, p. 992 – 993.
496. "Cărți. Reviste. Cunoștințe folositoare", ibidem, p. 1002 – 1003.
497. "Libertatea academică. XVI. Inflația învățământului și demagogia", "Epoca", 1 iunie 1937.
498. "Prietenie târzie", vol. III, nr. 12, 15 iunie 1937, p. 1068 – 1078 ("Însemn. ieșene").
499. "Note. Două temperamente", ibidem, p. 1097 – 1098.
500. "Note. Iar pe dos", ibidem, p. 1099.
501. "Note. Iar cărțile de școală", ibidem, p. 1106 – 1110.
502. "Cărți. Reviste. I. Simionescu: Oamnei aleși. I. Străinii, ed. a V-a, Cartea rom. , Buc. , 1937", ibidem, p. 1115.
503. "Cărți. Reviste. Mareșal A. Averescu: Note zilnice din război (1916 – 1918); vol. I, ed. III-a , Cultura Națională, București, 1937", ibidem, p. 118.
504. "Cărți. Reviste. The national geographic magazine, vol. LXXI, no. 1 – 6, 1937", ibidem, p. 1125 – 1127.
505. "Libertate academică. XVII. Domnia semidoctilor", "Epoca", 15 iunie 1937.
506. "Libertate academică. XVIII. Unde duce desconsiderarea universităților", ibidem, 16 iunie 1937.
507. "Libertate academică. X. Noțiuni viciate: apostolat și remunerație", ibidem, 25 iunie 1937.
508. "Note. Congresul Ligii Culturale la Iași", "Însemn. ieșene",

vol. 4, nr. 13 – 14, 1 – 31 iulie 1937, p. 68 – 70.

509. "Note. Din America", ibidem, p. 75 – 76.

510. "Note. Alt autor de cărți didactice", ibidem, p. 78 – 80.

511. "Note. Mirarea birjarului", ibidem, p. 84.

512. "Note. Otravă pentru școlari", ibidem, p. 85 – 87.

513. "Cărți. Reviste. Problema raselor"/ referat de ansamblu/, ibidem, p. 93 – 107.

514. "Cărți. Reviste. Libertatea, an V, nr. 10, 20 mai 1937, București", ibidem, p. 108.

515. "Cărți. Reviste. Viața românească, an XXIX, nr. 6, 1937, Buc.", ibidem, p. 111.

516. "Cărți. Reviste. Europäische Revue, mai 1937, anul 13, no. 5", ibidem, p. 111 – 112.

517. "Cum se asimilează cunoștințele și cum se comunică altora", conf. la Cursurile de vară ale învățătorilor, Piatra Neamț, 8 iul. 1937.

518. "Reeducarea educatorilor", conf., ibidem, 9 iulie 1937.

519. "Scriitori străini (Otto Grosse)", "Însem. ieșene", vol. 4, nr. 15 – 16, 1 – 31 aug. 1937, p. 176 – 177.

520. "Câteva precizări despre Topîrceanu", ibidem, p. 198 – 201.

521. "Note. Farfuridi viticultor", ibidem, p. 211.

522. "Note. Lili", ibidem, p. 214 – 215.

523. "Note. Plagiaterile", ibidem p. 220 – 221.

524. "Note. Al XVII-lea Congres internațional de antropologie și arheologie preistorică (București 1 – 8 sept. 1937)", ibidem, vol. IV, nr. 17 – 18, 1 – 30 sept. 1937, p. 328 – 329.

525. "Note. Politica anti – lași", ibidem, p. 330 – 332.

526. "Cărți. Reviste. Stuart Lake: Le héros du Far – West (Wyatt Earp). Traduit de l'anglais par Ann Manclaire, Gallimard, Paris", ibidem, p. 335 – 336.

527. "Cărți. Reviste. Actualitatea. Gr. Antipa: Les recherches hydrobiologiques et leurs applications pratiques en Roumanie. La vie scientifique en Roumanie, I. Sciences pures, Buc., 1937", ibidem, p. 336.

528. "Ce este un secretar general? (isprava d-lui Kiriteșcu)", "Epoca", 7 sept. 1937.

529. "Pe mâinile cui a ajuns Ministerul de Educație. Furia d-lui C. Kiriteșcu", ibidem, 17 sept. 1937.

530. "Scriitori străini (R. Leriche)", "Însemn. ieșene", vol. 4, nr. 19 – 20, 1 – 31 oct. 1937, p. 375 – 376.

531. "Note. În perspectiva timpului", *ibidem*, p. 428.
532. "Cărți. Reviste. Reeducarea educatorilor/ referat de ansamblu/", *ibidem*, p. 435 – 441.
533. Cărți. Reviste. Actualités scientifiques et industrielles. Travaux du IX-e Congrès International de philosophie (Congrès Descartes 1 – 6 août, 1937, Paris" "I. Petrovici: L' idée de Dieu devant la raison", *ibidem*, p. 451 – 452.
534. "Mereu în contra ășului! Chestiunea postului de radio – emisiune", "Opinia", XXXIII, 9155, 10 oct. 1937.
535. "Imperfecțiunile din noi", *ibidem*, vol. IV, nr. 21, 1 noiembrie 1937, p. 493 – 498.
536. "Note. Lord Rutherford", *ibidem*, p. 507.
537. "Note. H.G.Wells și reforma învățământului", *ibidem*, p. 508 – 510.
338. "Note. A treia donație a lordului Nuffield", *ibidem*, p. 520.
539. "Cărți. Reviste. Cărți vechi. Anatole France: L'Étui de nacre", *ibidem*, p. 524.
540. "Cărți. Reviste. Dimitry de Mérejkowsky: Le Roman de Leonardo da Vinci. La résurrection des Dieux", *ibidem*, p. 525.
541. "Cărți. Reviste. E.M. de Vogüé" Jean d'Agrevé (trad.)", *ibidem*, p. 525 – 526.
542. "Actualitatea. Dr. V.C.Ionescu și Dr. C. Mavrianopol: Aspectul juridic al unor <<lucrări științifice>>, Buc., 1937", *ibidem*, p. 527.
543. "Cărți. Reviste. Actualitatea. Dr. med. Fritz Kahm: Unser geschechtsleben (Ein Führer und Berater für jedermann)" Albert Müller Verlag, Zürich und Leipzig, 1937", *ibidem*, p. 528 – 529.
544. "Cărți. Reviste. Actualitatea. C. I. Parhon: Etica publicisticii medicale și patologia ei" (extras din "Noua revistă medicală", IX, 3 – 4, iulie – aug. 1937), *ibidem*, p. 529 – 530.
545. "Cărți. Reviste. Al. T. Stamatiad: Pagini din Oscar Wilde – Cartea românească, ed. III, Buc. 1937", *ibidem*, p. 535.
546. "Emoțiile și comportarea", conf. pentru Școala profesională "Tereza Melicescu", Aula Univ. Iași, 7 noiembrie 1937.
547. "Note. Un omagiu exemplar", "Însemn. ieșene", vol. IV, nr. 22, 16 nov. 1937, p. 588.
548. "Note. În atmosfera stăruințelor", *ibidem*, p. 597.
549. "Cărți. Reviste. Cărți vechi. Oscar Wilde: La maison de la courtisane", *ibidem*, p. 599.
550. "Cărți. Reviste. Cărți vechi. Pierre Kropotkine: Autour d'une

vie”, ibidem, p. 599 – 600.

551. “Cărți. Reviste. Cărți vechi. Walter Pater: “La renaissance, traduit par F. Roger – Cornaz”, ibidem, p. 600 – 601.

552. “Cărți. Reviste. Actualitatea. M. Ștefănescu – Galați: Poate-i de mult, poate-i de-acum, Tip. Brawo, Iași, 1937”, ibidem, p. 602 – 603.

553. “Cărți. Reviste. Actualitatea. I. Simionescu: Oameni aleși. II. Români, ed. A III-a, Cartea rom., Buc., 1937”, ibidem, p. 603.

554. “Cărți. Reviste. Actualitatea. Gh. Brăiescu: Așezămintele Sf. Spiridon, Tip. Brawo, Iași, 1937, p. 603 – 604.

555. “Cărți. Reviste. Actualitatea. Gr. Trancu – Iași: Oameni și năzuințe, Tip. Scrisul rom., Craiova, 1937”, ibidem, p. 604 – 605.

556. “Cărți. Reviste. Actualitatea. John B. Watson: Behaviorism, The People’s Institute, Publishing Company New. York”, ibidem, p. 606 – 607.

557. “Cărți. Reviste. Les efforts culturels de la Hongrie de 815 à 1935. Comité des stations balnéaires, thermales et climatiques de Budapest, 1935”, ibidem, p. 607 – 608.

558. “Cărți. Reviste. André Meyer: La vie, Encyclopédie française” (A. de Monzie), Tome IV, Librairie Larousse, Paris”, ibidem, p. 608 – 609.

559. “Cărți. Reviste. J.B.S.Haldane: 1. Fact and faith. Thinkers Library, No. 44, London. 2. Possible worlds Phoenix Library, Chatto and Windus, London”, ibidem, p. 609.

560. “Cărți. Reviste. Naomi Mitchison: An outline for boys and girls and thier parents”, Victor Gollanez, Ltd. 14 Henrietta Street W. C. 2, London”, ibidem, p. 609 – 610.

561. “Dl. Kirițescu face pui”, “Lumea românească”, 17 nov. 1937.

562. “Excitarea creerului prin ipofiză (cercetări personale)”, conf. pentru MSCEU, Aula Univ. Iași, 21 nov. 1937.

563. “Simplismul”, ibidem, vol. IV, nr. 23, 1 dec. 1937, p. 658 – 662.

564. “Note. Recordul avistorului”, ibidem, p. 787.

565. “Note. Tic verbal”, ibidem, p. 790 – 791.

566. “Note. Peștele și tigaia”, ibidem, p. 794.

567. “Cărți. Reviste. Emoțiile și comportarea/ referat de ansamblu/” ibidem, p. 796 – 801.

568. “Cărți. Reviste. Bernard Bavink: Ergebnisse und Probleme der Naturwissenschaften (Eine Einführung in die heutige

Naturphilosophie, Verlag von S. Hirzel in Leipzig 5 – te Auflage”, ibidem, p. 802 – 803.

569. “Cărți. Reviste, Viața Basarabiei, an VI, no. 11, nov. 1937, Chișinău”, ibidem, p. 804.

570. “Cărți. Reviste. Natura, an XXVI, nr. 10, 15 nov. 1937, Buc.”, ibidem, p. 804.

571. “Cărți. Reviste. Carpați, an V, nr. 11, 15 nov. 1937, Cluj”, ibidem,

572. “Persecuția oficială”, “Epoca”, 10 dec. 1937.

573. “Descoperiri științifice ale anului 1937/1938”, conf. pentru Soc. “Prietenii naturii”, Aula Univ. Iași, 12 dec. 1937.

574. “Note. La dezvelierea bustului lui Topîrceanu”, ibidem, vol. IV, nr. 24, 16 dec. 1937, p. 870 – 875.

575. “Cuvântare, la dezveliera bustului lui G. Topîrceanu la 5 dec. 1937, în Copou (Iași)”, ibidem, p. 871 – 872.

576. “Cărți. Reviste. Alex. Cișman: Manual de fizică (căldura), clasa V-a de liceu. Librăria Academică, Buc., 1937”, ibidem, p. 888.

577. “Cărți. Reviste. J.B.S.Haldane: callinicus, a defence of chemical warfare, London, Kegan Paul, trench and Co. Ltd. Carter Lane E.C. 1925”, p. 889 – 891.

578. “Cărți. Reviste. Vremea școlii, anul X, no. 9 – 10, sept. – oct. 1937, Iași”, ibidem, p. 892 – 893.

579. “Spiritualizarea”, ibidem, vol. V, nr. 1, 1 ian. 1938, p. 14 – 19.

580. “Premiile Nobel”, ibidem, p. 156 – 157.

581. “Note. C. Șumuleanu”, ibidem, p. 158.

582. “Note. Tot Moldavium”, ibidem, p. 159.

583. “Note. Deblocarea în Franța”, ibidem, p. 162.

584. “Note. Realități triste”, ibidem, p. 162 – 164.

585. “Note. Cinematograful și limba românească”, ibidem, p. 168 – 169.

586. “Note. Cum vede un medic arta modernă”, ibidem, p. 171 – 173.

587. “Note. Crăciunul literar în Anglia”, ibidem, p. 174.

588. “Note. Preoți și știință”, ibidem, p. 175.

589. “Note. Valoarea științei”, ibidem, p. 177 – 178.

590. “Note. Limba românească în America”, ibidem, p. 179.

591. “Note. Cifre”, ibidem, p. 180.

592. “Cărți. Reviste. Cărți vechi. Anatole France: La revolte des

anges”, ibidem, p. 182 – 183.

593. “Cărți. Reviste. Cărți vechi. C. Dobrogeanu – Gherea: Război sau neutralitate”, ibidem, p. 183 – 184.

594. “Cărți. Reviste. Cărți vechi. Anatole France: La crime de Sylvestre Bonnard, membre de l’Institut”, ibidem, p. 184.

595. “Cărți. Reviste. Actualitate. Mircea Herovanu: Călătorie în Univers, Ed. Casei Școalelor, Buc., 1937”, ibidem, p. 185.

596. “Cărți. Reviste. Actualitate. I. Simionescu: Calendarul gospodarului, 1938, Ed. Cartea rom., Buc.”, ibidem, p. 186 – 187.

597. “Cărți. Reviste. Actualitatea, Académie Roumaine: Connaissance de la terre et de la pensée roumaines. VI. La vie scientifique en Roumanie I, Sciences pures, Bucharest, 1937, Monitorul Oficial, Imprimeriile statului, Imprimeria Națională”, ibidem, p. 187 – 189.

598. “Cărți. Reviste. Actualitate. A.B. Duff et F. Galy: Hommes d’État. Desclé Brower, 74 bis, Rue des Saintes - Perès, Paris, 1936 (vol. I), 1937 (vol. II), 1936 (vol. III)”, ibidem, p. 189 – 190.

599. “Cărți. Reviste. Actualitate. Adevărul literar și artistic. Anul XVIII, no. 889, 19 dec. 1937, Buc.”, ibidem, p. 190.

600. “Cărți. Reviste. Actualitate. Arhiva, anul 44, no. 3 – 4, 1937, Iași”, ibidem, p. 191.

601. “Cărți. Reviste. Actualitate. Buletinul eugenic și biopolitic, vol. VIII, no. 6 – 7, iunie – iulie 1937, Cluj”, ibidem, p. 192.

602. “Cărți. Reviste. Actualitate. Sociologie românească, anul III, no. 9 – 10 sept. – oct. 1937”, ibidem, p. 192 – 194.

603. “Cărți. Reviste. Actualitate. Gând românesc, an V, no. 11 – 12, nov. – dec. 1937, Cluj”, ibidem, p. 194 – 195.

604. “Cărți. Reviste. Actualitate. Viața Basarabiei, an VI, no. 12, dec. 1937, Chișinău”, ibidem, p. 195 – 196.

605. “Cărți. Reviste. Actualitate. Școala basarabeiană, an V, no. 10, dec. 1937”, ibidem, p. 196.

606. “Cărți. Reviste. Actualitate. Carpați, an V, no. 12, dec. 1937, Cluj”, ibidem, p. 196.

607. “Discuții. D. Kirilescu iar mă înjură (sub regimul Falangei universitare)”, “Epoca”, 5 ian. 1938.

608. “Falanga. O mafie glumeată”, ibidem, 29 ian. 1938.

609. “Anul științific 1937”, ibidem, vol. V, nr. 2, 1 febr. 1938, p. 317 – 328.

610. “Evenimente interne. Propaganda sanitară. Adunarea Fidac – ului. Un nou muzeu la Iași”, ibidem, p. 328 – 330.

611. "Evenimente externe. Intervenția Americii în conflictul germano – cehoslovac. Pacea de la München. Demisia d-lui Beneș", ibidem, p. 330 – 332.
612. "Note. Opera lordului Rutherford", ibidem, p. 343 – 344.
613. "Note. Cu partidul", p. 349 – 350.
614. "Note. Mai multă atenție", ibidem, p. 352 – 353.
615. "Note. Ed. Branly", ibidem, p. 354.
616. "Note. Încă un fel de pomenire", ibidem, p. 356 – 357.
617. "Note. Când românul este american", ibidem, p. 357 – 358.
618. "Note. Iar greșeli de limbă în America", ibidem p. 360 – 361.
619. "Note. O știre mărunță care arată păcate mari", ibidem, p. 361.
620. "Note. Conștiința națională și socială", ibidem, p. 363.
621. "Note. Sfântul Sisoe", ibidem, p. 364.
622. "Note. Corespondența noastră", ibidem, p. 364 – 365.
623. "Note. Subscripții pentru *Însemnări ieșene*", ibidem, p. 365 – 368.
624. "Cărți. Reviste. Cărți vechi. Pierre Loti: Pescar de Islanda", ibidem, p. 369 – 370.
625. "Cărți. Reviste. Cărți vechi. Anatole France: Le lys rouge", ibidem, p. 370 – 371.
626. "Cărți. Reviste. Actualitate. Preot Cicerone Iordăchescu: *Însemnări din anii 1916 – 1919, Tip. Terek, Iași, 1937*" ibidem, p. 372 – 373.
627. "Cărți. Reviste. Actualitate. Nicolae Caranfil: Cum renunțăm anual la miliarde, Buc., 1938", ibidem, p. 377 – 379.
628. "Cărți. Reviste. Actualitate. Între anorganic și organic (între viu și nerviu)/ referat de ansamblu/" ibidem, p. 380 – 386.
629. "Cărți. Reviste. Actualitate. Vremea școlii, an. X, 11, nov., 1937", ibidem, p. 392.
630. "Cărți. Reviste. Actualitate. Buletinul Institutului de legislație agragă, an II, no. 2, nov. 1937", ibidem, p. 393.
631. "Între spovedanie și volum omagial. Glumele d-lui Kirîțescu", "Epoca", 6 febr. 1938
632. "Alt falangist sau diploma-n goană (Dl. C.T. Popescu, inginer – agronom)", ibidem, 10 febr. 1938.
633. "A treia diplomă curioasă (Să fie oare și posesorul ei falangist?)", ibidem, 11 febr. 1938.

634. "Despre asistența socială", conf. pentru Soc. Profilaxia tuberculozei. Aula Univ. Iași, 12 febr. 1938.

635. Evenimente interne. Serviciul social obligatou. Reforma învățământului superior, Școala normală superioară. Reforma juridică", "Însemn. ieșene", 1938, p. 492 – 497.

636. "Evenimente externe. Vizita M.S. Regelui Carol al II-lea la Londra. Moartea lui Kemai Atatürk. Războaile care nu se mai termină. Pretenția Germaniei la colonii", ibidem, 497 – 499.

637. "Evenimente interne. Mihail Sadoveanu doctor honoris causa. Frotdul Renașterii Naționale. Între extreme. Armonizare și delimitare", ibidem, p. 522 – 524.

638. "Evenimente externe. Călătoria d-lui Daladier în Tunis și Corsica", ibidem, p. 537.

639. "Note. Țițica G.", ibidem, p. 538.

640. "Tipul revistelor", ibidem, vol. V, nr. 3, 1 mart. 1938, p. 542 – 547.

641. "Note. Agata Bîrsan", ibidem, p. 559 – 563.

642. "Note. Contra războiului din Finlanda", ibidem, p. 569 – 570.

643. "Note. Din cartea lui Arthur Tablot: Man's physical universe", ibidem, p. 579.

644. "Note. Razele mitogenetice", ibidem, p. 580.

645. "Note. O chestie mai veche", ibidem, p. 583 – 585.

646. "Note. Bolile", ibidem, p. 586.

647. "Note. Cultură și civilizație", ibidem, p. 588.

648. "Note. Măștile contra gazelor", ibidem, p. 588.

649. "Note, Năcazurile Însemnărilor ieșene", ibidem, p. 588.

650. "Note. Tratamente de altădată", ibidem, p. 588 – 589.

651. "Cărți. Reviste. Cărți vechi. H. Barbusse: Clarté", ibidem, p. 590 – 591.

652. "Cărți. Reviste. Cărți vechi. Romain Rolland: Au – dessus de la mêlée", ibidem, p. 501 – 592.

653. "Cărți. Reviste. Despre asistența socială/ referat de ansamblu", ibidem, p. 601 – 605.

654. "Cărți. Reviste. Actualitatea. Mihai Eminescu: Poems, Translated by Dimitrie Cuclin, Bucovina, I. E. Torouțiu, Buc.", ibidem, p. 607 – 610.

655. Cărți .Reviste. Actualitatea. Th. Simenschy: Gramatica limbii latine, cu noțiuni elementare de stilistică și versificație (pentru cursul secundar), Ed. IV, Imprimeria Chișinău, 1937", ibidem, p. 611.

656. "Cărți. Reviste. Actualitatea. Dr. A. Hagi – Paraschiv: Elemente de hematologie (Morfologie – Histogeneză - Tehnică), Ed. Librăriei Jean Leon, Buc., 1938", ibidem, p. 611.

657. "Cărți. Reviste. Actualitatea. Murley Robert: Bio – politics, an essay in the physiology, pathology an politics of the social and somatic organism, Dent. 1938", ibidem, p. 613.

658. "Cărți. Reviste. Actualitatea. *Viața românească*, Anul XXX, nr. 2, febr. 1938, Buc.", ibidem, p. 614 – 615.

659. "Cărți. Reviste. Actualitatea. *Natura*, anul XXVII, nr. 2, 15 febr. 1938, Buc.", ibidem, p. 616.

660. "Cărți. Reviste. Actualitatea. *Preocupări literare*, an III, nr. 1, ian. 1938, Buc.", ibidem,

661. "Cărți. Reviste. Actualitatea. *Adevărul literar și artistic*, anul XIX, seria III, nr. 895, 30 ian. 1938, Buc.", ibidem, p. 617.

662. "Cărți. Reviste. Actualitatea. *Avânturi culturale*, anul I, nr. 9 – 10, nov. – dec. 1937, Bârlad"; ibidem, p. 618.

663. "Cărți. Reviste. Actualitatea. *Sociologie românească*, anul II, nr. 11 – 12, nov. – dec. 1937, Buc", ibidem.

664. "Noua Constituție a României", ibidem, vol. VI, nr. 4, 1 apr. 1938, p. 35 – 42.

665. "Note. Osvald Teodoreanu", ibidem, p. 137 – 138.

666. "Note. Vlahuță și arta", ibidem, p. 138 – 139.

667. "Note. Dogmaticul sentimental", ibidem, p. 143 – 144.

668. "Note. Caii cari impun", ibidem, p. 153 – 154.

669. "Note. O carte faimoasă și sugestiile pe care le-a produs", ibidem, p. 155 – 156.

670. "Note. Un geniu văzut prin corespondența sa", ibidem, p. 156 – 160.

671. "Cărți. Reviste. Cărți vechi. G. Michant: Anatole France, Étude psychologique", ibidem, p. 165.

672. "Cărți. Reviste. Actualitatea. Ioan Missir: Fata moartă", Ed. Cartea rom. Buc., 1937", ibidem, p. 168 - 169

673. "Cărți. Reviste. Actualitatea. Charles Morgan: Fântâna, trad. din englezește de L.Ghidionescu, Ed. Lepage, Cluj, 1937", ibidem, 179 – 181.

674. "Cărți. Reviste. Actualitatea. Buletinul Institutului american din România, vol. IV, 1937, Buc.", ibidem, p. 182 – 183.

675. "Cărți. Reviste. Actualitatea La revue hebdomadaire, 47 – e année, no. 3, 15 janv. 1938, Plon, Paris", ibidem, p. 183 – 184.

676. "Orizonturi neelastice și misticism", ibidem, vol. VI, nr. 5,

1 mai 1938, p. 311 – 315.

677. “Note. Viața lui Elie Metchnikoff descrisă de soția sa, / Olga (1845 – 1916)”, ibidem, p. 323 – 324.

678. “Note. Viața lui I.H.Fabre descrisă de Or. Legros”, ibidem, p. 325 – 326.

679. “Note. Punctul de vedere cel bun”, ibidem, p. 333 – 334.

680. “Note. Rușinos curaj”, ibidem, p. 335.

681. “Note. Institutul național de psihologie”, ibidem, p. 336 – 337.

682. “Cărți. Reviste. Cărți vechi. Auguste Rodin: L’art Entretiens réunis par Paul Gsell”, ibidem, p. 346 – 347.

683. “Cărți. Reviste. Cărți vechi. Alliance des maisons d’éducation chrétienne, Histoire abrégée des littératures anciennes et modernes (ouvrage approuvé et recommandé par Mgr. l’Évêque de Nantes), 1893”, ibidem, p. 347 – 350.

684. “Cărți. Reviste. Actualitatea. Mircea Georgescu: Măsurile de siguranță pentru apărarea socială și ocrotirea individuală (organizate prin Codul penal și procedura penală Regele Carol II). Cu o prefață de I.I. Predovicu, Imprimeria Fondul Cărilor Funduare, Cluj, 1938”, ibidem, p. 355.

685. “Cărți. Reviste. Actualitatea. C.Banu: Grădina lui Glaucon sau manualul bunului politician, Fund. pt. lit. și artă Regele Carol II, Buc. 1937”, ibidem, p. 356 – 358.

686. “Cărți. Reviste. Actualitatea. Preot Valeriu Iordăchescu: Comunism și creștinism, Inst. de arte grafice Alex. Terek, Iași, 1938”, ibidem, p. 360 – 361.

687. “Învățământul de ieri și de azi”, conf. la Cercul didactic secundar Iași, 6 mai 1938.

688. “Institutul de solidarizare națională (simptomism social)”, conferință pentru Căminul Cultural și străjeri, Ateneul “Const. Anghelescu” Iași, 8 mai 1938.

689. “Valoarea științei”, conf. pentru Școala profes. <<Sf. Sava>>, Iași”, Aula Univ. Iași, 29 mai 1938.

690. “Spiridonia din Iași”, ibidem, vol. VI, nr. 6, 1 iunie 1938, p. 458 – 468, (în colab.).

691. “Între ideal și realitate (Nedumeririle *Vieții românești*)”, ibidem, p. 477 – 481.

692. “Note. Limba și listele de bucate”, ibidem, p. 523.

693. “Note. O propunere”, ibidem, p. 538 – 539.

694. “Cărți. Reviste. Cărți vechi. Albert Dauzat: La philosophie

du Langage”, ibidem, p. 544 – 545.

695. “Cărți. Reviste. Actualitatea. G. Topîceanu: Postume, Ed. Cartea rom. , Buc., 1938”, ibidem, p. 545 – 548.

696. “Cărți. Reviste. O luptă pentru școală/ referat de ansamblu”, ibidem, p. 554 – 558.

697. “Cărți. Reviste. Actualitatea. Barbu Slătineanu: Ceramica românească, Ed. Fund. Regele Carol II, 1938”, ibidem, p. 560 – 563.

698. “Scriitori străini. Harvey Cushing”, ibidem, Vol. VII, nr. 7, 1 iul. 1938, p. 81.

699. “Părintele Ilarion”, ibidem, p. 118 – 123.

700. “Note. Bunăvoință funerară”, ibidem, p. 164 – 165.

701. “Note. Strada păstorului”, ibidem, p. 169 – 170.

702. “Note. Pudicitate hidroterapică”, ibidem, p. 174.

703. “Cărți. Reviste. Actualitatea. F.V.Farrar: Primele zile ale creștinismului, trad. de Nicodim, Mitropolitul Moldovei, Edit. Tip. Sfintei Monastiri Neamțu, 1938”, ibidem, p. 179 – 181.

704. “Cărți. Reviste. Actualitatea. Grigore Antipa: Hommage à son oeuvre, Monit. Of., Imprim. Naț., Buc., 1938”, ibidem, p. 187 – 188.

705. “Cărți. Reviste. Actualitatea. Analele de psihologie, vol. IX, Soc. Rom. de cercetări psihologice, Buc., 1937”, ibidem, p. 196 – 198.

706. “Cărți. Reviste. Actualitatea. P/ost/S/scriptum”, ibidem, p. 200.

707. “Alt aspect al Spiridoniei (Azilul de bătrâni Eufrosina Balș)”, ibidem, vol. VII, nr. 8, 1 aug. 1938, p. 300 - 313.

708. “Anul științific 1937”, ibidem, p. 317 – 329.

709. “Cărți. Reviste. Asemănări epocale” /referat de ansamblu/, ibidem, p. 365 – 370.

710. “Regina Maria”, ibidem, fără pagină.

711. “Despre ape și alte diferite lichide”, conf. în folosul rev. “Însemnări ieșene”, sala teatrului Slănic – Moldova, 6 aug. 1938.

712. “Note. Fundația Rochefeller”, ibidem, p. 530 – 531.

713. “Cărți. Reviste. N.lorga: Cugetarea sau faptă germană (zece lecții făcute la Iași în 1917), Ed. II, Buc., 1938”, ibidem, vol. VII, nr. 9, 1 sept. 1938, p. 550 – 552.

714. “Coadă șopârlei (sau demisia d-lui C. Kirîțescu)”, “Gândul vremii”, VI, 7 sept. 1938, p. 10 – 13.

715. “Evenimente interne. Externe”, ibidem, III, vol. VIII, nr.

10 , 1 oct. 1938, p. 134 – 137.

716. "Formă și funcție", conf. pentru Școala profesională "Tereza Melicescu" Iași, Aula Univ. Iași, 30 oct. 1938.

717. "Cruzimi actuale", ibidem, VIII, nr. 11, 1 n. 1938, p. 201 – 203.

718. "Note. Mareșalul Averescu", ibidem, p. 333 – 334.

719. "Note. Grigore Filipescu", ibidem, p. 334.

720. "Cărți. Reviste. Cărți vechi. Gustave Coquiot: Le vrai Rodin", ibidem, p. 349 – 350.

721. "Cărți. Reviste. Reforma unei profesii/ referat de ansamblu", ibidem, p. 352 – 356.

722. "Cărți. Reviste. Cărți noi. T.P.Păcescu: Ortodoxism românesc (I. Actualități și probleme. II. Cultele: Asociațiile religioase și noua Constituție), Ed. Noei reviste bisericești, Buc., 1938", ibidem, p. 358 – 359.

723. "Cărți. Reviste. Cărți noi. Ieromanahul Vasile Vasilache: Predica în Evul mediu, Inst. de arte grafice Albina românească, Iași, 1938", ibidem, p. 360.

724. "Grija de sănătatea poporului", conf. pentru Căminul cultural "Sf. Haralambie", Ateneul "Sf. Haralambie" Iași, 6 nov. 1938.

725. "Individualism și totalism", conf. pentru Cantina Școlii "Spiru Haret", Aula Univ. Iași, 27 nov. 1938.

726. "Spiritul universitar și tendințele învățământului", lecție de deschidere la Univ. din Iași", ibidem, vol. VIII, nr. 12, 1 dec. 1938, p. 437 – 451.

727. "Note. Starea morală precreștină", ibidem, p. 511.

728. "Note. Speaker – ul de la Londra", ibidem, p. 518 – 519.

729. "Cărți. Reviste. Cărți vechi. Sir James Mackenzie: Les symptômes et leur interprétation. Traduit de l'anglais par le dr. Guillaume (de Spa)", ibidem, p. 522 – 523.

730. "Cărți. Reviste. Cărți noi. I. Simionescu: Cartea românească, <<Cunoștințe folositoare>>, seria D, no. 32, Edit. Cartea românească, Buc., 1938", ibidem, p. 535.

731. "Cărți. Reviste. Cărți noi. Barbu Slătineanu: Ceramica de la Cotnari, extras din Rev. Fund. Reg., Buc., 1938", ibidem, p. 536.

732. "Cărți. Reviste. S. Mehedinți: Geografie și geografie la începutul secolului al XX-lea (Însemnări cu privire la dezvoltarea științelor și a învățământului în România), Ed. Socec, Buc., 1938", ibidem, p. 536 – 537.

733. "Este antagonism între literatură și știință?", conf. pentru

Cercul cultural și sportiv C.F.R. A.D. Xenopol Iași, 11 dec. 1938.

734. "Reforma învățământului (greșeli vechi și noi)", conf. pentru Cercul didactic Iași, 17 dec. 1938.

735. "Către tinerii de azi", ibidem, vol. Nr. 1, 1 ian. 1939, p. 11 - 14.

736. "Evenimente interne. Reforma școlară sau a doua expropriere. Reforma administrativă și ținuturile", ibidem, p. 134 - 136.

737. "Evenimente externe. Două concepții", ibidem, p. 137.

738. "Evenimente externe. Atentatele și reprimarea lor. Monstruozițată. Asociații franco - italo - anglo - române. Frontul Renașterii Naționale," ibidem, p. 142 - 144.

739. "Evenimente externe. Greva generală din Franța. Pretențiile Italiei Instabilitatea politicii țărilor mici", ibidem, p. 145 - 147.

740. "Evenimente interne, Moartea patriarhului Miron. Atenție la graniți", ibidem, p. 148 - 150.

741. "Cronica militară. Scriitori străini. J. V. Davison - Houston", ibidem, p. 152.

742. "Note, Dumnezeu s-o ierte", ibidem, p. 152.

743. "Note. Lettres de Paris (Théâtres - Cinema - Beaux - Arts)", ibidem, p. 162 - 163.

744. "Note. Unitatea imperiului britanic", ibidem, p. 167.

745. "Note. O rectificare", ibidem, p. 171.

746. Problema socială a copilului", conf. pentru ajutorarea copilului, sub auspiciile "Crucii Roșii", Cinematograful din Pașcani, 15 ian. 1939.

747. "Știința în zilele noastre", conf. pentru profilaxia tuberculozei", Aula Univ. Iași, 20 ian. 1939.

748. "Chimie și biochimie (Progresele științifice ale anului 1938)", ibidem, p. 328 - 330.

749. Fiziologie - Psihologie - Endocrinologie", ibidem, p. 331 - 333.

750. "Medicină și igienă publică (Progresele științifice ale anului 1938)", ibidem, p. 333 - 334.

751. "Ionel Teodoreanu și criticii", ibidem, p. 339 - 340.

752. "Antropologie - Etnografie - Paleontologie - Arheologie (progresele științifice ale anului 1938)", ibidem, p. 334 - 335.

753. "Zoologie - Botanică - Geologie (progresele științifice ale anului 1938)", ibidem, p. 335.

754. "Note. Semnul vremii", ibidem, p. 342 - 343.

755. "Note. Meșterul confuziei", ibidem, p. 344.
756. "Cărți. Reviste. Cărți vechi. Henry Barbusse: L'Enfern", ibidem, p. 358 – 359.
757. "Cărți. Reviste. Cărți vechi. Horace Bianchon: Nos Grands médecins d'aujourd'hui", ibidem, vol. IX, nr. 2, 1 febr. 1939, p. 359 – 360.
758. "Cărți. Reviste. John Drinkwater: Viața lui Cromwell (trad. de Isaiia Răcăciuni, Editura librăriei <<Principele Mircea>>, București, 1938", ibidem, p. 368 – 371.
759. "Cărți. Reviste. Duff Cooper: Talleyrand (traducere de Z. Leonard), Edit. Națională Ciomei. S.A. București, 1938", ibidem, p. 372 – 374.
760. "Cărți. Reviste. Neamul românesc pentru popor, anul XXVI, nr. 24, dec. 1938, Vălenii de Munte", ibidem, p. 378 – 379.
761. "Disciplina și ordinea socială", conf. pentru premilitari, Fac. de Med. Iași, 25 febr. 1938.
762. "Trecând facla din mână în mână", "Însemn. ieșene", vol. IX, nr. 3, 1 mart. 1939, p. 442 – 446.
763. "Note. Un exemplu înviorător", ibidem, p. 540.
764. "Note. Și ... un exemplu straniu", ibidem, p. 540.
765. "Note. British Civilisation and Institution", ibidem, p. 541 – 542.
766. "Note. Banchetele", ibidem, p. 543 – 544.
767. "Note. Pentru ce Anglia-i Anglie", ibidem, p. 544 - 545.
768. "Note. Notele lui Claude Bernard", ibidem, p. 546.
769. "Note. Table beoțiene. Stil", ibidem, p. 550.
770. "Note. De-ale cinematografului", ibidem, p. 550 – 551.
771. "Cărți. Reviste. Cărți vechi. Gh. Brăescu: Nuvele, Biblioteca Dimineața, nr. 11", ibidem, p. 553.
772. "Cărți. Reviste. Cărți noi. E.C. Teodoresco: Sur les mouvements d'agglomération et de dispersion des zoospores d'algues, "Annales Sci. nat. Botanique, 1938, 10 – 3 Série, tome XX, Paris, Masson, et C-ie Édit.", ibidem, p. 555.
773. "Cărți. Reviste. Cărți noi. Dr. G. Banu: L'hygiène de la race (Étude de biologie héréditaire et de normalisation de la race), Masson et C-ie Édit., Paris, 1939", ibidem, p. 555 – 556.
774. "Cărți. Reviste. Formă și funcție, /referat de ansamblu/", ibidem, p. 560 – 569.
775. "I. Petrovici: Al doilea volum de impresii, Ed. Casei Școalelor, București, 1938", ibidem, anul IV, vol. IX, nr. 3, 1 mart.

1939, p. 570 – 572.

776. “Adolescența și pericolele ei”, conf. pentru Soc.”Amicele tinerelor fete”, Aula Univ. Iași, 25 martie 1939.

777. “Cronica științifică. Claude Bernard și metoda experimentală”, “Însemn. ieșene”, vol. X, nr. 4, 1 apr. 1939, p. 135 – 143.

778. “Note. Alt argument”, ibidem, p. 153.

779. “Note. Părerile unui german refugiat”, ibidem, p. 156.

780. “Note. O nevoie a vremii noastre”, ibidem, p. 158.

781. “Note. Un document”, ibidem, p. 158 – 161.

782. “Note. O propunere”, ibidem, p. 161.

783. “Note. Expoziții internaționale în America”, ibidem, p. 162.

784. “Note. Gogol”, ibidem, p. 162.

785. “Note. Românul e născut poet”, ibidem, p. 166.

786. “Lui Mihail Sadoveanu”, ibidem, anul IV, vol. X, nr. 5, 1 mai 1939, p. 209 – 210.

787. “Sadoveanu și *Însemnări ieșene*”, ibidem, p. 312 – 321.

788. “Note. Gheorghe Nădejde”, ibidem, p. 364 – 365.

789. “Note. N.A.Bogdan”, ibidem, p. 365.

790. “Note. G.G.Longinescu”, p. 366.

791. “Note. Ce zicea Cineas...”, ibidem, p. 370.

792. Parallaxa gândirii”, ibidem, p. 558 – 561.

793. “Note. Mizeria de la radio”, ibidem, X, 6, 1939, p. 593 – 594.

794. “Note. Table beoțiene. Cum se traduce azi”, ibidem, p. 597 – 599.

795. “Cărți. Reviste. Cărți vechi. Les maîtres de la musique, par Henri Lichtenberger, Felix Alcan, Paris (cinquième édition)”, ibidem, p. 602 – 603.

796. “Cărți. Reviste. Individualism și totalism/referat de ansamblu”, ibidem, p. 606 – 610.

797. “Spațiul vital și autarhia”, IV, vol. XI, nr. 7, 1 iulie 1939, p. 135 – 138.

798. “Note. O călătorie”, ibidem, p. 163 – 166.

799. “Note. Armamentele de azi”, ibidem, IV, 11, nr. 8, 1 aug. 1939, p. 321.

800. “Note. Pentru cei ce vor să citească *Însemnările ieșene*”, ibidem, p. 325.

801. “Cărți. Reviste. Actualitatea. Thomas Mann: Avertissement à l'Europe, Préface d'André Gide, traduit par Rainer Biemel, Gallimard, Paris, 1937”, ibidem, p. 362 – 363.

802. "Problema raselor/ referat de ansamblu", ibidem, IV, XI, nr. 9, 1 septembrie 1939, p. 93.
803. "La Tazlău", ibidem, p. 355 – 358.
804. "Note. I.I.Mironescu", ibidem, p. 473.
805. "Note. Câteva scrisori ale lui Mironescu", ibidem, p. 477
- 481
806. "Note. Poziția Germaniei în caz de război", ibidem, p. 481 – 482.
807. "Note. Dintr-un articol al d-lui Herriot", ibidem, p. 484.
808. "Note. De la Gibraltar la Suez", ibidem, p. 486 – 487.
809. Cărți. Reviste. Cărți noi. Alex. Cișman: Manual de fizică (Mecanica, Magnetismul și Electricitatea statică). Pentru clasa VI – a liceu. Edit. Libr. Academică, Buc., 1938", ibidem, p. 496.
810. "Cărți. Reviste. Rase și rasisme. referat de ansamblu", ibidem, p. 497 – 507.
811. "Război", ibidem, IV, vol. XII, nr. 10, 1 oct. 1939, p. 100 – 103.
812. "Note. Oribila crimă", ibidem, p. 115.
813. "Note. Elena Meissner", ibidem, p. 115 – 116.
814. "Note. Marxism – judaism", ibidem, p. IV, vol. XII, nr. 11, 1 nov. 1939, p. 316.
815. "Note. Refugiații din Anglia", ibidem, p. 318.818. "Note. Cugetările lui Frederic cel Mare", ibidem, p. 319.
816. "Note. Perspectiva timpului", ibidem, p. 320.
817. "Note. Între prieteni", ibidem, p. 320 – 321.
818. "Le problème de race. Précisions des idées", conf. la Cercul franco – român, Iași, 10 noiembrie 1939.
819. "Problema centrală a României – problema tineretului", conf. pentru Școala profesională "Tereza Melicescu", Aula Univ. Iași, 12 nov. 1939.
820. "Introducere la un studiu al raselor (Precizare de idei și limitare de înțelesuri)", ibidem, IV, vol. XII, nr. 12, 1 dec. 1939, p. 411 – 427.
821. "Note. I. Raianu", ibidem, p. 477.
822. "Note. Răsunetul războiului marin", ibidem, p. 482.
823. "Note. Autocritică", ibidem, p. 486.
824. "Cărți. Reviste. Problema tineretului/ referat de ansamblu", ibidem, p. 497 – 507.
825. "Spiritul de mulțime și spiritul de echipă", conf. la Teatrul Național din Iași, 6 dec. 1939.

826. "Izul pământului", ibidem, V, vol. XIII, nr. 1, 1 ian. 1940, p. 88 – 96.
827. "Note. Sărutarea ministrului", ibidem, p. 163 – 164.
828. "Educația viitorului", conf. pentru Soc. "Amicele tinerelor fete", Aula Univ. Iași, 17 ian. 1940.
829. "Învățatură pentru muncitori", ibidem, vol. XIII, nr. 2, 1 febr. 1940., p. 324 – 327.
830. "Note.. La o vreme ca asta", ibidem, p. 382.
831. "Între literatură și știință", conf. pentru Soc. Profilaxia tuberculozei, Aula Univ. Iași, 3 mart. 1940.
832. "Importanța oamenilor mari", conf. pentru Ateneul din Tătărași, Ateneul Tătărași, 24 mart. 1940.
833. "Principiile *Junimei* și vremea de azi", ibidem, vol. XIII, nr. 4, 1 apr. 1940, p. 119 – 128.
834. "Despre evoluție", conf. pentru Căminul Cultural, Casa Națională Suceava, 7 apr. 1940.
835. "Amenințarea evoluției", "Însemn. ieșene", XIII, 5, 1 mai 1940, p. 333 – 336.
836. "Un țărănist romantic", ibidem, XIII, 6, 1 iun. 1940, p. 462 – 465.
837. "Note. Un om întreg/ dezvelirea bustului profesorului Al. Slătineanu la Iași", ibidem, XIII, 7, 1 iul. 1940, p. 161 – 162.
838. "Note. Noțiuni răsturnate", ibidem, p. 163.
839. "Note. D-l Rădulescu – Motru și Secretul unei victorii", ibidem, p. 166 – 167.
840. "Note. Terminologia militară în viața civilă", ibidem, p. 168.
841. "Note. Universitatea muncitorească de la Iași", ibidem, p. 169.
842. "Note. Unii domni cu pretenție de scriitori", ibidem, p. 169 – 170.
843. "Note. Universitatea populară Nicolae Iorga din Vălenii de Munte", ibidem, p. 170.
844. "Cărți. Reviste. Propaganda românească în străinătate/ referat de ansamblu/", ibidem, p. 178 – 182.
845. "Note. Rubedenii", ibidem, XV, 8 1 aug. 1940, p. 320.
846. "Note. Numărul viitor al *Însemnărilor ieșene*", ibidem, p. 321.
847. "Cărți. Reviste. Cărți vechi. Andreas Latzko: Oameni în război. Henri Robert: Les grands procès de l'histoire. Jean Lombart:

Byzance”, ibidem, p. 325 – 328.

848. “Cărți. Reviste. Actualitatea. Ideea de federație europeană. referat de ansamblu/”, ibidem, p. 328 – 331.

849. “Toate trec în lumea asta: chiar și nenorocirile”, ibidem, XV,nr. 9, 1 sept. 1940, p. 407 – 409.

850. “Voci din public”, ibidem, p. 549.

851. “Note. O rază nouă (despre Fundația Prof. D. Mironescu)”, ibidem, p. 550 – 553.

852. “Note. Slugărnicia”, ibidem, p. 555.

853. “Note. Problema Indiei”, ibidem, p. 557.

854. “Note. Saltul peste cal”, ibidem, p. 559

855. “Note. Pregătiri”, ibidem, p. 561.

856. “Note. La ce se așteaptă englezii”, ibidem, p. 565.

857. “Note. În propria noastră revistă”, ibidem, p. 566.

858. “Note. Miraculoasa poezie modernă”, ibidem, p. 567 – 568.

859. Anastasiu, Ion: Șeful. Tip. Bucovina, București, 1940”, ibidem, p. 577.

860. “Spectatorii istoriei”, ibidem, XVI, 10, 1 oct. 1940, p. 53 – 57.

861. “În vederea viitorului”, ibidem, p. 110 – 113.

862. “Note. Apelul d-lui general Antonescu către țară”, ibidem, p. 126 – 127.

863. “Note. Sir J.J. Thomson”, ibidem, p. 127 – 128.

864. “Note. Telegrama d-lui Iuliu Maniu”, ibidem, p. 128.

865. “Note. Proteste împotriva rășuirii Ardealului”, ibidem, p. 129 – 130.

866. “Note. Efectul depunerii armelor”, ibidem, p. 130 – 131.

867. “Note. Recunoașterea independenței”, ibidem, p. 133.

868. “Note. Sacrificii de teritorii”, ibidem, p. 133. – 134.

869. “Note. Situații care se repetă”, ibidem, p. 136.

870. “Note. O adevărată imposibilitate”, ibidem.

871. “Note. O expresie greșită”, ibidem, p. 172.

872. “Cărți. Reviste. Friedrich Dannemann: Die naturwissenschaften in ihrer Entwicklung in ihrem und Zusammenhange, Verlag von W. Engelmann,Leipzig, 1920 – 1922 (4vol.)”, XVI, nr. 11, 1 nov. 1940, p. 326 – 328.

873. “Cărți. Reviste. Istoria rasială în Germania/ referat de ansamblu/”, ibidem, p. 330 – 333.

874. “Federația națională”, ibidem, p. 284 – 288.

875. "Idealurile românești de azi", conf. pentru Școala profesională "Tereza Melicescu", Aula Univ. Iași, 17 nov. 1940.

876. "Acțiunea creierului (cuprinzând și date experimentale proprii)", conf. pentru Soc. Profilaxia tuberculozei, Aula Univ. Iași, 6 apr. 1941; repetată la Seminarul "Veniamin Costache", Iași, 10 apr. 1941.

877. "Contribuția moldovenilor la științele vieții", conf. la "Radio Moldova", 20 nov. 1941.

878. "Esența vieții", conf. pentru Școala profesională "Tereza Melicescu", Iași. Aula Univ. Iași, 30 nov. 1941.

879. "Despre Unirea de la 1859", conf. în Amfiteatrul Fac. de Med. Iași, 24 ian. 1942.

880. "Societatea de medici și naturaliști din Iași și spiriul științific românesc", conf. la "Radio Moldova", 15 ian. 1942.

881. "Date biologice în literatură. III. În opera lui Aldous Huxley", conf. în Aula Univ. Iași, 1 febr. 1942.

882. "Pentru ce avem nevoie de cultură generală?", conf. pentru studenții și publicul străin, Academia de arte frumoase Iași, 22 febr. 1942.

883. "Ce este viața?", conf. la "Radio Moldova", 3 mart. 1942.

884. "Date biologice în literatură. II. În opera lui Goethe", conf. pentru "Sportul studentesc", Aula Univ. Iași, 8 mart. 1842.

885. "Creierul și electricitatea", conf. la Radio Moldova", 28 apr. 1942. șo ;a "Universitatea liberă", Sala Dalles, București, 3 dec. 1945.

886. "Poetul Topîrceanu", conf. la "Radio Moldova", 8 mai 1942.

887. "Date biologice în literatură. I. În opera lui B. Shaw", conf. pentru Soc. Profilaxia tuberculozei, Aula Univ. Iași, 31 mai 1942.

888. Starea actuală a ideilor de evoluție", conf. la "Radio Moldova", 21 iulie 1942.

889. "Valoarea științei", conf. , ibidem, 24 aug. 1942.

890. "Evoluția unui om și evoluția unei științe"/, un fel de "curriculum vitae", "Rev. șt. medicale", 1942; lecție inaugurală la Fac. de Med. din București, cu ocazia transferării sale de la Iași, la București.

891. "Ideile lui Goethe despre ară", conf. pentru studenți și public, Rotonda Acad. de arte frumoase, 28 febr. 1943.

892. "Lamarck et l'idée de l'évolution", conf. pentru Cercul francez "Luteția", Iași, 23 mart. 1943.

893. "Civilizația și lumea viitoare", conf. la "Radio Moldova", 20 dec. 1943.
894. "Contribuția artiștilor Renașterii la dezvoltarea anatomiei", conf. la Acad. de arte frumoase Iași, 20 febr. 1944.
895. "Cum se apără organismul prin glande", conf. la "Radio București", 20 ian. 1944.
896. "Viitorul culturii", conf. la "Radio Moldova", 20 febr. 1944.
897. "Problema somnului", conf. în cadrul "Universității Radio", la postul "Radio România", 23 mart. 1944.
898. "Mecanismul fricii și al curajului", conf. la "Radio București", 14 aug. 1944.
899. "Descartes et les sciences naturelles", conf. pentru Institutul francez, Buc., Sala Dalles, 21 nov. 1944.
900. "Rase și rasisme", conf. pentru "Uniunea Patrioților", Sala Dalles, București, 27 nov. 1944.
901. "Reforma spiritului. B) Știința ca bază de premenirea omului", "An Acad. Rom.", mem, sect., șt., seria III, tom XIX, mem 12, 1944 Monit. Of., Imprimeria Statului, Imprim. Naț., Buc., și extras, 47 p.
902. "Fundăția Rockefeller", conf. la "Radio București", 18 febr. 1945.
903. "Revenirea Ardealului de Nord", conf. pentru studenți, Amfiteatrul Fac. de Med. din Buc., 12 mart. 1945.
904. "Aspecte din educația tinerilor din Anglia și America", conf. la Ateneul Român, Buc., 6 mai 1945.
905. "Substratul biologic al progresului", lecție de deschidere, Fac. de Med. București, 1945.
906. "Ce am văzut în Statele Unite. America construiește", "Revista româno - americană", dec. 1945, p. 74 - 76.
907. "Reforma spiritului. A). Principii de educație și învățământ", "An Acad. Rom.", seria III, mem, 7 tom XX, 1945.
908. "Ereditarea, educația și individualismul", conf. pentru Sindicatul medicilor școlari, Liceul "Gheorghe Lazăr", Buc., 29 mart. 1946.
909. "Statul - organism", conf. la "Ateneul român", Buc., 4 mart. 1947.
910. "Morală creștină și timpurile actuale (mai este posibilă astăzi credința și învățătura lui Isus Hristos?)", conf. ținută sub auspiciile Congregațiilor "Assumption" în sala "Ateneului Român", mai 1947.

911. "Reforma spiritului .III. Tensiunea nervoasă și boala secolului", conf. în Aula Acad. Rom. , mai 1947.

Conferințe și articole nedatate

912. "Obiceiurile străvechi și igiena", conf. Rădăuți.
 913. "Educația civică", conf. Gura Humorului.
 914. "Viața socială și igiena", conf. Câmpulung Moldovenesc.
 915. "Centrele de cultură", conf. Cernăuți.
 916. "Buna îndrumare a tânărului (spre solidaritatea națională)", conf. Storojineț.
 917. "Valoarea eroilor naționali", conf. Suceava.
 918. "Condiții de rezistență ale unui popor", conf, Fălticeni.
 919. "Organizarea muncii", conf. Pașcani.
 920. "Buna îndrumare a tineretului", conf. Dorohoi.
 921. "Idealul și cultura", conf. Pomârla.
 922. "Fuziunea între popoare", conf. Hotin.
 923. "Se face lumină. Studenții și *oligarhia medicală*. Adevărtul motor de agitație", "Adev.", febr.,?, p. 3.
 924. "Note. Nietzsche și Germania", "Însemn. ieșene", ?, p. 369 - 370
 925. "Note. A murit o studentă", ibidem, p. 380 - 381.
 926. "Note. Înlănțuiri desagreabile", ibidem, p. 370.
 927. "Începătorii", ibidem, vol. III, nr. 5,?,
 928. "Evenimente externe. Dispariția Cehoslovaciei. Reacțiunea franco - engleză. Greșeli trecute", ibidem, p. p. 150 - 151.
 929. "Note. Cald sau rece", ibidem, p. 319.
 930. "Note. Oreste Tafrali", ibidem, p. 595 - 596.
 931. "Note. P.Andrei", ibidem, p. 304.
 932. "Vitrina librăriilor", ibidem, p. 188 - 208.
 933. "Cărți. Reviste. Buletinul Institutului român pentru betoane, construcții și drumuri, anul II, nr. 7 - 9, iulie - sept. 1937"; N.Profirii: "Problema drumurilor noastre", p. 151 - 210"; ibidem", p. 445 - 449.
 934. "Note. Cei care au contribuit la răspândirea culturii românești", ibidem, p. 592 - 593.
 935. "Note. Sărbătoarea *Junimii*", ibidem, ?, p. 579 - 581.
 936. "Note. Bustul lui Topîrceanu", ibidem,?, p. 595.
 937. "Cărți. Reviste. Cărți noi. Ștefan Zweig: Tolstoi și Nietzsche (trad, din l. germ de E. Relgis), Edit. Cugetarea, Buc.", ibidem,?, p.

176 – 177.

938. “Cărți. Reviste. Tolstoi: Sonata Kreutzer”, ibidem, ?, p. 571 – 572.

939. “Cărți. Reviste. Stări de spirit în conflict./ referat de ansamblu/”, ibidem, ?, p. 396 – 412.

940. “Cărți. Reviste. Creștinismul în primejdie/ referat de ansamblu/” ibidem,?, p. 386 – 390.

941. “Cărți. Reviste. În jurul războiului actual/referat de ansamblu/” ibidem, ?, p. 590 – 597.

942. “Cărți. Reviste. Cărți vechi. H.Ibsen: Nora (trad de D.N.Ciotori), în Bibl. Teatrului Național”, ibidem, ?, p. 571.

943. “Referate” Bios. Abhandlungen zur theoretischen Biologie und ihrer Geschichte, Sowie zur Philosophie der organischen Naturwissenschaften”, Verlag von Johann Ambrosius Barth., Leipzig”, ibidem,?, p.?

944. “Cărți. Reviste. <<L’Europe orientale>>, année VI-e, no. 1 – 2, 1936. Numéro spécial. La Roumanie actuelle”, ibidem,?, p. 420.

945. “Cărți. Reviste. Cărți vechi. Dr. E. Gley: “Les Sécretions Internes” (Les actualités médicales), 1920”, ibidem,?, p. 167 – 168.

946. “Cărți. Reviste. Cărți vechi. P. Maisonneuve: “Traité de Zoologie” (éd.IV, 1895)”, ibidem,?,p.170 – 171.

947. “Vitrina librărilor”, ibidem,?, p. 394 – 408.

948. “Cărți. Reviste. Leon Tolstoi: “L’Enfance, l’adolescence, la jeunesse la matinée d’un seigneur”, ibidem, ?. 716 – 717.

949. “Cărți. Reviste. I.Petrovici: “Al doilea volum de impresii din Italia” Edit. Casei Școalelor, Buc., 1938”, ibidem, ?, p. 370 – 372.

950. “Cărți. Reviste. “Buletinul A.G.I.R.”, anul XVIII, nr. 10, 1936”, ibidem,?, p. 419.

951. “Cărți. Reviste. Lordul Macaulay: “Frederic cel Mare“, (traducere de V. Anestin, cu ciuntiri)”, ibidem, ?, p. 417.

952. “Cărți. Reviste. C-te Léon Tolstoi: “Guerre et Paix”, trad, littéraire et intégrale par J.W. Bienstock”, ibidem, ?, p. 443 – 445.

953. “Cărți. Reviste. Actualitatea. Dionisie Pseudo – Areopagitul: “Despre numele divine. Teologia mistică” (traducerea din grecește de Preot Cicerone Iordăchescu și T. Simenschy), Iași, 1936”, ibidem,?, p. 445 – 446.

954. “Cărți. Reviste. “Buletinul studenților naturaliști”, 1926,

Buc.", ibidem,?, p. 419 - 420.

955. "Cărți. Reviste. Cărți vechi. Henri Barbusse: "Le feu" (roman), Paris", ibidem, ?, p. 443.

956. "Cărți. Reviste. "Table beoține", ibidem, ?, p. 496 - 507.

957. "Vitrina librăriilor", ibidem, ?, p. 615 - 616.

958. "Hanry Boerlein", ibidem, ?, p. 515.

959. Jidovii negri și jidovii albi din Cochîn", ibidem,?, p. 515 - 516.

960. "Note. Cuvântul celor carte au suferit", ibidem, ?, p. 310.

961. "Note. Pomenirea lui Ion Creangă la bojdeuca din Țicău", ibidem, ?, p. 158 - 159.

962. "Cărți. Reviste. Cărți vechi" Les peintres illustres: 1. Raphaël, 2. Holbein, 3. Veronèse, 4. Poussin, 5. Prudhon", ibidem, ?, p. 325 - 329.

963. "Cărți. Reviste. "Convorbiri literare", anul 72, nr. 6 - 9, iunie - sept. 1939", ibidem, ?, p. 187.

964. "Cărți. Reviste. George Magheru: "Piele de cerb", Cartea rom., Buc., 1937", ibidem, ?, p. 573 - 574.

965. "Cărți. Reviste. Cărți vechi. Th. Dostoievsky: 'Le crime et le châtiment", traduit du russe par Victor Derély", ibidem, ?, p. 715 - 716.

966. "Spiridonia din Iași și d. D.R. Ioanițescu, ministrul Sănătății", Iași, 1932.

967. "Vitrina librăriilor. "Familia", seria III, anul VI, nr. 8 - 9, Oradea, sept. - oct. 1939", "Însemn. leșene", ?, p. 195 - 196.

968. "Cărți. Reviste. Cărți vechi. Alphonse Dandet: 1. Tartarin Tarascon (1872). 2. Tartarin sur les Alpes (1885). 3. Port Tarascon (1890)" ibidem, vol. II, nr. 24, 15 dec. 1936, pp. 574 - 575.

BIBLIOGRAFIE DE REFERINȚĂ

Disescu, "O scrisoare a D-lui Disescu către studenții ieșeni. D-lui Grigore T. Popa, președintele Centrului studentesc", "Gloria", Iași, an I, nr. 30, 13 aug. 1915; xxx, "Congresul studenților români de pretutindeni"/cuvântarea d-lui Gr. T. Popa/, "Universul", XXXIII, 236, 27 aug. 1915, p. 5; Demetrescu, R. G., "Constatări și convingeri", "Cuvântul nostru", foaia studențimii ieșene, 1, 3, 18 nov. 1915; Cazul Popa sau Popa Cazului. Echivocul unei declarații", "Unirea", XIII, 25, 24 aug. 1924, p. 2; Bluntschli, H., "Die Aufgabe der Mater cerebri und ihre funktionelle Struktur", în "Aertzlicher

Verein in Frankfurt an Mein", Sitzung vom 17 November 1924; Ionescu, Ion M. "Un răspuns", "Cuvântul", II, 107, 16 martie 1925, p. 2; Hinrichs, Maria A., "Ultraviolet radiation and the fertilisation reaction in *Arbacia punctulata*", "Biological Bulletin", vol. 53, 1927, p. 431; Dalcq, A., "Les bases pshysiologiques de la fécondation et de la parthénogenèse", "Les problèmes biologiques", XI. Collection de monographies, Paris, Les presses universitaires de France, 1928, p. 42, 48, 77, 194; Wilkison, H. J., "The innervation of striated muscle", "The medical journal of Australia", 30 Nov. 1929, p. 46, 50; Coates, A. E. and Tiegs, O.W., în "Australian Journal of experimental biology and medical science", vol. VII, 1930, p. 37; Cushing, H., "Neurohypophysial mechanism from a clinical standpoint", "Lister Memorial lecture", The Lancet, 1930, p.119, 175; Testut – Latarget, "Traité d'Anatomie humaine", vol. 3, 1930, p. 13; Rășcanu, Dr., "În templul științei. Problema clinicilor universitare", "Adevărul", XLIV, 14507, 17 aprilie 1931; xxx, "Dl. Prof. Popa a făcut senzaționale destăinuirii asupra situației Epitropiei Sft. Spiridon", "Lumea", Iași, 111, 9 iunie 1931, p. 1; Cronica ieșeană, "Clinicile medicale din Iași amenințate să se închidă la 1 noiembrie", "Adevărul", XLIV, 14664, 22 oct. 1931, p. 3; xxx, "Instituția Sft. Spiridon va fi lichidată dacă statul nu acordă ajutoare suficiente. Ce ne declară d. prof. Gr. T. Popa, prin efort", "Opinia", XXVII, 7361, 12 nov. 1931, p. 3; Collin, Rémy, "Sur la vascularisation fonctionnelle du noyau accessoire de la bandelétte optique chez le Cobaye, dans ses rapports avec la glande pituilaire", "Comtes Rendus de l'Association des Anatomistes", 26-e Réunion", Nancy, Imprimerie Georges Thomas, 1931, p. 124; Collin, Rémy, "La circulation porte hypophysaire", Revue française d'endocrinologie", vol. 9, 1931, p. 77; xxx, "Câteva ecouri de la ultima recomandare de profesor universitar pe baza art. 81 din localitate", "Lumea", 4080, 17 ian. 1932, p. 2; Botez, Ioan G., "În jurul unei catedre universitare", ibidem, 4086, 28 ian. 1932, p. 2; Gheorghian, M. "În chestiunea anteproiectului pentru reorganizarea așezământelor Sf. Spiridon din Iași (Un răspuns d-lui prof. Gr. T. Popa)", ibidem, 4113, 25 febr. 1932, p. 2; xxx, "Pentru reorganizarea așezămintelor Sf. Spiridon din Iași. Răspuns d-lui prof. Gr. T. Popa", "Adev.", XLV, 14776, 4 mart. 1932, p. 3; Voci din public, "De la Împăratul Solomon la Dl. Dr. Gr. T. Popa", "Lumea", 4142, 30 mart. 1932, p. 2; Săveanu, M., "Reorganizarea așezămintelor Sf. Spiridon din Iași, Cum gospodărește *primul efor*,

prof. Gr. T. Popa”, “Curentul”, V, 1507, 8 apr. 1932, p. 3; xxx, “Tribuna liberă. Spiridonia din Iași și d. D. R. Ioanîtescu ministrul Sănătății, de Dr. Gr. T. Popa, profesor universitar”, “Opinia”, XXIX, 7693, 15 dec. 1932, p. 1, 2; Cushing, H. “Paper relating to the pituitary body, hypothalamus and parasympathetic nervous system”, 1932, p. 23, 61, 221; Kusnetzowa, Milowanov, Neumann, Nagaew și Skatkin, “The artificial insemination in the cattle and sheep”./ în rusește, cu rezumat în limba engleză/ 1932, p. 175, 178, 218, 298; Cristea, Cezar Gr., “Higiena de la noi și aiurea. Conferința Dr. Gr. T. Popa în Aula Universității”, “Opinia”, 26 apr. 1933, p. 3; xxx, “O extindere universitară a Iașului spre Basarabia – propune dl. Gr. T. Popa”, “Lumea”, 4474, 26 apr. 1933, p. 3; Burileanu, H., “Corpul didactic din Iași contra hitlerismului”, “opinia”, XXIX, 7822, 21 mai 1933, p. 5; xxx, “Opinia. Sindicat profesional, național și în afară de politică. Conferința d-lui prof. Dr. Gr. T. Popa”, ibidem, XXIX, 7956, 20 oct. 1933, p. 1; Ce urmăresc profesorii prin sindicalizare. Expunerea D-lui Dr. Gr. T. Popa”, “Universul”, L, 297, 30 oct. 1933, p. 10; Chirițescu, Gh., “Împotriva sindicalizării corpului didactic”, “Opinia”, XXIX, 7958, 31 oct. 1933, p. 1, 2; Chirițescu, Gh. “Respectuasă replică D-lui dr. Gr. T. Popa”, ibidem, 7963, 5 nov. 1933, p. 1 – 2; Cameron, A. T., “Recent advances in endocrinology”, J. and A. Churchill, London, 1933, p. 231; Collin, Rémy, “L’hypophyse. Travaux originaux et études”, Georges Thomas imp. – éditeur Nancy, 1933, p. 165, 179, 219 – 223, 224; xxx, în “Annalea de Médecine”, tome 33, 3, 1933; xxx, “Les régulations hormonales en biologie, en clinique et en thérapeutique”, “Journées médicales de Paris”, “Librairie J. B. Bollière et fils, Paris, 1933, p. 15, 50, 135; Basir, M. A. and Reddy, D.V.S., “Structure and significance of the hypophisioportal system”, în “Indian J. Med. Research”, vol. 22, 1934, p. 22; Bleschmidt, “Verhandlungen der anatomische gesellschaft”, 1934 și în “Zeitschrift für Zellforschung”, vol. 20, 1934, p. 427; Cowdry, E. V., “A text book of histology (Funcțional signifiacnce of cells and intracellular substances)”, London, Henry Kimpton, 1934, p. 112, 205 – 206; Knaus, H., “Periodic fertility and sterility in woman”, trad. din l. germ., Viena, 1934; Maximov, A. and Bloom, W., “A text – book of histology”, W. B. Saunders Coy Philadelphia and London, 1934, p. 301; Milowanow, B. K., “Principles of artificial insemination”./ în rusește/ cu rezumat în l. engl., 1934, p. 69; Policard A., “Précis d’histologie physihologique”, “Collection Testut, ed. A

III-a 1934, p. 785; Starling, E. H., "Principles of human physiology", J. and A. Churchill, London, 1934 (capitolul "Endocrine glands"); xxx, "Miss (terul) Grete Popa", "Lumea", XVIII, 5063, 20 mart. 1935, p. 2; d.t., "Ce au cerut eri d-nii prof. Tănăsescu, preot Cicerone lordăchescu, prof, Gr. T. Popa, ing. Andriescu Cale, etc. la marea adunare din cartierul Păcurari", "Opinia", 11 iunie 1935; Negru, Nicolae P., student, "Școala engleză. Conferința d-lui prof. univ. Gr. T. Popa", ibidem, 15 oct. 1935; Ahlstrom, C. G., "das Vorkommen basophiler Zellinfiltration in der Neurohypophyse bei hypertonen Zuständen", în "Klinische Wochenschrift", II, 1935, p. 1456; Baker, J. R., "The chemical control of conception", London, Chapman and Hall Ltd., 1935, p. 83; Gray, J. H., "Preliminary note on the mast cells of the human pituitary and of the mammalian pituitary in general", în "Journal of Anatomy", 1935, p. 153; Grodzinski, Z. and Marchlewski, J. "Studies on the motility of spermatozoa of the domestic Cock outside of the organism", în "Bulletin de l'Academie polonaise des Sciences et des lettres", classes des sciences mathematiques et naturelles, série B, Sciences naturelles, II, 1935, p. 349, 357; xxx, "Activitatea culturală în Moldova", "Însemnări ieșene", vol. I, nr. 12, dec. 1936, p. 731 - 732; Collin, Rémy et Fontaine, Thérèse, "Deux conceptions de la circulation porte hypophysaire", în "Revue française d'Endocrinologie", vol. XII, 1936; Livingston, W. K., "The clinical aspects of visceral neurology", în "Baillière, Tyndall and Cox, London, 1936, p. 22, 23; Roussy and Mossinger, M., "Les correlations anatomiques et physiologiques de l'hypothalamus et de l'hypophyse", în "Bruxelles Médical", no. 11, 1936, p. 11; Roussy et Mossinger, M., "Sur les rapports entre les péricaryomes et les capillaires dans la regions sous - thalamique", "Comptes - Rendus de Séances de la Soc. de Biol.", tome 122, 1936, p. 719; Wislocki, G. B. and King, L. S., "The permeability of the hypophysis and hypothalamus to vital dyes with a study of hypophysial vascular supply", "American Journal of Anatomy", vol. 18, 1936, p. 241; Collin, Rémy, "L'innervation de la glande pituitaire. Anatomie et physiologie", "Actualités scientifiques et industrielles", 470 Herman et C-ie, Ed., Paris, 1937, p. 8, 71; Collin Rémy, "Travaux originaux et études", deuxième série (1933 - 1936). Imprimerie Georges Thomas, Nancy, 1937, p. 9, 35, 123 - 136, 127 - 131, 180, 202; Mircea, Petre, "Asasinarea lentă a lașilor (Se răpesc treptat cele mai însemnate instituțiuni ale orașului nostru. Constatările d-

lui prof. Dr. Gr. T. Popa)", "Opinia", 30 apr. 1937; Roussy, S. et Mossinger, M., "La néurologie hipophysaire et les processus neurocrines en général", "Annales d'Anatomie pathologique et d'Anatomie normale médico - chirurgicale", XIV - e année, no. 3, 1937, p. 165; Roussy, G. et Mossinger M.: "Neurocrinie et transmission humorale des excitations nerveuses", "Presse medicale" no. 66, 1937, p. 33; Roussy et Mossinger, M., "Quelques données récentes fournies par l'étude histophysiologique du système neuro - végétatif", ibidem, no. 23, 1937, p. 2; Revoire, R., "Les acquisitions nouvelles de l'endocrinologie", Masson et Cie, Paris, 1937, p. 257; Stevens Helene M., "A study of the vascularity of the pituitary body in cat", "Anatomical Record", vol. 67, 1937, p. 377; Stiasny, H. und Generales, K. D. Z. jr., "Erbkrankheit und Fertilität", Ferdinand Ende Vg. Stuttgart, 1937, p. 32; Wislocki, G. B., "The vascular supply of the hypophysis cerebri of the cat", "Anatomical Record", vol. 69, 1937, p. 361; Winterstein, J., "Über die Abscheidung von Hypophysenwirkstoffen auf dem Arterienweg in Rahmen einer periodischen Tätigkeit der Hypophyse", "Zeitschrift für Anatomie und Entwicklungsschichte", vol. 107, 1937, p. 427; Ariëns Kappers, C. U., "Hypothalamus en Epilepsie", Psychiatrische in neurologische Bladen", Joargang, nr. 4, 1938, p. 6; Boon, A.A., "Comparative anatomy and Physiopathology of the anatomic centres", Haarlem. De Erven F. Bohm N. V. 1938, p. 8, 17, 58, 59; Collin, R. et Grognot, P. , "Les images lacunaires de l'hypothalamus chez le chien et leurs significations", "Comptes Rendus de l'Association des Anatomistes", 1938, p. 69, 71, 72; Horne Craigie, E., "The vascularisation of the hypophysis in tailed amphibians", "Transaction of Royal Society", Canada, Section V. series 3, vol. 32, 1938, p. 43; Le Gros, W. E. , Beattie, John, Riddoch, G., Dott, N.M., "The hypothalamus, morphological, functional, clinical and surgical aspects", Oliver and Boyd, London, 1938, p. 11, 43, 43, 47, 50, 93; Rooffe, P. G. "The blood vascular system of the hypophysis of *Amblystoma tigrinum*", "Journal of comparative Neurology", vol. 69, 1938, p. 249; Winterstein, Joseph, "Über hassalähnliche Körperchen an den Arterien der Hypophyse", "Verhandlungen der Anatomischen Gesellschaft", 46 Versammlung in Leipzig 1938, Ergänzungs heft zum 87, Band der Anatomischer Anzeiger, p. 360; P.P.S. "Sărbătoarea profesorului Gr. T. Popa", "Gândul vremii", VI, 8 - 10 oct. - dec. 1938, p. 38; xxx, "Lămuririle d-lui P. Dragomirescu cu privire la ultimul Colegiu

Universitar", "Lumea", 3542, 20 apr. 1939, p. 2; Allen, E. "Sex and internal secretion", London, Baillière, Tyndall and Cox, 1939, p. 669 - 670; Bailliart, P. Contela, Ch., Redslob, E., Velter, E. et Onfray, René, "Traite d'ophtamologie, tome V, Paris, Masson et C-ie Éditeur, 1939, p. 500; Bomskov, Chr., "Methodik der Hormonforschung", vol. III, 1939, p. 553; Carrière, G. Morel, J. et Gineste, P. J. , "La glande thyroïde (Histologie expérimentale)", fascicule III "Vitamines et thyroïde", Paris, J. B. Baillière et fils, 1939, p. 31; Fazio, Cornelio e Carpaneto, Alberto, "Alcune paricolaità della vascolarizzazione dell'ipofisi studiate col metodo Pickworth", "Rivista di Patologia nervosa e mentale", vol. 53, 1939, p. 393, 394, 395; Fontaire, Thérèse, "Corrélations hormonales de la glande pituitaire en fonction de son innervation sympatique chez le Lapin", Imprimeria Georges Thomas, Nancy, 1939, p. 22, 37, 44, 83; Jores, A. "Kleinische Endokrinologie", Iulius Springer, Berlin, 1939, p. 17; Leriche, R. et Jung, A., "Recherches sur la cérebrostimuline de Popa, du pouvoir excitant du liquide céphalo - rachidien sur le cerveau", "Presse médicale", no. 28,8 avril 1939; Morin, F., "Ricerca sulla vascolarizzazione dell'ipofisi e della sostanza nervosa contigua", "Anat. Anz.", Bd, 88, 1939, p. 369, 370, 371, 377, 378; Olivera e Silva, J. B. de, "Regards sur la neurocromie hyphyso - tubérienne/ À - propos des images alvéolaires de l'hypothalamus/", "Revue française d'endocrinologie", vol. 17, 1939, p. 157, 159; Rouvière, H., "Anatomie générale. Origine des formes et des structures anatomiques", Paris, Masson et C-ie, 1939, p. 122- 125, 126; Southwick, W. E., "Egg - water neutralizing substances", "Biological Bulletin", vol. 77, 1939, p. 154; Southwick, W. E., "The agglutination phenomenon with spermatozoa of Chiton tuberculatus", ibidem, p. 164; Wallraff, Ioseph, "der menschliche Herzbeutel, sein Ban und seine bedeutung für den Kreislauf", "Beiträge zur Anatomie funktioneller Systeme", Band 4, 1939, p. 3, 5, 6, 22, 36, 61; Winterstein, J. "Zur kenntnis der Hypophysenarterien", Anat. Anz.", Bd. 87, 1937, p. 275, 276, 282, 291; Xavier Morato, M. J., "The blood supply of the hypophysis", "Anatomical Record", vol. 74. 1939, p. 297; xxx, "Buletinul cărții românești 1939, "cu o biografie și o listă de lucrări științifice a dr. Gr. T. Popa, Buc., Ed. Cartea românească; Morin, V. F. e Bonivento, E. , "Ricerca sull'innervazione del pericardio", "Archivio italiana di Anatomia e di Embriologia", vol. 43, 1940, p. 56; Möllendorff,

W von , "Handbuch der mikroskopischen Anatomie des Menschen. Band VI. Blutgefässund Lymphgefäss aparat; innersekretorische Drüsen. II. Hypophyse (B. Romeis)", Berlin, Vg. Iulius Springer, 1940, p. 50, 55 – 57, 108, 127, 153, 237, 238, 239, 425, 449, 463, 492 - 499, 500; Predescu, Lucian, "Enciclopedia *Cugetarea*, București, Ed. Cugetarea, 1940, p. 674; Fumagalli, Zaccaria, "La vascolarizzazione dell'ipofisi umana", "Zeitschrift für Anat. Und Entwgesch", 111, Bd. 1914, p. 266, 273, 277, 279, 280, 283, 284, 285, 286, 296, 297, 299; xxx. "Index bibliografic al lucrărilor științifice medicale. 23 August 1944 – 31 decembrie 1955", Buc. Ed. Medicală, 1956, p. 67; xxx, "Anuarul Universității 1939 – 1959", Iași, 1960, p. 6 – 8; Harris, G. W., în "Triangle" (revistă), 1963; Ilea, Th., Ghelerter, I., Duțescu, B., "Învățământul medical și farmaceutic din București", Buc., I.M.F. 1963, p. 156 – 157, litografiat; "Harris, G. W., "Le système nerveux central et les glandes endocrines", "Triangle" (Journal Sandoz des Sciences Médicales), vol. VI, no. 7, oct. 1964, p. 242 – 255; Voiculescu, Marin și Anghelescu, Mircea, "Medici – scriitori... scriitori – medici", Buc., Ed. Medicală, 1964, p. 243; Riga, I, Th. și Călin, Gh., "Dr. Fr. I. Rainer", Buc. Ed. Șt. , 1966, p. 70, 130, 180; Ianculescu, conf. Al. și Șerbănescu, dr. E., "Profesorul Gr. T. Popa (1892 – 1948)", "Viața medicală", XIV, 19, oct. 1967, p. 1353 – 1358 (cu foto); Gr. T. Popa, "Scrisori către Victor Iamandi", "Cronica", 50, 16 dec. 1967; Călinescu, George , "Istoria literaturii române. Compendiu", Buc., EPL, 1968, p. 383; Hangu, I., "Presa literară românească", vol. II/ Buc./ EPL, 1968, p. 212, 343, 401, 511, 593, 621; "Gr. T. Popa către Otilia Cazimir", "Cronica", 4 (155), 25 ian. 1969; Iancu, I., "Gr. T. Popa omul și profesorul", "Symposium", Iași, I, 2 – 3, mai - iunie 1969, p. 22; xxx: Gr. T. Popa - Remember", ibidem; Hăulică, Ion, "Gr. T. Popa maestrul și model", ibidem, p. 22 – 23; Atănăsoaie, Vasile și Bădescu, Cristian, "Gr. T. Popa – publicistul", ibidem, p. 23; Anghel, Paul, "Memoriile intelectualilor", Rom. lit.", II, 30 (42), 24 iul. 1969, p. 3; xxx/ Dr. Silviu Poenaru citează lucrările științifice ale lui Gr. T. Popa – citate de J. Tepperman în "Fiziologia endocrină și metabolică", Paris, 1969/, "Contemp.", 45/ 7 nov. 1969; Karețchi, A. și Cloșcă, C., "Publicații antifasciste ieșene", Iași, Comit. jud. Iași, al P.C.R. , secția propagandă, 1969, p. 26 – 27; Romanescu, C., "Facultatea de Medicină din Iași, 1870 – 1948", Iași, 1969, p. 247 – 253; xxx, "Institutul de Medicină și Farmacie din Iași. 1879 – 1969", Iași, p. 61 – 62; xxx, "Istoria medicinei

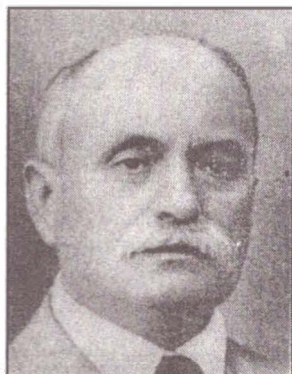
universale”/ sub îngrijirea lui V. Bologa/, Buc., Ed. Medicală, 1970, p. 372, 465; Boțescu, M și Scripcaru, Gh., “Preocupări deontologice la George Bogdan, Gr. T. Popa, I. Dinescu”, “Rev. med. chir. Iași”, LXXV, 4 oct. – dec. 1971, p. 1067, 1070; Ioniță, GH. I. și Karetchi, A., “Intelctuali ieșeni în lupta antifascistă”, Inst. de studii istorice și social – politice de pe lângă C. C. al P.C.R. , Sectorul din Iași, 1971, p. 67, 103, 224, 229, 232 – 233, 238, 247, 253, 253; Ivașcu, George, “Jurnal ieșean”, Buc., Ed. Cartea rom. , 1971, p. 8, 15 ; Iftimovici, Dr. Radu, “La enigmele neocrimei”, “Contemp.”, 48 (1621), 2 dec. 1972, p. 5; Bologa, V. L. , Brărescu, G. Duțescu, B., Milcu, Șt. M. , “Istoria medicinei românești”, Buc., Ed. Medicală, 1972, p. 320, 340 – 341, 371 (cu foto); Leon, Aurel, “Umbre”, vol. II, Iași, Ed. Junimea, 1972, p. 126 – 129; Golăescu , Maria, “Medici români în activitatea unor reviste literare”, comunicare la “A II-a reuniune științifică a istoriei medicinei”, Buc., 2 – 3, apr. 1973; Rusu, Valeriu, “Gr. T. Popa om de cultură”, ibidem; Brătescu, Dr. B., “Un educator: prof. Gr. T. Popa”, , “Muncitorul sanitar”, XXv, 29 (1205), 17 iul 1973, p. 3; Marinescu, C. Gh., Hagi, I., “Universitari ieșeni în mișcarea democratică și antifascistă”, “Viața Politehnicii”, LXIX, 1974, p. 4 – 5; Secăleanu, Const. , “Din amintirile unui tipograf”, “Cronica”, IX, 18 (431), 3 mai 1974, p. 6; Scripcaru, Gh. , Dodea, I. , Marinescu, C. Gh., “Medici ieșeni în mișcarea antifascistă”, ibidem, 27 (440), 5 iunie 1974, p. 8; Marcu, N., Petrovici, Gh., “Contribuția medicilor români la redactarea memoriilor – protest pentru ieșirea țării din războiul antisovietic”, “Viața medicală”, aug. 1974, p. 8; Popa, Gr. T., și Săhleanu, V., “Gr. T. Popa și Academia Română”, comunic. La ses. șt. “Rolul și locul Academiei Române în evoluția societății românești, 1918 – 1948”, Buc., 17 – 19 iunie 1975, în manuscris; Maței, Ionel, “Popa , Grigore T. (1892 – 1948)”, vol. “Personalități ieșene”, vol. II, Iași, 1975, p. 203 – 205; Voitin, Al., “Însemnările unui ucenic politic de odinioară”, Buc., Ed. Albatros, 1975, p. 67, 119 – 121; Iordan, Iorgu, “Memorii”, vol. I, Buc., Ed. Eminescu, 1976, p. 100; xxx, “Documente din arhive ieșene”, Buc., Ed. Minerva, 1976, p. 182, 218 – 221, 241, 242, 270 – 276; Iftimovici, Radu, “Creație românească în biologia universală”, Buc., Ed. Albatros, 1977, p. 92 – 94, 97, 99; Iordan, Iorgu, “Memorii”, vol. II, Buc., Ed. Eminescu, 1977, p. 264, 292; Neagoe, Stelian, “Triumful rațiunii împotriva violenței”, Iași, Ed. Junimea, 1974, p. 350, 356, 357, 358, 359, 367, 368, 434, 447, 474, 476, 477, 503, 616; xxx,

“Corespondența lui G. Căliescu cu Al. Rosetti (1935 – 1951)”, Buc., Ed. Eminescu, 1977, p. 61, 63; xxx, “Personalități ale științei. Mic dicționar”, Buc., Ed. șt. și encicloped., 1977, p. 239; Burgoveanu, Constantin, “Gr. T. Popa, luptător activ pentru democrație”, comunicare la Colocviul studentesc la a 50 – a aniversare a U. T. C.”, Buc., 6 – 7 martie 1978; Săhleanu, V. “Gr. T. Popa. Umanismul unui savant”, “Tribuna României”, 1138, 1 aug. 1978, p. 6; Crețeanu, Gh. “Profesor doctor Gr. T. Popa”, în vol. omagial “Prezențe active în cultura românească. Foști profesori și elevi ai Liceului Național din Iași”, /cu ocazia împlinirii a 150 de ani de la înființarea liceului/, Iași, 1978, p. 79 – 81; Ranga, V. și Popa, Gr. T., “Contribuția originală a lui Gr. T. Popa de dezvoltarea anatomiei moderne”, comunicare la a II-a conferință pe țară a anatomicștilor, Cluj, iulie 1978; Ungureanu, Gh. Ivănescu, D. Isac, Virginia, “Documente din arhivele ieșene”, vol. II, Buc., Ed. Minerva, 1978, p. 182, 318 – 221, 241, 242, 270 – 276; Iordan, Iorgu, “Memorii”, vol. III, Buc., Ed. Eminescu, 1979, p. 13, 14 – 15, 78; Ivănescu, D., “Scrisori de la George Topârceanu”/către Gr. T. Popa/, “Almanahul Convorbiri literare '80”, Iași, red. “Conv. lit.” 1979, p. 60 – 70; Leon, Aurel, “Umbre”, vol. IV, Iași, Ed. Junimea, 1979, p. 64 – 66; Marinescu, C. Gh., “Un secol de învățământ medical superior la Iași”, vol. II, Institutul de medicină și farmacie (1948 – 1979)”, Iași, Întrepr. Poligrafice, 1979, p. 10, 14, 18, 19 – 20, 97 – 98, 159, 180, 189, 255; Popa – Levandrovski, Maria Magdalena, “Prof. Gr. T. Popa și activitatea științifică în Anglia”, comunic. La U.S.S.M., secția Ist. Med., iulie 1979, Buc.; Rainer, Fr. I., “Jurnal”, Buc., Ed. Eminescu, 1979, p. 86, 143, 153, 279, 343; Romanescu, C., “Un secol de învățământ medical superior la Iași, vol. I, Facultatea de medicină (1979 – 1948), Iași, Întrepr. Poligr. Iași, 1979, p. 6, 66, 70 – 71, 92, 97, 109 – 112, 132, 134, 146, 147, 166; Sadoveanu Mihail/ Scrisori/ către Gr. T. Popa/ Cu o prezențare de / D. Ivăneșcu”, “Conv. Lit.”, 4 apr. 1979, p. 11; Stavri, Gr., Mariciuc, P., “Institutul de medicină și farmacie Iași. Anuar Centenar I. M. F. (1879 – 1979)”, /Iași/, /1979/ p. 9, 23, 52; Vancea, Petre, “Din nou lumină”, Buc., Ed. Eminescu, 1979, p. 203, 214, 220 – 221; Zaharia, Gh. (coordonator), “Iașul în lupta revoluționară și democratică”, Iași, Ed. Junimea, 1979, p. 220, 226, 311; xxx, “Institutul de Medicină și Farmacie Iași. 1879 – 1979”, Întrepr. Poligr. “Arta grafică” Buc., 1979, / volum festiv/, p. 36, 51, 73; xxx, “Scrisori către Al. Rosetti (1916 – 1968)”, Buc., Ed. Minerva, 1979,

p. 79, 109, 110; Brătianu, Gh. I., "Tradiția istorică după întemeierea statelor românești", Buc., Ed. Eminescu, 1980, p. 11; Dan, Ilië, "Confluente. Reviste literare ieșene în perioada interbelică", Buc., Ed. Eminescu, 1980, o. 111; Niculiță, Gh., "Pagini din eroica epopee", "Inf. Buc.", 8364, 21 aug. 1980, p. 1 – 2; "Istoria științelor din România. Medicina" (sub redacția lui Șt. M. Milcu și B. Duțescu), Buc., Ed. Acad. R.S.R., 1980, p. 99, 105, 114 – 115; Ariens – Kappers, C. V., "Handbuch der vergleichenden Anatomie der Wirbeltiere (bolk, Göppert, Kallius, Lubosch)", vol. III, Zentrales Nervensystem, p. 317; Basir, M. A., "The vesicular supply of the pituitary body in dog", "Journal of Anatomy", vol. 66,?, p. 387; Bluntschli, H., "Zur Frage nach der funktionellen Struktur und Bedeutung der harten Hirnhaut", Wilhelm Roux, "Archiv für Entwicklungsmanil der Organisme", Band 106, ?, p. 303; Collin, Rémy, "Les hormones" "Sciences d'aujourd'hui", Paris, Ed. Albin Michet, ?, p. 72, 287, 289; Cushing, H., "Posterior pituitary activity from an anatomical Standpoint", "Journal of pathology", vol. 9, ?, p. 539; Espinasse, Paul G., "The developpement of the hypophysiportal system in man", "Journal of Anatomy", vol. 78, ?, p. 11; Florentin, P., "Sur la vascularisation des noyaux végétatifs du diencéphale chez les téléostéens", "Comptes Rendus de la Soc. de Biol. de Paris", vol. 122, ?, p. 1090; Kokot, U.; "Über den bauplan des foetalen Hirnschädels", "Beiträge zur Anatomie funktioneller system", Band I, ?, p. 472, 473, 486; Krauss, E. J., "Die morphologischen Veränderungen der menschlichen Hypophyse nach Zerstörung der Zwischenhirnbasis, besiehungweise des Hypophyestiels und deren falge", "Vurchows Archiv", Band 286, ?, p. 665; T. von Lanz, "Über die Rückenmarkshäute. 1. Die Konstruktive From der harten haut des menschlichen Rückenmarks und ihrer Bänder", "Wilhelm Roux" Archiv für Entwicklungsmechanik der Organismen:, vol. 118, ?, p. 253; Zimmermann, G. "Über die Dura-mater encephali und die Sinus des Schädelhöhle des Hundes", "Zeitschrift für Anatomie und Entwislungsgeschichte", Band 106, ?, p. 119, 120, 121, 123, 124, 125; "Arhiva Comitetului județean Iași, fond "Memorii", p. 17.

POPESCU, SPIRIDON C.

S-a născut la 13 august 1864 în satul Rogojeni, comuna Suceveni, județul Covurlui, ca fiu al țăranului sărac și croitor, Constantin Dumitrașcu (cunoscut în sat sub numele de Constantin al Popei) și al Saftiei, țărancă analfabetă, fiica lui Neculai Tofan.

Spiridon sau Spiru “sîn Popa”, a fost trecut în actele școlii primare, sub numele de Spiridon Popescu, de către învățătorul său.

Primele trei clase primare le-a urmat în Rogojeni, repetând fiecare clasă, datorită bătăilor pe care le primea de la învățător, îndepărtându-l de carte (1871 – 1877).

Mutându-se la Oancea, urmează cursurile clasei a IV-a, obținând premiul I (1878).

În 1879 se înscrie la Seminarul din Galați, apoi intră, ca bursier, la Seminarul din Socola – Iași. Nesimțindu-se atras de haina preotească renunță la continuarea studiilor seminariale, transferându-se la liceul teoretic ieșean, pe care-l absolvă în 1890. Ca să se poată întreține la școală a fost nevoit să îndeplinească mărunte slujbe, cum ar fi cea de cântăreț bisericesc și de dascăl. Fiind un bun elev, a fost delegat, (“președinte – delegat”), în comisia de examinare a elevilor din satul natal, cu care ocazie propune înființarea unei școli de adulți și ținerea de conferințe la sate.

Trecând examentul de bacalaureat (1897) în litere și științe, se înscrie la Școala Politehnică din București, dar după un an, renunță și se înscrie la Facultatea de Științe, secția matematici și științe fizice, a Universității Mihăilene din Iași. În acel oraș debutează la revista “Arhiva”, în numărul 6 din 1890.

Fiind sărac, se înscrie în 1891 la Școală Normală Superioară din Iași, ca bursier, unde îl cunoaște pe Garabet Ibrăileanu, de care-l va lega o strânsă prietenie, până la moartea sa.

Ca urmare a hranei spirituale cu care s-a “alimentat” la cercurile socialiste pe care le frecventa, din ziarele mișcării socialiste, s-a orientat către mișcarea poporanistă. Participând la “Al XIII-lea

Congres studentesc”, ținut la Roman, în 1892, a ținut o remarcabilă cuvântare: “Considerațiuni psihologice din viața țaranului român”, lucrare care constituie o profesiune de credință politică, pe linia căreia va merge tot restul vieții sale, în scrierile sale, conferința sa ridicând sala în picioare, fiind editată, un an mai târziu, în “Arhiva”, ieșeană.

Cu un an înainte de a-și susține examenul de licență este numit în 1894 octombrie 10, profesor suplinitor de matematică, la Gimnaziul real “Manolache Costache Epureanu” din Bârlad, la care, alături de Matematică, mai predă și Contabilitatea. În perioada staționării sale la Bârlad s-a căsătorit cu Elena Grosu (cumnata lui Constantin Stere); a dat examenul de licență (14 oct. 1895), după ce îl mai dăduse de două ori, fără succes, în același an.

În 1897 este numit profesor și director la Gimnaziul real din Vaslui, începând cu data de 1 septembrie. Acolo a cunoscut doi mari propagatori ai culturii, în rândurile țăranilor: Ion Adam și Mihai Pastia, învățători și scriitori. Toți trei se consacră muncii culturale la sate, căutând să amelioreze situația economică a țăranilor, inaugurând prima bibliotecă sătească în județul Vaslui. Fiind considerați agitatori socialiști, Mihai Pastia a fost mutat la Galați, unde și-a continuat activitatea politică socialistă, iar Spiridon Popescu a fost mutat disciplinar la Tulcea (11 mai 1899), unde continuă să activeze pe linia culturalizării țăranilor, colaborând la ziarul gălățean, “Avântul”, “scos” de prietenul său, Mihai Pastia.

Considerând că alături de Pastia ar putea să activeze pe tărâm social, mai fecund, se mută (1901 la Galați, unde, alături de vechiul său prieten, la care s-a adăugat scriitorul Jean Bart, recrutează muncitori din port și deschid cu ei o școală de adulți, la care se țineau cursuri, în mod gratuit. Absolvenții școlii obțineau astfel drept de vot direct. Tot în perioada sa gălățeană publică celebrele sale articole, “Scrisori către învățători, preoți și către cei ce vor să-și cunoască neamul”, orientate ideologic pe linia poporanismului.

Pe când era profesor la Tulcea a trimis o scrisoare lui Spiru Haret prin care își manifesta neîncrederea în acțiunea de redeșteptare a satelor, prin învățători; scrisoare la care Spiru Haret i-a răspuns la 29 decembrie 1901:

“/.../ Cine s-a ocupat vreodată de învățător, odată numit/ în posturi de răspundere în Ministerul Învățământului Public, așa cum de altfel și Spiridon Popescu fusese director al învățământului primar din acel minister/?”

Cine a căutat să-i ridice moralul, să-i susțină, să-l îndrepteze, să-l consilieze? Până mai ieri/... /îi numea, îi scotea, îi transfera, și-i jupuiam pe toți, începând cu ministrul, trecând pe la prefect, revizor școlar, deputat, alegător influent și terminând cu primarul și notarul școlar, deputat, alegător influent și terminând cu primarul și notarul satului. Poftim de fă naționalism și umanitarism în asemenea condiții dacă-ți dă mâna. /.../ Ei bine, cu toate acestea, cercul învățătoresc îmi dă mai multe dovezi de vitalitate și înțelegere a rolului lui decât celelalte corpuri cu care am a face.

Vei zice că mișcarea cea bună printre învățători este departe de a fi generalizat. Asta e sigur /.../, cu toate acestea, mișcarea nu numai / că/ a continuat, dar ia avânt din ce în ce mai mare.

Iată pentru ce am deplină încredere în succes și pentru ce lucrez și voi mai lucra în această direcție, cu același /i/ foc ca și când aș /i/ avea numai 25 de ani. Multe am întreprins, mai multe decât poate spera un om cu minte să poată duce la bun capăt.

Dar dacă, când voi închide ochii, voi vedea că sămânța aceasta nu s-a p /i/ erdut, voi putea zice că nu am trăit degeaba.”¹⁾

Sp. Popescu a desfășurat o intensă activitate culturală în slujba țărâminii, creând “Liga *Deșteptarea*”, a cărei director a fost. Activitatea ei s-a desfășurat în casa în care locuia în București.

În 1906 se crease un curent de opinie care viza numirea sa în postul de director al *Liceului “Mihai Viteazul”* din Capitală. Un influent ziar al vremii²⁾ scria: “O foarte bună numire ar fi fost aceea a d-lui Spiridon Popescu ca director al liceului *Mihai Viteazul* din București. Dar d. Popescu nu crede că se poate primi distincții de la actualul ministru”

În cele din urmă a fost numit director la acel lieu (1904), fiind obligat să se mute în București. Datorită muncii sale pe tărâm pedagogic, prietenul său, Spiru Haret, fiind ministrul Instrucțiunii Publice, l-a numit inspector general al Învățământului primar. Volumul său, editat la Galați, “Contribuțiune la munca pentru ridicarea poporului. Scrieri către învățători. Bucăți de citit la șezători și cercurile culturale. Uscături”, a fost premiat de către Academia Română, la cererea lui Spiru Haret, deoarece era inspirată de politica lui Haret de luminarea satelor. Acea carte a cunoscut până în 1928 patru ediții.

Sp. Popescu a făcut parte din Comitetul de redacție al revistei “Comoara tinerimii”, colaborând la ea cu diferite articole.

Cea mai lungă perioadă a creației sale este legată de revista “Viața

Românească” apărută la Iași în 1906. La acest periodic a colaborat cu cele mai valoroase lucrări ale sale, consacându-l ca pe un scriitor valoros, ancorat în realitățile sociale ale țării.

În 1910 Spiridon Popescu a fost unul dintre președinții comisiei de înaintare în grad a învățătorilor; ceilalți președinți ai celorlalte trei comisii erau G. Bogdan – Duică, Solomon Halită și P. Fântănaru.

Din 1913 începe redactarea, singur sau în colaborare, a unor manuale didactice (Cărți de citire, Aritmetici).

În 1916 trece cu catedra de la “Mihai Viteazul”, la Liceul “Gheorghe Lazăr”

În aprilie 1917 a semnat Manifestul și Programul “Partidului Muncii” înființat la Iași la 22 aprilie 1917 de către George Diamandy, M. Carp, I. P. Rădulescu, dr. N. Lupu, N. D. Protopopescu, M. Macovei, Gr. Iunian, dr. Ar. Hesselman, Tilică Ioanid, prof. univ. Petre Bogdan, dr. I. Cantacuzino, Deodat Țăranu, Eugen Goga, Spiridon Popescu și Mihai Pastia.

După încetarea războiului, Sp. Popescu și-a reluat colaborarea la “Viața Românească” Intrând în politică, a devenit deputat, senator, pentru scurte perioade.

A făcut parte din Comitetul Central al Partidului Țărănesc (înființat la 18 – 19 noiembrie 1919), devenind deputat al județului Covurlui, din partea aceluia partid.

În martie 1920 a intrat în noul Comitet Executiv al Partidului Țărănesc, alături de Ion Mihalache, Paul Bujor, Virgil Madgearu și I. Răducanu.

A încetat din viață în București, la 8 mai 1933, fiind incinerat la Crematoriul “Cenușa”.

A colaborat sub adevăratul său nume, sau sub pseudonimele S. P. Rogojeanu, N. Tofan, Tofan, N. Dumbravă (până la 1 ianuarie 1901) la următoarele publicații (indicate în ordine alfabetică):

“Adevărul”; “Albina”; “Almanahul învățătorilor și învățătoarelor din România”, Focșani; “Arhiva Societății științifice și literare”; “Avântul”; “Calendarul gospodarilor pe 1924 și pe 1935”; “Comoara tinerimii”; “Cultura română”; “Curentul Nou”, Galați; “Evenimentul literar”; “Evenimentul literar și artistic”; “Flacăra”; “Liga *Desteptarea*”; “Lupta”, Iași; “Revista Asociației Învățătorilor și Învățătoarelor din România”; “Revista Democrației Române”; “Școala Normală”; “Școala și viața”; “Viața Românească”

Întreaga sa activitate și operă s-a îndreptat către progresul economic și spiritual al satelor, el fiind atașat, cu întreaga sa ființă,

cauzei țărănești.

Când la Congresul studentesc de la Roman (1892) afirma că țărani sunt tratați mai rău decât vitele, a fost stigmatizat ca “rebel” și “instigator”

Datorită luptei sale de culturalizarea țăranilor, conservatorii l-au amenințat cu privarea de libertate. Era convins că cea mai arzătoare dorință a țăranilor era posesiunea pământului.

“Vei cere să vorbești/ cu țărani/ despre apă, de pildă; țaranul te va întrerupe c-o singură vorbă: pământ, domnule!. Vei cerca să vorbești despre aer – pământ domnule! vei auzi. Vei vrea să-i vorbești despre condițiile de dezvoltare a plantelor: pământ domnule!”³⁾

Prozele sale redau autenticitatea vieții țaranului de atunci, autorul fiind sub influența puternică a poporanismului.

Nu numai viața țaranului era tema predilectă a lui Spiridon Popescu, ci și a fiilor de țărani, cu groaza lor de școală, fie din cauza pedepselor corporale primite, fie din cauza învățătorilor nepregătiți.

Ca un precursor al lui Rebreanu, descrie într-un realism dramatic epopeea răscoalei din 1907.

“Proza literară a lui Spiridon Popescu e săracă în fabulație și inventivitate, nefiind dotat cu o fertilă putere de plăsmuire, scriitorul se repetă, stimulând, pe această cale, interesul pentru lumea pe care dorește s-o arate în adevărata ei lumină. Ardoarea pledării în favoarea cauzei oamenilor din rândul cărora se trăgea, îi asigură suflul necesar creației literare. El se definește astfel ca un scriitor integru, cu profil artistic distinct, dominat de atitudinea militantă și însuflețit de sentimente profund umane.”⁴⁾

BIBLIOGRAFIE

A. În volume

-“Considerații psihologice din viața țaranului român”, Iași, Tip. Goldner, 1893, broșură.

-”Contribuțiune la munca pentru ridicarea poporului (Scrisori către învățători). Bucăți de citit la șezători și cercurile culturale. Uscături”, Galați, Editura Tipo – litografiei Moldova, 1904, 298 p.

-”Contribuție la munca pentru ridicarea poporului. (Scrisori către învățători, preoți și către cei ce vor să-și cunoască neamul)”, lucrare premiată de Academia Română; ed. a II-a, Buc., Ed. Librăriei Naționale, 1911, 220 p. ; ed. a III-a, Buc., Ed. Viața Românească, 1921, 286 p.; ed. a IV-a , revăzută și adăugită, Buc., Ed. Librăriei

Alcalay et Co. , 1927 – 1928, 336 p.; ed. a V-a, revăzută și adăugită, Buc., Ed. Librăriei Alcalay, f.a.

- “Din povestirile unui vânător de lupi”, Buc., Librăria Leon Alcalay, B, p. t. nr. 707, 1911, 83 p.

- “Moș Gheorghe la expoziție”, Nuvele, Buc., Inst. de arte grafice Universală, 1912, 306 p.; ed. a II-a, Buc., Tip. Universală Viața Românească, 1922, 304 p.; ed. a III-a, ibidem, 1922, 304 p.

- “Zori de iulie”, Nuvele și schițe, Buc., Ed. Librăriei Școalelor C. Ștefea, 1912, 302 p.

- Lectii de compuneri și gramatică pentru clasa III primară”, Buc., Ed. Alcalay, 1925, în colaborare.

“Lectii de compuneri și gramatică pentru clasa IV primară”, ibidem, 1925, în colaborare.

- “Carte de citire pentru clasa a III-a primară”, ed. a IV-a , Buc., ibidem, 1928, 279 p. , în colaborare.

- “Carte de citire de clasa II-a”, ibidem, f.a., în colaborare.

- “Carte de citire de clasa II-a “, ibidem, în colaborare.

“Carte de citire de clasa IV”, ibidem, în colaborare.

- “Aritmetică pentru clasa I urbană” f.a., în colaborare.

- “Aritmetică pentru divizia I rurală” f.a., în colaborare.

- “Aritmetică pentru clasa II urbană”, f.a., în colaborare.

- “Aritmetică pentru divizia II rurală”, f.a., în colaborare.

- “Aritmetică pentru clasa III urbană”, f.a., în colaborare.

- “Aritmetică pentru clasa IV urbană”, f.a., în colaborare.

- “Moș Gheorghe la expoziție”, Buc., ESPLA, B.p.t., 1950, postum; ed. a II-a , Buc., Ed. Tineretului, colecția “Biblioteca școlarului”, 1956, postum; ed. a III-a, Buc., Ed. Tineretului, “Biblioteca școlarului”, nr. 27, 1962, ed. îngrijită și prefațată de I.

D. Bălan, postum.

- “Pagini alese”, ed. îngrijită și prefațată de I. D. Bălan, Buc., ESPLA, B. p.t., 1959, postum.

- “Om nou”, roman în pregătire, anunțat de autor, în 1906.

- “Aritmetică”, 1913, în colaborare.

B. În periodice

“Din viața satului meu. Credințele săteanului despre școală și efectul ei”, “Arhiva”, Iași, II, 6 dec. 1890, p. 323 – 329.

“Rezultatele școlii rurale”, “Lupta”, Iași, VIII, 1523, 1891, p. 1 – 2; nr. 1524, p. 2 – 3.

“Din viața satului meu. Lupta pentru existență”, “Adevărul”, VI,

1295, 16 sept. 1892, p. 1, 2; Considerațiuni psihologice din viața țaranului român”, “Arhiva”, IV, 5 – 6, 1893, p. 217 – 234.

“Viața la țară. Scrisori către vărul meu”, “Evenimentul literar”, Iași, 1, 20 dec. 1893, p. 2 (Scrisoarea I și Scrisoarea a II-a).

“Viața la țară. Scrisori către vărul meu. Scrisoarea a III-a”, ibidem, 2, 27 dec. 1893, p. 3.

“Viața la țară. Scrisori către vărul meu. Scrisoarea a IV-a”, “Evenimentul literar”, 3, 3 ian. 1894, p. 2.

“Viața la țară. Scrisori către vărul meu. Scrisoarea a V-a”, ibidem, 7, 31 ian. 1894, p. 2 – 3.

“Viața la țară. Scrisori către vărul meu. Scrisoarea a VI-a”, ibidem, 9, 11 febr. 1894, p. 2 – 3.

“Viața la țară. Scrisori către vărul meu”, ibidem, 11, 27 febr. 1894, p. 3.

“Viața la țară. Scrisori către vărul meu”, ibidem, 13, 14 martie 1894, p. 2 – 3.

“Moș Alisandru” (interviewuri), ibidem, 15, 28 martie 1894, p. 2 – 3.

“Ceva din povestea anului 1893”, ibidem, 19, 25 apr. 1894, p. 3.

“Unde m-ați îngropat?”, ibidem, 20, 2 mai 1894, p. 2.

“Amintiri din copilărie”, ibidem, 24, 30 mai 1894, p. 2 – 4.

“Viața la țară. Scrisori către vărul meu”, ibidem, 25, 6 iunie 1894, p. 2 – 3.

“Viața la țară. Scrisori către vărul meu”, ibidem, 30, 11 iulie 1894, p. 2 – 3.

“Viața la țară. <<Popa Rusu>>”, ibidem, 31, 18 iulie 1894, p. 1-4.

“Viața la țară. Zori de iulie”, ibidem, 34, 8 aug. 1894, p. 3 – 4.

“Sanie, căruța și calul. Poveste auzită”, ibidem, 38, 5 sept. 1894, p. 2.

“Din pension”, ibidem, 40, 19 sept. 1894, p. 1 – 2.

“Taifasuri cu Moș Gheorghe”, “Albina”, Buc., 1, 28 – 29, 12 – 19 apr. 1898, p. 886 – 895; nr. 30, 26 apr. 1898, p. 951 – 955; nr. 31, 3 mai 1898, p. 975 – 978.

“Meșteșugul scrierii”, ibidem, 1, 32, 10 mai 1898, p. 1008 – 1012.

“Cine face cartea?”, ibidem, I, 33, 17 mai 1898, p. 1035 – 1038.

“Comoara”, ibidem, II, 20, 14 febr. 1899, p. 614 – 618; nr. 21, 21 febr. 1899, p. 648 – 653; nr. 22, 28 febr. 1899, p. 679 – 684.

“Dușmanul (Copie după natură)”, ibidem, III, 1 – 2, 1899, 3 –

10 oct. 1899, p. 6 – 13.

“Scrisoare deschisă către <<Epoca>>”, “Adevărul”, XII, 3419, 1899, p. 3 (Ediție de seară).

“Orfan”, “Avântul”, I, 3, 17 sept. 1900, p. 3.

“Socoteala”, ibidem, I, 4, 24, sept. 1900, p. 1 – 2.

“Din năzdrăveniile lui moș Dumitru” (Fragment), ibidem, I, 5, 1 oct. 1900, p. 3; nr. 8, 22 oct. 1900, p. 2.

“Visul meu”, ibidem, I, 6, 8 oct. 1900, p. 1 – 2.

“Contravenție”, ibidem, I, 7, 15, oct. 1900, p. 3.

“Prietenia”, ibidem, I, 8, 22 oct. 1900, p. 4; nr. 9, 29 oct. 1900, p. 10; nr. 10, 5 noiembrie 1900, p. 2; nr. 11, 12 noiembrie 1900, p. 2; nr. 12, 19 noiembrie 1900, p. 2; nr. 13, 26 noiembrie 1900, p. 2; nr. 14, 3 dec. 1900, p. 2; nr. 15, 10 dec. 1900, p. 2.

“În preajma sinuciderei (file găsite)”, ibidem, I, 9, 29 oct. 1900, p. 3.

“Revoluție și rezoluție”, ibidem, I, 10, 5 noiembrie 1900, p. 2.

“Ah! Kakia vrenină”, ibidem, p. 3.

“Boierul... în șant”, ibidem, I, 11, 12 noiembrie 1900, p. 3.

“Conștiința națională”, “Noua Revistă Română”, 22, 15 noiembrie 1900, p. 364 – 373; nr. 23, 1 dec. 1900, p. 411 – 415.

“Din viața reală”, “Avântul”, I, 13, 26 noiembrie, 1900, p. 3.

“La cireșe”, ibidem, I, 14, 3 dec. 1900, p. 3.

“În cumpănă!...”, ibidem, I, 17, 24 dec. 1900, p. 3.

“Taifasuri cu moș Gheorghe”, “Albina”, IV, 13 – 14, 24 – 31 dec. 1900, p. 355 – 357.

“Doctorul și baba (doftoroaia)”, ibidem, IV, 15 – 16, 7 – 14 ian. 1901, p. 405 – 410.

“Forța noastră. Din vacanțele de iarnă”, “Avântul”, I, 20, 14 ian. 1901, p. 3; nr. 21, 21 ian. 1901, p. 3; nr. 22, 28 ian. 1901, p. 3; nr. 23, 4 febr. 1901, p. 3; nr. 24, 11 febr. 1901, p. 3.

“Cât învață doctorii?”, “Albina”, IV, 17, 21 ian. 1901, p. 455 – 456.

“Cum învață doctorii meșteșugul doctoricesc”, ibidem, IV, 18, 28 ian. 1901, p. 478 – 480.

“De unde știu doctorii ce-i în coșul omului”, ibidem, IV, 19, 4 febr. 1901, p. 501 – 506.

“Conștiința națională”, “Avântul”, I, 26, 1901, p. 2; 27, 1901, p. 2; nr. 28, 1901, p. 2; nr. 29, 1901, p. 2; nr. 30, 1901, p. 2; nr. 31, 1901, p. 2.

“Apărarea... națională!” ibidem, I, 30, 1901, p. 2.

“Dezertorul”, “Albina”, V, 2, 1901, p. 34 – 37.

“Moș Ion Postelnicul (Copie proaspătă după natură)”, ibidem, VII, 1, 1903, p. 14 – 17.

“Din vacanțele de Crăciun (Amintire)”, ibidem, VII, 12 – 13, 1903, p. 218 – 223.

“Scrisori către învățători”, ibidem, VII, 2, 1903, p. 44 – 47; nr. 3, p. 62 – 65; nr. 4, p. 90 – 93; nr. 5, p. 121, 126; nr. 6, p. 147 – 151; nr. 7, p. 169 – 172; nr. 8, p. 201 – 204; nr. 9, p. 229 – 231; nr. 10, p. 257 – 260; nr. 11, p. 285 – 288.

“Scrisori către învățători”, ibidem, VII, 14, 1904, p. 255 – 257; nr. 16, p. 309 – 312; nr. 17, p. 342 – 345; nr. 18, p. 365 – 366; nr. 20, p. 421 – 426; nr. 22, p. 478 – 482; nr. 24, p. 538 – 543; nr. 26, p. 598 – 602; nr. 30, p. 690 – 698; nr. 46 – 47, p. 1115 – 1118.

“Un dor de peste Prut”, “Albina”, VIII, 1, 1904, p. 18.

“Justificarea trecerii prin școală”, “Avântul”, seria a II-a, anul I, 33, 1904, p. 3 (Din vol. “Scrisori către învățători”).

“Din vremea răcanului”, “Cultura română”, Iași, 1, 1904, p. 26 – 29; reprodus în “Avântul”, 1, 39, 1904, p. 1 – 2.

“Întâia mea vânătoare de lup”, “Comoara tinerimii”, 1, 1, 1905, p. 18 – 21.

“Din viața la țară. I, Unde am văzut înt-iași dată lup”, ibidem, 1, 6, 1905, p. 131 – 134.

“Din viața la țară. II, Din obiceiurile lupului”, ibidem, 1, 8, 1905, p. 171 – 173.

“Din viața la țară. III, Tactica lupului”, ibidem, 1, 9, 1905, p. 206 – 208.

“Viața la țară. IV, Jertfele lupului”, ibidem, 1, 10, 1905, p. 232 – 234.

“Din viața la țară. V, Jertfele lupului”, ibidem, 1, 11, 1905, p. 247 – 248.

“Amintiri (Despre Rogojeni)”, “Curentul nou”, 1, 1, 1905, p. 26 – 35.

“Din viața la țară. Din vacanțele de iarnă”, “Comoara tinerimii: 1, 12, 1905, p. 282 – 285.

“Viața la țară. Vânătoarea de lupi”, ibidem, 1, 13, 1906, p. 303 – 305.

“Educarea elevilor prin elevi”, “Rev. generală a învățământului”, 1, 7, 1906, p. 519 – 525.

“Viața la țară. Cârlan țiganul”, ibidem, 1, 14, 1906, p. 320 – 323.

- “Viața la țară. Răcii”, ibidem, I, 15, 1906, p. 356 – 359.
- “Viața la țară. Lăcustele”, ibidem, I, 16, 1906, p. 376 – 379.
- “Învățătorul târgoveț”, “Rev. gen. a învăț.”, I, 9, 1906, p. 688 – 692.
- “În Măstăcani...”, “Viața Rom”. I, 2, 1906, p. 197 – 212 (în nota de subsol se specifică: Fragment din romanul <<Om nou>> ce va apare în cursul acestui an”).
- “Viața la țară. Vânătoarea de pește (I)”, “Comoara tinereții”, I, 18, 1906, p. 429 – 431.
- “Controlul învățământului (Revizor și școlari)”, Rev. gen a învăț.”, II, 1, 1906, p. 8 – 16.
- “Viața la țară. Vânătoarea de pește (II)”, “Comoara tinereții”, I, 19, 1906, p. 450 – 452.
- “Viața la țară. Vânătoarea de pește (III)”, ibidem, I, 20, 1906, p. 471 – 473.
- “La țintă”, “Viața rom.”, I, 5, 1906, p. 227 – 232.
- “Viața la țară. Vânătoarea de pește (IV)”, “Comoara tinereții”, I, 21, 1906, p. 495 – 497.
- “Crâșma lui Lache”, “Viaț rom.”, I, 9, 1906, p. 325 – 332.
- “Vorbe și fapte. La elevi și la profesori”, “Rev. gen. a învăț.”, II, 5, 1906, p. 317 – 326.
- “Vorbe și fapte. La elevi și la profesori”, ibidem, II, 6, 1907, p. 422 – 431.
- “Moș Gheorghe la expoziție. Din psihologia celor mulți (I)”, “Viața rom.”, II, 4, 1907, p. 44 – 70; II, 5, 1907, p. 212 – 235 (partea a II-a).
- “Fericire...”, ibidem, III, 11, 1908, p. 159 – 163.
- “Vorniceii”, ibidem, IV, 1, 1909, p. 24 – 40.
- “Izbăvirea blăstămului”, ibidem, IV, 3, 1909, p. 312 – 322.
- “Rătăcirea din Stoborâni (I)”, ibidem, IV, 5, 1909, p. 161 – 182; partea a II-a, IV, 6, 1909, p. 334 – 349; partea a III-a, IV, 7, 1909, p. 8 – 23; partea a IV-a, IV, 8, 1909, p. 169 – 177.
- “Norocul lui moș Toma”, “Albina”, XIII, 1909, p. 186 – 189; 353 – 357; XIV, 1910, p. 395 – 399, 489 – 492.
- “Începutul luptei”, ibidem, XIII, 1909, p. 947 – 950.
- “Învățătura”, ibidem p. 1030 – 1033.
- “Cât i-e dat omului să vadă și să pătimească”, ibidem, XIII, 1909, p. 1057 – 1060.
- “Începutul gospodăriei”, ibidem, XIII, 1909, p. 1121 – 1124.
- “De unde se vede cum poate cineva învăța să fie om în casa

lui”, *ibidem*, XIII, 1909, p. 1366 - 1369.

“Hotărârea nestrămutată, “*Viața rom.*”, V, 9, 1910, 376-382.

“De unde poate învăța un om să fie om în viața lui”, “*Albina*”, XIV, 3, 1910, p. 57 - 60.

“Vine holera (Documente omenеști), “*Viața rom.*”, V, 10, 1910, p. 112 - 114.

“Vorba dulce mult aduce”, “*Albina*”, XIV, 10, 1910, p. 266 - 269.

“Tot făcut mi-a fost”, (Documente omenеști), “*Viața rom.*”, VI, 1, 1911, p. 97 - 99.

“Mărunțișuri din carnetul unui director de minister (Documente omenеști)”, *ibidem*, VI, 2, 1911, p. 225 - 227.

“De unde vine mahnirea părinților”, “*Albina*”, XIV, 23, 1911, p. 601- 603.

“Să dea ordin pentru dreptate!... (Documente omenеști)”, “*Viața rom*” VI, 3, 1911, p. 389 - 394.

“Râsul satului”, “*Albina*”, XIV, 30, 1911, p. 788 - 790.

“De unde se vede cum părinții nu bagă de seamă la împodobirea copiilor cu cinste”, *ibidem*, XIV, 40, 1911, p. 1214 - 1216.

“Cum vine ispita furtului”, *ibidem*, XIV, 43 - 44, 1911, p. 1317 - 1319.

“Munciuna, soră cu furtul”, *ibidem*, XIV, 47 - 48, 1911, p. 1437 - 1439.

“Clevetirea și zavistia sunt tot furturi”, *ibidem*, XIV, 51, 1911, p. 1587 - 1588.

“Diplomata din Vădeni”, “*Viața rom.*”, VI, 11, 1911, p. 244 - 258.

“De la târg”, “*Flacăra*”, Buc., I, 12, 7 ian. 1912, p. 92 - 93.

“Femeia și taina (Poveste)”, “*Viața rom.*”, VII, 2, 1912, p. 183 - 186.

“Cum se poate înconjura ispita”, “*Albina*”, XV, 38, 1912, p. 1629 - 1630.

“Foița noastră. Acasă la noi!...”, “*Liga Deșteptarea*”, I, 1, 1912, p. 2 - 3; nr. 2, p. 2 - 3; nr. 3, p. 1, 2 - 3; nr. 4, p. 2 - 3; nr. 5, p. 2 - 3; nr. 6, p. 2 - 3; nr. 7, p. 2 - 3; nr. 8, p. 2 - 3; nr. 9, p. 2 - 3; nr. 10, p. 2 - 3; nr. 11, p. 2 - 3, nr. 12- 13 - 14, p. 2 - 4.

“Spiru Haret (Amintiri și note)”, “*Viața rom.*”, VIII, 1, 1913, p. 22 - 31.

“Vorbe de clacă”, “*Liga Deșteptarea*”, I, 33, 1913, p. 1.

“Politica noastră”, *ibidem*, I, 37, 1913, p. 1.

- “Pentru cei de-acasă”, ibidem, I, 39, 1913, p. 3.
- “Pentru cei de-acasă”, “Albina”, XVI, 40 – 41, 1913, p. 1805 – 1806.
- “Fapte de români și de creștini!”, “Liga Deșteptarea”, I, 42, 1913, p. 1.
- “Împotriva fărădelegilor”, ibidem, I, 50, 1913, p. 1 – 2.
- “Un an de încercare”, ibidem, II, 1, 1913, p. 1.
- “Înnoiri obștești”, ibidem, II, 2, 1913, p. 1.
- “Să dea ordin pentru dreptate!...”, (din vol. “Zori de iulie”), ibidem, p.2 – 3; nr. 3, 1913, p. 2 – 3; nr. 4, 1913, p. 2 – 3.
- “Zori de iulie” (din vol. “Zori de iulie”), ibidem, II, 6, 1913, p. 2 – 3.
- “În preajma unei reforme agrare”, ibidem, II, 9, 1913, p. 2 – 3.
- “Răspuns d-lui Victor N. Pop”, ibidem, II, 11, 1913, p. 1 – 2.
- “Frământări între partide”, ibidem, II, 31, 1914, p. 1.
- “Lămuriri d-lui Vasile Butfai”, ibidem, II, 33, 1914, p. 1.
- “Clevetiri”, ibidem, II, 36, 1914, p. 1.
- “În durdura războiului”, ibidem, II, 51 – 52, 1914, p. 1.
- “Învățătorul în satul ideal”, ibidem, p. 4 – 6 (din vol. “Contribuțiune la munca pentru ridicarea poporului”).
- “Martor (Documente omenеști)”, “Viața rom.” X, 5 – 6, 1915, p. 211 – 214.
- “Starea învățământului (Primar și normal primar)”, “Școala Normală”, I, 2, 1916, p. 60 – 69.
- “Chestia oboarelor de cereale”, “Liga Deșteptarea”, IV, 37, 1916, p. 1.
- “Pentru cei de-acasă”, ibidem, IV, 48 – 49 – 50, 1916, p. 1.
- “Din carnetul unui director (Documente omenеști)”, “Viața rom.”, XII, 5, 1920, p. 254 – 257.
- “Din vremea războiului (Documente omenеști)”, ibidem, XII, 10, 1920, p. 502 – 518.
- “Documente omenеști. Martorii”, “Adevărul literar și artistic”, VII, 302, 1926, p.2.
- “În străinătate (Spre târla de la Pașcani)”, ibidem, VIII, 334, 1927, pp. 3,4.
- “A gemut Prutul (Amintiri)”, ibidem, IX, 406, 1928, p., 1, 2.
- “Activitatea extrascolară. Mihai Pastia”, ibidem, IX, 430, 1929, pp. 1, 2.
- “Prigoana”, ibidem, IX, 432, 1929, pp. 5, 6.
- “Școlile de adulți”, ibidem, IX, 432, 1929, pp. 516.

- “Comoara tinerimii”, ibidem, IX, 435, 1929, pp. 1, 2.
- “Cel dintâi drum al meu la Galați. Anevoiața plecării”, ibidem, IX, 517, 1930, pp. 1, 2.
- “Rateșul și oamenii vechi”, ibidem, IX, 510, 1930, p. 2.
- “La Beciu. Amintiri”, ibidem, IX, 520, 1930, p. 5.
- “La Frumușița. Amintiri din călătoria spre Galați”, “Viața rom.”, XXII, 11 – 12, 1930, pp. 123 – 128.
- “Amintiri. La Făgădău și mai departe”, “Adev. lit. și art.”, IX, 521, 1930, p. 4.
- “Amintiri. La Oancea”, ibidem, IX, 522, 1930, p. 5.
- “Amintiri. De la Oancea mai departe”, ibidem, IX, 523, 1930, p. 3.
- “Amintiri. La Pașcani”, ibidem, IX, 524, 1930, p. 4.
- “Amintiri. La Gâtu – Cămilei și mai departe”, ibidem, IX, 525, 1930, p. 2.
- “Amintiri. Locuri primejdioase”, ibidem, X, 538, 1931, p. 5.
- “Pe drumul Galațului. De la Frumușița înainte”, ibidem, XII, 631, 1933, pp. 1, 2.
- “Iar m-a văzut!”, fragment de povestire, în “Almanahul învățătorilor și învățătoarelor din România”, Focșani, Tip. “Aurora”, anul IV, 1904, pp. 82 – 85.
- “Documente omenеști. Neîncredera (1)”, “Viața rom”, vol. XIX, anul V, nr. 10, 1910, pp. 107 – 112.
- “Documente omenеști. Un meșter și oamenii lui”, ibidem, XX, VI, 3, 1911, pp. 383 – 394.
- “Varga Domnului (Amintiri)”, “Rev. Asoc. Gen. a Învăț. din Rom” XII, 6 noiemb. 1911, pp. 30 – 34.
- “Icoane fugare. Impresii din Dobrogea”, “Viața rom.”, XXII, VI, 8, 1911, pp. 214 – 258.
- “Documente omenеști. O pereche de ițari”, ibidem, XXVI, VII, 1912, pp. 172 – 174.
- “Norocul lui Moș Toma. Învățătura”, “Albina”, XVIII, 35, 31 mai 1915, pp. 1030 – 1033.
- “Techê”, ibidem, XVIII, 1, 4 oct. 1915, pp. 20 – 23.
- “Starea învățământului primar. II. Învățământului ante – primar”, “Școala Normală”, I, 3, martie 1916, pp. 121 – 130.
- “Starea învățământului primar. III. Învățământului ante – primar în mulțime”, ibidem, I, 4, apr. 1916, pp. 176 – 185.
- “Starea învățătorului primar. IV. Din urmările lipsei de supraveghere asupra învățătorului ante – primar”, ibidem, I, 5, mai

1916, pp. 249 – 259.

“Starea învățământului primar, V. Elemente culturale. Obligatorietate și gratuitate”, *ibidem*, I, 6, iunie 1916, pp. 314 – 326.

“Tânțarul iscodă”, în “Calendarul gospodarilor”, pe 1924.

“Piedici pentru învățământul rural. Școala și Viața”, 1 - 4 apr. 1930, pp. 193-196”, *ibidem*, I, 5 – 6, mai iunie 1930, pp. 193 – 196.

“Cântecul”, în “Flacăra”, 30, 23, 4 iunie 1931, p. 12.

“Minciuna, soră cu furtul”, “Calendarul gospodarilor pe 1935”, pp. 34 – 35.

BIBLIOGRAFIE DE REFERINȚĂ

G. I. Ștefănescu – Goangă “Congresul studenților”, “Lupta”, nr. 1083, 1892, pp. 1 – 2; nr. 1084, pp. 1 – 2; nr. 1085, pp. 1 – 2; Anton Bacalbașa “Guvernul compromis”, “Opinia”, Iași, II, 208, 1899, p. 1; xxx “Pericolul unei mișcări agrare”, “Epoca”, V, seria II, nr. 975, 1899, p. 1; C. Rădulescu – Motru “Asupra mișcării poporaniste la noi”, “Noua Revistă Română”, II, 33, 1901; xxx “Vârcolacii politici”, în “Apărarea despre Contribuții la munca pentru ridicarea poporului”, “Analele Academiei Române”, seria II, XXVIII, 1905 – 1906, Partea administrativă, p. 371; Ibrăileanu, Garabet: “Poporanismul”, “Curentul nou”, Galați, I, 3, 1906; Atanasiu. Ion C.: “În țara întunericului”, conferință ținută la Ateneul din Galați, la 11 febr. 1907, Galați, Tip. “Moldova”, 1907, p. 39; Ibrăileanu, G.: “Țăranul în literatura română”, “Viața rom.”, II, 3, 1907, p. 523 – 528; Stere, C.: “Social – democratism sau poporanism?”, *ibidem*, II, 8, 9, 10, 11, 1907 și III, 1, 1908; Panu, G.: “Poporanismul”, “Săptămâna”, Buc., 19, 1909, p. 227; Zamfirescu, Duiliu: “Poporanismul în literatură”, “Conv. lit.” XLIII, 10, 1909; Adam, Ion: “Poporanismul în literatură”, “Luceafărul”, IX, 4, 1910; Agârbiceanu, Ion: “Poporanismul”, *ibidem*, X, 6, 1910; Caragiale, I. L.: “Poporanismul”, *ibidem*, IX, 1, 1910; Chendi, Ilarie: “Poporanismul”, *ibidem*, IX, 5, 1910; Ciocârlan, L.: “Poporanismul”, *ibidem*, IX, 3, 1910; Dobrogeanu – Gherea, C.: “Poporanismul”, *ibidem*, IX, 1, 1910; Dragomirescu, M.: “Poporanismul”, *ibidem*, IX, 9, 1910, p. 228; nr. 10, nr. 11 – 12, 1910; Hodoș, E.: “Poporanismul”, *ibidem*, IX, 5, 1910; Lovinescu, E.: “Poporanismul”, *ibidem*, IX, 1, 1910; Rădulescu – Motru, C.: “Poporanismul”, *ibidem*, I, 1910; Simionescu – Râmnicănu,

Marin: "Poporanismul", ibidem, IX, 2, 1910; Slavici, I.: "Poporanismul în artă", ibidem, IX, 8, 1910; Theodorian, Caton: "Poporanismul", ibidem, IX, 4, 1910; C.A.: "Spiridon Popescu <<Din povestirile unui vânător de lupi>>", "Viața Rom.", VI, 12, 1911, p. 488; Garabet Ibrăileanu: "Spiridon Popescu", <<Moș Gheorghș la expoziție>> nuvele, Buc., 1912 (recenzie), ibidem, VI, 10, 1911, p. 135 - 136; "Iarăși Moș Gheorghș la expoziție (un proces literar caracteristic moravurilor noastre)", ibidem, VI, 3, 1911, pp. 438 - 439; Nicanor, P. et Co.: "Din lumea scriitorilor...", ibidem, IV, 5, 1911, p. 301 - 304; Nicanor, P. et Co.: "O carte folositoare", ibidem, VI, 11, 1911, p. 322; Alexandrașcu, C.: "Spiridon Popescu", ibidem, VII, 5 - 6, 1912, pp. 370 - 384; Rinaldo: "<<Zori de iulie>>, de Spiridon Popescu", "Rampa", Buc., 1912, 141, p. 2; Tăușan, Gr.: VI, 11, 1911, pp. 322; "Mișcarea literară", "Flacăra", II, 20, 1912, p. 159; xxx: "Cărți primite", "Revista Asociației generale a Învățătorilor din România", Călărași, XII, 409, 1912, p. 37; Făgețel, C. S.: "Poporanismul literar al <<Vieții românești>>", "Ramuri", Craiova, VIII, 1913, p. 275; Iamandi - Adrian, V>: "Poporanismul literar al <<Vieții Românești>> cu o prefață de N. Iorga", Iași, 1913, p. 101; Adamescu, Gh.: "Istoria literaturii române", Buc., 1920. B.p. t., p. 514; Sanielevici, H.: "Poporanismul reacționar", Buc., Ed. Socec, 1921; Ștefanovici, Ovidiu: "Spiridon Popescu, <<Contribuțiune la munca pentru ridicarea poporului>>" (recenzie), "Viața rom.", XIII, 8, 1921, p. 285 - 286; Adamescu, Gh.: "Contribuțiune la bibliografia românească", fascicula III-a, Buc., 1928, p. 368; G.C[ălinescu]: "Spiridon Popescu", "Viața rom.", XXV, 5, 1933, p. 198 - 199; xxx: "Spiridon Popescu" (necrolog), "Adev. lit. și art.", 649, 14 mai 1933, p. 8; Dragomirescu, M.: "Sămănătorism, poporanism, criticism", Buc., Inst. de liter., 1934, p. 18, 101 - 102; Lovinescu, E.: "Istoria literaturii române contemporane. Evoluția prozei literare", vol. IV, Buc., Ed. Ancora, 1934, p. 125 - 126; Lovinescu, E.: "Istoria literaturii române contemporane 1900 - 1937", Buc., Ed. Libr. Socec, 1937, p. 213; ed. 1973, Buc., Minerva, vol. I, p. 55, 224; vol. II, p. 93 - 94; Nicolescu, G. C.: "Ideologia literară poporanistă. Contribuția lui Ibrăileanu", Buc., 1937; Predescu, Lucian: "Enciclopedia *Cugetarea*", Buc., Ed. Cugetarea, 1940, p. 678; Torouțiu, I. E.: "Studii și documente literare", vol. XI, Buc., 1940, p. 423, 496; Călinescu, G.: "Istoria literaturii române de la origini până în prezent", Buc., Ed. Fund. reg. pentru lit. și artă,

1941, p. 585 - 587, 591 - 593, 914; Ciobanu, Valeriu: "Poporanismul. Geneză, evoluție, ideologie", Buc., Ed. Bucovina - I. E. Torouțiu, 1946; Stoian, Stanciu: "Învățătorul. Cum l-au văzut poeții și prozatorii români", Buc. Ed. Socec, 1948; Călinescu, G.: "Material documentar și stiri noi despre Spiridon Popescu", "St. și cercet. de ist. lit. și folclor", 1 - 4, 1952, p. 114 - 115; Sevastos, Mihail: "Amintiri de la <<Viața românească>>", Buc., ESPLA, 1956, p. 84 - 85; ed. a II-a, Buc., EPL, 1966, p. 151 - 154, 158; I. Dodu Bălan: "Spiridon Popescu" (schia monografică), în vol. "Din activitatea științifică a cadrelor didactice din Institutul Pedagogic din București pe anul 1957", Buc., Imprimeria Departamentului Căilor Ferate, 1958, Inst. Ped. de 4 ani, Buc.; Ștefănescu, Cornelia: "Precizări despre Spiridon Popescu", ibidem, p. 207 - 228; Ștefănescu, Cornelia: "Note despre viața și activitatea publicistică a lui Spiridon Popescu", "Șt. și cercet. de ist. lit. și folclor", IX, 4, 1960, p. 672 - 689; Enache, Ion: "Contribuții la critica poporanismului", Buc., Ed. Științifică, 1961, p. 62 - 64; Micu, D.: "Poporanismul", "Viața rom.", Buc., EPL, 1961, Bălan, I.D.: "Prefață", la vol. "Spiridon Popescu: Moș Gheorghe la expoziție", Buc., 1962, p. 14 - 17; Micu, D.: "Literatura română la începutul secolului XX, 1900 - 1916", Buc., EPL, 1964, p. 121 - 155; Micu, D.: "Istoria literaturii române. 1900 - 1918", Buc., Ed. did. și ped., vol. II, 1965, p. 92 - 94; xxx: "Mișcarea muncitorească din România. 1893 - 1900", Buc., 1965, p. 278 - 279, 300 - 301; xxx: "Bibliografia literaturii române. 1948 - 1960", Buc., Ed. Acad. R.P.R., 1965, p. VIII, 131, 401, 797; xxx: "Dicționar enciclopedic român", vol. III, K - P, Buc., Ed. Pol., 1965, p. 823; xxx: "Scrisori către Ibrăileanu", vol. 1, Buc., EPL, 1965, p. 13, 122, 142, 143, 144, 152, 156, 163, 165, 175; Inst. de ist. a Partid. de pe lângă C.C al P.M.R.: "Mișcarea muncitorească din România. 1893 - 1900", Buc., Ed. Pol., 1965, p. 278, 279; Ștefănescu, Cornelia: "Spiridon Popescu", "Viața rom.", XIX, 3, 1966, p. 152 - 156; Călinescu, G.: "Istoria literaturii române", Compendiu, EPL, 1968, p. 243; xxx: "Indicele bibliografic <<Viața românească>>", Iași, 1968, p. 45; Hangiu I: "Presa literară românească", Buc. EPL, 1968, vol. I, p. 513; vol. II, p. 107, 116, 129, 170, 197, 311, 312, 315; Ciopraga, Const: "Literatura română între 1900 - 1918", Iași, Junimea, 1970, p. 72, 78, 79, 86, 88, 91, 97, 182, 303, 349, 531 - 535, 680, 706; Micu, Dumitru: "Început de secol", Buc., Minerva, 1970, p. 88, 98, 201, 387, 555, 569, 593; Piru, Al.: "G. Ibrăileanu (Viața și op-

era), Buc., ed. a III-a, Ed. Minerva, 1971, B.p. t.; xxx: "Scrisori către Ibrăileanu", vol. II, Buc., Minerva, 1917, p. VI, VII, VIII, XIII, 33, 104, 184, 185, 198, 276 – 282; Ornea, Z.: "Semănătorismul", Buc., Minerva, 1970, p. 337; Crohmălniceanu, Ov. S.: "Literatura română între cele două războaie mondiale", vol. I, ediție revăzută, Buc., Minerva, 1972, p. 137; Rotaru, Ion: "O istorie a literaturii române", vol. I, Buc., Minerva, 1972, p. 69, 83, 92 – 94, 419, 605; Ornea, Z.: "Poporanismul", Buc., Minerva, 1972, p. 44, 45, 49, 50, 60, 68, 69, 71, 74, 78, 85, 90, 95, 98, 103, 104, 108, 201, 315, 359, 373, 374, 515; Ursache, Petru: "Șezătoarea în contextul folcloristicii", Buc. Minerva, 1972, p. 103; xxx: "Cultura, știința și arta în județul Galați. Dicționar bibliografic", Galați, 1973, p. 223 – 224; Straje, Mihail: "Dicționar de pseudonime", Buc., Minerva, 1973, p. 562 – 563; Bucur, Marin: "Istoriografia literară românească", Buc., Minerva, 1973, p. 506; xxx "Istoria literaturii române", Buc., Ed. Acad. R.P.R., 1973, p. 547, 638, 646, 971; xxx: "Scrisori către Ibrăileanu: vol. III, Buc., Minerva, 1973, p. VIII, 43, 44, 152, 232, 233, 234, 237, 238, 242, 243, 251, 253, 257, 266, 267, 285, 296, 299, 303, 304, 305, 308, 335, 357, 362, 367, 400, 425; Bălan, Ion Dodu: "Spiridon Popescu", "Artă și ideal", Buc., Ed. Eminescu, 1975, p. 67 – 88; Ginghină N, Luca M., Mirișteanu P.: "Profiluri. Spiridon Popescu", în "Schită monografică a orașului Vaslui", Iași, 1975, p. 144 – 148; Tiba, Ion: "Prefată" (p. V – XXIII), "Tabel cronologic" (p. XXV – XXIX) și "Bibliografie" (p. 425 – 438), în "Spiridon Popescu", "Scrieri", Buc., Minerva, 1977, XXXIII + 438p.; Macoveiu: "Recensiune. Contribuțiune la munca pentru ridicarea poporului. Scrisori către învățători. Bucăți de citit la cercurile culturale. Uscături, de Sp. Popescu", "Rev. învățătorilor și învățătoarelor", anul V, nr. 5, act. 1904, p. 159 – 161; "Neamul românesc", I, 46, 15 oct. 1906, p. 757; Ap. D. Culea: "Scrisoare deschisă către d. Sp. Popescu", fostul director general al învățământului primar", "Neamul românesc", VI, 38, 1 apr. 1911, p. 605; Redacția: "Bibliografii. Spiridon Popescu, Din povestirile unui vânător de lupi, B. p.t. nr. 707, București, 1911", "Rev. Asoc. Gen. a învăț. din România", XII, 9 febr. 1912, p. 38 – 39; Mihail Dragomirescu: "Critică. Vol. II, Directive (1910 – 1928)", Buc., Ed. Casei Școalelor, 1928, p. 128; B. Iordan: "Antologia învățătorilor în literatură", Buc., Ed. Cugetarea, f.a., /1938/, p. 48 – 53, cu foto la p. 48; G. Călinescu: "Spiridon Popescu", "Jurnal literar", I, 31, 30 iul. 1939, p. 2.; Cornelia Ștefănescu: "Spiridon

Gheorghe la expoziție. Ediție îngrijită și prefată de I. D. Bălan, București, Editura Tineretului, 1962” < “Biblioteca școlară”, în “Studii și cercet. de ist. lit. și folclor”, vol. II, Buc., EPL, 1968, p. 80; Vladimir Streinu: “Pagini de critică literară”, vol. II, Buc., EPL, 1968, pp. 80; “Corespondență. Șt. O. Iosif, Dimitrie Anghel /.../”, Buc., EPL, 1969, p. 217; I. Hangu: “Publicațiile periodice românești”, vol. II, 1907 – 1918 și supliment 1790 – 1906, Buc., Ed. Acad. R.S.R., 1969, p. 245, 536, 634; Tudor Vianu: “Opere”, vol. 3, Buc., Minerva, 1973, p. 555; I. Arhip și D. Vacariu: “Din cronică unui veac. Documente inedite (1850 – 1950)”, Iași, Junimea, 1977, p. 171, 258; G. T. Kirileanu: “Corespondență”, Buc., Minerva, 1977, p. 290, 294; G. Călinescu: “Scrisori și documente”, Buc., Minerva, 1979, p. 229, 230, 232, 233, 235; “Dicționar cronologic. Literatura română”, Buc., Ed. Șt. și Enciclop. 1979, p. 162, 233, 235; “Dicționar cronologic. Literatura română”, Buc., Ed. Șt. și Enciclop., 1979, pp. 162, 235, 251, 268, 270, 729; Z. Ornea: “Tradiționalism și modernitate în deceniul al treilea”, Buc., Ed. Eminescu, 1970, p. 157; Ion Teodoreanu – Izabela Sadoveanu: “Amintiri”, Buc., Ed. Eminescu, 1980, pp. 26, 309; Ion Bulei: “Atunci când veacul se naște”, Buc., Ed. Eminescu, 1990, p. 393.

NOTE

1) “Revista Asociației Generale a Învățătorilor din România”, XIII, 8 – 9, 1902, pp. 7 – 9; textul integral în “Școala și viața”, Buc., III, 9 – 10, 1932, pp. 410 – 412.

2) “Neamul românesc”, I, 46, 15 oct. 1906, p. 757.

3) Spiridon Popescu: “Contribuție la munca pentru ridicarea poporului /.../”, ed. a IV, Buc., Ed. Alcalay, 1927 – 1928, p. 222.

4) Ion Tiba: “Prefață” la vol. “Spiridon Popescu, Scrieri”, Buc., Ed. Minerva, 1977, p. XXIII.

POPOVICI, GRIGORE I.

S-a născut în comuna Codăești, județul Vaslui, în anul 1907.

A urmat cursurile liceale la Iași, după care urmează cursurile *Scolii de arte frumoase* din București, cu profesorul D. Paciurea.

A expus la Salonul de toamnă din anii 1931 și 1936, precum și la Salonul oficial din anii 1932 și 1935.

Deasemena, în anul 1936 a expus lucrări la "Muzeul Aman"

A lucrat monumente și opere statuare, cum ar fi "Monumentul eroilor Regimentului 32 infanterie <<Mircea cel Bătrân>>", din Ploiești, monumentul Regelui Ferdinand, "Victorie" (tors), "Autoportret", "Salomee", Portretul Lui Nicolae Titulescu, "Fantezie" etc.

A fost bursier al "Școlii Române" din Roma.

A încetat din viață în 1946.

BIBLIOGRAFIE DE REFERINȚĂ

Predescu, Lucian: "Enciclopedia *Cugetarea*", București, Ed. Cugetarea, 1940, p. 683.

POPOVICI, LIVIU – RADU

S-a născut în Iași la 24 octombrie 1920.

După ce absolvă o școală primară din Vaslui, absolvă un liceu din Iași.

Între 1939 – 1945 a urmat cursurile *Facultății de Medicină* din București, devenind *extern*, prin concurs (1943 – 1945), *intern* la *Spitalul Militar* (1945 – 1946), preparator la Clinica a II-a Obstretică și Ginecologie a *Spitalului Coltea* din Capitală (1947 – 1949).

A participat la campania de combatere a tifosului exantematic în județul Ialomița (boală specifică în timpul și după orice război).

A fost numit medic secundar la *Maternitatea Giulești*, apoi medic consultant la aceeași maternitate (1953 – 1957).

Admite să fie numit profesor la *Școala de moașe "Gheorghe Asachi"* afiliată Spitalului Coltea din Capitală, funcționând, apoi, ca profesor la *Școala de asistente medicale* de la Maternitatea Giulești.

A urmat cursuri de perfecționare în obstretică și ginecologie (1957), precum și de urologie (1973).

A mai lucrat și la "Policlinica organizațiilor de masă" la "Maternitatea" din cadrul *Spitalului Ilie Pintilie* (Pantelimon). *Maternitatea Caritas, Policlinica Globul, Policlinica Titan.*

A încetat din viață în 1974.

POTOP, AUREL D.

S-a născut în 1903 în satul Suhuleț, comuna Tansa, județul Vaslui. Absolvent al *Liceului Internat* din Iași (1923, urmând apoi cursurile *Facultății de științe aplicate* la Universitatea din Iași, pe care o absolvă în 1928, când își susține examenul de licență.

Devine doctor în Științe fizice la Universitatea din Paris, în 1937.

A fost numit asistent universitar în 1939, apoi, imediat conferențiar suplinitor la *Scoala Politehnică* din Iași (1939).

În 1941 a fost numit asistent al facultății de Științe la Universitatea din Iași, în 1943 conferențiar, iar în 1945 profesor la Politehnica ieșeană.

Din 1948 a fost profesor la Facultatea de Matematică - Fizică din București, oraș în care a devenit director de secție la *Institutul de fizică* al Academiei R.P.R.

A fost membru activ al "Uniunii Patrioților" și semnatarul Memoriului celor 65 de intelectuali români către mareșalul Antonescu, din apr. 1944.

BIBLIOGRAFIE (selectivă)

"Formarea și evoluția calendarelor, 1932.

"Convecția naturală fenomen bine definit", "Compte Rendus, Paris, 1934."

"Conductibilitatea termică a metalelor, în bare mici", ibidem, 1935.

"Aparat pentru măsurarea conductibilității termice a metalelor", "Journal de Physique", 1935.

"Căldurile specifice ale gazelor la temperaturi ridicate", în "Compte - Rendus", 1937.

"Foto - elasticimetria", "Rev. șt. V. Adamachi", Iași, 1937.

"Rezistența materialelor, metode experimentale", ibidem, 1938.

"Căldurile specifice ale gazelor cu presiune constantă", "Annales Scientifiques de l'Univ. de Jassy", 1939.

"Măsura căldurilor specifice ale gazelor", Paris, 1939.

"Evoluția motoarelor cu combustie internă", "Rev. șt. V. Adamachi", Iași, 1940.

"Construcția motoarelor termice", ibidem, 1941.

"Aplicarea teoriei cinetice la emulsii", "An. Univ.Buc." 1953.

“C. Miculescu și determinarea echivalentului mecanic al caloriei”, “Gaz. Mat. – Fiz.” 1953.

“Măsurarea temperaturilor prin schimbarea de culoare a unor substanțe”, Com. la Acad. R.P.R., 1954, în colab.

“Dispozitiv pentru compararea căldurii trasmișă de învelișuri izolante flexibile”, “An. Univ. Buc.”, nr. 9, 1956, în colaborare.

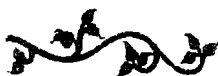
“Premiul Nobel pentru Fizică”, “Înemnări ieșene”, V, vol. XII, 2,1 febr. 1940, pp. 330 - 331.

BIBLIOGRAFIE DE REFERINȚĂ

C.G. Bedreag: “Bibliografia fizicii române. Biografii”, Buc., biblioteca Societății Române de Științe Matematice și Fizice din R.P.R.” 1959, pp. 217 – 218.

Gh. I. Ioniță și A. Karetchi: “Intelectuali ieșeni în lupta anti-fascistă”, Iași, 1971, pp. 247, 254.

“Stelian Neagoe: “Triumful rațiunii împotriva violenței”, Iași, Ed. Junimea, 1971, p. 516.

PREZAN, CONSTANTIN

S-a născut în comuna Butimanu, jud. Ilfov la 27 ianuarie 1861, în Vaslui unde a urmat cursurile școlii primare. Cursurile liceale și ale *Școlii Militare* le-a urmat în București.

După absolvirea *Școlii de Aplicație* din București, se specializează timp de doi ani la "*L'École d'Application de l'Artillerie et du Génie* de la Fontainebleau (Franța).

În iulie 1880 i s-a acordat gradul de sublocotenent (la 19 ani și jumătate!), urmat de cel de locotenent (11 iulie 1883), căpitan (6 martie 1887), maior (8 apr. 1892), locotenent – colonel (10 mai 1895).

Remarcându-se ca distins și excelent pregătit ofițer de geniu, a fost numit adjunct regal de către Carol I.

În preliminariile războiului balcanic Carol I avea, încă din 1912, mare încredere în Prezan. În sept. 1915, Prezan mijlocea vânzarea de grâne Austriei, prin persoana atașatului militar austriac, colonelul Randa.

Până la intrarea noastră în primul război mondial fusese înaintat la gradul de general de divizie, încredintându-i-se comanda Armatei a IV-a de Nord, având ca subaltern la Direcția de Operații pe căpitanul Ion Antonescu (viitorul mareșal). Constatând că Antonescu are calități excepționale, Prezan l-a luat cu el, nedespărțindu-se pe tot timpul primului război mondial.

A condus cu multă competență și metodă ofensiva armatei sale, atât la intrarea în Transilvania, cât și pe frontul din Moldova.

Se știe ce furtunoase lupte diplomatice s-au purtat înainte de intrarea noastră în război, când se punea problema dacă să mergem alături de Antantă (Anglia, Franța și Rusia), sau alături de Puterile Centrale (Germania și Austro – Ungaria, la care s-a adăugat și Bulgaria). Câțiva politicieni români făcând parte din Partidul Conservator (P.P.Carp, Alex. Marghiloman) cereau să luptăm alături de Puterile Centrale (de care, de fapt, ne lega un acord păstrat secret încă din deceniul al 8-lea al secolului trecut), deci să luptăm contra Antantei. Marghiloman, prin presa sa, ducea o susținută companie anti – antantistă. În fața acestei avalanșe de articole de ziare, afișe, generalul Prezan a dat ordin ofițerilor lui (iulie 1916) să nu mai citească ziarele anti – antantiste și să nu mai frecventeze localurile

germanilor.

Cu două zile înainte de intrarea noastră în război, Prezan afirma lui Nicolae Ghica că numărul ostașilor ruși din Basarabia este prea mic și nu reprezintă pericol de a invada Moldova.

Gruparea armatei române era următoarea în vara anului 1916, pe o lungime de 1.200 de km.:

-Frontul de Sud (Armata a III-a comandată de generalul M. Aslan) se întindea de la Calafat la Ekrene de la Marea Neagră; din cele șase divizii ale sale, se aflau în Dobrogea două, unde urmau să copereze cu trei divizii ruse;

- Frontul din Carpați din care făceau parte:

-Armata I (general I. Culcer) se instalase între Calafat și izvoarele Argeșului;

- Armata a II-a (general Al. Averescu) era instalată între izvoarele Argeșului și regiunea Vrancea;

- Armata a IV-a (general C. Prezan) situată în Carpații Moldovei și făcea legătura cu armatele ruse din regiunea Dornei

Aceste trei armate se compuneau din 3 – 4 divizii în linia întâia și 1 – 2 divizii se organizau ca rezerve, în spate.

Mai exista o Armată de rezervă, strategică, concentrată în jurul Bucureștilor (două divizii).

Armata de Sud, căreia i se adăugau ce mai scăpase din mâinile inamicului (în Oltenia) și cu ce mai aveam în Dobrogea, fusese pusă sub comanda generalului Prezan, căruia i se încredințase astfel întreg frontul de Vest și Sud – Est.

Comandantul Armatei a II-a (de Nord) nu știa măcar cu cine trebuia să mai țină legătura flancului său drept.¹⁾

Armata lui Prezan a oprit în Moldova atacurile inamice în regiunile Bicazului, Trotușului și Uzului, obținând și mici victorii la Oituz, Magheluș și Harza.

După o suită de înfrângeri Prezan avea în gând să trimită armata română, spre refacere, în Basarabia. În cele din urmă s-a hotărât ca ea să se refacă pe teritoriul țării (mai ales în județul Botoșani).

Pentru modul nedemn în care s-a comportat pe front nepotul său, locotenentul – colonel Crăiniceanu²⁾, nu a intervenit pentru a-l salva de la împușcare, pentru trădare.

În ziua intrării noastre în război s-a ținut un Consiliu de Coroană (14/27 august 1916) când regele Ferdinand a anunțat numirea generalilor Culcer, ca șef al Armatei, iar pe Al. Averescu, Aslan și Prezan, ca șefi de Corpuri de armată. Șefi de Stat Major au devenit

Lupescu, Mărdărescu și Stratilescu.

La 25 septembrie 1916 colonelul C.B. Thompson (atașatul militar al mari Britanii în România, 1915 – 1917), însoțit de Nicu Ghica, a inspectat tot frontul lui Prezan, considerând că stăm într-o situație proastă din punct de vedere militar și că germanii vor căuta să ne dea o lovitură, undeva, pentru a ne izgoni din partea Transilvaniei eliberată de către trupele noastre.

Începând să meargă rău luptele, Al. Marghiloman propune regelui (27 sept. 1916) să se efectueze schimbări în Statul Major “în care armata și guvernul nu mai au încredere”, la care regele a replicat: “Nu-l pot lua pe Prezan , neavând cu cine să-l înlocuiesc”

Lui Prezan i se încredințase comanda grupului Armatei de Sud, în timpul marilor bătălii de la Neajlov și Argeș. Și pe acest front trupele române se retrăgeau. Trupele Puterilor Centrale ajunseseră la Bragadiru, lângă București, la 21 noiembrie 1916. Bucureștiul capitulând, Casa Regală, Consiliul de Miniștri, parlamentarii, s-au refugiat în Moldova.

După ce a fost înaintat la gradul de general de Corp de Armată, Prezan a fost mutat la comanda Armatei I de pe frontul din Moldova (în locul generalului Constantin Christescu), armata sa ținând o vie rezistență pe văile Oituzului, Uzului și Troțușului, așa cum s-a mai arătat. Pe acele văi armatele inamice doreau să intre în Moldova.

Devenind șeful Marelui Stat Major, Prezan și-a instalat Cartierul General al Comănești, județul Bacău (20 oct. 1916), unde Regina Maria îl vizita deseori. De fapt regina a fost aceea care l-a convins pe Ferdinand să-i acorde această responsabilitate. În memoriile ei, Regina Maria scria, în Zorleni (unde locuia Ferdinand, comandamentul Armatei fiind instalat în Bârlad) la 28 noiembrie / 11 decembrie 1916: “După dejun avui cu Nando/ Ferdinand/ o lungă convorbire, în care încercai să-l conving că trebuie să ia în seamă cele ce aveam să spun și să afle lucrurile ce vin din afară. Vorbii cu toată energia deznădejdiei. Mă străduii să-l conving că trebuie să i se dea generalului Prezan o funcție în care să poată lucra cu teamei, căci e omul în care se încrede armata și poporul/.../ mă bucurai când înțelesei că și el gândea că Prezan era omul ce trebuia pus în fruntea tuturor.”³⁾

Tot în Zorleni, la 1/14 dec. 1916 regina scria în același jurnal “Un lucru e hotărât: Prezan trebuie să aibe un loc mai de frunte În ceea ce privește însă starea de lucruri actuală, suntem în clipa de față cu totul în mâinilor rușilor”⁴⁾.

La 5/18 dec. 1916 regina consemna: "Sosii/ de la Zorleni/ chiar în clipa dejunului. Fusese invitat și Prezan. Mi-a făcut plăcere să-l văd și să-i vorbesc, căci aveam de mult o mare dorință să i se dea locul pe care îl are acum: șef al Marelui Stat Major".⁵⁾

Averescu a simțit în această numire un afront personal al regelui, neputând admite să fie pus sub ordinele unui general care nu era nici mai vechi în grad decât el și nici nu avea atâta experiență. Avea dreptate Averescu când afirma că chiar Prezan a mărturisit în Memoriul din 1927 că a ezitat mult, înainte de a accepta noua funcție, "tocmai din pricina faptului că nu lucrase niciodată în acest organism al armatei și nu se temea de un fenomen de respingere din partea acestuia".⁶⁾

La sfârșitul anului 1916 Prezan a avut ideea de a crea o gazetă a marelui Stat Major, gazeră cotidiană, care să fie trimisă atât pe front, cât și populației. Un mare om de cultură al timpului, Onisifor Ghibu, își amintea:

".../ Reîntrors la Iași, după ce mi-am vizitat timp de două- trei zile familia la Podul Iloaiei, Goga îmi spunea:

- Să știi că gândul de a pleca cu tine în Basarabia nu se poate realiza. Alalături m-a chemat generalul Prezan, comandantul suprem al armatei, un om de bine și o minte luminată, care a hotărât, nu știu grație căror împrejurări să înființeze la Marele Cartier General, în fruntea căruia stă, o gazetă cotidiană, care să fie trimisă pe front, în prima linie, și care să alimenteze și nevoile sufletești ale poporului din spatele frontului. Pentru această gazetă, care se va chema *România*, au am fost desemnat director, Am să fac propuneri să rămâi și tu redactor la această gazetă, făcând, în sfârșit, aici, ceea ce n-am putut face la București/.../"⁷⁾

Desconsiderându-l pe Prezan, politician conservator Alexandru Marghiloman afirma la sfârșitul anului 1916 că "adevăratul șef de Stat Major era tânărul /Ion/ Antonescu/.../ ofițer inteligent, dar arrogant, cu generalii / se purta/ ca un lacheu"

În iarna 1916 – 1917 armata română s-a reorganizat și s-a instruit temeinic. Antanta a trimis ajutoare în Moldova; pe frontul moldovenesc s-au deplasat mulți militari ruși, Conform acordului româno - rus, regele Ferdinand a investit în calitatea de comandat al trupelor româno - ruse pe generalul Prezan, ajutat de generalul rus Saharov (apoi de Scerbacev).

După moartea generalului Zottu, postul de general al armatei a fost acordat, la 1 ianuarie 1917, lui Constantin Prezan, funcție pe

care a deținut-o până în 1920, organizând cu tenacitate refacerea armatei, apoi conducând cele mai strălucitoare operații (ale trupelor refăcute) la Mărășești, Mărăști (în partea a doua a campaniei) și în luptele de la Tisa, până la cucerirea Budapestei (1919).

Între 17 aprilie – 3 mai 1917 primul – ministru Brătianu și generalul Prezan au fost la Petrograd ca să ia contact cu guvernul provizoriu și cu Albert Thomas ⁸⁾. La 21 mai 1917 Prezan a plecat pentru a doua oară, împreună cu Dinu Brătianu și Ion Antonescu, la Petrograd, pentru a lua contact cu guvernul Lvov – Kerenschi.

Ca urmare a demersurilor și deplasărilor multor politicieni români, prizonierii români din Transilvania și Bucovina, aflați în lagărele din Rusia, s-au înscris ca voluntari în armata română, pentru a lupta contra armatelor - Triplei Alianțe. La 7 iunie 1917 s-a primit la Iași jurământul celor 1.200 de voluntari ai Legiunii, ocazie la care a vorbit generalul Prezan.

În decembrie 1917 generalul Averescu era pentru încheierea păcii cu Puterile Centrale, în timp de Prezan era pentru continuarea războiului. Pentru a nu se angaja personal în semnarea armistițiului (o idee politico – diplomatică de excepție!), înainte de semnarea armistițiului, regele Ferdinand a transferat intermediar, comanda armatelor române generalului Prezan, la 26 noiemb./9 dec. 1917 (conform Hotărârii Consiliului de Miniștri din 22 noiemb./4 dec. 1917) până a doua zi după semnarea armistițiului. ⁹⁾ Mai înainte (18 noiemb./1 dec. 1917) la Palatul Regal provizoriu, din Iași, a avut loc o consfătuire între regele Ferdinand, I.I.C. Brătianu, Constantin Prezan, Eremia Grigorescu, I. Iancovescu, Al. Averescu, H.M.Berthelot, la care s-a analizat situația armatei române în cazul încheierii armistițiului Rusiei cu Puterile Centrale.

Îngrijorată de epidemia de tifos care se extindea în țară, Regina Maria a intervenit pe lângă Prezan, la 27 mart./ 9 apr. 1917, să nu mai trimită pe ofițerii tineri prin satele infestate:

“M-am dus să văd pe generalul și pe doamna Prezan; voiam să vorbesc cu ei să nu mai trimită ofițerii cei tineri de tot, abia ieșiți din școală, prin satele infectate unde se puteau îmbolnăci de tifos. Ar fi o prea mare cruzime și o jertfă prea nefolositoare. Doamna Prezan ⁹⁾ vorbea cu multă înfrigurare despre politică și era înverșunată împotriva regelui actual. Ca orice femeie își exprimă părerea în cuvinte numeroase, dând pe față și dușmăanii personale”, scria regina în “Jurnalul “ei. ¹⁰⁾

În primăvara anului 1917 trupele ruse încă nu-și începuse

“revoluția” lor, prin care cereau încetarea războiului și reîntoarcerea lor în țară. Într-un “acces” de pro-românism, generalul Cerbacev a adresat în aprilie 1917 șefului Marelui Stat Major Român (C. Prezan) și comandantului Armatei a II-a (Al. Averescu) o telegramă semnificativă, în care se arată că “bogatele câmpii ale frumoasei României trebuie eliberate de sub câlcâiul soldatului prusac și bulgar, iar frații voștri care se găsesc în afara graniței țării voastre trebuie să se reîntorecă în țara lor de baștină/.../ deși inamicul este puternic, românii și rușii sunt oțeliți în tendința lor de a înainta, precum și-n dragostea lor pentru patrie și însuflețiți de orientare sinceră vor răsturna toate obstacolele din calea lor” ¹¹⁾

În toată perioada războiului Prezan a căutat să acumuleze toate puterile și să anihileze puterile Ministerului de Război, care-l incomoda în planurile sale militare.

Decorarea lui Al. Averescu, la Târgu Frumos, cu Ordinul “Mihai Viteazul” clasa I, făcuse atâta vâlvă, încât Brătianu a obținut după opt zile mai târziu decorarea lui Prezan cu același Ordin și de aceeași clasă. ¹²⁾

Generalul Prezan, pentru a susține cauza românilor, a purtat o amplă corespondență cu mareșalul Foch și cu generalul Berthelot, cărora le-a reliefat justetea revendicărilor României.

Generalul Averescu nu putea suferi pe generalul Prezan, pe care-l trata de incapabil ca militar și de complezent ca soț. Foarte ambițios susceptibil, Averescu n-a putut niciodată “mistui” numirea lui Prezan în capul armatei, ca șef al Marelui Cartier General. ¹³⁾ Averescu afirma că “Prezan trăia în brațele francezilor”.

“Generalul Averescu era foarte iritat, în fine, de toate micile meschinării, de toate măsurile de amănunt ce se puneau zilnic la cale pentru a-l înjosi pe el față de Prezan, sau mai bine pentru a ridica pe acesta deasupra lui. Vorbea cu o adevărată patimă de șeful Marelui Cartier/ de Prezan/ și nu numai că nu voia să-l recunoască în capul lui, dar îl trata chiar mai rău ca/ pe/ o cârpă murdară. Nu mistuise încă afrontul ce i se făcuse cu Mihai Viteazul/.../”¹⁴⁾

Când la 27 dec. 1917/9 ian. 1918 perechea regală și-a sărbătorit nunta de argint (25 de ani de la căsătoria lor), în Palatul temporar din Iași s-a oferit o masă festivă guvernului și militarilor. Atunci, Regina Maria consemna:

“Înainte de a ne așeza la masă Nando ¹⁵⁾ decoră pe generalii Prezan, Văitoianu și Grigorescu și apoi Prezan în numele armatei îmi oferi Virtutea Militară, clasa întâi, pentru felul neînfricoșat cu

care mă amestecasesem printre oșteni. Mă simții foarte măgulită”¹⁶⁾

După ce trupele rusești din Iași se răsculasera și urmăreau arestarea și detronarea familiei regale, generalul Prezan a dezarmat trupele bolșevice de la Socola.

Deși erau dușmani ireconciliabili, Feldmareșalul Mackensen trimite o telegramă lui Prezan, la 17 ian. 1918, prin care protestează de modul cum sunt tratați prizonierii germani din lagărul de la Șipote și dă un “ultimatum”, deoarece, considera el, că situația României se schimbese ca urmare a semnării armistițiului de către ruși, cu Tripla Alianță, precum și a începerii tratativelor de pace cu ucrainenii.¹⁷⁾

Mareșalul Mackenson îl dorea pe Averescu la conducerea politică și militară a țării, deoarece era pentru semnarea armistițiului.

Regele Ferdinand înainte de a constitui delegația română care să semneze armistițiul, a convocat două Consilii de Coronă (19 și 24 febr. 1918) pentru a se consulta cu sfetnicii săi.

Situația militară și teritorială a țării era și mai dramatică. La 16 febr. / 1 mart. 1918 Regina scria în “Jurnalul” ei:

“Am primit pe generalul Prezan. Aș dori să încerce el să învieze pe rege, dar mi se pare că situația militară e cu desăvârșire dejnădăduită. Austriacii au intrat în nordul Basarabiei. Suntem cu totul încercuiți. Prezan se teme că nu mai e nimic de făcut, oricâtă vitejie disperată și nebunească îndrăzneală am arăta.”¹⁸⁾

Precipitându-se evenimentele din Basarabia, care dorea revenirea ei la trupul țării (ceea ce se va întâmpla la 27 martie 1918), cu numai opt zile înaintea aceluia memorabil moment istoric, Prezan, în urma unei consfătuiri cu generalul Hârjeu a făcut planul “ocupării” Basarabiei.

Nemulțumit de condițiile armistițiului de la Focșani (26 noiemb./ 9 dec. 1917), Prezan amenința cu demisia la 6 aprilie 1918, dar respinsă de rege la 16 aprilie 1918. Peste o lună (18 apr. 1918) Cartierul General a fost înlocuit cu marele Stat Major; Prezan a fost înlocuit cu generalul Constantin Christescu dar Prezan după scurt timp, revine la conducerea Statului Major.

Averescu, cum simțea că pierde din poziția lui, își întetea acuzațiile contra lui Prezan, chiar dacă numai teoretic.

Misiunea militară franceză sosită în țară în octombrie 1916 l-a preferat pe Prezan care avea ascendență franceză. Duelurile din presă dintre cei doi generali se întâlneau în “Îndreptarea” (Averescu) și “Neamul românesc” (Prezan). Prezan l-a acuzat că neascultându-

i sfatul s-a ajuns la *"Flămânda/1907/* cu consecințele ei nenorocite"¹⁹⁾; în replică, Averescu afirma că o conferință susținută de Prezan, "ar fi putut să aibă efectul unui energic somnifer asupra unui auditor profan și să furnizeze un bogat material de critică asupra unui auditoriu competente."²⁰⁾ Mai târziu l-a acuzat pe Prezan de faptul că a continuat ofensiva în Transilvania , care, după Averescu, a fost o "idee fatală"

Războiul fiind pe terminate, Prezan trimite regelui Ferdinand la 1/14 noiemb. 1918 un raport telegrafic în care arată hotărârile generalului Berthelot privind soarta Dobrogei, Transilvaniei și Banatului, precum și despre pregătirile întoarcerii în Capitală a Casei Regale și a oficialităților române²¹⁾

La întoarcerea armatei române în București, Prezan, alături de Regele Ferdinand, Regina Maria, prințul Carol și generalul Berthelot , a privit defilarea trupelor române victorioase ; defilarea a avut loc în fața statuii lui Mihai Viteazul.

Uneori, Prezan dădea dovadă de independență față de Brătianu, care era criticat, uneori chiar în față, de către soția lui Prezan, Olga.

Prezan se temea de responsabilități, în general, și îi era frică de soția sa și de maiorul/viitorul mareșal/, care-l "ducea de nas", deși era "ajutorul său nedespărțit"

Șeful Statului Major General al Armatei, generalul Prezan și șeful Biroului Operațiunilor (locot. – colonel Ion Antonescu) trimite, la 29 noiemb./12 dec. 1918, comandamentului armatei franceze informația că populația românească rămasă în Transilvania la vest de linia Mureșului, este maltrată și terorizată de către unguri, iar trupele maghiare se reorganizează în regiunile Cluj, Dej, Oradea – Mare. Consiliul Dirigent a cerut intervenția imediată a trupelor române. Francezii răspund că dacă ei nu vor putea să ocupe aceste centre de regrupare maghiară, vor face apel la armata română.²²⁾

În telegrama pe care C. Prezan a trimis-o (6/19 dec. 1918) colonelului Toma Dumitrescu, atașat pe lângă comandamentul Armatei Aliate din Orient, se arată că trupele române au încălcat prevederile Armistițiului de la Belgrad, ocupând regiunea Dej – Cluj:

"Vă rugăm să comunicați generalului Franchet d'Esperey ceea ce urmează:

Conform autorizației date de generalul Franchet d'Esperey, cu ocazia vizitei ce ne-a făcut, trupele noastre au trecut linia de demarcație stabilită prin Armistițiul din Belgrad.

Datorită acestei autorizații, noi am putut ocupa regiunea Dej – Cluj și elabora sute de mii de români de sub un agresor care n-a respectat vreodată vreo lege umană.

Este necesar ca trupele noastre să continue înaintarea spre a ocupa cât mai curând posibil regiunea Arad – Oradea Marea – Careii Mari, din următoarele motive:

a) Populația românească din regiunea încă neocupată de noi nu este sigură de viața și de averea sa. Bandele înarmate ungare sprijinite de gărzile lor naționale jefuiesc orașele și satele șiucid fără milă/.../”²³⁾

În calitatea sa de șef al Marelui Stat Major al Armatei, Constantin Prezan, la 30 dec. 1918/ 12 ian. 1919, a înaintat primului – ministru Ion I.C. Brătianu, un raport privitor la situația din partea Transilvaniei ocupată încă de unguri, în care se arăta:

“În regiunile din Ardeal neocupate încă de trupele românești teroarea se întinde din ce în ce mai mult.

Primesc zilnic telegrame disperate prin care toată populația și societățile culturale, fără deosebire de neam, credință și lege, imploră ajutorul nostru.

Pentru asalva situația lor, ungerii răspândesc, prin agenți, ideile comuniste.

Toate gărzile ungare au aderat la această mișcare.

Se ridică și transportă cu grăbire toate bogățiile, depozitate și disponibilitățile alimentare, aflate în aceste regiuni.

Astfel încât, pe de o parte populațiunea este ținută sub teroare, iar pe de altă parte este amenințată de foamete.

Din această cauză populațiunea română din aceste ținuturi a pierdut complet încrederea în conducătorii săi și ai noștri, și se consideră abandonată și chiar trădată/.../”²⁴⁾

Ca adversar al inechităților și al arbitrariului, după ce Aliții au dat satisfacții teritoriale italienilor și sârbilor, iar românilor li s-a permis să elibereze numai o parte a Transilvaniei, C. Prezan, la 16 ian. 1919, trimite un raport primului – ministru și comandamentului francez în România, privind stipulațiile convențiilor de armistițiu încheiat între Aliți și Austro – Ungaria, la Villa Giusti și la Belgrad:

“/.../ dacă examinăm pe hartă situația creată de această linie de demarcație/ în spatele căreia trebuie să se retragă armata austro – ungară/, constatăm că dacă, pe de o parte revendicările naționale ale sârbilor sunt complet satisfăcute, pe de altă parte teritoriile românești au fost tăiate în două de o linie deloc naturală și care nu

răspunde nici considerațiilor de ordin etnic, geografic și economic, nici drepturilor pe care Aliții ni le-au recunoscut în tratatele anterioare/.../

Dacă comparăm linia de demarcație stabilită de cele două convenții, constatăm să italienii și sârbii sunt încă de pe acum în posesiunea tuturor teritoriilor revendicate de către ei de la fosta monarhie/ Austro – Ungară/, în timp ce pentru noi, situația este de-a dreptul dureroasă și injustă: teritorii întinse, populate în cea mai mare majoritate de români, continuă să fie sub dominația ungurească.

Cred că este cazul de a protesta contra acestui fapt, ținând seama de sacrificiile țării și armatei cu ocazia războiului, de serviciile aduse de noi Aliților,/ sacrificii/ care ne dau dreptul de a fi tratați cel puțin ca și alte popoare.”²⁵⁾

La 16/29 ian. 1919 reappare ziarul lui Prezan, “România”, în care se cere cu insistență un guvern național sub președinția lui Iuliu Maniu, cu conducerea partidului “omului sinistru”/ Marghiloman/.

Îngrijorat de faptul că lucrările Conferinței pentru Pace de la Paris întâmpinau probleme spinoase, generalul Berthelot trimite lui Prezan, la 20 martie 1919, hotărârile Conferinței de Pace care cerea crearea unei zone neutre între trupelor române și cele ungare, pentru a evita orice conflict care ar împiedica desfășurarea lucrărilor conferinței. Acea linie de demarcație urma traseul Mureș - Someș - Salonta – Oradea, plecând de la Tisa vestică, la NV de Vasaros – Namény și V. de Debrețin și Gyoma, de Szegedin. Acea linie de demarcație era ocupată de două batalioane și un regiment de cavalerie franceză.²⁶⁾

Chiar în aceeași zi (20 martie 1919) generalul Prezan a trimis trupelor române din Transilvania Ordinul nr. 3056 prin care se prevedea ca hotărârile Consiliului Suprem să se efectueze în ordinea:

- a) retragerea trupelor ungare;
- b) ocuparea zonei neutre de către trupele franceze;
- c) înaintarea trupelor române.²⁷⁾

A doua zi Berthelot revine cu o nouă adresă prin care arată că “Materialul de război nu este captură de război și aparține ungarilor, care pot să-l ridice. Materialul de această natură pe care îl vor lăsa pe loc va trebui să fie inventariat și păstrat pe măsura înaintării românești.”²⁸⁾

Câtă nedreptate! România, țară victorioasă, nu avea drept de

capturare a materialului de război al învinșilor!!

În noaptea de 21 martie 1919 C. Prezan trimite o telegramă comandantului trupelor române din Transilvania, în care-l sesiza:

1."Comandantul francez este informat că trupele ungare au primit ordin să atace pe tot frontul român. Atacul să înceapă în seara de 23 martie st/il/n/ou/.

2."Întrucât guvernul ungar refuză să execute hotărârile luate de Aliați, este posibil ca informațiile să corespundă realităților. Ca atare, va trebui să fiți în măsură să evitați o surpriză și să faceți față oricărei eventualități.

3.Trupele noastre trebuie să evite orice provocare, dar dacă suntem atacați de către trupele regulate ale inamicului, trebuie să continuați lupta până la distrugerea lor completă/.../”²⁹⁾

Capacitatea sa militară și “flerul” politic pe care Prezan îl căpătase, determinase anumite cercuri politice și militare ale țării să lanseze ideea (25 febr./10 mart. 1919) că Prezan ar forma un Cabinet militar. Dar, între timp, generalul Văitoianu cunoaștea o ascensiune remarcabilă, Prezan arătându-și, mascat, nemulțumirea și, direct, oboseala.

Între timp trupele române înaintau în Ungaria, peste granița căreia trupele române trecuseră, pentru a înăbuși proclamarea republicii bolșevice ungare de către Belá Kun. Până nu ocupau Budapesta, pentru a înlătura acel guvern roșu, rezultatul campaniei românești în Ungaria nu ar fi fost sigur. De aceea, la 16 apr. 1919 Prezan s-a întâlnit cu Franchet d’Esperey, ³⁰⁾ la Giurgiu, pentru a discuta detaliile privind ocuparea Budapestei.

Înainte de a se începe atacurile armatei noastre pe teritoriul ungar, bolșevizat, Prezan a trimis un Ordin de operațiuni Comandamentului trupelor române din Transilvania, la 16 apr. 1919, în care se arăta:

“/.../3. Date fiind, pe de o parte , atacurile continue ale ungarilor contra trupelor noastre, care violează astfel condițiile de armistițiu, la care ei au consimțit, iar pe de altă parte , propaganda bolșevică prin care încearcă să răspândească anarhia și să împingă la bolșevism trupele noastre și funcționarii noștri, ca și terorizarea populației române care se găsește în teritoriile neocupate,

Ordonăm:

4.Comandamentului trupelor din Transilvania își va trece trupele dincolo de Munții Apuseni și va ocupa Crișana și Maramureșul.

5.Toate bandele de bolșevici ca și toate trupele regulate care nu

se vor supune vor fi aruncate dincolo de obiectivele fixate la nr. 7.

6.Operațiunea trebuie să fie executată în cel mai scurt timp posibil, prin surpriză, cu toate energia posibilă.

7.După depășirea munților, avanposturile nu vor depăși linia de demarcație fixată de Consiliul Alianților și care v-a fost comunită prin nr. 3056 din 20 martie /.../” .³¹⁾

Politica maghiară antiromânească mergea până acolo, încât ministrul de Război maghiar, Bartha, afirma: “comitatelor românești unde Consiliul Dirigent Român/ în fruntea căruia era Iuliu Maniu/, Consiliul care își avea sediul în Sibiu (nu a preluat puterea politică respectivă și pe care armata română nu le-a ocupat încă); or, aceste organe înrolă și forță înrolarea tineretului român în armata ungară, uzând de măsuri coercitive împotriva tinerilor care nu se prezintă/ la înrolarea în armata ungară;/ cu ocazia acestor recrutări de voluntari, românii sunt supuși și târați cu forța; în urma acestor recrutări forțate, tinerii recruți români precum și gărzile încă nedezarmate sunt supuși Comandamentului ungar și trebuie să depună jurământ sub drapelul ungar; trupele regulate și soldații neregulați secui, aduși în trenuri blindate și în trenuri speciale, bat și maltratează oamenii și îi execută, torturându-i în mod cumplit/.../”³²⁾ Aceste fapte se întâmplau înainte de 8 aprilie 1919.

Deoarece trupele maghiare continuau să atace trupele române - în ciuda faptului că știau că pentru ei războiul este pierdut, Marele Cartier General trimite, “Buletinul de informații” nr. 16 din 30 apr. 1919, care cuprindea informațiile:

“La 23 martie 1919 guvernul Károly retrăgându-se , noul guvern revoluționar care a instaurat regimul comunist în Ungaria, refuză mai întâi să execute deciziile Consiliului de Război de la Versailles (ședința din 26 febr. 1919) referitoare la deplasarea către vest a liniei de demarcație a Transilvaniei, respinge toate propunerile de convorbiri cu guvernele aliate cu privire la acest subiect și decretează mobilizarea generală a tuturor bărbaților între 16 și 48 de ani în scopul constituirii armatei roșii, cu intenții agresive în ce ne privește..

O dată cu transformarea vechii armate după principiile revoluționare, atitudinea ostilă și provocatoare a trupelor ungare se accentuează pe zi ce trece, manifestându-se prin bombardamente intensive de artilerie și prin atacuri continue pe tot frontul contra trupelor noastre de acoperire, prin tentative de fraternizare și încălcări frecvente ale liniei de demarcație/.../

În fața acestor continue provocări și pentru a nu mai da inamicului posibilitatea să atace, s-a dat ordin trupelor noastre să treacă la atac pe tot frontul/.../”

Armata română a fost întâmpinată cu aclamații și entuziasm pe teritoriile eliberate; la 23 aprilie 1919 armata română era deja pe teritoriul maghiar, inamicul se retrăgea în dezordine pe tot frontul, românii capturând un imens material de război, armament, cantități mari de muniții și materiale de căi ferate.

La 14 iunie 1919, C. Prezan, s-a întâlnit din nou, la Giurgiu, cu Franchet d' Esperey, unde au căzut de acord asupra cooperării trupelor române – sârbe și franceze, la ocuparea Budapestei (o divizie sârbă, două franceze și patru românești).

Când, la 2 iulie 1919, Ion I.C.Brăiteanu s-a retras de la Conferința de Pace de la Paris, a remis Consiliului Suprem Aliat un memoriu în care scria: “plec, pentru că sunt convins că România nu va putea accepta clauzele cu privire la minorități, care vor limita suveranitatea ei și care se vor introduce în Tratatul cu Austria”, prin care arată că trădarea trupelor rusești, care încheiaseră pace separată cu Puterile Centrale, făcea inutilă continuarea eforturilor ei:

“Fără zăbavă, regele însărcina pe fostul șef de Stată Major al Armatei române, generalul Prezan, să studieze cu reprezentantul militar al Franței la Iași, generalul Laforit, posibilitatea de a relua o operațiune militară. Concluziile acestui studiu au fost comunicate Comandamentului francez al armatei din Orient și de acord cu acesta se fixează condițiile și ziua intrării în acțiune a României/.../”³³⁾

În dorința sa de a zdrobi cât mai repede Republica Sovietică Ungară, Prezan propune mareșalului Foch, cu acceptarea Regelui Ferdinand, ca pe lângă cele 7 divizii (5 de infanterie și 2 de cavalerie) România ar mai putea aduce, în a doua linie, încă o divizie de infanterie.

În cooperarea puterilor Aliate, din partea armatei a făcut parte generalul Prezan, din partea armatei cehoslovace generalul Pellè, din partea sârbă generalul Pasic, toți, sub comanda mareșalului francez Foch.

La 31 iulie 1919 armata română a trecut Tisa, arată Prezan într-un Ordin dat Comandamentului trupelor române din Transilvania.

Când Aliții au ridicat problema prezenței trupelor române la vest de Tisa, generalul Pétin, atașatul militar francez în România, comunica Comandantului Armatei Aliate din Orient că:

“L-am văzut pe generalul Prezan. El mi-a spus că dorința

Consiliului Suprem de a-i vedea pe români evacuând imediat teritoriul cuprins între Tisa și viitoarea frontieră de securitate militară pe care ar fi o nebulie să o abandonăm, atâta timp cât viitorul guvern ungar nu va putea da garanții asupra vitalității sale, asupra buneii sale credințe și asupra energiei sale/.../”³⁴⁾

Autoritățile maghiare continuau subminarea armatei și statului român. În fața acestei situații, generalul Prezan raporta Președintelui Consiliului de Miniștri, la 11 ian. 1920:

“Prin adresa nr. 8608 din 2 ian.c/urent/ vi s-a făcut cunoscut că autoritățile militare și civile pe de o parte completează în contra siguranței statului român prin faptul că au organizat în Ardeal populația, cu scopul de a o ridica contra noastră, iar pe de altă parte intenționează să ne atace îndată ce vor reorganiza forțele lor armate.”³⁵⁾

La 30 inuarie 1920, Prezan a trimis pe judecătorul de Instrucție Zătreanu, care funcționa în calitate de comisar la Curtea Marțială, să facă o anchetă la Băncile din Transilvania, pentru a constata coroanele introduse prin fraudă în România.

Politica și strategia militară maghiară continua să-și urmeze cursul. Generalul Prezan trimitea o telegramă Comandamentului trupelor române din Transilvania, la 26 febr. 1920, în care se arăta:

“/.../b)ungurii departe de a menține sub drapel numai 35.000 de oameni, conform hotărârei Conferinței /de Pace/, fac zilnic recrutări voluntare și chiar forțate/.../.

c)La Budapesta sub auspiciile guvernului se găsește o asociație pentru recucerirea provinciilor pierdute/.../

3. Dacă la toate cele arătate mai sus se adaugă faptul , constatat în mod indiscutabil și cu acte autentice, că amiralul Horthy și Statul său Major și prin urmare întregul guvern ungar, au organizat în spatele trupelor noastre anumite focare prin care să propage revolta populațiunii împotriva trupelor , nu mai poate rămâne nici o îndoială asupra intențiilor agresive ale guvernului ungar.

Acestea – și nu simple zvonuri din presa străină - sunt motive adevărate care au determinat hotărârea a nu se mai permite Ungariei procurarea de alimente din țara noastră./.../”³⁶⁾

După rezolvarea relativă militară a campaniei ungare, la 20 febr. 1920, Consiliul de Miniștri, împreună cu președintele Camerei , Senatului și Dirigentului din Transilvania (respectiv, N. Iorga, Paul Bujor și Iuliu Maniu), s-au întrunit la 26 febr. 1920 toți propunându-se pentru normalizarea relațiilor cu Rusia.

În 1920 generalul de Armată Constantin Prezan își dă demisia din armată, după ce a văzut România întregită. Pentru meritele sale regele l-a răsplătit numindu-l "cap" al regimentului 25 Infanterie și senator de drept al județului Vaslui.

După demisia lui Averescu din postul de președinte al Consiliului de Miniștri (16 dec. 1921), Brătianu se gândea la un guvern de "uniune națională" prezidat de Prezan, dar regele, care știa adversitățile existente între Prezan și Averescu, s-a opus, considerând că numirea lui Prezan ar fi considerată ca un act împotriva lui Averescu.

Pentru rolul său jucat la întregirea neamului, la propunerea lui Vasile Pârvan și Andrei Rădulescu din 7 iunie 1923, Prezan a fost ales membru de onoare al Academiei Române.³⁷⁾ Tot în acea ședință și Al. Averescu a fost ales membru de onoare al Academiei. În cuvântul său, Andrei Rădulescu spunea:

"Prin răspunderea grea ce au luat asupra-le, prin priceperea lor, au contribuit într-o largă măsură la înfăptuirea idealului nostru național."³⁸⁾

După ce prințul Carol a renunțat la toate drepturile și prerogativele sale regale și personale, tatăl său, Regele Ferdinand, a convocat Consiliul de Coroană la 31 dec. 1925 pentru a supune la vot renunțarea prințului. Printre cei chemați la Consiliu se afla și Prezan, care a spus atunci:

"În asemenea situații maiestatea voastră ați făcut ca la război. V-ați despărțit de familie, pentru țară. Acum nu puteți decât face la fel".

În 1926 Brătianu dorea din nou un guvern prezidat de Prezan, ceea ce, din nou, nu s-a realizat.

În țară s-a instalat Regența³⁹⁾, deoarece murind regele Ferdinand (20 iulie 1927), nepotul său, Mihai, a fost proclamat rege, dar fiind minor a fost necesară "Regența"

În iunie 1930 Carol revine asupra renunțării sale din 1925 și se proclamă rege ("Carol al II-lea"). După demisia premierului G.G.Mironescu (9 iunie 1930) Carol dorea să-l numească prim-ministru pe C. Prezan în fruntea unui guvern de "uniune națională" Prezan, refuzând propunerea, în locul său a fost numit Iuliu Maniu.

Pentru a nu se supăra nici unul din cei doi mari adversari, (generalii Prezan și Averescu), Carol al II-lea i-a înaintat, simultan, la gradul de mareșali.

În mai 1928 regența a propus lui Maniu formarea unui guvern

format din 10 țărăniști, 2 liberali și un predinte de Consiliu în afara oricăror partide , dar desemnat de Maniu, cu asentimentul lui Prezan, ceea ce Maniu a refuzat.

La moartea lui Gheorghe Buzdugan (7 oct. 1929), Regența rămânând incompletă, Regina Maria l-a propus pe generalul Prezan să facă parte, ca a treia persoană, din Regență, propunere refuzată.

La revenirea în țară a lui Carol (6 iunie 1930) Prezan a fost printre cei care au fost consultați de Carol , la Cotroceni. Prezan l-a sfătuit să semneze un act de anulare a declarației scrise de el în 1925 prin care renunța la tron, deschizând astfel drumul urcării lui pe tron (8 iunie 1930).

Imediat după urcarea pe tron a lui Carol al II-lea , Constantin Argetoianu, intrat în camarila regală, a început să propună regelui (august 1930) formule pentru un guvern care să-i deschisă regelui drumul către un regim autarhic. l-a propus, astfel, dizolvarea Parlamentului și a partidelor politice și formarea unui guvern prezidat de mareșalul Prezan, guvern în care să intre N. Iorga, N. Titulescu și oameni refractari reginului politic constituțional: Gh. Brătianu, Mihail Manoilescu, Istrate Micescu, Aristide Blank, N. Tabacovici etc.

În aprilie 1933 Carol dorea un guvern condus din următorii Prezan, Titulescu sau Argetoianu.⁴⁰⁾

La 28 martie 1933 Prezan a fost acuzat că ar fi implicat în procesul Škoda. Mareșalul, negând orice amestec, cere numirea unui comisar regal special, care să ancheteze complicitățile afacerii Škoda.

Conflictul dintre Carol al II-lea și fratele său, prințul Nicolae, se amplificase până acolo încât prințul Nicolae a încercat să-și împuște fratele, fiind împiedicat de Prezan, care era să fie el împușcat (18 oct. 1933). În jocul politic intrase mai de mult și soția lui Prezan, Orga, care era o femeie intrigantă și dorea să intre în politică pe căi dubioase, pe lângă faptul că era bănuită de infidelitate față de soțul ei; Prințesa Ileana, fiica reginei Maria și sora lui Carol al II-lea , afirma despre ea că este "o intrigantă care a otrăvit primii ani de căsnicie a mamei mele."⁴¹⁾

După instalarea dictaturii personale a lui Carol al II-lea (10 febr. 1938) s-a convocat la Palat consiliul de Coroană (31 martie 1938) din care făceau parte patriarhul Miron Cristea mareșalii Averescu și Prezan, generalii Artur Văitoianu și E. Ballif, Al. Vaida Voevod, N. Iorga, G. G. Mironescu, dr. C. Angelescu, Gh. Tătărăscu și C.

Argetoianu (numai Prezan și Ballif nu făcuseră parte din guvernul de la 10 febr. 1938, când s-a instaurat regimul sever carlist).

Prezan a devenit Consilier de Coroană la 30 martie 1938.

În timpul celui de al doilea război mondial, în urma scrisorii trimise de mareșalul Ion Antonescu, lui Dinu Brătianu, din 29 oct. 1942, se scria

“Ignorați sau uitați că în trecutul război generalul Prezan, șeful Marelui Cartier General Român și cu mine, mergeam zilnic la generalii Saharov și Șcerbacev pentru a face raportul și a primi ordine.

Ați uitata că în Moldova trupele și comandamentele rusești erau stăpâne și se purtau cuceritori și protectori/.. /

Multe greșeli operative , cu consecințe istorice, f. grave – politice și militare – au fost comise până la venirea mareșalului Prezan în capul Marelui Cartier General, datorită faptului că generalul Iliescu a silit armata și pe comandantii ei să execute fără replică ordinele și cererile formulate de multe ori cu pumnul în masă, de generalul Berthelot./.../

Vă mai amintesc , domnule Brătianu, că la venirea mareșalului Prezan și a mea la Cartierul General, în decembrie 1916, am găsit instalați în toate birourile și secțiile acestei instituții de conducere și de onoare militară, tehnicieni francezi care, în majoritate erau mai mici în grad decât șefii români responsabili, erau investiți cu consimțământul fratelui dv. / Ion I.C. Brătianu/și din ordinul generalului Iliescu, cu puteri discreționare de conducere.

A fost cea mai mare umilință care se putea impune unei armate, chiar bătută/.../”⁴²⁾

Prezan nu a făcut politică militară niciodată. Avea o neclintită putere de judecată, niciodată nu și-a pierdut firea, intransigența sa a mers până a îndepărta și degrada pe camarazii săi care nu corespundeau cerințelor războiului.

A încetat din viață în august, 1943, la două luni după moartea soției sale,⁴³⁾ fiind înmormântat la moșia sa din Schintea, jud. Vaslui.

La procesul înscenat în mai 1946, Ion Antonescu, în “Ultimul cuvânt”, spunea:

“Când s-au prăbușit granițele, împreună cu mareșalul Prezan, am hotărât să mergem la Rege și să formăm un guvern de colaborare cu oameni politică. Oamenii politici însă nu ai voit: toți s-au tras deoparte. Eu am rămas singur. Urmează apoi cele petrecute la 6 septembrie 1940!”⁴⁴⁾

Prezan și-a tipărit două cărțile:

- "Descripțiunea cupolei obuzierului de 120 mm. 1888, sistem Gruson", București, 1891, în colaborare.
- "Patru discursuri", Iași, 1917, în colaborare.

BIBLIOGRAFIE DE REFERINȚĂ

Dr. Elie Miron Cristea: "Însemnări personale. 1895 – 1935", p. 56; Al. Marghiloman: "Note politice. 1897 – 1924", Buc., Inst. de arte grafice "Eminescu", 1927, vol. II, pp. 142, 155, 194, 213, 222, 232, 247, 317, 319, 319, 324; Lucian Predescu: "Enciclopedia Cugetarea", Buc., Ed. Cugetarea, 1940, p. 693; Victor Eftimiu: "Priviri peste veacuri", Buc., 1944, pp. 313 – 314; N. Iorga: "O viață de om așa cum a fost", Buc., Minerva, 1972, pp. 475, 485, 492, 514, 826; Al. Marghiloman: "Note politice", Buc., Ed. Scripta, 1993, vol. I, pp. 94, 333, 404, 422, 433; "G. Enescu. Scrisori", I. Buc., Ed. Muzicală, 1974, p. 248; Mircea Mușat – Ion Ardeleanu: "Viața politică în România (1918 – 1921)", Buc., Ed. Pol., 1976, ed. a II-a, p. 46; Al. G. Savin: "Sistemul partidelor politice din România, 1919 – 1940", Buc., Ed. șt. enciclop., 1976, p. 120; A. Simion: "Regimul politic din România în perioada 1940 – ian. 1941", Cluj – Napoca, Ed. Dacia, 1976, p. 13; Sextil Pușcariu: "Memorii", Buc., Ed. Minerva, 1978, pp. 368, 709, 849; Emilia Sonea – Gavrilă Sonea: "Viața economică și politică a României. 1933 – 1938", Buc., Ed. șt. și enciclop., 1978, p. 25; Mircea N. Popa: "Primul război mondial. 1914 – 1918", ibidem, p. 246; Ștefan Pascu și G.G. Marinescu: "Răsunetul internațional al luptei românilor pentru unitatea națională", Cluj – Napoca, Ed. Dacia, 1980, p. 264; Florea Nedelcu: "De la Restaurație la dictatura regală. Din viața politică a României. 1930 – 1938", ibidem, 1981, p. 14; O.Goga: "Jurnalul politic", în "Revista de istorie și teorie literară", nr. 2, 1985; M. Mușat – I. Ardeleanu: "România după marea Unire", vol. II, partea I (1918 – 1933)", Buc., Ed. șt. și enciclop., 1986, pp. 799, 800, 834, 919, 927, 935; Ioan Scurtu: "Contribuții privind viața politică din România", ibidem, 1988, pp. 146, 148, 152, 193, 223; Armand Călinescu: "Însemnări politice", Ed. Humanitas, 1990, pp. 30, 67, 83, 155, 156, 157, 189, 210, 249; C. Argetoianu: "Pentru cei de mâine. Amintiri din vremea celor de ieri", Buc., Ed. Albatros, vol. I, 1991, p. 248; C. Argetoianu: ibidem, vol. II, partea a IV-a, Buc., Humanitas, 1991, p. 264; Gh. Buzatu: "România cu și fără Antonescu", Iași, Ed. Moldova, 1991, pp. 160, 334; George

Magherescu: "Adevărul despre Mareșalul Antonescu", Buc., Ed. Păunescu, 1991, vol. I, pp. 142, 167, 237, 468; vol. II, pp. 37, 60 – 61, 62; vol. III, pp. 97, 133; Maria, Regina României: "Povestea vieții mele", vol. III, Buc., Ed. Eminescu, 1991, pp. 95, 114, 115, 119, 123, 146, 158, 169, 170. 190 – 191, 206, 260, 327, 348, 351, 372, 379; C. Argetoianu, op. cit. , vol. III, partea a V-a , Buc., Humanitas, 1992, pp. 63, 121, 161, 190, 181, 191, 227, 230, 262, 279; C. Argetoianu: op. cit. , vol. IV, partea a V-a, Buc., Humanitas, 1993, pp. 56, 57, 70, 99, 100, 114, 116, 118, 132, 139, 154, 155; Raoul Bossy: "Amintiri din viața diplomatică" vol. I, Buc., Humanitas, 1993, pp. 143, 157, 166, 198, 224; I.G. Duca: "Memorii", Buc., Ed. Machiavelli, vol. 3, 1994, pp. 36, 40, 41, 43, 46, 47, 51, 52, 62, 63, 70, 76, 92, 96, 97, 98, 100, 132, 133, 138, 139, 147, 148, 157, 163, 166, 167, 168, 176, 177, 211, 212, 229, 254, 259, 267, 269, 270, 271; Idem, ibidem, vol. 4, Buc., Machiavelli, 1994, pp. 16, 17, 19, 21, 22, 26, 30, 31, 39, 40, 41, 48, 49, 50, 52, 53, 62, 7, 72, 88, 130, 165, 172, 175, 247, 251, 253, 256, 257; C. Argetoianu, op. cit. , vol. V, partea a V-a, Buc., Machiavelli, 1995, pp. 11, 13, 20, 123, 166, 180; "Carol al II-lea Regele României: "Însemnări zilnice", Buc., Ed. Scripta, vol. I, 1995, p. 41; Al. Marghiloman: "Note politice", vol. II, Ed. Machiavelli, 1995, pp. 61, 71, 76, 98, 108, 122, 123, 126 , 127, 130, 131, 222, 227, 223, 239, 250, 256, 258, 259, 271, 282, 284, 299 , 348, 377; Arh. Șt. Buc., fond Paris, dosar 54.

NOTE

1)Constantin Argetoianu: "Memorii", vol. III, partea a V-a, Buc., Ed. Humanitas, 1992, p. 63; (în continuare, Argetoianu...).

2)fiul lui Gh. Crăiniceanu, general , comandatul Regimentului 35 infanterie, partizan al colonelului Sturdza și principalul complice în complotul urzit pentru instigație la trădare, a fost condamnat la moarte și executat în Vinerea Paștelui 1917, în fața tuturor membrilor regimentului pe care-l comanda, de către un pluton format din ostași ai propriului său regiment.

3)Maria, Regina României: "Povestea vieții mele", Buc., Ed. Eminescu, 1991, vol. III, pp. 114 – 115 (În continuare "Regina").

4)ibidem, p. 119.

5)ibidem, p. 123

6)Eftimie Ardeleanu și Adriana Pandrea: "Studiu introductiv" la vol. "Mareșalul Averescu: "Notițe zilnice de război", vol. I, Buc., Ed. Militară, 1994, p. XXVII.

- 7) Onisifor Ghibu: "Amintiri despre oameni pe care i-am cunoscut", Cluj – Napoca, Ed. Dacia, 1974, pp. 130 – 131.
- 8) socialist francez, ministrul francez al armamentului, atașat militar al Franței în Rusia.
- 9) Regina... III, 1991, pp. 190 – 191.
- 10) Olga Prezan, curtată de regele Ferdinand și de tatăl lui C. Argetoianu, cam intrigantă și doritoare să facă politică militantă.
- 11) Ștefan Pascu și C. Gh. Marinescu: "Răsunetul internațional al luptei românilor pentru unitate națională, Cluj – Napoca, Ed. Dacia, 1980, p. 264.
- 12) Argetoianu, op. cit., IV, (V), 1993, p. 230.
- 13) idem, III, (V), 1992, p. 180.
- 14) ibidem, p. 230.
- 15) așa îl numea regina pe Ferdinand.
- 16) Regina... ibidem, p. 348.
- 17) Argetoianu... IV, (V), 1993, p. 114.
- 18) Regina..., ibidem, p. 372.
- 19) Arh. Min. Ap. Naț., fond 948/52, dosar 212, f.6.
- 20) Al. Averescu: "Răspunsurile", Iași, 1911, p. 33.
- 21) Arh. Șt. Buc., Fond Preș. Cons. de Min., dosar nr. 2/1922, f. 199 – 200; "Desăvârșirea unității naționale – statale a poporului român. Recunoașterea ei internațională. 1918", vol. III, Buc., Ed. șt. și enciclop., 1986, pp. 76 – 78 (în continuare, "Desăvârșirea...").
- 22) Arh. St. Buc., ibidem, f. 272 – 273; "Desăvârșirea...", pp. 90 – 91
- 23) Arh. Min. Afac. Ext., fond Paris, dosar 54 (documentul 5); "Desăvârșirea..." pp. 90 – 91.
- 24) Arh. St. Buc., dosar 57/1918 – 1921, f. 14 – 15; "Desăvârșirea..." p. 134 – 135.
- 25) ibidem, Fond Preș. Cons. de Min., dosar 2 (1922), f. 330 – 331; "Desăvârșirea", p. 165.
- 26) Ibidem, f. 401-402; "Desăvârșirea...", pp. 237-238.
- 27) Arh. St. Buc., fond Paris, dosar 54.
- 28) Arh. St. Buc., Fond Preș, Cons. de Min., dosar 2 (1922) f. 403 – 405; "Desăvârșirea..." , pp. 261-262.
- 29) ibidem, f. 427 – 428; "Desăvârșirea...", pp. 264 – 265.
- 30) general francez , comandantul frontului din Balcani al Antatei, mandatarul Antatei pentru rezolvarea problemelor militare și politice în Balcani.
- 31) Arh. St. , Fond Preș. Cons. de Min., dosar 2 (1922), f. 450 – 451; "Desăvârșirea..." , pp. 310.
- 32) ibidem, f. 269 – 271; "Desăvârșirea..." , pp. 295 – 297) vol.

II.

33) Ion Rusu Abrudeanu: "România și războiul mondial", Buc., 1921, p. 306; "Desăvârșirea...", IV, p. 2.

34) Arh. St. Buc., col. Microfilme, rola 176, cadrul 222; "Archives Historiques Militaires Vincennes. Ministère de guerre, État Major de l'Armée, 16 N 3171; "Desăvârșirea", V, pp. 21 – 22.

35) Arh. St. Buc., Fond Preș. Cons. de Min., Miscellanea, dosar 9/1916, f. 442; "Desăvârșirea...", V, pp. 580 – 581.

36) ibidem, f. 459; "Desăvârșirea...", VI, pp. 52 – 53.

37) "An. Acad. Rom.", Dezbateri, XLIII, 1922 – 1923, pp. 158 – 159; Al. Zub: "Bibliografie", Buc., Ed. Militară, Ed. șt. și enciclop., 1975, 58, nr. 321.

38) "Armata și societatea românească", Buc., Ed. Militară, 1972, p. 372.

39) Dr. Ilie Miron Cristea: "Însemnări personale. 1895 – 1935", p. 56.

40) O. Goga: "Jurnal politic", în "Rev. de ist. și teorie literară", nr. 2, 1985.

41) Raoul Bossy: "Amintiri din viața diplomatică", vol. I, Buc., Ed. Humanitas, 1993, p. 224.

42) George Magheru: "Adevărul despre mareșalul Antonescu", Buc., Ed. Păunescu, 1991, vol. II, pp. 60 – 61.

43) Șeful Casei Militare Regale, generalul Constantin Sănătescu, nota în "Jurnalul" său, în luna iunie 1943:

"A murit soția mareșalului Prezan. Regele mi-a spus să mă duc chiar eu să prezint condoleanțe. În grădina casei era pus catafalcul și acolo s-a făcut și slujba religioasă. De față era și Mareșalul Antonescu cu doamna, precum și foarte multă ofițerime, care n-avea rost la această înmormântare însă primise ordin de la mareșalul Antonescu să asiste. După slujba religioasă cortegiul a pornit la gară, însă eu m-am retras, socotind că nu este cazul ca regele să fie reprezentat în acest cortegiu, mai ales că defuncta nu s-a remarcat cu nimic în viață, din contră - a fost de un egoism remarcabil. ("Jurnalul generalului Sănătescu", Buc., Humanitas, 1993, p. 131).

44) Gh. Buzatu: "România cu și fără Antonescu", Iași, Ed. Moldova, 1991, p. 334.

PRUTEANU, AGLAE C.

S-a născut în Vaslui, la 22 octombrie 1866, sub numele de Aglae Theodoru. Tatăl său era intendent la spitalul din localitate,

În Vaslui, după ce urmează cursurile școlii primare, se înscrie la un pension particular de fete, de unde, din lipsă de mijloace materiale, se retrage, luând, în continuare, lecții particulare cu o profesoară.

Citind foarte mult și căpătând un bun fond de cultură, încearcă iar să urmeze la o școală. Deși ar fi dorit să se înscrie la "Școala centrală de fete", din Iași, din aceleași motive financiare,

nu reușește să se înscrie decât la *Școala profesională de la Sfântul Sava* din Iași, de unde părinții o retrag, sub motiv că vor să o căsătorească, nemaiputând să o întrețină la școală.

Părinții săi, Costache și Ecaterina Theodoru, se mută la Iași, unde fiica lor, Aglae, se înscrie (6 oct. 1885) la clasa de "declamațiune și mimică" a Conservatorului ieșean, la care dă examen de admitere și reușește.

Cerând singură să urmeze și la clasa de teorie și solfegiu, profesorii o supun unui regim de muncă intensă, întrezărind în ea un veritabil talent artistic. La Conservator, Aglae Theodoru avea notele cele mai mari.

Deși încă elevă, la 22 iulie 1886, este angajată cu o sută de lei lunar, la *Teatrul Național* din Iași (alți actori primeau 80 sau chiar 50 de lei lunar).

La 15 februarie 1887 s-a căsătorit cu actorul Dimitrie Pruteanu, societar de clasa a II-a la Teatrul Național din Iași, om ursuz, rutinar, cu ideal artistic limitat.

Deși actrița Aglae Pruteanu fusese înaintată societară clasa a II-a (1894) și clasa I (sept. 1895), duce o permanentă lipsă de bani, cerând deseori direcției teatrului, spectacole beneficiare în favoarea ei.

I se refuză, de către minister, încadrarea ei la catedra de declamațiune a Conservatorului ieșean (1897), precum și suma de 2.500 lei, pentru a se specializa în străinătate (1898). Această situație de refuz de ajutor financiar a urmărit-o pe artistă toată viața. Și mai înainte, în 1895,

Agale Pruteanu ceruse un ajutor de boală de 600 lei pentru a se trata la Tranzesbad, conform indicațiilor medicului, dar, Comitetul teatral nu-i acordă decât 200 lei.

Datorită intensului ritm de muncă, a lipsurilor materiale, a umilințelor și dezonorărilor, a felului despotice în comportarea conducerii Teatrului Național, au contribuit la ruina lentă a sănătății Aglaei Pruteanu, ca de altfel a majorității actorilor ieșeni.

Actrița își dădea concursul la diferite serbări și festivaluri popularizând activitatea teatrului, juca în câte trei – patru piese pe săptămână, repetând, simultan, în alte roluri, iar în zilele libere juca în turneele întreprinse în orașele moldovene (Huși, Vaslui, Roman, Bârlad etc.)

În martie 1940 a jucat pentru prima dată în București, abia la începutul secolului nostru, deși fusese invitată și mai înainte. În ianuarie 1906 a jucat pe scena Teatrului Național din Craiova.

Deosebirile de caracter, de ideal artistic, de felul diferit de comportament social al celor doi soți, au făcut ca Aglae Pruteanu să fie nevoită să se despartă de Dimitrie Pruteanu care, în 1904, este pensionat, din cauză de boală; curând va deceda lăsându-și mama fără un ajutor, în afară de ocazionalele ajutoare pe care Aglae Pruteanu i le dădea.

Între 1910 – 1917 viața Aglaei s-a desfășurat, aproape exclusiv, pe scenă. Dar chiar în acest interval, Aglae Pruteanu avea perioade când apărea pe scenă mai rar. “Viața românească” semnala rara apariție pe scenă, către sfârșitul anului 1914, a celebrei Aglae Pruteanu, regretând că nu apare decât în reluări.

În 1915, la inițiativa colegului și prietenului ei, actorul State Dragomir, participă la comemorarea lui Vasile Alecsandri, la Piatra Neamț, Murești și Bacău, interpretând rolul Getei, din “Fântâna Blanduziei”

După ce până atunci jucase și câte douăzeci și unu de roluri într-o stagiune, începând din stagiunea 1913 – 1914, începe să fie distribuită din ce în ce mai puțin, în roluri. Cucereste publicul craiovean, ajungând ca în stagiunea 1914 – 1915 să joace numai în șase reluări. În zadar au fost remarcile și regretele exprimate de presa vremii; Aglae Pruteanu apare din ce în ce mai rar pe scena ieșeană. Deși bolnavă, mai ales din cauza frigului de pe scenă, mai apare în “Învierea” lui Tolstoi și “Cinel – Cinel”, de Alecsandri (17 și, respectiv, 24 ianuarie 1917). Din cauza pierderii nepotului ei, pe front, actrița nu s-a mai simțit în stare să mai redea pe scenă perfecțiunea personajelor sale. Sub vraja farmecului copilăriei, cu toate lipsurile sale, dar mai ales sub vraja peisajului locului natal, Aglae Pruteanu începe să-și scrie “Amintirile”, pe care

le termină după câțiva ani. Frecventează, la Iași, unde erau refugiate, trupe de actori de prima clasă ai scenei românești, printre care amintim pe Marioara Ventura, Maria Ciucurescu, Constantin Nottara, Ion Brezeanu, Tony Bulandra, Lucia Sturdza – Bulandra, Maria Giurgea, Ion Morțun, Ion Manolescu, Elvira Popescu, Maria Filotti, Niculescu – Buzău, Constantin Tănase etc.

Ajutată materializește de către direcția teatrului, își reia activitatea, sporadic, întreprinzând, în februarie 1918, un tuneu la Botoșanu, cu “Învierea”, de Tolstoi și “Azilul de noapte”, de Gorki.

O altă împrejurare avea să zdruncine moralul Aglaei Pruteanu: sunt pensionați actori de bază ai teatrului, ca State Dragomir, Mihai Popovici și C. Momuleanu, după peste un sfert de secol de activitate teatrală (31 martie 1918); astfel Aglaei Pruteanu vede fluturându-i prin fața ochilor spectrul părăsirii teatrului, deci, a unei vieți de mizerie.

Îmbolnăvindu-se mai grav, nu mai poate apare pe scenă. Comitetul teatrului îi acordă, la 1 aprilie 1921, un concediu pe un an, pentru “reculegere și odihnă”. Rolurile Aglaei Pruteanu sunt reluate de către Sorana Topa, Lucia Braborescu și Anny Braeschi. Starea de neliniște și anxietate a A.Pruteanu se agravează, salariul cheltuindu-și-l cu medicii și cu tratamentul. Uneori, pleca la nepotul său, un judecător din Negrești – Vaslui, spre a se odihni, dar după două - trei zile, pleca acasă.

În stagiunea 1920 – 1921 mai apare în “Doaman Clara” și “Cecilia” (din piesa “Intimii noștri”)

Deși până în 1928 nu mai apare pe scenă, în schimb, scrie articole, interviuri, studii, încercându-și talentul în dramaturgie cu piesa “Trei fete de măritat”, pe care o trimite, spre prezentare, “Teatrului Național” din Iași (29 ianuarie 1923), după care trimite piesa “Altădată și acum”, piese care nu s-au montat.

Este mulțumită de faptul că, în 1922, îi apare volumul de “Amintiri”, la “Viața românească”

În 1928, cu prilejul intrării în scena ieșeană a artistului Nicolae Șubă, i se oferă Aglaei Pruteanu șansa de a juca în “Marchiza de Pompadour”, din piesa “Narcis”, de Brachvogel, dându-i artistei noi aripi. În septembrie reappare în “Doamna Clara” din “Vlaicu Vodă”, arătând aceeași vigoare, modelare a versului, capacitate de comunicate, ținută și demnitate aspră, ca altădată.

În noiembrie 1928 se pune, pentru prima dată, problema scoaterii Aglaei Pruteanu din cadrele active ale teatrului ieșean, deși “După

discuții, toți membrii , împreună cu d-l director sunt pentru menținerea situației actuale, întrucât trebuie să se țină seama de excepționalele merite artistice și de serviciile mari pe care d-na Pruteanu le-a adus instituției” Dar această situație se mai menține numai un an și jumătate, deoarece, la 1 iunie 1930, Comitetul teatral hotărăște pensionarea artistei, exprimându-se “întreaga admirațiune pentru talentul aceleia care a fost fala scenei ieșene și una din coloanele instituției noastre” Deși artista ceruse să se revină asupra pensionării, Comitetul decide acordarea “sub formă de gratificație o sumă echivalentă cu diferența dintre banii de pensionare ce i se va fixa și banii pe salariu primit până la 1 iunie”, artistei Aglae Pruteanu. Peste un an, sub direcția lui Ionel Teodoreanu , la 23 mai 1931 are loc reprezentarea de retragere din activitate a artistei, cu piesele “Grenoire”, “Săptămâna luminată” și ultimul act din “Dama cu camelii”.

Viața artistei trece într-un anonimat condamnat; o mai vizitează, din când în când, în casa ei din cartierul Tătărașilor din Iași, actorii Natalia Profir, Lucia Popescu, Margareta Baci, Ștefan Braborescu, Miluță Gheorghiu etc.

În 1938 a cerut un ajutor material actorului, scriitorului și directorului teatrului , Sandu Teleajen, declarând că se internează în spital din cauza unei defectuoase circulații a sângelui, precum și din cauza emfizemului pulmonar, de care suferea mai de mult. Vara anului 1938 și-a petrecut-o mai liniștită, ieșind uneori prin oraș și trecând pe la teatru. Înainte de declanșarea celei de a doua conflagrații mondiale, Aglae Pruteanu ia atitudine patriotică în presa timpului. Sunt demne de semnalat articolele “Din întunericul satelor” (“Opinia”, Iași, 28 iunie 1936), “Pentru sănătatea morală și fizică a poporului” (ibidem, 20 sept. 1936).

Către sfârșitul iernii 1940 – 1941 artista se îmbolnăvește din nou, trecând printr-o altă criză , internându-se din nou în spital, unde, bolnavă, părăsită de toți , se stinge din viață la 28 martie 1941, fiind înmormântată în cimitirul local, parcela 11, 1, rândul 3, loc 25, alături de Aristizza Romanescu și State Dragomir. La înmormântare au vorbit Otilia Cazimir și Aurel Ghițescu.

Aglae Pruteanu a jucat în cel puțin 278 de roluri, în piese românești și străine, alături de artiști de frunte ai scenei românești, ca Aristizza Romanescu, Agatha Bârsescu, Ion Manolescu, Grigore Manolescu, Vasile Toneanu, State Dragomir, Constantin Nottara, Petre Sturdza, Nicolae Soreanu etc. Aglae Pruteanu a rămas în istoria

teatrului românesc ca una dintre cele mai mari artiste dramatice pe care le-a dat România.

Spicuum câteva aprecieri asupra artistei făcute, de către diferite valori ale acenei și criticii românești.

“Doamna Pruteanu era admirabilă și în concepție și în execuția rolului” (Petre Sturdza).

“e un triumf răsărirea dintre culise a artistei, în orice rol, fie cât de mare” (Mihail Codreanu).

“(…) d-na Pruteanu , cel mai puternic temperament artistic al teatrului nostru (…)” (Octav Botez).

“(…) Să jubilăm mai bine că am avut prilejul să ne dăm seama încăodată de neprețuitul talent al d-nei Pruteanu” (Enric Furtună).

“Iașul trebuie să fie mândru de această artistă în stil mare” (George Topârceanu).

“Aglae Pruteanu (...) a fost o frunză a scenei ieșene și una din personalitățile cele mai înzestrate ale teatrului românesc (...) pe care pretențioșii intelectuali ieșeni, în frunte cu criticul Ibrăileanu, o prețuiau îndeosebi” (Petre Comarnescu).

“Minune a teatrului românesc” (Otilia Cazimir).

“Una din cele mai mari tragediene ale țării noastre” (Sandu Teleajen).

“Nu voi uita niciodată glasul Prutencii. Un glas vibrant și răscolitor , ce te cucerea de la prima frază.Eram în admirație” (Maria Filotti).

“Aglae Pruteanu avea toate însușirile unei mari artiste” (Ion Manolescu).

Iată cele 279 de roluri interpretate de către Aglae Pruteanu.1)

ROLUL	TITLUL PIESEI	AUTORUL
?	Actor sau nebun?	State Dragomir
Manon Vallier	Actorii împăratului	Wartenbur
Iza	Afacerea Clémenceau	?
Claude	Amanții	Maurice Donnay
Jeanne de Simerose	Amicul femeilor	A. Dumas – fils
Suzănica	Amicul Fritz	Erkmann-Chatrian
Livia	Amor fără stimă	Paolo Ferarri

1)rolurile au fost extrase din lucrarea lui N. Barbu, “Aglae Pruteanu”, București, Editura Meridiane, 1965, rearanjate alfabetic și completate cu încă alte 26 de roluri.ordinea inserării lor este din punct de vedere alfabetic al titlurilor pieselor.

<i>ROLUL</i>	<i>TITLUL PIESEI</i>	<i>AUTORUL</i>
?	{ Amor pierdut, viață pierdută	M. Eminescu
Antoinette de Clairefont	Amor de crimă (La grande marnière)	G. Ohnet
Emma Bèaulieu	Amoriu triste	Giacosa
?	Amorul veghează	{ Robert de Flers și G. de Caillavett Racine
Hermiona	Andromaca	V. Hugo
?	Angelo Malipiero	L. Tolstoi
Ana Karenina	Anna Karenina	Titus Dunka
Anna Row	Anna Row	W. Shakespeare
Cleopatra	Antoniu și Cleopatra	B. Delavrancea
Oana	Apus de soare	P. Decourcelle
Julie d'Auberval	Asul de treflă	Molière
Mariana, Eliza	Avarul	M. Gorki
Natașa	Azilul de noapte	Mi!lo
Viorica	Baba Hârca	Barière
Stela	Banii, gloria și femeile	V.A. Urechiã
?	Banu Mărăcine	O. Wilde
Lady Chiltern	Bărbatul ideal	Beaumarchais
Rozina	Bărbierul din Sevilla	A. de Herz
Dia	Biruința	V. Alecsandri
Tarsița Neamuș	Boierii și ciocoi	Molière
Angelica	Bolnavul închipuit	Meilhac și Halevy
Albertina	Bomba cu apă fiartă	A. Bourgeois
Cecilia	Bucuria casei	L. Tolstoi
Nașa	Cadavrul viu	Giuseppe Giacosa
Nenela	Ca frunzele	Bisson și J. Been
Margarette Baudoin	Castelul istoric	A. Dumas – père
Catherine Howard	Catherine Howard	Maillan
?	Călugărița sângerândă	Bisson
Angela	Căpitanul Ramolit	M. Pascaly
?	Căzăturile	S. Prasin
Serena Veleli	Ceea ce nu moare	V. Alecsandri
Tudora	Cetatea Neamțului	Alex. Florescu
Mărioara	Chinul	State Dragomir
?	Cilibi Moise	V. Alecsandri
Florica	V. Alecsandri	H. Lecca
Wanda Văianu	Căinii	

<i>ROLUL</i>	<i>TITLUL PIESEI</i>	<i>AUTORUL</i>
Pia	Cântarea cântărilor	Cavalotti
?	Caporalul Simon	?
Evelina Bovolet	Clara Soleil	E. Godinet
?	Cocoșul negru	V. Eftimiu
Gernina	Conștiința copilei	Gaston Devore
Contesa Rutland	Contele Essex	Heinrich Laube
Maria	Contele de Altenburg	?
Louise	Contesa de Lynières	?
Contesa Sarah	Contesa Sarah	G. Ohnet
Fanfan	Copii părăsiți	Pierre Decourcelles
Hermine Sternay	Copilul din flori	A. Dumas – fils
Efimița	Crai de ghindă	V. Leonescu
Sonia	Crimă și pedeapsă	Hugues le Roux și Paul Ginistry
Luluța	Cucoana Chirița la Iași	V. Alecsandri
Adela Albeanu	Curcanii	Grigore Ventura
?	{Curierul (Dreptatea oamenilor)	{Ch. Desnoyer și Gh. Pathier
?	Curierul din Lyon	Eugène Moreau
Cornelia	Cu voia bărbatului	?
Roxana	Cyrano de Bergerac	Edmond Rostand
Agafia	Căsătoria	N.V. Gogol
?	Dalila	?
Nichette, Margueritte	Dama cu camelii	A. Dumas
Miss Lea Henderson	Daniel Rochat	V. Sardou
Henrieta	Decorat	E. Meilhac
Marcelle Sonceneaux	Demi – monde	A. Dumas – fils
Denisa	Denisa	A. Dumas – fils
Lina Popescu	Deputatul tatii	A. C. Brăiloiu
Ana	Despot Vodă	V. Alecsandri
Mama	De ziua mamei	M. Sadoveanu
?	Doi călăi	?
?	Doi sergenți	D'Ennery și Rotti
Louise	Domnișoarele de Saint – Cyr	A. Dumas – fils
Olena	Domnița Olena	V. Cosmovici
Regina	Don Carlos	Schiller
Maritana	Don Cezar de Bazan	{Dumanoir și D'Ennery

<i>ROLUL</i>	<i>TITLUL PIESEI</i>	<i>AUTORUL</i>
Martha și îngerul bun	Don Juan de Marana	A. Dumas – père
Dora	Dora	V. Sardou
Luiza	Două orfeline	{ D'Ennery și Cormon
Julia	Două vieți	Gh. V. Botez-Gordon
Julietta	Douglas Strigoii	?
Ruxanda	Dragoste și răzbunare	Eugen Herovanu
?	După iertare	Elena Guasco
Emilia Galotti,	Emilia Galotti	Lessing
Barbara Ubric	Enigma	Paul Hervieu
Elena	Elvira	Riria
Azurina	Fata aerului	{ Ch.Th. Cognard și Raymond
Margareta	Faust	A.D'Ennery
?	Fără sprijin	M. Prevost
?	Fățarnicii	?
Ariceea	Fedra	Racine
?	Femeia inculpatului	Henriot
Margareta	Femeile lipicioase	Léon Gandillot
?	Fericirea într-un colț	Sudermann
Fernanda	Fernanda	V. Sardou
?	Fiamina	Mario Uchard
Edita	Fiul Coraliei	Albert Delpit
Getta și Neera	Fântâna Blanduziei	V. Alecsandri
Varea	Floare de pădure	{ Ostrovski și N. Soloviev
Adina	Flori de piatră	?
?	Francesca da Rimini	{ D'Annunzio și Silvio Pellico
?	Francillon	A. Dumas – fils
?	Fromont și Risler	? -
Gilberta	Frou – Frou	V. Sardou
Katerina	Furtuna	Ostrovski
Julietta	Galileo Galilei	Gaetano Montecini
Angelique	Georges Dandin	Molière
Antoinette	Ginerele domnului	{ E. Augier și Sandeau Poirier
Gioconda	Gioconda	G.D'Annunzio

<i>ROLUL</i>	<i>TITLUL PIESEI</i>	<i>AUTORUL</i>
Marie Jeanne	Goana torțelor	Paul Hervieu
?	Greva	Fulda
?	Gringoire	Th. de Banville
Iosefina	Gura lumii	I. Găvănescu
Ofelia	Hamlet	W. Shakespeare
Hedda	Hedda Gabler	H. Ibsen
Käthie	{ Heidelbergul de altă dată	W. Föerster
Antoinette	Holtei tomnatici	V. Sardou
Amalia	Hoții	Schiller
Marie – Louise	Hoțul	H. Bernstein
?	Instinctul	
Kistemaeckers		
Cecilia	Intimii noștri	V. Sardou
Ana Riskanskaia	Înainte	Leopold Kampf
Marchiza	Închide sau deschide	A. de Musset
Lia	Îndrăgostiții	C. Brăescu
Marie Lettelier	Înfumurații	E. Augier
Margareta	Îngerul morții	?
Mistress Clarkson	În lumea mare (L'étrangère)	A. Dumas – fils
?	Însurătoarea	N. Gogol
Zâna florilor	Înșir – te mângârite	V. Eftimiu
Maslova	Învieerea	H. Bataille
Lila	Jucătorii de cărți	H. Lecca
Ileana	Judecata și osînda	Polizu – Micșunești
Judith	Juditj și Holofern	{ E. Scribe și A. Bayard (după Grillparzer)
Ana de Austria	Junetea mușchetarilor	{ A. Dumas și Auguste Maquet
Ana Damby	Kean (Dezordine și geniu)	{ A. Dumas
?	La deschiderea teatrului	N. Volenti
Femeia inculpatului	La instrucție	Georges Henriot
?	La staul	Henri Bernstein
Maria Lustalot	Linda de Chamonix	{ G. Rossini (muzica de Donizzetti)
?	Ludovic cel Mic	V. Bernard
?	Ludovic al XI-lea	C. Delavigne

<i>ROLUL</i>	<i>TITLUL PIESEI</i>	<i>AUTORUL</i>
Luisa	Luisa Miller	Schiller
Susanne de Villiers	Lumea în care ți se urâște	Ed. Pailleron
Georgette	Lumea milostivă	Brioux
Camilia	Lumpatius vagabondus	{Johan Nepomuk Netroy
Leonie de Lavillegoutier	Lupta între femei	Scribe și Legouvé
?	Macbeth	W. Shakespeare
Magda	Magda	Suderman
?	Magistrații	W. Förster
Mama	Mama	I. C. Miclescu
Nușa	Manevrele de toamnă	Paul Gusty
Doamna de Chesne	Marchizul de Priola	H. Lavedon
Julia	Marele Galeatto	José Echegaray
Maria	Maria Stuard	Schiller
Martha	Martha	G. Ohnet – d'Ennery
Flameola	Martira	Jean Richepin
Creusa	Medeea	Ernest Legouvé și Eugène Scribe
Victoria	Mihul	N. Istrate
Linda	Mila lui Dumnezeu	?
Mioara	Mioara	{Sp. Prasin și G. Volenti
Heròdiada	Miriam din Magdala	Spiru Prasin
Clara de Beaulieux	Mândrie și amor	G. Ohnet
Ada	Moartea civilă	Paolo Giacometti
Stana	{Moartea lui C. Brâncoveanu	A. Roques
?	Modestia	Paul Hervieu
Paulina	Moștenitorii	Adolphe Bellot
Denisa	M'zelle Nitouche	Meilhac – Hervé
Marchiza de Pompadour	Narcis	Brachvogel
Anca	Năpasta	I.L. Caragiale
Gabriela Duval	Năzdrăveniile divorțului	A. Bisson
Sasca	Neamul	O. Găvănescu
Luiza Rantzau	Neamul Rantzau	Erlomann-Chatrion
Eliza Moretti	Necinstiții	G. Rovetta
?	Nerone	Piedro Cossa

<i>ROLUL</i>	<i>TITLUL PIESEI</i>	<i>AUTORUL</i>
D-ra Iosefeanu	Nevasta lui Cercelus	V.A. Urechiă
Niobé	Niobé	Harry Poulton
?	Noaptea de octombrie	A. de Musset
Nora	Nora	H. Ibsen
Leontina Viforeanu	Carte de vizită	I. Găvănescul
Didina	O căsnicie	Gh. Ursachi
Valentina	O crimă celebră	?
Ana Primăvărescu	Oda la Eliza	V.A. Urechiă
Odette	Odette	V. Sardou
Henriette Maubrun	Oh, bărbații	Alfred Capus
?	Onoarea	Sudermann
?	O scrisoare pierdută	I.L. Caragiale
?	O sută de ani	I.L. Caragiale
Desdemona	Othello	W. Shakespeare
Nineta Ciocîrlie	O viață sfărâmată	Ion Petrovici
Iulia	Ovidiu	V. Alecsandri
Sofia	Patima cea mare	Auernheimer
Fernanda Montclars	Păpușile	Pierre Wolf
Păstorița	Păstorița Carpaților	N.D. Popescu
Smărăndița	Pe malul Gârlei	D. Ollănescu
Rodica	Peneș Curcanul	V. Leonescu și Duțescu Duțu
?	Pentru cinste	Gh. Nădejde
?	Peruca	E. Labiche
Marie Didier	Peticarul din Paris	Felix Pyat
?	Piatra din casă	V. Alecsandri
?	Pâinea altuia	Ivan Turgheniev
Hélène Ardan	Plata durerii	Maurice Donnay
Rosine de Riuk	Poliche	H. Bataille
?	Politica și justiția	Brioux
?	Porcarul și Măria Sa	V.A. Urechiă
Denisa	Prietenul fencilor	?
Primerose	Primerose	{ R.de Flers și Caillavet
Lionette	Prințesa de Bagdad	A. Dumas – fils
Melisande	Prințesa îndepărtată	Edmond Rostand
Zeița Themis	Prometeu	V. Eftimiu
Louise Wiegand	Prostul	L. Fulda
?	Puterea întunericului	L. Tolstoi

<i>ROLUL</i>	<i>TITLUL PIESEI</i>	<i>AUTORUL</i>
Astarbeea	Pygmalion	G. Bengescu- Dabija
Smărândița	Râmășagul	V. Alecsandri
Contesa Moselli	Rătăcirea	M. Provins
?	Regina Draga	State Dragomir
Fiica călăului	Regina Margot	?
Ana	Richard al III-lea	W. Shakespeare
Julieta	Romeo și Julieta	W. Shakespeare
Regina, Maria de	{ Ruy – Blas	Victor Hugo
	{ Neuburg	
Sanda	Sanda	Al. Florescu
Fanny Legrand	Sapho	A. Daudet – A. Bellot
Melita	Sapho	Grillparzer
?	Să nu zici vorbă mare	A. de Musset
Femeia	Săptânâna luminată	M. Săulescu
Maria	Sărmanul Dionis	State Dragomir
Anita	Sărmanul Petre	Felice Cavalotti
Anicuța	Scara mâței	V. Alecsandri
Antoinette	Scânteia	Pailleron
Yvonne	Serafina	V. Sardou
Madeleine	Sfetnici răi	Octave Mirbeau
Portia	Shylock	W. Shakespeare
Enriquette	Spală sângele	José Echegaray
?	Smilis	Jean Aicard
?	{ Studentii de la	W. M. Föerster
	{ Heidelberg	
Lelia	Sullivan	Mellesville
?	Școala bărbaților	Molière
Voichița	Ștefan cel Mare	State Dragomir
?	Ștefan Hudici	Vasile Morțun
Eliza	Ștregarul din Paris	{ Alf. Bayard și Vanderburg
		M. Lengyell
Elena Wagner	Taifun	Paul Anthelme
Madame Bordier	Taina spovedaniei	
Rita	Talismanul	?
Dorina	Tartuffe	Molière
?	Teatrul Național	N. Volenti
Katea	Testamentul	V. Krâlov
Thérèse	Thérèse Raquin	Émila Zola

<i>ROLUL</i>	<i>TITLUL PIESEI</i>	<i>AUTORUL</i>
Jeanette	Toga roșie	Éugène Brieux
Dona Roza	Torquemada	Victor Hugo
Tosca	Tosca	Victorien Sardou
Lazarita	Tuzu Calicul	Matei Millo
Fata	Țăranii noștri	Victorien Sardou
Ileana	Urâta satului	Eugeniu Carada (după George Sand)
Mimi	Viața de pribegi	Henry Mueger
?	Vicleniile lui Scapin	Molière
Oana	Viforul	B. Delavrancea
?	Vinovat	Voss
{Doamna Clara și Anca	Vlaicu Vodă	Al. Davila
?	Vornicul Bucioc	V.A. Urechia
Zoraia (maura)	Vrăjitoarea ("La sorcière")	V. Sardou
Luiza	Ziaristii	Emil Nicolau
Justina	Zorile	Șt. O. Iosif

BIBLIOGRAFIE DE REFERINȚĂ

xxx, "Album omagial", 1903; Săteanu, C. în "Arta", Iași, II, 13, 2 febr. 1904, p. 12; idem, ibidem, II, 14, 1904; Pruteanu, Aglae, "Amintiri din teatru", Iași, Ed. "Viața românească", 252 p., 1920; Manoliu, Emanoil Al., "O privire retrospectivă asupra teatrului moldovenesc", Iași, Tip. Goldner, 1925, p. 62, 93, 96, 100, 106, 112, 114, 115, 116, 118, 122 – 123, 125, 129, 132, 142, 146, 148, 154, 157, 164; Sevastos, M., "V. Maximilian, Aglae Pruteanu, C. Vernescu – Vircea", "Viața rom", 4 – 5, 1930; Cazimir, Ottilia, "A murit Aglae Pruteanu", "Rev. Fund. Reg.", Buc., 5, 1941; Com [arnescu], P., notă în "Rev. Fund. Regale pentru lit. și artă", Buc., 3, 1941, p. 715; xxx, "Teatrul Național <Ion Luca Caragiale>", Buc., Ed. Acad., R.S.R., 1955, p. 159; xxx, "140 de ani de la primul spectacol în limba română", Iași, 1957, p. 64, 69; Mancaș, Mircea, "Aristizza Romanescu", Buc., Ed. de stat pentru lit. și artă", 1958, p. 63, 73, 89, 101, 121, 183, 184, 185; Sadoveanu, M., "Anii de ucenicie", în "Opere", vol. 16, Buc., ESPLA, 1959, p. 531 – 532; Teleajen, Sandu, "În amintirea Aglaei Pruteanu", în "Iașul lit.", 5, 5 mai 1959, p. 89 – 91; Romanescu, Aristizza, "30 de ani – Amintea", Buc., ESPLA, 1960, p. 87 – 88, 184; Filotti, Maria, "Am ales

teatrul”, Buc., EPL, 1960, p. 53, 54, 100; Barbu, N., “O mare actriță, Aglae Pruteanu”, “Iașul lit.”, XII, 12, dec. 1961, p. 26 – 28; Manolescu, Ion, “Amintiri”, Buc., Ed. Meridiane, 1962, p. 63; Barbu, N., “Aglae Pruteanu”, Buc., Ed. Meridiane, 1965, 226 p. cu ilustr.; xxx, “Dicționar enciclopedic român”, vol. III (K – P), Buc., Ed. Pol., 1965, p. 887; Barbu, N., “Aglae Pruteanu”, în “Flacăra Iașului”, XXII, nr. 6265, p. 27 nov. 1966, p. 2; Sturdza, Petru, “Amintiri. 40 de ani de teatru”, Buc., Ed. Meridiane, 1966, p. 131, 132, 135, 153, 81, 82, 119; Massoff, Ioan, “Teatrul românesc”, Buc., EPL, vol. II, 1966, p. 472; Grămadă, Ilie, “Teatrul Național << Vasile Alecsandri >> Iași”, Buc., Ed. Meridiane, 1967, p. 57 – 59; Popa, Victor Ion, “Scrisori despre teatru”, Buc., 1969, p. 326; xxx, “Istoria teatrului în România”, vol. II, Buc., Ed. Academiei R.S.R., 1971, p. 384 – 387; 528 – 529; Maftai, Ionel, “Personalități ieșene”, vol. I, Iași, Comit. de cult. și educ. soc. al jud. Iași, 1972, p. 491 – 492; Massoff, Ioan, “Teatrul românesc”, vol. IV, Buc., Ed. Minerva, 1972, p. 386, 608; Leon, Aurel, “Aglae Pruteanu”, în vol. “Umbre”, vol. II, Iași, Ed. Junimea, p. 39 – 43; xxx, “Istoria teatrului în România”, vol. III, Buc., Ed. Acad. R.S.R., 1973, p. 46, 328, 329, 371, 507, 588; Ginghină N., Luca M., Mirișteanu P., “Tradiții și prezențe culturale. Profiluri spirituale vasluiene”, vol. “Vaslui 600. Schiță monografică a orașului Vaslui”, Iași, 1975, p. 108, 128 – 133; Massoff, Ioan”, “Teatrul românesc”, vol. VI, Buc., Ed. Minerva, 1978, p. 174, 176; Massoff Ioan, “Teatrul românesc”, vol. VII, Buc., Ed. Minerva, 1976, p. 107, 162, 262, 492, 496, 497, 498, 500, 510, 515, 522, 526, 536, 540, 542, 543, 544, 550, 551, 553, 554, 558, 565, 566, 567, 568, 572, 573, 575, 576, 577, 579, 581, 582, 586, 587, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 600, 601, 604, 605, 606, 607, 608, 611, 612, 613, 614, 618, 619, 621, 623, 627, 629, 631, 632, 636, 637, 638, 639, 641, 642, 643, 644, 645, 647, 648, 651, 652, 653, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 664, 665, 669, 674, 678, 679, 670, 680.

A mai fost comentată și amintită în numeroase cronică teatrale, în numeroasele ziare și reviste din Iași sau din Capitală. “Arta română”, II, 9 – 10, nov. – dec. 1909, p. 180 (Viorica Al. Atanasiu); III, 9, nov. 1910, p. 160 (V); IV, 1 ian. 1911, p. 22 – 25 (Ella); IV, 9 – 10 nov. – dec. 1911, p. 209 (V) V, 1 ian. 1912, p. 18, 19 (Viorela); V, 2 – 3 febr. – mart. 1912, p. 59 (Viorela).

“Carmen – Sylva”, număr festiv, închinat Aglaei Pruteanu, 5, 20 martie 1903.

“Ecolul Moldovei”, din 6 aprilie 1895.

“Evenimentul”, din 17 nov. 1893; 12 ian. 1895; 18 martie 1895; 19 febr. 1902 (Steerman – Rodion).

“Gazeta Moldovei” din 24 febr. 1903; 3 nov. 1903 (Alma); 2 febr. 1904 (N. Maxim); 10 martie 1904.

“Mișcarea literară și artistică”, 3 apr. 1901, p. 16; 2 martie 1910; 30 noiembrie 1910 (Enric Furtună); 5 dec. 1910; 6 dec. 1910; 10 dec. 1910; 17 dec. 1910 (Săteanu. C.).

“Opinia”, numerele din 17 nov. 1910; 8 dec. 1910; 2 nov. 1911 (Ghib); 30 dec. 1912 (Ion Pincio); 21 oct. 1914; 30 oct. 1914 (Cebepe); 31 dec. 1914 (P.); 23 oct. 1915; 11 dec. 1915; nr. 10 – 12, 1915 (Octav Botez); 6 ian. 1916; 8 mai 1931; 26 mai 1931; 4 iunie 1931; 28 iunie 1936; 20 sept. 1936.

“Presă”, numerele din 18 noiembrie 1919 și 20 nov. 1919.

“Rampa”, numerele din 5 nov. 1911 (Rinaldo); 17 dec. 1911 (C. Săteanu); 25 febr. 1912 (Rinaldo); 26 febr. 1912; 3 martie 1912; 18 mai 1912 (G. T.). “Sînziana”, Iași, 1, 4 febr. 1913, p. 195 (Teodor A. Naum, “Însemnări culturale”).

“Teatrul” numerele din 4 nov. 1912, p. 1; 11 nov. 1912, p. 7, 9, 10 (C. Alexandrescu, “Săptămâna teatrală”); 25 mai 1912; 1 iunie 1912; 9 dec. 1912, p. 15, 16; 16 dec. 1912, p. 15; 25 dec. 1912, p. 12; 10 ian. 1913, p. 1, 14, 17; 27 ian. 1913, p. 16.

“Viața românească”, numerele , vol. XIX, anul V, 1910, p. 486, 488, 450, 151, 152; 10, 1910 (O. Botez); vol. XXIII, anul VI, nr. 10 – 12, 1911, p. 316 (T); nr. 2, 1912, (G. T., Cronica dramatică); vol. XXVI, anul VII, nr. 7 – 8 – 9, 1912, p. 354 (Arghezi, T., Cronica dramatică); nr. 11 – 12, 1912, p. 359, 360 (C. Alexandrescu, Cronica dramatică); vol. XXVIII, anul VIII, nr. 1 – 3, 1913, p. 115; nr. 10 – 12, 1914; vol. XXXIX, nr. 10 – 12, 1915, p. 252; nr. 1, 1923 (M. Sevastos).

Deasemenea, mai pot fi incluse în bibliografie următoarele dosare din “Arhivele Statului Iași”, fondul “Teatrului Național”: 4, 1886; U.P. 18/ 1886 – 1892; 24/ 1887 – 1888; 2548/ 1888 – 1889; 153/ 1890 – 1891; U.P. 39/ 1893; 53/ 1893; 89/ 1896; 113/ 1897; 189, proces – verbal 622/ 1898; 223/ 1899; 328/ 1903; 182/ 1904; 304/ 1904; 436/ 1905; 445/ 1905; 458/ 1906; 458/ 1906; 562/ 1909; 612/ 1912; 618/ 1912; 665, proces – verbal 398/ 1912 – 1913; 820/1917; 841/ 1917; 885/ 1918; 859/ 1917 – 1918; 1, 1919 –

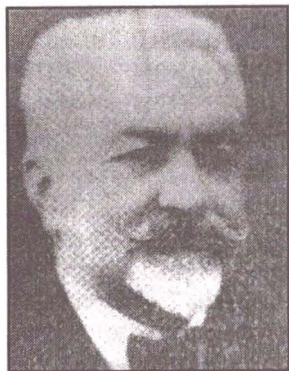
1920; 975/ 1920; 402/ 1920; 965/ 1921; 1015/ 1923; 1040/1923; 1060/ 1924; 112/ 1928; 549/ 1932.

Din aceleași arhive , Fondul “Conservatorul din Iași” U.P. 8/ 1919, 14/ 1925. Fondul “Primăria Iași”, 341/1922. Fond “Rezidență”, Iași, U.P. 362/1939.

O. Botez: *Cronica teatrală*, “Viața românească”, Iași, vol. XIX, anul V, nr. 10, 1910, p. 152; T.: “Cronica teatrală”, ibidem, XXII, VI, 7, 1911, p. 124; T.: “Cronica teatrală. Iași. Biruința – Funcționarul de la Domenii – Luceafărul – Andromaca – Taifun”, ibidem, XXII, VI, 8, aug. 1911, p. 316; C. Alexandrescu: “Cronica teatrală. Teatrul Național Iași”, ibidem, XXXIX, X, 1915, pp. 252 – 253; G.T. “Cronica teatrală” Iași, ibidem, p. 261; M. Sevastos: “Cronica teatrală. Iași. Direcția. Intrigă și amor. Samson. Învierea: “Aglae Pruteanu”, ibidem, XV, 1, ian. 1923, pp. 106 – 110; Ion Dafin: “Aglae Pruteanu”, în vol. “Iașul cultural și social”, Iași, *Viața românească*, 1928, pp. 213 – 216; M. Sevastos: “V. Maximilian – Aglae Pruteanu – C. Vernescu Vâlcea”, ibidem, XXII, 4 – 5, apr. – mai 1930, pp. 135 – 138; Otilia Cazimir și N. Barbu: “Aglae Pruteanu”, Buc., Ed. Meridiane, 1965, în “Iașul literar”, XVI, 11 noiemb. 1965, pp. 87 – 88; S. Bărbulescu: “Nicolae Barbu, Aglae Pruteanu, Buc., Ed. Meridiane, 1965”, în “Orizont”, XVII, 6 iunie 1966, pp. 86 – 88; “Documente din arhive ieșene”, Buc., Ed. Minerva, 1976, pp. 47, 159, 187, 191, 198, 203, 229, 234, 308; E. Lovinescu: “Scrisori și documente”, Buc., Ed. Minerva, 1981, p. 363; Ioan Dafin: “Figuri ieșene”, vol. I, Iași, Ed. *Viața românească*, f.a.

RACoviȚĂ, EMIL GH.

S-a născut în Iași, la 15 noiembrie 1868, ca mijlociul din cei 3 copii (Alexandru, 1865 – 1868; Emil, 1868 – 1947; Margareta, 1872 – 1886) ai părinților lui.

Tatăl său, Gheorghe (Gheorghieș) Racoviță (1839 – 1913) din Șorănești (jud. Vaslui), doctor în drept la Paris, avocat, membru al “Junimii” încă de la înființarea ei (1864), deputat de Vaslui (1866, 1871, 1882), donator al unor valoroase documente slavo – române Universității ieșene, căsătorit cu Eufrosina Stamatopol

(1845 – 1907).

Emil Racoviță a urmat cursurile școlii primare din cartierul Păcurari al Iașului, având învățător pe Ion Creangă. În continuare a urmat parțial cursurile *Liceului Național*, apoi pe cale ale *Institutelor Unite*, ambele din Iași. A avut parte de profesori eminenti, ca Petre Poni, Lambrior, Gr. Cobălcescu. În memoria celui din urmă, mai târziu, în expediția pe care a făcut-o în Antarctica, a dat numele lui unei insule din Antarctica.

După susținerea examenului de bacalaureat (1886) a plecat la Paris, unde a studiat Dreptul, după trei ani, susținându-și examenul de licență. Încă din primii ani ai studenției s-a înscris în Partidul Socialist Francez, audiind și cursuri ale Școlii Superioare de *Antropologie*.

A fost participant la Congresul muncitoresc internațional din Paris (14 – 21 iulie 1889), fiind semnatarul moțiunii Congresului, alături de ginerele lui Marx, Paul Lafargue, prin care se propune legiferarea zilei de muncă la 8 ore.

A reușit primul la examenul de licență din 1891 în Biologie. Tot din 1891 a început publicarea lucrărilor sale, sub forma unor recenzii care se ocupau de peninsula Balcanică, tratând subiecte referitoare la geologia și paleontologia României, studii ale faunei marine, îndeosebi ale cefalopodelor sau al viermilor policheți.

În 1893 a participat la Geneva la Congresul internațional al studenților socialiști, la care a luat cuvântul (“Munca” din 23 ian.

1894).

Din 1893 a devenit colaboratorul ziarelor “Munca” din Capitală și “L'Ère nouvelle” din Paris, condus de bărlădeanul George Diamandy.

Dacă pentru structuralizarea sa pentru științele naturale i-a “dăltuit-o” Grigore Cobălcescu ea s-a cimentat la Paris, datorită profesorului său, Henri de Lacaze – Duthiers (1821 – 1901), membru al Academiei Franceze, biolog de renume, “Un inegalabil educator și animator al tinerilor naturaliști” (din discursul lui rostit la a 50 – a aniversare a Laboratorului”Arago”, în 1932, profesor cae l-a cooptat ca membru al echipajului de pe “Belgica”, format din 19 persoane (1897 – 1899).

Societatea Zoologică din Franța l-a ales între membrii ei (1893).

În 1896 și-a susținut teza de doctorat cu lucrarea “Lobul cefalic și encefalul anelidelor polichele(anatomie, morfologie, histologie)”, publicată în Paris.

La 18 august 1897 începe, din Anvers, expediția “Belgica”, inițiată de locotenentul de marină belgiană, Adrien de Gerlache, sprijinul financiar venind din partea “Academiei Belgiene” și al “Societății de Geografie” din Bruxelles, Pe vas, Racoviță avea la dispoziție laboratoarele de chimie , oceanografie și cel de zoologie.

Din această expediție s-a înapoiat cu 1.200 specimene zoologice, 400 botanice, peste 200 de fotografii și clișee, vasul acostând tot la Anvers, la 5 noiembrie 1899. Racoviță se înapoiase mai devreme pe alt vas, în vara anului 1899. În septembrie 1899 era în țară, la moșia sa din Șurănești (el numea localitatea Șoronești) din județul Vaslui, unde și-a redactat raportul expediției sale. La sosirea vasului “Belgica” era prezent și el la Anvers.

Înainte de a pleca în expediție , s-a înapoiat în țară , spre a-și satisface serviciul militar. După o scurtă perioadă de militarie făcută la Iași, după înalte intervenții pe lângă guvernul român a fost scutit de restul stagiului militar, pentru a i se permite să plece în expediția din Antarctica.

La 20 decembrie 1899 a ținut la “Societatea de geografie” din Bruxelles prima conferință despre “Viața animalelor și plantelor din Antarctica”, conferință repetată la “Casa poporului”, la 24 decembrie la 1899.

În anul 1900 a prezentat o serie de conferințe în România.

Ca urmare a cercetărilor sale a ajuns la concluzii inedite: nu există nici o specie de păsări bipolare, sunt 17 specii de pinguini

împărțite în 6 genuri, sunt 4 specii de foci (cea mai răspândită fiind foca crabieră, cea mai mare fiind leopardul de mare).

Lucrarea sa fundamentală, "Cetacee" este studiul complet privind viața celor mai mari mamifere de pe glob, balenele.

Deși statul român îi oferise o catedră la Universitate, iar tatăl său îi amenajase la Șorănești un laborator bine utilat, a preferat numirea sa ca subdirector al Laboratorului "Arago" de la Banyuls – sur – Mer (funcție pe care a deținut – o între 1900 - 1920) și co – director al revistei "Archives de zoologie expérimentale et générale", unde a lucrat timp de 20 de ani.

La 15 iulie 1904 pleacă pe insula Majorca, unde explorează peștera Cueva del Drach, cercetările sale fiind publicate în revista "Biospeologica", înființată de el. Acele explorări ale peșterilor, îi determină vocația de speolog. Explorează, în continuare, peșterile din Alpii Maritimi, Pirineii Centrali, Munții Jura, unele peșteri din Franța, Algeria, Italia, Austria, Spania, Gibraltar și Portugalia.

S-a căsătorit (în 1907) cu Hélène Boucard, participantă la expedițiile sale speologice cu care a avut trei copii: René (1908), Ion (1909) și Andrei (1911)

Lucrarea sa "Eseu asupra problemelor biospeologice" constituie "actul de naștere" (Gr. Antipa) al biospeologiei. Vizitează sute de peșteri pe care le explorează științific.

La șese ani de la moartea mamei sale (1907), îi moare și tatăl (1913).

Declanșarea primului război mondial îl surprinde în peșterile din Pirineii spanioli de la Mediterana, fiind obligat să se întoarcă în Franța, lucrând asiduu la Banyuls – sur – Mer.

După intrarea României în război dă dispoziții să se împartă bani, alimente și lemne de foc, din moșia sa de la Șorănești, donând țăranilor, în cele din urmă, întreaga sa moșie cu scopul de se înființa acolo "cooperativă de exploatare rațională"

Consiliul Dirigent al Transilvaniei, creat imediat după terminarea războiului, îi oferă catedra de Zoologie a Universității din Cluj, catedră refuzată de Racoviță. Același Consiliu revine asupra propunerii – printr-o scrisoare din 1 sept. 1919 – pe care, de data aceasta – Racoviță o acceptă. În ianuarie 1920 se reîntoarce în Franța pentru a lichida toate problemele legate de activitatea sa, acolo.

La 2 februarie 1920 – când s-a inaugurat Universitatea din Cluj Emil Racoviță și René Jeannel (adus de primul de la Paris), devin profesori universitari titulari, la Catedra de biologie. Peste aproape

doă luni (la 26 apr. 1920) este promulgată legea pentru înființarea Institutului de Speologie din Cluj. Racoviță și-a adus din Paris colecțiile biologice și bibliotecă sa.

O dată cu înființarea Institutului de Speologie din Cluj s-au înființat și publicațiile "Biospeologica" și revista periodică "Lucrările Institutului de Speologie din Cluj"

La 25 mai 1925 Vasile Pârvan propune în Academiă Română ca Racoviță să fie cooptat în Comisia localului Bibliotecii Academiei.

Până în 1927 Racoviță vizitase 1.116 grote (peșteri).

După ce la 11 aprilie 1905 a fost ales membru corespondent al Academiei Române, la 2 iulie 1920 a fost ales membrul ei titular, iar din 1926 devine președintele Academiei Române și reales în perioada 1927 – 1929, calitate în care a salutat prezența generalului H. M. Berthelot și numirea sa ca membru de onoare al Academiei (iunie 1927); a desăvârșit lucrările Mausoleului lui Vasile Alecsandru de la Mircești, pe care l-a și inaugurat; a reglementat participarea Academiei Române la Consiliul internațional de cercetări; a obținut din partea guvernului Averescu o subvenție de cinci milioane de lei pentru Academiă; s-a preocupat de Dicționarul Academiei; a prezentat "Proiectul de reformă a ortografiei române" (a lui Sextil Pușcariu), la 30 mai 1929; a reorganizat Academia Română (1928 – 1929); a mărit numărul membrilor Secției științifice a Academiei de la 12 la 20; la inițiativa speologului G. A. Perco, în 1930, Racoviță a înființat laboratorul din Peștera Postojna (Adelsberg); în ședința Academiei din 29 mai 1937 a propus alegerea biologului Paul Bujor ca membru de onoare al Academiei Române.

Când a împlinit vârsta de 70 de ani (1938) a fost sărbătorit, editându-i-se și volumul omagial.

Deși suferea de o boală ulceroasă, muncea într-un ritm nerecomandat bolii lui. A activat în cadrul "Asociației profesorilor universitari", a prezentat un proiect pentru îmbunătățirea salariilor personalului administrativ și de serviciu al universităților (încă de la Congresul profesorilor universitari ținut la Cluj în 1921 când s-a discutat și crearea unei legi unitare a învățământului superior, pe care l-a definitivat și prezentat la un nou congres din mai 1930).

A fost numit președinte al Congresului naturaliștilor din România, ținut la Cluj (28 apr. 1928), directorul Institutului de Speologie, senator al Universității din Cluj, rector al Universității din Cluj, membru specialist onorific în Comisia monumentelor naturii (devenind, apoi vicepreședintele Comisiei regionale a

monumentelor naturii), a înființat Centrala ornitologică română (1939), a participat la festivitățile “Cercului Ronsard” (cu ocazia centenatului introducerii limbii franceze în învățământul public românesc), a participat la a 50 –a aniversare a laboratorului “Arago” din Paris (1932), a reluat explorările unor peșteri din țară, Austria și Iugoslavia (1934), a ținut la Sorbona trei conferințe (1936), a fost co-director al revistei “Archives de zoologie expérimentale et générale” (1900 – 1947).

După instaurarea regimului autoritar al lui Carol al II-lea (10 febr. 1938) a fost ales membru în noul Parlament, în care a ținut un discurs privitor la “Problemele țărănimii și ale agriculturii” (29 martie 1940).

După raptul teritorial din 30 august 1940, Universitatea din Cluj, deci și facultatea lui, s-a refugiat la Timișoara (sept. 1940), unde a fost numit prodecan și a ocupat catedra de *Biologie generală*.

A devenit membru corespondent al Academiei de Medicină din Paris (1944), membru al Comitetului de perfecționare al Institutului de oceanografie din Paris (1946), membru asociat al “Academiei Regale Belgiene” (iunie 1947).

După o fractură de claviculă (1947), contractează o gripă și după o congestie pulmonară, încetează din viață la Cluj (19 noiemb. 1947), unde a fost înhumat.

Dotat cu facultăți intelectuale excepționale a lăsat o operă bogată nu în număr, ci în conținut. Avea o concepție evoluționistă eclectică proprie. A rămas ca fondatorul școlii române de Citologie și creatorul unei noi științe Speologia.

BIBLIOGRAFIE

A. În volume

-Cétacées en Voyage du S, Y, Belgica en 1897 – 1899. Résultats scientifiques, Zoologie”, “Anvers”, J. E. Buschmann, 1903, 142, p + 4 pl.

-“Biospeologica. Instructions pour la récolte et la conservation des données bionomiques nécessaire à leur étude”, în “Archives de zoologie expérimentale et générale”, Paris, Imprimerie Morieu, 1913, 24 p.

-“Speologia”, Discurs rostit în ședința solemnă din 13 iunie 1926, cu răspuns de dr. Gr. Antipa, Buc., 1926, 65 p. (Acad. Rom., Discursuri de recepție, LXI).

-“Catalog al revistelor științifice și medicale din Cluj”, 1926, în

colaborare, XIV + 455 p.

-Speologia. O știință a străvechilor taine subpământesti”, Cluj, “Astra”, Secția științelor naturale, Biblioteca populară, vol. I, 1927, 63 p. + 7 pl., în colaborare.

-“Liceul național științific. Două cuvântări despre școala secundară teoretică a viitorului”, Cluj, Atelierele grafice “Ardealul”, 1928, 29 p.

“Anelides (Première série): Stenasellus”, Paris. “Archives de zoologie expérimentale et générale”, t. 87, în “Biospeologica”, LXX, 94 p. cu 37 fig., 1950, (postum).

-“Biospeologica”, în “Lucrările Institutului de Speologie din Cluj”, 1926, tomul I/ cuprinde lucrările din perioada 1920 – 1924.

B. În periodice și volume colective

- Presqu’île des Balkans” (I), “Annuaire géologique universel”, în “Revue de Géologie et Paléontologie”, VIII, 1891, pp. 513 – 521.

-“Presqu’île des Balkans” (II), ibidem, IX, 1892, pp. 489 – 520.

-“Résultat du voyage du sky, Belgica en 1897 – 98 – 99...”, Papport scientifiques publiés aux frais du gouvernement belge”, Anvers, 1903.

-“Speologia. Rostul și însemnătatea acestei științe sintetice”, ed. a II-a, Cluj, “Astra”, 1927.

-“Câteva norme pentru organizarea Universităților și a învățământului superior (Asociația profesorilor universitari, secția Cluj, Adunarea generală 2 – 5 iunie 1929)”, Cluj, 1929, 12 p.

-“Evoluția și problemele ei”, “Biblioteca energetică și biopolitică a Astrei”, VI, Cluj, 1929, 183, p. 30 pl.

-“ Cuvântare rostită cu ocazia comemorării centenarului introducerii limbii franceze în învățământul public românesc”, Cluj, 25 martie 1931.

-“Pagini alese”, Cu un studiu introductiv de Edith Gulian, Buc., Ed. Acad. R.P.R., 1995, 119 p + 1 f. portr.

-“Spre Sud. Prin Patagonia și spre Polul Sud”, ediție apărută sub îngrijirea lui D. Coman, Buc., Ed. Tineretului, 1958, 116 p+ 7 f. pl. + 3 f. h. (“Știința învinge”); ed. a II-a, ibidem, 1959, 104 p. + 16 f. p. + 3 f.h. (“Știința învinge”).

-“Speologia, o știință nouă a străvechilor taine subpământesti”, cu o prefață și note explicative de C. Motaș, Buc., Ed. Tineretului, 1963, 86 p. cu ilustr. (Consiliul pentru răspândirea cunoștințelor

cultural – științifice).

-“Opere alese”, sub redacția: C. Motaș, Emil Pop, N. Sălăgeanu..., Buc., Ed. Acad. R.P.R., 1964, 811 p. cu fig., portr. + 7 f. pl., tabl. și facs. l'état d'apanouissement” (Abalysé par M. Racovitza), “Archives de zoologie expérimentale et générale”, 2 – ème série, X, Paris, 1892, “Notes et Revue”, pp. XI – XIV.

-“Knipoxitsch, Sur groupe des Ascothoracida (H. de L. – D). Beiträge par M. Racovitza”, ibidem, 3 – ème série, Paris, 1893, “Note et Revue”, pp. XVII – XIX.

-“Sur la Micrinereis variegata (Claparède)”, Travail fait au laboratoire Arago à Banyuls. Note présentée par M. de Lacaze – Duthiers, în “Comptes rendus des Séances de l'Académie des Sciences”, t. CXVI, Paris, 1893, pp. 1390 – 1392.

-“Prequ'île des Balkans” (III), “Annuaire géologique universel”, (Revue de Géologie et de Paléontologie), X, 1893, pp. 501 – 514.

-Locul studențimii române în mișcarea socialistă”, Declarații făcute la Congresul internațional al studenților socialiști, ținut la Geneva între 9 și 12 decembrie 1893, în “Munca”, Buc., 13 ian. 1894, p. 2.

-“Sur l'accouplement de quelques Céphalopodes: Sepiola Rondeletii (Leach). Rossia macrosoma (d. Ch.) et Octopus vulgaris (Lam.)”, Travail fait dans les laboratoires de Roscoff et de Banyuls. Note présentée par M. de Lacaze – Duthiers, în “Comptes Rendus des Séances de l'Académie des Sciences”, Paris, t. CXVIII, 1894, pp. 722 – 724.

-“Notes de Biologie. I. Accouplement et fécondation chez l'Octopus vulgaris Lam.. II. Sur les moeurs de Pilmunus hirtellus Leach”, în “Arch. de zoologie expérimentale et générale” (în continuare, “A.Z.”, Paris, (3), II, pp. 21 – 54.

-“Notes de Biologie (III). Moeurs et fécondation de la Rossia macrosoma (d. Ch.)”, în “A.Z.”, ibidem, pp. 491 – 539, pl. XIX – XXI.

-“Sur la lobe céphalique des Euphrosines”, Travail présentée par M. de Lacaze – Dauthiers, în “Comptes Rendus des Séances de l'Académie des Sciences”, Paris, t. CXIX, 1894, pp. 1226 – 1228 (în continuare, “C.R.”).

-“Sur les amibocytes, l'ovogénèse et la ponte chez la Micrinereis variegata (Claparède)”, Travail fait aux laboratoires de Roscoff et de la Sorbinne, Note présentée par. H. Lacaze – Duthiers, în “C.R.”, t. XXVIII, 1894, pp. 153 – 155.

-“Sur une nouvelle méthode de coloration élective des glandes hypodermiques”, în “A.Z.”, (3), II, 1894, “Notes et Revue”, pp. VIII-X).

-“Sur le rôle des amibocytes chez les Annélides polychètes”, ibidem, “C.R.”, t. CXX, 25 février 1895, pp. 464 – 467.

-“Sur la pêche pélagique en profondeur”, ibidem, “C.R.”, t. CXXI, 15 juillet 1895, pp. 174 – 176, (în colab.).

-“Matériaux pour la faune des Annélides de Banyuls”, în “A.Z.”, 3 – éme série, III, Paris, 1895, pp. 339 – 392, în colab.

-“Contribution à la morphologie de la cellule (Zur Morphologie der Zelle), par Gustav Schloter; - Le Homard de Helgoland , un objet de la pêche allemande (Der Helgolander Hummer, ein Gegenstand deutscher Fischerei), par Ernst Ehrenbaum; - Sur la formation du mésoderme chez la paludina vivipara (zur Bildung des Mesoderms bei der paludina vivipara), par R.V. Erlanger; - Contribution à l'histoire naturelle de quelques poissons de l' Elbe (Beiträge zur einiger Eibfischer), Osneruses *Åperlanus* L. *Clupea finta* Cuv. *Acipenser Sturio* L. , par E. Ehrenbaum; - Un nouvel éclaircissant pour objets, inclus au collodion (A New Clearer for Collodionized Objects) par Pierre A. Fisch (Analysées par Em. Racovitza), în “A.Z.” 3 – éme série, III 1895, pp. IV – IX.

“Le lobe céphalique et l'encéphalique des Annélides polychètes (Anatomie, Histologie)”, în A.Z. III 3 - éme série, IV, 1896, pp. 113 - 143, teză de doctorat.

“Pterospora maldaneirum n. g. n. sp. Grégarine nouvelle parasite des maladiens” , în “Bulletin de la Société zoologique de France”, (în contintare, “B.S.F.”) , Paris, XII, 1897, pp. 92 – 97, în colab.XII

-“Expédition Antartique Belge. La vie des animaux et des plantes dans l' Antarctique”, Conférence faite à la “Soc. belge de Géographie”, t. XXIV, Bruxelles, 1900, pp. 1 – 59 cu 17 fig.

-“Expeditiunea antarctică belgiană”, conferință ținută în ședința serbării jubileului *Societății geografice române*”, în “Bul. Soc. geografice române”, Buc., nr. 2, XXI, 1900, p. 59 – 82, 14 pl.

-“General Rezults of the Belgian Antarctic Expedition”, în “F.A. Cook, Through the First Antarctic Night, 1898 – 1899. London, 1900, Appendix, nr. 1, pp. 409 – 424.

-La vie des animaux et des plantes dans l' Antarctique”, în “Bull. Royale belge de géographie”, Bruxelles, t. XXIV, no. 1, 1900, pp. 177 – 300 cu 17 fig.

-“Résultats généraux de l'expédition antarctique belge”, în “La Géographie”, I, 1900, Paris, pp. 81 – 92 cu 1 hartă.

-“La faune du Pôle Sud” (Extrait d'une conférence faite à la Sorbonne sur l'Expédition antarctique belge, son but, ses aventures et ses résultats), în “Revue Scientifique” (“Revue Rose”), Paris, t. XVI, 1901, pp. 1 – 10.

-Lupta pentru trai la Polul Antarctic”, în “Rom. Ilustrată”, Buc., nr. 2, I, 10 ian. 1901, pp. 22- 25.

-Vers le Pôle Sud “Conférence à la Sorbonne sur l'expédition antarctique belge (Causeries scientifiques de la Société zoologiques de France, în “B.S.F.”, no. 61901, pp. 175 – 242 cu 52 fig.

-“Expedițiunea antarctică belgiană” conferință, în “Bul. Soc. Rom. de Geografie”, nr. II, 1901, pp. 1 – 26 cu 14 pl.

-“Note sur le Grand Serpent de Mer, Megophias megophias (Raphinesque). À propos d'une observation de M. Lagrésille, faite en 1898 dans les mers du Tonkin”, în “B.S.F.”, XXVIII, Paris, 1903, pp. 11 – 29.

-“Observations sur un banc d'anchois, Engraulis encrassicolus (L.) rencontré près de l'île Cabera (Baléares)”, în “B.S.Z.”, XXIX. 1904, pp. 211 – 218.

-“A Summery of General Observations on the Spouting and Movements of Whales”, Smithsonian Report for 1903, nr. 1527, Washington, pp. 276 – 295.

-“Typhlo cirolana Moraguelisi n.g.n.s.p. Isopode aquatique cavernicole des frottes du Drach (Baléras)”, în “B.S.Z.”, XXX, pp. 72 – 80.

-“Essai sur les problèmes biospéologique (“Biospeologica” I)”, în “A.Z.”, 4 – ème série, VI, Paris, 1907, pp. 371 – 488.

-“Enumération des grottes visitées, 1904 – 1906 (1 – ème série)” ibidem, pp. 489 – 536, 1907, în colab.

-Spelaeonicus Dobrugei n.g.n.s.p. Isopode terrestre carnivole d'Algérie. (Note préliminaire)”, în “A. Z.”, 4 – ème série, VII, Paris, “Notes et Revues”, pp. LXIX – LXXVII, cu 9 fig.

-“Isopodes terrestres, (I – ère série) (“Biospeologica”, IV), ibidem, pp. 145 – 225 cu 11 pl.

-“Anplocopea Hanseni n.g.n.s. p. Isopode marin de Corse et les affinités des Sphaeromiens cavernivole (Note préliminaire)”, ibidem, “Notes et Revues”, LXXXIV – XC, 1 fig. 1908.

-“Enumération des grottes visitées, 1904 – 1906 (I – ère série) (“Biospeologica”, II)” în “A. Z.” 4 – ème série, IV, Paris, pp. 489 –

536, în colab.

-“*Spelaeonicus Debrugei* n.g.n.s.p. Isopode terrestre carnivole d’Algérie) Note préliminaire”, ibidem, 4 – ème série, VII, Paris, “Notes et Revues”, pp. LXIX – LXXVIII, cu 9 fig.

-“*Anoplocopea Henseni* n.g.n.s.p. Isopode marin de Corse et les affinités des sphaeromiens cavernicoles (note préliminaire)”, ibidem, pp. LXXXIV – XC, cu 1 fig.

-“Enumération des grottes visitées , 1906 – 1907 (2-ème série). (“*Biospeologica*”, VI)”, ibidem, 4 – ème série, III, Paris, 1908, pp. 327 – 414, în colab.

-“*Ichyromene Lacazei*, n.g.n.s.p., Isopode Méditerranéene de la famille des Sphéromides (avec 3 fib.)”, ibidem, IX, 1908, “Notes et Revues”, pp. LX – LXIV, 2 fig.

-“Isopodes Terrestres (2 – ème série), (“*Biospeologica*” , IX)”, în “A. Z.” pp. 239 – 415.

-“Enumération des grottes visitées, 1908 – 1909 (3-ème série). (“*Biospeologica*”, XVI), ibidem, 5 – ème série, V, Paris, pp. 67 – 185, în colab.

-“*Proidoteia Haugi* n.g.n.s.p. Isopode oligocène de Roumanie et les Mesidoteine. Nouvelle sous – famille des *Idotheiade*”, ibidem, VI, 1910, pp. 175 – 200, avec 18 fig; IX et X pl. , (în colab.).

-“Sphéromiens (L – ème série et révision des *Monolistrini* (Isopodes sphéromiens). “*Biospeologica*” , XIII, ibidem, IV, 1910, pp. 625 – 758, 14 pl.

-“*Cironalides* (I – ère série), (“*Biospeologica*”, XXVII), ibidem, X, 1912, pp. 203 – 329, 14 pl., 8 fig.

-Enumération des grottes visitées, 1909 – 1911 (4 – ème série). “*Biospeologica*”, XXIV, ibidem, 5 – ème série, IX, Paris, “Notes et Revues” , pp. LXIX – LXXVII, 9 fig. 1912, pp. 501 – 667; “*Archiv. de zoologie expérimentale Biospeologica*”, LII, Paris, pp. 532 – 558, în colab.

-“Enumération des grottes visitées, 1913 à 1917 (6 – ème série), (“*Biospeologica*”, XXXIX), în “A.Z.”, LVII, Paris, 1918, pp. 203 – 470, în colab.; “*Natura*”, XI, 1, noiembrie 1924, p. 68.

-Notes sur les Isopodes, 1. *Aselius aquaticus* auct. Est une erreur taxonomique. 2. *Asellus aquaticus*. L. et A. *Meridianus*” n.g.n.s.p., ibidem, LVIII, Paris, 1919, “Notes et Revues”, no. 2, pp. 31 – 43, 12 fig.

-“Montage , conservation et classement des préparations microscopiques”, ibidem, LIX, 3, 1920, pp. 78 – 89, “*Natura*”, XI,

1 noiembrie, 1924, p. 68.

-“Notes sur les Isopodes. 6. *Asellus communis* Say. – 7. Les Pléopodes I et II des Asellides; morphologie et développement”, ibidem, LVIII, 1920, “Notes et Revues”, no. 4, pp. 79 – 115, 34 fig.

-“Notes sur les Isopodes. 8. *Mancasellus tenax* (Smith). – 9. *Mancasellus macrutus* German”, ibidem, LIV, 1920, “Notes et Revue” no. 2, 1920, pp. 28 – 66, 124 fig.; “Natura”, XI, 1, noiemb. 1924, pp. 68 – 69.

-“Description des trois *Asellus* (Isopodes) cavernivoles nouveaux (Note préliminaire)”, “Bul. Soc. de şt. din Cluj, I, 1923, pp. 402 – 410, 19 fig.

-“Notes sur les Isopodes. – 10. Orientation de l’Isopodes et essais de nomenclature pratique des bords et faces de son corps et de ses appendices. – 11. Morphologie et physiologie des périsopodes et de leurs phanères”, în “A.Z.”, LXI, 1923, “Notes et Revues”, no. 21, pp. 75 – 122, fig. 135 – 151; “Natura”, Xi, 1 noiembrie 1924, p. 70.

-Diagnoses des genres *Asellus* et *Stenasellus* et description de deux *Stenasellus* nouveaux (Note préliminaire)”, în “Bul. Soc. de şt. din Cluj”, II, 1924, pp. 81 – 92, 14 fig.

-“Notes sur les Isopodes. – 12. Morphologie et morphogénie des pléopodes I et II des femelles des Aselliides”, în “A.Z.” LXII, 1924, “Notes et Revues”, no. 2, pp. 35 – 48, fig. 152 – 158.

-“Raport asupra activităţii ştiinţifice a prof. Jules Guiard de la Universităţile din Lyon şi Cluj (pentru alegerea sa ca membru corepondent/ al Academiei Române/ la Secţiunea ştiinţifică), şedinţa de la 13 iunie 1924, în “Analele Acad. Rom.” T. XLIV, (1923 – 1924), Buc., 1924, pp. 146 – 147.

-“Notes sur les Isopodes. – 13. Morphologie et phylogénie des Antennes II A – Le Fouet”, în “A.Z.”, LXIII, 1925, pp. 533 – 622.

-“Avant – propos (pour le I-er tome des Travaux de l’Institut de spéologie de Cluj), (Cluj, janvier 1926)”, în “Lucrările Institutului de speologie din Cluj”, t. I, 1920 – 1924, Cluj. 1926, pp. V-VI.

-“L’Institut de Spéologie de Cluj et considérations générales sur l’importance, le rôle et l’organisation des Instituts de recherches scientifiques (Premier Rapport de la Direction, Période 1920 à 1924), ibidem, pp. 1 – 50 + anexe pp. 1 – 10 (lucrarea nr. 1).

-“Raport asupra lucrării *Botanica farmaceutică*; de acad. Gh. Ghinţescu, distinsă cu o parte din premiul *Adamachi* (şedinţa de la

11 iunie 1926)” în “Analele Academiei Române”, t. XLIV, (1925 – 1926), Buc., pp. 186 – 187.

-“Avant – propos (pour le 2 – ème tome des *Travaux de l’Institut de Spéologie de Cluj*”, în “Travaux de Spéologie de Cluj”, t. II, (1924 – 1926), Cluj, 1927, pp. IX- XIII.

-“Doctorul Istrati “(Din cuvântarea de primire la Academie în ziua de 13 ianuarie 1926), în “Natura”, Buc., XVI, 1927, pp. 1 – 4.

-“Observations sur la glacière naturelle dite *Ghețarul de la Scărișoara*”, în “Bul. Soc. de șt. din Cluj” (în continuare, B. S.C.), III, Cluj, 1927, pp. 75 – 108, 4 pl.

-“Raport asupra activității științifice a prof. Dimitrie Voinov, pentru alegerea sa ca membru activ la Secțiunea științifică” (Ședința de la 1 iunie 1927), în “An. Acad. Rom.” T. XLVII, (1926 – 1927), Buc., 1927, pp. 194 – 197.

-“Avant – propos (pour 3 - ème tome des *Travaux de l’Institut de Spéologie de Cluj*”, în “Travaux de l’Institut de Spéologie de Cluj”, tome III, (1926 – 1927), Cluj, 1928, pp. VII – IX.

-“Cartothèque à classement vertical. Essais pour trouver une méthode rationnelle et pratique de conservation et de manipulation de grandes feuilles sans les détériorer”, în “B.S.C.”, t. IV, (1928), pp. 3 – 19, 6 fig. , 1 pl.

-“Cuvântare rostită în numele Academiei Române la înmormântarea lui Vasile Pârvan”, “An. Acad. Rom.”, t. XLVIII, (1927 – 1928), Buc.. 1928, pp. 7 – 8.

-“Etnografia, o ramură a științelor naturale”, “Transilvania”, Sibiu, 1928, pp. 520 – 523.

-“Index des espèces et des groupes supérieurs décrits ou nouveaux (Copepoda, Coleoptera, larvæ Coleopterorum)” în “Travaux de l’Inst. de Spéol. De Cluj”, t. III, (1926 – 1927), Cluj, 1928, pp. 1 – 5.

-“Raport asupra activității științifice a prof. Maurice Caullery de la Sorbona, pentru alegerea sa ca membru onor al Acad. Rom.”, Acad - Rom. t. XLVIII, (1927 – 1928), Buc. 1928, p. 154.

-“Raport asupra activității științifice a dr. René Jeunel, de la Universitatea din Cluj, pentru alegerea sa ca membru corespondent la secțiunea științifică (ședința de la 26 mai 1928)”, în “An. Acad. Rom”, t. XLVIII, (1927 – 1928), Buc., 1928, pp. 155 – 152.

-“Raport asupra lucrărilor în manuscris *Studiul taxonomic, biologic și zoografic al Spermofilidelor din România*, de Raul Călinescu, distinsă cu o parte din premiul Gheorghe Lazăr (ședința de la 1

iunie 1928”, ibidem, pp. 209 – 210.

-“Avant – propos (pour le 4 – ème tome de *“Travaux de l’Institut de Spéologie de Cluj”*”, t. IV, (1927 – 1928), Cluj, 1929, pp. VII – IX.

-“Cuvântarea rostită la inaugurarea mausoleului poetului V. Alecsandri de la Mircești”, în “An. Acad. Rom.”, t. XLIX, (1928 – 1929), pp. 4 – 6.

-“Enumeration des grottes visitées, 1918 – 1927 (7 – ème série). (Biospéologica, LIV)”, în “A.Z.”, LXVIII, 1929, pp. 293 – 308, 1 pl., în colab.

-“Index des espèces des groupes supérieurs décrits ou nouveaux (Copepoda, Coleoptera)”, în “Travaux de l’Inst. de Spéol. de Cluj”, t. IV, (1924 – 1926), Cluj, 1929, pp. 1 – 8.

-“*Microlistra spinosa* n.g.n. sp. Isopode Sphéromien cavernicole nouveau de Slovénie (Note préliminaire)”, în “B.S.C.”, IV. 2 – ème partie, Cluj, 1929, pp. 89 – 96, 4 fig. (“Bull. Spéol. de Ljubljana”, no.3).

-“*Microlistra spinosissima* n.sp. Isopode Sphéromien cavernicole nouveau de Slovénie (note préliminaire); , în “B.S.C.”, Cluj, IV, 1929, pp. 107 – 115, 5 fig. (“Bull. No. 3, Soc. Spéol. de Ljubljana”, 1929).

-“Propunerea D-lui Emil Racoviță pentru reorganizarea Academiei Române, făcută în ședința de la 27 mai 1929”, în “An. Acad. Rom.”, t. XLIX, (1928 – 1929), Buc., 1929, pp. 163 – 173, Dezbateri.

-“Avant – propos (pour la 5 – ème tome des *Travaux de l’Institut Spéologie de Cluj*)”, t. V, 1928, Cluj, 1930, pp.VII – XII.

-“Conferință de deschidere a Congresului naturaliştilor, ținut la Cluj în 1928”, în Al. Botza și E. Pop: “Întâiul Congres național al naturaliştilor din România, ținut la Cluj, de la 18 până la 21 aprilie 1928. Dare de seamă a lucrătorilor...”, Cluj, Ed. Societății de științe 1930, pp. 25 – 34.

-“Photothèque à classement vetical. Essai pour trouver une méthode rationnelle et pratique de conservation, de manipulation et de classement des collections de clichés et de documents photographique. Avec 12 figures et planches”, în “B.S.C.”, V, Cluj, 1930, pp. 73 – 114, 12 fig., 1 pl.

-“Raport asupra lucrării *Analiza de polen în turba Carpaților orientali (Dorna – Lucina)* de E. Pop, propusă a primi premiul Gh. Lazăr (ședința de la 31 mai 1930), în “An. Acad. Rom.”, t. L, (1929

- 1930), Buc., 1930, pp. 283 - 287.

- "Raport asupra lucrării *Contribuțiunii la combaterea Physokermesului coryli cu ajutorul acidului cianhidric*, de medic - căpitan D. Ioan, distinsă cu premiul de entomologie al prof. Gh. N. Fițescu (ședința de la 31 mai 1930)", ibidem, pp. 236 - 238.

- "Avant - propos (pour le 6 - ème tome des *Travaux de l'Institut de Spéologie de Cluj*), în , "Lucările Inst. de Speol., din Cluj", t. VI, (1928 - 1930), Cluj, 1931, pp. IX - XVI.

- "Index des espèces des groupes supérieurs décrits ou nouveaux (Copepoda, Isopoda, Coleoptera)", ibidem, pp. 1 - 3.

- "Institute științifice de cercetări (18 martie 1928), în vol. "Politica culturii", 30 prelegeri publice și comunicări organizate de Institutul Social Român, București, 1931, pp. 345 - 346.

- "Raportul ... asupra situației și activității Institutului de speologie. Misiunea științifică în regiunea râului Omo (Africa Orientală)", în "Anuarul Universității din Cluj, pe anul școlar 1932 - 1933, Cluj , 1933, pp. 269 - 275.

- "Monumentele naturii. Definiții, Clasificare, norme de alcătuirea legii. Cam ce trebuie făcut și ce trebuie evitat. O expunere sumară", în "Buletinul Comisiunii monumentelor naturii", II, Cluj, 1934, pp. 4 - 7.

- "Raport asupra cursului de Biologie generală în anul școlar 1933 - 1934, urmat de Comentarii pesimiste asupra pregătirii studenților anului I de medicină și asupra rezultatelor examenelor", în "Anuarul Universității din Cluj pe anul 1933 - 1934", Cluj, 1934, pp. 136 - 141.

- "Monumentele naturii. Definiții, clasificare, norme pentru aplicarea legii/.../", în "An. Acad. Rom.", t. LV, 1934 - 1935, Buc. pp. 142 - 148.

- "Raport/.../ asupra situației și activității Institutului de speologie", în "Anuarul Universității din Cluj" pe anul școlar 1934 - 1935, Cluj, 1935, pp. 321 - 325.

- "Avant - propos (pour 7 - ème tome des *Travaux de l' Institut de Spéologie de Cluj*), t. VII, 1930 - 1932, Cluj, 1936, pp. VIII - XII.

- "La Société de Séances de la Société de Biogéographie dont ils ont besoin", în "Comptes Rendus sommaire des séances de la Société de Biogéographie", Paris, XII, no. 105, 1936, pp. 54 - 61.

- "Les Monuments naturels (M.N.). Définition , classification , - normes pour l' application des lois et règlements", în "Contribu-

tion à l'étude des Réserves naturelles et des Parcs nationaux", în "Société de Biogéographie", t. V, Paris, 1937, pp. 15 - 27. (Raport asupra activității științifice a prof. Charles Perez, de la Sorbona, pentru alegerea sa ca membru de onoare al Academiei Române) ședința de la 26 mai 1936, în "An. Acad. Rom.", t. LVI, (1935 - 1936), Buc., 1937, pp. 150 - 151.

- "Discours prononcé dans l' Aquarium du Laboratoire Arago, le 4 octobre 1932, à l' occasion du cinquantenaire de ce laboratoire et du 60 - e anniversaire des Archives de Zoologie expérimentale", în "A.Z.", "Suppl. aux volumes jubilaires, Paris, pp. 38 - 44, 1937.

- "Discours prononcé dans l' Aquarium du Laboratoire Arago, le 4 octobre 1932, à l' occasion del' inauguration du médaillon de Georges Pruvot", ibidem, pp. 56 - 60, 1937.

- "Propunere pentru alegerea d-lui Paul Bujor ca membru de onoare al Academiei Române (ședința din 29 mai 1937)", în "An. Acad. Rom.", t. LVII, (1936 - 1937), Buc., 1938, pp. 140 - 141.

- "Raport/.../ asupra stării și activității Institutului de speologie", în "Anuarul Univ. din Cluj pe anul școlar 1937 - 1938", Cluj, 1939, pp. 288 - 290.

- "Raport/.../ asupra stării și activității Institutului de speologie", ibidem, pe anul școlar 1938 - 1939, Cluj, 1940, pp. 301 - 307.

"Echilibrul biologic. Omul și pădurea. Cuvântare rostită cu prilejul discuției legii colonizării din 29 martie 1940", în "Bul. Comisiunii monumentelor naturii", Timișoara, IX, 1941, pp. 4 - 7.

- "Numai prin solidaritatea democratică a studenților din țară și din lumea întreagă veți ajunge la rezultate durabile", un interviu cu profesorul Emil Racoviță/.../ de Al. Profeta, în "Lupta Ardealului", Cluj, 21 mai 1947, pp. 1 - 4.

- /Cuvântare ce trebuie să se țină la "Congresul tineretului studentesc" în mai 1947, care nu s-a mai ținut/, ibidem.

- "Florule mycologique de trois stations de département de Vaslui (Rou manie). Note mycologique posthume/.../, rédigée par André E. Racovița", în "Notationes Biologicae", Buc., VI, 1948, pp. 22 - 29.

- "Asselides (Première série): Stenasellus", în "A. Z.", t. 87, în "Biospeologica", LXX, 94, p. 37, 1950.

- "Campagne spéologique de C. Bolivar et R. Jeannel dans l'Amérique du Nord (1928). 12. Asellus Stygius (Paclard), 1871", în "A.Z.", t. 87, în "Biospeologica", LXXI, 1950, pp. 164 - 176, 13 fig.

- "În împărăția gheturilor veșnice"/ două fragmente de călătorie/.

“Tribuna”, I, nr. 41, 16 noiemb. 1957, pp. 6, 8.

-“Monumentele naturii. Definiții, clasificare, norme pentru aplicarea legii. Cam ce trebuie făcut și ce trebuie evitat. O expunere sumară”, în “Lucrările Institutului de speologie *Emil Racoviță*”, 2, 1964, pp. 13 – 20.

BIBLIOGRAFIE DE REFERINȚĂ

“Munca” din 23 ian. 1894; R.: “Expedițiune antarctică belgiană și d-nul Em. Racoviță”, “Conv. lit.”, 32, 3, 15 mart. 1898, pp. 243 – 260; I. Teodorescu: “Un român la Polul Sud – Românii din Argentina – Presa argentiniană - Convorbire cu dl. Emil Racoviță”, în “Adev. lit.”, Buc., nr. 18, 19, 21, 23 sept. 1899, p. 1; xxx: “Un explorateur roumain”, în “Bull. Soc. Geogr. Rom.”, XXI, 1900, pp. 123 – 125; H. Arctowski: “Géographie physique de la Région Antarctique visitée par l’expédition de la Belgica”, în “Bulletin de la Société Royale”, Belge, Géographie, no. 1, 1900; xxx: “Emil Racovitza par Dipogène”, în “L’Indépendance Roumaine”, Buc., 10/23 dec. 1900, p. 1; “Anuarul Societății din Cluj”, anii 1920 și următorii; Dr. Gr. Antipa: “Dr. Emil Racoviță. Cu prilejul alegerii sale ca membru al Academiei Române”, “Viața rom.”, vol. XLIII, nr. 4, 1920, pp. 82 – 90; Gr. Antipa: “Raport asupra activității științifice a d-lui Emil Racoviță”, în “An. Acad. Rom.”, t. XI, Buc., 1921; xxx: “Prof. Dr. Emil Racoviță”, în “Revista științifică *V. Adamachi*”, Iași, X, nr. 3, 1924, pp. 377 – 378; Vasile Pârvan: “Emil Racoviță, Biobibliografie”, “An. Acad. Rom., Dezbateri, XLV, 1924 – 1925, Buc., 1926, p. 100; Grigore Antipa: “Câteva cuvinte asupra istoriei speologiei”, în “Speologia, o știință nouă a străvechilor taine subpământesti”, Cluj, “Astra”, 1927; N. Leon: “Amintiri”, Iași, Ed. “Viața rom.”, 1927; Camil Petrecu: “Președintele”, “Univ. lit.” XLIV, 8, 19 febr. 1928, pp. 118; Valeriu Boldea: “Emil Racoviță”, ibidem, p. 118 – 119; /Două scrisori ale lui Teodor G. Rosetti către A. Naum/, “Conv. lit.”, 61, mai – aug. 1928, pp. 313 – 314; xxx: “Asociația profesorilor universitari din România. Dări de seamă ale adunărilor generale din perioada 1920 – 1930”, 1931; “Lucrările Institutului de speologie din Cluj”, tom I – VII, 1920 – 1932, Cluj, Inst. de arte grafice “Ardealul”, 1933; Dr. R.I. Călinescu: “Profesorul Emil Racoviță”, “Natura”, XXVII, 1938, pp. 227 – 230; Emil Pop: “Ardelenii în știință”, Sibiu, Tip. “Dacia Traiană”, 1942; General M. Racoviță: “Familia Racoviță - Cehan, genealogia și istoria întregirii”, St. și cercet.”, “Acad. Rom.”, LV, 1942; “Buletinul

Comisiei monumentelor naturii”, an I – XII, 1933 – 1944, Bibl. Acad. R.S.R., t. III; C. Motaș: “Profesorul Emil Racoviță (1868 – 1927)”, “Natura”, anul XXXVI, nr. 4 – 6, apr. – dec. 1947, pp. 65 – 66; Șt. Milcu: “Viața și opera prof. Em. Racoviță”, “Studii”, 1, 1948, pp. 51 – 57; Emil Pop: “Profesorul Emil Racoviță (15 noiembrie 1868 – 19 noiembrie 1947)”, extras din “Rev. șt. V. *Adamachi*”, Iași, vol. 34, nr. 1 – 2, 1948, pp. 1 – 11 + 3 foto; Pierre A. Chappuis: “E. Racovitza. Activité administrative”, ibidem; pp. 12 – 14; C.G. Begreag: “Originele familiei Racoviță”, ibidem; Gh. I. Năstase: “O seamă de rezultate științifice ale Expediției antarctice *Belgica* (1897 – 1899)”, ibidem; pag. 22 – 34 în “Archives de zoologie expérimentale et générale”, Paris; Dragomir Hurmuzescu: “În amintirea bunului prieten Emil Racoviță”, ibidem; J. Guiart – R. Jeannel: “Émile Georges Racovitza”, t. 86, fasc. 1, 25 oct. 1948, pp. 1 – 28; Gh. Radu: “Le professeur Émile G. Racovitza”, în “Bulletin de la Société scientifiques Cluj”, t. X, 1948, pp. 1 – 27; “Buletinul informativ, științific și administrativ”, Acad. Rom., Consiliul național de cercetări științifice, vol. 1, Buc., nr. 1, 1948; Radu Codreanu: “À la mémoire du professeur E. G. Racovitza”, în “Notationes Biologicae”, vol. VI, nr. 1 – 2, 1948, pp. 16 – 21; André Em. Racovitza: “Le professeur Emil Gh. Racovitza mycologue amateur”, conférence tenue le 14 février 1948 par..., à la Société Roumaine de Botanique/București, Imprimeria națională, 1948/, 21p.; C.Motaș: “Profesorul Emil Racoviță”, în “An. Acad. R.P.R.”, Memoriile secției științifice, seria a III-a, t. 22, mem. 4, Buc., “Monitorul Oficial, Imprimeria națională, 1948, 31 p.; Valeriu Bologa: “Emil Racoviță, un mare explorator și biolog român”, Buc., Ed. Medicală, 1954, colecția S.R.S.C., nr. 121, 76 p. + 1 pl.; Edith Gulian: “E. G. Racoviță, *Pagini alese*”, Buc., Ed. Acad. R.P.R., 1955; Edith Gulian: “Asupra poziției materialiste a biologului Emil Racoviță”, în “Cercetări filozofice”, tom 3, nr. 1 – 2, 1955, pp. 83 – 112; Ion Lungu: “Lupta dusă de Emil Racoviță împotriva idealismului și metafizicii în biologie”, comunicare prezentată la sesiunea Filialei Cluj a Academiei R.P.R. din 18 – 21 decembrie 1954, în “St. și cercet. șt.” seria III, Științe sociale, nr. 1 – 2, 1955, pp. 229 – 255; Paula Albu: “Din viața și activitatea marelui biolog Emil G. Racoviță (1869 – 1947)”, “Natura”, VIII, nr. 3, mai – iunie 1956, pp. 1 – 9; Paula Albu: “Emil Racoviță și concepția sa biologică”, Buc., Ed. Agro – silvică, 1956, 154 p. cu ilustr. + 1 f. portret + 1 h: Ioan Lupu: “Un precursor al documentării științifice românești:

Emil G. Racoviță”, Buc., Ed. Acad. R.P.R., 1956, 70 p.; Ștefan Milcu: “Studiu introductiv” la “Emil Racoviță (1868 – 1947)”, Buc., Ed. Acad. R.P.R., 1956, 46 p +1 foto; I. Popper: “Taina albă”, Buc., Ed. Tineretului, 1956; Emil Pop: “Date noi cu privire la viața și opera lui Emil Racoviță, pe baza unor manuscrise inedite”, în “St. și cercet. de biologie”, VIII, nr. 1 – 2, ian. – iun. 1957, pp. 43 – 56; Constantin Sârbu: “Emil Racoviță - 10 ani de la moartea marelui savant și patriot”, “Rom. lib.”, XV, nr. 4075, 15 noiemb. 1957, p. 2; Ion Lungu: “Emil Racoviță, gânditor materialist”, “Tribuna”, I, nr. 41, 16 noiemb. 1957, pp. 6, 7; Emil Pop: “Un mare savant: Emil Racoviță. Din activitatea socialistă a studentului Emil Racoviță”, “Tribuna”, I, nr. 41, 16 noiemb. 1957, pp. 6 – 7; R. Codreanu: “Un savant patriot: Emil Racoviță”, “Contemporanul”, nr. 47, 22 noiemb. 1957, p. 7; “Figuri de savanți patrioți”, “Scânteia tineretului”, XII, nr. 2656, 22 noiemb. 1957, p. 2; Alexandru Culcer (în colab.): “Racoviță intim”, “Magazin”, I, nr. 7, 23 noiemb. 1957, p. 1, 2; “Comemorarea savantului Emil Racoviță”, “Scânteia”, XXVII, nr. 4083, 10 dec. 1957, pp. 1, 3; N. Botnariuc: “Racoviță - biolog”, în “An. Acad. R.P.R.”, vol. II, partea a II-a, Buc., Ed. Acad., 1957; Dan Coman în “Flacăra”, nr. 33 – 35. 1957; Dan Coman: “Actualitatea unor concepții biologice ale lui Emil Racoviță”, “Steaua”, IX, nr. 1, ian. 1958, pp. 94 – 97; C. Moțaș: “10 ani de la moartea marelui savant și explorator român Emil Racoviță”, “Natura”, X, 1, ian. – febr. 1958, pp. 86 – 93; Paul Albu: “Emil Racoviță și problemele evolutive”, în “Știință și tehnică”, X, nr. 3, martie 1958, pp. 6 – 7, 8; Raluca Iacob: “Omagiul unui savant român”: “Gaz. lit.”, V, 36 (234), 4 sept. 1958, p. 6; Aurel Butnaru: “Emil Racoviță, *Spre Sud*”, “Iașul literar”, IX; 9 - 10, sept. - oct. 1958, pp. 184 - 185; Const. Ciopraga: “Emil Racoviță între știință și literatură”, “Tribuna”, II, 46, 15 noiemb. 1958, p. 7, 11; D. Coman: “Spre Sud prin Patagonia și spre Polul Sud”, Buc., Ed. Tineretului, 1958; xxx: “90 de ani de la nașterea lui Emil Racoviță”, E. S.I.P., 1958, 16 p.; N. Diaconescu: “Luptători pentru progresul științei românești: “Emil Racoviță”, “Scânteia tineretului”, XV, seria a II-a, nr. 3278, 27 noiemb. 1959; C. Moțaș: “Emil Racoviță (1868 – 1947)”, în “Figuri de naturaliști”, Buc. Ed. Șt., 1960, pp. 292 – 339; D. Coman: “Emil Racoviță. Savanți români cu renume mondial”, “Viața militară”, XIII, nr. 3, martie 1960, p. 18; Val. Pușcariu: “Emil Racoviță și ocrotirea naturii”, în “Ocrotirea naturii”, nr. 5, 1960, pp. 11 – 31; C. Moțaș: “Realizări în speologie”/ scurtă expunere a vieții și activității lui E. G. Racoviță/, în

“Luceafărul”, III, 12 (47), 15 iunie 1960, p. 12; I. Gugiuman: “Biologul Emil Racoviță și preocupările sale geografice”, “Iașul literar”, XII, 3 martie 1961, pp. 71 – 74; “Înaintași de seamă ai științei românești”, Buc., Ministerul Învățământului și Culturii, Direcția generală a așezămintelor culturale, 1961, pp. 151 – 157; N. Botnariuc: “Din istoria biologiei generale”, Buc., Ed. Șt., 1961, pp. 565 – 575; Perpessicius: “Alte mențiuni de istoriografie literară și folclor”, Buc., E.P.L., 1961, pp. 257 – 264; M. Șerban, Viehman I și Dan Coman: “Povestiri din România”, Buc., Ed. Meridiane, 1961; Dem. Popescu: “Emil Racoviță”, în “Probleme internaționale”, 4 aug. 1962, pp. 58 – 59; C. Motaș: “Emil G. Racovitza Foundwer of Biospeology”, în “Bulletin of National Speleological Society”, vol. 24, Part. 1, Virginia, U.S.A., 1962, pp. 1 – 8; F. Ciodei: “Casa care s-a născut savantul român Emil Racoviță”, în “Nat. Biol.”, XIV, 1 ian. – febr. 1962, pp. 79 – 80; “Emil Racoviță”, în “Natura – Geografie”, XIV, 5, sept. – oct. 1962, pp. 89 – 90; Al. Negru: “Emil Racoviță”, în “Natura – Biologie”, XIV, 5 sept – oct. 1962, pp. 90 – 91; V. Bologa: “Emil Racoviță, un mare explorator și biolog român”, Buc., Ed. Acad. R.P.R., 1962; Val. Pușcariu: “Expediția corăbiei *Belgica* și rezultatele ei științifice”, în “Natura”, seria Biologie, XX, nr. 6, noiemb. – dec. 1963, pp. 15 – 23; C. Motaș: “Zece ani de la moartea marelui savant și explorator Emil Racoviță”, în “Lucrările Institutului de speologie Emil Racoviță”, Buc., Ed. Acad. R.P.R., t. I – II, 1962 – 1963, pp. 17 – 23; C. Motaș: “Comemorarea lui Emil Racoviță la Universitatea Victor Babeș din Cluj și inaugurarea bustului său”, ibidem, pp. 13 – 16; C. Motaș: “L’oeuvre zoologique d’Émile Racovitza (Symposium sur la vie et l’activité d’Émile Racovitza)”, ibidem, pp. 25 – 29; C. Motaș: “Cuvânt înainte”, ibidem, pp. 9 – 12; C. Motaș: “Emil Racoviță”, în “Albina”, anul 65, seria a II-a, nr. 829, 14 noiemb. 1963, p. 5; J. Guiart et Jeannel: “Emil Racoviță (1868 – 1947)”, în “Lucrările Inst. de speol.”, nr. 1 – 2, 1962 – 1963, pp. 41 – 61; Gh. V. Radu: “Ecologia și sistematica evoluționistă în opera zoologică a lui Emil Racoviță”, în “Natura”, seria Biologie, XX, noiemb. – dec. 1963, nr. 6, pp. 30 – 37; Radu Codreanu: “Opera zoologică a lui Emil Racoviță”, ibidem, pp. 24 – 29; Tr. N. Orghidan: “Emil Racoviță creator al biospeologiei moderne”, ibidem, pp. 37 – 44; G. Măgureanu: “Cinstind memoria lui Em. Racoviță”, ibidem, pp. 71 – 72; “Concepția evoluționistă a lui Emil Racoviță, ibidem, pp. 71 – 72; Petru Jitaru și Constantin Ghica: “Emil Racoviță și

problemele învățământului și culturii”, *ibidem*, pp. 56 - 60; Tr. Orghidan: “Din activitatea Institutului/ de Speologie/”, *ibidem*, pp. 54 - 56; Elena Niculescu: “Expoziția Emil Racoviță”, *ibidem*, pp. 65 - 68; Dorin Iancu și Elinor Sesan: “Emil Racoviță - însemnări la un muzeu memorial”, *ibidem*, pp. 62 - 65; Ioan Grigorescu: “Cuvânt înainte”, la “I. Veihmann, Gh. Racoviță și M. Șerban: “Ghețarul de la Scărișoara”, Buc., Ed. Meridiane, 1963, 78 p. + ilustrații; D. Morvianu și I. M. Ștefan: “Emil Gh. Racoviță”, în vol. “Focul viu”, Buc., 1963, pp. 6, 114, 342, 346, 359, 360, 363, 370, 371, 373; C. Motaș: “Naissance de la Biospéologie”, în “Internațional journal of speleology”, Paris, Ed. V. J. Cramer, Weinheim, vol. I, 1 + 2, 1964, pp. 153, 161; “Mărturii privind învățământul nostru superior din trecut. Emil Racoviță/.../”, “Rev. învăț. super.”, VI, 8, aug. 1964, pp. 129 - 132; C. Manoliu: “Casa memorială Emil Racoviță”, “Agricultura socialistă”, II, nr. 33, 13 aug. 1964, p. 13; “Emil Racoviță: Opere alese, sub redacția C. Motaș, acad. Emil Pop, acad. N. Sălăgeanu/.../, Buc., Editura Academiei R.P.R., 1964”, în “Ocrotirea naturii”, IX, nr. 2, iul. - dec. 1965, pp. 260 - 261; C. Motaș: “Emil Racoviță și expediția antarctică belgiană (1897 - 1899)”, în vol. “Emil Racoviță: Opere alese”, Ed. Acad. R.P.R., Buc., 1964, pp. 83 - 100; xxx: “Știința, prietena noastră”, vol. II, Buc., Ed. Pol., 1965, pp. 190 - 191; Al. Gheorghiu: “În memoria lui Emil Racoviță. Festivitate în Franța”, în “Scânteia”, XXXIV, nr. 6621, 17 mai 1965, p. 4; xxx: “Mișcarea muncitorească din România. 1893 - 1900”, Buc., Ed. Pol., 1965, p. 47, 375, 380, 392; C. Motaș: “Emil Racovitza. Cientifico rumano y explorador antártico”, Publicacion de la Universidad Nacional de La Plata, Crónica, Rep. Argentina, 19 Enero - Diciembre, 1965, pp. 197 - 203; Val. Tebeica: “Când era de vârsta noastră Emil Racoviță” în “Scânteia pionerilor”, XVI, 4, 26 ian. 1966, p. 2; Val. Pușcariu: “Contribuția lui Emil Racoviță la întemeierea și susținerea Muzeului etnografic al Transilvaniei din Cluj. Din istoria muzeografiei românești”, în “Rev. muzeelor”, Iii, 3, 1966, pp. 215 - 218; T. Orghidan: “Emil Racoviță și rolul său în crearea biospeologiei”, în “Lucrările Instit. de speol.”, Cluj, 5, 1966, pp. 5 - 10; C. Motaș și C. Ghica: “Doi mari prieteni: Emil Racoviță și Dragomir Hurmuzescu”, în “Cronica”, Iași, I, 17, 4 iunie 1966, p. 3 cu 2 fig.; “Spre Polul Sud. Din jurnalul de bord al lui Emil Racoviță”, *ibidem*, I, 32, 17 sept. 1966, p; 9; “Dicționar enciclopedic”, vol. IV (Q-Z)”, Buc., Ed. Pol., 1966, p. 14; V. Mihailescu: “Descoperitorul

lumilor subpământene”, “Scânteia tineretului”, XXII, nr. 5393, 21 sept. 1966, p. 2; C. Motaș: “Emil Racovitza and the Belgian Antarctic Expedition (1897 – 1899)”, în “Travaux du Muséum d’histoire naturelle *Grigore Antipa*”, vol. VI, Buc., 1966, pp. 377 – 387, cu 8 fig.; “Scrisori către G. Ibrăileanu”, vol. I, Buc., EPL, 1966, pp. 170, 1811 xxx: “Emil Racoviță (1868 – 1947). Evocări”, în “Anal. Inst. de șt. ist. soc. pol. de pe lângă C.C. al P.C.R.”, XIII, 1, ian. – febr. 1967, pp. 145 – 148; Iuliana Niculescu: “Emil Racoviță (1868 – 1947). “Aniversări”, în “Progres șt.” III, 4 apr., 1967, pp. 158 – 160; Ad. Ioniță: “Aventurile lui Emil Racoviță. Tineretea marilor oameni”, “Sc. Tineret. XXIII, nr. 5557, 1 apr. 1967, p. 4; Al. Filipescu: “Activitatea ornitologică a lui Emil Racoviță”, în “Rev. muzeelor”, IV, nr. 5, 1967, pp. 460 – 464; C. Motaș: “Emil Racoviță”, ibidem, pp. 403 – 409; “La casa-muzeu *Emil Racoviță*”, în “Flacăra Iașului”, XXIII, nr. 6546, 30 sept. 1967, p. 1; Gh. Brătescu: “Racoviță - personalitatea științifică mondială”, ibidem, XXIII, nr. 6587, 17 noiemb. 1967, p. 4; Traian Orghidan: “O marcantă personalitate a biologiei moderne, Emil Racoviță”, “Scânteia”, XXXVII 7528, 19 nov. 1967, p. 4; Margareta Dumitrescu: “Emil Racoviță halálának 20 évfordulója”, “Előre”, XXI, nr. 6233, sz. 1967, nov. 19, Melléklet, II, 1; Zoltan Kovacs: “Emil Racoviță”, în “Jóbarát”, 23 nov. 1967, 1.6; Eugenia Speranția: “Racoviță Emil”, în vol. “Figuri universitare”, Buc., Ed. tineret, 1967, pp. 14 – 20; Biblioteca centrală de Stat: “Aniversări culturale”, prezentări biobibliografice, 1968, Buc., pp. 314 – 325; Emil Pop: “Emil Racoviță, interpret al naturii”, în “Ocrotirea naturii”, XII, 1, ian. – iun. 1968, pp. 5 – 8; C. Motaș: “Centenarul Racoviță. UNESCO”, în “Șt. și tehn.”, XX, 9, sept. 1968, pp. 16 – 17; Dan Coman: “Emil Racoviță. Marele aniversări sub auspiciile UNESCO”, în “Munca”, XXIV, nr. 6292, 27 sept. 1968, pp. 2; “Racoviță Emil: “Spre Polul Sud. Din jurnalul de călătorie (I-II). Aniversări UNESCO”, în “Agricultura socialistă”, IV, 42, 17 oct. 1968, pp. 81; nr. 43, 24 oct. 1968, p. 8; Nr. 44, 31 oct. 1968, p. 8; “Aniversarea a 100 de ani de la nașterea lui Emil Racoviță”, “Scânteia”, XXX, nr. 7838, 27 sept. 1968, p. 4; Radu Codreanu: “Emil Racoviță”, în “Sc. tineret.”, XXIV, nr. 6020, 27 sept. 1968, p. 1, 2; C. Motaș: “Un mare naturalist și pedagog: “Emil Racoviță”, în “Rev. învăț. super.”, X, 10 oct. 1968, pp. 60 – 69; Iosif Viehman: “100 de ani de la naștere”, “Steaua”, XIX, 10, oct. 1968, pp. 60-68; “O încununare a ideilor lui Emil Racoviță: laboratorul subteran de la

Moulis”, în “Șt. și tehn.”, XX, 10 oct. 1968, pp. 22 – 23; C. Daicoviciu: “Omagiu Centenar Emil Racoviță”, în “Tribuna”, Cluj, XII, nr. 40, 3 oct. 1968, p. 1; Corneliu Pleșca: “Emil Racoviță”, ibidem, p. 2; “Racoviță und seine Erhen. Licht und Schatten unter der Erder”, “Neuer Wegg”, XX, nr. 6041, 4 oct. 1968; Șt. Milcu, Tr. Orghidan, Dan Coman: “Gânduri la centenarul Racoviță”, “Sc. tin.”, XXXIV, nr. 6029, 8 oct. 1968, p. 3; Constantin Simionescu: “Un nume de prestigiu mondial: “Emil Racoviță”, “Agricultura socialistă”, VI, nr. 41, 10 oct. 1968, p. 6; “Colocviul Național de Speologie” organizat cu ocazia centenarului nașterii lui Emil Racoviță (1868 – 1947)”, Buc. – Cluj, 25 sept. – 6 oct. 1968, Buc., Ed. Acad. R.S.R., 1968, 114, p. ; Erzsébet Kovács; “Dan Coman, Racoviță, nyomdokain”, în “Dolgozó”, 11, nov. 1968, p. 33; C. Smirnov: “Cu Emil Racoviță în Antarctica. Tematici”, în “Filatelia”, XVII, 11, nov. 1968, pp. 4 – 5; I. Niculescu: “La Biblioteca Academiei: “Expoziția Emil Racoviță”, în “Rev. bibliotecilor”, XXI, 11, noiemb. 1968, pp. 669 – 670; Lilla Szépréti: “Emil Racoviță útja”, în “Elet”, XI, 21, 1968, 10, nov. 1968, p. 11; “Racoviță Emil: Spre Polul Sud. Din jurnalul de călătorie. Aniversări UNESCO, în “Agr. Soc.”, VI, 45, 7 nov. 1968, p. 8; nr. 46, 14 nov. 1968, p. 8; Irén H. Lám: “100 éve született Emil Racoviță”, în “Előre”, XXII, nr. 6542, 15 nov. 1968, p. 15; C. Motaș; “La centenarul nașterii lui Emil Racoviță”, în “Cronica”, III, 47, 23 nov. 1968, p. 11; “Emil Racoviță în documente”, ibidem, p. 11; Ionel Țugui: “Emil Racoviță - un explorator și un speolog cu renume mondial”, “Magazin”, XII, nr. 581, 23 noiemb. 1968, p. 2; Traian Orghidan și Ionel Țugui: “Emil Racoviță - ilustru reprezentant al gândirii științifice românești”, în “Scânteia”, XXXVIII, 7900, 28 nov. - 1968, p. 4; Emil Racoviță”, în “Natura”, seria Biologie, XX, 6, nov. - dec. 1968, p. 3; “Centenarul lui Emil Racoviță, 1968 - 1947”, ibidem, pp. 3 - 4; Emil Pop: “Viața și personalitatea lui Emil Racoviță”, ibidem, pp. 5 - 13; Al. Culcer: “Două scrisori ale lui Emil Racoviță către Emil Isac”, ibidem, p. 14; “Emil Racoviță înainte de plecare în expediție”, ibidem, p. 15, cu foto; “Emil Racoviță în laboratorul de pe vasul Belgica”, (foto), ibidem, p. 16; “Racoviță la masă” (foto), ibidem, p. 19; “Emil Racoviță la întoarcerea sa din expediția de la Podul Sud”, (foto), ibidem, p. 22; G. Măgureanu: “Cinstind memoria lui Emil Racoviță”, ibidem, pp. 71 – 72; Rodica Codreanu: “Opera zoologică a lui Emil Racoviță”, ibidem, pp. 24 – 29; Al. Culcer: “Em. Racoviță la cercul socialist din anul 1921”, ibidem, p. 29;

Radu, V. Gh.: "Ecologia și sistematica evoluționistă în opera zoologică a lui Emil Racoviță", ibidem, pp. 30 – 37; Tr. N. Orghidan: "Emil Racoviță creator al biospeologiei moderne", ibidem, pp. 37 – 44; Petre Gh. Racoviță: "Concepția evoluționistă a lui Emil Racoviță", ibidem, pp. 44 – 53; Petre Jitaru și Constantin Ghica; "Emil Racoviță și problemele învățământului și culturii", ibidem, pp. 54 – 60; Al. Culcer: "Din amintirile lui Daniil Mănăstireanu, fost educator al lui Emil Racoviță", ibidem, pp. 60 – 61; "Centenarul Emil Racoviță. 1868 – 1947", ibidem, pp. 60 – 61; "Emil Racoviță la vârsta de 6 ani împreună cu mama și sora sa" (foto), ibidem, p. 61; Dorin Iancu și Elinor Șesan: "Însemnări la un muzeu memorial:", ibidem, pp. 62 – 65; Elena Niculescu: "Expoziția Emil Racoviță", ibidem, pp. 65 – 68; G. Măgureanu: "Cinstind memoria lui Emil Racoviță", ibidem, pp. 71 – 72; Ilie Ion: "Centenarul nașterii lui E. Racoviță", ibidem, pp. 74 – 75; Sandu Lieblich: "Un centenar: "Emil Racoviță", în "Viața rom", XXI, 12, dec. 1968, pp. 129 – 130; Margareta Dumitrescu: "Emil G. Racoviță", "Rom. lib.", XXVI, nt. 7501, 1 dec. 1968, p.2; Dan Coman: "Prin Țara Kabililor pe urmele lui Emil Racoviță", "Tribuna", XII, 49, 5 dec. 1968, p. 6; C. Moțaș: "Comemorarea lui Emil Racoviță la Universitatea *Alexandru Ioan Cuza* din Iași", Buc., Ed. Acad., 1968; T. Orghidan: "100 de ani de la nașterea lui Emil Racoviță", în "Lucrările Inst. de speologie", Cluj, 7, 1968, pp. 5 – 9; János Xánhis: "Emil Racoviță emlékezete", în "Könyvltá", 12, 1968, pp. 34 – 35; Biblioteca centrală de Stat: "Aniversări culturale 1968", pp. 314 – 325; V. Gh. Radu: "Opera științifică a lui Emil Racoviță", în "Opere alese", 1968; C. Moțaș: "Emil Racoviță", în "Almanahul educației", 1969, pp. 74 – 75; Radu Constantin: "Universalitatea operei lui Emil Racoviță", în "Progresele științei", V, 1, ian. 1969, pp. 5 – 9; E. Pop: "În amintirea lui Emil Racoviță", în "Studia Universitatis Babeș - Bolyai", seria Biologia, XVI, 2, 1969, pp. 147 – 149; Onisifor Ghibu: "Emil Racoviță la Universitatea din Cluj" (convorbirea lui Crișan Mircioiu cu O. Ghibu), în "Steaua", XX, 5, mai 1969, pp. 65 – 69; Olga Necrasov: "E. Racoviță și antropologia", în "St. și cercet. antropologice", VI, 1, ian. – iun. 1969, pp. 3 – 6; M. Bleahu și V. Sencu: "Centenarul Emil Racoviță (București – Cluj 25 sept. – 6 oct. 1968)", în "Șt. și cercet. Geol. Geogr", XVI, 1, ian. – iun. 1969, pp. 118 – 120; S. Stoian: "C. Moțaș și C. A. Ghica, *Emil Racoviță*, Buc., Ed. șt. 1969", în "Revista bibliotecarilor", XXII, 3, sept. 1969, pp. 563 – 564; C. Moțaș: "Onoarea postumă la Banyuls

– sur – Mer. Amintiri lui E. G. Racoviță”, în “Natura”, seria Biologie, XXI, 6, noiemb. – dec. 1969, p. 71; Radu Codreanu: “Emil Racoviță, simbol al geniului științific românesc”, în “Lucr. Inst. speol.” 8, 1969, pp. 13 – 20; C. Motaș: “Emil Racoviță și biologia marină”, în “Șt. și comunic. ale Muzeului de științe naturale Bacău”, 1969, pp. 7 – 16; Sărbătorirea centenarului savantului Emil Racoviță la Societatea de zoologie a Franței – 14 ianuarie 1969: 1) Jean Roche: “La personnalité d’Émile Racovitza”, în “Lucr. Inst. de speol”, Cluj, 8, 1969, pp. 5 – 9, în 1 franceză; 2) Paula Brien: *Emile Racovitza et l’expédition antarctique de la Belgique (1897 – 1899)*, în l. franceză, ibidem, pp. 10 – 12; Jean Roche: “Centenaire d’Émile Racovitza. 14 janvier 1969”, Allocution de Jean Roche, recteur de l’Université de Paris, membre d’Honneur de l’Académie de la République Socialiste Roumanie”, în “Anal. Acad. R.S.R.”, seria Biologie, XIV, 2, 1969, pp. 149 – 151; C. Motaș și C.A.Ghica: “Emil Racoviță. Fondatorul biospeologiei” (Monografie), Buc., Ed. șt. 1969, 211 p.; Simion Săveanu: “Expediție științifică în Peștera Balaurului. Pe urmele lui Emil Racoviță”, în “Magazin”, XVI, 649, 14 mart. 1970, p. 3; Dan Coman: “Forța savantului român luminează marele goluri subpământene”, în “Scânțea”, XXXIX, 8410, 28 apr. 1970, p. 4; Radu Ionescu: “În memoriam George Oprescu”, în “Rom. lit.”, III, 35, 27 aug. 1970, p. 20; “Centenarul nașterii lui Emil Racoviță. Colocviul național de speologie”, în “Anal. Acad. R.S.R.”, 102 (1968), 15, 1970, pp. 241 – 244; C. Motaș: “Jumătate de secol de la înființarea Institutului de speologie”, în “Terra”, III, (XXIII, sept. – oct. 1971, pp. 50 – 53; Ioan Gabor: “Activitatea social – politică a savantului român Emil Racoviță”, în “Lucr. șt. Inst. Pedag. Baia Mare, A. Filologie – Pedagogie, Marxism – Leninism”, 2, 1970, pp. 297 – 301; D. Vacariu: “Cercetări ale lui Emil Racoviță în Moldova”, “Cronica”, VI, 41, 9 oct. 1971, p. 10; St. G. Ciulci: “O scrisoare a lui Emil Racoviță la Iași în 1900”/ către Societatea de medici și naturaliști/. ibidem, VI, 50, 11 dec. 1971, p. 11; Margareta Dumitresco: “Une Araignée nouvelle des grottes de Bulgarie, *Antrohyphantes rodopicus* n.g.n.sp. (Fam. Luimyphüdae, sous – fam. Luimyphüdae, série de genres Leptyphantae)”, în “Travaux Inst. Spéol. Emil Racoviță”, 10, 1971, pp. 167 – 174; Ion Popescu – Puțuri și Titu Georgescu: “Purtători de flamuri revoluționare”, Buc., Ed. șt., 1971, pp. 154 – 161; M. Ștefan: “Copilăria și tinerețea unor savanți și inventatori români”, Buc., E.D.P., 1971, pp. 84 – 102; “A statut

of Emil Racoviță in the Balearic Islands”, în “Romania Today”, 8 aug. 1982, p. 39; S. Ion: “Emil Racoviță - un mare savant. Personalități”, în “Satul socialist”, IV, nr. 1117, 9 dec. 1972, p. 5; Marian, Miță: “Emil Racoviță, adept al ideilor socialiste”, în “Ramuri”, X, 7, iul. 1973, p. 8; “Emil Racoviță on the *Belgica*”, în “Romania Today”, 11 nov. 1973, p. 49; C. Motaș: reprezintă 14 scrisori ale lui Racoviță, scrise între 1901 – 1914, în “Natura”, XXV, 6, nov. – dec. 1973, pp. 3 – 18; Tudor Vianu: “Opere”, vol. 3, Buc., Minerva, 1973, p. 598; “Who’s Who? Fișe pentru un dicționar al numelor românești în lume. Exploratori și călători (III)/.../ Emil Racoviță/.../” în “Tribuna României”, III, 38, 1 iunie 1974, p. 10; “Scrisori către Ioan Bianu”, vol. I, Buc., Minerva, 1974, pp. V, XXI, 13, 19, 27; Emil Pop: “Scrisori inedite ale lui Emil Racoviță către Grigore Antipa”, în “Rev. muzeelor și monumentelor”, XII, 1, 1975, pp. 75 – 76; “Scrisori către Ioan Bianu”, vol. II, Buc., Minerva, 1975, p. 245; Paul B. Marian: “Un român la asaltul Polului Sud. Expediția Belgica îl consacără pe Emil Racoviță ca zoolog de primă mână în lume”, în “Flacăra”, XXV, 28, 15 iul. 1975, p. 10; “Scrisori către Ioan Bianu”, Buc., Minerva, 1976, vol. III, pp. 598, 615, 625, 628, 635, 637; I. Baci: “Cum l-am cunoscut pe Emil Racoviță”, în “Steaua”, XXVIII, 1, ian. 1977, p. 4; “File de istorie” în “Îndrumătorul cultural”, XXX, 11, nov. 1977, pp. 3 – 5; G. T. Kirileanu: “Corespondență”, Buc., Minerva, 1977, pp. 66, 456, 566, 593, 654; Sextil Pușcariu: “Memorii”, Buc., Minerva, 1978, pp. 394, 411, 420, 464, 466, 555, 628, 629, 646, 649, 818, 819, 853; “Scrisori către Ioan Bianu”, vol. IV, Buc., Minerva, 1979, pp. 5, 6, 12, 15, 21, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 32, 34, 36, 40, 41, 50, 52, 54, 231; În memoriam/.../Emil Racoviță (1868 – 1947) /.../, în “Nymphaea”, Muzeul Țării Crișurilor, Oradea, 6, 1978, pp. 681 – 683; Onisifor Ghibu: “Din istoricul Universității ieșene. I. Episodul aducerii lui E. Racoviță la Universitatea Daciei Superioare” în “Steaua”, XXX, 12 dec. 1979, pp. 47 – 48; Valeriu Braniște: “Oameni, fapte, întâmplări”, Cluj – Napoca, Ed. Dacia, 1980, p. 19; Z. Ornea: “Tradiționalism și modernitate în deceniul al treilea”, Buc., Ed. Eminescu, 1980, p. 219; Vasile Popa: “Începuturile activității lui Emil Racoviță la Universitatea din Cluj”, în “Studia Universitatis Babeș - Bolyai, Biologie, XXV, 1, 1980, pp. 78 – 80; V. Pușcariu: “E. G. Racovitza, Notes sur les Isopodes, 1923”, în “Natura”, Xi, 1 noiemb. 1924, p. 59; Dr. R.I. Călinescu: “Profesorul Emil Racoviță”, ibidem, XXVII, 5, 15 mai 1937, pp. 227 – 230.

RACoviȚĂ, GHEORGHE N.

1801 – 1876

Aga Gheorghe Racoviță (este fiul lui Neculai N. Racoviță din satul Șurănești și al Saftei Chirică) căsătorit în anul 1824 cu Maria Vernier.

În anul 1823 a fost înaintat de la rangul de căminar la cel de ban, de către domnitorul Ioniță Sturza iar în 1825 același domnitor îl face agă.

A îndeplinit funcții administrative și politice. În 1831 a făcut parte din Obșteasca Adunare care a discutat prevederile Regulamentului Organic adoptat în ianuarie 1832. A fost deputat în Obșteasca Adunare, cel puțin până în noiembrie 1847.

În aprilie 1857 era președite al Tribunalului Vaslui, iar în 1865 a făcut parte din juriul de expropriere al județului Vaslui”.¹⁾

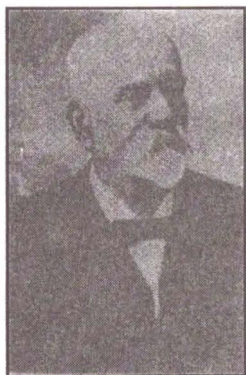
A funcționat multă vreme ca magistrat.

1)reprodus din Naculai N. Maței și Constantin Gh. Radu: “Fii ai comunei Dănești, județul Vaslui”, Căminul cultural Dănești, 1981, p. 151.

RACOVIȚĂ, GHEORGHE I.

1839 1913

“Personalitate a intelectualității ieșene din a doua jumătate a secolului trecut, Gheorghe Racoviță, face parte din rândurile boierimii progresiste care a militat pentru progres social și emancipare culturală.

A fost fiul lui Ion Racoviță din Șurănești¹⁾ și al Smarandei născută Alcaz²⁾.

A studiat dreptul la Paris unde s-a împrietenit, printre alții, și cu Titu Maiorescu. Întors în țară, intră în magistratură și este înaintat președinte al Tribunalului Iași, secția II-a. În această calitate pronunță la 6 februarie 1865,

achitarea lui Titu Maiorescu în procesul de scandal școlar la un pensionat de fete, ce i se înscenase.

În 1866 este ales deputat al colegiului II Vaslui, alegere ce se va repeta în anul 1871 și /în anul / 1882.

La sfârșitul anului 1866 iese din magistratură și se înscrie în rândurile avocaților, deschizând în 1868 un birou de avocatură împreună cu Mihai D. Corne.³⁾

la parte la mișcarea culturală ieșeană fiind membru fondator al societății *Junimea* (1864).

În dragostea sa adâncă pentru îmbogățirea literaturii noastre istorice, cu noi documente de valoare, Gheorghe Racoviță cedează în 1912, Universității din Iași, toate documentele slavo – române/ale/ Racovițești/lor/și Paladești/lor/, pentru a da prilej doritorilor de a cerceta trecutul Moldovei, să găsească acte de citit, note de luat, confruntări de făcut.

S-a stins din viață la 9/22 ianuarie 1913 în Franța de unde a fost adus și înmormântat la Șurănești.

A fost căsătorit cu Eufrosina Stamatopol (1845 – 1907) și a avut trei copii; Alexandru (1865 – 1868), Margareta (1872 – 1886) și renumitul savant Emil Racoviță (1868 – 1947).⁴⁾”

NOTE

1)inițial satul se numea Șurinești.

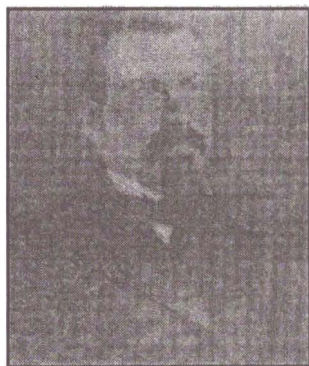
2)fiica lui Eugen Alcaz (1808 – 1892), aghiotantul domnitorilor Mihail Sturdza și Grigore Ghica, ministrul Finanțelor în guvernul Kogălniceanu (1859 – 1860), prefect al Poliției Iași (1862), deputat, senator, proprietarul fabricii de postav de la Buhuși.

3)Mihail D. Cornea (1844 – 1901), /a fost/ licențiat în Litere la Paris (1865) și tot acolo, doctor în Drept. Poet reprezentativ al “Junimii”, stabilit în București, din 1872; ginerele lui C. A. Rosetti.

4)reprodus din Neculai, N. Maftei și Constantin Gh. Radu; “Fii ai comunei Dănești, Județul Vaslui”, Căminul cultural Dănești, 1981, pp. 150 – 151.

RACoviȚĂ, ION N.

Este fiul lui Neculai N. Racoviță și al Elenei Caracaș din satul Șurănești.

S-a născut în 1776.

În anul 1825 s-a căsătorit cu Smaranda N. Alcaz și a avut trei copii: Neculai, Vasile și Gheorghe.

În același an domnitorul Moldovei, Ioniță Sturza îl înaintează de la rangul de spătar, la rangul de postelnic, iar în 1826 este înaintat comis.

În anul 1828, a fost însărcinat de domnie cu adunarea furajelor pentru armată în ținutul Vasluiului, iar în 1829 cu stingerea lipicioasei (ciumă sau tifos) boale în același ținut.

În anul 1831 a fost membru al Obșteștei Adunări Extraordinare constituită pentru revizuirea Regulamentului Organic.

Timp de cinci ani (1832 – 1837) a fost președinte al Tribunalului criminalistic din Iași, iar în 1838 președinte al judecătoriei Vaslui.

A fost bunicul lui Emil Racoviță¹⁾.

Moare în 1854.

1) reprodus, cu mici adausuri, din Neculai N. Maței și Constantin Gh. Radu: "Fii ai comunei Dănești, județul Vaslui, Cămunul Cultural Dănești, 1981, p. 152.

RACoviȚĂ, MIHAIL

S-a născut, la 5 noiembrie 1868, în satul Ciorâța¹⁾, comuna Dănești, județul Vaslui, ca fiu al lui Ion N. Maței și al Mariei C. Caracaș.

S-a căsătorit în 1894 cu Eufrosina M. Orășanu, din Râmnicu - Sărat, cu care a avut doi fii: Mihai și Mircea.

După absolvirea liceului a urmat cursurile *Scolii Militare de ofițeri* din Iași și București.

Cunoaște o destul de rapidă ascensiune militară. Este numit ofițer, sublocotenent (1 iulie 1888), locotenent (8 iulie 1891), căpitan (8 aprilie 1896), maior (27 noiembrie 1907), locotenent - colonel (1 aprilie 1913), colonel (10 mai 1915) și general de brigadă (1920). A făcut parte din multe comisii de recepție a armamentului de artilerie (cumpărat din Germania și Austria).

Între 1913 - 1918 a deținut funcția de pretor pe lângă mai multe unități militare.

A deținut funcția de comandat al jandarmieriei și inspector general al ei.

După ieșirea sa la pensie (1928), intră în politică, devenind deputat țărănist al județului Putna (1928 - 1931), apoi al județului Ismail (1931 - 1932). Ca deputat a fost vicepreședinte al Comisiei financiare și bugetare, precum și raportor asupra bugetelor mai multor ministere.

BIBLIOGRAFIE DE REFERINȚĂ

Predescu, Lucian: "Enciclopedia *Cugetarea*", București, Ed. Cugetarea, 1940, p. 705; Neculai N. Maței și Constantin Gh. Radu: "Fii ai comunei Dănești, județul Vaslui, p. 175.

1) satul a mai fost numit Zlătărești și Lățcani.

RACoviȚĂ, NICOLAE I.

S-a născut la 15 mai 1827 în satul Șurănești/ județul Vaslui/ în casa lui Ion. N. Racoviță și a avut un copil , Vasile (recunoscut).

În anul 1845 studia pe la pensionul lui Victor Quinet din Iași, unde se predă în limba franceză și germană. Aici a fost coleg cu Alecu Kogălniceanu/ fratele mai mic al lui Mihail Kogălniceanu/, Teodor Veisa, Vasile Pogor, Matei Millo, Vasilică Stamat, Gheorghe Burada.

Un an mai târziu / 1846/ îl găsim înscris în miliția Moldovei și trecut la comanda cavaleriei.

În anul 1852 este făcut clucer, iar în 1855 comis.

În anii 1860 și 1866 a fost prefect de Vaslui, iar în 1865 a făcut parte din juriul județean de expropriere¹⁾.

A încetat din viață în 1894.

¹⁾reprodus din Neculai N. Maftei și Constantin Gh. Radu: "Fiii ai comunei Dănești, Județul Vaslui", Căminul cultural Dănești, 1981, p. 342.

RADU, CONSTANTIN GH.

Constantin Gh. Radu s-a născut la 25 mai 1913 din părinții Gheorghe Leon și Elena V. Trifan din Tătărani, comuna Dănești, jud. Vaslui..

După terminarea școlii primare din Dănești (1920 – 1925) urmează *Gimnaziul Ștefan cel Mare*, apoi *Seminarul teologic <<Veniamin Costache>>* din Iași (1935). Pentru desăvârșirea studiilor universitare urmează facultatea / de teologie/ la Cernăuți (1936 – 1940), luându-și licența cu lucrarea *Importanța conferințelor pastorale*.

În cadrul căminului cultural din Drăgești/ comuna Todirești/ Vaslui, unde a lucrat din 1942, a pregătit o formație corală (formată din locuitori de diferite vârste), care a obținut locuri furtase în concursurile locale.

A fost membru în comitetul de construcție a școlii din satul Valea – Popii/ comuna Todirești/ (1956), în comitetul raional de luptă pentru pace (1958) și a militat pentru conservarea și valorificarea monumentelor istorice.

S-a afirmat ca folclorist și etnograf de valoare fiind autorul sau coautorul mai multor lucrări:

- “Monografia Dănești”, (apărută în 1970).
- “Dănești. Etnografie și folclor’ (Editura Litera, 1980).
- “Medicina populară”.
- “Monografia comunei Todirești – Vaslui.

ș.a.

A fost căsătorit cu Polixenia Flondor din Dănești (1935) și avut doi copii: Corneliu (inginer) și Constantin (profesor). ¹⁾

¹⁾reprodus din Neculai N. Maftai și Constantin Gh. Radu: “Fiii ai comunei Dănești, județul Vaslui”, Căminul cultural Dănești, 1981, pp. 47 – 48.

RĂȘCANU, ALEXANDRU D.

S-a născut la 27 august 1864 în Buhăești , Vaslui.

După ce a studiat cursurile primare cu preotul comunei, a urmat cursurile liceale (promoția 1894 a *Liceului Național* din Iași), după care a urmat cursurile *Facultății de Drept* din Iași, a cărei licențiat devine în septembrie 1890.

A fost apoi numit substitut de procuror la Tribunalul din Tecuci. Demisionând în 1896, devine avocat.

Intrând în politică, a fost ales deputat (și secretar al Camerei Deputaților), apoi senator (și secretar al Senatului).

Moare la 22 februarie 1929 în București.

BIBLIOGRAFIE DE REFERINȚĂ

Lucian Predescu; "Enciclopedia *Cugetarea*", Buc., Ed. Cugetarea, Georgescu – Delafras, 1940, p. 730.

RĂȘCANU, THEODOR

S-a născut la 4/17 noiembrie 1888 în Iași, oraș în care a urmat atât cursurile școlii primare, cât și pe cele liceale.

În continuare a urmat, în același oraș, cursurile *Facultății de drept*, unde își susține examenul de licență, în 1910, după care își susține și examenul de doctorat în drept și științe economice (tot în Iași).

Practică avocatura la Iași, apoi la Vaslui, oraș în care devine și secretar al Consiliului județean (1912).

Debutează în 1910, la "Evenimentul", din Iași, ziar la care publică articole politice și nuvele.

La rândul său a scos periodicele "Criza" și "Politica", devenind și directorul periodicelor "Lumina" (Vaslui) și "Gândul liber"

Către bătrânețe s-a retras în comuna Buhăiești (azi, în comuna Vulturești, județul Vaslui).

A colaborat la periodicele "Adevărul", "Adevărul literar și artistic", "Administrația financiară", "Arhiva C.F.R.", "Arhiva genealogică", "Aurora", "A-Z", "Cinci lei", "Criza", "Cuvântul" (Iași), "Cuvântul liber", "Dacia", "Din trecutul nostru", "Epoca", "Europe Nouvelle", "Evenimentul" Iași, "Facla", "Flacăra", "Gândirea", "Gândul liber", "Liga poporului", "Lumina" (Vaslui), "Opinia" Iași, "Patria", "Pământul", "Politica", "Răsăritul", "Realitatea ilustrată", "Revista Fundațiilor Regale pentru literatură și artă", "Săptămâna politică și culturală", "Sânzana", "Seara", "Tempo", "Timpul", "Tribuna", "Țara nouă", "Universul literar", "Viața românească", "Voința", "Vremea", "Ziarul științelor și al călătoriilor"

BIBLIOGRAFIE

- 1."Pagini intime", versuri, Iași, 1905.
- 2."Spre Sofia", 1913.
- 3."Problema Pământului", București, 1922.
- 4."Acea care trebuie iubită", roman, Iași, 1923.

5. "Ileana lupului", roman, București, 1934.

6. "Ruginoasa", roman, 1938; ed. A II-a, Iași, Ed. Porțile Orientului, 1996.

7. "Stafia" (Documente omenești), în "Viața românească" XXVII, 3 – 4, martie – aprilie 1934, pp. 61 – 66.

BIBLIOGRAFIE DE REFERINȚĂ

Predescu, Lucian: "Enciclopedia *Cugetarea*", București, Ed. Cugetarea, 1940, p. 716; Straje, Mihail: "Dicționar de pseudonime (...)", București, Ed. Minerva, 1973, p. 595.

ROSETTI, DUMITRU I.

S-a născut în Iași, la 6 octombrie 1830, ca fiu al lui Iordache Rosetti și ca frate al Elenei Rosetti (care va deveni soția lui Al. I. Cuza) și al lui Theodor Rosetti.

După ce își face primele studii acasă, conform obiceiului familiilor de boieri, pleacă la Lemberg, spre a continua studiile, oraș în care îl întâlnim și în 1844.

În continuare studiază dreptul la Viena, unde stătea la familia Huntzig. Acolo, a găzduit pe sora sa, Elena Cuza, care își urmase soțul, în exilul lui după eșuarea revoluției de la 1848 din Moldova.

După ce și-a luat examenul de licență în drept, la Viena, a venit în țară, unde a fost numit membru al Divanului de Apel. (1855).

În același an, la 15 septembrie, a fost înălțat la rangul de spătar, iar peste câteva luni, la 25 ianuarie 1856 a devenit agă.

Participă la evenimentele de la Unire, după care intră în viața politică a țării.

Este numit președintele judecătoriei din județul Vaslui, în 1859, cu sediul în Vaslui, oraș care îl alege deputat, în februarie 1860, fiind ales și secretarul Adunării.

În același an, la 24 aprilie 1860, s-a căsătorit cu Ana Catargi, fiica lui Maria și Alecu Catargi.

În timpul ministeriatului lui Anastasie Panu, i se încredințează ad-interim, portofoliul Ministerului Cultelor și Instrucțiunilor Publice, între 23 mai – 23 septembrie 1861.

Pentru aproximativ un an, între februarie 1862 și martie 1863, a deținut funcția de membru al Curții de Casație, înființată de Cuza, cumnatul său.

Anul 1865 îl găsește iar în Vaslui, în calitate de consilier în Consiliul general al județului Vaslui.

Peste un an, revenind în Iași, este numit prim –președinte al Curții de Apel din acel oraș, apoi devine deputat și prefect al județului Iași. Și în 1868 era prim – președinte al Curții de Apel din Iași.

Este ales senator de Vaslui, în 1877.

În toamna anului 1887, o parte dintre junimiștii ieșeni (V. Pogor, D. Rosetti, L. Negruzzi, I. Negruzzi) erau cooptați în comitetul de conducere al opoziției ieșene, care, spre sfârșitul anului, a aderat la manifestul din noiembrie al *Opoziției – Unite* din București și care delega un subcomitet să organizeze “Liga de rezistență” locală, simi-

lară celei centrale.

Poziția sa politică, de senator de Vaslui, a durat foarte multă vreme. Cu aceeași funcție, de senator vasluian, îl întâlnim și în 1889.

Revenit în Iași, devine președintele organizației ieșene a Partidului Conservator (al lui P. P. Carp), din care făcea parte, șef al Clubului Conservator din Iași, el fiind unul dintre cei mai vechi junimiști (din 1865).

A rămas în Iași, până la sfârșitul vieții sale, din 21 septembrie 1903. Înmormântarea în Cimitirul "Eternitatea", parcela 2/l, cavou.

BIBLIOGRAFIE DE REFERINȚĂ

xxx, în "Națiunea", 25 sept. 1887; Diaconovich, dr. C.: "Enciclopedia română", vol. III, Sibiu, Tiparul lui W. Krafft, p. 845 – 846; Predescu, Lucian: "Enciclopedia *Cugetarea*", Buc., Ed. Cugetarea, 1940, p. 739; Giurescu, Constantin C.: "Viața și opera lui Cuza Vodă", Buc., Ed. Științifică, 1966, p. 64; "Alexandru I. Cuza. Acte și scrisori", ediție îngrijită de D. Ivănescu și Virginia Isac, Iași, Ed. Junimea, 1973, p. XXX, XXXI, 37, 39, 40 41, 179, 180, 182, 183, 184, 185, 187 – 190, 193 – 198, 214, 280 – 283, 285, 303, 320, 335, 336, 356, 357, 361 – 364, 379 – 381; Căncea, P.: *Viața politică din România, în primul deceniu al independenței de stat*", Buc., Ed. Științifică, 1974, p. 193, 265.

ROSETTI, SCARLET C.

Născut în 1790, după alții, în 1802.

Fiul lui Constantin Rosetti și al Anastasiei Beldiman; deasemenea, era văr cu lordache Rosetti, tatăl Elenei Cuza.

A fost ispravnic de Vaslui, Roman și Fălciu.

Luând parte la revoluția de la 1848, în Moldova, a fost expulzat din țară, la 29 martie 1848, alături de alți patrioți.

A devenit vornic.

A funcționat ca director al Departamentului Trebilor din Lăuntru (Ministerul Afacerilor Interne) al Moldovei, până la 15 februarie 1851, când a fost înlocuit de către Al. I. Cuza.

În timpul cămăcămiei lui Theodor Balș, a fost ministru de Finanțe al Moldovei, între 11 iulie 1856 și 17 februarie 1857.

La 30 august 1857, la alegerile de deputați pentru Divanul ad-hoc, a fost numit președintele Adunării electorale a județului Fălciu.

A activat în cadrul "Societății pentru învățătura poporului român", înființată în anul 1866.

Pentru o anumită perioadă de timp, a deținut funcția de primar al Bucureștilor.

A premiat traduceri din antici și clasici, cum ar fi traducerea lucrării lui Suetonius, "Viața celor 12 împărați"

A deținut și titlul de conte.

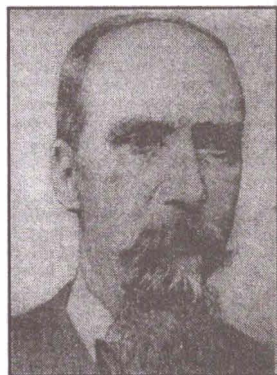
A dăruit Academiei Române o valoroasă bibliotecă, care însuma 6.000 de volume.

Încetează din viață în anul 1872.

BIBLIOGRAFIE DE REFERINȚĂ

Diaconovich, Dr. C.: "Enciclopedia română", Sibiu, Tiparul lui W. Krafft, vol. III, 1904, p. 845; Antonovici, Iacov: "Un dascăl ardelean la Bârlad, Ioan Popescu", Huși, Tip. Corlățeanu, 1928, p. 213; xxx: "Documente privind Unirea Principatelor", Buc., Ed. Acad. R.P.R., vol. I, 1963, p. 44, 198; vol. III, p. 210; Ștefan Mircea: "Începuturile <<Societății pentru învățătura poporului român>>", Buc., Ed. did. și ped., 1967, p. 48, 49, 179; "Alexandru Ioan Cuza, Acte și scrisori", ediție îngrijită de D. Ivănescu și Virginia Isac, Iași, Ed. Junimea, 1973, p. XXVI, XXVII, 123, 241; "Cuza Vodă in memoriam", Iași, Ed. Junimea, 1973, p. 72.

ROSETTI, THEODOR G.

A fost descendentul unei vechi familii de boieri moldoveni. Costandin Sion, arhondologul, considera că neamul Rosetteștilor ar fi de origine italiană (spre deosebire de D. Cantemir care considera că este de origine greacă):

“sunt boieri mari în țara noastră sunt de mult veniți, că sunt trecuți de 200 de ani de când sunt ridicați la ranguri mari. Acești Rosătești sunt toți o familie. Însă unora, după moșii li s-au mai dat de oameni și osebite porecliri, precum Roznovanu, cari sunt cei mai bogați, Bălănescu acii de la ținutul Neamțului, Orășanu și Tețcanu, acii de la ținutul Bacăului/.../ Au mai fost unii ce li să zice Baston, dar s-au stâns acel neam/.../”¹⁾

Cele mai competente și reale date privind arborele genealogic al neamului Rosetti l-a dat generalului Radu Rosetti care, în lucrarea sa în două volume, “Familia Rosetti²⁾” arată că această familie a dat doi domni: Antonie Rosetti în Moldova (1675 – 1678) și Manole – Giani Rosetti în Țara Românească (1770 – 1771); același și în Moldova (1788 – 1789). Din neamul lor au fost mulți oameni de seamă, politicieni, istorici, scriitori.

Tatăl celui de care ne propunem să-l prezentăm, lordachi (Gheorghe) Rosetti (30 III – 1796 – 10 ian.1846) era fiul cel mai mic al marelui vornic care avea 29 de moșii care se întindeau până în Basarabia, dar din care a rămas numai cu cea din Soleștii Vasluiului.

Mama lui Theodor, Catinca, (Ecaterina, 17 iul. 1800 – 11 aprilie 1869) , era fiica cea mai mare a logofătului Dumitrache Sturdza; era energică, hotărâtă, aspră dar dreaptă, chibzuită, bigotă, adevărată conducătoare a moșiei și casei din Solești (pe care a reclădit o casă în 1827). S-a îngrijit de educația copiilor ei Zoe (căsătorită cu lordache Lambrino), Elena (căsătorită cu domnitorul Al. I. Cuza), Dumitru (politician), Theodor (politician, om de cultură) și Constantin.

Theodor G. Rosetti s-a născut în Solești (ținutul Vaslui), după

unii cercetători s-a născut în Iași, la 4 mai 1837, ca unul din cei cinci frați.

Theodor Rosetti și-a făcut primele studii, conform obiceiului boieresc, în casa părintească, cu profesori germani.

Își începe studiile liceale la Lemberg (Polonia), continuându-le la Viena, întorcându-se în țară în 1855.

Studiile universitare le-a urmat în Viena (Economia Politică și Finanțe) continuându-le și terminându-le la Paris (făcând astfel excepție față de ceilalți junimiști, care-și făcuseră studiile în Germania), studiind Dreptul, în care-și ia licența la Sorbona.

În capitala Franței a desfășurat o vie activată politică, alături de ceilalți studenți români, aflați acolo la studii. Avea grijă să distribuie corect, tuturor studenților români care studiau la Paris, banii pe care-i trimitea "Eforia" din țară, ca burse pentru studii (1860). Era, așa cum îl caracteriza bunul său prieten, Titu Maiorescu, (cu care a purtat o intimă corespondență câțiva ani) "cel mai cumsecade dintre toți studenții români" (1859).

Tot T. Maiorescu scria despre T. Rosetti:

".../ l-am cunoscut pe Rosetti dintr-o latură care mă leagă pentru totdeauna de omul acesta. În noblețea sa sufletească și în scrupulozitatea sa este nespuse de nefericit din cauză că trebuie să o facă, fără să vrea, nefericită pe ea/ este vorba de Aricescu, care se îndrăgostise la Berlin de T. Rosetti, fără ca el să o iubească".^{2A)}

O perioadă, Titu Maiorescu a locuit împreună cu Th. Rosetti ("un băiat divin", cum îl caracteriza Maiorescu) la Berlin. Într-o scrisoare adresată din Paris, lui G. Sturdza, 17 dec. 1859, Maiorescu scria:

"Ei acum șed împreună cu Rosetti (boulevard de Sébastopol, rive gauche, 4 bis), în adevăr un tânăr cu inteligență și cultură profundă. E singurul din compatrioții mei care mă face să pot exista în Paris".^{2B)}

În perioada în care nu au locuit împreună, Titu Maiorescu a purtat o permanentă corespondență cu Th. Rosetti.

În timpul liber, atât la Viena cât și la Paris, Th. Rosetti cânta la flaut, "violons d'Ingres" al lui.

La începutul anului 1860 Maiorescu era la Berlin, de unde-i scria lui Rosetti la 6 ianuarie 1860, încercând să-l ademenească să vină la Berlin să o poată face pe fiica sa, Clara, să se adapteze vieții berlineze:

"Acum vreau să te rog ceva. Vino la Berlin.../ La 1 aprilie plecăm amândoi la Paris să dăm examenul".³⁾

“Sunt convins că tu, cu seriozitatea ta, care inspiră fără nici o dificultate încrederea și cu formația ta clară vei exercita în această privință o influență hotărât binefăcătoare/.../ tu vei fi pentru mine cea mai binevenită competență pentru eventualele rectificări ale broșurei mele /.../ Rosetti, tu ești unicul bărbat în care nu numai că am deplină încredere, căci mai sunt și alții în care am, dar / ești/ acela în care mă pot încrede din tot sufletul , așa cum nu voi măi avea pe alții.”⁴⁾

După ce-și obținuse atestatul celor patru ani de studii la Universitatea din Viena (“Staatsprüfung”), a cerut să i se echivaleze examenele din anul al III-lea , pentru a putea continua studiile la Paris, unde-și pregătea doctoratul în Drept, plătind (în 1859) pentru aceasta, suma de 2.000 de franci.

Rosetti a venit în țară la sfârșitul lunii iunie 1860, fiind numit judecător al Tribunalului din Iași. Tot în Iași a fost numit, la 6 ianuarie 1861, la Curtea de Apel, de unde își dă demisia la 17 ianuarie 1864.

Revenit de la Paris, Maiorescu îi ducea dorul prietenului său, Rosetti, despre care îi scria tatălui său, la 13 aprilie 1861:

“Rosetti e în stare să-și dea viața pentru mine fără a se îndoii – o amiciție din cele rare și adevărate. Dar în adevăr că este caracterul cel mai nobil și inteligența cea mai solidă, deși cam înceată, ce se află între tinerii români.”⁵⁾

La Iași, alături de Vasile Pogor, Titu Maiorescu, P. P. Carp și Iacob Negruzzi, Rosetti înființează , la 19 octombrie 1863, societatea literară “Junimea”⁶⁾. Numele societății a fost dat de către Theodor Rosetti. Iată cum descrie momentul “botezului”, George Panu”:

“/.../ după multe discuții, Theodor Rosetti ne zice de pe patul unde era culcat:

-Măi băieți, vreți să vă dau un nume fără pretenție, care are să vă placă la toți, fiindcă nu zice mare lucru?

-Vorbește!

-Hai s-o botezăm *Junimea*, zice Rosetti.

-Foarte bine găsit! Strigarăm noi toții.

Atunci Pogor, ridicându-se de pe canapeaua pe care se aruncase, începu ca să cânte ca un preot pe nas și întrebă de trei ori:

-S-a lepădat copilul de Satana pedantismului?

-S-a lepădat!

-!In numele Domnului, boteze-se dar *Junimea* exclamă Pogor și *Junimea* a rămas până în ziua de azi!”⁷⁾

Chiar de la început Junimea a făcut politică, deoarece trebuia să

urmărească articolele ce apăreau în ziare și reviste, majoritatea lor fiind politice, nu literare. Membrii *Junimii* trebuiau să ia atitudine, deoarece erau șocați de exagerările, prostiile, ideile baroce care se exprimau în stil ridicol, înflorit, extravagant.

Junismul a desfășurat o ofensivă pe un front larg, cuprinzând toate aspectele culturii românești, popularizând cultura germană, filosofia, literatura, sociologia, estetica, lingvistica, dreptul, economia politică, politica. Totul la noi trebuia să urmeze mișcarea de idei din Germania, să repugne cultura franceză. Theodor Rosetti chiar spunea: “dintre toate țările culte, Franța era pe la mijlocul veacului nostru aceea al cărei contact era poate mai primejdios pentru dezvoltarea noastră intelectuală și socială”.⁹⁾ Făcându-și studiile în Germania, creatorii *Junimii* (inclusiv Th. Rosetti, cu toate că nu a studiat în Germania) căutau să stabilească superioritatea literaturii germane față de cea franceză, spaniolă, italiană, de la care, până atunci, se “adăpaseră” românii. Deși Rosetti era un bun cunoscător al literaturii germane, era, în același timp, cunoscător și admirator al lui Shakespeare, Boz, Ristori etc.⁹⁾

Fără a crea literatură, “nașul” *Junimii* devenise criticul oficial al ședințelor societății, la care participa rarisim; “pe Theodor Rosetti nu știu dacă l-am văzut de trei ori”, a firma G. Panu, despre participările lui Rosetti la ședințele *Junimii*.

Bucurându-se de prețuirea cumnatului său, domnitorul Alexandru Ioan Cuza, la 11 septembrie 1864 Theodor Rosetti a fost numit prefect al județului Vaslui.

Firea sa timidă l-a făcut pe Rosetti ca în 1864, când trebuia să conferențeze în fața membrilor *Junimii* despre “Societatea modernă”, s-a intimidat în așa măsură, încât a trebuit să părăsească sala de conferință. În cadrul prelegerilor populare trebuia să vorbești liber, să cunoști pe de rost prelegerea. La acea ședință Rosetti, uitând ideile, s-a oprit din expunere, după o pauză spunând “imposibil” și a plecat spre compătimirea publicului.

Pentru o scurtă vreme Rosetti a ocupat catedra de Economie Politică a Universității din Iași (11 martie – 23 mai 1864).

La alegerile de deputați din 24 – 25 noiembrie 1864 “la Vaslui, prefectul județului, Theodor Rosetti, fratele Doamnei Elena, deci cumnatul lui Cuza, n-a pus pe lista consilierilor și elementul convenabil, adică un fost clăcaș sau un răzăs; în schimb s-au ales acolo Ioan Sturdza și Dimitrie Vasescu care nu putea fi socotiți guvernamentali”.¹⁰⁾

“La Vaslui din cei patru membri ai listei/ electorale, 1864/, ultimii doi sunt un orășan și un clăcaș, numele lor fiind lăsate la alegerea și răspunderea prefectului”.¹¹⁾

În ședința *Junimii* din 19 octombrie 1865 s-a hotărât ca membrii *Junimii* să cotizeze pentru tipografia Societății; Theodor Rosetti cotiza cu 5 lei lunar.

Dintr-o scrisoare a lui T. Maiorescu către Kremnitz, în Berlin, la 19 mai 1868 scria că “în preajma loviturii de stat/ 11 febr. 1866/ Theodor Rosetti a devenit prefect în provincia Vaslui, pentru a lua măsuri ferme”.¹²⁾

După detronarea lui Cuza, Locotenența Domnească l-a numit pe Th. Rosetti secretar intim al ei, primind și misiunea diplomatică de a sonda opinia anturajului lui Napoleon al III-lea în ce privește o eventuală chemare pe tronul României a unui Hohenzollern.

Criticând reforma agrară a lui Cuza de la 2 mai 1864, Rosetti scria:

“Prin puțința dată noilor proprietari de a împărți în nesfârșit moșiile lor, legiuitorul a nimicit de la început speranța constituirii unei clase numeroase și prospere de proprietari mici, acest stâlp al oricărei țări agricole”.¹³⁾

Din 1866 intră și mai activ în politică. În primăvara anului 1866 devine deputat de Dorohoi și face parte din Adunarea Constituantă, apoi este numit președintele Consiliului județean Vaslui (1866 – 1868).

Între 1866 – 1870 grupul celor cinci creatori ai *Junimii* au dus la lași lupta “contra liberalilor, reprezentați prin *Fracțiunea liberă și independentă*, iar ca idei simpatizau cu conservatorii, în contra roșilor, adică a liberalilor, reprezentanți prin Brătianu, /C.A./ Rosetti”.¹⁴⁾

În 1868 îl găsim înscris în tabloul de avocați din Vaslui, oraș în care, la 4 februarie 1869, devine președintele Tribunalului județean.

S-a căsătorit cu Pulheria (Profira) C. Beldiman.

Viața sa familială nu pare a fi fost liniștită, mai ales din cauza soției sale. La 19/31 ianuarie 1870 Titu Maiorescu îi scria din lași doctorului Wilhem Kremnitz, în Berlin:

“În bunătaea lui/ Rosetti/ calmă, în noblețea lui sufletească pasivă, cam molatică, nu-l înțelege aproape nimeni. Nevastă-sa abuzează de el la sânge, fără s-și dea câtuși de puțin seama de asta. Căci a atât de bun, încât rămâne totdeauna bun, iar lumea crede că, dacă nu ești bătăran și violent cu nimeni își poate permite

orice”.¹⁵⁾

În martie 1870 era președintele Tribunalului Vaslui.

Din 1870 a început să facă oficial, politică.

Intră în guvernul Manolache Costache Epureanu (20 aprilie – decembrie 1870).

În “Jurnalul” său, T. Maiorescu scria în martie 1870 despre proiectele absolutist – bismarckiene ale lui Rosetti, care aveau un plan al său de reformă totală:

“Eu pricep să dai peste cap, în felul lui Theodor Rosetti, întreaga Constituție și să încerci a governa o țară așa de necultivată, cum e a noastră, după metoda absolutistă, strâns, cu echitate și cinstit”, spunea Maiorescu.

Peste 16 ani, în 1886 aceste concepții Rosetti și le-a dat peste cap, afirmând că “Puterea vitală a vechei societăți era sleită. Rădăcina instituțiilor și a datinilor strămoșești care umbriseră țara în timpurile trecute se veștejise /.../ Ruină a timpului, vechiul arbore devenise inutil, ba chiar stricăcios /.../. El trebuia înlăturat pentru ca noua cultură să devină cu putință”.¹⁶⁾

Deși a ținut să participe la ședința *Junimii* din 25 februarie 1872, când Negruzzi a citit “Dumbrava Roșie”, în fața lui Vasile Alecsandri, nu a putut participa Rosetti deoarece, fiind deputat, lucrările politice îl țineau la București (de altfel, ca și pe Maiorescu, Carp și Pogor).

La 20 ianuarie 1871 Rosetti a fost numit Comisarul guvernului român la Berlin, în problema concesiilor construcțiilor de căi ferate, în România de către trusturi germane (“Stroussberg”). Îl ia cu el, la Berlin, pe Eminescu, numindu-l secretar particular, pentru a-i da un salariu de întreținere. Și la București, Th. Rosetti s-a ocupat îndeaproape de procesele “drumurilor de fier”

A fost numit agent diplomatic la Berlin (6 mai 1871), calitate în care a funcționat până la 24 decembrie 1873. În această ultimă perioadă a obținut pașaportul pentru aducerea în țară (29 mai 1873) a corpului îmbălsămat al cumnatului său, Alexandru Ioan Cuza, care murise la Heidelberg la 15 mai 1873.

În 1874 Rosetti a susținut prima din cele trei lucrări principale ale sale, în fața *Junimii*, studiul *Despre direcțiunea progresului nostru*, lucrarea a avut aceeași importanță (pe tărâm social și economic) ca și *Direcțiunea nouă* a lui Maiorescu (în domeniul literaturii). Studiul său, interesant moment politic al timpului, a abordat aproape toate aspectele politice, sociale, culturale,

economice, ale țării noastre.

Ideologia junimiștilor, de pe poziții conservatoare, considera că țărâmina și moșierimea constituiau o singură clasă, unită prin proprietate de pământ, fără lua în seamă diferențele de posesiuni de pământ, deci că această clasă trebuie să se opună noului, care vrea fărâmițarea proprietății. Junimiștii mai culti, cum era Th. Rosetti, se opuneau doctrinei conservatorilor și considerau că reforma agrară a lui Cuza (2 mai 1864) a fost actul cel mai important în viața țăranilor români.

“Singurul pas decisiv de la /18 / 59 încoace a fost emanciparea muncii locuitorilor prin legea rurală. Ridicând piedica cea mai importantă ce se opunea la dezvoltarea economică și intelectuală a maselor, eliberând pe agricultorul nostru de lanțurile seculare, recunoscându-i în sfârșit, un drept asupra unei părți din acel pământ pe care numai munca sa îl făcuse să reprezinte o valoare economică, statul părea că a înțeles toată importanța ce are pentru dânsul organizarea pe niște baze reale a părții celei mai numeroase a locuitorilor săi”.¹⁷⁾

Theodor Rosetti critică însă acel articol al legii agrare amintite (1864), care permitea micilor proprietari să-și vândă pământurile, fărâmițând mica proprietate agricolă. “Prin putința dată noilor proprietari de a împărți la nesfârșit moșiile lor, legiuitorul a nimic de la început speranța constituirii unei clase numeroase și prospere de proprietari mici, acest stâlp al oricărei țări agricole”.¹⁸⁾

Aceste deziderate au căutat să fie puse în practică de către junimiști, odată cu venirea la putere a guvernului Theodor Rosetti (23 martie 1888), când s-a publicat (sept. 1888) în “Monitorul Oficial”, “Legea pentru înstrăinarea unora părți din bunurile statului și răscumpărarea embaticurilor / arendărilor/” (lege care prevedea posibilitatea vânzării moșiilor din proprietatea statului, numai în loturi mici, de 5 la 10 hectare, unor gospodării țărănești), precum și “Legea modificatoare legii pentru întocmeli de lucrări agricole”, prin care se propunea ca proprietarul să poată dispune de executarea brațului “țăranului”, iar nu “averea” lui, în cazul nerespectării contractului, de către țărani.

G. Panu scria despre lucrarea lui Rosetti, *Despre direcțiunea progresului nostru*.

“/.../ Afară de unele observații juste asupra consecvențelor ce au rezultat, încolo lucrarea dovedea un spirit cu desăvârșire reacționar un fel de critică nedreaptă și foarte puține idei lămurite,

relativ la ceea ce ar trebui făcut. Așa dl. Theodor Rosetti îmbrățișa totul în studiul său, agricultură, căi de comunicație, impozit, dezvoltarea fizică a poporului, dezvoltarea morală, intra în detalii asupra mijloacelor pentru sporirea populației, pentru dezvoltarea economică a țării, pentru dezvoltarea intelectuală. Aborda chestia influenței măsurilor economice, pe care trebuia să le ia statul față de particulari; venea la instrucție și constata orice lipsă de progres. Cu alte cuvinte era un studiu greoi, pe o temă complet pesimistă; nimic nu se realizase în țara aceasta, starea din timpul Regulamentului Organic era cel puțin o stare istorică pe când aceasta nouă nu avea nici o bază, totul era artificial și factice, tot am copiat de la franțuzi, nimic bun /.../”.¹⁹⁾

Deși doreau modernizarea țării, intrarea României în sistemul capitalist, de schimbarea stărilor de lucruri sociale, economice și politice, junimiștii se contraziceau, cerând menținerea tradițiilor noastre legislative, sistemul reprezentării constituționale, obiceiurile pământului, care erau de origine feudală.

Theodor Rosetti spunea:

“În dorul nemărginit și nesocotit de a ne însuși formele civilizației înaintate, de a introduce în viața noastră publică instituțiile popoarelor celor mai culte, ni s-a rupt cu o mână sacrilegă toate tradițiile vechi, tot șirul dezvoltării istorice. În loc de a dezvolta în sens modern datinile și instituțiile strămoșești, în loc de a căuta și găsi formele sub care ideea modernă a statului s-ar fi putut introduce în conștiința poporului, noi am găsit mai lesne de a împlânta en bloc și fără cea mai mică cugetare critică / , / formele prelucrate de alte gîni, care oricât de perfecte ar putea fi, nu corespund nici trebuințelor, nici trecutului, nici simțămintelor intime ale poporului nostru”.²⁰⁾

De mirare este că această xenofobie - în materie de justiție, specialitatea sa! - Th. Rosetti nu propune nici o soluție practică sau măsuri și căi de urmat. De fapt nici *Mișcarea socială la noi*, o altă lucrare a sa, în care căuta să explice sociologic fenomenul de modernizare a României, Th. Rosetti nu propunea nici o soluție. Se pare totuși că el ar fi lucrat la elaborarea unor teze prin care dorea să soluționeze practic cele de mai sus, de vreme ce T. Maiorescu, în “Însemnări critice” (vol. I, p. 131), scria în martie 1870, că Th. Rosetti avea un plan al său de reformă totală și răspundea: “Eu pricep să dai peste cap, în felul lui Theodor Rosetti, întreaga constituție și să încerci a governa o țară așa de necultivată, cum e a noastră, după metoda absolutistă, strâns, cu echitate și cinstit”, citatul acesta fiind

amintit mai înainte. De ce oare Rosetti nu a avut curajul să-și facă cunoscute în public concepțiile sale politice, absolutist – bismarkiene?

Deși nu merg până la capăt, ideile lui Rosetti, în privința anulării Constituției din 1866, însemna, pentru acea vreme, foarte mult. Contrazicându-se, parcă, cu cele spuse de el mai sus, scria în 1870 că “puterea vitală a vechei societăți era sleită /.../” (vezi citatul cu nota 16).

Sistemul de gândire și de reforme sociale ale junimiștilor era, în majoritatea cazurilor, identic. Iată ce scria Rosetti în 1874:

“Pe când în școlile noastre de mijloc și superioare, limba națională nici nu mai formează obiectul vreunui curs, o academie compusă din somitățile literare se silește, printr-un dicționar al limbii, a consemna pentru generațiile viitoare faptul straniu, dar interesant că românii pe la sfârșitul secolului al 19-lea nu știau românește. Pe când întrețineau cu grele sarcini numeroase cadre de literatură, izvorul poeziei naționale, care acum 30 ani începuse a curge atât de viu, a secat aproape cu desăvârșire. Pe când avem o școală de belle – arte și o școală națională de stat ale cărei producții le-am văzut la expoziția din Viena (din nenorocire ascunse după clăile de grâu), puținele monumente istorice, care au o însemnătate estetică oarecare, cad în ruină. Pe când avem cadre de logică, până la bunul simț, această calitate tradițională a poporului român, începe a dispărea

Creând catedre pentru care nu avem profesori și academii pentru care nu avem învățați, el/ statul/ a discreditat știința și a făcut ceea ce a merit pentru aflarea absolută și necondiționată a adevărului, un simbol al minciunii. Tolerând ca învățătorii poporului să considere posturile lor ca un fel de sinecură /.../”²¹⁾

Sunt idei, aproape plagiate, din ale lui Maiorescu, enunțate în 1868:

“/.../ Înainte de a avea învățători sătești, am făcut școli prin sate, și înainte de a avea o cultură curentă peste marginile școalelor, am făcut atenee și asociațiuni de cultură și am disprețuit spiritul de societăți literare. Înainte de a avea o umbră măcar de activitate științifică originală, am făcut *Societatea academică română* cu secțiunea filologică, cu secțiunea istorico – arheologică și cu secțiunea științelor naturale, am falsificat ideea academiei. Înainte de a avea artiștii trebuincioși, am făcut Conservatorul de muzică; înainte de a avea un singur pictor de valoare, am făcut școala de bele – arte; înainte de a avea o singură piesă dramatică de merit, am

fundat teatrul național – și am disprețuit și falsificat toate aceste forme de cultură/.../”²²⁾

Cum a fost cu puțință ca un om atât de cult, inteligent și cu profund simț românesc, ca Rosetti, să dea dovadă de concepții atât de retrograde? Oare cum ar fi arătat România, astăzi, dacă acele instituții științifice, de cultură etc. , nu s-ar fi creat începând chiar din timpul cumnatului său, Al. I. Cuza, ale cărui realizări le condamna prin textul de mai sus?

Theodor Rosetti era destul de familiarizat, prin 1874, cu problemele teoriei asupra statului și dreptului:

“Teoria contractului social e o teorie învechită și a voi astăzi a explica societatea prin acel contract sinalagmatic, ar fi o erezie științifică tot așa de mare . ca de a admite că lumea fizică se compune numai din patru elemente.²³⁾ Rosetti făcea deosebirea între statul contractual și cel natural: “Product natural, ca și societatea , al istoriei și al vieții menirea statului e de a fi păzitorul, scutul , atât al societății, cât și al individului /.../. Așezat nu pe bazele șubrede ale unei concepțiuni abstracte, ci pe o temelie largă și adâncă a vieții unui întreg popor, statul cuprinde nu numai interesele momentane și parțiale ale membrilor unei societăți actuale, ci și interesele unui șir îndelungat de generațiuni viitoare; în el se întrupează individualitatea istorică a acestui popor. Ființa organică, ca și societatea din care s-a născut, el are un organism distins de acel social.”²⁴⁾

La 7 ianuarie 1875 , Theodor Rosetti a fost numit ministrul Lucrărilor Publice, în guvernul Lascăr Catargiu. În calitatea sa de ministru a sancționat convenția comercială cu Austro – Ungaria, prin care se acordau produselor austriece dreptul de liberă trecere prin țară noastră, lovind astfel puternic în industria românească, la începutul dezvoltării ei.

La 30 martie 1876 își dă demisia din guvern, a doua zi fiind numit consilier al Curții de Casație, deci, nemaiputând participa drept candidat la proximele alegeri.

În lucrarea despre care ne ocupăm, “Despre direcțiunea progresului nostru”, Rosetti constata alarmat că s-au făcut *tabula rasa* din sistemul vechilor întocmiri, socotea că vina o poartă “formele de cultură străină transplantate fără spiritul care le-a creat și pe care la noi aceste forme nici nu-l pot avea.”²⁵⁾

În această lucrare Rosetti dorea să dovedească că starea de lucruri de la noi a rămas în faza Regulamentului Organic, că numai formele s-au schimbat; “în locul formelor de boieri, de ciocoi, etc., s-au

introdus formele de deputați, senatori etc.”²⁶⁾

Încă de la apariția ziarului “*Timpu*” (15 martie 1876) Rosetti a făcut parte din Comiterul lui de redacție, alături de Eminescu (din 1877).

La 31 martie 1876 a devenit consilier la Curtea de Casație, iar mai târziu, președintele ei.

La inițiativa lui Maiorescu a contribuit (1876), alături de el, la împrumutarea sumei de 165.000 lei pentru cumpărarea moșiei Meleteu (județul Buzău), de la Zappa, pentru biserica “Sfântul Nicolae”, din Brașov.

În același an a făcut parte din comisia de publicarea documentelor Eudoxiu Hurmuzachi (alături de Al. Odobescu și M. Kogălniceanu). Documentele au fost trimise lui D.A. Sturdza spre publicare. Acea publicare a trecut din 1880 pe seama Academiei Române.

Maiiorescu îi propune lui Eminescu să colaboreze la “*Timpu*” (vezi mai sus), rugăminte la care s-a asociat și Th. Rosetti:

“D-lui Eminescu la Redacția *Curierul*, Iași, București 5/17 oct. '77

Ți se propune colaborarea la *Timpu* împreună cu Zizin Cantacuzin și Slavici și cu 250 de franci pe lună. Rosetti și eu/ Maiorescu/ te rugăm să primești și să pleci imediat la București. Răspuns simplu plătit. Maiorescu”²⁷⁾

Între 7 ianuarie 1875 – 30 martie 1876, Th. Rosetti a deținut portofoliul Ministerului Lucrărilor Publice, așa cum s-a mai arătat.

Devine din nou deputat în 1879.

Deși *Junimea* din București nu mai era decât o umbră a perioadei de când ființa la Iași, Theodor Rosetti continua să o frecventeze și la sediul ei bucureștean, chiar și după 1 ianuarie 1879, când Titu Maiorescu s-a mutat în strada Mercur, nr. 1, unde se țineau ședințele junimiștilor.

La începutul anului 1880 s-a creat, ca un preludiu la crearea Partidului Conservator în septembrie 1880, o minusculă grupare politică, “Partidul Național – Democrat”, cu organul său, “Dreptatea”.

În anii 1879 – 1880 Rosetti a deținut un scaun senatorial.

În ianuarie 1880 a fost unul dintre membrii fondatori ai Clubului Conservatorilor (alături de Lascăr Catargiu, Titu Maiorescu, Vasile Pogor, Emanoil Florescu, I. și N. Lahovary, Manolache Costache Epureanu), în scopul de a regrupa și consolida Partidul Conservator, care începuse să piardă pe unii membri aderenți ai lui.

Murind unul dintre liderii conservatoriști, fostul ministru și prim-ministru, bârlădeanul Manolache Costache Epureanu, fostul său prieten și colaborator, Theodor Rosetti, pleacă la Bârlad pentru a participa și vorbi la înmormântarea marelui politician. Într-o scrisoare, adresată lui Nicu Gane la 22 septembrie 1880, Maiorescu scria: "T. Rosetti pleacă de seară la Bârlad ca să țină speechiul pentru Iepureanu. Fie – i țărâna ușoară, dar bine că am scăpat de el."²⁸⁾

În urma discuțiilor din Camera Deputaților, din 26 mai 1881, privitoare la problema navigației libere pe Dunăre, pentru dezvoltarea economiei românești, în toamna anului 1881, Theodor Rosetti, în răspunsul la Mesajul tronului, declarând că exprimă poziția opoziției și pe a sa, era de acord cu afirmația din Mesajul tronului asupra importanței chestiunii Dunării, dar susținea că guvernul nu acționează ferm pentru apărarea intereselor României.²⁹⁾

Afirmându-se în politica sa conservatoare, Rosetti a fost ales în Comitetul Conservator, creându-și, ca oficios, ziarul "Timpul", în al cărui Comitet de redacție intră, alături de Eminescu. În acel ziar Comitetul a publicat statutul și programul său.

La sfârșitul lunii noiembrie 1881, din cauza demisiei lui Lascăr Catargiu, demisionează din Comitet și Theodor Rosetti cu Maiorescu și, odată cu ei, demisionează toți junimiștii din Clubul Conservator ieșean.

Cu toată activitatea sa politică, Rosetti nu abandonează *Junimea*. Astfel, îl întâlnim din nou, la 5 mai 1882, participând la o ședință a *Junimii*, la care a luat parte și Alexandru Macedonski.

La sfârșitul anului 1882 Rosetti dorea să-și realizeze programul său de reforme democratice care urmăreau:

- eligibilitatea în magistratură pentru a fi scoasă de sub autoritatea guvernului;
- libertatea presei;
- desființarea celor 3 colegii electorale;
- reorganizarea administrației prin diminuarea puterilor subprefecților (zapcii) care trebuia, pentru a fi menținuți, să fie titrați.

Încet, încet, Rosetti s-a apropiat de Partidul Liberal, ceea ce l-a indignat pe Eminescu, întrebându-se: "Ce caută în partidul lor Mavrogheni, Carp, Boerescu, Theodor Rosetti?"³⁰⁾

Majoritatea junimiștilor care își făcuseră studiile în Germania sau Austria, doreau apropierea noastră de cultura germană, Rosetti declarând deschis că "dintre toate țările culte, Franța era pe la

mijlocul veacului nostru/ al XIX-lea/ acea a cărei contact era poate mai primejdios pentru dezvoltarea noastră intelectuală și socială/.../ deoarece era ieșită de curând din zvrâcolirile revoluției celei mari” El propovăduia, ca toți junimiștii, superioritatea culturii germane celei franceze – la care se formaseră pașoptiștii și unioniștii.

Legat de orașul și județul Vaslui, Theodor Rosetti s-a deplasat personal la Vaslui, atunci când fratele său, Dimitrie Rosetti, a candidat la Colegiul I Vaslui, în 1883, în calitate de contracandidat al lui Maiorescu, cu scopul de a asigura reușita fratelui său; în această ordine de idei, îi scria lui P.P.Caro, la Viena, că “alegerea lui Maiorescu întâmpină greutăți”

Pe linie profesională Theodor Rosetti continuă să urce , fiind numit în 1884, președintele Curții de Casație din Capitală.

Pentru o scurtă vreme ședințele *Junimii* s-au ținut în casele Iacob Negruzzi (cum ar fi ședința din 3 noiembrie 1885, la care a participat și Th. Rosetti), după care, de la 29 noiembrie 1885, să se țină din nou în casele Maiorescu.

Nemulțumit de evoluția economico – politico – socială a României, o dată cu intrarea ei pe făgașul regalității, Theodor Rosetti se întreba, așa cum se vor întreba mai târziu și “semănătoriștii” și “poporaniștii”, “unde mergem și ce voim?” și încearcă să dea răspunsuri, în cea de a doua lucrare a sa, *Mișcarea socială la noi* (1885).

Ca și Maiorescu și Carp, care se ridicau împotriva “importului” culturii occidentale, lipsită de bază și de fond propriu, T. Rosetti afirma că să nu fim extaziați de efectele acelei culturi, fără să pătrundem până la cauzele care au generat-o , că nu putem ajunge unde dorim, imitând cultura apuseană, prin efectele ei superficiale, că prin aceste căi nu putem ajunge la același rezultat ca în Apus, în acest sens scriind: “voim a ne asimila, cu o singură lovitură și fără muncă, cu popoarele a căror cultură e rezultatul unei lupte și unei munci seculare, am izbutit numai a produce caricatura unei civilizațiuni. Aceasta o simțim cu toții și de aceea adâncă nemulțumire care ne cuprinde.”³¹⁾ Aceleași idei le avea și Th. Rosetti în 1874, în lucrarea *Despre direcțiunea progresului*, când afirma că vina pentru anularea vechilor întocmiri sociale autohtone o poartă/ .../ formele de cultură străină transplantate fără spiurul care le-a creat și pe care la noi aceste forme nici nu-l pot avea.”(p.129)

La 22 martie 1888, ca urmare a căderii guvernului liberal al lui I.C.Brătianu, regele Carol I cheamă la guvern, într-un spirit de

împăciuire, pe Theodor Rosetti, adică pe junimiști, care au format guvernul, considerat de unii "un guvern personal" La formarea acestui guvern, în timpul războalelor țărănești, regele a sacrificat pe bătrânul Carp, liderul junimiștilor, preferându-l pe Theodor Rosetti, deoarece acesta din urmă prezenta o "garanție" pentru liniștirea țărănimii agitate (programul junimist, din 1881, publicat în "Era nouă", enunța rezolvarea problemei țărănești prin așa numita "împroprietărire" din domeniul statului). Un alt motiv al acestei preferințe regale îl constituia repulsia pe care Carol I o avea față de P.P. Carp care își exprima, deseori, în mod dur, dezacordul său față de politica regelui.

O altă cauză pentru care regele a cedat ca junimiștii să formeze guvernul Theodor Rosetti, a fost faptul că regele nu dorea ca prin venirea la putere a liberalilor, D.A. Sturdza să afle conținutul tratatului de alianță încheiat cu Puterile Centrale. Conținutul tratatului fiind cunoscut numai de către Lascăr Catargiu, P.P. Carp, generalul Gh. Manu, generalul I.Em. Florescu și Theodor Rosetti (și bineînțeles, în afară de rege), era firesc ca guvernul să fie format din acești junimiști.

În guvernul Rosetti au intrat P.P.Carp (ministrul Afacerilor Străine), Titu Maiorescu (Ministerul Instrucțiunii și Cultelor), Menelas Ghermani (Ministerul Finanțelor), Constantin Barozzi, Al.B.Știrbei, Al. Marghiloman (la Ministerul de Război și, respectiv, Ministerul Justiției, iar ultimul al Lucrărilor Publice). Rosetti mai deținea portofoliul Internelor, iar Titu Maiorescu deținea, ad-interim, departamentul Agriculturii, Comerțului și Domeniilor. Se afirma că acest guvern este de tranziție, având misiunea de a organiza noile alegeri. S-a preferat în fruntea guvernului pe Th. Rosetti, în locul lui Carp, deoarece primul, ca fost membru al Curții de Casație, deci persoană neangajată în luptele politice, avea calitatea morală de a tempera viața politică a vârfurilor politice din țară și de a garanta legalitatea alegerilor.

A doua zi de la formarea guvernului, Th. Rosetti căuta, prin fraze stereotipe, să explice lipsa Partidului Conservator în Parlament:

"Chemăți la guvern prin încrederea M.S./regelui/ am crezut a îndeplini o datorie către tron și către țară, primind fără șovăire misiunea cu care m-a onorat M.S., în împrejurările de față. Pătrunși, precum suntem, de respectul constituțiunii, știm că nu putem sta la acest loc dacă nu vom avea încrederea țării. Această încredere ne vom sili a o dobândi prin strictă legalitate în toate ramurile

administrațiunii publice. Procedând astfel, credem că vom putea răspunde la trebuința de liniște ce o simte țara, liniște care va fi cu atât mai asigurată, cu cât fiecare cetățean se va simți pus în stare de a-și exercita, în deplină libertate, drepturile sale în limitele legilor”.³²⁾

Ca șef al guvernului, Rosetti a obținut trecerea reformei administrative, în 1888.³³⁾ În timpul cât a deținut puterea, guvernul Rosetti s-au votat două importante legi: “Legea pentru înstrăinarea unor părți din bunurile statului și răscumpărarea embaticurilor/ arendărilor/³⁴⁾ și “Legea modificatoare a legii, pentru tocmele de lucrări agricole”.³⁵⁾

După ce votează bugetul, Parlamentul țării se închide (3 aprilie 1888), pentru a lăsa guvernul să poată face față mișcărilor țărănești.

Guvernul Rosetti a fost minat din interior de către liberali, convertiți superficial la conservatorism, cum ar fi Gheorghe Vernescu, cu care Rosetti a avut de luptat, cu felul cum încadra în posturi de răspundere rude, favoriți politici, la Curtea de Casație sau în alte posturi juridice.

În aceste situații era firesc ca guvernul Rosetti să cadă, Partidul Conservator intrând într-o gravă și ireparabilă criză, începând o nouă etapă, grea, de refacere a partidului, la care Th. Rosetti s-a străduit cu toată capacitatea sa.

În timpul primului guvern, Theodor Rosetti a fost preocupat cu stingerea răscoalelor țărănești. În telegrama adresată prefectilor din mai multe județe, Th. Rosetti scria: “În vederea gravelor dezordini ivite în mai multe comune din județele dumneavoastră sau în acele limitrofe, vă invit să aveți o neadormită priveghere pentru menținerea ordinii publice, pășind imediat la fața locului, la cel mai mic indiciu de răzvrătire. Unde lucrurile ar fi atât de grave încât se cere intervenția forței armate, veți lua imediat și direct înțelegere cu comandantul forțelor militare cele mai apropiate pentru a vă pune trupe suficiente la dispoziție.”³⁶⁾

Dificultățile guvernării Rosetti au venit și din partea “Opoziției Unite” (unii membri ai ei, cum ar fi G. Panu, N. Blaremburg), care acuza guvernul că este unul “personal”, acuzându-l de uzurpație. În ședința Adunării Deputaților din 28 martie 1888, G. Panu afirma despre guvern că “este/.../ expresiunea unui grup mic, cu un program politic și economic, dar un grup așa de mic fără nici un răsunset în țară și fără legături”

Același G. Panu, în ședința de votarea bugetului, la 3 martie 1888, spunea: “Apoi cum credeți dumneavoastră că eu și un altul

avem să vă votăm bugetele. Știți ce ar însemna să vă votăm bugetele? Ar fi să consacram felul cum ați venit dumneavoastră pe acele bănci/.../. Treceți mai întâi prin purgatoriul alegerilor și atunci numai să vorbiți/.../. Noi nu voim să recunoaștem că poate să vie la minister/guvern/ un grup care n-a mai luat parte la luptă și în afară de luptele parlamentare, nu poate să vie la minister.”

Paradoxal, guvernul junimist al lui Rosetti lucra cu un Parlament liberal, care s-a arătat binevoitor cu guvernul junimist, votându-i anumite legi, cum ar fi și legi, cum ar fi și bugetul pe anul financiar 1888 – 1889.

Theodor Rosetti dorea desființarea colegiilor electorale, dorind să creeze un unic colegiu. El, alături de alții, a alcătuit fracțiunea junimiștilor care nu au acceptat ideea revizuirii Constituției (modificarea celor patru colegii electorale, crearea unui colegiu unic, sufragiul universal etc.), spre deosebire de Maiorescu, Negruzzi etc., care recunoscuseră ca legală revizuirea Constituției – propusă de liberali – și au primit să intre în Parlament pentru a combate modificarea colegiilor.

La 5 noiembrie 1889 s-a format un nou guvern prezidat de generalul G. Manu. În acel guvern au intrat și conservatorii Theodor Rosetti, Menelas Ghermani și Alexandru Marghiloman, cu scopul de a împiedica darea în judecată a guvernului liberal (care realizase războiul de independență și regalitatea), ceea ce s-a realizat (la 31 ianuarie 1890 când Camera a respins propunerea de dare în judecată a guvernului liberal).

Lui Rosetti i-a revenit, în acel guvern, portofoliul Ministerului Justiției (calitatea în care a reușit să fie aprobată *Legea pentru organizarea magistraturii*, pe care de mult o dorea și la care lucrase), precum și portofoliul, ad-interim, al Instrucțiunii și Cultelor pe care le-a deținut până la 15 noiembrie 1890, când și-a dat demisia. După demisie, 56 de deputați, inclusiv Rosetti, au constituit “Clubul Constituțional” sub președinția lui P.P.Carp.

După trei zile, la 18 noiembrie 1890, se publică decretul prin care Th. Rosetti este numit guvernator al Băncii Naționale a României.

În perioada interimatului său la Culte a înființat Facultatea de teologie din București (3 iulie 1890), dar cerea desființarea catedrei de Economie Politică și înlăturarea profesorilor agitatori.

Tot în acea perioadă a încercat să-l “racozeze” în politică pe N. Iorga. În memoriile sale, acesta din urmă scria:

“Teodor Rosetti , venit pentru câteva zile la Iași. Fără să mă întrebe nimeni dacă vreau să fac politică și în ce club am de gând să mă înscriu, fără să mi se ceară nici un fel de servicii pe viitor, mi s-a promis a merge în Italia,și peste câteva zile puteam să închid frumoșii galbeni ai lui Napoleion al III-lea și piesele de aur germane corespunzătoare, unii și celelalte deopotrivă necunoscute mie, în singurul șerpar³⁷⁾ cu care mă încingeam de șale.”³⁸⁾

Pentru meritele sale sociale și politice, Theodor Rosetti a fost numit membru corespondent al Academiei Române, în 1891 (cam târziu , când era în vârstă de 64 de ani!).

Funcțiile de director al Băncii Naționale și de director al Băncii Agricole le-a deținut între 1890 – 1895.

Relațiile regelui cu Theodor Rosetti se răceau vizibil , astfel că, dacă în 1888 regele îl prefera, în 1901 ajunsese să-l evite total. P.P. Carp și-a prezentat demisia regelui (febr. 1901), acesta din urmă, deși dorea să aducă la putere Partidul Liberal (prin persoana lui D.A. Sturdza), pentru a nu da impresia unei rupturi totale cu conservatorii, ceru, de formă, păstrarea în guvern a doi conservatoriști, sau măcar a lui Theodor Rosetti. În culise, regele chemă pe Al. Marghiloman, cerându-i să facă tot posibilul ca Th. Rosetti să refuze propunerea. Înțelegând situația creată, Th. Rosetti a comunicat imediat regelui refuzul său de a participa la formarea guvernului. ³⁹⁾

La 2/15 octombrie 1901 Carp, sprijinit de Rosetti, a revenit în lupta politică, constituind în București un club separat (inițial fără nume, dar i-a dat temporar numele de “Clubul conservator”, nume cu care a rămas apoi, club care avea filiale în provincii).

Deși regele Carol I a însărcinat (29 ian. / 11 febr. 1901) pe Gheorghe Gr. Cantacuzino cu formarea unui nou guvern în care să intre și elementele junimiste (Th. Rosetti și T. Maiorescu), Carp a interzis junimiștilor să participe la formarea noului guvern.

La 30 oct. / 12 nov. 1900 Clubul Conservator a făcut noi alegeri, având ca președinte pe Gh. Cantacuzino, iar ca vicepreședinți pe colonelul Roznovanu și pe Theodor Rosetti (care-și dă demisia la 13/26 febr. 1901).

Guvernul liberal al lui Dimitrie A. Sturdza considera că politica sa economică era singura care putea remedia criza financiară a țării și că este indispensabil , în această redresare financiară, aportul capitalurilor străine. Conservatoriștii nu aprobau această politică (nici chiar cumnatul lui D.A. Sturdza, P. P. Carp); singurul conservatorist

– junimist care aproba această politică era Theodor Rosetti care, într-o ședință a Senatului, adresându-se guvernului, spunea:

“Ați luat asupra dv. o sarcină grea, o sarcină uriașă. Ați început bine, și în ceea ce mă privește nu pot decât să regret că măsurile pe care dv. le-ați luat nu le-au luat prietenii mei.”⁴⁰⁾

În cadrul unei strategii, regele dorea să dea impresia unei reapropieri de Rosetti. Astfel, după căderea de la putere a Partidului Liberal, la începutul anului 1905, îl cheamă spre consultare pe Theodor Rosetti, înainte de a chema pe șeful Partidului Conservator, P.P.Carp, ceea ce a stârnit indignarea lui Maiorescu:

“Noi, conservatoriștii carpiști, trebuie în acest moment să ne arătăm rezistența în contra încercării regelui de a recunoaște pe șeful nostru constituit, chemând pe Th. Rosetti la prima consultare, și astfel să facem împreună cu liberalii opera salutară a unei independențe constituționale și cetățenești a partidelor politice sănătoase, adevărat semn de viață începătoare a constituționalismului român din partea grupărilor de alegători”.⁴¹⁾ Deci, Th. Rosetti începuse să facă politică dizidentă față de conducerea Partidului Conservator.

Cu sprijinul Băncilor Populare s-a încercat să ia ființă “obștiile sătești”, mai ales cu sprijinul lui Spiru Haret și al liberalilor, obștiile care trebuiau să joace rol important în rezolvarea problemei agrare din România, înainte de răscoalele din 1907, înființarea obștiilor fiind reglementată de nedreapta repartitie a pământurilor, de abuzurile arendașilor, de înlăturarea intermediarilor, cerându-se luarea pământurilor de către țărani, în condiții mai avantajoase, îmbunătățirea situației materiale a țăranilor. Deși aceste obști nu prezentau nici un pericol, mai ales că în rândurile Partidului Liberal, care dorea să le creeze, erau mulți exponenți ai moșierimii liberale, precum și reprezentanți ai moșierimii conservatoare (Th. Rosetti, N. Filipescu), considerând că obștiile sătești puteau lovi marea proprietate, s-a combătut în Senat proiectul de lege de constituirea obștiilor.⁴²⁾

Theodor Rosetti a participat la alegerile din februarie 1905 la Vaslui, fără a reuși să fie ales.

După mulți ani de încercări se reușește fuzionarea Partidului Conservator cu gruparea Take Ionescu și cu junimiștii, la 13/16 aprilie 1907. Comitetul Executiv al Clubului Central din București avea, la 21 aprilie 1907, 50 membri, printre care figura și Theodor Rosetti.

Politicește, Rosetti are un nou eșec în martie 1909, când

candidând pentru un loc de senator în București, alături de liberalul I. Bibicescu și takistul C.I.Istrati, cade la balotaj.

Cu prilejul ieșirii la pensie a lui Titu Maiorescu (1910) s-a scos un număr festiv al "Convorbirilor literare" (156 p.) închinat în întregime sărbătoritului, număr ce i-a fost înmănat la domiciliu la 15 februarie 1910, iar seara i s-a oferit un banchet la Hotelul Bulevard, la care a participat și Rosetti.

După împlinirea vârstei de 70 de ani, Theodor Rosetti ia parte din ce în ce mai puțin la viața politică a țării. Ca un erou al timpului său de aur, mai primește pentru ultima oară portofoliul Ministerului Finanțelor în guvernul Titu Maiorescu, între 28 martie – 14 octombrie 1912.

Înrăutățindu-se situația internă a țării (1912) prin agitații de stradă etc., regele dorea un nou guvern. Alternativele erau: sau un guvern liberal, sau un guvern conservator – democrat, sau unul de concentrare conservatoare. Regele a optat pentru cea de a treia variantă, numind pe Maiorescu prim – ministru. Așa cum s-a arătat, Rosetti a deținut portofoliul Finanțelor, după demisia sa fiind înlocuit de către Alexandru Marghiloman.

După moartea lui Gheorghe Gr. Cantacuzino la 23 martie 1913, șefia Clubului Conservator Central din București a rămas vacantă și postul de președinte al Senatului, post în care trebuia să fie numit un membru al Partidului Conservator. Cu greutate a admis această din urmă funcție Theodor Rosetti, declarând chiar că nu aprobă întrutotul politica guvernului. La Club președinția a preluat-o I. Lahovary.

Când s-a hotărât întrunirea Consiliului de Coroană (14/27 august 1914) la Palatul Cotroceni, Theodor Rosetti s-a pronunțat pentru neutralitatea țării, în pofida faptului că P.P.Carp, șeful lui, dorea intrarea în război alături de Puterile Centrale. La acel Consiliu de Coroană au participat, pe lângă regele Ferdinand și principele moștenitor Carol și 19 oameni politici de frunte ai țării.

La 20 ianuarie 1915 Alexandru Marghiloman și la 13 martie Titu Maiorescu, au fost în audiență la Rege, vorbindu-i de formarea unui guvern liberal – conservator, de "o neutralitate prietenească Germaniei" Marghiloman i-a înmănat regelui un memoriu secret prin care-i cerea "o neutralitate din toate privințele favorabilă Puterilor Centrale, însă numai neutralitate" Conținutul memoriului era cunoscut de către Th. Rosetti.

Alăturându-se atitudinii politice a lui P.P.Carp, după intrarea

noastră în război, Theodor Rosetti a devenit potrivnic regelui, deși până atunci era monarhist. Încă din 1874 scria că dinasticismul se împacă cu teza statului natural, opusă celei a statului contractual (conform filosofiei raționaliste a secolului al 18-lea): "a voi astăzi a explica societatea prin acel contract sinalgmatic⁴³⁾ ar fi o erezie științifică tot așa de mare, ca de a admite că lumea fizică se compune numai din patru⁴⁴⁾ elemente".⁴⁵⁾

Rosetti, alături de Maiorescu, au avut atitudini distructive prin "lupta lor contra sistemului etimologic pe care doreau să-l introducă învățații transilvăneni, contra fonetismului lui A. Pumnul, a exagerărilor din istorie, din drept etc."⁴⁶⁾

Theodor Rosetti s-a stins din viață în București, la 17 iulie 1923, în vârstă de 86 de ani.

BIBLIOGRAFIE

- "Despre direcțiunea progresului nostru", în "Conv. lit." VIII, 1, 1 mart. 1874, pp. 1 – 13; VIII, 2, 1 mai 1874, pp. 53 – 62; și în "Antologia ideologiei junimiste", ed. îngrijită de E. Lovinescu, Buc., Ed. Casa Școalelor, 1942, pp. 117 – 162.

- "Mișcarea socială la noi" în "Conv. lit.", XIX, 8, 1 noiemb. 1885, pp. 609 – 620; XIX, 11, 1 febr. 1886, pp. 911 – 920; "Epoca", III, 798, 22 iulie 1888; "Antologia scriitorilor ocazionali", ed. îngrijită de E. Lovinescu, Buc., Ed. Casa Școalelor, 1943, pp. 33 – 60.

- /Panegiric la înmormântarea lui I.C. Brătianu la Florica, la 8 mai 1891, ca reprezentat al Băncii Naționale a României/.

- "Scepticismul la noi", în "Conv. lit.", XXV, 11, 12, 1 martie 1892, pp. 875 – 881; "Antologia scriitorilor ocazionali", ed. îngrijită de E. Lovinescu, Buc., Ed. Casa Școalelor, 1943.

- "Documente din domnia lui Cuza Vodă 1858 – 1859, comunicate de..." în "Arhiva", XII, 1 – 2, ian – febr. 1901, pp. 65 – 85; 3 – 4 mart. – apr. 1901, pp. 175 – 186; 5 – 6, mai – iunie 1901, pp. 278 – 285; 7 – 8, iul – aug. 1901, pp. 373 – 378; XIII, 1 – 2, ian. – febr. 1902, pp. 86 – 91; 3 – 4 mart. – apr. 1902, pp. 188 – 193.

- "O scrisoare" /către directorul "Convorbirilor literare", cu ocazia apariției numărului jubiliar/ "Conv. lit.", 40, 3 – 5 mart. – mai 1906, p. 218.

-“Amintiri din timpul Unirii”, ibidem, XLIII, 1, ian. 1909, pp. 1-6.

-/Discurs rostit la înmormântarea lui Manolache Costache Epureanu în Bârlad, sept. 1880/ în vol.: Emil Ioachimivici, O pagină din isoria politică a României. Manolache Kostaki Epureanu/..../”, Buc., Tip., profesională Dimitrie C. Ionescu, 1913.

-“Două scrisori ale lui către A. Naum”, “Conv. lit.” LXI, mai – august 1928, pp. 313 – 314.

BIBLIOGRAFIE DE REFERINȚĂ

Vasile Gr. Popu: “Conspect asupra literaturii române și scriitorilor ei”, partea a II-a, București, 1876, pp. 78 – 79; “Statutele Clubului Conservatorilor și Programul partidului”, București, 1880; “Dezbaterile Senatului. Sesiunea 1881 – 1882, ședința din 1 decembrie 1881, p. 111; “Timpul”, VIII, 4, 6 ianuarie 1883; “Lupta”, V, seria a II-a, nr. 508, 25 martie 1888; “Dezbaterile Adunării Deputaților, 1887 – 1888. ședința din 23 martie 1888; “Dezbaterile Adunării Deputaților (AD), 1887 – 1888, ședința din 28 martie 1888, pp. 308 – 310; “Dezbaterile Adunării Deputaților , 1888 – 1889, ședința din 22 martie 1889, p. 1273; “Calendar pentru toți românii...”, București, Tipografia Librăriei Theodosiu Ionnițiu, XV, 1891, p. 104, cu foto; / Th. Rosetti vorbește din partea Băncii Naționale la înmormântarea lui I. C. Brătianu, la Florica, la 8 mai 1891”; G. Panu: “Portrete și chipuri parlamentare”, Buc., Tip. “Lupta”, 1893”, pp. 137 – 140; “Arhivele Cuza”, BAR XXXVI, f. 36; Dim. R. Rosetti: “Rosetti, Theodor”, Dicționarul contimporanilor”, 1897, p. 168; “Scrisoare din Muntele Athos”, “Arhiva”, Iași, X, 1899, pp. 3 – 4; “Dezbarerile Senatului”. Sesiunea extraordinară 1900 – 1901, ședința din 20 iunie 1901; “Idei și fapte”, în “Conservatorul”, I, 239, 12 oct. 1901; “Arh. Șt. Buc., Fond Casa Regală, dosar 1/1901, f. 1; Dr. C. Diaconovici: “Enciclopedia română”, vol. III, Ed. W. Krafft, 1902, p. 846; /O scrisoare/, “Conv. lit. XL, 3 – 5, 1906, p. 218; “Dezbaterile Senatului, 1903 – 1904” nr. 19, ședința din 16 dec. 1903, p. 209; Il. Chendi și E. Carcalechi: “V. Alecsandri, Scrisori”, ed. a 2-a, vol. I, Buc., 1904, pp. 224, 228, 298; P.P.Carp: “Discursuri”, vol. I, 1868 – 1888, Buc., Ed. Socec. 1907, pp. 473, 480; /Știri/, în “Bârladul”, X, 17, 12, aprilie 1909, p. 2; “Th. G. Rosetti”, Buc., Tip. Lăzăreanu, Biblioteca politică nr. 7, 1909, 48 p.; “România Jună” lui Titu Maiorescu”, Suceava,

1910; "Noul minister", în "Conservatorul", XII, 70, 30 martie 1912; "Universul", XXXII, 212, 4 aug. 1914 și în "La Roumanie", 4537, 30 iul./12 aug. 1914; "Legătura de prietenie între Alecsandri și Theodor Rosetti. Din scrisoarea lui Alecsandri către Al. Papadopol-Calimach către Paulina Alecsandri", *Adev. lit. și art.*, IV, 140, 1923, p. 3; / Moartea lui Th. G. Rosetti/. "Adevărul", XXXVI, 1923, pp. 12108 – 12109; Iacob Negruzzi: "Theodor Rosetti", "Conv. lit." LIV, 7 – 8, iul. – aug. 1923, pp. 531 – 532; "Mutism"/Din Dicționarul *Junimii*, ibidem, 57, mart. 1925, pp. 200 – 201; "T. Maiorescu: "Istoria contemporană a României (1866 – 1900)", București, 1925; Al. Tzigara – Samurcas: "Atmosfera estetică la *Junimea*", "Conv. lit.", LIX, ian. – apr. 1927, pp. 106 – 115; Alexandru Naum: "Vechi colaboratori ai Convorbirilor", ibidem, p. 198; Al. Marghiloman: "Note politice. 1897 – 1924", Buc., Inst. de arte grafice Eminescu, 1927, vol. I, p. 19, 32, 34, 35, 42, 45, 70, 110, 111, 112, 117, 118, 121, 136, 163, 230, 231, 286, 425, 449, 450, 526, 532; vol. II, pp. 18, 82, 148, 151, 153, 177, 180, 193, 355, 357, 372, 381, 469; / Două scrisorie ale lui Th. Rosetti către A. Naum", "Conv. lit.", LXI, mai – aug. 1928, pp. 313 – 314; C. Bacalbașa: "Bucureștii de altădată", vol. II, 1885 – 1901, Buc., 1936, pp. 124 – 125; N. Iorga; "Oameni cari au fost", vol. III, Buc., Monitorul Oficial, Imprimeria națională, 1936, pp. 142 – 143; Carol Săteanu: "Figuri din *Junimea*", Buc., Ed., Bucovina, 1936, pp. 107 – 115; "N. Petrașcu: "Critica societății românești la *Junimea*", "Conv. lit.", LXX, 1 – 5, 1937; / O scrisoare a lui Theodor Rosetti către D. Balassan, / "Cuget clar", II, 29, 27 ian. 1938, p. 452; E. Lovinescu: "Titu Maiorescu", vol. II, Buc., 1940, pp. 188, 189; Lucian Predescu; "Enciclopedia *Cugetarea*", Buc., Ed. Cugetarea, 1940, p. 740; Traian Lungu: "Viața politică în România la sfârșitul secolului al XIX-lea. 1889 – 1900", Buc., Ed. șt. 1967, pp. 11, 46, 48, 49, 50, 54, 59, 65, 66, 68, 94, 100, 168, 169, 179, 258; T. Maiorescu: "Direcția nouă în poezia și proza românească", în vol. "Critice", vol. I, Buc., EPL. 1967, pp. 182, 186, 188; Titu Maiorescu; "Leon C. Negruzzi și *Junimea*", în vol. "Critice", II, Buc. EPL, 1967, p. 358; Titu Maiorescu; "Poeti și critici 1886", ibidem, p. 285; Rădulescu – Pogoneanu: "O cuvântare a lui Theodor Rosetti la o masă literară", în "Arhiva Românească", Buc., IX, partea a II-a 1944; Constantin C. Giurescu: "Viața și opera lui Cuza Vodă", Buc., Ed. șt. 1966, pp. 64, 306; Iacob Negruzzi; "Amintiri de la *Junimea*", Buc., Ed. Minerva, 1970, B.p.t., vol. II, 1970, pp. 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 23, 73, 146, 180, 188, 225,

233, 240, 241, 399; "Scrisori către Artur Gorovei", Buc., Ed. Minerva, 1970, pp. 198, 221; Șerban Cioculescu, Vladimir Streinu, Tudor Vianu: "Istoria literaturii române moderne", Buc., EDP, 1971, p. 183; G. Panu: "Amintiri de la *Junimea* din Iași", Buc., Ed. Minerva, 1971, B.p.t. nr. 660, vol. I, pp. XII, XXXII, XLII, 109, 145, 157, 173, 178 – 181, 285, 286, 287, 293, 304, 308, 330; vol. II, B.p.t. nr. 661, ibidem, pp. 21, 55, 115, 401; "Reprezentanțele diplomatice ale României", vol. II, 1911 – 1939, Buc., Ed. politică, 1971, p. 159; E. Lovinescu: "T. Maiorescu", Buc., Ed. Minerva, 1972, pp. 74, 102, 117, 118, 119, 128, 198, 227, 252, 253, 264, 265, 282, 283, 287, 288, 292, 308, 315, 336, 344, 345, 346, 347, 348, 378, 379, 407, 411, 425, 426, 430, 432, 434, 435 – 440, 442, 443, 497, 499, 545, 549, 579, 591, 595; Tudor Vianu: "Opere", vol. II, Buc., Ed. Minerva, 1972, pp. 131, 138, 140, 142, 144, 171, 189, 190, 194, 266; "Al. I. Cuza. Acte și scrisori", Iași, Ed. Junimea, 1973, pp. XXX, 24 – 26, 37 – 41, 45 – 46, 49, 50, 53, 54, 59, 61, 62, 67, 68, 97, 99, 138, 154 – 155, 162, 189, 190, 212, 213, 280 – 283, 347 – 350, 364, 365; Cuza - Vodă in memoriam", Iași, Ed. Junimea, 1973, pp. 76, 565; "Istoria literaturii române", vol. III, Buc., Ed. Acad. RSR, 1973, pp. 75 – 76; P. Căncea; "Viața politică în România în primul deceniu al independenței de stat", Buc., Ed. șt., 1974, pp. 51, 125, 290; "Convorbiri literare. Bibliografie", Buc., Ed. șt. și enciclop., 1975, pp. 17, 26, 134, 245, 266, 349, 352, 422; "Scrisori către Ioan Bianu", vol. II, Buc., Ed. Minerva, 1975, pp. 346, 360, 364, 398, 400; "Schită monografică a orașului Vaslui. Vaslui 600 (1375 – 1975)", Consiliul Județean de Cultură și Educație Socialistă, 1975, p. 113; Alexandru George; "În jurul unei polemici", "Viața rom." 6, iunie, 1977, p. 25; Mircea Iosă și Traian Lungu: "Viața politică în România. 1899 – 1910", Buc., Ed. Politică, 1977, pp. 76, 87, 102, 127, 151, 274; G.T. Kirileanu: "Corespondență", Buc., Ed. Minerva, 1977, pp. 137, 171, 281, 403, 475, 476; Ionel Maftעי; "Personalități ieșene", vol. III, Iași, 1978, pp. 292 – 293; "Titu Maiorescu și prima generație de maioreșcieni. Corespondență", Buc., Ed. Minerva, 1978, pp. 74, 285; Sextil Pușcariu; "Memorii", Buc., Ed. Minerva, 1978, p. 815; "Scrisori către Ioan Bianu", vol. IV., Ed. Minerva, 1978, pp. 136, 140, 262; Z. Ornea: "*Junimea* și junimismul", Buc., Ed. Eminescu, 1978, pp. 10, 11, 31, 37, 39, 43, 49, 50, 51, 56, 58, 77, 94, 105, 107, 108, 109, 150, 153, 179, 180, 187, 196, 199, 200, 201, 203, 204, 206, 207, 208, 209, 210, 217, 219, 221, 232, 234, 239, 241,

244, 254, 259, 266, 270, 275 - 276, 279, 280, 282, 283, 284, 286, 287, 288, 291, 293, 294, 297, 306, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 318, 319, 321, 339, 352, 353, 377, 379, 380, 438, 439, 314, 315, 440, 526, 544, 551, 560, 317, 609, 669, 714; Titu Maiorescu: "Jurnal", vol. II, Buc., Ed. Minerva, 1978, pp. 128 - 129, 144 - 147, 158 - 161, 163 - 165, 168, 172 - 174, 176, 171 - 182, 186, 188 - 190, 197, 208 - 209, 211, 217, 219 - 223, 225, 299 - 233, 245 - 247; 250, 252 - 253, 255 - 256; "Dicționarul literaturii române de la origini până în 1900", Buc., Ed. Acad. R.S.R., 1979, pp. 755 - 756", "Al. Odobescu: "Opere, vol. VIII, Corespondență 1847-1879", Buc., Ed. Acad. R.S.R., 1979, pp. 140, 359; "Dicționar cronologic. Literatura română", Buc., Ed. șt. și enciclop., 1979, p. 159; Apostol Stan: "Grupări și curente politice în România între Unire și Independență", Buc., Ed. șt. și enciclop., 1979, pp. 48, 185, 236, 238, 309, 310, 336, 429, 430, 431, 435; Titu Maiorescu: "Jurnal", vol. III, Buc., Ed. Minerva, 1980, pp. 5, 11, 17, 20, 23, 27, 29 - 31, 32, 35, 37, 38 - 44, 46 - 48, 51, 52, 54, 56, 65, 66, 78, 82, 97 - 110, 112 - 116, 134, 136, 137, 140, 148, 150, 169 - 173, 186, 199 - 203, 216, 226, 231 - 233, 244 - 247, 259, 264 - 267, 268, 270, 271, 274 - 278, 283 - 294, 298 - 300, 303 - 304; Iacob Negruzzi: "Jurnal", Cluj - Napoca, Ed. Dacia, 1980, p. 286; "C. A. Rosetti, Corespondență", Buc., Ed. Minerva, 1980, p. 317; Ion Teodorescu - Izabela Sadoveanu: "Amintiri", Buc., Ed. Eminescu, 1980, p. 241; "Scrisori către Ioan Bianu", vol. V, Buc., Ed. Minerva, 1980, pp. 30, 46, 130, 187; Georgeta Răduică și Nicolin Răduică: "Calendare și almanahuri românești. 1731 - 1918. Dicționar bibliografic", Buc., Ed. șt. și enciclop., 1981, p. 472; E. Lovinescu: "Scrisori și documente:", Buc., Ed. Minerva, 1981, p. 257; Titu Maiorescu: "Jurnal", vol. IV, Buc., Ed. Minerva, 1983, pp. 6, 14 - 15, 40, 52, 58, 65 - 67, 82, 89, 101 - 103, 107, 116, 119, 121, 127, 134, 137, 142, 157, 164, 168, 174 - 178, 192, 206, 211, 213, 220, 221, 223, 224, 235, 238, 248, 249, 251; Titu Maiorescu: "Jurnal", vol. V, Buc., Ed. Minerva, 1984, pp. 5, 23, 39, 54, 55, 65, 81, 90, 116, 141, 146, 147, 158, 164, 169, 183, 188, 189, 208, 217, 218, 235, 242, 244, 248, 280, 312, 314, 317; Titu Maiorescu: "Jurnal", vol. VI, Buc., Ed. Minerva, 1986, pp. 15, 27, 31, 58, 60, 88, 99, 112, 123, 134, 141, 147, 149, 151, 153, 154, 162, 166, 247, 259, 276, 281, 341, 342, 354, 355, 373; Ion Bulei: "Sistenu politic al României moderne. Partidul Conservator", Buc., Ed. Politică, 1987, pp. 16, 20 - 22, 24 - 26, 36 - 38, 40,

43 – 47, 57, 60, 73, 77, 78, 82, 87 – 90, 92, 94, 103, 108, 114, 115, 195, 201, 212, 215, 220, 224, 228, 230 – 232, 249, 255 – 257, 260, 305, 317, 347 – 349, 357, 383, 410, 413, 470, 473, 500, 524, 570, 571, 574; Titu Maiorescu: “Jurnal”, vol. VIII, Buc., Ed. Minerva, 1988, pp. 22, 23, 44, 47, 48, 59, 65, 66, 87, 108, 130, 134, 142; Titu Maiorescu: “Jurnal”, Buc., Ed. Minerva, 1989, pp. 31, 32, 35, 37, 44, 48, 62, 91, 92, 94, 103, 114, 117, 121, 123, 127, 134, 152, 165; Ion Bulei: “Atunci când veacul se naște”, Buc., Ed. Eminescu, 1990, pp. 14.

NOTE

1. Costandin Sion: “Arhondologia Moldovei”, Buc., Ed. Minerva, 1973, p. 223.

2^A. vol. I, Buc., 1938; vol. II, Buc., 1940.

2^B. T, Maiorescu; “Jurnal”, vol. I, Buc., Ed. Minerva, 1975, p. 159.

4. idem, ibidem, vol. II, Buc., Ed. Minerva, 1978, p. 160.

5. idem, ibidem, vol. III, Buc., Ed. Minerva, 1980, p. 226.

6. după un document, recent descoperit, scris atunci de Mihail Cerchez, originar din Bârlad, cel care va deveni generalul Cerchez, eroul războiului de independență. Vezi I. Cremer: “Despre începuturile *Junimi*”, în “Familia”, 7, 1969, p. 18.; Aug. Z.N. Pop, în “Conv. lit.”, 3, 1977.

7. “Amintiri de la *Junimea*” din Iași, Buc., Ed. Minerva, vol. I, B.p.t. nr. 660, 1971, p. 304 (autor, G. Panu).

8. Z. Ornea; “*Junimea* și junimismul”, Buc., Ed. Eminescu, ed. a II-a, 1978, p. 150.

9. T. Maiorescu: “Jurnal”, vol. II, Buc., Ed. Minerva, 1978, p. 168.

10. C.C. Giurescu: “Viața și opera lui Cuza Vodă”, Buc., Ed. șt. , 1966, p. 306.

11. Arhiva Cuza”, XLIV, f. 261.

12. T, Maiorescu: “Jurnal”, vol. IV, Buc., Ed. Minerva, 1985, p. 238.

13. Th. Rosetti: “Despre direcțiunea progresului nostru”, în “Antologia, ideologiei junimiste”, ed. îngrijită de E. Lovinescu, Buc., Ed. Casa Școalelor, 1942, p. 136.

14. G. Panu, op. cit. p. 286.

15. T, Maiorescu: “Jurnal”, vol. IV, Buc., Ed. Minerva, 1986, pp. 354 – 355.

- 16.Th. Rosetti; "Mișcarea socială la noi", în "Epoca", anul III, nr. 796, 19 iulie 1886.
- 17.Th. Rosetti: "Despre direcțiunea progresului nostru", în "Antologia ideologiei junimiste", Buc., Ed. Casa Școalelor, 1943, p. 135.
18. ibidem, p. 137.
- 19.G. Panu, op. cit., vol. I, p. 178, 179.
- 20.Vezi nota 17), p. 132.
- 21.ibidem, p. 153 – 154.
- 22.T,Maiorescu: "În contra direcției de astăzi în cultura română", 1868, în "Critice", vol. I, Buc., EPL, 1967, pp. 150 – 151.
23. pământ, aer, apă, foc.
24. "Epoca", III, nr. 798, 22 iulie 1888.
25. Vezi nota 17), p. 126.
26. G.Panu, op. cit. p. 180.
27. T, Maiorescu; "Jurnal", vol. IX, Buc., Ed, Minerva, 1989, p. 152.
28. I.E.Torouțiu: "Studii și documente literare", vol. III, Buc., Ed. Bucovina, p. 183.
29. P.Câncea: "Viața politică din România în primul deceniu al independenței de stat", Buc., Ed. șt. , 1974, p. 125.
- 30."Timpul", VII, nr. 4, 6, ian. 1883.
31. Z. Ornea: op. cit. p. 200.
- 32."Dezbaterile Adunării Deputaților, 1887 – 1888, ședința din 23 martie 1888, p. 303.
33. E. Lovinescu: "T, Maiorescu", Buc., Ed. Minerva, 1972, pp. 437, 440.
34. această lege, publicată în Monitorul Oficial" din sept. 1888, corecta prevederile altei legi asemănătoare, adoptată mai înainte de către liberali, lege care prevedea vânzarea moșiilor din proprietățile statului numai în loturi mici (5 și 10 hectare) unor gospodării țărănești, schimbarea unor condiții de plată și posibilitatea răscumpărării bunurilor statului supuse de embatic (cf. Z. Ornea, op. cit., p. 134).
35. lege care mai fusese formulată - astfel – tot de către liberali în 1882 ("Legea învoielilor agricole"), Atunci Carp cerea ca proprietarul să dispună în folosirea brațului țărânului și nu de averea lui în cazul nerespectării contractului (ibidem).
36. Traian Lungu: "Viața politică în România la sfârșitul secolului al XIX-lea, 1889 – 1900", Buc., Ed. șt. 1967, p. 53.

37. chimir, brâu lat, din piele, prevăzut cu buzunare, în care țăranii țineau bani și obiecte valoariase.

38. N. Iorga: "Orizonturile mele. O viață de om așa cum a fost", Buc., Ed. Minerva, 1972, ed. a II-a, p. 161.

39. Mircea Iosa și Traian Lungu: "Viața politică în România. 1889 – 1910", Buc., Ed. Politică, 1977, pp. 75 – 76.

40. ibidem, pp. 86 – 87.

41. ibidem, pp. 126 – 127.

42. ibidem, p. 102.

43. contract juridic care impune obligații reciproce pentru părțile interesate, chiar de la data încheierii contractului.

44.vezi nota 23)

45."Despre direcțiunea progresului nostru" (de Th. Rosetti), în "Antologia ideologiei junimiste", Buc., Ed. Casa Școalelor, 1942, p. 120.

46.Ion Bulei: "Sistemul politic al României moderne. Partidul Conservator, Buc., Ed. Politică, 1987, p. 473.

SANDU – ALDEA, CONSTANTIN S.

Constantin S. Petrea, fiul plugarului Sandu Petrea, s-a născut la 14 noiembrie 1874, în comuna Tichilești, județul Brăila, la câțiva kilometri sud – vest de Brăila, comună care se numea cândva, Chehaia.

Întreaga familie a tatălui său se mută, în 1880, în Brăila. Constantin S. Petrea este înscris la *Scoala primară de băieți nr. 12* din Brăila, sub numele de Sandu Constantin (deci, prenumele tatălui devenise numele de familie al fiului), absolvind cursurile acelei școli primare în 1885. Deși copilul dorea să urmeze cursuri secundare, Sandu Petrea oprește acasă pe fecior, din cauza faptului că s-a îmbolnăvit, având dese hemoragii nazale (ceea ce l-a condus la pierderea mirosului). Abia în toamna anului următor (1886), restabilindu-se după boală, Sandu Constantin se poate înscrie în clasa I a *Gimnaziului real* din Brăila (azi. Liceul “Nicolae Bălcescu”). Din cauza timpului pierdut la muncile la care era pus de către bacanul în grija căruia pubertul fusese încredințat, Constantin Sandu rămâne repetent. Repetând anul, îl absolvă cu premiul al II-lea, menționându-se în fiecare an, cu unul din cele trei premii conferite elevilor. În anul 1892 absolvă cea de a V-a clasă gimnazială din Brăila.

În vara anului 1892 se înscrie la *Scoala din Herestrău*¹⁾ urmează acolo patru ani, din care doi ani și jumătate de cursuri și un an și jumătate de practică. Având o mare ușurință în învățarea limbilor străine, își însușește limbile germană și franceză.

În vara anului 1895 face un stagiul de practică la una din fermele “Domeniilor Statului”, la Turnu – Măgurele, unde îl cunoaște pe Șt. O. Iosif, pe atunci proaspăt absolvent de liceu, cu care se împrietenește. Întors la Brăila, Constantin Sandu Petrea, stimulat probabil de către Șt. O. Iosif, dă examene, în particular, la liceul din Brăila, pentru clasele a VI-a și a VII-a, obținând astfel diploma de bacalaureat teoretic.

Debutează cu poezii, în 1893, la “Viața”, unde a pătruns prin intermediul aceluiași Șt. O. Iosif.

Absolvind *Scoala centrală de agricultură*, în 1896, în vara aceluiași an face o excursie de studii pe traseul Sinaia – Azuga – Predeal – Timiș - Doftana, la ferma – model din comuna Laza, județul Vaslui

(în iulie 1896), apoi iar pleacă la “Domeniile Statului” din Turnu – Măgurele.

Își susține examenul de diplomă (oct. 1896) dar nu ocupă nici un post în vreun serviciu, deoarece în luna noiembrie trebuia să recruteze.

Întâmplarea a făcut să întâlnească pe administratorul fermei din Laza (Vaslui), care i-a propus să plece la Oldenburg (Germania), să cumpere berbeci de prăsilă, pentru fermă. C. Sandu Petrea pleacă pe ruta Berlin – Luneburg – Bremen – Jever – Hornmiersiel – Oldenburg și se întoarce pe ruta Cracovia – Stanislau - Ițcani (10 noiembrie 1896).

Este imediat luat în armată și încorporat în Regimentul 1 “Cetate”, de artilerie grea, din Focșani, apoi este mutat la un regiment din Galați, dar peste un an (1897) este eliberat de obligația armatei și promovat la gradul de sublocotenent.

Întors în București, nu-și poate găsi un serviciu pe măsura pregătirii sale, fiind nevoit să accepte postul de agent de pescărie la Balta – Albă, lângă București. În urma unor intervenții, la începutul anului 1898, C. Sandu Petrea devine administratorul moșiei colonelului Angelescu, în comuna Crivina (jud. Prahova), post pe care îl abandonează după opt luni, dedicându-se, în exclusivitate, preocupărilor literare. Colaborează la revista “Floare albastră” (la care devine redactor), cu poezii, colaborând și la alte periodice.

O dată cu încetarea apariției revistei “Floare albastră” (mai 1899), C. Sandu Petrea rămâne fără serviciu. Abia la 7 mai 1899, Direcția Generală C.F.R. îl angajează copist clasa I, la Serviciul secretariat și personal.

Împrietenindu-se cu Ilarie Chendi, devine colaboratorul redacției “Familia”

Lucrează, apoi, ca redactor al ziarelor conservatoare “Epoca”, “România jună”, și “Apărarea națională” Deși nu a făcut parte din Partidul Conservator, ideologia aceluia partid i-a influențat orientarea literaturii scrise de el, mai târziu.

Nicolae Filipescu, devenit ministru Domeniilor, obține din partea statului o bursă, cu care îl trimite în Franța, (martie 1901), pe Constantin Sandu Petrea, unde va sta aproape doi ani și jumătate, lucrând în domeniul practicii specialității sale, în întreprinderi și instituții, specializându-se în agricultură, viticultură și horticultură, ceea ce-i va permite, la revenirea în țară, să înceapă să elaboreze mai multe lucrări de specialitate.

În perioada specializării sale în Franța, trimite de acolo colaborări la "Semănătorul", sub pseudonimul Miron Aldea, spre a nu se crede de către cei care i-au dat bursă că el acolo face numai literatură, ignorând specializarea sa.

Întors în țară, la 22 iulie 1903, este numit conferențiar de Agricultură practică și Zootehnie, la ferma – model a Ministerului Agriculturii și Domeniilor, din comuna Laza, județul Vaslui. Acolo, Constantin Sandu Petrea se dăruiește cu pasiune misiunii de specializare a tinerei generații de tehnicieni, îmbinând teoria cu practica pasionantă, în orice moment al activității sale. Acolo, între iulie 1903 și iulie 1904, a lucrat la redactarea lucrării *Selectiunea metodică a cerealelor și bazele științifice ale selecțiunii* deși această lucrare o concepute din perioada când era în Franța.

La propunerea lui Nicole Iorga, începând din 28 septembrie 1904),²⁾ Constantin Sandu Petrea semnează, până la dispariția sa, cu pseudonimul C. Sandu Aldea (ulterior a folosit pseudonimele C. Răzvan, S. Voinea). În același an îi apare primul său volum de proză "Drum și popas", în editura "Minerva" (poezia o abandonase de mult).

După ce, în iulie 1904, participă (alături de M. Sadoveanu, N. Iorga și alții) la nunta prietenului său, Șt. O. Iosif, cu Natalia Negru, în comuna Buciumeni, județul Tecuci, C. Sandu – Aldea se căsătorește în același an, cu Lenuța Rădulescu, din comuna Cioroiu, județul Ialomița, moștenind 50 hectare de pământ, 100.000 lei și o casă în Călărași, unde a avut loc nunta.

Cu banii obținuți pleacă, împreună cu soția, în Germania, la începutul anului 1905, acolo urmând cursuri de specializare la "Landwirtschaftliche Hochschule" din Berlin, oraș în care îl cunoaște pe Vasile Pârvan, cu care va păstra o strânsă prietenie toată viața sa. Acolo soția sa a născut o fetiță, Viorica, la 20 august 1905. La Berlin, pe lângă studii și pregătirea tezei de doctorat, găsește timp pentru creația literară și cea științifică. După ce își susține examenul de doctorat, revine în țară în primăvara anului 1907, în timpul răscoalelor țărănești, reluându-și postul de conferențiar la ferma Laza (Vaslui). Acolo a scris iar o lucrare, *Cărticica plugarului*, pe care o va tipări la editura "Minerva" Viața la Laza îi era neplăcută, din moment ce îi scria lui Ion Bianu:

"Ferma Laza, în 15 iulie 1907

Mult stimate domnule Bianu,

(...) Aici la fermă am o leafă mică și o situație care e departe de a

corespunde jertfelor - de bani, de timp și de muncă ce am făcut eu pentru studiul agriculturii. La toamnă mi-e în gând să plec de aci nu pot trăi cu leafa aceasta.

Cu deosebită stimă, Sandu – Aldea”³⁾

Peste aproape două săptămâni îi scrie din nou:

“București, 7 VIII 1907

Mult stimat domnule Bianu,

(...) Știți că țin să viu cu orice preț la București spre a putea munci mai cu spor și mai bine.

S-a făcut acum la Ministerul Domeniilor un loc vacant. E locul pe care l-a ocupat med. Turbure, decedat de curând, șef de birou cl. I la direcția Statisticii agricole.

Dacă credeți că merit să puneți un cuvânt bun pentru mine, vă rog s-o faceți. Un cuvânt de la D. Sturdza și aș fi numit, iar dacă am îndrăznit prea mult, adresându-vă această rugă, vă rog să mă iertați. Dar să știți că nici un alt loc nu mi-ar conveni mai bine ca acesta.

Cu deosebită stimă,

L. Sandu Aldea”⁴⁾

A fost încadrat acolo în august 1907.

Apropiindu-se dince în ce mai mult de curentul revistei “Semănătorul”, la care deja colabora, este ales în Comiterul de conducere al revistei, alături de D. Anghel, Șt. O. Iosif, M. Sadoveanu și I. Scurtu.

În august 1907, conform dorinței sale, părăsește ferma Laza, fiind chemat la București și numit șeful birourilor de Statistică agricolă din Ministerul Agriculturii și Domeniilor, post în care funcționează numai zece luni, după care, datorită sprijinului acordat decătre Ioan Kalinderu, Constantin Sandu – Aldea este numit (9 iulie 1908) conferențiar la Catedra de *Agricultură practică* la Școala superioară de agricultură, ale căror cursuri le urmase cândva, fiind numit peste trei zile, directorul acelei școli, avându-l subdirector pe C. Corbu. În această funcție a stat până în 1914 și pentru a doua oară, din 1919, până la sfârșitul vieții sale. La această școală s-a străduit să-i dea un statut adecvat de organizare, a făcut numeroase intervenții pe lângă guverne și miniștri (care nu vedeau importanța învățământului agronomic într-o țară “eminamente agricolă”!), a depus a strădanie disciplinată în serviciul public, în mod demn, curajos și fără a se cruța. În 1909 unul dintre visurile sale s-a îndeplinit: a reușit să ridice școala sa la rangul de învățământ superior și să obțină înființarea de noi catedre, el fiind profesor la Catedra

de *Agricultură practică* și selecția cerealelor.

“Neamul românesc” (IV, 56, 27 mai 1909, p. 903) anunța:

“Premiile Academiei. 2000 de lei lui << A. Mirea >>., deci d-lor Anghel și Iosif; 1.500 d-lui Sandu – Aldea. Câte 500 de lei d-nei Elena Farago și d-lui I. Adam. Alt premiu d-lui I. Ciocârlan.

Perfectă dreptate în aceste răsplătiri”

Același anunț și în “Almanahul *Minervei* pe 1910”, p. 62.

De remarcat faptul că în acel an, Academia Română a premiat patru scriitori legați de actualul județul Vaslui: Elena Farago, C. Sandu – Aldea, I. Adam și I. Ciocârlan.

Activitatea literară a lui C. Sandu – Aldea nu a cunoscut pauze. În 1908, luând ființă “Societatea scriitorilor români”, intră în comitetul ei de conducere, ca cenzor.

La 9 august 1911 a efectuat o excursie în Ungaria.

În 1911, pentru o perioadă de cinci luni, își întrerupe direcțiunea școlii sale, pentru a ocupa funcția de subinspector al Regiei Monopolurilor Statului (R.M.S.) (între lunile aprilie – sept.).

la parte la Campania din Bulgaria, din 1913.

În același an este numit profesor titular al Catedrei de “Ameliorarea plantelor agricole”

Din 1914 devine inspector domencial clasa I, la Pescăriile statului.

Însoteste prin țară pe profesorul suedez Nilsson Ehle, cu care ocazie strânge date în vederea întocmirii lucrării *Program pentru selecțiunea grâului în România*.

În timpul primului război mondial este mobilizat, cu gradul de locotenent, comandând Bateria a II-a a Divizionului I din cadrul Regimentului 6 artilerie grea, la serviciul de instruirea recruților, deci, la partea sedentară. Din spirit patriotic, cere să fie trecut în corpul combatanților. În timpul războiului, albuminuria de care suferea, se agravează, ceea ce, peste aproape un deceniu, îi va aduce sfârșitul.

Se întoarce în București în 1917, revenind la direcția școlii sale (1919), inaugurând acolo cercetări experimentale privind selecția și hibridizarea cerealelor, cercetări care fuseseră începute din 1909, dar oprite din cauza războiului, în 1916. Reușește să repare “linii pure”, homozigote de grâu indigen, creând hibridi de grâu bălan românesc (amelioarate cu varietățile Squarhead și Teverson), pe care le-a adus până la a treia sau a cincea generație.

Deși meritele sale științifice erau cunoscute în întreaga țară, Academia Română îl alege numai membru corespondent al ei, la

Secția literară (5 iunie 1919).

Înclinațiile sale către limbi străine, manifestate din vremea când era elev, continuă și până spre vârsta de 40 de ani; astfel învață limbile rusă, maghiară, suedeză etc.

“Societatea agronomilor din România”, îl alege președinte de onoare, colaborând și la “Viața agricolă” organul de presă al societății amintite.

În anul 1924 devine membru în Consiliul de administrație al R.M.S., calitate în care întocmește planurile de lucru (și de construcție ale viitorului *Institut de cercetări al tutunului* de la Băneasa, al cărui direcției i s-a oferit, dar a refuzat-o, rămânând fidel școlii sale.

În cadrul “Congresului agricol pe țară” (1924), Constantin Sandu – Aldea a susținut o interesantă comunicare privind organizarea lucrărilor științifice în scopul producerii de semințe selecționate, problemă acută și în zilele noastre.

Conferințele sale științifice erau ascultate cu mult interes nu numai de către un public de specialitate, iar ministerul Agriculturii i-a editat conferințele, în broșuri.

Problemele de hibridizare și selecționarea grâului l-a preocupat până la moartea sa. Este considerat printre creatorii științei agricole românești, fiind fondatorul cercetărilor privitoare la ameliorarea plantelor fiind și inițiatorul unor cercetări de agrogenetică experimentală.

Munca sa de reorganizarea învățământului superior agricol a dat roade, dar marea lui dorință, pentru care s-a zbuțuit două decenii, de a transforma “Școala superioară de agricultură”, în “Facultate de agricultură, nu a mai apucat-o vedea realizată, deoarece, la mai puțin de 53 de ani, în plină energie creatoare, firul vieții lui Constantin Sandu – Aldea s-a rupt brusc, la 21 martie 1927, ca urmare a unei insuficiențe renale acute, care i-a adus o comă uremică.

Mihail Sadoveanu l-a memorat în Camera Deputaților, iar alt scriitor, I. A. Bassarabescu, evocându-l în Senat, a cerut statului să acorde familiei celui dispărut, o pensie viajeră.

Facultatea de agronomie din București l-a omagiat în martie 1947, iar în 1958, *Institutul agronomic “Nicolae Bălcescu”* din București, a comemorat 30 de ani de la moartea profesorului – cercetător și scriitorului C. Sandu – Aldea, acordând numele profesorului, mării aule a institutului amintit, imortalizându-i chipul, în institut, cu un bust de bronz.

BIBLIOGRAFIE *)

- 1."H. Heine, Întoarcea acasă" traducere din "Buch der Lieder", în "Viața", II, 36, 21 ian. 1896 (partea a III-a).
- 2."Hoți", ibidem.
- 3."Fiți tari", ibidem.
- 4."Ce mai voinici", în "Lumea nouă literară și științifică", II, 13 4 febr. 1896.
- 5."Mai cată", ibidem, II, 15, 18 febr. 1896.
- 6."Poveste de ocaș", ibidem, II, 17, 3 martie 1896.
- 7."Chef de ciudă", ibidem, II, 34, 30 iunie 1896.
- 8."Foaie verde și-o lemnie", ibidem, II, 35, 7 iulie 1896.
- 9."Heine, <Intermezul liric 57>>", ibidem, III, 5, 8 dec. 1896.
- 10"lacrimi de femeie" (imitație după Heine), ibidem, III, 9, 29, dec. 1896.
- 11."A cui e vina", "Floare albastră", I, 2, 18 oct. 1898.
- 12."Așa sunt eu", ibidem, I, 4, 1 noiembrie 1898.
- 13"la scripca", ibidem, I, 5 – 8 noiembrie 1898.
- 14."Eu nu mă speriu", ibidem, I, 6, 15 noiembrie 1898.
- 15."Mamei", ibidem, I, 10, 13 dec. 1898.
- 16."Obida", ibidem, I, 11, 20 dec. 1898.
- 17."Note de călătorie", ibidem, I, 12, 27 dec. 1898.
- 18."Din copilărie", ibidem,
- 19."Inimi sângerate", ibidem, I, 13, 3 ian. 1899.
- 20."Note de călătorie", ibidem.
- 21."La oaste", ibidem, I, 4, 10 ian. 1899.
- 22."Note din călătorie", (Cracovia), ibidem, I, 14, 10 ian. 1899.
- 23."Stoian", schiță, ibidem, I, 14, 10 ian. 1899.
- 24."Note" (Dintr-o excursie la Sulina), ibidem, I, 15, 17 ian. 1899.
- 25."Tinerețe", ibidem, I, 16, 24 ian. 1899.
- 27."În foc", ibidem,
- 28."Note de țară (Sinaia), ibidem, I, 11, 31 ian. 1899.
- 29."Singurică" ibidem.
- 30."La arie", schiță, ibidem, I, 18, 7 febr. 1899.
- 31."Voinic fără noroc", ibidem,

*)Lucrările cu nr. 53, 59, 60, 83, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 117, 118, 126, 127, 128, 144, 146, 150, 152, 159, 161, 163, 164, 170, 173, 175, 176, 177, 180, 182, 186, 189, 202, 203, 204, 205, 218, 222, 226, 227, sunt în volume sau broșuri.

- 32."Note", ibidem, I, 19, 14 febr. 1899.
- 33."Cornistul", schiță, ibidem, I, 20, 21 febr. 1899.
- 34." Plugarul", ibidem,
- 35." Asfințit", ibidem.
- 36."Note" (Vaslui), ibidem, I, 21, 28 febr. 1899.
37. "Robul" (schiță), ibidem.
- 38."Un telegrafist", schiță, ibidem, I, 22, 7 martie 1899.
- 39."Note" (Pe Dunăre), ibidem, I, 23, 14 martie 1899.
- 40."Asalt", ibidem, I, 24, 21 martie 1899.
- 41."Pentru o coroană", schiță, ibidem.
- 42."Din dragoste", schiță, ibidem, I, 25, 28 martie 1899.
- 43."La post", ibidem, I, 26, 4 aprilie 1899.
- 44."Note" (Turnu Măgurele), ibidem,
- 45."Ruga", ibidem.
- 46."Note din țară", ibidem, seria a II-a, I, 27, 11 aprilie 1899.
- 47."Note din țară", ibidem,
- 48."Pandurul", schiță, ibidem
- 49."Întoarcere", ibidem, I, 29, 25 aprilie 1899.
- 50."Nenorocita", schiță, ibidem, I, 32, 16 mai 1899.
- 51."Note din țară", ibidem.
- 52."Amintiri din armată", ibidem, I, 33, 23 mai 1899.
- 53."H. Ibsen" Ziua învierii" epilog dramatic în 3 acte, traducere, (în colab.) în "Familia", XXXVI, nr. 9 – 16, 26 febr. – 16 apr. 1900; în vol. Orăștie, 1900 ed.a II-a, București, Ed. Alcalay, 1909, Bibl. p. toți , nr. 456.
- 54."Din război. I. Marin Intoarce – Vânt; II. Rănitul", "Familia", XXXVI, 32, 19 aug. 1900.
- 55."Călugărenii", ibidem, XXXVI, 39, 24 sept./ 7 oct. 1900.
- 56."Maurice Maeterlink, *Sora Beatrice*", actul I, traducere, ibidem, XXXVI, 1900, p. 97.
- 57."H.Sudermann, *Ioan Botezătorul*", tragedie în 5 acte și un preludiv, (în colab.), ibidem , XXXVI, 27 – 40, 2 iulie – 14 oct. 1900.
- 58."Călugărenii", în "Calendarul *Minervei*", pe 1901, p. 100.
- 59."Scrisori către plugari", București, Bibl. Populară a administrației Domeniilor Coroanei, cărticica XIX, ed. Minerva, 1901.
- 60."H. Sudermann, *Ioan Botezătorul*", tragedie în 5 acte și un preludiv, (în colab.), Orăștie, 1901; ed. a II-a, București, Ed. Alcalay, Bibl. p. toți, nr. 621, f.a.

61. "Note de drum" (Predeal. Prin Predeal, prin Tirol, spre Paris.), în "Semănătorul", I, 28, 6 oct. 1902.
62. "Note de drum" (din Normandia), ibidem, I, 30, 23 oct. 1902.
63. "Note de drum" (Marea Nordului), ibidem, I, 32, 3 nov. 1902.
64. "Note de drum" (Fontainebleau, Poses), ibidem, I, 35, 24 noiembrie 1902.
65. "Note de drum" (În parcul Montsouris), ibidem, I, 38, 15 dec. 1902.
66. "Note de drum" (Paris), ibidem, I, 40, 25 dec. 1902.
67. "În atelier", ibidem, II, 2, 12 ian. 1903.
68. "Note de drum" (Spre Rouen), ibidem, II, 5, 2 febr. 1903.
69. "În fața Opanezului", schiță, ibidem, II, 7, 16 febr. 1903.
70. "Robul", schiță, ibidem, II, 18, 4 mai 1903.
71. "De la fereastră", note, ibidem, II, 20, 18 mai 1903.
72. "Louissette", schiță, ibidem, II, 24, 15 iunie 1903.
73. "Note de drum. I, Despărțire. II, Revedere", ibidem, II, 28, 13 iulie 1903.
74. "Șargul", schiță, ibidem, II, 41, 12 oct. 1903.
75. "Florica", schiță, ibidem, II, 43, 26 oct. 1903.
76. "Cornistul", schiță, ibidem, II, 45, 9 noiembrie 1903.
77. "De Crăciun", ibidem, II, 52, 28 decembrie 1903.
78. "Un toast" (Instantanee), ibidem, III, 1, 4 ianuarie 1904.
79. "Fugarii", schiță, ibidem, III, 9, 29 febr. 1904.
80. "În fața Opanezului", "Lucafărul", III, 9 – 11, 15 iunie 1904, p. 218 – 220.
81. "Sima Baltag" (I), "Semănătorul", III, 47, 21 noiembrie 1904.
82. "Sima Baltag" (II), ibidem, III, 48, 28 noiembrie 1904.
83. "Drum și popas.. Note de drum", schițe, (ed. I), București, Institutul de arte grafice și edit *Minerva*, 1904, 163 p ; ed. a II-a, București, Minerva, 1908; ed. a III-a, București, Ed. Cartea Românească, 1928, 200 p (postum) Sumarul: "La graniță", "Prin Ardeal"; "Prin Tirol": "În Berlin"; "Marea Nordului", "Spre Paris"; "În Paris"; "Aniversare"; "Un Crăciun"; "În atelier"; "În împrejurimile Parisului"; "Castelul celor doi amani"; "Mère Laurent"; "Spre Rouen", "Rouen", "La fereastră", "Despărțirea", "Revederea", "Pe câmp"; "Poveste"; "În fața Opanezului"; "Fugarii"; "Louissette"; "Șargul", "Florica", "O dragoste".
84. "Nișă Mîndrea", "Semănătorul" IV, 1, 2 ianuarie 1905.
85. "Murgu", "Lucafărul", IV, 2, 15 ianuarie 1905.
86. "Fără noroc" (I), "Semănătorul", IV, 5, 30 februarie 1905.

87. "Fără noroc" (II), ibidem, IV, 6, 6 febr. 1905.
88. "Fără noroc" (III), ibidem, IV, 7, 13 febr. 1905.
89. "Dezertor", "Luceafărul", Budapesta, IV, 4, 15 febr. 1905.
90. "Fără noroc" (IV), "Sămănătorul", IV, 8, 20 febr. 1905.
91. "Despărțire" (fragment din romanul "Două neamuri"), "Luceafărul", IV, 22, 15 noiembrie 1905, pp. 463 – 468; V, 1, 1 ian. 1906, pp. 18 – 23; V, 2, 15 ian. 1906, pp. 31 – 34.
92. "Un arendaș" (fragment din romanul "Două neamuri"), "Sămănătorul", IV, 47, 20 noiembrie 1905.
93. "La țară", (fragment din romanul "Două neamuri"), ibidem, IV, 49, 4 decembrie 1905.
94. "Tinerete" (fragment din romanul "Două neamuri"), ibidem, IV, 47, 20 noiembrie 1905.
95. "Nepotul lui Mihalis", (fragment din romanul "Două neamuri"), ibidem, V, 1, 1 ianuarie 1906.
96. "Acasă", (fragment din romanul "Două neamuri"), ibidem.
97. "La oaste", (fragment din romanul "Două neamuri"), "Luceafărul", V, 2, 15 ian. 1906.
98. "Seri de iarnă" (fragment din romanul "Două neamuri"), "Sămănătorul", V, 3, 15 ian. 1906.
99. "Învăjbiții", (fragment din romanul "Două neamuri"), ibidem, V, 5, 29 ian. 1906.
100. "Două neamuri", roman (ed. I,) București, Ed. Minerva, 1906, 291 p.; ed. a II-a (ilustrată), ibidem, 1909, 291 p.; ed. a III-a, ibidem, 1919; ed. a IV-a, postum, ilustrată, București, Ed. Cartea românească, 1927, Sumarul: "Închinare" (profesorului N. Iorga), I, "Un arendaș", II, "Despărțire" III, "La țară". IV. "Acasă" V, "Tinerete". VI "Nepotul lui Mihalis", VII, "Seri de iarnă" VIII, "Învăjbiții" IX, "O afacere", X, "La oaste" XI, "Alte învoieli" XII, "Singură" XIII, "Seceta" XIV, "Pierzanie" XV, "Ogorul strămoșesc"
101. "În urma plugului", nuvele și schițe, (ed. I), București, Institutul de arte grafice și Editura "Minerva", 1906, 251 p.; ed. a II-a, ilustrată, ibidem, 1909, 251 p.; ed. a III-a, ilustrată, București, Ed. Cartea românească, (1926), 253 p. Sumarul: "Sima Baltag", "Robul", "Murgul", "Niță Mândrea", "Din dragoste", "Dezertor", "Fără noroc", "La clacă", "Spovedanie", "Cornistul", "Scrisori"
102. "Cărticica plugarului", București, Ed. "Minerva", 1907.
103. "Selecțiunea metodică a cerealelor și bazele științifice ale selecțiunii", (ed. I), București, "Minerva", 1907; ed. II-a, București,

ed. Cartea rom., 1920.

104."E. Grabner, Ameliorarea grâului ungiuresc", traducere din limba germană, București, 1907.

105."Henry de Vilmorin" Selecțiunea și efectele ei asupra plantelor cultivate", traducere din limba engleză, București, 1907.

106."Ghiocel", în "Luceafărul", VI, 8, 15 aprilie 1907.

107."Radu Șaloparu", "Sămănătorul", VI, 17, 20 aprilie 1907.

108."Frați de cruce" (I), ibidem, VI, 20, 13 mai 1907.

109."Frați de cruce" (II), ibidem, VI, 21, 20 mai 1907.

110."Frați de cruce" (III), ibidem, VI, 22, 27 mai 1907

111."La goană", ibidem, VI, 32, 5 august 1907; "Calendarul Românului", Caransebeș, Tip. Diecezană, XX, 1908, pp. 103 - 109.

112."Datoria", "Luceafărul", VI, 16 15 august 1907.

113."Pe drumul Bărăganului" (fragment), "Sămănătorul", VI, 43, 21 octombrie 1907.

114."Pe drumul Bărăganului" (fragment), "Luceafărul", VI, 21, 1 noiembrie 1907.

115."Pe drumul Bărăganului" (fragment), "Sămănătorul", VI, 52, 23 decembrie 1907.

116."Studiu statistic privind întinderile cultivate și producția agricolă a anului 1907", "Bul. Minist. - Agr.", 1908.

117."Sfaturile unui plugar luminat", Cărticica I-a, (ed. 1), Buc., "Minerva", 1908; ed. a II-a, București, Cartea rom., 1922; ed. a III-a, București, Ed. Inst. agr. "N. Bălcescu", 1958.

118."Pierre Loti, Pescar de Islanda", roman, București, Ed. Minerva, 1908; ed. a II-a, Buc., "Minerva", 1915; ed. a III-a, Buc., Ed. Cartea românească", 1922.

119."Pe drumul Bărăganului", (fragment), "Luceafărul", VII, 1 - 2, 15 ianuarie 1908.

120."Vedenia", în "Calendarul *Minervei* pe anul 1908", X, p. 101 - 107.

121."Câteva însemnări", "Sămănătorul", VII, 5, 27 ian. 1908.

122."Dora Prigoreanu", (I), "Luceafărul", VII, 9 - 10, 1 - 15 mai 1908, pp. 198 - 204.

123."Dora Prigoreanu" (II), ibidem, VII, 11 - 12, 16 - 23 mai 1908, pp. 264 - 269.

124."În Sibiu" (impresii), "Sămănătorul", VII, 25, 15 iunie 1908.

125." Pierre Loti , Pescar de Islanda", "Sămănătorul", VII, 6 - 27, 3 febr. - 29 iunie 1908.

126."Andreev Leonid Nikolaevici, *Guvernatorul. O pagină din*

revoluția rusă", nuvelă, traducere, București, Inst. de arte grafice și Editura "Minerva", 1908, 19 p. "Biblioteca *Minerva*", nr. 2.

127."Leonid Andreiev, Nuvele", traducere, ibidem, "Biblioteca *Minerva*", nr. 3, 1908.

128."Pe drumul Bărăganului", schițe și nuvele, (ed. I), București, Inst. de arte grafice și Editura *Minerva*, 1908, 253 p.; ed. a II-a, ibidem, 1913; ed. a III-a, București, Ed. Cartea rom., 1924; ed. a IV-a, postumă, București, Ed. Cartea rom., 1928, 199, p. Sumarul: "Pe drumul Bărăganului", "Vedenia", "Datoria", "Frați de cruce", "La goană", "Ghiocel", "Radu Șaloparu", "Doi călărași", "Câteva însemnări"

129."Dora Prigoreanu", în "Calendarul *Minervei* pe 1909" XI, p. 78, 80 – 82, 84, 86, 88, 90, 92, 94.

130."Pe lună", "Sămănătorul", VIII, 1, 2 ian. 1909.

131."Seceta", "Lucaefărul", VIII, 6, 16 martie 1909, p. 123 – 128.

132. Brigadierul Frunză", ibidem, VIII, 19, 1 oct. 1909. pp. 423-425.

133."Ape mari", în "Viața rom.", IV, 4 aprilie 1909, p. 64 – 69.

134."Umbra", ibidem, IV, 9 sept. 1909, p. 363 – 370.

135."Logodnica", în "Conv. lit.", XLIII, 12 decembrie 1909, pp. 1259 – 1266.

136."Cursa", în "Calendarul *Minervei* pe 1909", XIII, p. 101, 102, 104 – 108.

137."O noapte", "Sămănătorul", IX, 1, 1 ian. 1910.

138."Ispita", ibidem, IX, 9, 26 februarie 1910.

139."Ilie Stogaru", "Lucaefărul", IX, 9, 26 februarie 1910, 16 aprilie 1910, pp. 183 – 186.

140."Brigadierul Frunză", "Sămănătorul", IX, 16 – 17, 18 aprilie 1910.

141."Scrisori", "Viața Românească", V, 5, mai 1910, p. 161 – 167.

142."Ioan Măgură", ibidem, vol. XVIII, anul V, nr. 8, august 1910, p. 169 – 176.

14.. "Note de drum (Bucovina)", "Lucaefărul", IX, 18, 16 sept. 1910.

144."Ape mari", nuvele și schițe, București, Ins. de arte grafice "Minerva", 1910, 239 p. + erată, Sumarul: "Ape mari", "Cursa", "Dora Prigoreanu", "Brigadierul Frunză", "O călătorie la Sibiu", "Ispita", "Umbra", "O noapte", "La furat de porumb", "Seceta", "Un toast", "Ilie Stogaru", "Regina", "Logodnica", "La arie", "În

cimitir”.

145. "Note de drum", în "Calendarul *Minervei* pe 1911", XIII, p. 77 – 79.

146. "Cunoștințe elementare de botanică agricolă pentru clasa I-a a școalelor inferioare de agricultură", București, Tipografia G.A. Lăzăreanu, 1911; ed. II-a, Buc., Ed. Casa Școalelor", 1911; ed. a III-a, ibidem, 1914, ed. a IV-a, ibidem, 1922, 248 p.

147. "Un duel", "Lucaefărul", X, 7, 1 aprilie 1911, pp. 152 – 159.

148. "Gabriel Timmory: Clientul din provincie", piesă într-un act, "Lucaefărul", X, 11, 1 iunie 1911, pp. 258 – 264, traducere.

149. "Cronica agricolă" (Plantele de nutreț și semințele lor), în "Viața rom.", vol. XXI, anul VI, nr. 6, iunie 1911, p. 431 – 435.

150. "Ameliorarea plantelor agricole", București, Librăria universală "Alcalay", (1911), 392 p. cu fig. Colecția "Bibl. Agric. Român".

151. "Note de drum", în "Calendarul *Minervei* pe anul 1912", XIV, pp. 233 – 240.

152. "C. Correns, Legile eredității", traducere din limba germană, București, 1912.

153. "Cronica agricolă" (Cubajuri), "Viața rom.", VII, 3, martie 1912, p. 422 – 429.

154. "Pe Mărgineanca", (fragment), "Lucaefărul", XI, 13, 25 martie 1912.

155. "Pe Mărgineanca", (fragment), ibidem, XI, 16, 15 aprilie 1912.

156. "Pe Mărgineanca", (Fragment), "Lucaefărul", XI, 27, 30 iunie 1922.

157. "Pe Mărgineanca", (fragment), ibidem, XI, 28, iulie 1912.

158. "Pe Mărgineanca", (fragment), "Neamul rom.", V, 16 – 17, 5 mai 1922, p. 252 – 258.

159. "Pe Mărgineanca", nuvele și schițe, (ed. I), București, "Minerva", (1912), 229, p.; ed. a II-a, postumă, Buc., Cartea rom., 1928, 291 p.

160. "Un duel", în "Calendarul *Minervei* pe anul 1913", p. 2.

161. "Profesor dr. H. Nilsson – Ehle, Program pentru selecționarea grâului în România", traducere din limba germană, extras din "Analele Societății Naționale de Agronomie", nr. 1, București, 1913.

162. "Pe ape", Insemnări din călătorii, "Viața rom.", vol. XXXIII, anul IX, nr. 6, iunie 1914, p. 269 – 276.

163. "Cubajuri agricole", Iași, Ed. "Viața rom.", 1914; altă ediție București, Tip. "Cultura", 1914, 55 p. cu fig.
164. "Ameliorarea plantelor agricole", Biblioteca agricolă românească, București, Ed. Alcalay, 1915.
165. "Însemnările unui ofițer de rezervă", (I), "Curatul adevăr", "Luceafărul", XIV, nr. 2, 155, 1919, pp. 17-31; nr. 7 - 8, 1 - 14 apr., 1919, pp. 141 - 144.
166. "Sfântu Ilie", ibidem, XIV, 10, 8 mai 1919, pp. 204 - 212.
167. "Racila", (I) ibidem, XIV, 13 - 14, 1 aug. 1919, pp. 281 - 286; nr. 15, 16, 1 sept. 1919, pp. 308 - 317.
168. "Racila" (II), ibidem, XIV, 15 - 16, 1919.
169. "Reorganizarea învățământului agricol în România", în "Arhiva pentru știința și reforma socială", I, 1 aprilie 1919, p. 201, passim.
170. "Călăgurenii", nuvele și schițe, București, Ed. Pavel Suru, 1920, 247, p. Sumarul: "Călugărenii", "Biruitoarii", "Racila", "Sfântul Ilie", "Pe ape".
171. "Plugul", în "Calendarul plugarilor pe anul 1921", p.83.
172. "Stele căzătoare", ibidem, pp. 75 - 76.
173. "Despre semănături" (învățătură pentru plugari), București, Ed. "Cultura națională", 1921, 90 p. cu fig., col. "Bibl. Rurală", Culegere de scrieri pentru îndrumarea țăranului.
174. "Plugarul" în "Calendarul plugarului pe anul 1922", p. 75.
175. "Frank Stevens, *Prin împărăția furnicilor*, traducere, București, Ed. "Cultura Națională", 1922, colecția "Bibl. Tinerimii", 187 p., traducere.
176. "Povestiri", București, Ed. Cartea rom., 1922, colecția "Pagini alese din scriitori români", nr. 64, Sumarul: "Radu Șaloparu", "Doi călărași", "În fața Opanezului".
177. "Ernest Thompson Seton, *Făpturi alese*", București, Ed. "Cultura Națională", 1923, col. "Bibl. Tinerimii", 199 p.
178. "La deschiderea unui an școlar", "Viața agricolă", XIV, 21, 1 noiembrie 1923.
179. "Variabilitatea câtorva însușiri ale spicului de grâu românesc", ibidem, XIV, 23 - 24, 1 - 15 decembrie 1923. (vezi nr. 223)
180. "Nuvele", București, Ed. Cartea Rom., 1923, col. "Pagini alese din scriitori români", nr. 87, Sumarul: "Revedere", "Poveste", "Fugarii", "Șargul", "Florica", "La fereastră", "Un Crăciun"
181. "La clacă", în "Calendarul gospodarilor pe 1924"
182. "Ion Măgură", București, Ed. Cartea rom., 1924, col. "Pagini

alese din scriitorii români”, nr. 147. Sumarul: “Ion Măgură”, “Un duel”, “Prin Bucovina”

183.”Cubajuri agricole”, “Câmpul Brăilei”, Brăila, I, 2, aprilie 1925.

184.”Cubajuri agricole. Greutatea unui metru cub din feluritele produse agricole”, în “Câmpul Brăilei”, Brăila, I, 3, 1925.

185.”Plugul, Plugarul”, ibidem, I, 6 august 1925.

186.”Câteva idei fundamentale din ameliorarea plantelor agricole”, conferință, București, Ministerul Agriculturii și Domeniilor, Direcția Generală de Îndrumări Agricole, 1925.

187.”Despre semănături. I. Cereale”, “Câmpul Brăilei”, Brăila, I, 10, decembrie 1925.

188.”Despre semănături. II, Grâul”, ibidem.

189.”Școala superioară de agricultură de la Herăstrău, București, Dare de seamă de activitatea școlii de la înființare până la 1924, întocmită de ””, București, Tip. Curții Regale F. Göbl – Fiii, 1925, 16 p. cu ilustr. și pl.

190.”Despre semănături, III, Secară, orzul, ovăzul”, în “Câmpul Brăilei”, Brăila, I, 11 ian. februarie 1926.

191. Despre semănături”, IV, “Păpușoiul, meiul, orzul”, ibidem, I, 12 febr. 1926.

192.”Despre semănături. I, Plante uleioase”, ibidem, II, 1, 1 martie 1926.

193.”Despre semănături. II, Păstăioase sau leguminoase”, ibidem, II, 2 aprilie 1926.

194.”Despre semănături. III, Păpușoiul”, ibidem II, 3, mai 1926.

195.”Despre semănături, IV, Sfecla de zahăr”, ibidem, II, 4, iunie 1926.

196.”Despre îngrășarea semănăturilor”, ibidem, II, 7-8 sept.- oct. 1926.

197.”Despre semănături. Hrișca, hameiul, tutunul”, ibidem, II, 10, decembrie 1926.

198.”Ghiocel”, în “Pagini agrare și sociale”, IV, 7 – 8, 30 apr. 1927.

199.”La variabilité de quelques propriétés de l'épi du blé roumain”, extrait du “Annales scientifiques de l' Académie des Hautes Études Agronomiques de Bucarest”, tome I, octobre 1929.

200.”Un arendaș”, fragment din romanul “Două neamuri”, “Luceafărul literar și artistic”, Brăila, I, 10 – 12, apr. 1930.

201.”Pe drumul Bărăganului”, fragment, în “Universul literar”,

XLVI, 25, 15 iunie 1930.

202."Cantonul cu stejari", "Biblioteca populară <<Răsăritul>>", nr. 8, f.a. Sumarul: "Cantonul cu stejari" (dedicat colonelului I. Manolescu). "Tinerete" (fragment din "Două neamuri").

203.Leonid Andreev, "Guvernatorul", traducere, București. Ed. Cartea românească, "Bibl. Minerva", nr. 2, f. a.

204."Leonid Andreev, Nuvele", traducere, București, Ed. Cartea rom. "Biblioteca Minerva", nr. 3, f.a.

205."Frații de cruce", piesă, citată.

206."Nițșor", "Floare albastră", I, 7, 22 noiemb. 1899.

207."Note de drum" (Paris, 16 noiembrie), "Semănătorul", I, 37, 8 dec. 1902.

208. "Note de drum" (Spre Rouen), ibidem, II, 5, 2 febr. 1903.

209."Spovedanie", poveste. "Calendariu", "Sibiu, Imprimeria Arhidiecezană, LV, 1906, pp. 140 – 145.

210."Doi călărași", schiță, "Calendarul Ligei pentru unitatea culturală a tuturor românilor", Buc., Tip. și fonderia de litere Thoma Basilescu, 1908, pp. 181 – 185.

211."Cultivarea pământului", din broșura "Cărticica plugarului", în "Calendarul Unirii", Blaj, Tip. Seminarului teologic greco – catolic, X, 1909, pp. 116 – 118.

212."Îmbunătățirea pământului", ibidem, pp. 118 – 121..

213."Tăvălugul Cambell (Cambells sub surface saeker)", "Conv. lit. 43, 9, sept. 1909, pp. 1015 – 1016.

214."Cum ne putem strânge o sămânță bună"/ Din "Sfatul unui plugar luminat/", "Calendarul sătenilor", Fălticeni, VII, 1910, pp. 78 – 80.

215."Mărgineasca" nuvelă, (fragment), "Luceafărul" XI, vol. I, nr. 12, 18 mart. 1912, pp. 225 – 228; nr. 13, 26 mart. 1912, pp. 243 – 246; nr. 16, 15 apr. 1912, pp. 301 – 306; vol. I, nr. 27, 1 iul. 1912, pp. 492 – 496.

216."Pe Mărgineasca", "Ramuri", VII, 9, 1 mai 1912, pp. 261 – 269.

217."La clacă", schiță, "Calendarul Partidului Național Român din Ungaria și Transilvania", Arad. Tip. Concordia, II, 1914, pp. 131 – 134.

218."Pierre Loti: "Pescar de Islanda", traducere, Buc., Ed. Minerva, 1915.

219."Însemnările unui ofițer de rezervă", "Rămuri", XII, 11, 6 aug. 1919, pp. 161 – 169.

220. "Frumusețile peisajului brăilean", conferință la Biblioteca "Petre Armanca" din Brăila, 1926.

221. "Logodnica", "Almanahul ziarului *Universul* pe anul 1929", pp. 130 – 133.

222. "O luptă", "Calendarul gospodarului", Ed. Cartea românească, 1936, 64 p.

223. "La variabilité de quelques propriétés de l'épi du blé roumain", extrait du "Annales scientifiques de l'Académie des hautes Études agronomiques de Bucarest, tome I, octobre 1919.

224. "Un arendaș", fragment din romanul "Două neamuri", "Luceafărul literar și artistic", Brăila, I, 10 – 12, apr. 1930.

225. "Pe drumul Bărăganului", fragment, în "Universul literar", XLVI, 25, 15 iunie 1930.

226. "Cantonul cu stejari", "Biblioteca populară *Răsăritul*", nr. 7, f. a. Sumarul: "Cantonul cu stejari" (dedicat colonelului I. Manolescu), "Tinerete" (fragment din "Două neamuri").

227. "Frații de cruce", piesă, citată.

A tradus lucrări ale lui H. Ibsen, Maurice Maeterlinck, H. Sudermann, E. Grabner, Henry de Vilmorin, Pierre Loti, Leonid Nicolaevici Andreev, Gabriel Timmory, C. Correns, H. Nilsson – Ehle, Ernest Thomson Seton, Heinrich Heine.

BIBLIOGRAFIE DE REFERINȚĂ

Stere C., "Din notițele unui observator ipocondric", "Adevărul", VI, nr. 1684, 1 noiembrie 1893; Sorțescu, C. (Stere, C.) "Socialiștii și mișcarea națională", "Evenimentul", Iași, 1893; Vlahuță, A., "Mahalagismul în literatură", "Vieața", I, 9, 23 ianuarie 1894; Șercăleanu, C., (Stere, C.), "Poporanismul", "Evenimentul literar", II, 15, 28 martie 1894; Șerbănescu, C., "Poporul în artă și literatură", ibidem, II, 19, 25 aprilie 1894; Radu V., "Poporanismul în limba și literatura noastră", "Lumea nouă", I, 183, 20 mai 1895; Diamandy, G., "Spre sate", "Lumea nouă", I, 205, 11 iunie 1895; Nădejde Sofia, "Poporanismul și socialismul", ibidem, II, 412, 21 ianuarie 1896; Delescu I., "Poporanismul", ibidem, II, 414, 23 ianuarie 1896; Bogdan – Duică G., "Drum și popas", (recenzie), "Conv. lit." XXXVIII, 1898, p. 602; xxx, "Floare albastră", 26, 1899; Bogdan – Duică G., "În urma plugului", (recenzie), "Conv. lit.", XXXIV, 1900, p. 959; Rădulescu – Motru, C., "Asupra mișcării poporaniste la noi", "Noua Rev. Rom.", II, 33, 1 mai 1901; Coșbuc, G., "Uniți",

“Semănătorul”, 1, 2, 9 decembrie 1901; “Vlahuță, A., “Cărți pentru popor: <<Uniți>>”, ibidem, 1, 3, 16 dec. 1901; Iorga, N., “O nouă epocă culturală”, ibidem, II, 20, 18 mai 1903; Iorga N., “Povestitori de ieri și de azi: nuvelisti și autori de schițe” (I), ibidem, III, 12, 21 martie 1904; partea a II-a, ibidem, III, 13, 28 martie 1904; partea a III-a, ibidem, III, 14, 4 aprilie 1904; Bogdan – Duică G., “Drum și popas” (recenzie), “Conv. lit.”, XXXVIII, 6 iunie 1904; Pușcariu Sextil, “Drum și popas”, (Recenzie), “Lucașfărul”, Budapesta, III, 9 – 11, 15 iunie 1904, p. 218; Chendi Ilarie, “Foiletoane”, București, Ed. Minerva, 1904; Iorga N., “Cronica” (În urma plugului”, de C. Sandu – Aldea), “Sămănătorul”, IV, 5, 30 ian. 1905, p. 641; Bogdan – Duică G., “În urma plugului”, (recenzie), “Conv. lit.” XXXIX, 9 – 10, sept. – oct. 1905, p. 959; Dr. S(extil) P(ușcariu), “În urma plugului” (Recenzie), “Lucașfărul”, Budapesta, IV, 21, 1 noiembrie 1905, p. 445; Iorga, N. “Împotriva cleveților”, Sămănătorul”, IV, 49, 4 dec. 1905; Paltin C., “În urma plugului”, (dare de seamă), “Junimea literară”, Suceava, II, 8 august 1905; Sanielevici H., “Curentul nou”, în “Curentul nou”, I, 1, 15 noiembrie 1905; xxx (O. Densușianu), “În urma plugului”, (Noțiță), “Viața nouă”, I, 1905, p. 190; Ibrăileanu G., “Doi critici și mai mulți scriitori”, “Curentul nou”, 1, 2, 15 dec. 1905; xxx, (recenzie despre “În urma plugului”), în “Junimea lit.”, 1905, p. 125; Pușcariu, Sextil, “Cinci ani de mișcare literară (1902 – 1906)”, Burești, Ed. Cartea rom., 1906, “Bibl. Minerva”, nr. 49; Iorga N., “Ce este <<Sămănătorul>>”, “Sămănătorul”, V, 1, 1 ian. 1906; Evan, “În urma plugului” (de Sandu – Aldea), “Voința națională”, 1/14 ian. 1906; Ibrăileanu G., “Poporanismul”, “Curentul nou”, II, 3, 20 ian. 1906; Chendi Ilarie> “O rectificare”, “Viața lit.”, I, 6, 5 febr. 1906; Simionescu – Rîmniceanu Marin, “Câteva lămuriri asupra cărții d-lui Sandu – Aldea <<În urma plugului>>”, “Lucașfărul”, V, 4, 15 febr. 1906; partea a II-a, ibidem, V, 5, 1 martie 1906; xxx, recenzie despre “În urma plugului”, ibidem, V, 1906, p. 91, 112; Ibrăileanu G., “Scriitori și curente”, Iași, “Viața rom.”, I, 1 martie 1906; Ibrăileanu G., “Morală în artă”, “Viața rom.”, I, 2 aprilie 1906; Gorun Ion, “Școlile noastre literare”, “Viața lit.” I, 22, 28 mai 1906; Chendi Ilarie, “Două neamuri” (dare de seamă), ibidem, I, 33, 13 aug. 1906; Iorga N., “Un roman de luptă: <<Două neamuri>>”, “Sămănătorul”, V, 33, 13 aug. 1906; Chendi Ilarie, “Originea scriitorilor”, “Viața lit.”, I, 8 – 9, aug. – sept. 1906; Codreanu, Gh. “Două neamuri” (recenzie), “Junimea lit.”, III, 8-9, aug.- sept., 1909, p. 164; xxx

(O. Densușianu), "Notiță despre <<Două neamuri>>", "Vieța nouă", I, 15 - 16, 1 - 16 sept. 1906, p. 359; Vultur Dinu, "<<Două neamuri>> de Sandu - Aldea", Ramuri", Craiova, I, 10 - 11, sept. - oct. 1906; Tăslăuanu O., "Grupări literare", "Luceafărul", V, 1906, p. 44; Lovinescu E., "Pași pe nisip", 2 vol. Buc., Libr. "Națională", 1906; Negruzzi I., "Raport despre <<Două neamuri>>", "An. Acad. Rom." Tom XXIX, seria a II-a, Partea administrativă și dezbaterile, 1906 - 1907, p. 305; Duma I., "Două neamuri", "Luceafărul", VI, 2 - 3, 1 febr. 1907, p. 56; Ibrăileanu G., "Două neamuri", "Viața rom.", II, 6 iunie 1907; P.B., "C. Sandu: Selecțiunea metodică a cerealelor și bazele științifice ale selecțiunii", recenzie, "ibidem, I, 9, sept. 1907; Stere C., "Social - democratism sau poporanism?", ibidem, III, 8, 9, 10, 11, aug., sept., oct., nov., 1907 și II, 1, ian. 1908; Dragomirescu M., "Pe drumul Bărăganului" (recenzie), "Conv. critice", I, 22, 15 nov. 1907; Goga Oct., "Țăranul în literatură noastră", "Viața rom.", II, 12, dec. 1907; xxx, (notițe despre nuvelele lui C. Sandu - Aldea), "Conv. critice", I, 1907, p. 896 și II, 1908, p. 248; Lovinescu E., "Aeterna amant" (despre "Două neamuri"), ibidem, I, 1, 1 ian. 1908, p. 821, reprodus în vol. "Critice", vol. I, Buc., Socec, 1909, p. 230; Ibrăileanu G., "Pe drumul Bărăganului", în "Viața rom. III, 2, febr. 1908; p. 327 - 328; Iorga N., "Două cărți bune", "Neamul rom." III, 18, 10 febr. 1908, p. 273 - 274; Partenie, P., "Pe drumul Bărăganului", "Ramuri", Craiova, III, 5, 1 martie 1908, p. 79; Ibrăileanu G., "Țăranul în literatura română", "Viața rom.", II, 3, martie 1908; Densușianu, O., "Un gen literar rămas în urmă", "Vieța nouă", IV, 3, 15 martie 1908; xxx (Densușianu O.), "Notiță despre <<Pe drumul Bărăganului>>", ibidem, IV, 5, 15 apr. 1908, p. 102; G(orge) V(âlsan), "Pe drumul Bărăganului", recenzie, "Conv. lit.", anul XLIII, vol. I, nr. 5, mai 1908, p. 615; Tăslăoanu O., "Prozatorii noștri tineri", "Luceafărul", VII, 17, 27 iunie 1908; A., "Sfaturile unui plugar luminat", recenzie, "Conv. lit." XLII, 7 iulie 1908; Nicoară C.S., "Sfaturile unui plugar luminat", recenzie, "Junimea literară", Suceava", V, 7 - 8, iulie - aug. 1908; p. 167; "Neamul rom.", III, 105, 3 sept. 1908, p. 1667; Densușianu O., "Biblioteca *Minervei* (despre traducerile lui Sandu - Aldea din Leonid Andreev)", "Vieța nouă", IV, 14, 1 sept. 1908; Dumbravă, Gh., "Pe drumul Bărăganului", recenzie, "Viața lit. și art.", 10, 1908, p. 6; Lovinescu E., "Cu două săgeți la arc", "Conv. critice", ibidem, II, 21, 1 nov., 1908; Dragomirescu M., "Mișcarea literară în 1908",

ibidem, II, 23, 1 dec. 1908; Bianu I., "Raport la <<Pe drumul Bărăganului>>", "An. Acad. Rom." tom XXXI, 1908 – 1909, partea administrativă, p. 276; Sadoveanu – Evan, Izabela, "Impresii literare", Buc., Minerva, 1908; Ionescu – Sisești G., "Recenzie la <<Pierre Loti, Pescar de Islanda>>", "Ramuri", IV, 2, 15, ian., 1909; Nicanor & Co., "D-1 S. Mehedinți și poporanismul", "Viața rom.", IV, 5, mai 1909; Nicanor & Co., "D-1 D. Zamfirescu și poporanismul", ibidem; "Neamul rom." IV, 56, 27 mai 1909, p. 903; Benteoiu I. "Proza noastră contemporană", "Viața nouă", V, 9, 15 iunie 1909; xxx (Densușianu O.), "Un nechemat" (Sextil Pușcariu), ibidem, V, 16, 1 oct. 1909; Zamfirescu Duiliu, "Poporanismul în literatură", "Conv. lit." XLIII, 10, oct. 1909; Duma I., "În urma plugului", recenzie, "Luceafărul", VIII, 24, 4 noiembrie 1909; Damianovici C., "Literatura noastră și clasele sociale", "Viața nouă", V, 1909, p. 165; Bianu I., "Raport despre <<Pe drumul Bărăganului>>", "An. Acad. Rom.", tom XXXI, seria a II-a, partea administrativă și Dezbaterile, 1908 – 1909, p. 276; Ibrăileanu G., "Scriitori și curente", Iași, Red. "Viața rom.", 1909, p. 271; Caragiale I.L., "Poporanismul", "Luceafărul", IX, 1, 1 ian. 1910; Dobrogeanu Gherea C., "Poporanismul", ibidem; Lovinescu E., "Poporanismul", ibidem; Răduleacu-Motru C., "Poporanismul", ibidem; Scurtu I., "Către cetitori", "Sămănătorul", IX, 1, 1 ian. 1910; Simionescu Râmnicianu, Marin: "Poporanismul", ibidem, IX, 2, 16 ian. 1910; Teohari N. Em., "Atitudinea literară a d-lor N. Iorga și Ov. Densușianu", "Conv. critice", IV, 1, 25 ian. 1910; xxx, "Bibliografie critică. Pescar de Islanda, de Pierre Loti, tradus de Sandu – Aldea", ibidem; Ciocârlan Ion, "Poporanismul", "Luceafărul", IX, 3, 1 febr. 1910; Adam Ion, "Poporanismul în literatură", ibidem, IX, 4, 16 febr. 1910; Teodorian Caton, "Poporanismul", ibidem, IX, 4, 16 febr. 1910; Teohari N. Em., "D-1 D. Zamfirescu și poporanismul <<Vieții românești>>" "Conv. critice", IV, 2, 25 febr. 1910; Chendi, Ilarie, "Poporanismul", "Luceafărul", IX, 5, 1 martie 1910; Hodoș E., "Poporanismul", ibidem; Agârbiceanu I., "Poporanismul", ibidem, IX, 6, 16 martie 1910; Teohari N. Em., "Teoria și procedeele poporanismului literar", "Conv. critice", IV, 3, 25 martie 1910; Slavici Ion. "Poporanismul în artă", "Luceafărul", IX, 8, 16 apr. 1910; Dragomirescu M., "Poporanismul", ibidem, IV, 9, 1 mai 1910; IV, 10, 16 mai 1910; IV, 11 – 12, 16 iunie 1910; Șt.: Recenzii. C. Sandu – Aldea, <<Ape mari>> nuvele și schițe, Buc., Minerva, 1910", "Conv. lit.", XLIV,

vol. 2, nr. 3, mai 1910, p. 371 – 372; Iorga N., “Un nou volum de nuvele al d-lui Sandu – Aldea (“Ape mari)””, “Neamul rom. literar”, II, 22, 30 mai 1910, p. 337 – 338; xxx (Densușianu O.) “Notiță despre <<Ape mări>>”, “Viața nouă”, VI, 8, 1 iunie 1910, p. 158; Chendi Ilarie, “Ape mari>>”, recenzie, “Luceafărul”, IX, 13 – 14, 1 – 16 iulie 1910; Dragomirescu M., “Poporanismul”, “Conv. critice”, IV, 6, 25 iunie 1910; Tomescu D., “Despre <<Scrisori către plugari>>”, publicate în “Ramuri”, Craiova, V, 13 – 14, 1 – 15 iulie 1910, p. 363; Dragomirescu M., “Ape mari”, recenzie, “Conv. critice”, IV, 8, 25 aug. 1910; Dobrogeanu - Gherea C., “Neoioabăgia”, Buc., Socec. 1910; Tăslăoanu O., “Informații culturale și literare (1903 – 1910)”, Sibiu, Tip. Krafft, 1910; xxx, “Ape mari”, “Conv. critice”, IV, 1910, p. 498; Tomescu D.: “Anul literar 1910”, “Ramuri”, VI, 3 – 4, 16 ian., 1911; C.A.: “Recenzii. C. Sandu – Aldea, pe Mărgineanca, Buc., Minerva, 1912”, “Viața rom.”, vol. XXIX, anul VIII, nr. 5, 1913, p. 376 – 377; Nicanor P. & Co., “Poporanismul rusesc”, ibidem, VI, 9, sept., 1911; Pușcariu, Sextil, “Grupări și idei politice”, “Luceafărul”, XI, 1912, p. 21, 41, 71, 128; Popovici – Lupu, dr. N.G. “Un economist rural”, “Neamul rom.” VII, 110-111, 1 oct. 1912; C. A.: “Pe Mărgineanca”, recenzie, “Viața rom.”, VIII, 5, mai 1913; Iamandi, Adrian V., “Poporanismul literar al <<Vieții românești>>”, “Ramuri”, VIII, 1913, p. 275; Simionescu – Râmniceanu Marin, “Propilee artistice”, Buc., Inst. de arte grafice “Flacăra”, 1913; Iorga N., “Povestitorii de ieri și de astăzi”, în vol. “O luptă literară”, vol. I, 1914, p. 120; Iorga N., “Două cărți pentru români”, ibidem, p. 371; Mehedinți S., “Primăvara literară”, Buc., Ed. Alcalay, 1914; Făgetel G.S. “Pe drumul <<Semănătorului>>”, “Drum drept”, X, 1915, p. 210; Trivale Ion, “Cronice literare”, Buc., Socec. 1916; Iorga N., recenzie, în “Sămănătorul”, IV, 1915, p. 78; Al. Dem. M., “cazul C. Sandu – Aldea”, “Sburătorul”, I, 3, 3 mai 1919, p. 72; M. “Notiță”, “Ideea europeană”, I, 16, 1919; Sanielevici H., “Ce-a însemnat <<Curentul nou>> de la 1906”, în “Curentul nou”, (seria a II-a), I, 1, 1 febr. 1920; Sanielevici H., “Un proces literar și o judecată pârinitoare”, ibidem, I, 3, 15 febr. 1920; Sanielevici H., “Falimentul poporanismului”, ibidem, I, 4, 22 febr. 1920; Sanielevici H., “Poporanismul sau industrializarea?”, ibidem, I, 5, 29 febr. 1920; “Pârvescu Pompiliu”, “Sandu – Aldea C., Călugărenii”, Buc., Ed. Suru, 1920, în “Viața rom.”, XIII, 2, febr. 1921, p. 288 – 290; Sanielevici H., “Din istoria contemporană a Franței”, “Curentul nou”, I, 6, 7 martie, 1920; Sanielevici H.,

“Sufletul rural – medieval”, ibidem, I, 12, 18 apr. 1920; Sanielevici H., “Primele origini ale poporanismului”, ibidem, I, 13, 25 apr. 1920; Sanielevici H., “Poporanistii în partidul liberal”, ibidem, I, 14, 2 mai 1920; Pușcariu, Sextil, “Raport despre <<Călugăreni>>”, An. Acad. Rom., seria a II-a, tom XLI, partea administrativă și Dezbaterile, 1920 – 1921, p. 165; xxx, “Călugărenii”, (recenzie), “Viața rom.”, XVI, 2, febr. 1921, p. 288; Sanielevici H., “Poporanismul reacționar”, Buc., Socec, 1921; recenzie despre “Făpturi alese”, de Ernest Seton Thompson, trad. de C. Sandu – Aldea, Buc., Ed. “Cult. Naț.”, colecția “Biblioteca tinerimii”, în “Lamura”, V, 3 – 4, dec. 1923 – ian. 1924, p. 176; xxx, “C. Sandu – Aldea, despre semănături”, recenzii, ibidem, IV, 5, febr. 1923, p. 276 – 277; Adamescu Gheorghe, “Contribuțiune la bibliografia românească”, fascicola a II-a, Buc., Tip. Profesională Dim. C. Ionescu, 1923, p. 341 – 343; Teodorescu – Branîște T., “Oameni și cărți”, vol. I, Buc., Socec, 1923; Botez Octav, “Pe marginea cărților”, Iași, Ed. “Viața rom. 1924; Chendi Ilarie, “Schite din critica literară”, Buc., “Cult. Naț.”, 1924; xxx, “Cubăjuri agricole”, recenzie, “Câmpul Brăilei”, Brăila, I, 1, 15 martie 1925; Gheorghe Cardaș, “Pe Mărgineanca”, (recenzie), “Mișcarea literară”, II, 19, 21 martie 1925; Dobrogeanu – Gherea C., “Studii critice”, vol. III. IV, V, Buc., 1925; Dragomirescu M., “De la misticism la raționalism”, Buc., 1925; Filipescu C., “Sandu – Aldea și Ionescu Sisești”, (studiu critic), Ed. rev. “Pagini agrare și sociale”, Biblioteca P.A.S., Buc., 1925; Lovinescu E., “Critice”, I, (Istoria mișcării <<Semănătorului>>), Buc., Ed. Ancora, 1925; Lovinescu E., “Istoria civilizației române moderne”, vol. II, (Forțele reacționare), Buc., Ed. Ancora, 1925; Sanielevici H., “Cercetări critice și filozofice”, Buc., Ed. Cultura națională, 1925; xxx, “Omagiu Domnilor C. Sandu – Aldea și G. Ionescu – Sisești, membri corespondenți ai Academiei Române cu prilejul sărbătoririi lor pentru această înaltă distincțiune din partea revistei <<Pagini agrare și sociale>>”, Buc., Ed. rev. “Pag. Agr. și Soc.”, 1925, 80 p. cu portret și ilustrații; Cioculescu, Șerban: “Semănătorism și poporanism sub unghiul artistic”; Viața lit.” I, 16, 5 iunie 1926; Teodorescu – Branîște I., “Un nedreptățit – C. Sandu – Aldea”, “Adevărul”, XXXIX, 19 iunie 1926; Constantineascu Pompiliu, “Sandu – Aldea, <<În urma plugului>>”, “Viața lit.”, I, 20, 3 iulie 1926; Lovinescu E., “Istoria literaturii române contemporane”, vol. II (Evoluția criticii literare), Buc., Ed. Ancora, 1926; xxx, recenzie la vol. “Două neamuri”, ed.

a IV-a, în "Universul", 7 febr. 1927; xxx, Nicanor P et Co, "C. Sandu-Aldea", "Viața rom.", 3 martie 1927; (Intervenție în dezbaterile Camerei, pentru ajutorarea familiei lui C. Sandu - Aldea), "Dezbaterile Camerei Deputaților", ședința din 23 martie 1927; Carabella A.D., "C. Sandu - Aldea", "Universul", 24 martie 1927; Nae Ionescu: "C. Sandu-Aldea (necrolog)", "Cuvântul", 26 martie 1927; Lăzărescu Barbu, "C. Sandu - Aldea", "Universul", 25 martie 1927; Constantinescu Pompiliu, "C. Sandu - Aldea", "Viața lit." II, 43, 26 martie 1927; A.L., "C. Sandu - Aldea" (necrolog), "Adev. lit. și art.", VIII, 329, 27 martie 1927; xxx, (necrolog), "Univ.", 28 martie 1927; xxx, despre "Două neamuri" ed. a IV-a, recenzie, în "Univ.", 7 aprilie 1927; Nițescu C., "S-a stins un om", "Viața agricolă", XVIII, 8 - 9, 15 apr.-1 mai 1927; xxx, "Cuvântări omagiale la înmormântarea lui C. Sandu - Aldea, 23 martie 1927, V. Goldiș, M. Sadoveau, D. Busuioceanu, I. Bianu, N. Iorga, G. Ionescu - Sisești, Traian Săvulescu, G. Cipoianu, dr. Chirițescu - Arva, C. Ardeleanu, Cristodor Ghețu, I. Staicu", ibidem; Chițoiu D. G., "Constantin Sandu - Aldea" extrase din presă la moartea lui Sandu - Aldea, (din "Dimineata", "Viitorul", "Îndreptarea", "Aurora", "Glasul Bucovinei"), ibidem; xxx, "Omagiul Corpurilor legiuitoare adus lui C. Sandu - Aldea" (ședința Camerei din 23 martie 1927, ședința Senatului din 24 martie 1927), ibidem; Bădăuță, Al., "C. Sandu - Aldea", "Viața lit.", II, 46 - 50, 16 aprilie - 14 mai 1927; Morariu Alex. Leon - Lecca, "Contribuții biografice și istorico - literare despre C. Sandu - Aldea", "Făt - Frumos", Suceava, II, 3, mai - iunie 1927; Clopoțel Ion, "Notă la Sandu - Aldea", în "Antologia scriitorilor români de la 1821 încoace", vol. IV, Ed. Diecezană, Arad, 1927; Sanielevici H., "Studii critice", Buc., Ed. Casa Școalelor, 1927; Lovinescu E., "Istoria literaturii române contemporane", vol. IV (Evoluția prozei literare), Buc., Ed. Ancora, 1928; Adamescu Gheorghe, "Contribuțiuni la bibliografia românească", fascicola III-a Buc., Casa Școalelor, 1928, p. 282 - 283; Șerbănescu Tudor, "C. Sandu - Aldea", "Luceafărul lit. și art." Brăila, I, 10 - 12, apr. - mai 1930, p. 5; Ionescu Traian, "Ctitorii - C. Sandu - Aldea", "Univ. lit.", XLVI, 25, 15 iunie 1930; Ionescu Traian, "Note bio - bibliografice despre Sandu - Aldea", ibidem; Chițoiu D.G., "Agronomul C. Sandu - Aldea", conf. ținută la Radio în ziua de 23 martie 1927, tipărită, Buc., Tip, "Oltenia", 1931; Densușianu Ovid, "Literatura rom. modernă", vol. II, Buc., Ed. Universala - Alcalay, 1933; Gane I. M., "C. Sandu-Aldea. Viața și

opera", *Analele Brăilei*", V, 1, ian. 1933; Gheorghiu Ilie", "Constantin Sandu – Aldea. Un <<plugar luminat>>", "Pop, rom.", III, 7, 1 apr. 1934, p. 129 – 130; Dragomirescu M., "Istoria literaturii române în sec. XX (1900 – 1910)", Buc., Ed. Inst. de lit., 1934; Dragomirescu M. "Sămănătorism, poporanism, criticism", ibidem, 1934; Iorga N., "Istoria lit. românești contemporane", vol. II ("În căutarea fondului 1894 – 1934)", Buc., Ed. "Adevărul", 1934, p. 47, 115; Giuvelic Ștefan N., "Contribuții la bibliografia scriitorului C. Sandu – Aldea", *Analele Brăilei*", VII, 1, ian., 1935; Smîntânescu Dan, "Curente literare la începutul sec. XX (Sămănătorul)", "Tinerimea română", LIV, 1935, p. 94; Torouțiu I. E., "Junimism și semănătorism", "Făt – Frumos", Suceava, X, 1935, p. 201; Gane I. M., "C. Sandu – Aldea, verificador", "Foaia învățătorului", Brăila, IX, 1 – 2, ian – febr. 1936; Vioreanu Grig., "C. Sandu – Aldea, prozator", ibidem; Gane I.M., "C.Sandu – Aldea, poetul Bărăganului", conf. ținută la Teatrul Comunal din Brăila la 1 febr. 1936; xxx, "Din corespondența lui Sandu – Aldea", "Foaia învăț.", Brăila, IX, 6 iunie 1936; Predescu Lucian, "Istoria literaturii române", Buc., Ed. Socec, 1936; Voicu Șt., "Ideologia lui Stere", "Viața rom.", 1 – 3 ian – mart. 1937; Lovinescu E., "Istoria lit. rom. contemporane (1900 – 1937)", Buc., Ed. Socec, 1937; Nicolescu G.C., "Ideologia literară poporanistă. Contribuția lui Ibrăileanu", Buc., 1937; Marinescu G., "Nuvela în lit. rom.", teză de doctorat, Buc., 1938; Constantinescu Pompiliu, "Lit. rom. Sub Carol I", Buc., RFRPLA, IV, 5, mai 1939; Crainic Nichifor, "Puncte cardinale în haos", Buc., Ed. Cugetarea, Inst. de arte-grafice "Bucovina" 1940; Torouțiu I.E., "Studii și documente literare", vol. XI și XII, Buc., Inst. de arte grafice "Bucovina" 1940. Vrabie Gh.: "Gândirismul", Buc., Ed. Cugetarea, 1940; Călinescu G., "Istoria românilor de la origini până în prezent", Buc., R.F.R.P.L.A., 1941; Gane, M., C. Sandu-Aldea: "Viața și opera lui", Buc., Ed. Cartea rom., 1941, Bibl. "Cunoștințe folositoare", seria C. "Din lumea largă", nr. 120, 31 p.; Vianu Tudor, "Arta scriitorilor români", Buc., Ed. Contemporană, 1941; Angheliescu A., "O comemorare. 15 ani de la moartea scriitorului C. Sandu – Aldea", "Expresul", Brăila, XXXVII, seria a III-a, nr. 1287, 22 martie 1942; Gane I.M. "Rânduri pentru Sandu – Aldea", ibidem; Cioculescu Ș., Streinu VI., Vianu T., "Istoria literaturii române moderne", vol. I, Buc., Ed. Casa Școalelor, 1942; Murărașu D., "Istoria lit. rom.." ed. a III-a, Buc., Ed. Cartea rom., 1943; Popovici D., "Primele manifestări de teorie literară în

cultura română”, Studii literare, II, 1943, p. 1 – 25; Călinescu G., “Ist. lit. rom.”, Compendiu, ed. a II-a, Buc., Ed. Națională Mecu, 1946; Ciobanu Valeriu, Poporanismul, geneză, evoluție ideologică”, Buc., Ed. Bucovina”, I. E. Torouțiu, 1946; xxx, “C. Sandu – Aldea, 22 noiembrie 1874 – 21 martie 1927. Cuvântările ținute de Agripa Popescu, G. Ionescu – Sisești, D. Chițoiu și Ștefan Nicolae, cu prilejul împlinirii a 20 de ani de la moartea lui C. Sandu – Aldea, comemorată la Facultatea de Agronomie din București, în ziua de 27 martie 1947”, Buc., Tip. “Monit. Oficial”, 1947; Sadoveanu M., “Evocări”, Buc., ESPLA, 1954; G. Ionescu – Sisești, “Din trecutul științei agricole românești. I. Ionescu de la Brad, Vlad Cîrnu Munteanu, C. Sandu – Aldea, G. Munteanu – Murgoci”, în vol. “Pagini alese din operele înaintașilor în științe agricole”, Buc., Ed. Inst. agronomic “Nicolae Bălcescu”, 1955; G. Ionescu – Sisești, “C. Sandu – Aldea”, “An. Acad. R.P.R.”, vol. VIII, 1958; G. Ionescu-Sisești: “Agronomul C. Sandu-Aldea”, “Probl. agricole”, 9, 1958; Pantazi, R., “Din istoria luptei presei muncitorești din România împotriva ideologiei burgheze”, “Cercet. filoz.”, 4, 1959; Nicolescu G.C., “Semănătorismul”, “Viața rom.”, XII, 11 nov. 1959; Piru Al.; “Opera lui Ibrăileanu”, Buc., ESPLA, 1959; Sadoveanu M., “Anii de ucenicie”, în “Opere”, vol. XVI., Buc., ESPLA, 1959, p. 614 – 615; Zăciu Mircea, “Puncte de vedere în problema curentelor literare”, “Tribuna”, IV, 3, 21 ian. 1960; IV, 5, 4 febr. 1960; IV, 6, 12 febr. 1960; Săndulescu Al., “Dicuție despre semănătorism”, “Gaz. lit.”, 11, 10 martie 1960; nr. 12, 17 martie 1960; nr. 14, 31 martie 1960; Nicolescu G.C., “Noi precizări cu privire la semănătorism”, “Viața rom” XIII, 1 oct., 1960; Ornea Z., “Confruntări și delimitări cu privire la semănătorism și poporanism”, Iașul lit.”, XI, 10, oct. 1960; Iosipescu Silviu, “Probleme privind studierea marxistă a unor curente literare”, “Lupta de clasă”, seria a II-a, XI, 12, dec. 1960; Sadoveanu M., “Mărturisiri”, Buc., ESPLA, 1960; Ornea Z., “Caracterul reacționar și diversionist al semănătorismului”, “Cercet. filoz.”, VIII, 1, ian. 1961; Călinescu G., în “St. și cercet. de ist. lit. și folclor”, 3, 1961, p. 544 – 547; Enache Ion, “Contribuții la critica poporanismului”, Buc., Ed. Științifică, 1961; Micu D., “Poporanismul și <<Viața românească>>”, Buc., EPL, 1961; Dima Al., “Studii de istorie a teoriei literare românești”, Buc., EPL, 1962; Savin Bratu, “Lupta de idei în critica literară (1900 – 1916)”, “Viața rom.”, XVI, 6 – 7, iunie – iulie 1963; Vârgolici Teodor, “A existat o literatură semănătoristă?”, ibidem; Buican D., “Constantin Sandu

– Aldea (1874 – 1927). Înaintași ai școlii superioare românești”, “Rev. învăț. super.,” VI, 9, sept. 1964, p. 86 – 89; Micu Dumitru, “Literatura română la începutul secolului al XX-lea. 1900 – 1916. Publicații, grupări, curente”, Buc., 1964, EPL p. 80 – 81, 94 – 95; Roman Ion, “Șt. O Iosif”, Buc., EPL, 1964; Călinescu Matei: “Dificultăți terminologice”, “Gaz. lit.,” XII, 28 (691), 8 iulie 1965; Ivașcu, George, “Valorificarea moștenirii critice”, ibidem; Micu D., Symbolism, semănătorism,” ibidem; Micu D., “Istoria literaturii române”, vol. II (1900 – 1918). Buc., Ed. did. și ped., 1965, p. 89 – 90; Piru Al., “Național și universal”, “Gaz. lit.,” XII, 28 (691), 8 iulie 1965; Râpeanu V., “Vlahuță și epoca sa”, Buc., EPL, 1965; Săulescu N., “Oameni mari în slujba agriculturii”, Buc., Ed. tineretului, 1965, p. 63 – 70, col. “Știința învinge”; Simion Eugen, “Ce caracterizează faza actuală a istoriei literare?”, “Gaz. lit.” XII, 28 (691), 8 iulie 1965; Vârgolici Teodor, “Doi nuvelisti, Emil Gârleanu și I. A. Bassarabeanu”, Buc., EPL, 1965; “Mișcarea muncitorească din România 1893-1900”, Buc., Ed. Pol., 1965; p. 298, 300; xxx, “Scrisori către Ibrăileanu”, vol. I, Buc., EPL, 1966, p. 156, 157, 166, 234; Pintilie Petre, “Un povestitor romantic”, “Ateneu”, Bacău, IV, 12 dec. 1967, p. 13; Pușcariu Sextil, “Călare pe două veacuri”, Buc., EPL. 1968, p. 111; Chendi Ilarie, “Pagini de critică”, ediție îngrijită, studiu introductiv, note și bibliografie de Vasile Netea, Buc., EPL. 1969, p. 449 – 451; Pintilie Petre, “Studiu introductiv” (p. V – LXI) și “Bibliografie” (p. 521 – 530) la vol. “C. Sandu – Aldea, Pe drumul Bărăganului, Nuvele și schițe”, Buc., EPL, 1969, 552, p. +10 f. portr., ilustr. și facsimile; xxx, “Corespondență”, [(Șt. O. Iosif, Dimitrie Anghel, Natalia Negru, M. Sadoveanu, N. Iorga, C. Sandu – Aldea, Virgil Cioflec, Ilarie Chendi (...)] “Ediție îngrijită, Note și Cuvânt înainte de Horia Oprescu, Studii și documente), Buc., EPL, 1969, p. 72, 84, 109, 220, 233, 347, 378, 387, 388, 402, 405, 414, 416, 422, 424; Chițoiu D.G., “Constantin Sandu – Aldea. Viața și opera, Buc., Ed., Ceres, 1970, 192 p. cu ilustr., col. “Înaintași ai agriculturii românești”; Ciopraga Const. “Literatura română între 1900 și 1918”, Iași, Ed. Junimea, 1970, p. 65 – 66, 70 – 71, 508 – 514; Micu Dumitru, “Început de secol. 1900 – 1916. Curente și scriitori”, Buc., Ed. Minerva, 1970, p. 14, 60 – 61, 66, 68 – 69, 74, 82, 219, 365, 383 – 384, 569, 580, 592; xxx, “Scrisori către Artur Gorovei”, Buc., Ed. Minerva, 1970, p. 121, 320, 335; xxx, “Scrisori către G. Ibrăileanu”, vol. II, Buc., Ed. Minerva, 1971, p. 30, 31, 34, 35, 145, 146, 254, 339, 359; Ibrăileanu G., “Opere”, vol. II, ed. îngrijită, note și comentarii de Const. Ciopraga, Iași, Ed. Junimea, 1972, p. 263

– 277; Piru Al., “Varia. Precizii și controverse”, Buc., Ed. Eminescu, 1972, p. 235 – 237; Rotaru Ion, “O istorie a literaturii române”, vol. II, (de la 1900 până la cel de al doilea război mondial), Buc., Ed. Minerva, 1972, p. 65 – 67, 83, 356; Vianu Tudor, “Opere”, vol. II, Buc., Ed. Minerva, 1972, p. 300; xxx, “Scrisori către Ibrăileanu”, Buc. Ed. Minerva, 1973, vol. III, p. 25, 26, 239, 240, 252, 254, 255, 259, 264, 265, 310, 311, 313, 317, 319; Straje Mihail, “Dicționar de pseudonime (...)”, Buc., Ed. Minerva, 1973, p. 628 – 629; xxx, “Vasile Pârvan. Corespondență și acte”, Buc., Ed. Minerva, 1973, p. 21, 22, 333 – 335, 358, 359, 361, 362, 365, 373 – 377, 386, 388, 390, 391, 397; xxx, “Constantin Sandu – Aldea (1874 – 1927). 100 de ani de la nașterea scriitorului român”, în vol. “Aniversări culturale 1974”, vol. II, Buc., Tip. Bibliotecii Centrale de Stat, 1974, p. 301 – 318 (Lucrare întocmită de Evelin Fonea); xxx, “Scrisori către Ioan Bianu”, vol. I, Buc., Ed. Minerva, 1974, p. 375, 376; xxx, “Octavina Goga în corespondență”, Buc., Ed. Minerva, 1975, p. VII, 97, 153, 154, 177, 196, 197; xxx, “Scrisori către Ioan Bianu”, vol. III, Buc., Ed. Minerva, 1976, p. 456; Vladimir Streinu, “Pagini de critică literară”, vol. IV, Buc., Ed. Minerva, 1976, p. 348; G.T. Kirileanu, “Corepondență”, Buc., Ed. Minerva, 1977, p. 552; xxx, “Scrisori către Ioan Bianu”, vol. IV, Buc., Ed. Minerva, 1978, p. 245 – 246; xxx, “Scrisori către N. Iorga”, vol. II, (1902 – 1912), Documente literare, Buc., Ed. Minerva, 1979, p. 151, 152, 233, 263, 423 – 424, 618, 620; xxx, “Scrisori către Ovid Densușianu”, I, Buc., Ed. Minerva, 1979, p. 8; xxx, “Titu Maiorescu și prima generație de maiorescieni”, Buc., Ed. Minerva, 1978, p. 98, 682, 734; /foto/ în “Calendarul plugarilor pe 1928”, p. 133; /Necrolog/, în “Lumea ilustrată. Calendar pe anul 1928”, p. 172; Necrolog, în “Almanahul *Universul* pe anul 1928”, p. 172; N. Saulescu: “Viața și opera lui Constantin Sandu – Aldea”, în “Producția de vegetale, cereale și plante tehnice”, XXVII, 2, 1975, pp. 39 – 42; “Scrisori către Ioan Bianu”, vol. II, Buc., Ed. Minerva, 1975, p. 19; G. Gheorghită: “Sburătorul”, 1976, p. 131; Mihail Sadoveanu, Corespondența debutului 1894 – 1904”, Buc., Minerva, 1977, pp. 86, 154, 165, 175; Sextil Pușcariu; “Memorii”, Buc., Ed. Minerva, 1978, pp. 442, 495, 496, 526, 557, 776, 785 – 786; “Dicționar cronologic. Literatura română”, Buc., Ed. șt. și enciclop., 1979, pp. 184, 224, 237, 242, 247, 250, 252, 258, 261, 264, 268, 270, 326 – 327; Z. Ornea; “Tradiționalism și modernitate în deceniul al treilea”, Buc., Ed. Eminescu, 1970, pp. 103, 105, 490; E. Lovinescu: “Scrisori și documente”, Buc., Ed. Minerva, 1981, pp. 97, 98; Ion Bulei: “Atunci

când veacul se năștea”, Buc., Ed. Minerva, 1990, pp. 173, 178, 194.

Note

1) devenită “Școală superioară de agricultură” (1883), “Școală centrală de agricultură și silvicultură” (1886), “Școală centrală de agricultură” (1893), “Școală superioară de agricultură” (1899).

2) “Semănătorul”, anul III, nr. 48.

3) ”Scrisori către Ion Bianu”, Buc., Minerva, 1978, vol. IV, p. 245.

4) ibidem, p. 245 – 246

SAVA – GOIU, GHEORGHE N.

S-a născut la 1/14 iulie 1875 în orașul Vaslui. Urmează cursurile școlii primare în orașul natal, apoi, urmează cursurile *Liceului "Național"* din Iași, pe care le absolvă în 1894, având colegi de clasă pe viitorul profesor universitar Neculai Costăchescu și pe viitorul medic, politicianul N. Gh. Lupu.

Urmează, în continuare, cursurile *Facultății de medicină* din București.

Intră în medicina militară, devenind, la 1 iulie 1901, medic locotenent, fiind înaintat repede la gradul de căpitan și de maior (10 mai 1909), iar peste cinci ani a fost înaintat la gradul de locotenent – colonel (1 aprilie 1914).

După primul război mondial a fost înaintat la gradul de general – medic. În această calitate a condus Servicul sanitar al Corpului IV de armată de la Iași și a avut delegație de inspector – general, sanitar militar, pentru bolile de ochi, asupra întregii armatei române.

La 1 aprilie 1928 și-a dat demisia din armată.

Făcuse studii de specializare în oftalmologie, la Paris, fiind declarat membru al "Societății franceze de oftalmologie" din Paris.

La Iași și-a luat titlul de docent în oftamologie, la Facultatea de medicină.

În revistele franceze de specialitate și-a publicat numeroase lucrări în specialitatea sa, oftamologia.

A încetat din viață, la Iași, în aprilie 1940.

BIBLIOGRAFIE

- 1."Asupra tratamentului keratitei interstițiale prin salvarsan și mercur", București, 1912.
- 2."Simulația vederii și mijloacele de diagnostic", Iași, 1913.
- 3."Expunere de titluri și lucrări", 1915.
- 4."Două cazuri de conjunctivită blenoragică primitivă", București: f.a.

BIBLIOGRAFIE DE REFERINȚĂ

Predescu, Lucian: "Enciclopedia *Cugetarea*", Buc., Ed. Cugetarea, 1940, p. 762.

SILVESTRU, VALENTIN

S-a născut în Vaslui, la 20 octombrie 1924.

Copilăria, școala primară și adolescența și le-a petrecut în comuna Scânteia, care aparținea cândva de județul Vaslui, aparținând azi, județului Iași.

După ce absolvă *Liceul Național* din Iași (1942), urmează cursurile *Facultății de litere și filozofie* a Universității din București, având magistri pe Tudor Vianu (la Estetică) și pe George Călinescu (la Istoria literaturii române). Licențiat în 1948.

Debutează, ca autor satiric, în 1940, cu epigrame, în revista lui Tudor Mușatescu, "Mitică"

Debutează în calitate de critic teatral, în 1943, cu un medalion Ibsen, în pagina a doua a ziarului *Ecoul*, condus de Miron Radu Paraschivescu.

Ca dramaturg, debutează cu comedia în trei acte, *Cearta* (1949), jucată în trei teatre, piesă rămasă în manuscris.

Devine conferențiar universitar și apoi profesorul celei dintâi catedre de teatrologie și filmologie, la *Institutul de artă teatrală și cinematografică* <<Ion Luca Caragiale>>, din București, la care a funcționat până în 1956.

A fost redactor al ziarelor și revistelor "Victoria", "România liberă", "Rampa", "Flacăra" și Probleme de cinematografie"

În 1954 a intrat ca șef de secție la revista *Contemporanul* (la care a funcționat până în 1969), de unde trece, ca șef al secției de artă, la revista *România literară*.

A fost președintele "Cenaclului umoriștilor" al Asociației scriitorilor din București.

De la ediția a II-a până la a VI-a ale *Festivalului Național al Umorelui* <<Constantin Tănase>>, de la Vaslui, a fost președintele juriului.

Legat de orașul Vaslui, a participat adesea la manifestările culturale desfășurate în acel oraș sau în județul Vaslui.

Prozator, dramaturg, eseist, ziarist și critic teatral, Valentin Silvestru a cunoscut un mare succes de librărie, precum și în numeroasele și variatele emisiuni ale Radiodifuziunii și Televiziunii Române.

Piese sale pentru păpuși au fost reprezentate în 18 teatre românești și în altele din străinătate (Uniunea Sovietică, Belgia, Polonia, Franța, Spania, Turcia, Statele Unite ale Americii,

Norvegia, Danemarca, India, Elveția, Iugoslavia, Siria, Iordania, Liban, Pakistan).

Pentru valoroasa sa activitate de critic teatral, în 1978 a primit premiul A.T.M., iar în 1981 i s-a decernat *Premiul Uniunii Scriitorilor* pentru volumul *Elemente de caragiologie* (Editura Eminescu).

Valentin Silvestru a fost membru al *Asociației internaționale a criticilor de teatru*, în care a fost ales în câteva rânduri în organismul de conducere. Șeful secției dramaturgie a *Uniunii Scriitorilor*, Președintele *Asociației Umoriștilor din România*, "Fundatia Teatru XXI".

A colaborat la numeroase periodice românești și străine, dintre care amintim "Astra" (Brașov), "Ateneu" (Bacău), "Contemporanul", "Cronica" (Iași), "Divalgo" (Praga), "Familia" (Oradea), "Flacăra", "Gazeta literară", "Les lettres françaises" (Paris). "Lumea", "Rampa", "Ramuri" (Craiova), "România literară", "Sonntag" (Berlin R.D.G.), "Teatr" (Moscova), "Teatr" (Varșovia), "Théâtre dans le monde" (Bruxelles), "Teatrul", "Tribuna" (Cluj – Napoca), "Viața românească" etc.

A încetat din viață, într-un accident rutier din București, la 16 noiembrie 1996.

BIBLIOGRAFIE

A. Volume, scenarii de filme, piese radiofonice

- 1."Luminătorii satului", nuvelă satirică, București, "Contemp.", 1947.
- 2."Cearta", comedie în trei acte, 1949, în manuscris.
- 3."Trenul regal", nuvelă, EPL, 1949, Col. "Cartea poporului".
- 4."Într-o noapte înstelată", nuvelă, Buc., Ed. Tineretului, 1951.
- 5."Bordeiul de la Poarta Albă", schițe, ibidem, 1962.
- 6."O femeie aprigă", schițe umoristice, București, ESPLA, 1954.
- 7."Jurnalul cu file violete", schițe umoristice", ibidem, 1955.
- 8."Din fotoliul spectatorului", note de călătorie prin teatrele sovietice, București, Editura "Cartea Rusă", 1956.
- 9."Orele străzii", comedie radiofonică, 1957.
- 10."Teatrul Național I.L.Caragiale la Paris", București, Editura Teatrului Național, 1957.
- 11."Căsuțe ascunse", scenariu pentru film de desene animate, 1961.

12. "Necazurile lui Șurubel", comedie pentru păpuși, Buc., EPL, 1961, Col. "Teatru de păpuși"
13. "Ziua unei artiste" (Lucia Sturdza – Bulandra), scenariu pentru filmul de lung metraj, cu același titlu, 1961.
14. "Întoarcerea zânei minunilor pe pământ", comedie pentru păpuși, București, Editura Tineretului, 1962.
15. "Suferințele Haralambinei", comedie pentru păpuși, Buc., EPL, 1964, Col. "Teatru pentru păpuși".
16. "Cele trei neveste ale Don Cristobal", comedie în două acte pentru scena păpușilor (pe motive din opera lui Lorca), 1965.
17. "Cum au intrat fluierul și cobza la Școala de muzică", piesă pentru păpuși, 1965.
18. "Glastra cu sfecle", schițe vesele, Buc., EPL. 1965.
19. "Contemporanietatea și teatrul", în vol. "Studii despre teatrul românesc", Buc., Ed. Meridiane", 1966.
- 19.a) "Personajul în teatru", Buc., Ed. Meridiane, 1966.
20. "File de cronică. Jurnal de călătorie în China", în vol. "Ansamblul de cântece și dansuri al Armatei, la două decenii de activitate", Buc., Ed. Militară, 1967.
21. "Jules Cazaban", monografie, Buc., Ed. Meridiane", 1968.
22. "Prezența teatrului", studii critice, ibidem, 1968 (în colab.).
23. "Teatrul de păpuși în România", ibidem, 1968 (în colab.).
24. "Tufă de venetia", schițe vesele, Buc., Ed. Emineascu", 1971.
25. "1.000 de ore în Spania", Buc., Ed. Albatros, 1972.
26. "Spectacole în cerneală", studii teatrale, Buc., Ed. Meridiane, 1972, 240 p.
27. "De ce râdeau gepizii...", schițe umoristice, Buc., Ed. Eminescu, 1973.
28. "Când plouă, taci și ascultă", schițe umoristice", Buc., Ed. Albatros, 1974, 244 p.
29. "Caligrafii pe cortină", glose critice, Buc., Ed. Eminescu, 1974.
30. "Hagi Tudose, de la nuvelă la piesă", studiu în vol. "Hagi Tudose" de Delavrancea, postfață și bibliografie de ..., Buc., Ed. Minerva, 1974, Col. Arcade.
31. "Evoluția conceptelor teatrale", studiu în vol. "Teatrul românesc contemporan 1944 – 1974", Buc., Ed. "Meridiane", 1975 (Premiul Academiei R.S.R.).
32. "Arta conversației", comedie pentru televiziune, 1975.
33. "Tufă de venetia", comedie caleidoscopică de lung metraj,

Casa de film nr. 5, București, 1975.

34. "Hercule în căutarea merelor de aur", piesă în două acte pentru păpuși, 1975.

35. "Die Hämel (Cămila), antologie de piese scurte românești, Henschel – Verlag, Berlin, R.D.G., 1976.

36. "Zâna castraveților", schițe umoristice, Buc., Ed. Albatros, 1976, 319 p.

37. "Clio și Melpomena", studii teatrolgice, Buc., Ed. Eminescu, 1977.

38. "Arta îmbrobodirii", schițe satirice, Buc., Ed. Cartea rom., 1981.

39. "Antologia piesei românești într-un act", 4 volume, Cluj – Napoca, Ed. Dacia, 1979 – 1982.

40. "Elemente de caragialeologie", Buc., Ed. Eminescu, 1981.

41. "Ora 19.30", studii asupra teatrului românesc din deceniul opt al secolului 20, Buc., Ed. Meridiane, 1983, 496 p.

42. "Un deceniu teatral". Studii de critică și istorie. Ed. Eminescu, 1984, Colecția "Thalia", 282 p.

43. "Umorul în literatură și artă", Glose istorice și teoretice, Ed. Meridiane, 1988, 336 p.

44. "Ce mai faci?" Proză umoristică, Ed. Albatros, 1988.

45. "Birlic – o viață trăită pe scenă (monografie). Casa de presă și editură "Rampa și ecranul", 1991, 132 p.

46. "Un bou pe calea ferată", piesă umoristică, Ed. Canova", Iași, 1922, 150 p.

47. "Jurnalul de drum al unui critic teatral" (1944 – 1984), vol. I, Buc., Ed. Meridiane, 1992.

48. "Praf și pulbere. Povestiri vesele și îngândurate", Buc., Albatros, 240 p.

În afara acestor lucrări lucrări, Valentin Silvestru a făcut traduceri de teatru din Lope de Rueda, Lope de Vega, Miguel Cervantes, Hans Sachs, Prosper Mérimée, Anatole France, Frederico Garcia Lorca, Osvaldo Draquín (Argentina), Emilio Carbaliedo (Mexic), Theodora Efua Sutherland (Ghana), Aimée Césaire (Martinica), Jean Boénga (Zair), Antonio Aruffet (Cuba), Oduvaldo Viana (Brazilia), Antonio Larreta (Uruguay), unii dintre acești autori fiind prezenți, astfel, pentru prima oară în limba română, pe scenă, la radio sau la televiziune.

Ediții, prefațe, almanahuri

1. Romulus Guga, "Evul mediu întâmplător", Seria "Teatru comentat" Ediție îngrijită de Voica Foișoreanu – Guga. Studiu – prefață: "O viziune dramatică, îngândurată și sarcastică a lumii de azi și o previziune asupra celei ce n-ar trebui să fie mâine" de Valentin Silvestru, Buc., Ed. Eminescu, 1984.

2. "Praza satirică română contemporană" Antologie. Selecția, Anatol Ghermanschi. Prefața, Valentin Silvestru (Prefața și predos , cu câteva considerații răsologice laterale, iar parte din ele, unilaterale") Ed. Astra, 1982.

3. "Se căsătoresc dovlecii" Antologie de proză satirică. Selecția, Anatol Ghermanschi. Prefață, Valentin Silvestru ("Scrisoare către eroul necunoscut, cititorul acestei cărți"), Ed. Astra, 1984.

4. "D.R. Popescu, "Teatrul" Seria "Teatrul comentat", Ediția îngrijită de Valentin Silvestru, care a selecționat piesele, a scris prefețele , a convorbit cu autorul (în "Prefață"), a ales referirile critice la fiecare lucrare, opiniile generale despre teatru ale dramaturgului, precum și ale altora despre el, a întocmit Biobibliografia:, vol. I, Buc., Ed. Eminescu, 1985; vol. II, ibidem, 1987.

5. Mircea Radu Iacoban , "Noaptea" (teatru), Seria "Teatru comentat" Prefață de Valentin Silvestru ("Scrisoare către autor"), Buc., Ed. Eminescu, 1986.

6. "Cărămida cu mâner" Proză satirică (Antologie), Selecția și notele , Viorica Mircea. Prefața, Valentin Silvestru ("Scrisoare întredeschisă, către cititorul eventual"), Ed. Astra, 1986.

7. "Thalia", Almanah de dramaturgie și artă teatrală, editat de revista "România literară", Coordonator, Valentin Silvestru , 1988.

B. Articole în periodice

1. "Cronica literară. Victor Tulbure, Vioara roșie, poeme, Buc., Ed. de Stat", în "Contemp." 100, 27 aug. 1948, p. 5.

2. "Despre artă, politică și mitocănie", ibidem, 21 (398), 21 mai 1954, p. 6.

3. "În zori, în Piața Republicii" (carnet de reporter), ibidem, 22 (399), 28 mai 1954, p. 1.

4. "Proiect pentru un calendar cinematografic românesc", ibidem, 34 (411), 20 aug. 1954, p.2.

5. "Împotriva turneelor care degradează arta", ibidem, 37 (414), 10 sept. 1954, p. 4.

6. "Filozofia disperării", ibidem, 38 (415), 17 sept. 1954, p. 6.

- 7."Abuzuri de putere sub pretexte culturale", *ibidem*, 40 (417), 1 oct. 1954, p. 2.
- 8."Partidul mieilor"/ Partidul democrat – creștin al lui Adenauer, *ibidem*, 42 (419), 15 oct. 1954, p. 6.
- 9."Pe marginea spectacolului *Barbierul din Sevilla* la Teatrul de Operă și Balet", *ibidem*, 6 (436), 11 febr. 1955, p. 4.
- 10."Teatre și spectacole. Însemnări dintr-o călătorie prin câteva regiuni ale țării", *ibidem*, 9(439), 4 martie 1955, p. 4.
- 11."Despre unele lipsuri în activitatea instituțiilor de artă din Capitală (Probleme actuale ale învățământului public)", *ibidem*, 10 (440), 11 martie 1955, p. 5.
- 12."O mărturie cinematografică despre un act banditesc", *ibidem*, 16 (446), aprilie 1955, p. 6.
- 13."Despre scenariile regizorale ale filmelor artistice românești", *ibidem*, 26 (456), 1 iulie 1955, p. 1, 4.
- 14."O artă optimistă și originală. Expoziția Afișul în R.P. Polonă", "Scânteia", 18 iul 1955, p. 2.
- 15."Răspuns la o întrebare a lui Vasile Alecsandri. 65 de ani de la moartea scriitorului", "Contemp.", 26 aug. 1955, p. 3; nr. 34 (464), p. 4.
- 16."De la scenariu la film", în "Probleme de cinematografie", 9, 1955, p. 15 – 25.
- 17."Despre repertoriul *Ansamblului de Estradă*", "Contemp.", 38 (468), 23 sept. 1955, p. 4.
- 18."Pagini de block – notes dintr-o călătorie în U.R.S.S."/ despre teatrul sovietic și oamenii care-l slujesc/, "Teatrul" 1, 1956, p. 67 – 74.
- 19."Regizorul și actorul la Teatrul Mic"/ din Moldova/, "Contemp.", 20 ian. 1956, p. 4, nr. 3 (485).
- 20."Convorbire cu oamenii de artă sovietici. Consiliul artistic, conștiința creatoare a teatrului", *ibidem*, 4 (486), 27 ian. 1956, p. 2.
- 21."Actori tineri pe scenele sovietice", "Sc. Tin.", 28 ian. 1956, p. 2.
- 22."În laboratorul de vrăji moderne de la Teatrul de Artă"/ din Moscova/. "Contemp.", 10 febr. 1956, p. 2.
- 23."Tata, mama, bona... și eu. Film francez", "Rom. lib.", 11 febr. 1956, p. 2.
- 24."Tema revoluției în spectacolul teatral sovietic", "Scânteia", 11 febr. 1956, p. 3.

25. "Trei documente valoroase", "Rom. lib.", 24 febr. 1956, p. 2.
26. "Cu fața la viață"/ legătura artistului cu viața – problemă capitală a creației artistice și literare/, "Contemp." 9 (491), 2 mart. 1956, p. 1, 4.
27. "Itinerar prin regiunea Baia Mare", ibidem, 13(495), 30 martie 1956, p. 1, 2.
28. "Nufărul roșu. Film românesc", "Rom. lib.", 5 apr. 1956, p. 2.
29. "Creația populară în film"/ *Ciocârlia*, film românesc/, ibidem, 12 apr. 1956, p. 2.
30. "O comedie bufă"/filmul "*Ilie în luna de miere*" , ibidem, p. 2.
31. "Educația tinerilor critici de teatru și film. Însemnări dintr-o călătorie în U.R.S.S.", "Sc. Tin.", 17 apr. 1956, p. 2.
32. "Viața sufletească a eroului pe scenă", "Contemp.", 16 (498), 20 apr. 1956, p. 2.
33. "Istoria și parodia ei în filmul italian", "Rom. lib.", 25 apr. 1956, p. 2.
34. "Sărbătoarea teatrului românesc", "Contemp." 4 mai 1956, p. 2.
35. "Varietatea comicalului în filmul *A 12 – a noapte*", "Rom. lib.", 9 mai 1956, p. 2.
36. "Adevăruri despre America"/ *Sarea pământului*, film american, ibidem, 12 mai 1956, p. 2.
37. "Repertoriu german. Convorbire cu Johannes Wieke și Alexander Reuter, directorii teatrelor din Meiningen și Görlitz (R.D.Germană)", "Contemp.", 22 (504), 1 iun. 1956, p. 6.
38. "Arta spectacolului în decadă", ibidem, 24 (506), 15 iun. 1956, p. 6.
39. "Doar înainte cu o zi..."/ impresii despre Ioachim Botez/, "Inf. Buc.", 15 iun. 1956, p. 2.
40. "Orientarea actuală a comediei cinematografice", "Contemp." 25 (507), 22 iun. 1956, p. 6.
41. "Triumful artei românești. Parisul aplaudă", ibidem, 26 (508), 29 iun. 1956, p. 8.
42. "Spectacole și actori. Paris, iunie 1956", ibidem, 29 (511), 20 iul. 1956, p. 2.
43. "Paris, iunie 1956. Confruntări pe scena Festivalului internațional", ibidem, 30 (512), 27 iul 1956, p. 2.

44. "Paris, iunie 1956. Prin sălile de cinematograf", ibidem, 31 (513), 3 aug. 1956, p. 4.
45. "Revista revistelor", / *Teatrul*, organ al Ministerului Culturii și al Uniunii Scriitorilor din R.P.R./, ibidem, 28 sept. 1956, p. 4.
46. "Teatrul în Spania de azi", "Gaz. lit.", III, 43 (137), 25 oct. 1956, p. 6.
47. "Clubul împușcaților pe scena clujeană", "Contemp.", 43 (525), 26 oct. 1956, p. 2.
48. "Mihail Sebastian. *Steaua fără nume*, Teatrul Național", ibidem, 44 (526), 2 nov. 1956, p.2.
49. "Alexandr Stein, *O chestiune personală*, Teatrul din Timișoara", ibidem, p. 2.
50. "Cercetări de istoria teatrului"/ monografia Teatrului Național din București/, ibidem, 48 (530), 30 nov. 1956, p. 4.
51. "Criteriul alegerii piesei", ibidem, 49 (531), 7 dec. 1956, p. 2.
52. "Interviul nostru. Cu parlamentarii chinezi despre artă și artiști", ibidem, 52 (534), 28 dec. 1956, p. 6.
53. "Zi festivă la Târgu – Mureș", ibidem, 3 (537), 18 ian. 1957, p. 2.
54. "Cinema. *Moara cu noroc*", ibidem, 5 (539), 1 febr. 1957, p. 2.
55. "Cinema. *Sinhoe Moca. Podhale în flăcări. Mi-e sete*", ibidem, 6 (540), 8 febr. 1957, p. 2.
56. "În urma vieții", ibidem, 9 (543), 1 mart. 1957, p. 1, 4.
57. "Marginalii. De la Bârlad, pe itinerarii curioase. Doina Argeșului la Vaslui. Teatru la Huși", ibidem, 12 (546), 22 mart. 1957, p. 2.
58. "Son Altesse – adresantul necunoscut. Scrisoare deschisă unui vameș spaniol", "Gaz. lit.", IV, 19 (165), 9 mai 1957, p. 6.
59. "Miles gloriosus", "Contemp.", 20 (554), 17 mai 1957, p. 1, 3.
60. "Omul unei *Scurte istorii*", ibidem, 21 (555), 24 mai 1957, p. 5.
61. "La Sinaia...", ibidem, 23 (557), 7 iunie 1957, p. 4.
62. "Cu Daquin pe teme controversate", ibidem, 24 (558), 14 iunie 1957, p. 5.
63. "Aspecte negative în arta amatoare", ibidem, 25 (559), 21 iunie 1957, p. 2.
64. "Aria culturală a teatrului", ibidem, 26 (560), 28 iun. 1957, p. 4.
65. "Cu ce ne prezentăm", ibidem, 28 (562), 12 aug. 1957, p. 4.

66."Opereta *Vis de fericire*" / de C. Cîrjaș și George Mihalache/, "Muzica", VII, 12, dec. 1957, p. 3 – 16; și în "Contemp.", 1 (587), 10 ian. 1957, p. 4.

67."Revista revistelor. *Teatrul*" (nr. 1), "Contemp.", 3 (589), 24 ian. 1958, p. 4.

68."Teatru și modă", ibidem, 6 (592), 14 febr. 1958, p. 4.

69."Lumini și umbre în activitatea culturală", ibidem, 8(594), 28 febr. 1958, p. 1, 4 – 5, (în colab.).

70."Actori fără premieră", ibidem, 10 (596), 14 mart. 1958, p. 4.

71."Viziune contemporană" / piesa "Despot Vodă, de Vasile Alecsandri, la Teatrul Național din Iași/, ibidem, 12 (598), 28 mart. 1958, p. 4.

72."Viziune contemporană" /, piesa "Viforul" de Delavrancea, la Teatrul Național din Cluj', ibidem, p. 4.

73."Festivalul internațional al păpușilor... din fotoliul spectatorului", ibidem, 20 (606), 23 mai 1958, p. 4; 21(607), 30 mai 1958, p. 5.

74."Formele comicalului", în "Teatru", 4 apr. 1958, p. 8 – 15.

75."Revista revistelor. Scena și ecranul", ibidem, 15 (601), 18 apr. 1958, p. 2.

76."Problematika actuală în învățământ și cultură", ibidem, 16 (602), 25 apr. 1958, p. 1, 2.

77."Un mic teatru mare", ibidem, 22 (608), 6 iun. 1958, p. 4.

78."Teatrul și piesa originală", ibidem, 23 (609), 13 iun. 1958, p. 1, 2.

79."Îndrăzneala tinereții pe scenă", ibidem, 24 (610), 20 iunie 1958, p. 4.

80."Noile documentare românești" / "Atomul în slujba omului", "Prietenii vieții", "Fabrica de confecții Gheorghe Gheorghiu - Dej", și "Cronică hunedoreană" / "Rom. lib.", XVI, 4324, 4 sept. 1958, p. 2.

81."Teatrele își redeschid porțile", "Contemp.", 36 (622), 12 sept. 1958, p. 4.

82."Permanența actualității", ibidem, 37 (623), 19 sept. 1958, p. 5.

83."Idea piesei și stilul spectacolului", ibidem, 38 (624), 26 sept. 1958, p. 4.

84."Un nou an universitar/.../. La Iași", ibidem, 39 (625), 3 oct. 1958, p. 2.

85. "Turneul timișorean", ibidem, 40 (626), 10 oct. 1958, p. 4.
86. "Festivalul teatrelor dramatice", partea I, ibidem, 41 (627), 17 oct. 1958, p. 4; partea a II-a, ibidem, 42 (628), 24 oct. 1958, p. 4.
87. "Coordonate ale interpretării realist – socialiste", / Arta actorului român contemporan/, "Teatrul", III, 10 – 11, oct. – nov. 1958, p. 57 – 62.
88. "Teatrul secuiesc la Budapesta", ibidem, 47(633), 28 nov. 1958, p. 4.
89. "O săptămână de succese. Turneul Teatrului Secuiesc de Stat din Târgu Mureș în R.P.Ungară", ibidem, 48(634), 5 dec. 1958, p. 5.
90. "Dincolo de brazi", film românesc, ibidem, 48 (634), 5 dec. 1958, p. 5.
91. "Strălucit sfârșit de itinerar. Turneul Teatrului Secuiesc din Târgu Mureș în R.P. Ungară, ibidem, 49 (635), 12 dec. 1958, p. 4.
92. [Turneul Teatrului secuiesc din Târgu Mureș în R.P.Ungară]. "Succesul în lumina opiniei publice teatrale maghiare", "Teatrul", III, 12 dec. 1958, p. 30 – 37.
93. "Cronica filmului. *Talent fără idei*", "Contemp.", 6 (644), 13 febr. 1958, p. 5.
94. "Cronica filmului. *Prima zi, Razia*", ibidem, 7(645), 20 febr. 1959, p. 5.
95. "Cronica filmului. *Viața nu iartă*", ibidem, 8(646), 27 febr. 1959, p. 4.
96. "Filmul în sat", ibidem,, 10 (648), 13 mart. 1959, p. 5.
97. "Cronica filmului. *De doi bani speranță. Visul spulberat*", ibidem, 11 (649), 20 mart. 1959, p. 4.
98. "Cronica filmului. *Nauris*", ibidem, 13 (651), 3 apr. 1959, p. 5.
99. "Între noi părinții. Film italian", ibidem, 15 (653), 17 apr. 1959, p. 5.
100. "Bârlad în anul XV", ibidem, 20 (658), 22 mai 1959, p. 2, (în colab.)
101. "Filmele săptămânii", ibidem, p. 3.
102. "Cronica filmului. *Frunze roșii*", ibidem, 23 (661), 12 iun. 1959, p. 4.
103. "Spectatorul râde și aplaudă", ibidem, 25(663), 26 iun. 1959, p. 4.
104. "Filmele săptămânii", ibidem, 26(664), 3 iul. 1959, p. 5

(“Mexicanerii”).

105. “Filmele săptămânii”, ibidem, 27 (665), 10 iul. 1959, p. 4.

106. “De la cupletistul Sandy – Huși. la artistul emerit Al. Giugaru. Într-o convorbire cu amândoi”, “Teatrul”, IV, 8, aug. 1959, p. 56 – 61.

107. “În lupta pentru măiestrie. *Dacă vei fi întrebat* (Teatrul Municipal)”, “Contemp.”, 34(672), 28 aug. 1959, p. 4.

108. “Comorile artei populare. Finala celui de al V-lea concurs”, ibidem, 34(672), 28 aug. 1959, p. 6.

109. “Însemnări dintr-o vizită la câteva teatre din țară. Teatre și spectacole”, ibidem, 36(676), 11 sept. 1959, p. 4 – 5.

110. “Jubileu N.A.T.O., o sărbătoare a zeiței Discordia”, Probl. Internaț.”, 10 oct. 1959, p. 64 – 69.

111. “De ce a avut macul supărare într-o vară?”, Îndrum. Cult.” XII, 11, nov. 1959, p. 44 – 48.

112. “O mistificare cinematografică. *Fata cu ulciorul*”, Contemp.”, 46 (684), 20 nov. 1959, p. 5.

113. “Spectacolele săptămânii. *Cale lungă* (Teatrul din Orașul Stalin)”, ibidem, 48, (686), 4 dec. 1959, p. 4.

114. “Spectacolele săptămânii. *Tizoc*”, ibidem, 46(684), 20 nov. 1959, p. 5.

115. “Sensul artei amatoare”, “Teatrul”, V, 1, ian. 1960, p. 84 – 85.

116. “Cum se face selecția pieselor clasice”, “Contemp.”, 5 (694), 29 ian. 1960, p. 4.

117. “Al. T.: “Carnet”/ *Necazurile lui Șurubel* – de Valentin Silvestru – la Teatrul de păpuși Iași/, “Iașul lit.”, XI, 2 febr. 1960, p. 92 – 93.

118. “Spectacolele săptămânii. *105% albi*”, “Contemp.”, 6 (695), 5 febr. 1960, p. 5.

119. “*Secretul cifrului*. Film românesc”, ibidem, 7 (696), 12 febr. 1960, p. 5.

120. “*Băieții noștri*. Film românesc”/ În loc de cronică cinematografică/, ibidem, 18 (707), 29 apr. 1960, p. 5.

121. “Spectacol Maiakovski. Teatrul Tineretului”, ibidem, 10 (699), 4 mart. 1960, p. 4.

122. “*Telegrame*, film românesc”, ibidem, 12 (701), 18 mart. 1960, p. 4.

123. “Microfoileton”, ibidem, 16 (705), 15 apr. 1960, p. 2.

124. “Spectacolele săptămânii. *Moș Teacă* (Premieră pe țară la

Teatrul din Pitești”, ibidem, p. 4.

125.”Revista revistelor. *Teatrul* (nr. 5) în contemporanietate”, ibidem, 23 (712), 3 iun. 1960, p. 4.

126.”Tema eliberării în filmul românesc”, ibidem, 25 (714), 17 iun. 1960, p. 5.

127.”Istoria teatrului românesc”, ibidem, 28 (717), 8 iul. 1960, p. 4.

128.”Spectacolele săptămânii. Trei filme scurte. *Melodii de pe Neva; Ce s-ar întâmpla dacă...; Într-o dimineată după ploaie*”, ibidem, p. 4.

129.”Stagiunea teatrală 1959 – 1960. Din perspectiva repertoriului”, ibidem, 31(720), 29 iul. 1960, p. 4.

130.”Stagiunea teatrală 1959 – 1960.Nou și vechi în arta spectacolului”, ibidem, 32 (721), 5 aug. 1960, p. 4.

131.”Oglinda visătoare a timpului. Teatru și contemporanietate”, “Teatru”, V, 8, aug. 1960, p. 86 – 91.

132.”Spectacolele săptămânii. *Un om obișnuit.Cei patru de pe Moana*”, “Contemp.”, 32 (721), 5 aug. 1960, p. 5.

133.”Stagiunea teatrală 1959 – 1960, Un public talentat”, ibidem, 33 (722), 12 aug. 1960, p. 4.

134.”Cărți de artă. Pudovkin, *Despre arta filmului*”, ibidem, 35(724), 26 aug. 1960, p. 4.

135.”Dialoguri despre teatru. O discuție neprofilată”, “Teatru”, V, 9, sept., 1960, p. 67 – 69.

136.”Pe margine concertului Vico Toriano”, “Contemp.” 38 (727), 16 sept. 1960, p. 5.

137.”Al. II-lea Festivalul internațional al teatrelor de păpuși și marionete. Arta păpușarilor, azi”, ibidem, 29(728), 23 sept. 1960, p. 4.

138.”Orientări în dramaturgia pentru păpuși”, ibidem, 40 (729), 30 sept. 1960, p. 4.

139.”Spectacolele săptămânii. *Lumină și piatră*”, ibidem, 40(729), 30 sept. 1960, p. 4 – 5.

140.”Puțină bibliografie critică. Dialoguri despre teatru”, “Teatru”, V, 10, oct. 1960, p. 60 – 62.

141.”Ultimele spectacole”/ Festivalul internațional al teatrelor de păpuși și marionete/, “Contemp.” 41 (730), 7 oct. 1960, p. 4.

142.”Slujește regizorul piesa?”, ibidem, 44 (733), 28 oct. 1960, p. 4.

143.”Carnetulul. Dialoguri despre teatru”, “Teatru”, V, 11 nov.,

1960, p. 74 – 75.

144. "Spectacolele săptămânii. O seară Alecsandri (Studioul Institutului de artă teatrală și cinematografică "I.L.Caragiale"), "Contemp.", 47 (736), 18 nov. 1960, p. 4.

145. "Bădăranii", ibidem, 47 (736), 28 nov. 1960, p. 5.

146. "Microfoileton", ibidem, 49 (738), 2 dec. 1960, p. 2.

147. "Spectacolele săptămânii. *Confidentul doamnelor*", ibidem, 53 (742), 30 dec. 1960, p. 5.

148. "Să înălțăm arta noastră teatrală la înălțimea cerințelor actuale ale partidului și poporului. Seminarul republican al regizorilor/ București, 5 – 8 dec. 1960/. 1.Sarcina nr. 1 a regizorului contemporan: marele spectacol cu piesa originală", 1960.

149. "Tema majoră fructifică talentele", "Contemp.", 1 (743), 6 ian. 1961, p. 4.

150. "Realism și comedie satirică", ibidem, 3 (745), 20 ian. 1961, p. 4.

151. "Microfoileton", ibidem, 6(748), 10 febr. 1961, p. 2.

152. "Pătrunjelul și hreanul. Dialoguri despre teatru...", "Teatru", VI, 3, mart. 1961, p. 71 – 73.

153. "Dialectica realismului", "Contemp.", 11 (753), 17 mart. 1961, p. 4.

154. "Spectacolele săptămânii. *Steaua fără nume* (Studioul Institutului de artă teatrală și cinematografică *I.L.Caragiale*)", ibidem, 13 (755), 31 mart. 1961, p. 4.

155. "Fantezie, precizie, artă. Spectacolul *Fantazie de iarnă al baletului pe ghiță din Moscova*", "Scânteia", XXX, 5126, 6 apr. 1961, p. 4.

156. "Consfătuirea cu directorii teatrelor dramatice", "Contemp.", 14(756), 7 apr. 1961, p. 4.

157. "Spectacolele săptămânii. Două documentare românești", ibidem, p. 5.

158. "Stilul tinerei generații", ibidem, 15 (757), 14 apr. 1961, p. 4.

159. "Zece noi piese românești", ibidem, 16 (758), 21 apr. 1961, p. 4. (în colab.).

160. "Spectacolele săptămânii. Decada dramaturgiei originale contemporane- - Schiță de jurnal", ibidem, 20 (762), 19 mai 1961, p. 4 – 5.

161. "O glumă scenică... *Cântă privighetorile* de Lucia Demetrius, la Teatrul *C.Nottara*, ibidem, 26 (768), 30 iun. 1961, p. 4.

- 162."Spectacolele săptămânii. *Secunda 58* (Teatrul din Sf. Gheorghe)" ibidem, 29 (771), 21 iul. 1961, p. 4.
- 163."Microfoileton", ibidem, 31 (773), 4 aug. 1961, p. 2.
- 164."Mijloace editoriale corespunzătoare", ibidem, p. 4.
- 165."Spectacolul de mâine se formează azi", ibidem, 36(778), 8 sept. 1961, p. 4.
- 166."Vitrina. Valeriu Câmpeanu, *A patra zi după război*", ibidem, 39 (781), 29 sept. 1961, p. 3.
- 167."Spectacolele săptămânii. Moment inaugural", ibidem, 42(784), 20 oct. 1961, p. 4 – 5.
- 168."Vitrina. Sergiu Fărcășan, *Micul televizor*", ibidem, p. 5.
- 169."Spectacolele săptămânii. *2 la aritmetică* (Teatrul pentru tineret și copii)", ibidem, 43(784), 27 oct. 1961, p. 4.
- 170."Mi se pare romantic. La Teatrul de Comedie", ibidem, 46 (788), 17 nov. 1961, p. 4.
- 171."Teatrul regional București la cea dintâi premieră", ibidem, 47 (789), 24 nov. 1961, p. 4.
- 172."Confruntarea cu publicul. O consfătuire pe tema luptei pentru calitate la Teatrul din Bârlad", ibidem, 50 (792), 15 dec. 1961, p. 4.
- 173."Un concert isterigen", ibidem, 50 (792), 15 dec. 1961, p. 8.
- 174."După ureche. Dialoguri despre teatru", "Teatru", VII, 1, ian. 1962, p. 103 – 104.
- 175."Oameni și umbre. Premieră pe țară la Teatrul muncitoresc C.F.R.", ibidem, 3 (793), 19 ian. 1962, p. 4.
- 176."Responsabilitatea criticii", "Teatru", VII, 3, mart. 1962, p. 3 – 10.
- 177."Scrisoare teatrală bucureșteană", "Tribuna", VI, 10, 8 mart. 1962, p. 1, 10.
- 178."Imaginea satului socialist în dramaturgia actuală", "Contemp.", 10(804), 9 mart. 1962, p. 1, 4.
- 179."Spectacolele săptămânii. Un spectacol Alecsandri (Teatrul Regional București)", ibidem, 12 (806), 23 mart. 1962, p. 4.
- 180."O pledoarie contemporană pentru încrederea în om"/ A. Stein, *Oceanul*, Teatrul de Stat din Sibiu/, "Teatru", VII, 4, apr. 1962, p. 62 – 68.
- 181."Microfoileton", "Contemp.", 14 (808), 6 apr. 1962, p. 4.
- 182."Radu Beligan și Al. Giugaru, artiști ai poporului", ibidem, p. 4.

- 183."Tândărică în actualitate"/ Premiere la teatrul de marionete/ "Sc. Tin.", XVIII, 14, 4, 1962.
- 184."Dramaturgia pentru amatori și satul colectivizat", "Scânteia", XXXI, 5, 503, 19 apr. 1962, p. 4.
- 185."Molière (Jean Baptiste Poquelin), *Vicleniile lui Scapin*. Teatrul Național *I.L.Caragiale*", "Contemp.", 16(810), 20 apr. 1962, p. 4.
- 186."Nunța la castel. Teatrul de comedie", ibidem, 19(813), 11 mai 1962, p. 4.
- 187."Schimbul de experiență", ibidem, 20(814), 18 mai 1962, p. 4.
- 188.'Studentii și teatrul. Educația estetică în formarea tânărului intelectual", "Viața stud."VII, 10, 25 mai 1962, p. 2.
- 189."Orfeu în infern. Teatrul Național *I.L.Caragiale*. Teatrul Național din Cluj", "Contemp.", 22 (816), 1 iun. 1962, p. 4.
- 190."Dialoguri despre teatru cu maestrul"/interviu imaginar cu I.L.Caragiale, pe baza opiniilor și reflecțiilor formulate de scriitor în diferite articole ale sale/, "Teatru", VII, 6, iun. 1962, p. 71 – 73.
- 191."Spectacolele săptămânii *Conu Leonida față cu reacțiunea* (Teatrul Național *I.L.Caragiale*)" "Contemp.", 23 (817), 8 iun. 1962, p. 4.
- 192."Contemporaneitatea în regie", ibidem, 24(818), 15 iun. 1962, p. 4.
- 193."O zi românească la Varșovia", ibidem, 25(819), 22 iun. 1962, p. 4.
- 194."O formulă artistică originală. *Lanterna magică*", ibidem, 27(821), 6 iul. 1962, p. 4.
- 195."N.Pogodin, *A treia Patetică*. Teatrul de Stat din Arad", "Scânteia", XXXI, 5588, 13 iul. 1962, p. 2.
- 196."Sensul modern al teatrului de păpuși", "Contemp.", 29 (923), 20 iul. 1962, p. 2.
- 197."Profilul modern al teatrelor de păpuși"/Impresii de la Festivalul internațional al teatrelor de păpuși și marionete de la Varșovia/, "Teatru", VII, 8, aug. 1962, p. 46 – 57.
- 198."Microfoileton", "Contemp", 33 (827), 17 aug. 1962, p. 2.
- 199."Microfoileton", ibidem, 36(830), 7 sept. 1962, p. 2.
- 200."Spectacolele Naționalului din Budapesta", ibidem, 37(831), 17 sept. 1962, p. 4.
- 201."Microfoileton", ibidem, 40(837), 5 oct. 1962, p. 2.
- 202."Febre. Premieră la *Național*", ibidem, p. 4.

- 203."Spectacolele săptămânii. *Un proces neterminat./Premieră pe țară la Teatrul Evreesc de Stat din București/*, ibidem, 21(835), 12 oct. 1962, p. 4.
- 204."Arkadi Raikin", ibidem, 42(836), 19 oct. 1962, p.4.
- 205."La Teatrul pentru tineret și copii, *Oceanul*", ibidem", 43(837), 26 oct. 1962, p. 4.
- 206."Spectacolele săptămânii. *Cartea cu Apolodor*. Premieră pe țară la teatrul *Țândărică*", ibidem, 47 (841), 23 nov. 1962, p. 4.
- 207." *O felie de lună*", ibidem, 48(842), 30 nov. 1962, p. 4.
- 208."Butoiul danaidelor. Dialoguri despre teatru", "Teatru", VIII, 12 dec. 1962, p. 90 – 94.
- 209."Păpușarii. Finala celui de-al III-lea Festival de teatru de amatori, *I.L.Cargiale*", "Sc. tin", XXIII, 4221, 9 dec. 1962, p. 1.
- 210.Perspectiva teatrului amator. La încheierea celui de al III-lea festival bienal *I.L.Caragiale*", "Contemp.", 51 (845), 21 dec. 1962, p. 4.
- 211." *Generalului și nebunul*", ibidem, 52 (846), 28 dec 1962. p. 4.
- 212."Tineretea teatrului", ibidem, 1(847), 4 ian. 1963, p. 4.
- 213."Repertoriul , în responsabilitatea teatrului", ibidem, 4 (850), 25 ian. 1963., p. 1, 2.
- 214."Efortul despre calitate", ibidem, 8(854), 22 febr. 1963, p. 4.
- 215."Ascultând teatru la microfon", "Scânteia", XXXII, 5831, 14 mart. 1963, p. 4 – 5.
- 216."Spectacolele săptămânii. *Vizita bătrânei doamne* (premieră pe țară la teatrul Național *I.L.Caragiale*", "Contemp.", 11 (857), 15 mart. 1963., p. 4.
- 217."Tineretea unui teatru vârstnic. Stagiunea la Naționalul ieșean", ibidem, 14(860), 5 apr. 1963, p. 4.
- 218."Spectacolele săptămânii. *Povestea Alexandrei Sokolova* (Teatrul regional București)", ibidem, 17 (863), 26 apr. 1963, p. 4.
- 219."Microfoileton", ibidem, 18(864), 3 mai 1963, p. 2.
- 220."Rugăciunea unui twistman", "Flacăra", XII, 18, 4 mai 1963, p. 15 – 17.
- 221."Spectacolele săptămânii. *Oceanul* (Teatrul din Brăila)", "Contemporanul", 19(865), 10 mai 1963, p. 4 – 5.
- 222."Marginalii. Viața teatrală la Oradea", ibidem, 24(870), 14 iun. 1963, p. 4.
- 223."Caracterul popular al spectacolului *Bertoldo la Curte* (Pre-

mieră pe țară - Teatrul din Ploiești)", ibidem, 26(872), 28 iun. 1963, p. 4.

224."Piese pentru amatori. Virgil Nistor. *Puii nu zboară singuri* (Casa regională a secției populare Cluj)", ibidem, 28 (874), 12 iul. 1963, p. 4.

225."Un criteriu de apreciere: Farmecul actorului", "Cinema", 9, sept. 1963, p. 14 – 15.

226."Spectacolele săptămânii. *Nevestele vesele din Windsor* (Teatrul Național *I.L.Caragiale*)", "Contemp.", 38 (884), 20 sept. 1963, p. 4.

227."Spectacolele săptămânii. *Casa inimilor sfârâmate* (Teatrul de Comedie)" ibidem, 39 (885), 27 sept. 1963.

228."Prezențe românești peste hotare. La Moscova. Teatrul de Comedie", ibidem, 40(886), 4 oct. 1963, p. 1, 7.

229."Prezențe românești peste hotare. Spectacolele Teatrului de Comedie din Moscova", ibidem, 41(887), 11 oct. 1963, p. 1, 7.

230."Succes final la Leningrad. Turneul Teatrului de Comedie din U.R.S.S.", ibidem, 42(888), 18 oct. 1963, p. 4.

231."Itinerar teatral românesc în Uniunea Sovietică", "Flacăra", XII, 44, 2 nov. 1963, p. 8 – 9.

232."Aspirația comediei spre poezie. *Șeful sectorului suflete* de Al. Mirodan la Teatrul de Comedie", "Contemp.", 46(892), 15 nov. 1963, p. 4.

233."Regizorii și profilul teatrului. *O masă rotundă* cu directorul și regizorii Teatrului *C.Nottara*", ibidem, 48(894), 29 nov. 1963, p. 4.

234.Premiere. Întâlnirea cu autorul. Camil Petrescu la premiera absolută a piesei sale *Act venetian* pe scena Teatrului *C.I.Nottara*. Prezența regizorului Dinu Cernescu în spectacolul *Dracul uitat* la Teatrul Regional București. Zâmbetul păpușilor la spectacolul *Tragedia regelui Otakar* la Teatrul de păpuși din Iași", ibidem, 52(898), 27 dec. 1963, p. 4.

235."160.000 artiste. Marginalia on the third *I.L.Caragiale* biennial festival of amateur actors", "Arts in the Romanian People's Republic", 24, 1963, p. 16 – 19.

236."Și arta teatrală înseamnă cultură/ Arta teatrală - mijloc de educare a elevilor/ Omul cult", "Gaz. învăț.", XV, 738, 17 ian. 1964, p. 3 și în "Tanugyu Ujság", VIII, 3, 21 ian. 1964, p. 3.

237."Spectacolele săptămânii. *Avarul* (Teatrul Național *I.L.Caragiale*)", "Contemp." 4(902), 24 ian. 1964, p. 4.

238."Unitatea stilistică a comediei. *Sonet pentru o păpușă* în premieră pe țară la Teatrul din Timișoara", ibidem, 5(903), 31 ian. 1964, p. 4.

239.'Umor în vârful creionului (caricatura)", "Scânteia", XXXIII, 6180, 27 febr. 1964, p. 2.

240."Cultura teatrală în Regiunea Brașov", "Contemp.", 9 (907), 28 febr. 1964, p. 4.

241."Cultura sălii de cinematograf. Ancheta noastră", "Cinema", 3, mart. 1964, p. 30 - 32.

242."Trei interviuri cu Paul Scifield, Alec. AMC Cowen și Diana Rigg", "Contemp.", 11(909), 13 mart. 1964, p. 4.

243."Contribuția românească la majoratul desenului animat", "Cinema", 4, apr. 1964, p. 4 - 5.

244."The art of improvisation and improvisation in art. The informational symposium in Bucharest on the of the actor's professional training", "Romania Review, XVIII, 4, 1964, p. 100 - 104.

245."Improvizația în arta actorului. Reuniunea bucureșteană a Institutului internațional de teatru", "Contemp.", 15(913), 10 apr. 1964, p. 4.

246."Actorul de teatru modern"/Colocviul Institut. Internațional de Teatru, Buc., apr. 1964/ ibidem, 16(914), 17 apr. 1964, p.4.

247."Shakespeare în România 1944 - 1964. Spectacole și interpreți", ibidem, 17(915), 24 apr. 1964, p. 4.

248."Tândărică în lume", ibidem, 22(920), 29 mai 1964, p. 4.

249."S-a furat un aparat", "Urzica", XVI, 10, 31 mai 1964, p. 4 - 5.

250."Eroul în legăturile lui cu lumea", "Teatrul", IX, 6, iun. 1964, p. 52 - 62.

251."Eminescu și teatrul de Ioan Massoff", "Contemp.", 24 (922), 12 iun. 1964, p. 4.

252."Egy vasárnap marosvásárhelyen/ Benyomások a város színházi elétöről", "Elöre", XVIII, 5168, 16 jun. 1964, p. 1, 2.

253."Dramaturgi contemporani pe scenele noastre. Eugène O'Neill, , trei drame într-un act (Tg. Mureș) - Max Frisch, *Biedermann și incendiarii* (Craiova și București)", "Contemp.", 25(923), 19 iun. 1964, p. 4.

254."Spectacolele săpămâinii. *Mașina de scris* (Teatru din Tg. Mureș - secția modernă)", ibidem, 26(924), 26 iun. 1964, p. 4.

255."Topaze. Producție engleză", "Cinema", 7, iul. 1964, p. 21.

256."Eroul în legăturile lui cu lumea, Sinteze contemporane",

"Teatru", IX, 7, iul. 1964, p. 19 – 28.

257."Teatrul românesc în lume", "Tribuna", VIII, 34, 20 aug. 1964, p. 11.

258."Cel mai mare spectacol", "Contemp.", 34 (932), 21 aug. 1964, p. 12.

259."Nocturnă memorabilă", ibidem, 35(933), 28 aug. 1964, p. 4.

260."Jules Cazaban, Ed. Meridiane", "Iașul lit." XV, 9 sept. 1964, p. 92 – 93.

261."Responsabilitatea comediei. *Fii cuminte, Cristofor!* (Teatrul din Galați)", "Contemp." 42(940), 16 oct. 1964, p. 4.

262."Hipnoza. Teatrul C.I.Nottara", "Scânteia", XXXIV, 6414, 19 oct. 1964, p. 2.

263."A kóltói kepezet színháza. Egyptomei hábosok Bukaresthen", "Elöre", XVIII, 5296, 11 nov. 1964, p. 2.

264."Spectacolele săptămânii. *Somnoroasa aventură* (premieră pe țară la Teatrul de Comedie)", "Contemp.", 46(944), 13 nov. 1964, p. 4.

265."Intervenție la *Colocviul despre dramaturgie*,/ la solicitarea redacției revistei "Contemporanul"/ ibidem, 48(946), 27 nov 1964, p. 5.

266."File răzlețe dintr-un notes pierdut", "Urzica", XVI, 24, 31 dec. 1964, p. 6 – 7.

267."Un an din biografia Thaliei", "Contemp.", 1 (951), 1 ian. 1965, p. 4.

268."Teatrul în România" apărut în *Le théâtre dans le monde*, vol. XIII, 3, 1964", ibidem, 2(952), 8 ian. 1965, p. 4.

269."Cu Horia Lovinescu despre călătoria București – Stockholm – Paris", interviu, ibidem, 5(955), 29 ian. 1965, p. 4.

270."Spectacolele săptămânii. *Soldatul fanfaron* (Teatrul Ion Creangă)", ibidem, 7 (957), 13 febr. 1965, p. 4.

271."William Inge. *Stația de autobuz*. Teatrul de Stat din Sibiu", ibidem, 9(959), 26 febr. 1965, p. 4.

272."Premiere de țară", ibidem, p. 4.

273."Estrada azi. Pe marginea spectacolului *Revista dragostei*", "Scânteia", XXXIV, 6555, 11 mart. 1965, p. 3.

274."Shakespeare la moment actual", "Contemp.", 14(964), 2 apr. 1965, p. 4.

275."Liviu Ciulei și Horia Lovinescu. Teatrul prezentului – prezența teatrului. Dialog cu Liviu Ciulei și Horia Lovinescu despre

masa rotundă Est – Vest de la Viena”, ibidem, 15(965), 9 apr. 1965, p. 1, 4.

276.”Teatrul Național din Cluj la București. Profil actual”, ibidem, 16(966), 16 apr. 1965, p. 4.

277.”Configurația repertoriului național”, ibidem, 18 (968), 30 apr. 1965, p. 4.

278.”Ilustrația muzicală. *Mică istorie a cinematografeii*”, “Cinema”, 5, mai 1965, p. 28 – 29.

279.”Preludiu. *La Teatrul Națiunilor*”, “Contemp.”, 21 (971), 21 mai 1965, p. 4.

280.”Spectacole românești la *Teatrul Națiunilor*”, ibidem, 22(972), 28 mai 1965, p. 8.

281.”Cultura teatrală a Iașului. Decada teatrelor dramatice”, “Scânțeia”, XXXIV, 6646, 11 iun. 1965, p. 2.

282.”Dramaturgia originală pe scenă. *Vlaicu Vodă* (Teatrul Național) , *Nu sânt Turnul Eiffel* (Teatrul din Piatra Neamț) în contextul Decadei teatrelor dramatice”, “Contemp.”, 26(976), 25 iun. 1965, p. 4.

283.”*Jules Cazaban*, București, Editura Meridiane, 1964”, “St. cercet. ist. artei. Teatru - muz. – cinematogr.”, XII, 1, ian. – iun. 1965, p. 89 – 91.

284.”Sensul criticii în viața teatrală”, “Lupta de clasă”, XLV, 7, iul. 1965, p. 118 – 122.

285.”Suind și coborând scara”, “Albina”, LXVII, 914, 1 iul. 1965, p. 8.

286.”România la *Teatrul Națiunilor*”, “Ateneu”, 7, iul. 1865, p. 12.

287.”Orientări actuale în arta spectacolului. Decada teatrelor dramatice închinată celui de al IV-lea Congres al partidului”, “Contemp.”, 27(977), 2 iul. 1965, p. 4.

288.”Marginalii regizorale - în colocviu teatral”, Luceaf.”, VIII, 14, 3 iul. 1965, p. 10.

289.”Interviu multiplu și ineficace”, “Urzica”, XVII, 14, 31 iul. 1965, p. 5.

290.”Itinerarii în universul scenei”, “Contemp.”, 33 (983), 13 aug. 1965, p. 4.

291.”Filozofi impracticabili”, “Urzica”, XVII, 15, 20 aug. 1965, p. 11.

292.”Repertoriul Alecsandri”, “Contemp.” 38(988), 17 sept. 1965, p. 4.

- 293."Începem! Sinteza unei anchete cu privire la stagiunea teatrală 1965 – 1966", ibidem, 39 (989), 24 sept. 1965, p. 1, 4.
- 294."Prefer luarea de poziție sarcastică"/ Colocviu despre foileton și pamflet/, "Presa noastră", X, 10, oct. 1965, p. 18 – 19.
- 295."Apartamente cu plopi. Foileton", "Scânteia", XXXV, 6773, 17 oct. 1965, p. 1.
- 296."Spectacolele săptămânii. *Răzvan și Vidra* (Teatrul din Pitești)", "Contemp.", 44(994), 29 oct. 1965, p. 4.
- 297."Un mamut contemporan. Foileton", "Scânteia", XXXV, 6787, 31 oct. 1965, p. 1, 2.
- 298."Scrisoare din București sub semnul ideilor"/ Piese românești din stagiunea teatrelor din București/, "Ateneu", 11, nov. 1965, p. 4 – 5.
- 299."O seară la televizor. Cronica televiziunii", "Cinema", III, 11, nov. 1965, p. 26 – 27.
- 300."Problematica repertoriului în cultura teatrală"/ în dezbateră plenară largită a Biroului Executiv al Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă, din 2 nov. 1965/. "Contemp.", 46(996), 12 nov. 1965, p. 1, 4.
- 301."Întâmplări de pus în ramă"/ Foileton/, "Scânteia", XXV, 6794, 7 nov. 1965, p. 2.
- 302."Conflictul petricelelor"/ Foileton/, "Contemp.", 47 (997), 19 nov. 1965, p. 4.
- 303."Investigarea sensibilă a actualității", "Contemp." 47 (997), 19 nov. 1965, p. 4.
- 304."Fântânile din vis"/ Foileton', "Scânteia", XXXV, 6810, 23 nov., 1965, p. 1, 2.
- 305."O asociație hotărâtă", "Urzica", XVII, 22, 23 nov. 1965, p. 2.
- 306."Vinovăție și inocență", ibidem.
- 307."Dicționar de telegenie. O seară la televizor", "Cinema", III, 12, dec. 1965, p. 29.
- 308."Balul lui Pestalozzi"/Foileton/, "Scânteia", XXXV, 6819, 2 dec. 1965, p. 1, 3.
- 309."Feuchtfrohliche Autofahrt", "Neue Wegg", XVII, 5162, 4 dec. 1965, p. 4.
- 310."Spectacolele săptămânii. Eduard Radzānsko. *Poezie fără dramă* (104 pagini despre dragoste – premieră la Teatrul din Ploiești)", "Contemp.", 50 (1000), 10 dec. 1965, p. 4.
- 311."Cațaveica"/ Foileton/, "Scânteia", XXXV, 6827, 10 dec.

1965, p. 1, 3.

312."Arta păpușarilor azi/ Colocviul internațional/ cu participanți și observatori la al III-lea Festival internațional al teatrelor de păpuși și marionete, București, sept. 1965/ , "Contemp." 51 (1.001), 17 dec. 1965, p. 4 (în colab.).

313."Fotografia de familie, Schiță", "Scânteia", XXXV, 6884, 31 dec. 1965, p. 4.

314."Goethe despre televiziune"/ Telecronica/, "Cinema", IV, 1, ian. 1966, p. 29 – 30.

315."Răsfoind vechi reviste de teatru românesc", "Teatru", XI, 1, ian. 1966, p. 75 – 77.

316."Microafișajul"/ Foileton/, "Scânteia", XXXV, 6851, 5 ian. 1966, p. 2.

317."Curs de iluzionism și prestidigitatie"/Foileton/, ibidem, XXXV, 6858, 12 ian. 1966, p. 2.

318."Omul care și-a pierdut omenia În jurul mesei rotunde"/ Discuții despre piesa lui Horia Lovinescu. Participă.../ Valentin Silvestru, ibidem, XXXV, 6859, 13 ian. 1966, p. 4 realizată de Gh. Ștefănescu.

319."Întâlniri în Polonia"/ stagiunea teatrală/, "Contemp.", 2 (1.005), 14 iun. 1966, p. 4.

320."O fișă de recensământ"/ Foileton, "Scânteia", XXXV, 6865. 19 ian. 1966,p. 2.

321."Banchetul estetic"/ Foileton/, ibidem, XXXV, 6866, 20 ian. 1966, p. 2.

322."Pe scena română în acele zile... Cum au luat parte dramaturgii , actorii și spectatorii anilor 1855 - 1860, la evenimentele legate de Unirea Principatelor", "Contemp.", 3(1.006), 21 ian. 1966, p. 4.

323."Mașina care taie frunză..."/Foileton/, "Scânteia", XXXV, 6876, 30 ian. 1966, p. 2.

324."Filme și vorbe"/ Telecronica/, "Cimena", IV, 2, febr. 1966, p. 31.

325."Un exercițiu care a devenit fapt de artă"/ Un studiu pe teme de inspirație folclorică. *Balada* de Dominic Stanca (I.A.T.C.)/ , "Teatru", XIII, 2, febr. 1966, p. 18.

326."Aurel Baranga – autor și regizor – la Teatrul *Lucia Sturdza – Bulandra. Sfântul Mitică Blajinul*", "Contemp.", 5 (1.008), 4 febr. 1966, p. 4.

327."Taxi, liber?"/ Foileton/, "Scânteia", XXXV, 6887, 10 febr.

1966, p. 2.

328."Povestea unei emisiuni"/ *Telecronică*/, "Cinema", IV, 3, mart. 1966, p. 6.

329."Teatralitatea pieselor scurte ale lui George Călinescu. Opinia spectatorilor față de piesa originală", "Contemp.", 10(1.013), 11 mart. 1966, p. 4.

330."William Tennessee, *Un tramvai numit dorință*. Teatrul *Lucia Sturdza – Bulandra*", "Scânteia", XXXV, 6916, 11 mart. 1966, p. 2.

331."Vocația politică a teatrului", "Ateneu", III, 4, apr. 1966, p. 6.

332."Proza"/ *Telecronică*/, "Cinema", IV, 4, apr. 1966, p. 21.

333."Repertorii permanente", "Contemp.", 13 (1.016), 1 apr. 1966, p. 1, 8 – 9.

334."Spectacolele săptămânii. Ewan Mac. Coll, *Ramura de măsline* (Teatrul din Galați)", ibidem, 14 (1.017), 8 apr. 1966, p. 4.

335."Roadele consecvenței artistice. Teatrul din Timișoara în stagiunea actuală", "Scânteia", XXXV, 6951, 11, apr. 1966, p. 4.

336."Telecronică... ideilor", "Cinema", IV, 5, mai 1966, p. 21.

337."Dimensiunile clasice ale unei tragedii moderne. Teatrul Național *I.L. Caragiale*", "Scânteia", XXXV, 6996, 31 mai 1966, p. 4; și în "Teatru", XI, 5, mai 1966, p. 61 – 64.

338."Ansamblul Armatei străbate anii fără să încărunească", "Rom. lib." XXIV, 6708, 12 mai 1966, p. 2.

339.Elocvența unei arte mute. Ansamblul de pantomimă din Praga, la București", "Contemp.", 19(1.022), 13 mai 1966, p. 4.

340." *Vieux Colombier* la București", ibidem, 21 (1.024), 27 mai 1966, p. 4.

341."Frunza frăsinalului"/ *Telecronică* /, "Cinema", IV, 6, iun. 1966, p. 23.

342."Un valoros mesaj artistic. Turneul *Teatrului Național* din Belgrad", "Scânteia", XXXV, 7017, 21 iun. 1966, p. 4.

343."Teatrul, artă de sinteză dar în ce fel?", "Contemp.", 24(1.027), 17 iun. 1966, p. 4.

344."Teatrele populare la prima lor întâlnire"/ Festivalul teatrelor populare de amatori, Turnu – Severin, 20 – 27 iunie 1966/, ibidem, 26(1.029), 1 iul. 1966, p. 4.

345."Personajul în teatru", "Astra", I, 2, iul. 1966, p. 4.

346."Răsfoind vechi reviste teatrale românești. Documente și mărturii", "Teatru", XI, 7, iul. 1966, p. 86 – 90.

- 347."Originalitatea culturii teatrale românești. Stagiunea 1965 – 1966", "Contemp.", 28(1.031), 15 iul. 1966, p. 4.
- 348."Dinamica ideilor. Stagiunea 1965 – 1966", ibidem, 29(1.032), 22 iul. 1966, p. 4.
- 349."Horia Holban, Personajul în teatru, București, Ed. Meridiane, 1966", "Cronica", 1, 24, 23 iul. 1966, p. 5.
- 350."Sensuri actuale în arta spectacolului. Stagiunea 1965 – 1966", "Contemp.", 30 (1.033), 29, iul. 1966, p. 4.
- 351."Legende în imagini", "Cinema", IV, 8, aug. 1966, p. 23.
- 352."Telecronica", ibidem.
- 353."Trecutul și prezentul dramei istorice românești", "Teatrul", XI, 8, aug. 1966, p. 4 – 12.
- 354."Mutații cantitative", "Cinema", IV, 9, sept. 1966, p. VII,(supliment).
- 355."Spectacolele săptămânii. Miniaturile lui Raikin", "Contemp.", 37(1.040.), 16 sept. 1966, p. 4.
- 356."O artă prețioasă"/ arta circului/, "Scânteia", XXXVI, 7.103, 16 sept. 1966, p. 4.
- 357."Literatura publicității", "Rom. lib.", XXIV, 3860, 1966, p. 2.
- 358."Contradicții. Actualitate și inactualitate"/ Telecronica /, "Cinema", supliment, IV, 10, oct. 1966, p. VIII.
- 359."Danton - între literatură, istorie și scenă", "Contemp.", 42(1.045), 21 oct. 1966, p. 4; 43; 28 oct. 1966, p. 4.
- 360."Critica jurnalieră. Există o critică a televiziunii?", "Cinema", supliment, IV, 11, nov. 1966, p. VI – VII.
- 361."Peisajul dramaturgiei originale la începutul stagiunii", "Contemp.", 44(1.047), 4 nov. 1966, p. 4.
- 362."De ce aveți atât de puțini spectatori?", anchetă, ibidem, 45 (1.048), 11 nov. 1966, p. 4.
- 363."Idea de studio", ibidem, 46(1.049), 18 nov. 1966, p. 4.
- 364."Întâlniri cu artiștii bulgari", ibidem.
- 365."Lehet-e egy színháznak gyéniisége? Fórum", "Elöre", XX, 5928, 24 nov. 1966, p. 1, 3.
- 366."Farmecul unui sfert de oră"/ Telecronica/. "Cinema", supliment, IV, 12, dec. 1966, p. VI – VII.
- 367."Ansamblul Armatei la Pekin", "Contemp.", 49(1.052), 9 dec. 1966, p. 7.
- 368."200 de artiști români în China. Ansamblul Armatei în turneu", "Rom. lib.", XXIV, 6890, 11 dec. 1966, p. 5.

- 369."Plays and plauwrights", "Romanian review", XXI, 1, 1967, p. 120 – 122.
- 370."Cuvântul vesel și dansul trist în *Colibri – music – hall*/spectacolul Teatrului satiric – muzical *C. Tănase*" / "Scânteia", XXXVI, 7228, 21 ian. 1967, p. 4.
- 371."Teatrul *C.I. Nottara. Patimi*, de Paul Everac", "Contemp" 6(1.061), 10 febr. 1967, p. 4.
- 372."Horia Lovinescu, *Hanul de la răscruce*. Teatrul Mic", ibidem, 7(1.062), 17 febr. 1967, p. 4 – 5.
- 373."Gabriel Arout, *Omul acest animal ciudat*, Teatrul *C.I.Nottara*", ibidem.
- 374."Bernard Shaw, *Candida*. Teatrul Lucia Sturdza – *Bulandra*", ibidem, p. 5.
- 375."Anton Pavlovici Cehov, *Un Hamlet de provincie*. Teatrul de Comedie", ibidem, 8(1.063), 24 febr. 1967, p. 4.
- 376."Miroslav Krleža, *Domnii Glembay*. Teatrul Național *I.L.Caragiale*", ibidem, p. 4.
- 377."Hebdomadaria" / *Telecronica* / "Cinema", V, 3, mart. 1967, supliment, p. VI – VII.
- 378."Nasc și în provincie artiști... Teatre din regiuni la București", "Contemp.", 13(1.068), 31 mart. 1967, p. 4.
- 379."Cerințe mari și fără însemnătate" / *Telecronica* / "Cinema", V, 4, apr. 1967, p. 32 – 33.
- 380."Peopl's theatr's", *Romania Today*", 4, apr. 1967, p. 42-46.
- 381."O sectă chimică. Contrapunct", "Lumea", V, 16, 13 apr. 1967, p. 22.
- 382."În premieră *Petru Rareș*, de Horia Lovinescu, la Teatrul *Nottara*", "Contemp.", 17(1.072), 28 apr. 1967, p. 4.
- 383."Generalități T.V.", "Cinema", V, 5, mai 1967, p. 27.
- 384."Premiere. *Opinia publică* de Aurel Baranga la Teatrul de Comedie", "Contemp.", 18(1.073), 5 mai 1967, p. 4.
- 385."Ajutoarele cronicarului. Colocvii apocrife", "Teatru", XII, 5, mai 1967, p. 93 – 95.
- 386." *La Institutul I.L.Caragiale*. Rezultatele studiului, pe scenă", "Contemp.", 20 (1.075), 19 mai 1967, p. 9.
- 387."Respect față de public. Scrisoare deschisă tov. N. Dinescu, directorul Teatrului satiric – muzical *Constantin Tănase*", "Rom. lib.", XXV, 7.024, 19 mai 1967, p. 2.
- 388."Afirmări teatrale la Craiova", "Scânteia", XXXVI, 7351, 25 mai 1967, p. 4.

- 389."Filmul în televiziune", "Cinema", V, 6, iun. 1967, supliment, p. XV.
- 390"Debut cu munți. Colocvii apocrife", "Teatru", XII, 6, iun. 1967, p. 88 – 91.
- 391."Contemporanietatea lui Caragiale"/ discuții/, "Gaz. lit.", XIV, 22 (761), 1 iun. 1967, p. 6.
- 392."Când începe stagiunea... estivală?"/anchetă/, "Contemp.", 27 (1082), 7 iul. 1967, p. 4, (în colab.).
- 393."Mitologii T.V.", "Cinema", V, 7, iul. 1967, supliment, p. 12.
- 394."Ulise și sporturile", "Sc. tin.", XXIII, 5652, 22 iul. 1967, p. 4.
- 395."Serile litoralului", "Scânteia' XXXVI, 7410, 23 iul. 1967,p. 4.
- 396."Estrada pe caniculă"/ pe marginea spectacolelor "Scandal la Boema", la Teatrul "Constantin Tănase" și "Fantomas la revistă" la Teatrul din Galați/, "Contemp.", 30 (1.085), 28 iul. 1967, p. 6.
- 397."Dacă nu suntem cumva prea pretențioși... T.V.", "Cinema", V, 8, aug. 1967, supliment, p. VII.
- 398."Spectacolele săpămâinii. Giraudoux la Constanța (Nu va fi război la Troia – premiră pe țară)", "Contemp." 31 (1.086), 4 aug. 1967, p. 4.
399. /Soluții raționale pentru difuzarea filmului clasic/"Director de cinema și nu responsabil", "Sc. tin.", XXIII, 5672, 15 aug. 1967, p. 4.
- 400."Cana", "Urzica", XVIII, 16, 31 aug. 1967, p. 4 – 5.
- 401."Trei secvențe cinematografice T.V.", "Cinema", V, 9, sept. 1967, supliment, p. XIII.
- 402."Un mare succes românesc. Festivalul internațional de teatru de la Belgrad", "Contemp.", 38(1.093), 22 sept. 1967, p. 4.
- 403."Săritura din copac", "Urzica", XIX, 18 , 30 sept. 1967, p. 5.
- 404."The new/ theatrical/ season", "Romania Today", 10, oct. 1967, p. 41 – 42.
- 405."Confluente culturale", "Lumea", V, 42, 12 oct. 1967,p. 21 – 22.
- 406."Robert Thomas, *Mortorii se suprimă*. Teatrul Muncitoresc C.F.R. Giulești", "Contemp.", 41 (1.096), 13 oct. 1967, p. 4.
- 407."Cu acad. Zaharia Stancu despre Problematika teatrală ac-

- tuală”, interviu, ibidem, 43(1.098), 27, oct. 1967, p. 1, 4 – 5.
- 408.”Există un teatru experimental? Trei răspunsuri afirmative”, “Teatru”, XII, 11, nov. 1967, p. 81 – 93.
- 409.”Tango – text și context”/ Teatru Mic/ “Contemp.”, 46 (1101), 17 nov. 1967,p. 4.
- 410.”Discuție în carte”, “Sc. tin.” XXIII, 5752, 18 nov. 1967, p. 4.
- 411.”Intersecții între universitate și teatru”/ Festivalul studentesc internațional, Zagreb, 1967/, “Amfiteatru”, 2, 23 nov. 1967,p. 381.
- 412.”Circulația valorilor teatrale. Puncte de vedere”, “Scânteia”, XXXVII, 7532, 23 nov. 1967, p. 4.
- 413.”De la o lună la alta. T.V.”, “Cinema”, V, 12, dec. 1967, supliment, p. XIV.
- 414.”Coordonata națională a culturii teatrale”/ despre Festivalul național al teatrelor dramatice. Decembrie 1967/, “Contemp.”, 52 (1.107), 29 dec. 1967,p. 4.
- 415.”Surprize pe patinoar”, “Urzica”, XIX, 24, 31 dec. 1967, p. 7.
- 416.”Petru Rareș, teatrul C.I.Nottara”, “Romanian Review”, XXI, 4, oct. – dec. 1967, p. 134 – 135.
- 417.”Făpturile de vis ale heliconului. Telefilie”, “Cinema”, V, mai 1968, supliment, p. XII – XIII.
- 418.”Martin Bormann dramă politică. Premieră pe țară la Teatrul Național din București”, “Contemp.”, 3(1.110), 19 ian. 1968, p. 4.
- 419.”Premieră pe țară la Teatrul de Comedie. Sfântul”, ibidem, 4 (1111), 26 ian. 1968, p. 4.
- 420.”Moartea țapului”/ Telecronica/, “Cinema”, VI, 2, febr. 1968, supliment, p. VI.
- 421.”Scurtă istorie”/ pro și contra. Crivățul de aseară de Leonida Teodorescu (Teatrul de Stat din Brăila)/,”Teatrul”, XIII, 2, febr. 1968, p. 25.
- 422.”Logodna caprei”, “Sc. tin.”, XXIV, 5818, 4 febr. 1968, p. 6.
- 423.”Să fie o simplă omisiune? Scrisoare deschisă tovarășului Aristide Moldovan, directorul Studioului cinematografic Al. Sahia”, “Rom. lib.’, XXVI, 7252, 13 febr. 1968, p. 2.
- 424.”Efortul spre calitate. Teatrul Național din Craiova la jumătatea stagiunii”, “Contemp.”, 8 (1.115), 22 febr. 1968, p. 4.
- 425.”Incultura spectacolului de estradă. Puncte de vedere” “Scânteia”, XXXVII, 7624, 24 febr. 1968, p. 4.

- 426."Ce faci dimineața, stimată teastă? T.V.", "Cinema", VI, 3, mart. 1968, supliment, p. X – XI.
- 427."Indicele de satisfacție. T.V.", ibidem.
- 428."Dialogul imposibil /între artiști și criticii teatrali/, Opinii", "Ateneu", V, 3, mart. 1968, p. 4.
- 429."Conversații probabile", "Sc. tin.", XXIV, 5842, 2 mart. 1968, p. 4.
- 430."Studenții în spațiul scenic. Un teatru de șoc intelectual", "Contemp.", 10(1.117), 8 mart. 1968, p. 4.
- 431."Dispensă de școală, de cultură, pentru interpreții de muzică ușoară? Discuții despre cerințele muzicii ușoare de estradă", "Scânteia", XXXVII, 7652, 24 mart. 1968, p.4.
- 432."Repertoriul pieselor străine", "Contemp.", 13(1.120.), 29 mart. 1968, p. 4.
- 433."Un medic scria...", "Sc. tin.", XXIV, 5866, 30 mart. 1968, p. 6.
- 434."Opinii despre spectacolul *Iulius Cezar*", "Amfiteatru", III, 28, apr. 1968, p. 473.
- 435."Actorule, intrând aici îți lași și masca și cotunii"/ Telecronica/, "Cinema", VI, 4, apr. 1968, supl., p. XII – XIII.
- 436."Telefilie"/ Telecronica/, ibidem.
- 437."Teatrul botoșănean la București", "Scânteia", XXXVII, 7670, 11 apr. 1968, p. 4.
- 438."Publicul vrea să-i vadă pe: acești actori", "Contemp.", 15 (1.122), 12 apr. 1968, p. 4.
- 439."Oaspeți pe scenele noastre. Teatrul *Atelier 212* (Belgrad)", ibidem, 17(1.124), 26 apr. 1968, p. 4.
- 440."Dialoguri ipotetice", "Urzica", XX, 8, 30 apr. 1968, p. 4 – 5.
- 441."Alb – negru"/T.V./, "Cinema", VI, 5, mai 1968, supl., p. XII – XIII.
- 442."Telefilie"/T.V./, ibidem.
- 443."Mihai Vasiliu, *Matei Millo*,. Buc., Ed. tineret. 1967", "Lupta de clasă", XLVIII, 5, mai 1968, p. 116 – 117.
- 444."*Istoriceskaia drama. Petru Rareș*", "Rumânia", 5, mai 1968, p. 4.
- 445."Discuție despre profesie cu tinerii critici"/ participă redactori și colaboratori ai ziarelor și revistelor/, "Teatru", XIII, 5, mai 1968, p. 30 – 39.
- 446."Acuarelă pragheză", "Contemp.", 19(1.126), 10 mai 1968,

- p. 4.
447. "Valoarea exegezei scenice"/ Denis Diderot, *Nepotul lui Rameau*. Teatrul *Sturdza – Bulandra*, ibidem, 21(1.128), 24 mai 1968, p. 4.
448. "Foaie verde trei smicele", "Cinema", VI, 6, iun. 1968, supl., p. VI – VII.
449. "Telefilie", ibidem.
450. "Facilul și gratuitatea – apanaje ale filmului de divertisment", "Scânteia", XXXVII, 7731, 12 iun. 1968, p. 4.
451. "Decizii în coada rândunicii", ibidem, 7738, 19 iun. 1968, p. 5.
452. "Dramaturgia originală la *Atelier '68'*", "Contemp.", 26 (1.133), 28 iun. 1968, p. 4.
453. "Mic roman epistolar", "Urzica", XX, 12, 30 iun. 1968, p. 2 – 3.
454. "Aproximații. T.V.", "Cinema", VI, 7, iul. 1968, supl., p. X – XI.
- 454.a "Viena în iulie", "Contemp.", 28 (1135), 12 iul. 1968, p. 4.
455. "Bruxelles – București. O idee de colaborare", ibidem, 29(1.136), 19 iul. 1968, p. 4.
456. "Orele orașului Viena", "Flacăra", XVII, 30, 20 iul. 1968, p. 28.
457. "Osmoze"/ T.V./, "Cinema", VI, 8, aug. 1968, supl., p. XII – XIII.
458. "Telefilie"/ T.V./, ibidem.
459. "Filmul micului ecran"/ Spectatorii și documentarii, anchetă întreprinsă de revista "Cinema" la întrebarea "Ce părere aveți despre filmele noastre?"/, "Cinema", VI, 9, sept. 1968, p. 36.
460. "Klassiki – naș Scovrecenniki", "Rumânia", 9, sept. 1968, p. 39 – 41.
461. "Perspectivele stagiunii", "Contemp.", 36 (1.143), 6 sept. 1968, p. 4.
462. "Dramaturgia în context literar actual", "Sc. tin.", XXIV, 6011, 17 sept. 1968, p. 1, 2.
463. "Ce pondere are teatrul în viața culturală a județului?"/ anchetă la Piatra Neamț, întreprinsă de Valentin Silvestru, în colab., "Contemp.", 38 (1.145), 20 sept. 1968, p. 4.
464. "Însemnări din R.P.Chineză. Universul în fildeș", ibidem, 39 (1.146), 27, sept. 1968, p. 6.
465. "Ghipoteticeschie dialoghi. 1 Semeistvo coșacih. 2.

Kukuyschina zabota. 3. Peresecenie paralelinîh linii. 4. Cnighi i opere", "Rumânia", 10, oct. 1968, p. 62..

466."Conceptul românesc de teatralitate", "Teatru", XIII, 10, oct. 1968, p. 1 - 14..

467."Cu Radu Penciulescu, la început de an teatral", "Contemp.", 40 (1.147), 4 oct. 1968,p. 1, 8.

468."Trei autori două spectacole franceze și Jean - Marie Serreau", ibidem, p. 4.

469."Spune-mi cum îți petreci timpul liber... ca să-ți spun cine ești!", "Scânteia", XXXVIII, 7850, 9 oct. 1968, p. 5.

470."Cultura teatrală la televiziune", ibidem, 7853, 12 oct. 1968, p. 4.

471."O idee modernă de monumentalitate", "Contemp.", 42(1.149), 18 oct. 1968,p. 4.

472."Festival accidentat la Arezzo", ibidem, 45(1.152), 8 nov., 1968,p. 4.

473."Spectacolele săptămânii. Cum e reprezentată piesa originală?", ibidem, 47 (1.154), 22 nov. 1968,p. 4.

474."Spectacolele săptămânii. Teatrul de cafenea", ibidem, 49 (1.156), 6 dec. 1968, p. 4.

475."Teatrul Național din Praga la București. Vibrația inefabilă a autenticității", ibidem, 50(1.157), 13 dec. 1968, p. 4.

476."Istorie sau glosă tragică, convorbire cu Paul Anghel", ibidem, 51(1.158), 20 dec. 1968,p. 4.

477."Discutăm. Foarte bine! Dar cum? T.V. pe viu", "Cinema", VII, 1 ian. 1969, p. 36.

478."O ipoteză despre ce n-ar trebui să fie Festivalul de teatru *I.L.Caragiale*"/ Festivalul de teatru și dincolo de el/, "Îndrum. Cult.", XXII, 1, ian. 1969, p. 25 - 27.

479."După Festivalul *I.L.Caragiale*", "Contemp.", 1(1.160), 3 ian. 1969, p. 4.

480."Teatrul *Ion Creangă* în Iugoslavia", ibidem, 3(1.162), 17 ian. 1969, p. 4.

481."Sensul istoriei în dramaturgia actuală. Puncte de vedere", "Scânteia", XXVIII, 7953, 22 ian. 1969, p. 4.

482."Teatrul de Nord", "Contemp.", 6(1.165), 7 febr. 1969,p. 5.

483."Spectacolele săptămânii. Turnee la București, Teatrul din Pitești", ibidem, 9(1.168), 28 febr. 1969, p. 4.

484."Amintirea lui Pitagora. T.V.", "Cinema", VII, 3, mart. 1969,

p. 36.

485."Seriozitatea surâzătoare a divertismentului", "Scânteia", XXXVIII, 8.001, 11 mart. 1969, p. 4.

486."Eflorescența piesei scurte", "Rom. lit.", II, 12, 20 mart. 1969, p.25.

487."Burgtheater la București", "Contemp.", 12 (1.171), 21 mart. 1969,p. 4.

488."Arlechin. O idee de atelier", Rom. lit.", 13(25), 27 mart. 1969,p. 25.

489."The romanian concept of theatricalty", "Romanian Review", XXIII, 2, apr. - iun. 1969, p. 128 – 134.

490."Arlechin. regia tânără", "Rom.lit.", II, 14 (26), 3 apr. 1969,p. 25.

491."Piese de Karel Capek", "Contemp.", 14 (1.173), 6 apr. 1969, p. 4.

492."Arlechin. Întrebări despre turnee", "Rom. lit.", II, 15(27), 10 apr. 1969,p. 25.

493."Arlechin. Primăvară densă", ibidem, II, 16 (28), 17 apr. 1969, p. 25.

494."Arlechin. În sfârșit, dezbateri...", ibidem, II, 17 (29), 24 apr. 1969, p. 25.

495."Muzica sferelor. T.V.", "Cinema", VII, 5, mai 1969, p. 36 – 37.

496."Teatru. Corespondență specială prin telefon. Întâlnire în Italia", "Rom. lit.", II, 18 (30), 1 mai 1969, p. 25.

497."Arlechin. Reverberații", ibidem, II, 19 (31), 8 mai 1969, p. 25.

498."Arlechin. răspuns la o scrisoare", ibidem, II , 20 (32), 15 mai 1969, p. 25.

499." Păpuși cubane la București", ibidem, II, 21 (33), 22 mai 1969,p. 25.

500."Arlechin. Sunet și lunimă, tăcere și întuneric", ibidem, II, 22 (34), 29 mai 1969,p. 25.

501."Îndrăzneala de a începe. Realizări și perspective în elaborarea lucrărilor de sinteză asupra artelor românești", "Sc. tin.", XXV, 6231, 31 mai 1969, p. 4.

502."Teatru. Demonstrație craioveană la București", "Rom. lit.", II, 23 (35), 5 iun. 1969, p. 25.

503."Circumstanțe. Casele sonore", ibidem, II, 24 (36), 12 iun. 1969, p. 25.

- 504"Seminarul internațional de regie. Arlechin", ibidem, II, 25(37), 19 iun. 1969, p. 25.
- 505"Arlechin. Jean Louis Roux (Canada). Acord final", ibidem, II, 26 (38), 26 iun. 1969, p. 25.
- 506."Rochița rândunelei T.V.", "Cinema", VII, 6, iun, 1969, p. 36.
- 507"Contribuția regiei tinere. Teatralitatea românească", (1), "Ateneu", VI, 7, iul. 1969, p. 8.
- 508."Întrebări și neliniști italiene. T.V.", "Cinema", VII, 7, iul. 1969, p. 36 – 37.
- 509."Să privim din nou harta teatrală. Opinii", "Rom. lit.", II, 28(40), 10 iul. 1969, p. 25.
- 510."Arlechin. Adaos tardiv la o cronică", ibidem, II, 29 (41), 17 iul. 1969, p. 25.
- 511."Circumstanțe. Procesul de desprovincializare", ibidem, II, 30 (42), 24, iul. 1969, p. 2.
- 512."Teatru. Schiță pentru o istorie paralelă a două stagiuni, 1948 – 1949, 1968 – 1969", ibidem, II, 31 (43), 31, iul. 1969, p. 25.
- 513."Contribuția regiei tinere. Teatralitatea românească (II)", "Ateneu", VI, 8, aug. 1969, p. 8.
- 514."O noapte la Venetia, cu Casanova", "Cinema", VII, 8, aug. 1969, p. 37 – 38.
- 515."Vocații în dreptunghiul de cristal . T.V.", ibidem, p. 36.
- 516."Arlechin. Dacă toți criticii din țară...", "Rom. lit.", II, 34(46), 21, aug. 1969, p. 25.
- 517."Arlechin. Semne", ibidem, II, 35 (47), 28 aug. 1969, p. 25.
- 518."A onora titlurile/ T.V./" "Cinema", VII, 9, sept. 1969,p. 36 – 37.
- 519."Sondaje și opinii T.V./", ibidem.
- 520."Arlechin. Turneele străine", "Rom. lit.", II, 36 (48), 4 sept. 1969, p. 25.
- 521."Calitatea și aria înrâuririi artei asupra conștiinței" "Publicul și arta", "Sc. tin.", XXV, 6319, 9 sept. 1969, p. 1, 3.
- 522."Circumstanțe. Ziua pierdută", "Rom. lit.", II, 37 (49), 11 sept. 1969, p. 2.
- 523."Camionul și ilustrata. Dramă romanțată în câteva călătorii și un final convenabil", "Urzica", XXI, 17, 15 sept. 1969,p. 4 – 5.
- 524."Teatru. Rapsodii de toamnă", "Rom. lit.", II, 38(50), 18 sept. 1969, p. 25.

- 525."Teatru. Permanențele *Teatrului Mic* din Moscova", ibidem, II, 39 (51), 25 sept. 1969, p. 25.
- 526."Lectură la razele tubului catodic"/ T.V./, "Cinema", VII, 10, oct. 1969, p. 36 – 37.
- 527."Circumstanțe. Chestiunea necunoscută", "Rom. lit.", II, 40(52), 2 oct. 1969, p. 2.
- 528."Arlechin. Schimbarea la față. Inadecvare și incurie. Turnee", ibidem, II, 40(52), 2 oct. 1969, p. 25.
- 529."Ipoteze despre *Femeia îndărătnică*" / W. Shakespeare, *Femeia îndărătnică*, Teatrul din Plovdiv în turneu în România/, ibidem, II, 41 (52), 9 oct. 1969, p. 25.
- 530.Constatarea seacă la fața locului", "Urzica", XXI, 19, 15 oct. 1969, p. 5.
- 531."Arlechin. Poem indian la radio. Teatrul , numărul 9 Davila", "Rom. lit.", II, 42(54), 16 oct. 1969, p. 25.
- 532."Arlechin. Patru seri bulgare", ibidem, 43(55), 23 oct. 1969, p. 25.
- 533."Arlechin. Inițiative în țară", ibidem, II, 40(56), 30 oct. 1969, p. 25.
- 534."Interviul, în formele sale zdrențuite"/T.V./, "Cinema", VII, 11, nov. 1969, p. 40.
- 535."Arlechin. Regizori români în lume", "Rom. lit.", II, 45(57), 6 nov. 1969, p. 25.
- 536."Teatru. Brâncoveanu, un om în fața morții. *Maria. 1714* de Ilie Păunescu, la Teatrul Mic", ibidem, II 46(58), 13 nov. 1969, p. 25, în colab.
- 537."Demonstrație în drum spre țarm", "Urzica", XXI, 21, 15 nov. 1969, p. 8 – 9.
- 538."Arlechin. Tichia", "Rom. lit." II, 47(59); 20 nov., 1969, p. 25.
- 539."Arlechin. Scriitorul în teatru și pe dinafara lui", ibidem, II, 48 (60), 27 nov., 1969, p. 25.
- 540."Taclale", "Urzica", XXI, 22, 30 nov. 1969, p. 6.
- 541."Prerogative și vacuități"/T.V./, "Cinema", VII, 12, dec. 1969, p. 36.
- 542."Cu Roger Planchon, la umbra lui Racine", "Teatru", XIV, 12, dec . 1969, p. 195 – 198.
- 543."Viața literară la televiziune și televiziunea în viața literară. Masa rotundă a *României literare*. Participă Valentin Silvestru", "Rom. lit.", II, 49(61), 4 dec. 1969, p. 14.

544."Teatrul Național în Cehoslovacia", ibidem, II, 50(62), 11 dec. 1969, p. 25.

545."Decembrie festiv", ibidem, II, 52(64), 25 dec. 1969, p. 25.

546."Tudor Mușatescu, *Coana Chirița*, dramatizare după Vasile Alecsandri. Teatrul Național *I.L.Caragiale*", "Scânteia", XXXIX, 8291, 28 dec 1969, p. 4.

547."Concursul de curiere", "Urzica", XXI, 24, 31 dec. 1969, p. 5, 14.

548."Ospățul cu pelicula. T.V.", "Cinema", VIII, 1, ian. 1970, p. 36 – 37.

549."Un Brecht amar văzut de un Giurchescu vesel"/ *Dispariția lui Galy Gay*, de Brecht Bertolt, Teatrul de Comedie/, "Rom. lit.", III, 2(66), 8 ian. 1970, p. 25.

550."Cerbul de aur – retrospectivă și perspectivă la împlinirea vârstei de trei ani. Convorbire cu Ioan Grigorescu, vicepreședintele Comitetului de Radioteleviziune", ibidem, III, 3 (67), 15 ian. 1970, p. 28.

551."Ondulațiile repertoriului comic"/ Tudor Mușatescu, *Geamandura*, Teatrul Giulești/, ibidem, III, 4 (68), 22 ian. 1970, p. 25.

552."Arlechin. Destinul unor făgăduieli", ibidem, III, 5(69), 29 ian. 1970, p. 25.

553."Teleidei de toate felurile"/T.V./, "Cinema", VIII, 3, mart. 1970, p. 36 – 37.

554."Duel T.V. Cinema. Telecorespondență", "Cinema", VIII, 3, mart. 1970, p. 25.

555."Scrisul pe sugativă. Teatrul", "Rom. lit.", III, 10 (74), 5 mart. 1970, p. 37.

556."Surprize la Baia Mare", ibidem, III, 6(70), 5 febr. 1970, p. 25.

557."Secvențe. Calificări și descalificări în filmul documentar", ibidem, III, 7 (71), 12 febr. 1970, p. 24.

558."Birlic", ibidem, III, 8(72), 19 febr. 1970, p. 25.

559."Arlechin. Pe când o premieră Călinescu?", ibidem, III, 11(75), 12 mart. 1970, p. 25.

560."Monolog cu chitară. Tudor George pe scena Teatrului *Bulandra*", ibidem, III, 12 (76), 19 mart. 1970, p. 25.

561."Vechiul film românesc scurtându-și epoca", "Astra", V, 4, apr. 1970, p. 14.

- 562."Prezențe remarcabile și absențe semnificative. T.V.", "Cinema", VIII, 4, apr. 1970, p. 36 – 37.
- 563."Un vis regizoral într-o noapte de vară shakespeariană"/W. Shakespeare, *Visul unei nopți de vară*, Teatrul Național din Cluj/, "România lit.", III, 15 (79), 9 apr. 1970, p. 25.
- 564."Cum , când și în ce fel ajunge *România literară* la cititori", ibidem, III, 16 (80), 16 apr. 1970, p. 6 – 7, (în colab.).
- 565."Arlechin. Ilie Păunescu și Salata de capete. Un nou regizor", ibidem, III, 17(81), 23 apr. 1970, p. 25
- 566."Orele luminoase"/T.V./, "Cinema", VIII, 5, mai 1970, p. 36 – 37, (în colab.).
- 567."Madame Chirița. At home and abroad", "Romania Today", 5, 1970, p. 38 – 40.
- 568."Teatru. Comedii originale și idei scenice spirituale", "Rom. lit.", III, 20 (84), 14 mai 1971, p. 25.
- 568."Biografia unui bufet", "Urzica", XXII, 9, 15 mai 1970, p. 2.
- 570."Lupta cu apele", "Rom. lit.", III, 21(85), 21 mai 1970, p. 2.
- 571."Teatru. Viața teatrului pe linia de vest", ibidem, III, 22(86), 28 mai 1970, p. 25.
- 572."De ce n-au reușit scenic piesele lui Paul Anghel?", "Ateneu", VII, 7, iul. 1970, p. 2 – 3.
- 573."File răzlețe dintr-un notes păstrat"/T.V./, "Cinema", VIII, 7, iul. 1970, p. 36 – 37.
- 574."Festivalurile de vară. Corespondență telefonică din Spania", "Rom. lit.", III, 29(93), 16 iul. 1970, p. 22.
- 575."Rândul", "Urzica", XXII, 14, 31 iul. 1970, p. 2 – 3.
- 576."Puțină psihologie"/ T.V./, "Cinema", VIII, 8, aug. 1970, p. 36 – 37.
- 577."T.V., *Secolul 20* ", 8, aug. 1970, p. 92.
- 578."Barcelona. Reportaj pe glob", "Lumea", 32, 6 aug. 1970, p. 16 – 17.
- 579."Reccourci hispanic"/ T.V./, "Cinema", VIII, 9, sept. 1970, p. 13.
- 580." Konkurs Kurieră", Rumanija", 9, sept. 1970, p. 60 – 61.
- 581."Arta actului - Între copertile unei cărți", "Rom. lit.", III, 39(103), 24 sept, 1970, p. 25.
- 582."Spectacole în Spania. Însemnări", "Teatru", XV, 10, oct. 1970, p. 36 – 41.

- 583."Prima piesă a lui Fany"/ G.B.Shaw, *Fany*, Teatrul Național *I.L.Caragiale*, "Scânteia", XL, 8569, 7 oct. 1970, p. 4.
- 584."De vorbă cu toreadorul, în noaptea dinaintea coridei", "Rom, lit.", III, 41(105), 8 oct. 1970, p. 22.
- 585."6 opinii despre stagiunea teatrală. Anchetă/ realizată de Viorica Tănăsescu și Liliana Moldovan',/participă Valentin Silvestru", "Scânteia", tin.", XXVI, 6660, 17 oct. 1970, p. 4. ("Un spectacol normal").
- 586."Resurecția dramei", "Ateneu", VII, 12, dec. 1970,p. 4 – 5.
- 587."Jubilee. Filmul la 75 de ani", "Cinema", VIII, 12, dec 1970, p. 36 - 37.
- 588."Redactorii *României literare* despre *Regele Lear* /.../. Un spectacol normal", "Rom. lit.", III, 50 (114), 10 dec. 1970,p. 25.
- 589."Nebunii dramatici și fătarnicii veseli ai lui Teodor Mazilu"/ Teodor Mazilu. *Acești nebuni fătarnici*, Teatrul *Lucia Sturdza – Bulandra* /, ibidem, III, 25 (116), 24 dec. 1970, p. 25.
- 590."Frânturi telefonice", "Urzica", 31 dec. 1970, p. 5.
- 591."Ce e un cinematograf? Dezacord", "Cinema", IX, 1, ian.1971, p. 39.
- 592."Teatrul în R.D.Germană. Pe lungul drum al spectacolului către public", "Teatrul", XVI, 1, ian. 1971, p. 41 – 44.
- 593."Substanța vie, ideea artistică și informația în filmul documentar", "Scânteia", XL, 8662, 10 ian. 1971, p. 4.
- 594."Destine de celuloid", "Rom. lit.", IV, 2(119), 7 ian. 1971, p. 20.
- 595."Peisaj fără relief"/ *Alcor și Mona*, de Flavia Buref și Camelia Dăscălescu, adaptare după Mihail Sebastian/, ibidem, IV, 3(120), 14 ian. 1971, p. 25.
- 596."Peisaj fără relief. Axelrod George. *Adio Charlie*. Teatru C.I.Nottara", ibidem, p. 25.
- 597."Peisaj fără relief. Carlo Goldoni, *Gâlcevile din Chioggia*. Teatrul *Giulești*", ibidem, p. 25.
- 598."Convorbire cu ing. Ion Crăciun, ministrul industriei ușoare. Conceptul de frumos în industria ușoară", interviu, ibidem, IV, 4, 14 ian. 1971, p. 29 – 30.
- 599."Oscilații nemotivate în condiția intelectuală a teatrului. Puncte de vedere", *Scânteia*", XL, 8679, 27 ian. 1971, p. 6.
- 600."Spania. Orașe, statui și drumuri. Note rătăcite, dintr-o călătorie de cincispeceze mii de kilometri prin peninsula", "Tri-

buna”, XV, 4, 28 ian. 1971, p. 16.

601.”Iscălituri animate”, “Cinema”, IX, 2, febr. 1971, p. 38.

602.”Surovaya proverka sposobnostej”, “Rumynija”, 2 febr. 1971, p. 60 – 61.

603.”Turnee în București. Teatrul din Piatra Neamț” “Rom. lit.”, IV, 6, 4 febr. 1971, p. 25.

604.”Ce fel de țara e Arcadia?”/Teatrul *C.I.Nottara*, ibidem, IV, 7, 11 febr. 1971, p. 25, 30.

605.”Periplu teatral sinuos. Arad,/ Adaptări nerezonabile și interpretări meritoase.2.Botoșani, Excese de prospețime și oboseală prematură.3.Sibiu, Comedia feerică *Ploșnița* după 50 de ani.4. Reșița, Ambiții care se cuvin stimulate.5.Bacău, Sensibilitatea unei trupe tinere/, ibidem, IV,10, 4 mart. 1971, p. 25, 29.

606.”Comments on the short play”, Romanian review”, XXV, 1, ian. – mart. 1971, p. 5 – 10.

607.”Caracterul de adevăr artistic rezultă din conspectarea realității/.../” /Realitatea românească în teatru. Ancheta “Ateneu”/, “Ateneu”, VIII, 4, apr. 1971, p. 16.

608.”Surâsuri de aur dentar. Dezacord”, “Cinema”, IX, 4, apr. 1971, p. 41.

609.”La Iași. Demonstrație a diversității peisajului teatral. Zilele dramaturgiei originale”, “Scânteia”, XI, 8752, 10 apr. 1971, p. 4.

610.”Itinerarii în drama istorică”, “Cronica”, VI, 16, 17 apr. 1971, p. 4.

611.”Reflecții la un spectacol. Zilele dramaturgiei originale”, “Rom. lib.”, XXIX, 8239, 21 apr. 1971, p. 2.

612.”Convorbiri ipotetice”, “Urzica”, XXIII, 8, 30 apr. 1971, p. 5.

613.”Dezacord. Un jubileu mai mic”/ revista “Cinema”/, “Cinema”, IX, 5, mai 1971, p. 16.

614.”Ipoteze pentru o dezbatere care nu va avea loc”, “Tribuna”, XV, 19, 13 mai 1971, p. 10.

615. “Sporul în zestrea culturală a județului”, “Rom. lib.”, XXIX, 8262, 18 mai 1971, p.2.

616.”Horia Lovinescu, *Omul care...* Teatrul *C.I.Nottara*”, “Scânteia”, XL, 8789, 18 mai 1971, p.4.

617.”Copiii și teatrul”, “Rom.lib.”, XXIX, 8269, 26 mai 1971, p.1, 2.

618.”Peștele cu două cozi”, “Urzica”, XXIII, 10, 31 mai 1971, p.3.

619. Stagiunea I.A.T.C. Examen cu publicul”, “Teatrul”, XVI, 6, iun. 1971, p. 68 – 72.

620. ”Teatru. Jean Vilar”/interviu/. “Rom.lit.”, IV, 23, 3 iun. 1971, p. 25.

621. ”Succese românești la zilele festive ale Vienei”, “Magazin”, XV, 715, 19 iun. 1971, p. 4.

622. ”O șampilă pe gură”, “Urzica”, XXIII, 12, 30 iun. 1971, p. 4 – 5.

623. ”Repertoriul cinematografic trebuie să fie un instrument de educație! Anchetă. Participă/.../ Valentin Silvestru/.../”, “Cinema”, IX, 7, iul. 1971, p. 4 – 11.

624. ”Văzul prin urechi. Ce vină are publicul dacă i s-a servit *Adio Texas și Această femeie?* Dezacord”, ibidem, p. 15.

625. ”Cheirosografie. Balet”, “Rom. lit.”, IV, 27, 1 iul. 1971, p. 27.

626. ”Vara – un anotimp artistic secetos?”, “Scânteia”, XL, 8837, 5 iul. 1971, p. 1.

627. ”Selecția – un principiu care nu a funcționat”/Stagiunea teatrală încheiată, reclamă celei următoare abordarea și valorificarea mai consecventă a unui repertoriu cu reale virtuți educative/ “Sc. tin.”, XXVII, 6884, 7 iul. 1971, p. 4.

628. ”Alecsandri și teatrul politic”, “Rom. lit.”, IV, 29, 15, iul. 1971, p. 25, 28.

629. ”Încercarea”, /imperativul realismului/, “Cinema”, IX, 8, aug. 1971, p. 26 – 33.

630. ”Sunete și lumini în aer liber”, “Rom. lit.”, IV, 35, 26 aug. 1971, p. 27.

631. ”Preludiu.../ anului teatral 1971 – 1972/, ibidem, IV, 36, 2 sept. 1971, p. 25.

632. ”Universitatea și teatrul”, ibidem, IV, 39, 23 sept. 1971, p. 25.

633. ”Foiletând registrul de probleme. Scene. Retrospecții publicistice. Pagini necitite”, ibidem, IV, 40, 30 sept. 1971, p. 25.

634. ”Pe când un festival național de film?”, “Cinema”, IX, 10, oct. 1971, p. 19.

635. ”Teatrul *Maiakovski* la București”, “Rom.lit.”, IV, 42 (158), 14 oct. 1971, p. 20.

636. ”Retrospectivă Horia Lovinescu. *Surorile Boga* la Național, după 12 ani”, ibidem, IV, 42(158), 14 oct. 1971, p. 21.

637. ”*Tache, lanche și Cadîr* la Național; *Secunda 58* la Giulești”, ibidem, IV, 43(159), 21 oct. 1971, p. 21.

- 638."Comentarii pe un colț de masă", "Urzica", XXIII, 20 , 31 oct. 1971, p. 4 - 5.
- 639."Respice fîncam, Finalul, o încoronare a operei", "Cinema", IX, 11, nov., 1971, p. 23.
- 640."Toamnă la Sarajevo"/ Teatrul Mic din București, în turneu în Iugoslavia/. "Rom. lit.", IV, 46(162), 11 nov. 1971, p. 20.
- 641."Nocturnă", "Urzica", XXIII, 21, 15 nov. 1971, p. 2.
- 642."La Teatrul de Comedie *Interesul generală* de Aurel Baranga", ibidem, IV, 48(164), 25 nov.1971, p. 21.
- 643."Actorul ageamiu. Dezacord", "Cinema", IX, 12, dec. 1971, p. 35..
- 644."Ziaristii după 15 ani"/ "Ziaristii", de Al. Mirodan, la Teatrul "Lucia Sturdza - Bulandra"/ "Rom, lit.", IV 50(166), 9 dec. 1971,p. 20.
- 645."Inerții în culisele comediei. *Puncte de vedere*", "Scânteia", XLI, 8996, 12 dec. 1971, p. 4.
- 646."La Teatrul Giulești, *Măsură pentru măsură*. Shekespeare și avatarurile ideii de justiție", "Rom.lit.", IV, 51(167), 16 dec. 1971,p. 21.
- 647."Eugen Lovinescu, dramaturg", "Tribuna", XV, 50, 16 dec. 1971,p. 14.
- 648."Teatrul Național. *Jocul de-a vacanța*. Studioul I.A.T.C. *Act venețian*", "Rom.lit.", V, 2, 6 ian. 1972, p. 22.
- 649.Ocaziile ratate"/ Omul față în față cu el însuși.../, "Scânteia", XLI, 9032, 19 ian. 1972, p. 5.
- 650."Tineri regizori la lucru", "Rom. lit.", V, 4, 20 ian. 1972.p. 20.
- 651."Dacă aș fi regizor...", "Tribuna", XVI, 4, 27 ian. 1972, p. 10.
- 652."O scrisoare pierdută... mereu regăsită", "Rom, lit.", V, 5, 27 ian. 1972,p. 18.
- 653."Apus de soare într-o viziune inedită"/Teatrul de Stat din Oradea", "Scânteia", XLI, 9040, 27 ian. 1972, p. 4.
- 654."Publicistica și nevoia de teorie"/ Teatru/, "Cronica", VII, 4, 28 ian. 1972,p. 7.
- 655."Revista literară T.V. o nouă și interesantă rubrică a micului ecran", XLII, 9409, 3 febr. 1972,p. 6.
- 656."S.O.S. Comedii, și comedii" "Cinema", X, 3, febr. 1972, p. 22 - 24.
- 657."Teatrul *Lucia Sturdza - Bulandra*, 29 ianuarie 1972: O

scrisoare pierdută”, “Contemp.”, 6 (1.317), 4 febr. 1972, p. 4.

658.”Teatrul din Bacău la București”/ Claude Spaak, *Pâine amară*, Teatrul dramatic *Bacovia* din Bacău la București/, “Scânteia”, XLII, 9421, 15 febr. 1972,p. 4.

659.”Amândoi să fim deopotrivă... dar ea să mă slujească!...!” “Omul față în față cu el însuși...”, ibidem, 16 febr. 1972,p. 5.

660.”Premieră pe țară la Teatrul Bulandra, *Vicarul*”, “Rom. lit.”, V, 9, 24 febr. 1972, p. 20.

661.”Dramaturgia, sub zodia inițiativelor”, ibidem, V, 12, 16 mart. 1972, p. 20.

662.”*Atunci i-am condamnat pe toți la moarte*”/ Pornind de la Titus Popovici, Două scenarii de succes/, “Cinema”, X, 4, apr. 1972, p. 21.

663.Teatrul. Săptămâna. *Despot Vodă*. Teatrul Național din Timișoara”, “Rom. lit.”, V, 15, 6 apr. 1972, p. 20.

664.”Teatrul. Săptămâna. Ion Băieșu, *Vinovatul*. Teatrul *C.I.Nottara*”, ibidem, p. 20.

665.”Teatrul. Săptămâna. Barbu Delavrancea, *Viforul*. Teatrul *A. Davila* din Pitești”, ibidem, p. 20.

666.”Teatrul. Săptămâna. H.Ibsen, *Rața sălbatică*. Teatrul Național din Timișoara”, ibidem, p. 20.

667.”Autenticitatea la televiziune. Puncte de vedere”, “Scânteia”, XLI, 9112, 8 apr. 1972,p. 4.

668.”Stagiunea bucureșteană. Puncte de vedere”, “Cronica”, VII, 14, 11 apr. 1972,p. 6.

669.Șantier”, Rom. lit”, V, 17, 20 apr. 1972, p. 26.

670.”Williams Tennessee, *Dulcea pasăre a tinereții*. Teatrul Național *I.L.Caragiale*”, “Scânteia”, XLI, 9124, 20 apr. 1972,p. 4.

671.”Presupuneri. În întâmpinarea Conferinței naționale a scriitorilor”, “Tribuna”, XVI, 16, 20 apr. 1972,p. 1, 11.

672.”Debuturi de primăvară” /G.Büchner, Wiyzek. Studioul I.A.T.C./, Rom. lit.”, V, 18, 27 apr. 1972,p. 21.

673.”A. Camus, *Neînțelegera*. Studiul I.A.T.C.”, ibidem.

674.”Passolini și Trufaut”, “Cinema”, X, 5, mai 1972, p. 34.

675.”Teatrul Tineretului din Piatra Neamț. *Péer Gynt*, de Ibsen”, “Rom. lit.”, V, 19, 4 mai 1972, p. 21.

676.”Festivalul național de teatru studentesc”, ibidem, V, 21, 18 mai 1972, p. 20.

677.”Liliac și Lăcrămioare”, ibidem, V, 24, 8 iun. 1972,p. 19.

678.”Condiția literară a teatrului”, ibidem, V, 26, 22 iun. 1972,

p. 20.

679."Festivalul umorului. Zilele vesele și noapțile scurte", ibidem, V, 27, 29 iun. 1972, p. 16.

680."Stagiunea teatrală studențească '71 - '72"/ Anchetă. Participă creatori și observatori ai fenomenului teatrului studențesc din stagiunea trecută. Valentin Silvestru/, (realizator, Bogdan Ulmu) "Amfiteatru", VII, 7, iul. 1972, p. 26.

681."Condiția politică a teatrului", "Rom. lit.", V, 30, 20 iul. 1972, p. 20.

682."Gala recitalurilor dramatice și Colocviul de teatralogie de la Bacău. Însemnări și o sugestie", "Scânteia", XLI, 9220, 20 iul. 1972, p. 4.

683."Continuitatea esențială și discontinuități în elaborarea tradiției (I). Argument pentru o istorie a literaturii române contemporane", "Tribuna", X, 30, 24 iul. 1972, p. 3.

684.Joiana. Dezacord" "Cinema", X, 8, aug. 1972, p. 35.

685."Teleteatru. Fără scenă, fără sală", ibidem, p. 47.

686."Great art in small dimensions", /The Bucharest *Tândărică* puppet show/, "Romania Today", 8, aug. 1972, p. 56 - 57.

687."Condiția artistică a teatrului", "Rom. lit.", V, 32, 3 aug. 1972, p. 20.

688."Continuitate esențială și discontinuități în eleaborarea tradiției. (II). Argument pentru o istorie a literaturii române contemporane", "Tribuna", X, 31, 3 aug. 1972, p. 3.

689."Elada ca loc teatral", "Rom. lit.", V, 37, 7 sept. 1972, p. 32.

690."Al. Fintî", ibidem, V, 38, 14 sept. 1972, p. 20.

691."O stare oscilantă"/ Omul față în față cu el însuși.../ "Scânteia", XLII, 9275, 20 sept. 1972, p. 4.

692."Fantasticul verosimil", "Rom. lit.", V, 40, 28 sept. 1972, p. 21.

693."Teatrul Nottara. *Stana* după I. Agârbiceanu", ibidem, V, 42, 12 oct. 1972, p. 20.

694."Comunistul, în așteptarea întruchipării ca erou principal al dramaturgiei originale", "Scânteia", XLI, 8938, 15 oct. 1972, p. 4.

695."Visul unei nopți de vară (Royal Shakespeare Company)", "Rom. lit.", V, 44, 26 oct. 1972, p. 20.

696."Teatrul Mic. Arthur Miller. *După cădere* (Premieră pe țară)", ibidem, V, 45, 2 nov. 1972, p. 21.

697."Prima seară a Mossovietului. *Uraganul*, de V. Bill - Billoțarcovski", ibidem, V, 46, 9 nov., 1972, p. 20.

698."Premieră la Baia Mare *Somnul rațiunii*, de Antonio Vallejo", ibidem, V, 48, 23 nov., 1972, p. 22.

699."O pasăre dintr-o altă zi. Dramă de D.R.Popescu, în premieră pe țară la Teatrul Național din Cluj", ibidem, V, 49, 30 nov., 1972, p. 20.

700."Cvadratura arcului. Dezacord", "Cinema", X, 12, dec. 1972, p.52.

701."Ilie Păunescu, *Ospățul scafandrilor*", "Rom. lit.", V, 50, 7 dec. 1972, p. 20.

702."La teatrul din Bârlad", ibidem, V, 52, 21 dec. 1972, p. 20.

703."Ce a dat republica teatrului", ibidem, V, 53, 29 dec. 1972, p. 22.

704.'Incredibil/.../ profitând de libertatea care mi-a fost acordată'/ 10 ani de la apariția revistei "Cinema"/, "Cinema", XI, 1, ian. 1973, p. 47.

705."25 de ani de republică omagiați de un documentar al Studioului *Sahia*'/"România, țara mea", Producție cinematografică documentară românească/, ibidem, p. 54.

706."Arta spectacolului audio – vizual", "Rom. lit.", VI, 2, 11 ian. 1973, p. 20.

707."În actuala stagiune dramaturgia originală sub auspicii promițătoare", "Scânteia", XLII, 9392, 17 ian. 1973, p. 6.

708."Premieră pe țară la Sibiu. *Tragedia fecioarei*. de Fr. Beaumont și Fletcler J.", "Rom.lit.", VI, 4, 25 ian. 1973, p. 22.

709."Brecht, în neconținută actualitate"/ 75 de ani de la naștere. "Bul. Comisia Naț. R.S.România pentru U.N.E.S.C.O."/, XV, 2, 1973, p. 45 – 47.

710."Fraze. Dezacord", "Cinema", XI, 2, febr. 1973, p. 13.

711."Veniți cu noi... Festivalul filmului turistic", ibidem, p. 15.

712."Tudor Mușatescu, Fișă nebibliografică", "Presa noastră", XVIII, 2, febr. 1973, p. 37 – 38.

713."Teatrul din Bacău, la București"/ Corneliu Leu, *Femeia fericită*, "Scânteia", XLII, 9421, 15 febr. 1973, p. 4.

714."Teatrul din Ploiești. *Avarul* de Molière", "Rom. lit.", VI, 8, 22 febr. 1973, p. 20.

715."Ispravă mică"/O, Memphis!/, spectacol coupé cu piesele T.V. de Jean Claude van Italie și *Moartea Bessiei*, de Edward Albee, "Flacăra", XXII, 9, 24 febr. 1973, p. 15.

716."Aspirația spre stil. În dezbatere, filmul românesc", "Cinema", XI, 3, mart. 1973, p. 6 – 8.

- 717."S.O.S. sala de cinema. Oleandru și halvița", ibidem, p. 12.
- 718."Proverbul și corabia, Dezacord"/ Serialul spectacol cu *va urma*, ibidem p. 31.
- 719."Teatrul din Brașov. *Vlad Tepeș în ianuarie*, de Mircea Bradu", "Rom. lit.", VI, 9, 1 mart. 1973, p. 21.
- 720.Silvia Andreescu și Theodor Mănescu, *Dragostea noastră. Teatrul Mic*", "Scânteia", XLII, 9444, 10 mart. 1973, p. 4.
- 721."Teatrul Național *Zodia taurului*, de Mihnea Gheorghiu; Teatrul de Comedie, *Buffalo Bill și indienii* de Arthur L. Kopit", "Rom. lit.", VI, 11, 15 mart. 1973, p. 20.
- 722."Condiția criticii dramatice", "Vatra", III, 3, 20 mart. 1973, p. 18.
- 723."Teatrul Bulandra. *Joc de pisici*, de Örkény István", "Rom. lit.", VI, 12, 22 mart. 1973, p. 20.
- 724."Ziua teatrului", ibidem, VI, 13, 29 mart. 1973, p. 20.
- 725."Spectacolele bucureștene", "Cronica", VIII, 13, 30 mart. 1973, p. 7.
- 726."S.O.S. Cronica de film!", "Cinema", XI, 4, apr. 1973, p. 22 – 23.
- 727."Lumea teatrală citește puțin", "Tribuna", XVII, 14, 5 apr. 1973, p. 10.
- 728."Teatrul din Brașov. *Doi pe un cal, unul pe măgar*", de O. Danek", "Rom. lit.", VI, 15, 12 apr. 1973, p. 20.
- 729."Tudor Mușatescu. *Tara fericirii. Teatrul Al. Davila din Pitești*", ibidem, VI, 15, 12 apr. 1973, p. 20.
- 730."Casa care a fugit prin ușă. Teatrul Al. Davila din Pitești", ibidem, p. 20.
- 731."Teatrul în cărți"/ Mihai Nadin, *Reîntoarcerea la zero*, lași, Edit. Junimea, 1973/, ibidem, VI, 16, 19 apr. 1973, p. 11.
- 732."Teatrul în cărți"/, Dinu Săraru, *Al treilea gong*, Buc., Ed. Mihai Eminescu, 1973/, ibidem, p. 11.
- 733."Alegații"/ Pe marginea punerii în scenă a unor piese/, "Vatra", III, 4, 20 apr. 1973, p. 20.
- 734."Debut remarcabil la Târgu – Mureș. *Speranța nu moare în zori*, de Romulus Guga, în regia lui Dan Micu", "Rom. lit.", VI, 17, 26 apr. 1973, p. 20.
- 735."Publicul de mâine. Masă rotundă a *Cronici*"/ Participă (...) Valentin Silvestru (...)/, "Cronica", VIII, 17, 27 apr. 1973, p. 3 (realizator, Al. I. Friduș).
- 736."Festivalul naț. al studenților de la institutele de artă.

Colocviul de teorie și critică de artă”, “Amfiteatru”, VIII, 5, mai 1973, p. 12.

737.”Creatorii Teatrului Național în întâmpinarea anului revoluționar”, “Rom. lit.”, VI, 18, 3 mai 1973, p. 24 – 25.

738.”Teatrul Bulandra. *A 12 -a noapte*”, ibidem, VI, 19, 10 mai 1973, p. 20.

739.”Festivalul dramaturgiei ruse și sovietice”, ibidem, VI, 20, 17 mai 1973, p. 20.

740.”Teatrul radiofonic, gen de largă popularitate, cu largi posibilități de ascensiune. Puncte de vedere”, “Scânteia”, XLII, 9513, 19 martie 1973, p. 4.

741.”Spectacol de idei. Carnet”, “Vatra”, III, 5, 20 mai 1973, p. 17.

742.”Horia Lovinescu, *Petru Rareș*. Teatrul Național din Iași”, “Rom. lit.”, VI, 22, 31 mai 1973, p. 20.

743.”Sophocle, *Antigona*. Teatrul de stat din Arad”, ibidem, p. 20.

744.”Astrul actorului în galaxia teatrală”, “Ateneu”, X, 6, iun. 1973, p. 12.

745.”*Moartea lui Dante Alighieri*, de Al. Macedonski. Piesa uitată”, “Familia”, IX, 6, iun. 1973, p. 18.

746.”Artiștii singuri și criticii”/ Gala recitalurilor, inițiată de Bacău în 1972 și continuată în acest an/, “Rom. lit.”, VI, 23, 7 iun. 1973, p. 20.

747.”Teatrul Național *I.L. Caragiale. Trei frați gemeni venetieni*”/ Antonio Mattiusi Collalto/, ibidem, VI, 24, 14 iun. 1973, p. 22.

748.”Umorul la televiziune. Însemnări nu prea vesele, dar totuși optimiste”, “Scânteia”, XLII, 9539, 14 iun. 1973, p. 4.

749.”Încercări derutante”/ Note pe marginea repertoriului teatrelor noastre/, “Vatra”, III, 6, 20 iun. 1973, p. 21.

750.”Teatrul politic contemporan. *Puterea și adevărul*, de Titus Popovici”, “Rom. lit.”, VI, 25, 21 iun. 1973, p. 20.

751.”Criticul teatral și repertoriul”, “Tribuna”, XVII, 25, 21 iun. 1973, p. 10.

752.”*Nevestele domnului Pleșu*, de Caton Teodorian. Piesă uitată”, “Familia”, IX, 7, iul. 1973, p. 19.

753.”Raport benevol către ziariști cu privire la colocviul criticilor teatrali. Bacău, iunie 1973, “Presa noastră”, XVIII, 7, iul. 1973, p. 29 - 31.

754.”George Genoiu, *Trecerea prin veranda verde*. Teatrul dra-

- matic *G.Bacovia* din Bacău”, “Rom. lit.”, VI, 27, 5 iul. 1973, p. 20.
- 755.”G. Kaufman și M. Hart, *Aici a dormit George Washington*. Teatrul *C.I.Nottara*”, ibidem, VI, 28, 12 iul. 1973, p. 21.
- 756.”Glose la stagiunea/ teatrală/ 1972 – 1973”, ibidem, VI, 29, 19 iul. 1973, p. 20.
- 757.”Actorii și ideile lor”, ibidem, VI, 30, 26 iul. 1973, p. 21.
- 758.”Teatrul latino – american”, eseu, “Luceaf”, XVI, 30(587), 28 iul. 1973, p. 8.
- 759.”*Molière se răzbună*, de Nicolae Iorga. Piesă uitată”, “Familia”, IX, 8, aug. 1973, p. 21.
- 760.”Vară secetoasă culturală/.../”, “Turistul-cei care îl servesc – cei care îl deservesc. Servicii.... servicii... Anchetă”, “Rom. pitorească”, II, 8, aug. 1973, p. 11.
- 761.”Teatrul ca simpozion. Stagiunea 1972 – 1973”, “Rom. lit.”, VI, 31, 2 aug. 1973, p. 20.
- 762.”Euripide, *Ifigenia în Taurida*. Teatrul de Stat din Constanța”, ibidem, VI, 32, 9 aug. 1973, p. 21.
- 763.”Traian Șelmaru, *Teatru politic, politica teatrală*, București, Editura politică, 1973”, ibidem, VI, 33, 16 aug. 1973, p. 20.
- 764.”Teleteatrul și ineditele sale”, “Vatra”, III, 8, 20 aug. 1973, p. 19.
- 765.”Însemnări din Histrionia”/ *Jurnalul artelor*, nr. 4 – 5, redactat de Romulus Rusan. Teatru/, “Argeș”, VIII, 7 – 8, iul. – aug. 1973, p. 36, 38.
- 766.”Condiția criticului teatral. Din perspectiva unei dezbateri internaționale”/ Al III-lea Congres al Asociației internaționale a criticilor teatrali/, “Contemp.”, 37(1.400), 7 sept. 1973, p. 4.
- 767.”Bulandra”, “Rom. lit.”, VI, 37, 13 sept. 1973, p. 16 – 17.
- 768.”Teatrul de umbre din Malaezia”/ în turneu în țara noastră/, ibidem, VI, 38, 20 sept. 1973, p. 20.
- 769.”Elisabethanii. Carnet”, “Vatra”, III, 9, 20 sept. 1973, p. 20.
- 770.”*O noapte furtunoasă*. Teatrul de Comedie”, “Rom.lit.”, VI, 35, 27 sept. 1973, p. 20.
- 771.”Facts and ideas of a theatrical years”, “Rumanian Review”, XXVIII, 3, 1973, iul. – sept. , p. 127 – 132.
- 772.”Convorbiri despre teatru, despre piesa de teatru și repertoriu”/ Din vol. *Convorbiri despre teatru*, în pregătire pentru editura Facla/, “Familia”, IX, 10 oct. 1973, p. 18 – 19 (Stelian Vasilescu).

773."O săpămână de teatru la Cluj", /discuții pe marginea simpozionului cu tema *Repertoriul clasic și publicul contemporan*. Participă (...) Valentin Silvestru (...)/, "Tribuna", XVII, 42, 18 oct. 1973, p. 10.

774."Noua stagiune. Teatru. 1. Zile de cultură teatrală/ la/Cluj", "Rom. lit.", VI, 42, 18 oct. 1973, p. 20.

775."Noua stagiune.2. Spectacol arhitectonic/ la/ Craiova", ibidem.

776."Comedia fantasmelor de Dan Bota. Piesa uitată", "Familia", IX, 11, nov., 1973, p. 9, 18.

777."Molière, *Avarul*. Teatrul dramatic din Galați", "Rom. lit.", VI, 44, 1 nov. 1973, p. 20.

778."Mircea Radu Iacoban, *Sâmbătă la Veritas*. Teatrul Giulești", ibidem, VI, 45, 8 nov.1973, p. 20.

779."Alfonso Sastre, *Cornada*. Teatrul de Stat din Petroșani", ibidem, p. 20.

780."Arta colectivă sub egida personalității regizorale. Turneul Teatrului Maxin Gorki din Leningrad în România", ibidem, p. 20.

781."Bucureștiul teatral. Toamna. Carnet", "Vatra", III, 11, 20 nov. 1973, p. 20.

782."Fata frumoasă"/ Dunăre, Dunăre.... șase scriitori la Oltenița/ "Rom. lit.", VI, 48, 29 nov., 16 – 17.

783."Lumină nouă de Duiliu Zamfirescu. Piesa uitată", "Familia", IX, 1 ian. 1974, p. 12.

784."Horia Lovinescu, *Paradisul*. Teatrul *C.I.Nottara*", "Rom. lit.", VII, 24 ian. 1974, p. 22.

785."Prospecții remarcabile"/ în legătură cu literatura dramatică românească/, ibidem, VII, 2, 10 ian. 1974, p. 20.

786."Incursiune în problema teatrală actuală", "Scânteia", XLIII, 9755, 19 ian. 1974, p. 4.

787."Răposatul Postelnic de Bogdan Petriceicu Hașdeu. Piesa uitată", "Familia", IX, 2 febr. 1974, p. 12.

788."A vrac jnaj sebe piset", "Rumynija", 2, febr. 1974, p. 63.

789."Destinul istoric și biografia problematică a teatrului din Sibiu", "Transilvania", III, 2, febr. 1974, p. 20 – 24.

790."Istoria teatrului din România, vol. III, Buc., Ed. Acad. R.S.R., 1973", "Rom. lit.", VII, 6, 7 febr. 1974, p. 20..

791."Shakespeare, W., *Hamlet*. Teatrul *C.I.Nottara*", ibidem, VII, 7, 14 febr. 1974, p. 20.

792."Frank D. Gilroy. *Subiectul era trandafirii*. Teatrul Mic",

ibidem, VII, 9, 28 febr. 1974, p. 20.

794."G.B. Shaw, *Pygmalion*. Teatrul Lucia Sturdza – Bulandra", ibidem, p. 20, 795.

795."Dracul, de Mihail Sorbul. Piesa uitată", "Familia", IX, 3, mart. 1974, p. 12.

796."Vasile Alecsandri și teatrul politic", "Teatru", XIX, 3, mart. 1974, p. 21 – 28.

797."I.L.Caragiale, *Năpasta*. Teatrul Giulești", "Rom. lit.", VII, 10, 7 mart. 1974, p. 20.

798."Orizonturile satirei/ Galeria Simeza/. Salonul caricaturistilor", "Scânteia", XLIII, 9812, 17 mart. 1974, p. 4.

799."Valea Bârladului"/ Vaslui, Zilele viei și vinului/, "Rom. lit.", VII, 13, 28 mart. 1974, p. 16 – 17.

800."S-a recurs la Caragiale. Teatrul satiric – muzical *C. Tănase*", ibidem, p. 20.

801."Repertoriul teatral în ambianța ideologică actuală", "Era socialistă", LIV, 7, apr. 1974, p. 33 – 36.

802."Vasile Alecsandri și teatrul politic (II)", "Teatru", XIX, 4, apr. 1974, p. 17 – 20.

803."Comedia – cu semn de întrebare și fără", "Vatra", IV, 4, 20 apr. 1974, p. 14.

804."Acuarelă spaniolă", "Rom. lit.", VII, 17, 25 apr. 1974, p. 23.

805."O alegere la Senat, de Iacob Negruzzi. Piesă uitată", "Familia", IX, 5, mai 1974, p. 12.

806."Hector Quintero, *Lozul cel mic*. Teatrul Lucia Sturdza – Bulandra", "Rom. lit.", VII, 18, 2 mai 1974, p. 17.

807."Spectacol Caragiale. *Năpasta* și *Conu Leonida...* Sala mică a Teatrului Național", ibidem, VII, 19, 9 mai 1974, p. 18.

808."Lorraine Hansberry, *Inscripție pe o fereastră*. Teatrul de Stat din Galați", ibidem, VII, 20, 16 mai 1974, p. 16.

809."Radu Dumitru, *A opta zi dis – de – dimineață*. Teatrul *C.I.Nottara*", ibidem, VII, 21, 23 mai 1974, p. 18.

810."Săptămâna bucureșteană, *Elisabeta I* la Teatrul Bulandra. Molière la Teatrul de Comedie. Turneul teatrului din Botoșani", ibidem, VII, 22, 30 mai 1974, p. 19.

811."Teatrul și angajarea politică" /Masă rotundă a revistei *Teatru*. În dezbatere (...) Valentin Silvestru (...)/, "Teatru", XIX, 6, iun. 1974, p. 3 – 21.

812."Evoluția conceptelor teatrale. Anul XXX", "Teatrul", XIX,

6, iun. 1974, p. 25 – 34.

813."Debutul pe scena studentească"/ Savroyan, W. *Oamenii cavernelor*. Studioul I.A.T.C./ "Rom. lit.", VII, 24, 13 iun. 1974, p. 16.

814."Debuturi pe scena studentească"/ Carlo Goldoni, Hangița, Studioul I.A.T.C./, ibidem.

815."Muzica de balet, de Felix Aderca. Piesă uitată", "Familia", IX, 7, iul. 1974, p. 8.

816."O problemă de spațiu. Schiță", "Femeia", XXVII, 7, iul. 1974, p. 18.

817."Preludii la Festivalul dramaturgiei originale", "Rom. lib.", XXXII, 9256, 29 iul. 1974, p. 5.

818."Federico Garcia Lorca, *Casa Bernandei Alba*. Teatrul de dramă și comedie din Constanța", "Rom. lit.", VII, 29, 18 iul. 1974, p. 16.

819."Filmul politic nu e o specie nouă. De acord?"/ Cine este pentru? Cine este contra? Cine se abține?/, "Cinema", XII, 8, aug. 1974, p. 14.

820 "Condiția estetică a dramei românești moderne", "Familia", IX, 8, aug. 1974, p. 10 – 11.

821."Patriotismul teatrului românesc", "Rom. lit.", VII, 34, 22 aug. 1974, p. 16.

822."Aura Buzescu la 80 de ani", ibidem, 35, 29 aug. 1974, p. 16 – 17.

823."Scrisoare către un tânăr coleg , pe marginea unei cărți"/ *Fața văzută și nevăzută a teatrului* /, "Teatru", XIX, 9, sept. 1974, p. 45 – 71.

824."Spectacole evazive"/ Iosif Naghiu, *Într-o singură seară*. Teatrul Național din Iași/, "Rom. lit.", VII, 37, 12 sept. 1974, p. 16.

825."Spectacole evazive"/ Ioana Postelnicu, *Munții*. Teatrul de Stat din Sibiu/, ibidem.

826."Scene/ de/ Agârbiceanu... Piesă uitată", "Familia", IX, 10 oct. 1974, p. 8.

827."Era un băiat necunoscut", "Luminița", XXV, 10, oct. 1974, p. 5.

828."Festivalul dramaturgiei românești la ora semnificațiilor", "Vatra", IV, 10, 20 oct. 1974, p. 14.

829."Festivalul internațional al teatrelor de la Belgrad", "Rom. lit.", VII, 42, 17 oct. 1974, p. 24.

830."Manifestări substanțiale de cultură teatrală"/ Gala națională

a recitalurilor dramatice și colocviul republican al criticilor de teatru Bacău, octombrie 1974 /, ibidem, VII, 43, 24 oct. 1974, p. 16.

831."Marin Sorescu, *Matca. Teatrul Mic*", ibidem, VII, 44, 31 oct. 1974, p. 16.

832."Să fi fost noi aceia? De acord?"/ Estetica, dar și etica/, "Cinema", XII, 11, nov. 1974, p. 15.

833."Arta candorilor eterne"/ O săptămână de artă păpușărească organizată de *Teatrul Tândărică*, cu ocazia împlinirii unui sfert de veac de existență/, "Familia", X, 11, nov. 1974, p. 8.

834."Delavrancea, *A doua conștiință. Piesă uitată*", ibidem, p. 8.

835."Condiția și misiunea teatrului nostru. Ancheta revistei *Teatrul.../ Meditând la destinul teatrului/.../*", "Teatru", XIX, 11, nov. 1974, p. 10 – 11.

836."Valeriu Râpeanu, *George Mihail Zamfirescu*, vol. 2 București, Editura Minerva, 1974", "Rom. lit.", VII, 45, 7 nov. 1974, p. 16.

837."Teatrul *Pușkin* din Leningrad, la București", ibidem, VII, 46, 14 nov. 1974, p. 16.

838."Umbrele zilei și / *Speranța nu moare în zori* la Teatrul de Stat din Bârlad"/, ibidem, VII, 48, 28 nov. 1974, p. 16.

839."O năzdrăvenie cu capac. Pro sau contra/.../", În dezbateri, filmul românesc/, "Cinema", XII, 12, dec. 1974, p. 14.

840."Premiere în țară", "Teatru", XIX, 12, dec. 1974, p. 28 – 30.

841."Dicționar teatral. Critica", ibidem, p. 78 – 81.

842."Discuții, idei și păpușari. Sinaia '74", "Familia", XI, 1, ian. 1975, p. 12.

843."O surpriză la 11 ani", ilustrații de Magda Ardeleanu, "Luminița", XXVI, 1, ian. 1975, p. 7.

844."Experiența unui directorat"/ Zaharia Stancu. Directorul Teatrului Național/, "Teatru", XX, 1, ian. 1975, p. 18 – 19.

845."Opinii despre anul literar 1974, în dramaturgie", "Rom. lit.", VIII, 1, 2 ian. 1975, p. 14.

846."Premiere de țară. Bertolt, *Opera de trei parale*. Teatrul Național din Timișoara", ibidem, p. 16.

847."O zi la Arad", ibidem, VIII, 4, 23 ian. 1975, p. 16.

848."Camil Petrescu, *Danton*, de Camil Petrescu Teatrul Național", ibidem, p. 16 – 17.

849."La Teatrul Național, *Danton*, de Camil Petrescu", ibidem, VIII, 5, 30 ian. 1975, p. 16 – 17.

- 850."Dinică. De acord?"/ În dezbateri. Filmul românesc/, "Cinema", XIII, 2, febr. 1975, p. 15.
- 851."Cum se explică tensiunea scăzută a satirei și umorului?", "Era soc.", LV, 4, febr. 1975, p. 37 – 39.
- 852."Mila Iacșici de Ion Peretz. Piesa uitată", "Familia", XI, 2, febr. 1975, p. 8.
- 853."La Teatrul Giulești. *Pasărea Shakespeare*, de Dumitru Radu Popescu", "Rom. lit.", VIII, 6, 6 febr. 1975, p. 16.
- 854."O zi la Arad"/ Calderon de la Barca, *Doamna nevăzută*. Teatrul de Stat din Arad/, ibidem, VIII, 7, 13 febr. 1975, p. 16.
- 855."Eugene O'Neill, *Luna dezmoșteniților*. Teatrul de stat din Arad", ibidem.
- 856."Itinerar prin țară. 1. Premieră Shakespeare la Teatrul Național din Cluj – Napoca. 2. Redeschiderea Teatrului Național din Iași", ibidem, VIII, 8, 20 febr. 1975, p. 16.
- 857."Oamenii, pâinea, vinul și industria la Vaslui. Reportaj/ Scriitorii despre actualitatea socialistă a țării/, "Scânteia", XLIV, 1.011, 23 febr. 1975, p. 1, 3.
- 858."Spectacol monumental. Un eveniment teatral"/ *Danton*, de Camil Petrescu, la Teatrul Național *I.L. Caragiale*, "Tribuna", XIX, 9, 27 sept. 1975, p. 2 – 3.
- 859."Ștefan Oprea, Filmul vocație și rutină, Iași, Junimea, 1974", "Cinema", XIII, 3, mart. 1975, p. 13.
- 860."C. Răuleț, *Pălăria și/ Urechea mahalalei*. Piesa uitată", "Familia", XI, 3, mart. 1975, p. 8.
- 861."Premiere în țară"/ Marin Sorescu. *Matca*. Teatrul de stat din Piatra Neamț", "Rom. lit.", VIII, 13, 19 mart. 1975, p. 17.
- 862."Premiere în țară. Gian Franco Venè, *Referendumul popular*. Teatrul Național din Craiova", ibidem, p. 17.
- 863."Jurnal critic", "Teatrul", XX, 3, mart. 1975, p. 31 – 36.
- 864."Zür Uranfführung, von Camil Petrescu monumentalem Theaterstück", "Tribuna Rom.", IV, 57, 15 mart. 1975, p. 12 și "Neue Litteratur", XXVI, 3, März. 1975, p. 108 – 110.
- 865."Enimesciene", "Rom. lit.", VIII, 10, 6 mart. 1975, p. 16.
- 866."Lecția practică", "Tribuna", XIX, 13, 27 mart. 1975, p. 7.
- 867."Hypotetical discussions. Translated by Valeria Alcalay", "Romania Review", XXIX, 1, ian. – mart. 1975, p. 45 – 47.
- 868."Vânătoarea de lupi. Un film posibil", "Cinema", XIII, 4, apr. 1975, p. 14.
- 869."Anuța, de Lucreția Petrescu. Piesa uitată", "Familia", XI,

4, apr. 1975, p. 12.

870."Dumitru Radu Popescu, *Pasărea Shakespeare*. Teatrul Giulești", "Trib. Rom.", VI, 58, 1 apr. 1975, p. 12.

871."Realismul scenic ca atitudine creatoare", "Rom. lit.", VIII, 15, 10 apr. 1975, p. 16.

872."Teatrul Ion Vasilescu, *Capete rotunde și capete tuguiate*, ibidem, VIII, 16, 17 apr. 1975, p. 16.

873."În turneu la București, Naționalul din Budapesta", ibidem, VIII, 17, 24 apr. 1975, p. 16.

874."Aripi frânte, de A. de Herz. Piesa uitată", "Familia", X, 5, mai 1975, p. 8.

875."La Teatrul Bulandra, în regia lui Liviu Ciulei, *Azilul de noapte*", "Rom. lit.", VIII, 18 mai 1975, p. 16.

876."Farmecul declamației. *Comedia franceză* la București", ibidem, VIII, 20, 15 mai 1975, p. 16.

877."Acest sat va fi oraș.../ Murgeni/. Reportaj"/ Scriitori, despre actualitatea socialistă a țării/, "Scânteia", XLIV, 10.174, 8 mai 1975, p. 1 - 2.

878."Florin - Andrei Ionescu, *Jachete și bulion*, cenaclul unoriștilor al Asociației scriitorilor din București. Cu prezentare de Valentin Silvestru", "Urzica", XXVII, 5, 15 mai 1975, p. 8.

879."Turnee. Teatrul din Köln la București", "Rom. lit.", VIII, 22, 29 mai 1975, p. 16.

880."Simpla relatare a unor fapte nu alcătuiește o piesă adevărată. O dramaturgie valoaroasă se naște numai când autorii știu să surprindă complexa problemă a timpului lor"/ Dramaturgia și realitatea noastră socialistă. Dezbateri/, "Contemp.", 22, 30 mai 1975, p. 67 (realizator, Aurel Bădescu).

881.Pagini inedite din dramaturgia lui Eminescu", "Scânteia", XLIV, 10.193, 30 mai 1975, p. 2.

882."Hercule în căutarea merelor de aur. Teatrul de animație Bacău", "Ateneu", XII, 2, iunie 1975, p. 1 (C.Isac).

883."Momentul tânăr al cinematografului românesc", "Era soc.", LV, 11, iun. 1975, p. 48 - 50.

884."Cuza Vodă, de Ion Luca. Piesa uitată", "Familia", X, 6, iun. 1975, p. 8.

885."Teatrul Național din Cluj. *Mutter Courage*", "Rom. lit.", VIII, 23, 5 iun. 1975, p. 16.

886."Salonul umorului 1975", "Urzica", XXVII, 6, 15 iun. 1975, p. 8.

887."Scrisoare din Varșovia. Sub constelația Thaliei"/ Spectacolele Teatrului Națiunilor din Varșovia/, "Rom. lit.", VIII, 26, 26 iun. 1975, p. 24.

888."O necomedie spirituală. Susținem comedia!", "Cinema", XIII, 7, iul. 1975, p. 15.

889."Năbădăile Cleopatrei, de Al. Cazaban. Piesa uitată", "Familia", XI, 7, iul. 1975, p. 8.

890."Teatrul politic contemporan"/ Simpozion organizat cu ocazia "Primăverii culturale bucureștene"/, "Teatru", XX, 7, iul. 1975, p. 15 - 17.

891."Premiere în țară. Lucian Blaga, *Anton Pann*. Teatrul de stat din Brașov", "Rom. lit.", VIII, 27, 3 iul. 1975, p. 16.

892."Premiere în țară. Mircea Radu Iacoban, *Noaptea*. Teatrul Național din Iași", *ibidem*.

893."Dreapta neînduplecare", *ibidem*, VIII, 28, 10 iul. 1975, p. 14.

894."Cornel Sofronie, Epigrame/ Cu o prezentare de Valentin Silvestru", "Urzica", XXVII, 7, 15 iul. 1975, p. 3.

895."Teatrul Națiunilor", "Rom. lit.", VIII, 29, 17 iul. 1975, p. 24.

896."Teatrul "Bulandra", *Titanic vals*", *ibidem*, VIII, 29, 17 iul. 1975, p. 16.

897."Dramaturgia, ca literatură", *ibidem*, VIII, 31, 31 iul. 1975, p. 3.

898."Cometa, de D. Anghel și Șt. O. Iosif. Piesa uitată", "Familia", XI, 8, aug. 1975, p. 8.

899."Calitatea de martor a criticului teatral. Ion Cocora, *Privitor la teatru*, Cluj - Napoca. Dacia, 1975", "Rom. lit.", VIII, 32, 7 aug. 1975, p. 16.

900."Calitatea de martor a criticului teatral. Andrei Strihan, *Contururi scenice*, Buc., Ed. Mihai Eminescu", 1975", *ibidem*.

901."Traian Șelmaru, *Premiera de aseară*, Buc., Ed. Mihai Eminescu", 1975", *ibidem*.

902."Cu semnul întrebării", "Tribuna", XIX, 32, 7 aug. 1975, p. 5.

903."Însemnări de platou. De acord?", "Cinema", XIII, 8, aug. 1975, p. 8.

904."Perspectivă solară. Stagiunea de ieri despre stagiunea de mâine. În dezbateri, teatrul", "Luceaf.", XVIII, 32, 9 aug. 1975, p. 6.

- 905."Redimensionări"/ teatrale/, "Rom. lit.", VIII, 35, 28 aug. 1975, p. 16.
- 906."A îmbătrâni cu artele. De acord?", "Cinema", XIII, 9, sept. 1975, p. 17.
- 907."Confracții, comedie de Gib Mihăescu. Piesa uitată", "Familia", XI, 9, sept. 1975, p. 13.
- 908."Ce idei aveți pentru stagiunea care începe?"/ Anchetă, participă (...). realizatorul ei, Valentin Silvestru/, "Rom. lit.", VIII, 37, 11 sept. 1975, p. 16.
- 909."Teatru. Recital elin (Teatrul Elsa Verghi din Atena, la "București"), ibidem, 38, 18 sept. 1975, p. 16.
- 910."Camil Petrecu, *Danton*. Teatrul Național din București", "Romania Review", XXIX, 3, iul. – sept. 1975, p. 125 – 128.
- 911."Întrebări întâmplătoare. De acord? ", "Cinema", XIII, 10, oct. 1975, p. 15.
- 912."Nălucă, de Eusebiu Camilar. Piesă uitată", "Familia", XI, 10, oct. 1975, p. 16.
- 913."Jurnal de critic/ teatral/", "Tribuna", XIX, 40, 2 oct. 1975, p. 7.
- 914."Deschiderea stagiunii. București, Ziua inaugurării", "Rom. lit.", VIII, 41, 9 oct. 1975, p. 16.
- 915."După o săptămână cu trei premiere. Stagiunea la *Teatrul Mic*", ibidem, VIII, 42, 16 oct. 1975, p. 16.
- 916."Simpozionul de teatrologie de la Cluj – Napoca"/ cu tema "Arta interpretativă românească în contextul culturii noastre socialiste"/ ibidem, VIII, 44, 30 oct. 1975, p. 16.
- 917."Actorii din afara Capitalei", "Cinema", XIII, 11, nov. 1975, p. 15.
- 918."Vrăjitoarele de Dimitrie Stelaru. Piesa uitată", "Familia", XI, 11, nov. 1975, p. 11.
- 919."Interogații individuale și răspunsuri colective"/ În discuție cronică teatrală/, "Steaua", XXVI, 11, nov., 1975, p. 54.
- 920."Povestiri vesele dintr-o noapte de carnaval. Versiune liberă după Lope de Vega, Anatole France și Hans Sachs", "Teatru", XX, 11, nov. 1975, p. 38 – 40 (Mihai Nadin).
- 921."Teatru. Regizori tineri, spectacole mature", "Rom. lit.", VIII, 45, 6 nov. 1975, p. 16.
- 922."Început de stagiune neconcludent la teatru de Comedie. Carnet teatral", "Scânteia", XLV, 10338, 15 nov., 1975, p. 4.
- 923."Piese românești de ieri și de azi"/ Mihnea Gheorghiu, *Capul*,

Teatrul Național din București/, "Rom. lit.", VIII, 42, 20 nov., 1975, p. 16.

924."Piese românești de ieri și de azi. Mihail Sebastian, *Ultima oră*. Teatrul C.I. Nottara", ibidem.

925."Gala la Huși. De acord?", "Cinema", XIII, 12 dec. 1975, p. 15.

926."Cain, de A. Sabaru. Piesa uitată", "Familia", XI, 12, dec. 1975, p. 8.

927."Actori și critici", "Rom. lit.", VIII, 49, 4 dec. 1975, p. 16./ Gala națională a recitalurilor dramatice și Colocviul republican de teatru, ediția a patra, Bacău, noiembrie 1975/.

928.Însemnări din Histrionia.1. Sinuozitățile stilului.2. Singularizarea.3.Actrița ca tip de feminitate", "Tribuna", XIX, 49, 4 dec. 1975, p. 6.

929."Teatrul Național din Craiova. 125 de ani de existență"/. În premeră festivă, *Capul* de Mihnea Gheorghiu/, "Rom. lit.", VIII, 52, 23 dec. 1975, p. 16.

930."Dialoguri de plajă", "Tribuna", XIX, 52, 25 dec. 1975 p. 8.

931."O generație pe afișul cinematografului de azi"/ debut și consacrare în regia de film/, "Amfiteatru", XI, 1, ian. 1975, p. 256 – 257 (Similia Bran).

932."Cum se poate autentifica un regizor? De acord?", "Cinema", XIV, 1, ian. 1976, p. 5.

933."Începem!", de I.L.Caragiale. Piesa uitată", "Familia", XII, 4, ian. 1976, p. 8.

934."Bukaresti szinházak, ma", Igaz Szó", XXIV, 1, 27 Jan, 1976, p. 31.

935."Cei mai tineri actori, la prima întâlnire cu publicul", "Rom. lit.", IX, 2, 8 ian. 1976, p. 16.

936."Premieră la Teatrul Bulandra, *Lungul drum al zilei către noapte*, de Eugen O'Neill. Farmecul tragicului", ibidem, IX, 3, 15 ian. 1976, p. 16.

937."Stagiunea jubiliară la Craiova. 125 de ani de la înființarea Naționalului craiovean", "Tribuna României", V, 77, 15 ian. 1976, p. 12.

938."Zilele teatrului eminescian", "Rom. lib.", XXXIV, 9720, 26 ian. 1976, p. 2.

939."Teatrul Național I.L.Caragiale. *Viața unei femei*, de Aurel Baranga", "Rom. lit.", IX, 5, 29 ian. 1976, p. 16.

- 940."Nepieritorii. De acord?", "Cinema", XIV, 2, febr. 1976, p. 15.
- 941."Puiul de lup, de Lucreția Petrescu, Piesa uitată", "Familia", XII, 2, febr. 1976, p. 12.
- 942."Subtila osmoză"/ Teatrul istoric – tribună de educație patriotică, comunicare la simpoz. cu aceeași temă/, "Teatru", XXI, 2, febr. 1976, p. 15.
- 943."Inițiative locale de interes general", "Rom. lit.", IX, 6, 5 febr. 1976, p. 16.
- 944."Să aducem în circuitul viu al scenei bogata zestre a dramaturgiei istorice naționale", "Contemp.", 6, 6 febr. 1976, p. 4.
- 945."Cum se afirmă regizorii tineri și cum își îndeplinesc răspunderile. Puncte de vedere", "Scânteia", XLV, 10410, 10 febr. 1976, p. 4.
- 946."Dramaturgia și istoria literară", "Tribuna", XX, 8, 19 febr. 1976, p. 15.
- 947."Vorbe care n-au ce povesti. De acord?", "Cinema", XIV, 3, mart. 1976, p. 13.
- 948."Rereverberații în universalitate. Cum se aude murmurul istoriei în cântecul scenei (I)", "Familia", XII, 3, mart. 1976, p. 12 – 13.
- 949."Stagiunea la Timișoara", "Rom. lit.", IX, 10, 4 mart. 1976, p. 16.
- 950."Idei noi în mișcarea teatrală", ibidem, IX, 11, 11 mart. 1976, p. 19.
- 951."Autograf. *Picătura de cerneală*", "Scânteia", XLV, 10446, 23 mart. 1976, p. 1.
- 952."Teatrul din Bârlad în turneu la București. *Platon*, de Dumitru Solomon", "Rom. lit.", IX, 13, 25 mart. 1976, p. 16.
- 953."Unde e cenaclul Victor Iliu? De acord?", "Cinema", XIV, 4 apr. 1976, p. 11.
- 954."Contextualitățile dramei. Cum se aude murmurul istoriei în cântecul scenei" (II), "Familia", XII, 4, apr. 1976, p. 12 – 13.
- 955."În preajma Congresului educației politice și culturii socialiste. Festivalul teatrului istoric", "Rom. lit.", IX, 14, 1 apr. 1976, p. 16.
- 956."Stagiunea/ teatrală/ la Timișoara", ibidem, IX, 10, 4 mart. 1976, p. 16.
- 957."Vine lumea la teatru.... Însemnări", "Scânteia", XLV, 10.434, 9 mart. 1976, p. 1, 4.

- 958."Idei noi în mișcarea teatrală", "Rom. lit.", IX, 11, 11 mart. 1976, p. 19.
- 959."Și aici s-a schimbat ceva. Reportaj/ de la Târgoviște/", "Scânteia", XLV, 10.438, 13 mart. 1976, p. 1, 4.
- 960."Efigia poetică a istoriei"/ Teatrul istoric/, "Ramuri", XIII, 4, 15 apr. 1976, p. 7.
- 961."Tineri regizori", "Rom. lit.", IX, 16, 15 apr. 1976, p. 16.
- 962."În preajma Congresului educației și culturii socialiste. Dramaturgia politică", ibidem, IX, 17, 22 apr. 1976, p. 4.
- 963."Prezența dinamică a regiei tinere în cultura teatrală", ibidem, IX, 18, 29 apr. 1976, p. 16.
- 964."Cultura filmului documentar. De acord?", "Cinema", XIV, 5, mai 1976, p. 22.
- 965."Literatură și document. Cum se aude murmurul istoriei în cântecul scenei (III)", "Familia", XII, 5, mai 1976, p. 10, 11.
- 966."Atitudini creatoare în dramaturgia română contemporană", "Teatrul", XXI, 5, mai 1976, p. 15 - 29.
- 967."O dezbatere despre idealul comunist", "Rom. lit.", IX, 16, 6 mai 1976, p. 16, / D.R. Popescu, *Balconul*, Teatrul de stat din Oradea/.
- 968."Artă sătmăreană la București", ibidem, IX, 21, 20 mai 1976, p. 16.
- 969."Acorduri vii din epopeea națională Să le auzim frecvent pe scenele teatrelor noastre", "Scânteia tin.", XXXII, 8399, 24 mai 1976, p. 1, 2.
- 970."Ponderea teatrelor în cadrul culturii socialiste"/, Din lucrările secțiunii pentru creație muzicală și dramatică, la Congresul educației politice și al culturii socialiste/, "Teatru", XXI, 6, iun. 1976, p. 4 - 11.
- 970."Caracteristici actuale ale mișcării teatrale românești", "Rom. lit.", IX, 23, 3 iun. 1976, p. 16.
- 972."Convorbire cu Valentin Silvestru", "Orizont", XXVII, 24, 18 iun. 1976, p. 1, 7.
- 973."Răspunsuri la un chestionar al teatrului Giulești", "Rom. lit.", IX, 26, 24 iun. 1976, p. 16.
- 974."Răscumpărarea. Producție cinematografică engleză", "Cinema", XIV, 7, iul. 1976, p. 14.
- 975."Dramaturgia americană pe scenele românești", "Familia", XII, 7, iul. 1976, p. 13.
- 976."Teatrul Mic. *Rata sălbatică* de Ibsen", "Rom. lit.", IX, 28, 8

iul. 1976, p. 16.

977."Mulți scriitori și artiști veritabili au o atitudine veritabil intelectuală față de critici"/ *Cronica teatrală, responsabilitate și eficiență. Anchetă/*, "Cronica", XI, 30, 23 iul. 1976, p. 4 – 5.

978."Scrisoare din Montreal", "Rom. lit.", IX, 31, 29 iul. 1976, p. 24.

979."Privind micul ecran canadian. De acord?", "Cinema", XIV, 8, aug. 1976, p. 20.

980."Vine doamna și domnul general. Comedie de Gheorghe Brăescu, Piesa uitată", "Familia", XII, 8, aug. 1976, p. 12.

981."Nicolae Băltățeanu, Povestind despre sine"/, cu o prezentare de Valentin Silvestru/, "Teatru", XXI, 8, aug. 1976, p. 41 – 45.

982."O călătorie teatrală în Canada", *ibidem*, p. 60 – 68.

983."Tendințe noi în teatrul contemporan", "Secolul 20", 7 – 8, iul. - aug. 1976, p. 118 – 125.

984."Critici teatrali, într-un schimb internațional de experiență"/ Festivalul teatral din Stratford (Canada) ce se va desfășura între 7 iunie - 16 oct. 1976/, "Rom. lit.", IX, 33, 12 aug. 1976, p. 16.

985."Anul teatral 1975 – 1976", "Ramuri", XIII, 8, 15 aug. 1976, p. 1, 12.

986."Justițiar, dar nu pistolar, De acord?", "Cinema", XIV, 9, sept. 1976, p. 20.

987."Începuturi, continuări și perspective", "Rom. lit.", IX, 36, 2 sept. 1976, p. 16.

988."O ediție a teatrului lui Alexandru Kirițescu"/ *Gaitele*, Buc., Ed. Minerva, 1976/, *ibidem*, IX, 38, 16 sept. 1976, p. 16.

989."Égy ló szenvedései – A hazai humor nagyjyi", "Munkásélet", XXXVII, 17 szept. 1976, p. 1.

990."Teatru. Ce promite stagiunea 1976 – 1977", "Rom. lit.", IX, 39, 23 oct. 1976, p. 16.

991."Virtuțile voioșiei și ale satirei în slujba educației politice și cetățenești. Însemnări pe marginea Festivalului umorului – Vaslui 1976", "Scânteia", XLVI, 10.604, 23 sept. 1976, p. 4.

992."Despre cei cărora le sântem datori statui. O istorie a dramaturgiei românești. Speciile criticii teatrale/ Convorbire/, "Teatru", XXI, 10, oct. 1976, p. 28 – 33 (Paul Tutungiu).

993."Deschiderea stagiunii. București. *Plicul*, de Liviu Rebreanu", "Rom. lit.", IX, 41, 7 oct. 1976, p. 16.

994."Teatrul, față în față cu exigențele publicului. Interviu",

“Scânteia tin.”, XXXII, 8516, 8 oct. 1976, p. 4.

995.”De la drama istorică la comedia politică”, “Rom. lit.”, IX, 43, 21 oct. 1976, p. 16.

996.”Săpămâna teatrală bucureșteană”, ibidem, IX, 44, 28 oct. 1976, p. 16.

997.”Glose la piesa într-un act (1900 – 1940)”, “Familia”, XII, 11, nov. 1976, p. 7.

998.”Criticii față-n față cu ei înșiși. La Bacău”, “Rom. lit.”, IX, 45, 4 nov. 1976, p. 16.

999.”Să milităm mai angajat pentru promovarea valorilor”/ Critica de teatru și orientarea creației. În lumina programului de măsuri în domeniul muncii ideologice, politice și cultural – educative/, “Teatru”, XXI, 11, nov. 1976, p. 5 – 6.

1000.”Stagiunea teatrală după șase săptămâni”, “Rom. lit.”, IX, 47, 18 nov. 1976, p. 16.

1.001.”Colocvii culturale româno - sovietice”, ibidem, IX, 48, 25 nov. 1976, p. 24.

1.002.”Conceptul, ca mod de însușire a realităților concrete”/ Acțiunea critică (III)/, “Ateneu”, XIII, 4 dec. 1976, p. 8.

1.003.”Trei zile și trei nopți. Producție cinematografică românească”, “Cinema”, XIV, 12, dec. 1976, p. 24.

1.004.”Galați, noiembrie 1976. Colocviul despre arta comediei”, “Rom. lit.”, IX, 49, 2 dec. 1976, p. 16.

1.005.”160 de ani de teatru românesc”/ Teatrul Național din Iași/, ibidem, IX, 51, 16 dec. 1976, p. 16.

1.006.”Tineretea serioasă și creatoare”/ Dumitru Radu Popescu, *Timpul în doi*. Teatrul Tineretului din Piatra Neamț/, ibidem, IX, 53, 30 dec. 1976, p. 18.

1.007.”Bestiar.1. *Zebra și viezurile*.2. *Cangurul și popândăul*”, “Tribuna”, XX, 53, 30 dec. 1976, p. 3.

1.008.”D-ale revelionului. Schiță”, “Scânteia”, XLVI, 10.689, 31 dec. 1976, p. 4.

1.009.”La drame historique, argument et principe”, “Rev. roum. d’hist. de l’art. Théâtre, musique, cinéma”, XIII, 1976, p. 33 – 36.

1.010.”Marafeturi. De acord?”, “Cinema”, XV, 1, ian. 1976, p. 6.

1.011.”Premiere bucureștene. Lucian Blaga, *Zamolxe*. Teatrul Giulești”, “Rom. lit.”, X, 2, 13 ian. 1976, p. 16.

1.012.”Premiere bucureștene. W. Shakespeare, *Henric IV*. Teatrul C.I.Nottara”, ibidem.

- 1.013."Premiere bucureștene. Alexandr Vampilov, *Vara trecută la Ciulimak*. Teatrul Mic", ibidem.
- 1.014."Motive ale operei *Scrisoarea*. I.L.Caragiale 1852 – 1977", "Ramuri", XIV, 1, 15 ian. 1977, p. 4.
- 1.015."Despre responsabilitățile tinerilor regizori (I). Masă rotundă. Participă/.../ Valentin Silvestru/.../", "Luceaf.", XX, 4, 22 ian. 1977, p. 3 (realizatori , Marius Robescu și Valentin Silvestru).
- 1.016."Ibidem, partea a II-a, ibidem, XX, 6 (771), 5 febr. 1977, p. 8.
- 1.017."Interogații caragialogice", "Teatru", XXII, 2, febr. 1977, p. 5 – 10.
- 1.018."Cinstind opera marelui Caragiale", "Scânteia", XLVI, 10.713, 1 febr. 1977, p. 4.
- 1.019."Din care e prevăzută numai una...", "A.P.Cehov, *Trei surori*. Treatul dramatic din Brașov", "Rom. lit.", X, 5, 3 febr. 1977, p. 16.
- 1.020."O comedie cu oarecare dificultăți"/ Heinrich Kleist, *Ulciorul sfârâmat*, Teatrul *C.I.Nottaral*, ibidem.
- 1.021."Frumuseți de pe altă lume"/ W. Saroyan, *Oamenii cavernelor*, Teatrul Mic /, ibidem,
- 1.022."Merituoasă piesă istorică"/ Dan Tărchilă, *Moartea lui Vlad Tepeș*. Teatrul *Al. Davila* din Pitești/, ibidem.
- 1.023."O piesă nouă, *Fortul*, de Leonida Teodorescu"/ Teatrul *Ion Vasilescu*/ ibidem, X, 6, 10 febr. 1977, p. 16.
- 1.024."Interogații caragialogice" (II), "Teatru", XXII, 3, mart. 1977, p. 21 – 24.
- 1.025."Un regizor tânăr la Timișoara"/ I/Iaremia/, "Rom. lit.", X, 9, 3 mart. 1977, p. 16.
- 1.026."Dan Jitianu"/ scenograf la teatrul Bulandra/, "Tribuna", XXI, 9, 3 mart. 1977, p. 9.
- 1.027."În universul scenei", "Rom. lit.", X, 10, 10 mart. 1977, p. 16.
- 1.028."Un geniu al scenei"/ Toma Caragiu/, ibidem, X, 11, 17 mart. 1977, p. 16.
- 1.029."Patriotismul , substanța tragediei istorice", "Marin Sorescu, *Răscoala*" (II). Teatrul *Lucia Sturdza – Bulandra*", ibidem, X, 13, 31 mart. 1977, p. 16.
- 1.030."O dramaturgie a marilor evenimente 1877 – 1907 la inițiativa Teatrului din Botoșani și a Asociației oamenilor de artă", ibidem, X, 14, 7 apr. 1977, p. 12.

- 1.031."Premiere", ibidem, X, 16, 21 apr. 1977, p. 16.
- 1.032."Starea publicisticii spirituale"/ Să discutăm serios despre satiră și umor/, "Presa noastră", XXII, 3 - 4, mart. - apr. 1977, p. 48.
- 1.033."Critica teatrală în lumea de azi. Anchetă", "Teatrul", XXII, 5, mai 1977, p. 58 - 63.
- 1.034."Actul Independenței, ca sursă creatoare"/ Mircea Bradu, *Hotărârea*. Teatrul de stat din Oradea - secția română/, "Rom. lit.", X, 18, 5 mai 1977, p. 16.
- 1.035."Două piese ale dramaturgiei istorice moderne"/ D.R. Popescu, *Două ore de pace*. Teatrul Mic/, ibidem, X, 19, 12 mai 1977, p. 16.
- 1.036."Două piese ale dramaturgiei istorice moderne"/ Dan Tărchilă, *Marele soldat*. Teatrul Național I.L.Caragiale/, ibidem.
- 1.037."Bucuria prezenței scenice"/ opinii de la masa juriului/, "Scânteia", XLVI, 10.803, 14 mai 1977, p. 4.'
- 1.038."Dialogul personajului cu viața. Eroi și eroism în literatura actuală", "Sc. tin.", XXXIII, 8.705, 18 mai 1977, p. 4.
- 1.039."Experiența științifică", "Urzica", XXIX, 9, 19 mai 1977, p. 1.
- 1.040."Sub semnul convergențelor. Teatru", "Rom. lit.", X, 21, 26 mai 1977, p. 16.
- 1.041."Etapa republicană a festivalului *Cântarea României*"/ Afișul finalei/, ibidem, X, 23, 9 iun. 1977, p. 16.
- 1.042."Crochiu bulgar"/ Festivalul umorului Gabrovo 177/, "Urzica", XXIX, 6, 15 iun. 1977, p. 6.
- 1.043."Povestiri gabrovane"/ A XI-a ediție a Festivalului de umor și satiră de la Gabrovo, 1977/, "Rom. lit.", X, 24, 16 iun. 1977, p. 24.
- 1.044."Vitalitatea umorului popular în programele brigăzilor artistice. Însemnări pe marginea Festivalului național *Cântarea României*", "Scânteia", XLVI, 10831, 16 iun. 1977, p. 4.
- 1.045."Poezie, istorie și politică", /D.R. Popescu, *Muntele*. Teatrul Tineretului din Piatra Neamț/, "Rom. lit.", X, 25, 23 iun. 1977, p. 16.
- 1.046."Tinerii regizori, o forță creatoare"/ "Stagiunea '76 -'77/, "Teatru", XXII, 7, iul. 1977, p. 18.
- 1.047."Tradiție și inovație în teatrul de inspirație istorică. Însemnări despre calitatea pieselor interpretate în cadrul Festivalului național *Cântarea României*", "Scânteia", XLVI, 10.860, 20 iul.

1977, p. 1, 4.

1.048."Conspect asupra anului teatral 1976 – 1977", "Rom. lit.", X, 29, 21 iul. 1977, p. 16.

1.049."Colocviu sub măslini. Atena, Congresul Asociației internaționale a criticilor de teatru (iulie 1977)", "Teatru", XXII, 8, aug. 1977, p. 8 – 11.

1.050."Al. V-lea Congres al Asociației internaționale a criticilor de teatru"/ Atena, 1977/, "Rom. lit.", X, 32, 11 aug. 1977, p. 16.

1.051."Motive caragialene, Semidoctismul", "Ramuri", XIV, 8, 15 aug. 1977, p. 4.

1.052."Manifestări teatrale și teatrologice", "Rom. lit.", X, 35, 1 sept. 1977, p. 16.

1.053."Gong"/ Premiera de astă seară/, ibidem, X, 37, 16 sept. 1977, p. 16.

1.054."O piesă românească într-o interpretare poloneză"/ "Steaua fără nume", de Mihail Sebastian, prezentată la Sibiu de teatrul polonez din Tarnow/, ibidem, X, 39, 29 sept. 1977, p. 16.

1.055."Interviu. Teatrul *Lucia Sturdza – Bulandra*. Sala Studio", "Romanian Review", XXXI, 3, iul. – sept. 1977, p. 144 – 146 (interviu luat Ecaterinei Oproiu, de către Valentin Silvestru).

1.056."Contextualitățile artei regizorale", "Colocviul regiei teatrale de la Vaslui – Bârlad", "Teatru", XXII, 10 oct. 1977, p. 36 – 37; și în "Rom. lit.", X, 40, 6 oct. 1977, p. 9 (Ion Golea).

1.057."Premieră la Național. *Romulus cel Mare*" / Friedrich Dürrenmatt/, "Rom. lit.", X, 41, 13 oct. 1977, p. 16.

1.058."Pasionantele și asprele noastre bătălii pentru nou. Reportaj din actualitatea socialistă a țării", "Scânteia", XLVII, 10.936, 18 oct. 1977, p.1, 2.

1.059."Toamna în Iugoslavia", "Rom. lit.", X, 42, 20 oct. 1977, p. 24.

1.060."Teatrul din Brașov, O scrisoare pierdută", ibidem, X, 44, 3 nov. 1977, p. 16.

1.061."La Piatra Neamț, în a V-a ediție, *Festivalul spectacolelor de teatru pentru tineret și copii*", ibidem, X, 45, 10 nov. 1977, p. 16.

1.062."Ambianța colocvială"/ dezbateri asupra spectacolelor prezentate la Festivalul spectacolelor de teatru pentru tineret și copii, Piatra Neamț și despre colocviul cu tema *Condiția debutului în teatrul actual*, "Tribuna", XXI, 47, 24 nov. 1977, p. 9.

1.063."Spectacole de însemnătate redusă"/ Doru Moțoc, *Undeva*

o lumină. Teatrul Lucia Sturdza – Bulandra”, “Rom. lit.” X, 47, 24 nov. 1977, p. 16.

1.064.”Spectacole de însemnătate redusă”/ Iosif Naghiu, Căştigătorul trebuie ajutat. Teatrul Naţional *I.L.Caragiale*”, ibidem.

1.065.”Spectacole”/ Slawomir Mrozek, *Emigranţii*. Teatrul Mic/, ibidem, X, 48, 1 dec. 1977, p. 16.

1.066.”A crescut conştiinţa critică a literaturii dramatice; a sporit pe măsură şi valoarea artistică a pieselor?. Punct de vedere”, “Scânteia”, XLVII, 10.975, 2 dec. 1977, p. 4.

1.067.”Calitatea comediei actuale”/ Colocviul despre arta comediei, Galaţi, decembrie 1977/, “Rom. lit.”, X, 50, 15 dec. 1977, p. 16.

1.068.”Debuturi în preajma Anului Nou.1. Trei actriţe. 2. Un regizor. 3. Doi scenografi”, ibidem, X, 52, 29 dec. 1977, p. 16.

1.069.”Evocarea poetică a trecutului. *Avram Iancu*, de Mircea Micu”, ibidem, XI, 3, 19 ian. 1978, p. 16.

1.070.”O comedie satirică”, ibidem, XI, 6, 9 febr. 1978, p. 16.

1.071.”Stagiunea la Teatrul Bulandra”, ibidem, IX, 9, 2 mart. 1978, p. 16.

1.072”Teatrul şi revistele de cultură”, “Luceaf.”, XXI, 10 (828), 11 mart. 1978, p. 1, 3.

1.073.”Spectacole, actori şi învăţacei”, “Rom. lit.”, XI, 12, 23 mart. 1978, p. 17.

1.074.”Teatrul *Nottara. Timon din Atena*”, ibidem, XI, 14, 6 apr. 1978, p. 16.

1.075.”La Petroşani”, ibidem, IX, 16, 20 apr. 1978, p. 16.

1.076.”Colocviul de la Sf. Gheoghe. Atmosferă constructivă şi responsabilitate creatoare”, ibidem, IX, 17, 27 apr. 1978, p. 16.

1.077.”Dramaturgia originală la ordinea zilei”, ibidem, IX, 19, 11 mai 1978, p. 16.

1.078.”Teatrul, publicul, critica”, “Luceaf.”, XXI, 19 (837), 13 mai 1978, p. 1, 6.

1.079.”Autori, oraşe şi spectacole. *Alibi* de Ion Băeşu (Bucureşti). *Matca*, de Marin Sorescu (Ploieşti)”, “Rom. lit.”, IX, 20, 18 mai 1978, p. 16.

1.080.”Repertoriu universal în interpretări actuale”, ibidem, IX, 25, 22 iun. 1978, p. 16.

1.081.”Aurel Baranga – văzut din profil”, “Teatru”, XXIII, 7, iul. 1978, p. 19.

1.082.”Din perspectiva manifestărilor de cultură teatrală”,

Stagiunea '77 - '78 (I), ibidem, 3 - 7.

1.083."Remarcabil final de stagiune", "Rom. lit.", IX, 28, 13 iul. 1978, p. 16.

1.084."Prin Europa, pe ploaie...", ibidem, IX, 29, 20 iul. 1978, p. 24.

1.085."Ediții definitive"/ Aurel Baranga, *Teatru*, vol. 1 - 2, Buc., Ed. Eminescu, 1978/, ibidem, IX, 32, 10 aug. 1978, p. 11.

1.086."Ediții definitive. Horia Lovinescu, *Teatru*, vol. 1 - 2, Buc., Ed. Eminescu, 1978", ibidem.

1.087."Contribuția stagiunii 1977 - 1978", "Ramuri", XV, 8, 15 aug. 1978, p. 491 - 496.

1.088."Ce idee orientează studioul teatrului?", "Rom. lit.", IX, 35, 21 aug. 1978, p. 16.

1.089."Seducția luminilor străvechi", ibidem, IX, 37, 14 sept. 1978, p. 16.

1.090."Premiere. Teatrul din Brăila, *Omul din baie. Teatrul maghiar de stat din Sf. Gheorghe, Noaptea pe asfalt*", ibidem, XI, 39, 28 sept. 1978, p. 16.

1.091."Teatrul de Comedie. Recital Ion Lucian", ibidem, IX, 40, 5 oct. 1978, p. 16.

1.092."Toamna teatrală la Botoșani", ibidem, XI, 44, 2 nov. 1978, p. 16.

1.093."Teatrul Național I.L. Caragiale, Patru comedii într-un spectacol", ibidem, XI, 45, 9 nov. 1978, p. 16.

1.094."Colocviul regizorilor din teatrele dramatice. Examen critic (și autocritic) al regiei teatrale", ibidem, IX, 47, 23 nov., 1978, p. 16.

1.095."Primele zile ale Teatrului Național din Târgu Mureș", ibidem, XI, 48, 30 nov. 1978, p. 16.

1.096."Dramaturgi italieni pe scenele bucureștene", ibidem, XI, 50, 14 dec. 1978, p. 16.

1.097."De ce scrieți comedie? Spațiul problematic", ibidem, XI, 52, 28 dec. 1978, p. 16.

1.098."Aș!"/ Răspuns la articolul "Colocviomania", de Traian Șelmaru, din revista "Urzica", nr. 12, 1978/. Replici și polemici", *Urzica*, XXX, 1, ian. 1979, p. 7.

1.099."Dumitru Radu Popescu, *Virgule*, Culegere de articole, Cluj - Napoca, Ed. Dacia, 1978", "Rom. lit.", XII, 1, 4 ian. 1979, p. 11.

1.100."Eficiența civică a satirei", "Era soc.", LIX, 1, 5 ian. 1979, p. 42 - 44.

- 1.101."Teatrul african – azi", "Rom. lit.", XII, 2, 11 ian. 1979, p. 20 – 21.
- 1.102."Istoria repovestită de un poet"/ Marin Sorescu, *A treia teapă*, Studioul I.A.T.C./, ibidem, XII, 3, 18 ian. 1979, p. 16.
- 1.103."1.Buclucașa stație de tramvai.2. Examenul de cooperador", "Orizont", XXX, 3, 18 ian. 1979, p. 4, 5.
- 1.104."Trei opinii despre/ cartea/ *O antologie a dramaturgiei românești*./Multiplere sensuri ale unei cărți de referință", "Rom. lit.", XII, 4, 25, ian. 1979,p. 4.
- 1.105."Cătălina Buzoianu/ Regizor?/ Premile *Tribuna*", "Tribuna", XXIII, 4, 25 ian. 1979, p. 7.
- 1.106."Furtuna de Shakespeare în regia și scenografia lui Liviu Ciulei. Nevoia de natură și visare"/ Teatrul "*Lucia Sturdza – Bulandra*", "Rom. lit.", XII, 5, 1 febr. 1979,p. 16.
- 1.107."Polarități ale conceptului de repertoriu"/ repertoriul teatrului românesc și aspirația perenității/, "Cronica", XIV, 6, 9 febr. 1979,p. 5.
- 1.108."Primarul . Însemnări", "Scânteia", XLVIII, 11.342, 3 febr. 1979, p. 1, 4.
- 1.109."Noutăți modeste și reluări strălucitoare"/ Jean Anouilh, Cinema, Teatrul de Comedie/, "Rom. lit.", XII, 7, 15 febr. 1979, p. 16.
- 1.110."Noutăți modeste și reluări strălucitoare"/I.L.Caragiale, *O scrisoare pierdută*, Teatrul "Bulandra"/ ibidem, p. 16 – 17.
- 1.111."Spectacole pentru copii"/ *Teatrul Ion Creangă, Cine se teme de crocodil*, de Alecu Popovici/, ibidem, XII, 9, 1 mart. 1979,p. 16.
- 1.112."Aktionskritik einmalige Erfahrung. II. Festival des zeitgenössischen Theaters"/ KR – gespräch mit Valentin Silvestru/, "Karpaten – Rundschau", XII, 10, 9 mart. 1979, p. 4 – 5 (Wolfgang Wittstock).
- 1.113."*O noapte furtunoasă* - un secol. Jubileu", Ramuri", XVI, 3, 15 mart. 1979,p. 10.
- 1.114."Teodor Mazilu, *Cinci romane de amor*. Teatrul *C.I.Nottara*", "Rom. lit.", XII, 12, 22 mart. 1979, p. 16.
- 1.115."Festivalul de teatru contemporan de la Brașov. Contemporaneitatea ca idee programatică", ibidem, XII, 13, 29 mart. 1979,p. 16.
- 1.116."Despre repertoriu"/ Teatrul. Retrospectivă. 10 aprilie 1957/, "Teatru", XXIV, 4, apr. 1979,p. 95.

- 1.117."Autori dramatici și piese noi", "Rom. lit.", XII, 18, 3 mai 1979, p. 16.
- 1.118."Autorul, o idee controversată. Novi – Sad, Simpozionul internațional de teatrologie", Teatru", XXIV, 5, mai 1979, p. 30-35.
- 1.119."Autori dramatici și piese noi", "Rom. lit.", XII, 18, 3 mai 1979.
- 1.120."Dificultățile umorului pe scenă", ibidem, XII, 20, 17 mai 1979, p. 16.
- 1.121."Național, contemporan, actual în teatru. Colocviul revistei *Vatra*, organizat cu ocazia Festivalului de teatru contemporan de la Brașov (ediția a II-a); participă/.../ Valentin Silvestru/.../", *Vatra*", IX, 5, 20 mai 1979, p. 8.
- 1.122."Întâlniri internaționale în universul artei dramatice, La Viena și Novi – Sad"/ La Viena, Congresul internațional de critică teatrală; la Novi – Sad, Festivalul Național de Teatru/, "Rom. lit.", XII, 21, 24 mai 1979, p. 21.
- 1.123."Aspecte problematice"/ Festivalul de teatru contemporan de la Brașov. Ediția a II-a, 2 – 30 mart. 1979/, "Astra". XIV, 2, iun. 1979, p. 15.
- 1.124."Mihai Eminescu, Opere./ Vol./ 4, Teatru. Ediție critică și variante de Aurelia Rusu, Buc., Minerva, 1978", "Teatru", XXIV, 6, iun. 1979, p. 9 – 12.
- 1.125."Potențele și radicalitatea umorului popular. *Cântarea României* muncă, creație, conștiință revoluționară. Faza interjudețeană", "Munca", XXV, 8.494, 1 iun. 1979, p. 5.
- 1.126."Piese noi la *Nottara*" / Horia Lovinescu, "*Jocul vieții și al morții în deșertul de cenușă*", "Rom. lit.", XII, 23, 7 iun. 1979, p. 16.
- 1.127."Piese noi la *Nottara*", / Fănuș Neagu, "*Scoica de lemn*", ibidem.
- 1.128."Umorul, ca funcționalitate civică"/ Formațiile artistice din Capitală, înaintea mării finale a festivalului muncii și creației, "*Cântarea României*", "Contemp.", nr. 23, 8 iun. 1979, p. 8 – 9.
- 1.129."Actual, contemporan, național, în teatru. Colocviul *Vătrei*/.../ realizat de Valentin Silvestru", "Vatra", IX, 6, 20 iun. 1979, p. 11 – 13.
- 1.130."Premiere bucureștene. Marin Sorescu, *A treia țepă*. Teatrul Național *I.L.Caragiale*, "Rom. lit.", XII, 25, 21 iun. 1979, p. 16.
- 1.131."Problematika social – morală în piesa de actualitate"/ Valori

ale dramaturgiei noastre contemporane. Festivalul național "*Cântarea României*" "Scânteia", XLVIII, 11.460, 27 iun. 1979, p. 4.

1.132."Conceptele și practica"/ Etapa republicată a concursului teatrelor dramatice în "*Cântarea României*" "Rom. lit.", XII, 27, 5 iul. 1979, p. 16.

1.133."Arta actorului în dialog direct cu publicul Festivalul național *Cântarea României*, "Rom. lib.", XXXVII, 10.794, 11 iul. 1979, p. 2.

1.134."În programele brigăzilor artistice: teme inspirate din muncă și viață, spirit combativ", "Scânteia", XLVIII, 11.475, 14 iul. 1979, p. 4.

1.135."Formula de viață a brigăzii artistice"/ Festivalul național *Cântarea României* "Contemp.", XXIX, 20 iul. 1979, p. 6.

1.136."Telerevion. Foileton", "Presa noastră", XXIV, 8, aug. 1979, p. 35.

1.137."Sate și orașe portugheze", "Rom. lit.", XII, 31, 2 aug. 1979, p. 24.

1.138."Erele Dobrogei. Reportaj. Anii socilismului, ani de luptă, de muncă, de împliniri", "Scânteia", XLVIII, 11.492, 3 aug. 1979, p. 1, 4.

1.139."Valori românești în contextul internațional", "Rom. lit.", XII, 34, 23 aug. 1979, p. 16.

1.140."Geografia anului teatral. Stagiunea '78 - '79", "Teatru", XXIV, 7 - 8, iul. - aug. 1979, 63 - 68.

1.141."Contracte româno - portugheze în universul scenei"/ La Festivalul portughez de la Setùbal/, ibidem, XXIV, 9, sept. 1979, p. 91 - 92.

1.142."Începând din nou cu Caragiale"/ I.L.Caragiale, *Articolul 214*, Teatrul "*Lucia Sturdza - Bulandra*" "Rom. lit.", XII, 38, 20 sept. 1979, p. 16.

1.143."Începând din nou cu Caragiale"/ I.L.Caragiale, *O noapte furtunoasă*. Teatrul Giulești/, ibidem.

1.144."Marea comedie"/ Aurel Baranga, *Opinia publică. Teatrul Național din Tg. Mureș - secția română*"/, ibidem, XII, 40, 4 oct. 1979, p. 16.

1.145."Marea comedie"/ Teodor Mazilu, *Proștii sub clar de lună*. Teatrul Național din Tg. Mureș - secția maghiară/, ibidem.

1.146."Câteva contra - opinii cu privire la teatrul ieșean"/ Pe marginea articolului intitulat "Spectacole ieșene", semnat de N. Barbu, apărut în revista "Tribuna", nr. 36, din sept. 1979/, "Tri-

buna", XXIII, 40, 4 oct. 1979, p. 9.

1.147."Teatrul pe scenă"/ *Teatrul cel mare*, producție cinematografică românească / "Scânteia", XLIX, 11548, 10 oct. 1979, p. 4.

1.148."Teatrul popular în lumea de azi"/ temă de dezbateri la cel de al XII-lea Congres al Asociației internaționale a criticilor teatrali desfășurat la Viena în 1979 (Opinii), realizator Valentin Silvestru, "Rom. lit.", XII, 11 oct. 1979, p. 21.

1.149."Ipoteze creatoare"/ I.L.Caragiale, O scrisoare pierdută. Teatrul Național *I.L.Caragiale*/, ibidem, XII, 42, 18 oct. 1979, p. 16.

1.150."Ipoteze creatoare"/ Marin Sorescu, *A treia țepă*. Teatrul Național din Craiova/, ibidem.

1.151."Cântarea României. Retrospectivă și preliminarii", "Contemp.", 42, 19 oct. 1979, p. 8.

1.152."Pledoarie pentru puritate"/ Ion Băieșu, *În căutarea sensului pierdut*, Buc., Ed. Eminescu, 1979/, "Rom. lit.", XXXVII, 10.884, 25 oct. 1979, p. 2.

1.153."File de jurnal"/ 30 aug. 1944 – oct. 1979/, "Teatru", XXIV, 11, nov. 1979, p. 15 – 18.

1.154."Comedia poate fi serioasă și politică?"/ Turneul Teatrului de Comedie din Budapesta/, "Rom. lit.", XII, 44, 1 nov. 1979, p. 16.

1.155."Responsabilitatea cuvântului"/ Realitatea românească, temeiul acestor cărți/, "Flacăra", XXVIII, 44, 1 nov. 1979, p. 16.

1.156."Libertatea artistului – răspundere politică asumată. Dezbaterile *Contemporanului*. Participă/.../ Valentin Silvestru/.../", "Contemp.", 45, 9 nov. 1979, p. 6 – 8.

1.157."O dramă eroică"/ Radu F. Alexandru, *O șansă pentru fiecare*, Teatrul Foarte Mic/, "Rom. lit.", XII, 47, 22 nov. 1979, p. 16.

1.158."Difuzarea bunurilor spirituale", ibidem, XII, 48, 29 nov. 1979, p. 6.

1.158."Melodramă contemporană. Spectacole diverse"/ Alexei Arbuzov, *Jocuri crude*. Teatrul Național din Craiova/, ibidem, XII, 49, 6 dec. 1979, p. 16.

1.160."Spectacole diverse", *Elegie pentru actor*, Thomas Bernhard, *Minetti*. Teatrul Mic.", ibidem.

1.161."Debut regizoral menționabil. Spectacole diverse"/ Antoine Saint-Exupéry, *Micul prinț*. Teatrul "Ion Creangă"/, ibidem.

1.162."Comicul de acadea. Spectacole diverse"/ Thornton

Wilder, *Petitoarea*. Teatrul de Comedie/, ibidem.

1.163. 'Implicațiile sociale ale creației teatrale', "Rom. lib.", XXXVII, 10.923, 10 dec. 1979, p. 2.

1.164. "Comedia subtilă", "Rom. lit.", XII, 51, 20 dec. 1979, p. 16.

1.165. "Satiricul ca moralist" / Teodor Mazilu, *Mobilă și durere*. Teatrul de stat din Oradea/, ibidem.

1.166. "Ridicolul anacronismului. Comedia subtilă" / Tudor Popescu, *Paradis de ocazie*. Teatrul Ion Vasilescu/, ibidem.

1.167. 'Originala introducere în universul caragialian' / George Rafael, *Inele, cercei, beteală*. Teatrul C.I. Nottara/, ibidem.

1.168. "Dramaturgia originală, sporește biblioteca teatrală românească", "Scânteia", XLIV, 11.610, 20 dec. 1979, p. 4.

1.169. "Despre viața în echipă. *Vatra* – dialog", *Vatra*, IX, 12, 20 dec. 1979, p. 3, 15 (Metz Katalin).

1.170. "Arta îmbrobodirii", "Rom. lit.", XII, 52, 27 dec. 1979, p. 14.

1.171. "Dimineața pe la zece" / Umor '80/, "Tribuna", XXIII, 27, 17 dec. 1979, p. 6.

1.172. "Stratagema", "Scânteia", XLIX, 11.620, 31 dec. 1979, p. 4.

1.173. "A parókás kritikustól a szinkritika Kollektiv felelősségéig – Beszélegetés Valentin Silvestru szinikritikussal", "Igaz Szó", XXVIII, 1 ian. 1980, p. 45 – 50 (Metz Katalin).

1.174. "Spiritul constructiv în critică. Colocviul republican al criticilor teatrali/ decembrie 1979/", "Rom. lit.", XIII, 1, 3 ian. 1980, p. 16.

1.175. "Actorul singur pe scenă" / Gala recitalurilor dramatice, Bacău, 1979/, ibidem, XIII, 2, 10 ian. 1980, p. 16.

1.176. "O necesitate obiectivă" Comedia satirică - ruda săracă a literaturii. "Este creația literară – artistică pe măsura complexității tânărului de azi?", / O întrebare la care "Scânteia tineretului" vă invită să răspundeți/, "Sc. tin.", XXXVII, 9.837, 10 ian. 1980, p. 4.

1.177. "Cântarea României. Prospecțiuni în structură și metodologie", "Contemp.", 2, 11 ian. 1980, p. 8.

1.178. "Cele mai importante spectacole ale deceniului opt. Ancheta *Tribunei*", "Tribuna", XXIV, 3, 17 ian. 1980, p. 11.

1.179. "Aspirația spre calitate și oscilațiile ei în viața teatrală actuală", "Era soc.", LX, 2, 20 ian. 1980, p. 38 – 42.

1.180. "Însemnări dintr-o călătorie nesfârșită prin țară. I. Vrednicia, pretutindeni la ea acasă", "Scânteia", XLIX, 11.636, 20 ian. 1980, p.

1, 4.

1.181."Însemnări dintr-o călătorie nesfârșită prin țară. II. Contururi ale viitorului pe planșeta prezentului. Reportaj din actualitatea socialistă a țării", ibidem, XLIX, 11.638, 23 ian. 1980,p.

1, 4.

1.182."Inaderențe la Caragiale"/ I.L.Caragiale". *O noapte furtunoasă*", Teatrul "Al. Davila" din Pitești/, "Rom. lit." XIII, 4, 24 ian. 1980, p. 16.

1.183."Inaderențe la Caragiale"/ I.L.Caragiale. "*O scrisoare pierdută*", Teatrul de stat din Oradea', ibidem.

1.184."Enigme shakespeariene"/ W. Shakespeare, *Coriolan*. Teatrul C. I. Nottara/ ibidem.

1.185."Concertino pentru violă și violoncel"/ Natașa Tanská, *Lección de engleză*. Teatrul Foarte Mic/, ibidem.

1.186."Comedia plăpândă"/ L.Zorin, "*Comedia plăpândă. Infidelitate conjugală*", Teatrul "*Lucia Sturdza - Bulandra*" , ibidem.

1.187."Conspect cu inima strânsă"/ Stagiunea teatrală/, "Cronica", XV, 4, 25 ian. 1980, p. 3.

1.188."The new play an expression of tropicality", "Romanian Review", XXXIV, 2, febr. 1980, p. 122 - 129.

1.189."Actorul și criticul", "Steaua", XXX, 2, febr. 1980,p. 48, 55.

1.190."Istoria , ca motiv dramatic. Festivalul de teatru istoric, ediția a IV-a, Craiova, ian. 1980", "Rom. lit.",XIII, 6, 7 febr. 1980,p. 16.

1.191."Orientări în repertoriul contemporan"/ Bertolt Brecht, "*Opera de trei parale*", Teatrul dramatic *Bacovia*, din Bacău/, ibidem, XIII, 8, 21 febr. 1980,p. 16.

1.192."Orientări în repertoriul contemporan"/ Albert Camus, *Neînțelegerea*, Teatrul de stat din Sibiu, secția română/, ibidem.

1.193."Orientări în repertoriul contemporan"/ Slawomir Mrozek, "Tango". Teatrul de stat din Oradea, secția maghiară/, ibidem.

1.194."Prima reuniune a studiourilor de teatru. Pitești, 28 febr. - 2 mart. 1980", "Argeș", XV, 1, mart. 1980, p. 14.

1.195."La Teatrul Mic, o nouă piesă de Romulus Guga, *Evul mediu întâmplător*", "Rom. lit.", XIII, 11, 13 mart. 1980,p. 16.

1.196."Le théâtre et la société roumaine d'aujourd'hui", "Cahiers roumanins d'études littéraires", 1, ian. - mart 1980,p. 152 - 153.

- 1.197."Le théâtre africain en Roumanie", *ibidem*, p. 152 – 153.
- 1.198."În primă la Budapesta. *Zamolxe*, de Lucian Blaga", "Rom. lit.", XIII, 14, 3 apr. 1980, p. 16.
- 1.199."Pitești, Prima reuniune a studiourilor teatrale", *ibidem*, XIII, 15, 10 apr. 1980, p. 16.
- 1.200."Personajul feminin solitar"/ Mircea Săndulescu, "*Broasca testoasă*" Teatrul *Al. Davila* din Pitești/, *ibidem*, XIII, 16, 17 apr. 1980, p. 16.
- 1.201."Personajul feminin solitar"/ Nelu Ionescu, "*Cum s-a făcut de-a rămas Catinca fată bătrână*". Teatrul Giulești/, *ibidem*.
- 1.202."Sensul activ, necesar al experimentului. Reuniunea studiourilor teatrale la Pitești", "Rom. lib.", XXXVIII, 11.036, 21 apr. 1980, p.2.
- 1.203."Egyetértés és tisztelet"/ Nemzetiségi színházi Kollokvium Sepsiszentgörgy/, "A. Hét", XI, 17, 25 apr. 1980, p. 5.
- 1.204."Relevarea și stimularea valorilor"/ Scena teatrului contemporan – tribună a mesajului militant umorist. La anchetă răspund creatori și interpreți, oameni de artă români, maghiari, germani, participanți activi la sporirea tezaurului comun al valorilor cultural – artistice/, "Scânteia", XLIX, 11.723, 30 apr. 1980, p. 4 (Al. Popescu și Tömöri Géza).
- 1.205."Râsul lui Baranga", "Teatru", XXV, 5, mai 1980, p. 40 – 45.
- 1.206."O vizită la ziar. Schiță", Scânteia, XLIX, 11.724, 1 mai 1980, p. 6.
- 1.207."Substanța intelectuală a satirei"/ Teodor Mazilu; "*Mobilă și durere*" Teatrul *Lucia Sturdza – Bulandra* / "Rom. lit.", XIII, 19, 8 mai 1980, p. 16.
- 1.208."Artă și politică. Colocviul teatral de la Sf. Gheorghe", "Rom. lib.", XXXVIII, 11.053, 13 mai 1980, p. 2.
- 1.209."Casa de cultură din sat (Domnești, de Argeș)", "Scânteia", XLIX, 11.733, 13 mai 1980, p. 1.
- 1.210."Optica regizorală"/ Aurel Baranga, "*Sfântul Mitică Blajinul*", / Teatrul *C.I.Nottara* /, "Rom. lit.", XIII, 22, 29 mai 1980, p. 16./
- 1.211."Optica regizorală"/ Maxim Gorki, "*Azilul de noapte*" Teatrul Național din Craiova/, *ibidem*.
- 1.212."Optica regizorală"/ Dan Stoica, "*Ultima răpire*" Studioul Inst. de teatru/, *ibidem*.
- 1.213."Performances în four languages"/ A success of the artis-

tic movement in Romania the theatre Coloquim of the nationalities/, "Romanian News", III, 22, 30 mai 1980, p. 9.

1.214."István Kocsis, *Ne zárjuk Kulcsra az ajot'* Nu închidem ușa cu cheia/. Teatrul Național din Târgu Mureș, secția maghiară", "Scânteia", XLIX, 11.753, 5 iun. 1980, p. 4.

1.215."Premieră absolută la Teatrul Giulești. *Echipa de zgomote/ de Fănuș Neagu*", "Rom. lit.", XIII, 24, 12 iun. 1980, p. 16.

1.216." *Veselul Don Juan, atât de tragic înșelat* Teatrul de Comedie", ibidem, XIII, 31, 31 iul. 1980, p. 16.

1.217."Valorile morale ale satirei"/ Teodor Mazilu, *Acești nebuni fățarnici*. Teatrul maghiar de stat din Tg. Mureș/, ibidem, XIII, 28, 10 iul. 1980, p. 16.

1.218."Valorile morale ale satirei"/ Teodor Mazilu, *Mobilă și durere*. Teatrul Lucia Sturdza – Bulandra/ ibidem.

1.219." Seminar monografic de dramaturgie și teatralogie"/ Teodor Mazilu, la Cluj – Napoca/, ibidem.

1.220."End of the season the moment of national dramaturgy", Romanian News", III, 28, 11 iul. 1980, p. 9.

1.221."Romulus Guga, *Evul mediu întâmplător. Teatrul Mic.*", "Rom. lit.", XIII, 11, 13 mart. 1980, p. 16.

1.222."Creativitatea mișcării teatrale", ibidem, XIII, 29, 17 iul. 1980, p. 16.

1.223."Pe scena studentească", ibidem, XIII, 30, 24 iul. 1980, p. 16.

1.224."Cum a fost și cum n-a fost stagiunea. Opinii despre stagiunea 1979 – 1980", "Teatru", XXV, 7 – 8, iul. – aug. 1980, p. 36 – 45.

1.225."Stagiunea 1980 – 1981", "Rom. lit.", XIII, 37, 11 sept. 1980, p. 16.

1.226."I.L.Caragiale, *O noapte furtunoasă*. Teatrul Mihai Eminescu din Botoșani", ibidem, XIII, 38, 18 sept. 1980, p. 16.

1.227." *Noaptea pe asfalt* de Theodor Mănescu (Teatrul Al. Davila din Pitești)", ibidem.

1.228."Seminar de dramaturgie și teatralogie Teodor Mazilu (organizat de secția critică a A.T.M.-ului, revista *Tribuna* și "Asociația scriitorilor" din Cluj – Napoca. Dezbatere). I. Argumente pentru studiul monografic al operei unui dramaturg contemporan/ ale lui/ D.R. Popescu și Valentin Silvestru", "Tribuna", XXIV, 38, 18 sept. 1980, p. 4, 5.

1.229." *Anchetă asupra unui tânăr care n-a făcut nimic*. De Andrei

Dohotaru (Teatrul *Bulandra*), "Rom. lit.", XIII, 39, 25 sept. 1980, p. 16.

1.230."Orizontul spiritului – sub semnul noii calități. Reportaj din actualitatea socialistă a țării", "Scânteia", L, 11.852, 28 sept. 1980, p. 1, 5.

1.231."Teodor Mazilu nu mai scrie", "Teatru", XXV, 10, oct. 1980, p. 35.

1.232."Festivalul umorului. Vaslui 1980", "Contemp.", 40, 3 oct. 1980, p. 10.

1.233."Hagi Tudose. Teatrul Național din București", "Rom. lit.", XIII, 41, 9 oct. 1980, p. 16.

1.234."Epilog la o dezbatere"/ Seminar de dramaturgie și teatralogie Teodor Mazilu (III) /, "Tribuna", 41, 9 oct. 1980, p. 7.

1.235."Cum își îndeplinește teatrul funcțiile sale actuale", "Era soc.", LX, 20, 20 oct. 1980, p. 20 – 22.

1.236."Ion Băieșu, *În căutarea sensului pierdut*. Teatrul din Petroșani, Valea Jiului", "Rom. lit.", XIII, 43, 23 oct. 1980, p. 16.

1.237."*Nu ne naștem toți la aceeași vârstă*, de Tudor Popescu (Teatrul din Arad)", *ibidem*.

1.238."Teme satirice. *Concurs de frumusețe*, de Tudor Popescu (Teatrul de Comedie)", *ibidem*, XIII, 44, 30 oct. 1980, p. 16.

1.239."*Opinions on the impaler's third stake*" by M. Sorescu, "Romanian Review", XXXIV, 9-10, sept.-oct. 1980, p. 218 – 219.

1.240."N.D.Cocea. Centenar", "Teatru", XXV, 11, nov. 1980, p. 22 – 23.

1.241."Prima filă dintr-o posibilă cronică. Festivalul dramaturgiei românești actuale/ de la Timișoara/", "Orizont", XXXI, 46, 13 nov. 1980, p. 1.

1.242."Colocviu despre arta comediei"/ desfășurat în a patra ediție, în octombrie, la Galați/, "Rom. lit.", XIII, 47, 20 nov. 1980, p. 16.

1.243."Foamea de public. Aspirația universalistă, prin simboluri, mituri și idei românești a dat importante rezultate"/ Interviu cu Valentin Silvestru /, "Ateneu", XVII, 4 dec 1980, p. 3.

1.244."Personalitatea autorului fundamental"/ Seminarul de dramaturgie și teatralogie/, "Familia", XVI, 12, dec. 1980, p. A – D.

1.245."Un pont", Foileton, "Presă noastră", XXV, 12 dec. 1980, p. 44 – 45.

1.246."A parable og strong impact"/ *About the play the hap-*

hazard Middle Ages, by R. Guga. Tranlated by Geta Dumitriu/, "Romanian Review", XXXIV, 12, dec. 1980, p. 58 – 61.

1.247."Foamea de public. Din mișcarea ideilor teatrale", "Teatru", XXV, 12, dec. 1980, p. 22 – 25.

1.248."Stranie frumusețe"/ Albert Camus, *Caligula*. Teatrul Național *I.L.Caragialel* "Flacăra", XXIX, 51, 18 dec 1980, p. 26.

1.249."Dintr-o anecdotă, un muzic - hall. Cronică bucureșteană"/ Angela Bocancea, "*Jumătatea mea e întregă*" Teatrul *Ion Vasilescu* "Rom. lit.", XIII, 49, 4 dec 1980, p. 16.

1.250."Pirandello, fără pirandelism"/ L. Pirandello, *Voluptatea onoarei*. Teatrul "*Lucia Sturdza – Bulandra*", ibidem.

1.251."Manifestările teatrale în perspectiva culturii de masă", "Rom. lit.", XXXVIII, 11.233, 8 dec. 1980, p. 2.

1.252."Premieră absolută la Teatrul Mic. *Maestrul și Margareta*, după romanul lui M. Bulgakov", "Rom. lit.", XIII, 50, 11 dec. 1980, p. 16.

1.253.'Fapte diverse interesante, scăpate înexplicabil din vedere", "Vatra", X, 12 dec. (20) 1980, p. 11.

1.254."Comisia de veghe", schiță, "Scânteia", L. 11.932, 31 dec. 1980, p. 6.

1.255."Dificultatea de a da un titlu, Foileton", "Presa noastră", XXVI, 1, ian. 1981, p. 45.

1.256."Colocviile revistei *Teatru*. Stagiunea în dezbaterile criticilor. 29 decembrie 1980. Participanți/.../ Valentin Silveștru/.../", "Teatru", XXVI, 1, ian. 1981, p. 18 – 35.

1.257."*Micuțul*" / Cu o prezentate de Vladimir Udrescu/, "Urzica", XXXII, 1, ian. 1981, p. 4.

1.258.'Șcena română în 1980", "Rom. lit.", XIV, 1, 1 ian. 1981, p. 16.

1.259."D.R.Popescu, *Mormântul călărețului avar*. Teatrul dramatic din Brașov", ibidem, XIV, 4, 22 ian. 1981, p. 6.

1.260."Inteligența, energie constructivă", "Scânteia", L, 11. 950, 23 ian. 1981, p. 1, 5.

1.261."Sesizări pe adresa redacției. Foileton", "Presa noastră", XXVI, 2, febr. 1981, p. 47.

1.262."Jurnal de critică (1945 – 1980)", "Teatru", XXVI, 2, febr. 1981, p. 16.

1.263."La Teatrul Giulești, *Woyzek*, de Büchner", "Rom. lit.", XIV, 6, 5 febr. 1981, p. 16.

- 1.264."Zilele Caragiale la Craiova", "Scânteia", L, 11.968, 13 febr. 1981, p. 4.
- 1.265."Ținuta profesională a criticii teatrale. Colocviile *Scânteii* participă.../ Valentin Silvestru.../", "Scânteia", I, 11.970, 15 febr. 1981, p. 4.
- 1.266."Orientări actuale în cultura artistică. Festivalul național *Cântarea României*", "Rom. lib.", XXXIX, 11.298, 24 febr. 1981, p. 2.
- 1.267."Seminarul de dramaturgie și teatralogie Marin Sorescu. Expansiunea ideilor în ărta teatrală"/ , Deva/, "Rom. lit.", XIV, 9, 26 febr. 1981, p. 16.
- 1.268."Catedră și cultură. Însemnări", "Scânteia", L, 11.979, 26 febr. 1981, p. 4.
- 1.269."Democrația în decizie"/ *Civica*/, "Contemp.", 11, 13, mart. 1981, p. 3.
- 1.270."Secvențe berlineze"/ Pe marginea Congresului Organizației internaționale a scenografilor și tehnicienilor de teatru de la Berlin/, "Rom. lit.", XIV, 11, 12 mart. 1981, p. 24.
- 1.271."Liliana Lupan", "Tribuna", XXV, 11, 12 mart. 1981, p. 9.
- 1.272."A fertile Theatrical season", "Romanian News", IV, 11, 13 mars. 1981, p. 8.
- 1.273."Premiere bucureștene. Teatrul Bulandra. *Judecată în noaptea de A.B. Vallejo*", "Rom. lit.", XIV, 12, 19 mart. 1981, p. 16.
- 1.274."Jos. Van Delo, *De ce dormi iubito?*, Teatrul *C.I.Nottara*", ibidem.
- 1.275."Premiere bucureștene. Antonio Buero Vallejo, *Judecată în noapte*. Teatrul *Lucia Sturdza Bulandra*", "Săpămâna", 537, 20 mart. 1981, p. 5.
- 1.276."Mutații și stagnări în problematica repertorială. Dezbateri despre calitatea artistică", "Rom. lib.", XXXIX, 11.322, 23 mart. 1981, p. 2.
- 1.277."Ildiko Kovács, *Ubu rege*. Adaptare după Alfred Javry. Teatrul de păpuși din Cluj – Napoca", "Rom. lit.", XIV, 13,26 mart. 1981, p. 16.
- 1.278."Anchetă cu două întrebări", Foileton, "Presa noastră", XXVI, 4, apr. 1981, p. 47.
- 1.279."Conceptul Sorescu (I)", "Teatru", XXVI, 4 apr. 1981, p. 28 – 30.
- 1.280."Baștina"/ Vaslui, locul de lângă inimă/, "Rom. lit.", XIV, 15, 9 apr. 1981, p. 12.

- 1.281."Atitudinea în numele idealului"/ Paul Chitic, *Mârâiala. Teatrul Foarte Mic*", ibidem.
- 1.282."Personalitatea colectivă", "Flacăra", XXX, 15, 9 apr. 1981, p. 19.
- 1.283."Teatrul politic, o categorie actuală", "Era soc.", LXI, 8, 20 apr.1981, p. 19 – 21.
- 1.284."Seminar de dramaturgie și teatrologie. Deva, 1981. Mariș, Sorescu, Opinii/.../ Valentin Silvestru/.../", "Vatra", XI, 4, 20 apr. 1981, p. 4 – 6, 12 – 14.
- 1.285."Oțelul și planeta"/ În aprilie, la Călărași, întâlnirile *României literare*, "Rom. lit.", XIV, 17, 23 apr. 1981, p. 13.
- 1.286."Confluente culturale", "Rom. lib.", XXXIX, 11351, 27 apr. 1981, p. 2.
- 1.287."Simbol și anecdotă"/ D.R. Popescu, *Studiu osteologic al unui schelet de cal dintr-un mormânt avar din Transilvania. Teatrul Național din Timișoara*, "Rom. lit.", XIV, 18, 30 apr. 1981, p. 16; "Romania Today", 6 iun. 1981, p. 60.
- 1.288."Conceptul Sorescu (II)", "Teatru", XXVI, 5, mai 1981, p. 26 – 28.
- 1.289."Arta teatrală în procesul devenirii", "Rom. lit.", XIV, 19, 7 mai 1981, p. 24.
- 1.290."Perenitatea actualității autentice"/ Romulus Guga, *Speranța nu moare în zori. Teatrul de stat din Baia Mare*, ibidem, XIV, 21, 21 mai 1981, p. 16.
- 1.291."Perenitatea actualității autentice"/ Teodor Mazilu, *Proștii sub clar de lună. Teatrul de stat din Arad*/ ibidem.
- 1.292."Almanahul să-l citești vara", "Presa noastră", XXVI, 6 iun. 1981, p. 37.
- 1.293."Sărutări vacanțiere", "Urzica", XXXIII, 6, iun. 1981, p. 8, 9.
- 1.294."Emoția autenticității"/ Dinu Săraru, "Niște țărani", Teatrul Mic, "Rom.lit.", XIV, 24, 4 iun. 1981, p. 16.
- 1.295."Spiritul ofensiv al satirei populare"/ În mișcarea brigăzilor artistice de amatori/, "Rom. lib.", XXXIX, 11.386, 8 iun. 1981, p. 2.
- 1.296."Teoria nu cade numai în sarcina posterității"/ Seminarul de dramaturgie și teatrologie/, "Ramuri", 4, 15 apr. 1981, p. 12.
- 1.297."Scrisoare din București"/ Cronicile teatrale/"Tribuna", XXV, 25, 18 iun. 1981, p. 11.
- 1.298."Dramaturgia în câteva repere esențiale", "Contemp.", 25, 19 iun. 1981, p. 9.

1.299."Istorie, patriotism, militarism. Panoramic"/ Opinii/, "Vatra", XI, 5, 20 mai 1981, p. 8 (Melinte Șerban).

1.300."Implicarea spectacolului. Experimente variabile"/ Shisgall, Murray, *Tigrul*. Teatrul de stat din Sibiu/, "Rom.lit.", XIV, 26, 25 iun. 1981, p. 16.

1.301."Conspect laic asupra lumii divine. Experimente variabile"/ Radu Stanca, *Oedip salvat*. Teatrul de Stat din Sibiu/, ibidem.

1.302."Politică și macaronade"/ Fo, Dario, *Nebunul se întoarce*. Teatrul Național din Craiova/, ibidem.

1.303."Noul și opinia publică", "Scânteia", L, 12100, 18 iul. 1981, p. 1, 4.

1.304."O nouă Chiriță la Iași. Spectacole în iulie"/ Vasile Alecsandri, "Coana Chiriță", Teatrul Național din Iași/, "Rom.lit.", XIV, 30, 23 iul. 1981, p. 16.

1.305."Un regizor din R.D. Germană la Sibiu. Spectacole în iulie "Bertold Brecht, *Omul e om*. Teatrul de stat din Sibiu, Secția germană", ibidem.

1.306."Revista estivală la Tănase"/ *Dai un biban... dar face'!*, ibidem.

1.307."Amis 300 first nights the modern foreign repertoire on the Romanian stages in the 1980 – 1981 season", "Romanian New", IV, 31, 31 iul. 1981, p. 10.

1.308."Marea la Costinești. Însemnări"/ despre viața cultural – artistică/, "Scânteia", L, 12114, 4 aug 1981, p. 1.

1.309."Prezențe tinere în viața teatrală. Stagiunea '80 – '81; câteva repere", "Teatru", XXVI, 7 – 8, iul – aug. 1981, p. 30 – 32.

1.310."Voioșia, ca fenomen de masă"/ *Festivalul național Cântarea României!*, "Urzica", XXXVIII, 9, sept. 1981, p. 7.

1.311."Cultura contemporană și conștiința socialistă" Anchetă/ participă.../ în "Clubul", 12, dec 1967, p. 8 – 19.

1.312."Diogene câinele/ de D. Solomon/. Teatrul de stat din Ploiești" "Rom.lit.", VI, 48, 29 noiem, 1973, p. 22.

1.313."Aderca Felix. *Teatru*. Ediție îngrijită, alăctuită și prefată de Marcel Aderca, București, Editura Cartea românească, 1974", în "Tribuna", XVIII, 36, 5 sept. 1974, p. 4.

1.314."Gala n-a avut loc. De acord?"/ "Estetica, dar și etica"/, "Cinema", XII, 10, oct. 1974, p. 15.

1.315."Dumitru Radu Popescu, *Timpul în doi*. Teatrul Tineretului din Piatra Neamț", "Romanian Review", XXXI, 3, iul – sept. 1977,

p. 146 – 147.

1.316."Funcția modelatoare a eroului în relație directă cu forța idealului său", "Scânteia", LI, 12.285, 20 febr. 1982,p. 4.

1.317."Lapte cu mac" (nuvelă), în revista "Coresi" din Brașov, nr. 8, 1990.

1.138."Simfonia Destinului în cartierul Floreasca", nuvelă, în "Literatorul", Buc., 1992.

1.319."Monografia Teatrului Național *I.L.Caragiale*. Cercetări de istoria teatrului", "Contemp.", 48 (530), 30 nov. 1956,p. 4.

1.320."Speatacoalele săptămânii. *Cale lungă* (Teatrul din Orașul Stalin)", ibidem, 48 (686), 4 dec. 1959, p.4.

1.321."În loc de cronică cinematografică. Băieții noștri", ibidem, 18 (707), 29 apr. 1960, p. 5.

1.322."Microfoleton", ibidem, 40 (834), 5 oct. 1962, p. 2.

1.323."S-a furat un aparat", "Urzica", XVI, 31 mai 1964,p. 4 – 5.

1.324."Paul Anghel răspunde la întrebările lui V. Silvestru", "Almanahul literar 1970", p. 283 – 288.

1.325."Romanta", "Almanahul literar 1975", p. 197 – 198.

1.326."Anul artistic 1973 – 1974 în 6 imagini", ibidem, p. 213 – 215.

1.327."Programul de dresură", "Almanahul literar 1976", p. 257 – 258.

1.328."Permisul de scădat", "Almanahul literar 1978", p. 97 – 99.

1.329."Greșeala eronată", "Almanahul literar 1979", p. 190 – 192.

1.330."O zi albastră sau jurnalul unui comediofag" "Almanahul literar 1980", p. 85 – 87.

1.331."Dicționarul răchiților", "Almanahul literar 1982", p. 192 – 193.

1.332."Jurnalul de drum al unui critic teatral", "Almanahul literar 1986", p. 130 – 136.

1.333."Itinerar prin odaia pe traseele tinerei de minte", "Almanahul literar 1987",p. 52 – 54.

1.334."Revedere cu Vlad Mușur la București. Gâdele a murit, trăiască gâdele!", "Rom. lit.", XXIII, 12, 22 mart. 1990, p. 16.

1.335."Antoine Vitez citind, citind și recitind", ibidem, XXIII, 14, 5 apr. 1990, p. 12 – 13.

1.336."Ce scrisori (de teatru) preferă directorii (de teatru) scriitorii?"/ anchetă realizată de .../, ibidem, XXIII, 16, 19 apr. 1990,p. 16.

- 1.337."Vânătoarea de șopârle", ibidem, XXIII, 17, 26 apr. 1990, p. 16.
- 1.338."Liviu Ciulei, despre viața teatrală în lumea de azi", ibidem, XXIII, 18, 3 mai 1990, p. 16 – 17.
- 1.339."Mesaje franceze pe scena românească", ibidem, XXIII, 20, 17 mai 1990, p. 16.
- 1.340."Ce facem acum cu violoncelul lui Matei Vișniec?", ibidem, XXIII, 21, 24 mai 1990, p. 16.
- 1.341."Eugen Ionescu, în trei ipostaze *scenice*", ibidem, XXIII, 24, 14 iunie 1990, p. 16.
- 1.342."Subtilitățile veselului haos", ibidem, XXIII, 26, 28 iunie 1990, p. 16.
- 1.343."Vocea umană", ibidem, XXIII, 28, 12 iulie 1990, p. 16.
- 1.344."Revelațiile lui Pirandello", ibidem, XXIII, 29, 19 iulie 1990, p. 16.
- 1.345."L'Herne – 1990", ibidem, XXIII, 35, 30 aug. 1990, p. 16.
- 1.346."De la mit la realitate. Trilogia antică", ibidem, XXIII, 39, 27 sept. 1990, p. 16.
- 1.347."Simpozioane europene", ibidem, XXIV, 1, 3 ian. 1991, p. 16.
- 1.348."Eleganța și stilul oaspeților francezi", ibidem, XXIV, 6, 7 februarie 1991, p. 16.
- 1.349."Naționalul britanic la București", ibidem, XXIV, 8, 12 febr. 1991, p. 16.
- 1.350."Moartea ca o comandă socială", ibidem, XXIV, 10, 7 martie 1991, p. 16.
- 1.351."O săpămână la *Bulandra*", ibidem, XXIV, 12, 21 martie 1991, p. 16.
- 1.352."Înfărșit, un debut dramaturgic!", ibidem, XXIV, 14, 4 apr. 1991, p. 16.
- 1.353."Între finalități și finalizări", ibidem, XXIV, 20, 16 mai 1991, p. 16.
- 1.354."Elvira Popescu – '95", ibidem, XXIV, 21, 23 mai 1991, p. 16.
- 1.355."Personalități și stiluri în arta religiei", ibidem, XXIV, 22, 30 mai 1991, p. 16 – 17.
- 1.356."Eminescu, surzând...", ibidem, XXIV, 24, 13 iunie 1991, p. 4 – 5.
- 1.357."Reuniunea națională a criticilor teatrali – Bacău, mai 1991, ibidem.

- 1357.a.Criticii, privindu-se în oglindă”, ibidem, XXIV, 26, 27 iunie 1991,p. 16.
- 1.358.”Trecute vieți de Doamne și Domnițe”, ibidem, XXIV, 27, 4 iulie 1991,p. 16 – 17.
- 1.359.”Vara pe scenă”, ibidem, XXIV, 30, 25 iulie 1991, p. 16.
- 1.360.”De ce scrieți piese de teatru?”, ibidem, XXIV, 31, 1 aug. 1991, p. 16.
- 1.361.”O săptămână la Teatrul Național din Iași”, ibidem, XXIV, 33, 15 aug. 1991, p. 16.
- 1.362.”Festival la Edinburg”, ibidem, XXIV, 36, 5 sept. 1991, p. 16.
- 1.363.”Teatrul Național din Cernăuți”, ibidem, XXIV, 37, 12 sept. 1991, p. 16.
- 1.364.”Teodor Mănescu”, ibidem, XXIV, 38, 19 sept. 1991 ,p. 14.
- 1.365.”De ce scrieți critică dramatică?”/ anchetă/, ibidem, XXIV, 39, 26 sept. 1991, p. 16.
- 1.366.”S-a dat cuvântul marionetelor”, ibidem, XXIV, 41, 10 oct. 1991, p. 16.
- 1.367.”Constelații scenice”, ibidem, XXIV, 44, 31 oct. 1991, p. 16.
- 1.368.”La umbra pieselor în floare”, ibidem, XXIV, 44, 31 oct. 1991, p. 16.
- 1.369.”...Și a fost ediția a doua!”, ibidem, XXIV, 48, 28 nov. 1991, p. 16.
- 1.370.”Iulian Vișa la Sibiu”, ibidem, XXIV, 50, 12 dec. 1991, p. 16.
- 1.371.”Mihail Sorbul”, ibidem, XXIV, 51, 19 dec. 1991, p. 16.
- 1.372.”Festivalul la Tunis”, ibidem, XXV, 2, 30 ian. – 5 febr. 1992, p. 16.
- 1.373.”Leny Caler a plecat în veșnicie”, ibidem, XXV, 5, 20 – 26 febr. 1992,p. 16.
- 1.374.”Întâlniri insolite cu Dandanache, Becket și Swift ca personaj”, ibidem, XXV, 6 , 26 febr. – 4 mart. 1992, p. 16.
- 1.375.”Utopia ca demonstrație a utopiei”/ Bujor Nedelcovici/, ibidem. XXV, 7, 5 – 11 martie 1992, p. 9.
- 1.376.”Evaluări în repertoriul românesc”, ibidem, XXV, 9, 19 – 25 martie 1992, p. 16.
- 1.377.”Actori în pielea goală”, ibidem, XXV, 10, 26 martie – 1 aprilie 1992, p. 16.
- 1.378.”Anatomia cruzimii”, ibidem, XXV, 12, 9 – 15 apr. 1992, p.

16.

1.379. "Scritori români la rampă", ibidem, XXV, 14, 23 – 29 apr. 1992, p. 16.

1.380. "Violete de Parma", ibidem, XXV, 17, 13 – 20 mai 1992, p. 16.

1.381. "Frumoasele piese vechi", ibidem, XXV, 19, 27 mai – 3 iunie 1992, p. 16.

1.382. "Simpozionul – idei în discuție", ibidem, XXV, 20, 21 – 27 iulie 1992, p. 16.

1.383. "Gânduri despre teatru", "Almanahul *Convorbiri literare*", 1986, p. 40.

BIBLIOGRAFIE DE REFERINȚĂ

"Jurnalul cu file violete"

Savin Bratu, "Valentin Silvestru, Jurnalul cu file violete", București, ESPLA, 1955", "Gaz.lit.", 1 dec. 1955, p. 2.

"Jules Cazaban", monografie.

Mihai Florea, "Valentin Silvestru, Jules Cazaban. Monografie, București, Ed. Meridiane, 1968", "Scânteia", 23 iun. 1968; Sică Alexandrescu, idem, "Contemp.", 51 (949), 16 dec. 1964; Gâțză Letiția, idem, "St. și cercet. de ist. artei", XII, 1, ian. – iun., 1965, p. 89 – 91.

"Glastra cu sfeclă"

Aurel Storin, "Valentin Silvestru, Glastra cu sfeclă, Buc, EPL, 1965", "Inf. Buc.", 5 iul. 1965; N. Barbu, ibidem, "Iașul literar", XVI, 8 aug. 1965, p. 84 – 85; Sergiu Teodorovici, idem, ibidem, p. 83 – 84; Dinu Kivu idem, "Contemp.", 34 (984), 29 aug. 1965, p. 3; Alecu Popovici, idem, "Rom.lit.", 19 sept. 1965; Mihai Dimiu, idem, "Teatru", 10, oct. 1965; C. Sîrbu, idem, "Rom.lib.", 14 oct. 1965; V.T. Râpeanu, "Scânteia", XXXV, 6782, 26 oct. 1965.

"Personajul în teatru"

Mihai Nadin, "Valentin Silvestru, Personajul în teatru, Buc., Ed. Meridiane, 1966", "Astra", I, 2, iul. 1966, p. 4; Horia Holban, idem, "Cronica", I, 24, 23 iul. 1966, p. 5; Gheorghe Miletineanu, idem, "Teatru", XI, 10, oct. 1966, p. 95 – 100; Ana – Maria Popescu, idem, "St. și cercet. de ist. artei. Teatru – muz. – cinematogr.", XVI, 1, 1967, p. 72 – 74; Margareta Andreescu, "idem", "Revue roumaine", XXI, 4, oct. – dec. 1967, p. 144 și în "Romanian review", XX, 2, 1967, p. 125 – 126.

“Prezența teatrului”

Adriana Iliescu, “Valentin Silvestru. Prezența teatrului. Studii critice, Buc., Ed. Meridiane, 1968”, “Sc. tin.”, 14 febr. 1969; George Genoiu, idem, “Ateneu”, VI, 3, mart. 1969; B. Elvin, idem, “Teatru”, XIV, 5, mai 1969; Mihai Botez, idem, “Tomis”, IV, 5 mai 1969, p. 5; Mihai Botez, idem, “Romanian review”, XXV, 1, ian. 1971, p. 128; “Tomis”, IV, 5, mai 1969, p. 5.

“Tufă de Veneția”

Vasile Sălăjan, “Valentin Silvestru, Tufă de Veneția/ schițe vesele/ , Buc., Ed. Mihai Eminescu, 1971”, “Tribuna”, XV, 41, 14 oct. 1971, p. 2 – 3; V. Birlădeanu, idem, “Presa noastră”, 12, dec. 1971; Nina Cassian, idem, “Contemp.”, 49 (1.308), 3 dec. 1971; Virgil Adriescu, idem, “Cronica”, VII, 7, 18 febr. 1972, p. 4.

“Spectacole în cerneală”

George Pruteanu, “Valentin Silvestru, Spectacole în cerneală, Studii teatrale, Buc., Ed. Meridiane, 1972”, “Cronica”, 2 iun. 1972; Traian Șelmaru, idem, “Inf. Buc.”, 30 iun. 1972; A.D. Brumaru, idem, “Astra”, 7, iul. 1972; Mihai Nadin, idem, “Familia”, VIII, 7, iul. 1972, p. 20; Mircea Iorgulescu, idem, “Luceaf.”, XV, 29 (533), 15 iul. 1972, p. 2; Ion Cocora, idem, “Tribuna”, XVIII, 27 iul. 1972, p. 4; Manuela Mihăilescu, idem, “Teatru”, XVII, 8, aug. 1972, p. 96; Dinu Săraru, idem, “Săpămâna”, 4 aug. 1972; Andrei Strihan, “Profiluri critice”, “Rom. lib.”, XXX, 8643, 9 aug. 1972, p. 2; Ion Caraion, “Valentin Silvestru, Spectacole în cerneală, Studii critice, Buc., Ed. Meridiane, 1972”, “Vatra”, II, 8, 20 aug. 1972, p. 20; George Genoiu, idem, “Ateneu”, IX, 9, sept. 1972, p. 16 (“Cartea românească de teatralogie”); Cezar Ivănescu, idem, “Scânteia”, XLII, 9278, 23 sept. 1972, p. 5; Ioana Voicu, “Cartea de teatru. Trei cronicari , trei stiluri”, “Contemp.”, 32, 3 aug. 1972, p. 4; Angela Lazăr, “Spectacole în cerneală. Studii teatrale”, “Orizont”, XXIII, 13, 27 iul. 1972, p. 2

“1.000 de ore în Spania”

Titel, Sorin, “Valentin Silvestru, 1.000 de ore în Spania, Buc., Ed. Albatros, 1972”, “Rom.lit.”, VI, 6, 8 febr. 1973, p. 11; Valeriu Cristea, idem, “Flacăra”, XXII, 8, 17 febr. 1973, p. 24; Constantin Coroiu, idem, “Cronica”, VIII, 8, 23 febr. 1973, p. 13; M. Lăzăreanu, idem, “Familia”, IX, 3, mart. 1973, p. 8; Mircea Braga, idem, “Transilvania”, II, 3, mart. 1973, p. 42 – 43 (“Călătorie și literatură”); Mircea Iorgulescu, idem, “Luceaf.”, XVI, 32 (589), 11 aug. 1973,

p. 2; Ion Cocora, idem, "Tribuna", XVII, 35, 30 aug. 1973, p. 3.

"Hercule în căutarea merelor de aur"

Margareta Bărbuță, "Hercule, în căutarea merelor de aur", /
Teatrul pentru tineret /, Iași, în "Teatru", XVIII, 5, mai 1973, p. 58 - 59.

"De ce râdeau gepizii"

Magda Ursache, "Valentin Silvestru, De ce râdeau gepizii, Buc., Ed. Eminescu, 1973", "Cronica", 5 oct. 1973; Mircea Iorgulescu, idem, "Luceaf.", XVI, 40 (597), 6 oct. 1973, p. 2; Dan Culcer, idem, "Rom. lit.", VI, 50, 13 dec. 1973; Antoaneta Tănăsescu, idem, "Contemp.", 43, 19 oct. 1973, p. 3; Mihai Nadin, idem, "Astra", VIII, 11 nov. 1973, p. 6; V. Bârlădeanu, idem, "Presa noastră", XIX, 1, ian. 1974, p. 22 ("Ziaristi și umoriști"); Mircea Iorgulescu, idem, "Scânteia", 6 iul. 1974.

"Când plouă, taci îi ascultă"

Valeriu, Cristea, "Valentin Silvestru, Când plouă, taci și ascultă, Schițe umoristice, Buc., Ed. Albatros, 1974", "Rom.lit.", VII, 28, 4 iul. 1974.

"Caligrafii pe cortină"

Ion Cocora, "Valentin Silvestru, Caligrafii pe cortină. Cinci glose critice, Buc., Ed. Mihai Eminescu, 1974, Colecția Masca", "Tribuna", XVIII, 48, 28 nov. 1974, p. 9. ("Tradiția și actualitatea"); Dinu Săraru, idem, "Săptămâna", 6 dec. 1974; Andrei Strihan, idem, "Rom. lit.", VII, 51, 26 dec. 1974, Ștefan Oprea, idem, "Cronica", 27 dec. 1974; C. Paraschivescu, idem, "Teatru", XX, 1, ian. 1975, p. 92; Cezar Ivănescu, idem, "Luceaf.", XVIII, 1, 4 ian. 1975, p. 4; Virgil Petrovici, idem, "Orizont", XXVI, 7, 14 febr. 1975, p. 2; Al. Covaci, idem, "Familia", XI, 7, iul. 1975, p. 2.

"Zâna castraveților"

Voicu Bugariu, "Valentin Silvestru, Zâna castraveților, schițe umoristice, Buc., Ed. Albatros, 1976", "Luceaf.", XIX, 29, 17 iul. 1976, p. 2; Gh.S. Suciuc ("Umor grav"), "Tribuna", XX, 32, 5 aug. 1976, p. 2 ("Ironia și umorul grav"); Lucian Raicu, idem, "Rom.lit.", IX, 35, 26 aug. 1976, p. 10 ("Din nou despre umor"); Viorel Horj, idem, "Familia", XII, 9, sep. 1976, p. 2; Eugen Măicăveanu, idem, "Ramuri", XIII, 9, 15 sept. 1976, p. 4 ("Umorul problematic"); Silvia Urdea, idem, "Vatra", VI, 10, 20 oct. 1976, p. 10; xxx, "Lui Valentin Silvestru, autorul volumului de povestiri umoristice *Zâna castraveților*" / epigramă, "Tribuna", XX, 53, 30 dec. 1976, p. 4.

"Clio și Melpomena"

Nicolae Stan, "Valentin Silvestru, Clio și Melpomena. Prezența

istoriei trecute și a celei actuale în universul literaturii dramatice și al scenei românești. București, Editura Eminescu, 1977, Col. *Masca*, "Conv. lit.", 10, oct. 1977, p. 13; Al. I. Friduș, idem, "Cronica", XII, 42, 21 oct. 1977, p. 3; Vladimir Brânduș, idem, "Steaua", XXVIII, 11, nov. 1977, p. 55; Antoaneta C. Iordache, idem, "Orizont", XXVIII, 51, 22 dec. 1977, p. 2; Ana - Maria Popescu, idem, "Rev. Roum. d'hist. Art. - Théâtre. Musique - Cinéma", 15, 1978, p. 135 - 136.

"Antologia piesei românești într-un act"

vol. I

xxx, "Antologia piesei românești într-un act. Secolul XIX. Ediție , studiu introductiv, note bibliografice de Valentin Silvestru, Cluj - Napoca, Ed. Dacia 1979", în "Cronica", XIV, 25, 22 iun. 1979, p. 2; Al. Friduș, idem, "Conv. lit.", 7, iul. 1979, p. 14; Romulus Diaconescu, idem, "Ramuri", XVI, 7, 15 iul. 1979, p. 12; Marian Odangiu, idem, "Orizont", XXX, 29, 19 iul. 1979, p. 2; Mircea Iorgulescu, idem, "Teatru", XXIV, 7 - 8, iul. - aug. 1979, p. 182 - 183; Mirela Roznoveanu, idem, "Rom.lit.", XII, 38, 20 sept. 1979, p. 4, 5 ("Teatru scurt"); Dumitru Chirilă, idem, "Familia", XV, 10 oct. 1979, p. 2; Bogdan Ulmu, idem, "Era soc.", LIX, 20, 20 oct. 1979, p. 47 ("O restituire necesară").

Vol. II

Romulus Diaconescu, "Antologia piesei românești într-un act./ II/ Ediție, studiu introductiv, note bibliografice de Valentin Silvestru, Cluj - Napoca, Ed. Dacia, 1980", în "Ramuri", 7, iul. 1980, p. 12 ("Un spectacol de sezon și o antologie în desfășurare"); Ildico Achimescu, idem, "Orizont", XXXI, 46, 13 nov. 1980, p. 5; Elena Tacciu, idem, "Rom.lit.", XIII, 48, 27 nov. 1980, p. 11 ("Reflectarea permanentei"); Constantin Cubleşan, idem, "Transilvania", IX 12 dec. 1980, p. 41 - 42 ("Antologia piesei românești într-un act").

"Elemente de caragiologie"

Gheorghe Grigurcu, "Valentin Silvetru, Elemente de caragiologie, București, Editura Mihai Eminescu, 1979", în "Familia", XVI, 2, febr. 1980, p. 3; Șerban Cioculescu, idem, "Rom.lit.", XIII, 9, 28 febr. 1980, p. 7 ("Caragiologie"); Al. Călinescu, idem, "Conv. lit.", 3, mart. 1980, p. 4 ("Zile de fior și răs"); Dumitru Velea, idem, "Ramuri", 3, 15 mart. 1980, p. 14; Doina Uricaru, idem, "Luceaf.", XXIII, 13, 29 mart. 1980, p. 2 ("Plurivalența lui Caragiale"); Maria Vodă - Căpușan, idem, "Steaua", XXXI, 4, apr. 1980, p. 17; I. Constantinescu, idem,

“Cronica”, XV, 16, 18 apr. 1980, p. 6, 8; Antoanera C. Iordache, idem, “Orizont”, XXXI, 21, 22 mai 1980, p. 14 (“Epoca unei cărți de teatru”); Ileana Berlogea, idem, “Ateneu”, XVII, 2 iunie 1980, p. 15; Laurențiu Ulici, idem, “Contemp.”, 26, 27 iunie 1980, p. 10 (“Despre Caragiale”); Ștefan Cazimir, idem, “Teatru”, XXV, 7-8, iul. aug. 1980, p. 171-172; Ion Cocora, idem, “Tribuna”, XXV, 37, 10 sept. 1981, p. 7; George Genoiu, ibidem, 37, XXV, 10 sept. 1981, p. 7 (“Viziuni integratoare”).

Diverse

E. Coppfermann, în “Les Lettres Francaises”, Paris, 16 – 24 mai 1957; Mariana Pârvulescu, “Valentin Silvestru”, în “Rom. lib.”, XVIII, 10 mai 1959, p. 2 (nr. 4532); Matei Călinescu, “Valentin Silvestru, Modalități noi în filmul de aventuri”, “Gaz. lit.”, VI, 28, 9 iul. 1959, p. 7; Tudor Arghezi, în “Gaz. lit.”, 10 mart. 1966; Jean Jacques Gauthier, în “Le Figaro”, Paris, 18 mai 1967; “La Tribune de Genève”, 18 juin 1967; Cristoph Funk, în “Theater der Zeit”, Berlin, D. D. R., 1, 1970; Marian Popa, “Dicționar de literatură română contemporană”, Buc., Ed. Albatros, 1971, p. 548 – 549; xxx, “Pagini din istoria gândirii teatrale românești”, Buc., Ed. Meridiane, 1972; Al Cerna – Rădulescu, “Un cronicar teatral sub... zodia cumpenei”/ Valentin Silvestru, comentând piesa lui Mihnea Gheorghiu, *Zodia taurului*/ în, “Viața rom.”, XXVI, 5, mai 1973, p. 183; xxx, “A.B.C.”, Madrid, 20 apr. 1974; Amza Săceanu, “Fața văzută și nevăzută a teatrului”, Buc., Ed. Eminescu, 1974; Stelianu Vasilescu: “Cred în teatru”, Timișoara, Ed. Facla, 1975; Mircea Mancaș, “Valentin Silvestru, Dramaturgia războiului de Independență”/ prezentare/, “Rom. lit.”, X, 7, 17 febr. 1977, p. 14 – 15; Ion Cocora, “Privitor ca la teatru”, “Cluj – Napoca, Ed. Dacia, 1977; Victoria Andrei, “Valentin Silvestru și Toia Nicoleta, Probleme actuale ale artei regizorale”/ Întrevederi/, “Orizont”, XXVI, 43, 27 oct. 1977, p. 7; Vasile Langa, Epigramă/ lui V. Silvestru/, “Steaua”, XXIX, 12, dec. 1978, p. 56; Traian Șelmaru, “Halal <<argument>>! Replici și polemici”, “Urzica”, XXXI, 43, 25 oct. 1979, p. 7; xxx, “Dicționar cronologic. Literatura română”, Buc., Ed. șt. și enciclop. 1979, p. 312, 445, 458, 657, 643, 709, 741, 755, 773; Romulus Diaconescu, “Spații teatrale”, Craiova, Ed.

Scrisul rom., 1979; Paul Tutungiu, "Dialoguri despre teatru", Iași, Ed. Junimea, 1980; Bogdan Ulmu, "Sub semnul teatrului", Buc., Ed. Eminescu, 1980; Alex. Ștefănescu: "Portret în mișcare"/ V. Silvestru, *Birlic!* "Rom. lit.", XXV, 5, 20 – 26 febr. 1992, p. 10.

SION, COSTANDIN I.

Născut la 7 septembrie 1795 în Iași, ca al cincilea copil, din 16, al lui Iordache Sion, bașcauș, coborâtor dintr-o veche familie de răzeși din Coșești Vasluiului, unde a copilărit și Costandin, fiul său, de care ne ocupăm.

Iordache Sion (1732 – 1812) avea preocupări literaro – istorice: copia letopisețe; cel mai mare fiu al său, Antohie Sion (1787 – 1848), viitor spătar , a jucat rol politic, cultural și administrativ, în deceniile 3 – 5 ale secolului trecut: colecționa documente și cronici (o parte din ele au fost date lui M. Kogălniceanu, spre publicare); alt fiu , banul Neculai , a fost acela care a dat spre tipărire , la Colegiul “Sfântul Sava”, unicul manuscris vechi românesc, “Învățăturile lui Neogoe Basarab către fiul său Teodosie”; Ioniță Sion, viitorul paharnic, tatăl poetului George Sion; Toader Sion, serdar, a fost unul dintre semnatarii “Printipiilor noastre pentru reformarea patriei” (1848), a făcut studii la Iași, însușindu-și limba greacă.

Costandin Sion era o fire intrigantă în probleme politice, om dur, rău de gură, care jignea cu ușurință. Avea ură contra marii boierii, dorind drepturi egale ale boierimii mijlocii (la care și de care ținea), cu cele ale boierimii mari.

În 1839 a luat parte la conjurația care urmărea o confederație balcanică, dar a fost demascată.

A învățat la Iași, însușindu-și limba greacă.

Datorită serviciilor făcute ocupanților turci i se încredințează sarcina de a numi ispravnici în ținuturi (1821), după care devine copist la vistierie (1822).

După ce a făcut o “raită”, cu potera (oameni înarmați) sa prin sudul Moldovei (“Țara de Jos”) în 1824, a primit însărcinarea de a fi trimis ceauș (șef al unui grup mai mic de funcționari), în Balcani (știa limba turcă, Balcanii erau sub ocupația turcească și era intrigant și “diplomat”, politic).

Pentru serviciile aduse lor , turcii i-au acordat titlul de paharnic.

Când în Balcani și în Transcaucazia a izbucnit războiul ruso – turc (14/26 apr. – 2/14 sept. 1829), lupte purtate și pe teritoriul Țării Românești și de-a lungul Dunării, au luat parte și panduri români, neîndoios și poterașii lui Costandin Sion. Trupele rusești au trecut Prutul și în câteva zile au ocupat Moldova și Țara

Românească. După ce cei doi domni autohtoni se retrăseseră , s-a instituit o administrație militară rusă, în frunte cu contele Pahlen, numit președinte, deplin împuternicit, al divanurilor celor două țări românești.

După ce la 2/14 septembrie 1829 a fost semnat Tratatul ruso - turc la Adrianopol (azi, Adirne), se stipula restituirea către Țara Românească a cetăților turcești, cu hinterlandul lor (regiune învecinată cu un teritoriu al unui stat imperialist și folosită ca bază a unor acțiuni expansioniste - în traducere din limba germană - "teritoriul din spate"), granița cu "statele otomane" urmând acum talvegul Dunării, autonomie administrativă pentru ambele țări române, numirea domnilor pe viață, libertatea comerțului pentru toate produsele, dreptul de navigație pe Dunăre cu vase proprii, îngrădirea dreptului de intervenție a Turciei în Principate, menținerea ocupație rusești până la plata despăgubirilor de război , de 11.500.000 de ducați, libertatea comerțului pe Dunăre; generalul Kiseleff a fost numit comandantul trupelor rusești în principate în timpul războiului și președinte plenipotențiar al celor două țări românești (până la 20 mart./ 1 apr. 1834).

Pentru acele "roluri" pe care le-a jucat în timpul aceluia război, Costandin Sion a fost numit "deputat" la "marele cartier" din Brăila (1829) și, simultan, staroste la Focșani, pe urmă vechil de staroste în ținutul Putnei.

În 1839 a luat parte la o conjurație care urmărea o confederație balcanică, dar a fost demascată.

Era sameș (conducător al unei corporații sau bresle) în ținutul Putnei, sameș și îngrijitor la spitalul orășenesc din Focșani.

Între 1840 – 1842 a fost președintele Eforiei din Focșani, oraș în care locuia de câțva timp.

În timpul domnitorilor moldoveni Mihail Sturdza (apr. 1834 – iunie 1849) și Grigore Alexandru Ghica (2 oct. 1849 – 4 mai 1854 și în 1856), ascenziunea parvenitului boier avid de înalte cinuri (poziții sociale înalte), încetează.

Megaloman, deci, considerându-se și persecutat, alăcătuiește (poate împreună cu fratele său, paharnicul Costache Sion, o grosolană mistificare falsificând actele familiei ("Izvorul de la Clănău" – 1856 – sau "Cronica lui Huru"), cu scopul ca fiii lor să poată fi primiți în școlile de cadeți din Rusia. În aceste falsuri a fost deformată nu numai genealogia și vechimea familiei lor, dar și istoria Moldovei.

Spirit îngust, fără cultură serioasă și cu un talent literar mediocru,

scrie, pătimaș, o lucrare de memorialistică, *Arhondologia Moldovei, Amintiri și note contemporane*, între 1822 – 1856. Cu orgoliul său de castă și obsedat de o evghenie (rang boieresc) autentică, dovedește o ură benignă față de orice străin pripășit la curte (ce predecesor al xenofobismului). Evocările câtorva portrete din sus – numita lucrare, deși au plasticitatea lor, sunt amorfe, dezordonate, arhaice, vulgare, scrise într-un grai popular, cu un umor parșiv și răutăcios.

În acea lucrare adună cu răbdare note genealogice despre neamurile boierești, frunzărește arhivele familiilor prietene, culege zvonuri și bârfeli despre celelalte familii boierești și cu falsul lui xenofobism așterne pe hârtie, timp de peste un deceniu, “Arhondologia” sa, în care demonstrează incapacitatea, imoralitatea și tot ce era mai rău în sânul familiilor boierești moldovenești. În acea lucrare se erijează ca un apărător unic al vechilor tradiții și semnificații ale instituțiilor feudale, denunță pe parveniți, deplânge decăderea vechilor boieri, aprobă ridicarea mazililor (rang inferior al boierimii, format din boieri rămași fără slujbă și din urmașii acestora, sărăciți cu timpul; vătășei în slujba boierilor, plătiți cu banii birului) și răzeșilor, își revarsă rumoarea neagră asupra contemporanilor săi și nu numai asupra lor.

Cu toate defectele ei, “Arhondologia” lui C. Sion rămâne o operă memorialistică neobișnuită, unică în felul ei, în care autorul, pe lângă planul relației obiective, neutre, introduce și un alt plan, al mărturiei, al confesiunii participante, relevând în Costandin Sion un precursor al pamfletarismului, memorialistice și sociologiei autohtone.

A publicat “Menehmele” (comedii), în limba elenă (1803) și “Elisabeta”

Lucrarea (“Arhondologia”) a fost reeditată în Editura Minerva, în 1973.

“Memorialistul nu e însă lipsit de talent; unele evocări sau câteva portrete își au plasticitatea lor, apăsată și cam vulgară. În general, fără a fi amorf, scrisul e dezordonat, învâlmășit, surprinzând totuși adeseori cu vreo metaforă savuroasă ori o picantă întorsătură de grai popular și arhaic, colorată de un umor parșiv și răutăcios. (“Florin Faifer în “Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900”, Buc., Ed, Acad, 1979, p. 784).

A încetat din viață în Iași la 15 (23?) februarie 1862.

Fratele său, Costache Sion, scria duă moartea lui Costandin, că ambii petrecuse “întru lipită înțelegere, într-o conglăsuire la feluri de împrejurări și casnice și politice/.../. Acest frate era înzestrat de pronie

cu înaltă știință, drepte patriotice, adevărat moldovean bun patriot și bun părinte, tăindu-și casa bine și crescându-și și copiii prè bine/.../ În mormântarea, din satul din Fundul Racovii ce este alături cu așezarea sa, au fost foarte plăcută, în îndestularea către toți carii să adunară”

BIBLIOGRAFIE DE REFERINȚĂ

Papadopol – Calimah, Al., în “Analele Academiei Române”, seria a III-a, tom. IV, ședința de la 1 martie 1882; Philippide, Al., în “Conv. lit.”, XVI, 7, 1882, pp. 245 – 258 (despre “Cronica lui Huru”); Tocilescu, Gr. G. în “Revista pentru istorie, arheologie și filologie”, II, vol. IV, 1885 (“Studii critice asupra cronicelor române”); I. Ghibănescu, Gh.: Uă vizită la Brătești și familia Sioneștilor” în “Românul”, XXXI, 8 mai 1887; Ghibănescu, Gh.: ...Epilog, Izvodul de la Clănău”, în “Uricariul”, XVII, 1891; Ghibănescu, Gh: “Prefață” la “Arhondologia Moldovei” de C. Sion, Iași, Tip. Buciumul român”, 1892, XXII – 448 p.; Tanoviceanu, I., în “Arhiva Societății științifice și literare din Iași”, III, 8 – 9, 1892 (“Probă nouă la falsitatea Izvodului de la Clănău”); Bianu, I.: “Catalogul manuscrisurilor românești”, vol. I, 1907, în colab.); Rosetti, Radu: “Amintiri”, vol. I. “Ce-am auzit de la alții”, Iași, “Viața românească”, 1922; Ungureanu, Gh.: “Familia Sion. Studii și documente”, Iași, Tip. Ștefănoiu, 1936, pp. 65 – 71; Cioculescu, Șerban: “Ascendența memorialistului G, Sion, paharnicul Costache Sion, arhondologul”, în “Gazeta literară”, IV, 2, 3, 5, 3. I. 1957, p. 2, 4 (reprodus în vol. “Varietăți critice”, Buc., E.L., 1966, pp. 145 – 168); Predescu, Lucian: “Enciclopedia *Cugetarea*”, Buc., Ed. Cugetarea, 1940. p. 785; Cioculescu Șerban: “Centenarul morții arhondologului”, “Viața românească”, XV, 8, aug. 1962, pp. 153 – 156; Călinescu, George: “Studii și cercetări de istorie literară”, îngrijită și prefată de Al. Piru, Buc., Ed. Tineretului, 1966, p. 34 – 36; “Istoria literaturii române”, vol. II, Buc., Ed. Acad. RSR, 1968, p. 607 – 609; Angheliescu, Mircea: “Prefață” la “Arhondologia Moldovei”, Amintiri și note contemporane. Boierii moldoveni de paharnicul Costandin Sion”, Buc., Ed. Minerva, 1973, p. V- XI; Gorovei, Ștefan: “Postfața”, ibidem, p. 329-351; Șerban Cioculescu: “La reeditarea <<Arhondologiei Moldovei>>”, “Rom.lit.”, VII, 7, 1974; Cioculescu, Șerban: “Glosse arhondologice”, “Rom. lit.”, VII, 10, 7. III. 1974, p. 7; Cioculescu Șerban: “Testamentul paharnicului Costandin Sion” ibidem, VIII, 38, 1976; “Dicționarul

literaturii române de la origini până la 1900”, Buc., Ed. Acad. RSR, 1979, p. 784 – 785; “Documente privind istoria României”, 5/ XVII, nr. 206 – 207; “Dicționar cronologic. Literatura română”, Buc., Ed. șt. și enciclop. 1979, p. 75, 88, 142, 156, 220; “Epitaf” (pentru fiul paharnicului C. Sion, ian. 1842/, “Foaia pentru minte, inimă și literatură”, VI, 32, 1853, p. 256; I. Tanoviceanu: “Studii asupra Arhondologiei paharnicului Costache Sion”, “Arhiva”, IV 1 – 2, ian. – febr. 1893, p. 38 – 52; Gh. Ghibănescu: “Întâmpinare”, ibidem, IV, 3 – 4, mart.-apr. 1893, p. 211 – 212; Dimitrie R. Rosetti; “Dicționar contemporan”, 1897, p. 207; “Documente”, Buc., Ed. Minerva, 1973, p. 101, 110, 372.

SION, GHEORGHE I.

S-a născut la 22 mai 1822 la Marmonița, lângă Cernăuți.

Tatăl său, paharnic , diac de vistierie și serdar, Ioniță Sion, era proprietar în satele Laza și Hârșova, din districtul Vaslui.

Mama sa, Frosa Schina, fiica lui Gheorghe Schina, unul dintre fondatorii "Eteriei" (a fost decapitat la Constantinopol), în 1816.

Ioniță Sion s-a căsătorit cu Frosa Schina, simultan cu ispravnicul Cuza, ambele familii ducându-și apoi, viața conjugală în județe;e Vaslui și, respectiv, Tecuci, la moșiile lor.

După înfrângerea eteriștilor (1821), când toți fugeau din fața turcilor care înaintau spre nord dinspre Galați, Ioniță Sion, și-a părăsit postul său de casier și s-a retras la Iași, de unde a trecut Prutul, cu familia sa, în Basarabia.

Sub domnitorul Ioniță Sturza, Ioniță Sion a fost numit ispravnic de Herța. de acolo, soția sa, Frosa Sion, dorind să meargă la Cernăuți, a apucat-o, în trăsură care o ducea, durerile nașterii, dând naștere în comuna Marmonița, pe lângă Cernăuți, fiului ei, Gheorghe Sion.

Mărindu-se numărul copiilor , Ioniță Sion, părăsește cariera de funcționar public și se dedică agriculturii. Moștenind un teren apreciazabil pe valea Hârșovei, care era împădurită, Ioniță Sion a găsit oameni, în Moldova și în Transilvania, cu care a defrișat pădurea, redând-o agriculturii. A adus din Transilvania circa 40 de familii cu care a fondat satul Hârșova. A luat în arendă și o moșie alăturată, la Laza, proprietatea unei mănăstiri grecești.

Acolo, la țară, micul George s-a îmbolnăvit, încât nu a putut merge și vorbi decât în cel de al cincilea an de viață.

La Hârșova (Rahova) și-a petrecut o copilărie fericită. În casă învață limba greacă de la mama sa și, bineînțeles, limba română.

Pentru a-l instrui mai profund, tatăl său aduce la Rahova pe un rus, Arseni, pentru a-l învăța rusa și franceza pe fiul său George.

Rușii l-au arestat pe Ioniță Sion, ostracizându-l și trimițându-l în Bulgaria, de unde s-a întors bolnav, între timp averea lui de la Laza ruinându-se.

George Sion primește un alt dascăl, de rândul acesta grec, Dumitrachi Logadi, care îi perfecționează limba greacă, introducându-l în lumea aritmeticii, geografiei, istoriei, gramaticii, a dicționarilor , etc. Micului George i s-a dat sarcina să instruiască școlărește pe trei surori mai mici

decât el.

George Sion , alături de T. T. Burada, s-a îngrijit de evoluția artistică a lui Ioan Poni (care, ulterior, a scris versuri , proză și piese de teatru), care era considerat de către Burada “cel mai mare tragedian pe care l-a avut scena română în acea epocă”.¹⁾

Părinții lui George Sion erau de păreri contradictorii în ceea ce privește viitorul copilului lor: mama lui dorea să devină medic, iar tatăl său, dorea să ajungă mitropolit. Astfel, tatăl său, ducând pe George la Iași, unde cunoștea pe mitropolitul Veniamin Costache, aranjă ca fiul său să fie înscris ca rasofor la Mănăstirea Neamț (1836).

Revenind la Hârșova în vara anului 1837, mama lui George îl ia cu ea la București , la frații ei, avocații Eustațiu și Alecu Schina, care determină pe tânăr să renunțe la călugărie, reținându-l în București, la ei, casă în care George Sion a cunoscut oameni de cultură ai țării și frumoase maniere de comportament. Tânărul a fost înscris la școala “Sfântul Sava”, unde avu profesori pe Genilie (geografie și cosmografie), Aristia (franceză, greacă), Ioniță Popp (gramatică și sinteză), Walenstein (desen).

Printre colegii săi se enumerau Dimitrie Bolintineanu (de care-l va lega o prietenie până la moartea lui Bolintineanu), Alexandru Zanne, Nae Manolescu, Alexandru Crețescu, Ioranu Nenovici etc.

Abandonând cursurile școlii “Sfântul Sava”, George Sion, dorind să ocupe o funcție de stat, se adresează Logofetei Dreptății, în 25 mai 1838:

“George Sion, fiul paharnicului Ioniță Sion către Cinstita Marea Logofeție a Dreptății,

Așa precum acum, după săvârșirea cursurilor, doresc să intru în slujba țivilă a Patriei, ca un născut moldovan și fiu de boieriu, rog pe Cinstita Logofeție să binevoiescă a-mi da loc de slujbă.

George Sion,

1838, mai 25 zile”

/Rezoluție/: “Iunie 6. Să se trecă la izvodul celor ce cer slujbe D.Veisa spatar”

Întorcându-se la Hârșova în vara anului 1839, găsind părinții împovărați cu 12 copii, dintre care numai el și un frate de-al lui (elev la Academia Mihăileană din Iași) dar era leneș la învățătură, știa carte, iar surorile lui erau analfabete, George Sion s-a hotărât să abandoneze cursurile școlii “Sfântul Sava” și să rămână la Hârșova,

1) (de T.T. Burada) “Istoria teatrului în Moldova”, vol. II, Iași, 1922.

să poată instrui pe surorile sale .

În plus, tatăl său îmbolnăvindându-se , tânărul de 17 ani a trebuit să preia administrarea moșiei tatălui său.

O soră a lui, Smaragda, măritându-se, ajută la menajul casei; altă soră, Ana, după o boală de tifos, a rămas surdă. Ambele surori au fost trimise, apoi, la mănăstire.

Tânărul George Sion face o pasiune amoroasă cu o frumoasă țigancă de la curtea sa, Anca.

Mama sa, rămânând însărcinată pentru a optsprezecea oară, în 1842, naște. La naștere, mama lui, murind, lasă în urma ei 13 copii, (dintre care zece erau fete). Conform ultimei dorințe a mamei sale, George Sion se desparte de țiganka Anca.

Dorind să aibă cât mai aproape pe cele două surori călugărițe, se hotără să le transfere, pe una la chilia de la Giurgeni (Roman) și pe cealaltă la Bogdănița (Tutova). Din cauza insistențelor tatălui său care dorea ca să mai facă călugărițe încă patru surori de-ale sale, George Sion, în urma unui conflict pe această temă cu tatăl său, s-a hotărât să părăsească Hârșova (1842), să plece la Iași, pentru a-și continua studiile și să se angajeze funcționar.

Între timp, George (lordachi) Sion având la dispoziție via tatălui său de la Valea Adâncă de lângă Iași, devine copist în cadrul Departamentului Dreptății din Iași (1842).

Tânărul începuse a face versuri, începuse să învețe limba franceză, cunoaște oameni de cultură moldoveni , în casa unchiului său, spătarul Antohi Sion, asistă la unele cursuri din cadrul "Academiei Mihăilene".

Din 1843 începe să frecventeze casa lui Gheorghe Asachi care i-a spus: "Păcat să ai părăsit așa de curând școala! Nu-ți rămâne decât să te instruiști singur, prin lectură și prin contact cu învățații. Vino mai des pe la mine!"

Printre cărțile grecești moștenite de la mama sa se afla și "Ahileus", de Anastasie Chistopulo (1772 – 1847), pe care o traduce, în memoria mamei sale. O primă tentativă de a-și tipări această traducere o găsim în 1842:

"lordachi Sion

Către Cinstita Comisie a țenzurei,

De rîvnă îndemnat, am hotărât a da la lumină alăturata traducție. Plecat rog pe cinstita țenzură să binevoiească a-mi învoi tipărirea ei. Ea este prelucrată de supt iscălitul , în versuri, și traduse din limba grecească, intitulată "A lui Ahile dramă eroică"; în sine, nu

cuprinde decât închipuirile faptelor vestiților eroi elini, a căror aducere aminte încă ezistează, în duhul ahotnicilor literatori ai Greciei, ba încă și ai noștri în parte, și a căror exemple de virtuții m-au îndemnat și pe mine a o traduce astfel.

1842, decembrie / 14/ zile

lordachi Sion”

/Rezoluție/: “Țenzura va cerceta manuscriptul înfășurat și ni-l va înfățișa spre slobozirea tipăririi lui”²⁾

Mihail Kogălniceanu, împrumutându-i bani, i-a permis să-și tipărească cartea la tipografia “Foaiei sătești”, abia în 1844. Cartea i-a adus renume și o nouă poziție socială și literară în Iași. Frunțașii ieșeni (Nicolachi Rosnovanu, Al. Sturza – Miclăușanu, frații Rosetti, frații Catargiu, frații Balș etc.) se grăbeau să cumpere cât mai multe exemplare din sus - numita carte.

În 1844 se practica genul spectacolelor mixte (o dramă între două vodeviluri sau o canțonetă etc). Astfel, la 5 februarie 1844 s-a prezentat la de curând inauguratul “Teatru național în Moldova”, comedia “Hagi Ene de la Galați”, prelucrată de G. Sion și comedia într-un act “Fata cojocarului”, între ele intercalându-se un duet de dansatori germani care au dansat jocuri ungurești.

De reținut faptul că în acea vreme, direcția teatrului era deținută de străini. De exemplu, în același an, teatrul era condus de doamna Frisch, apoi de baroneasa și cântăreața germană Langenau. Asupra actorilor români s-a lăsat valul influențelor franceze și germane atât în interpretare, cât și în repertoriu. Sfatul cârmuitor al teatrului ieșean l-a însărcinat pe Camil Barozzi” cu regula reprezentațiilor și alegerea pieselor”³⁾.

În stagiunea octombrie 1846 la teatrul din Iași (care funcționa încă în casele Mihalache Sturza), o trupă de operă italiană, în drumul ei de la Constantinopol în Rusia s-a oprit la Iași, unde, la 14 octombrie 1846 a deschis stagiunea aceluia teatru ieșean cu spectacolul vodeviluri - prelucrate în limba franceză - “Femeiușca dracului” de G. Sion și Matei Millo și “Samson și Spiridon” de Millo și Apostolu, piesele fiind însoțite de melodii compuse de A. Flechtenmacher ⁴⁾.

În urma intervenției noului director al Ministerului de Interne, Alecu Sturza – Miclăușeanu, George Sion fu numit la secția criminală a ministeriatului, șeful lui de secție fiindu-i Dimitrie Ganea, care-i va deveni bun sfătuitor, stimulent și prieten.

Din cauza unei satire publicate în “Foaie pentru minte, inimă și

literatură”, consulul rusesc insistă, și reușește, să destituie pe Sion din funcția ce deținea în cadrul Ministerului de Interne, devenind funcționar la “Societatea pentru arendarea vănilor” din cadrul Departamentului Dreptății (1847).

La începutul anului 1848 se reîntoarce la Hârșova să verifice starea gospodăriei sale de acolo, unde îl surprind evenimentele din martie 1848. “În primăvara anului 1848, după împrejurările vieții mele private /.../ mă aflam la țară. Mă făcusem arendaș al tatălui meu, care ajunsese prea bătrân pentru ca să mai poată a se ocupa cu agricultura.

Luasem de la el în arendă moșia sa Hârșova din districtul Vasluiului moșie moștenitoare de la strămoși, loc în care-mi legănasem copilăria și primii ani ai tineretelor mele. Acolo este un loc istoric nu numai pentru mine, dar și pentru țara întregă. Aice în apropiere se făcuse faimoasa bătălie de la Racova, pe timpul lui Ștefan cel Mare.

Crescut de mic pe Valea Racovei, mergeam cu bucurie să mai văd movilele acele, asupra cărora tradițiunea a lăsat atât de frumoase anecdote. Chiar pe moșia tatălui meu este o movilă care se numește Movila lui Sion. Documentele și tradițiunile familiei spun să aci un Demir Gherei, fiu al hatmanului tătăresc, fiind în serviciul marelui domn, dezvoltase cea mai mare vijelie asupra turcilor; aci Demir înmormântă victimele sale, aci el îmbrățișă legea creștină; aci Ștefan îl botează cu numele de Sion și-l cunură cu o nepoată a sa; aci Ștefan îi dăruie o întinsă moșie”⁵⁾

Străduindu-se să redea atmosfera și ritmul vieții familiare de altădată, G. Sion, reîntors la Hârșova, își recheamă surorile lui de la mănăstiri, își dotează curtea cu plugurile necesare prelucrării pământului luat de la tatăl său și și-a pus la punct biblioteca. Dar intențiile de a se apuca de agricultură nu pot fi puse în practică din cauza evenimentelor petrecute către primăvara anului 1848. Prietenii săi îl chemară urgent la Iași, unde evenimentele se precipitaseră. Acolo G. Sion sosi după 28 martie, când revoluționarii moldoveni, întruniți într-o sală a hotelului Petersburg au înaintat domnitorului o petiție cu 35 de articole. Acest document a fost copiat de Sion în casa logofătului Costachi Sturza.

Întruniți în casa lui A. Mavrocordat, revoluționarii au fost surprinși de către forțele de ordine și G. Sion, împreună cu alți câțiva prieteni, reușiseră să scape de arestare. După o serie de peripeții și ascunzișuri în casa Rosetti, a unei femei de moravuri ușoare etc.,

ajunse la moșia lui Negruzzi de la Bucium. De acolo, pe valea Siretului, a ajuns la Răcăciuni (Bacău), la moșia prietenului său, bărlădeanul – Vasile Sturdza⁶⁾.

De acolo trece prin podgoriile Panciului, valea Putnei, Focșani, trecând Milcovul în Țara Românească. Este prins și arestat temporar în Focșani. Mituind pe dorobanțul care îl escorta, reușește să evadeze din închisoarea focșăneană. Trece pe valea Buzăului, prin Vălenii de Munte, apoi trece granița austriacă, ajungând la Brașov. Prima grijă pe care a avut-o a fost ca imediat a doua zi după ce a intrat în Brașov să-l întâlnească pe redactorul “Gazetei de Transilvania”, George Bariț, precum și pe Andrei Mureșanu. A locuit la hotelul “Coroana” sub falsul nume de Gherghe Steluță.

În Brașov au sosit și alți revoluționari: N. Ionescu, V. Alecsandri, C. Cantacuzino, Teodor Sion.

“A doua zi dimineața alergai să aflu pe redactorul “Gazetei de Transilvania” Numele lui G. Bariț îmi era cunoscut, căci foaia sa de multe ori deschisese coloanele sale încercărilor mele poetice și corespondențelor mele. Acest nume pentru toți Români din Ardeal, nu era mai puțin prețuit de Români din Moldova. Până la acea epocă “Gazeta de Transilvania” fusese unicul organ politic al naționalității Românilor. Plecând din Principate/,/ domnia teritorismului protectoratului, care ținea în lanțuri aspirațiile noastre de progres și de naționalitate, această foaie reproducea suspinele noastre și ridica vocea sa liberală în contra apăsărilor ce înduram.

Pentru asemenea motiv, cu drept cuvânt această gazetă se bucura de o mare popularitate între Români și numele redactorului său era venerat atât la Munteni cât și la Moldoveni.

Dl. Bariț, îndată ce-mi află numele, mă primi cu brațele deschise, ca pe un vechi amic. Îi spusei amănuntele evenimentelor din Moldova, despre care avea încă științe confuze, și foaia sa se grăbi a le reproduce.

În aceeași zi făcui cunoștință și cu colaboratorii lui Bariț, Andrei Mureșianu, ale căruia lucrări poetice începuse a se semnala în litaratura de dincolo de Carpați”.⁷⁾

De la Brașov, George Sion pleacă, împreună cu N. Ionescu, spre Blaj, oprindu-se la Sibiu unde, după ce sunt primiți de episcopul Andrei Șaguna, se întâlnesc la un hotel cu emigranții C. Negri, Lascar Rosetti, Manolache Costache Epureanu⁸⁾, Ion Alecsandri, Alecu Russu și Zaharia Moldovanu.

“Îndată ce intrarăm/ în hotel/, furăm asediați de îmbrățișări și mii

de întrebări. Nu voi uita niciodată fericirea ce-am simțit în momentele acelea; și o asemenea fericire nu o poate înțelege cineva, decât în asemenea timp și în asemenea împrejurări”.^{8A)}

De la Sibiu, moldovenii, în trăsuri, s-au îndreptat spre Blaj unde, ajunși la 3/15 mai 1848, au găsit peste o sută de mii de români adunați pe “Câmpia Libertății”

“Văzând cineva această mare mulțime de popor adunată pentru afaceri publice, își putea face cea mai exactă idee despre comițiile și forurile vechi Rome. Pe un câmp deschis în marginea de sud a Blajului, se improvază o tribună înaltă; jos , împrejurul acestei tribune, se puseră câteva mese și scaune, destinate pentru episcopi, pentru secretari și persoanele cele mai alese. Acolo poporul, după comandamentul Junilor juriști, făcu un mare cerc, încât să rămână loc liber de circulat la mijloc. Apoi, se făcură linii deschise și largi până la biserică, pentru ca de acolo și până la tribună, să fie cale liberă. Afară de cercul central, se improvază încă vreo 4 – 5 tribune mai mici, destinate pentru tribunii populari destinați ca să transmită poporului ,ce se află departe de centru, decisiunile conferințelor.

Semnalul deschiderii adunării se dete prin tragerea clopotului cel mare. Atunci episcopii, urmați de cler, de profesori, de inteligenți, se sculară și plecară spre locul preparat. Înainte mergea flamura cea mare națională, pe care scria inscripțiunea aurie “Virtutea Română Reînviată”/ “Virtus Romana Rediviva”/ flamură improvizată la Sibiu/.../.

Afară de această flamură tricoloră se mai improvizează și altele mai mici cu diferite înscricțiuni, cari arătau dorințele națiunii; pe una vedea scris: “libertatea și independența națională”, pe alta se citea: “credință neînfrănată către națiune și tron”, pe alta “nici o uniune cu Țara Ungurească”.⁹⁾

De la Blaj, George Sion și alții revoluționari moldoveni se întorc la Brașov unde 14 emigranți moldoveni semnează la 12/24 mai 1848 celebrul act prin care fixează principiile pentru reformarea Moldovei:

“1848 12/ 24 Mai

Principiile noastre pentru reformarea patriei!

1.Desființarea boerescului și a ori ce alte dări a lăcuitorilor săteni către proprietar.

2.Ridicarea beilicurilor/ clacă în folosul domnilor/, a lucrului șoselelor și a tuturor împovărilor fără plată către stăpânire.

3.Împroprietărirea lăcuitorilor săteni fără nici o răscumpărare din

partea lor.

4. Nimicirea tuturor privilegiilor și prin urmare: deopotriva purtare a sarcinilor statului de către tot poporul în deobște a lui la toate driturile politice și țivile.

5. Întemeierea instituțiilor țării pe prințipiile de libertate, de egalitate și de frățietate, desvoltate în toată întinderea lor.

6. Unirea Moldovei și a Valahiei într-un singur stat neatârnat românesc.

12/24 Mai 1848 Brașău.

/Semnează/ Teodor Sion, Costache Negri, L/ascăr/ Russet/ Rosetti/ , frații Vasile și Ion Alecsandri, George Cantacuzin, M. Costachi/ Epureanu/, A/ lecu/ Russu, Grigori Balș, Zaharia Moldovan, P. Cazimir, Ioan T. Curius, George Sion, N. Ionescu".¹⁰⁾

Actul fusese scris de Vasile Alecsandri și s-a găsit în arhiva lui Eftimie Murgu.

Emigranții moldoveni hotărăsc la Brașov constituirea unui guvern provizoriu și să organizeze o oștire formată din bucovineni, bănățeni și transilvăneni, cu care să intre în Moldova , prin trei părți. Planul (utopic) prevedea ca Manolache Costache Epureanu, Lascăr Rosetti, să organizeze armata din Banat, alții la Abrud pentru organizarea armatei transilvane, iar G. Sion, P. Cazimir, Gr. Balș și Zaharia Moldovan să meargă în Bucovina , în același scop.

George Sion și ceilalți trei pleacă spre Cluj (au ajuns acolo la 17/ 29 mai 1848), unde este închis temporar, trece prin Dej și Bistrița, de unde a trecut în Bucovina unde stă peste un an (mai – iunie 1848 – aug. – septembrie 1849). De starea socială și de spiritul de acolo, George Sion s-a înfricoșat. El scria:

“Ceea ce ne-a surprins și ne-a întristat mai mult era căci în această țară vedeam o corupție înfricoșată: desnaționalizarea făcuseră progresele cele mai mari în favoarea sistemului austriac. Educațiunea prin școli reușise a strivi elementul român. Numai poporul de jos, muncitorii de câmp, țărani și-au păstrat intacte limba și datinile străbune. Dar ce folos! Când întrebai un țaran de e român, el răspundea: <<Să mă ferească Dumnezeu! Sunt moldovan!>>. Până într-atâta erau spiritele de înapoiate! Proprietarii, oameni avuți, vechi familii moldovene erau în general desnaționalizați: limba românească bătrânii abia o mai vorbeau, iar tinerii nu știau decât nemțește, rusește și leșește”.¹¹⁾

Ajunși la Cernăuți, G. Sion a dat peste o mulțime de expatriați sau fugiți din țară, numărul lor ajungând la 20.

Din cauza izbucnirii holerei, el cu prietenul său, Manolache Costache Epureanu, au fost ultimii care au plecat la moșia fraților Hurmazaki de la Cernăuca. Acolo numărul emigranților români ajunsese la 18.

Epidemia de holeră scăzând din intensitate, revoluționarii români s-au întors la Cernăuți în luna octombrie a anului 1848.

“Cu venirea noastră la Cernăuca, numărul emigranților noștri ajunsese la 18.

Toți aveam toate ce ne trebuia: mâncare, așternuturi, grijă pentru orice; nimica nu ne lipsea. Toată familia Hurmuzaki era acolo și avea pentru noi toate prevenintele trebuincioase. Nu ne aduceam aminte că suntem în exil; credeam că ne aflăm la o petrecere de țară. Eram toată ziua în veselie. O grădină mare și frumoasă ne procură umbră deasă și largi aleie pentru preumblare, precum și bănci pentru repaos. O casă mare și confortabilă ca un palat ne oferea camere îndestule pentru culcare și un salon comun. Acolo ne adunam, cetian, studiam, scriam, discutam sau ne dedeam în convorbiri ori glume interminabile”.¹²⁾

Dar nu peste multă vreme holera apare și la Cernăuca, astfel că G. Sion, împreună cu pianistul Carl Mikuli se retrag la Lăpușna, în munți, la moșia bucovineanului Vasilco Iordache, la care zăbovesc șase săptămâni, de unde se reîntorc la Cernăuca, unde, între timp, au mai sosit Anastasie Panu, Mihail Kogălniceanu, episcopul Justin și alții.

Boierii de toate stările mari și mici, își dedeseră mâna, și un strigăt unanim se făcuse în contra domnului. Dar vai! Mulți plătiră scump acest devotament! Postelnicul Ioan Cuza (tatăl viitorului domnitor care a făcut Unirea), spătarul Antohi Sion (unchi al celui ce scrie aceste rânduri) și alți bărbați iubiți și respectați în țara întreagă fură loviți de holeră și muriră”.¹³⁾

După revenirea în Cernăuți (octombrie 1848), G. Sion, împreună cu Manolache Costache Epureanu și alți prieteni, pleacă la Viena, unde îl întâlnesc pe Aron Pumnul.

Din refugiul lor la Cernăuca (10 – 22 iunie 1849), devotații compatrioți moldoveni Georgiu și Teodor Sion, Petrache Cazimir și Anastasie Panu adresează refugiatului și arestatului Gheorghe Barit din Moldova sau Bucovina aceste rânduri de edificatoare dragoste frățască:

“Toți românii cei adevărați pronunță numele D-tale cu respect și admirare. În abnegație de sine-și cea mai absolută și impuls de simț

național , ai sămănat lumină, prin organul gazetei D-tale, în obscurantismul ce ne cuprindea Istoria te va onora cu laura Mecenaților.

Fii aceeași nume, care rămâne mândre pentru ce ți-a dat nașterea, susținând de soarta ce te persecută și durerea noastră este cu atât mai profundă cu cât ne putem, după toate mijloacele întrebuintate, a te apropria spre a-și depune, în personă, mărturisirea simțimentelor noastre.

Ne-am socoti însă fericiți, dacă am putea întâmpina măcar de departe împrejurările ce te înconjoară, prin mica culegăciune de 65 de galbeni, ce îndrăznim a-ți trimite”.¹⁴⁾

Prietenul său N. Ionescu, student la Paris, deși primea o bursă oferită de Casa Scoalelor sărac fiind, împrumuta bani, da lecții particulare de limbă română soției lui Iancu Alecsandri, dorea să scrie cărți de școală , proiectase o enciclopedie școlară (netipărită), găsește resurse materiale pentru a putea trimite lui G. Sion, cărți, cerute de el, filocult, bibliofil. Într-o scrisoare trimisă din Paris lui Sion, N. Ionescu îl roagă să-l scuze față de Alecu Hurmuzachi , în Cernăuți, că nu i-a trimis articolul pentru foaia “Bucovina”:

“N-am putut să mă țin de cuvânt, pentru că era într-adevăr o temeritate , o cutezare mare din partea –mi să întreprind a explica deșteptatea naționalităților europene, în coloanele unei foi care a avut de colaboratori pe cei mai iscusiți scriitori ai patriei mele. Eu mai am nevoie de a rumega la idei și apoi voi da și eu tributul meu pe altarul muzelor naționale”.¹⁵⁾

Deși principala preocupare a revoluționarilor români era munca pentru redeșteptarea națională, în timpul liber găseau diverse mijloace de distracție, printre care și jocurile de cărți, Către bătrânețe, G. Sion, amintindu-și de acea perioadă , scria:

“Încă din timpul emigrațiunii patriotice din 1848, în timpul petrecerii de aproape un an în Bucovina, învățasem a juca cărți/.../ cu răposatul Negri, cu Cuza/.../ cu frații Alecsandri și alții de ai noștri/.../.

Dar oricât mă sileam să mă moderez și să evit chiar tentațiunile jocului, în cele din urmă am rămas chiar cu pasiunea aceasta, puternic întărită în mine, așa că după ce m-am întors din emigrațiune, în loc să alerg la umbra arborilor singuratici spre a mă întâlni cu șaptele zefirilor și ale muzelor, în loc să mă închid ca mai înainte între cei patru pereți ai camerei mele cu capul între cărți, mă făcusem un adevărat om desfrânat. Îndată ce se însera alergam la partide și jucam

până după miezul nopții cu o adevărată beție, de care nu m-am putut dezbara decât foarte târziu”.¹⁶⁾

La începutul anului 1849 G. Sion pleacă la Crasna, la moșia fraților Stîrcea din Bucovina. Dorind să se întoarcă în țară și aflând că revoluționarul maghiar, generalul Iosif Bem (1794 – 1850), a bătut armatele austriece în fruntea cătora se afla generalul Carol Urban (1802 – 1877), la Dorna, G. Sion se reîntoarce la Cernăuți la sfârșitul lunii februarie 1849.

După semnarea Convenției de la Balta – Liman (19 apr. / 1 mai 1849) prin care se consfințează pe plan diplomatic internațional înăbușirea revoluției din Țările Române, sultanul numește, pe timp de șapte ani, noi domni (Grigore Ghica în Moldova și Barbu Stirbei în Țara Românească), desființează Adunările obștești care sunt înlocuite cu Divanuri legislative, iar Principatele rămăneau sub ocupație străină.

Întrucât, după destituirea lui Mihail Sturza de la domnia Moldovei, noul domnitor încă nu se instalase, primul ministru al lui M. Sturza a primit aprobarea vizirului Porții otomane să administreze țara după legi, până, la venirea noului domn (la jumătatea lunii august 1849). El deschise granițele pentru emigranții din 1848. Astfel, emigranții (printre care și George Sion) au intrat în Moldova pe la punctul de frontieră Mihăileni.

Revenit în Moldova, G. Sion, paralel cu administrarea moșiei sale de la Hârșova, începe să intre în viața politică, mai întâi a Moldovei, apoi a Principatelor și în cele din urmă a României.

George Sion a fost, în limita posibilităților sale, și un filantrop. Astfel, Nicolae Ionescu, student la Paris (ian. 1849 – iulie 1852), nu ar fi putut urma cursurile universitare fără ajutorul financiar al lui G. Sion. De acolo, din Paris, îl chema pe Sion la studii. Patriot fiind îi scria lui Sion că nu are surse financiare de continuarea studiilor, dar sub o formă voalată:

“/.../ Căci nu-s fiul unui noroc care să mă favorească a mai șede pe loc pîn’ mi-ași împlini de dus la capăt brazda ce-am început Și iată marginile între care curge șiroiul dorințelor mele. Voi să mai pot șede aice, și datoria de a fi razimul bătrânețelor unei duiose nume mă face să nu caut, ca să ispitesc nici un mijloc unde aș spera să găsesc resurse pecuniare, adaugă dorul de a veni și eu în locul meu în rândurile celor ce vor să facă ceva și spune-mi n-am cuvânt să doresc a nu mai șede?.../”¹⁷⁾

Actorul Ioan Poni, de care am văzut că George Sion se ocupa

încă din anul 1834, îi scria lui N. Ionescu, împărtășindu-și preocupările și deziluziile sale față de situația internă moldovenească:

“Culăule, pe nime aice nu mai pot prețui, de toți sunt departe numai în Sion mai pot găsi pe amicul cel onest și sincer și de dânsul mi-i grijă parcă, iată câtă schimbare este la noi în țară de când eram noi băieții cei plini de iluzii, românii cii aprinși”.¹⁸⁾ La 2 iunie 1851, inspectorul școalelor, Gh. Seulescu, profesorul de Drept civil, aga D. Bojinca, șeful Departamentului averilor bisericesti și al învățaturii publice, Grigore Cuza, șeful secției, Gheorghe Sion, eliberează un certificat școlar lui Ioan Poni în urma studiilor făcute la Academia Iașilor până în 1844, în care calificativele sunt “eminenție” și “prima”.¹⁹⁾

În 1851, “Albina”¹¹⁶⁾ publicând poezia “Devotament înălțimeii sale serenisimului principe Carol de Schwartzenberg din partea națiunii române din Transilvania”, scria:

“Pe când muzele române tac în țările noastre, acele de dincolo de munți deseori întoarnă versuri armonioase”

Poezia este reprodusă de “Zimbrul”¹¹⁷⁾ și în textul de prezentare afirmă că și moldoromânii au poeți de seamă ca ; V. Alecsandri , Negruzzi, G. Sion, M. Millo, etc. Atunci, “Albina”¹¹⁸⁾ replică ironic;

“D. Negruzzi, Alecsandri, Donici, Sion etc. n-au așteptat nașterea Zimbrului ca să li se cunoască și să li se prețuiască talentul”

Deși publicul ieșean prefera drama sau chiar tragedia, direcțiunea teatrului ieșean a montat în stagiunea 1851 – 1852 comedia originală a lui Geroge Sion, “Fata zgârcitului” În aceeași stagiune , la reprezentarea piesei “Don Quijote de la Manha” dramatizare în care a jucat Matei Millo, în timpul desfășurării piesei s-au intercalat, ca de obicei, vodevilul “Bufonul prințului” în traducerea lui Alecu Vasiliu, vodevil pentru care G. Sion a scris niște cuplete.

În 1852 G. Siom editează , pe cheltuială proprie, volumul de versuri al lui Bolintineanu, “Cântece și plângeri” (Bolintineanu se afla în exil). “Volumul este caracterizat de orientarea romantică, continuând direcțiile configurate în volumul de debut (1847) și cuprinde noi legende istorice și poemele istorico – fantastice de mari dimensiuni, *Sorina sau Tăierea boierilor la Târgoviște și Andrei sau Luarea Nicopolei*, anunțând orientări tematice noi, pe care autorul le va dezvolta mai târziu; sunt incluse și câteva poezii ce vor face parte din ciclurile Florile Bosforului (1855) și Macedonenele (1865)”²⁰⁾

Ca funcționar în cadrul Departamentului Învățăturii, G. Sion era împuternicit să ceară aprobări de tipărirea unor ziare sau reviste. Astfel, la solicitarea lui Asachi de a scoate "Săteanul" Departamentul averilor bisericești și al învățăturii publice din Moldova trimite o adresă Departamentului trebilor din Lăuntru:

"Departamentul averilor bisericești și al învățăturii publice
1853, ianuarie 5 zile, nr. 15

Onorabilul departament al Trebilor din Lăuntru

Cu adresa celui onorabil departament, sub nr. 2, primindu-se două exemplare intitulate *Săteanul*, acest departament răspunde spre știință, totodată are onoare a-i face întrebarea dacă după îndatorirea d/omniei/sale postelnicul Asachi, cu publicarea unei asemenea foi periodice, mai poate fi de trebuință, după încheierea sfatului cunoscut și acelaia, a contracta acest departament în povara casei centrale a clerului și pe d/umnea/lui postelnicul Costache Negruzzi pentru foaia ce am propus a tipări, cuprinzătoare tot de acele materii.

Grigore Cuza

Șef secției, G.Sion" ²¹⁾

Nemulțumit de faptul că nu își crease o poziție socială și profesională onorabilă, de faptul că nu era avansat de către șefii săi în serviciile pe care le presta (fie din cauza conținutului prozei și poeziilor sale, fie din cauza participării lui la mișcările revoluționare din 1848) i se plângea unchiului său din București, Mihai G. Schina, care îi răspunde la 24 aprilie 1853:

"Am primit scrisoarea ta din 12 aprilie. Trebuie să ai vre un păcat original în politică, pentru că politica prințului să se opună, cu toate promisiunile sale, să te numească director. Dacă deci ai acel păcat în antecedentele tale, trebuie să încerci a-l șterge și tu te reconciliezi cu necesitățile politice ale țării tale, pentru a fi așezat convenabil. Înainte de a-ți da demisia, trebuie să te gândești la ea. Ce vei face după aceia? Trebuie să ai răbdare și să aștepti timpuri mai bune. De asemenea Prințul, se poate că simte, după cele ce ți-a comunicat, că se va ocupa de tine. Împrejurările ne pot deveni, cu răbdare, mult mai favorabile. Nu-ți aprob deloc ideea de a emigra și de a veni să cauți serviciu aici. Schimbarea de țară nu aduce totdeauna o carieră ușoară și agreabilă. Acolo ești cunoscut, aici ești un om nou. Părăsește (?) deci astfel de iluzii, și nu crede, că ducând în altă parte capacitatea pe care o ai, poți fi sigur de reușită. Deschide ochii la realitate și cunoaște mai bine starea Principatelor dunărene.

Înarmează-te mai ales cu curaj și filozofie, și cu intenții curate și cinstite, încrede-te în Dumnezeu/.../”²²⁾

Ca șef al secției din Departamentul averilor bisericești și al învățăturilor publice, G. Sion, cu șeful său, I. N. Șutu, semnează contractul de înființarea publicației “Săptămâna”, foaia satească de sub redacția lui Constantin Negruzzi, Iași, 1853.¹¹⁹⁾

Când August Treboniu Laurian a cerut aprobarea tipăririi manualului său de istorie națională²³⁾, G. Sion și D. Rallet, în posturile pe care le ocupau, au înaintat următorul raport Secretarului de Stat:

“Onorabilului Secretariat de Stat,

Subscrișii, potrivit înscripcinării ce li s-au pus de către onorabilul Secretariat, după încuviințarea prea în/ ăltului/ Domn, au procedat la cenzurarea manualului de istorie compus de A. Treb. Laurean, inspectorul general al școalelor, după forma care au văzut că s-au păzit de cenzorul oficial, d. postelnic Gheorghii Asachi; adecă: cercetând coalele uvrajului ce eși de sub tipar, le-am însămnat încuviințarea și le-am scris spre adevărire.

De aceea, cu onoare se aduce la cunoștință onorabilului Secretariat că partea din acest uvraj (tom I și II și o nouă coală din tomul III), care am găsit-o cenzurată de d. Asachi și slobozită în publicare, am socotit-o ca nesupusă cenzurii de a doua oară, prin urmare s-au mărginit a cerceta coala următoare. Dar înainte de a se termina lucrarea, unul din însărcinați, D. post/elnic/ N. Istrate au arătat că neavând timp a se ocupa mai mult de aceasta, s-au demisionat. Subscrișii însă, înaintând lucrarea începută au încuviințat tipărirea celor din urmă două foi, care se prezentează pe lângă aceasta Onorabilului Secretariat, împreună cu foile precedente, spre a se sigila după forme; aducându-se totodată la cunoștință că pentru ca să răspundă la onorifica însărcinare a guvernului au îndrăznit și a priveghe cu toată scrupulozitatea ca regulile cenzurii să corăspundă la aceasta.

D. Rallet

G. Sion”²⁴⁾

Mănăstirea Neamț, căzând pe mâinile risipitorilor și rusofililor, G. Sion, ca unul care cunoaște cât de cât starea de lucruri din acea mănăstire, acolo fiind cândva angajat ca rasofor, recomandă domnitorului Grigore Al. Ghica (14 februarie 1855) ca să numească acolo stareț pe arhimandritul Dionisie Romano: “Cutez a vă propune să chemați pe Arhimandritul Dionisie de aici, pe care l-ați cunoscut

Înălțimea Voastră și carele este moldovean și de soborul său din mănăss. Neamțului. Puind numai un asemine bărbat în capul acelei Ms. se poate face un bine public. Acesta este un om învățat precum nu prea găsim între călugări de pe la noi, un om cu tendințe nobile și generoase, care ar face mult și pentru mănăstire în parte și pentru cler în general”²⁵⁾.

Continuând să fie ignorat de către oficialități în promovarea sa în posturi mai înalte, G. Sion îi scria lui Petre Mavrogheni:

“București, 11/13 august 1855

Domnul meu!

Am primit aseară pachetul expedit la 7 ale curgătoarei , și astăzi l-am pornit la Rusciuc ca să meargă prin poșta turcească; el trebuie să se afle la Constantinopole înaintea paștilor cu 2 – 3 zile, prin urmare până după paști eu nu pot pleca de aici. Înainte de-a pleca vă voi scrie de la Focșani să puneți la cale a mi se da caii dela poștă trebuitori și un jandarm până la Iași dar până atunci Vă rog dați-mi voie a vă cere sfatul ca de la persoana care totdeauna mi-ați arătat bunăvoință, pe care nu voi uita-o cu viața.

Mă chemați la Iași, prea bine! Dar ce faceți cu mine? Eu postul cere-l am nu pot să-l mai păstrez. Este destul de când sunt șef de secție, și mi se pare că ași avea oarecare drept la vre-o înaintare. Dacă nu m-ași simți capabil în facultățile mele, dacă nu ar trebui să pretind a mi se face dreptate nu ași zice nimica; căci știți că nici ambițios nu sunt, nici ahotnic mare de chiverniseală.

Eu, iată ce voesc a Vă ruga: arătați Măriei sale că din copilărie slujesc, că la ceea ce am ajuns, am ajuns prin curată vrednicie fără sprijinul nimănuia, că între oamenii cinstiți de care se bucură Moldova pot să fiu dacă nu cel întâiu măcar cel din urmă, că între capacitățile care îmbrățișea însă pot să am și eu oarecare loc și că m-ar abandona tocmai în așa timpuri ar fi păcat pentru mine și puțin glorios pentru Înălțimea Sa. Trăim într-o epocă când oamenii își fac loc în istoria lumii. Înălțimea Sa își face istoria prin faptele sale, și eu prin ale mele. Oricât de mică ființă sunt eu, tot am o pagină în istoria țarei mele. Ca să arăt Înălțimei Sale devotamentul meu, pot să primesc și privighitoria; dar ce va zice istoria?

Dacă ași ști că nu se face nimica pentru mine, m-ași împământeni aici și m-ași apuca să-mi fac cariera din nou; și acum nici nu m-ași întoarce în Moldova, ci m-ași apuca de jurnalistică acum deodată căci tot am perspectivă a putea trăi de nu mai bine dar în mizeria pe care o târâiu în țara mea, m-ași bucura cel puțin de considerația

unui public de nu a unui guvern.

În orice caz eu aștept sfatul Dv. ca să mă hotărâsc în definitiv.

Știți ce planuri se fac la Viena pentru Principate?

a) Domnii pe viață. b) Lângă câte un Senat cu 40 membri, pe care afară de episcopi să-i numească Domnii. c) La moartea Domnului să propue trei candidați din care Poarta întărește unul. d) Domnul să aibă dreptul a recomanda senatului pe succesori. Pe lângă aceste: Egalitate înaintea legii; drepturile și sarcinile publice împărțite deopotrivă între toți locuitorii statului; emanciparea sătenilor.

Englezii și francezii au planuri și proiecte mai bune. Mavru din însărcinarea lui Gorceacov face și el proiect; dar Dumnezeu știe ce se va sfti.

Se asigură că 4 mii francezi și 2 mii englesi au să vie la Varna în principate.

plecat serv. G.Sion”.²⁶⁾

Deși scria versuri fără importanță ²⁷⁾, din 1855 G. Sion renunță la poezie și se dedică prozei și documentarelor, determinându-l pe Mihail Kogălniceanu să scrie: “că spectatorul Iașilor aplaudă hotărârea lui Sion, arhivist al statului, de a renunța la poezie” pentru a se deda unor ocupații mai serioase, conform cu postul său actual ca urmare a creării de către Austria a unui corp diplomatic, “monumenta Habsburgica”.²⁸⁾

Dorind să ajute pe prietenul său D. Bolintineanu, căruia în 1852 îi editase volumul de versuri “Cântece și plângeri”, ediție care nu prea se bucura de vânzare, G. Sion trimite o petiție Domnitorului Gr. A. Ghica, solicitându-i ajutorul în plasarea exemplarelor rămase nevândute.

“Prea Înălțate Doamne!

Ediționând poeziile complete ale poetului român D. Bolintineanu, în care nu numai toți românii dar și moldovenii, găsesc literatura cu care se pot glorifica și cântarea gloriei strămoșești, plecat supun Înălțimei Voastre un esemplar, cu rugămintă să binevoiați a pomeni de a se lua un oarecare număr pe seama departamentului de Cult, spre a fi la premii la elevii școalelor gimnaziale.

Al Înălțimei Voastre, prea plecată și supusă slugă,

G.Sion

9 octombrie 1855”

/Rezoluție domnească” Angajăm pe Departamentul Culturii a

lua un număr de volume a acestei colecții de poezii, spre a sluji de premii la elevii școalelor.

Grigore Ghica Voevod
în 10 noiembrie 1855”

“Consiliul școlar va da socotința sa asupra numărului de esemplare ce ar fi de cuviință a să lua de premii din acest uvraj.

Leon Ghica
1855, noiembrie 22”

“Se vor cumpăra una sută exemplare , dintre care s-au mai primit zece esemplare. Deci mai rămân a se primi nouăzeci esemplare S.Bărnuțiu, A.T.Laurian, Dr. G. Apostoleanu , Giușcă”.²⁹⁾

În același an, 1855, G. Sion se îngrijește să editeze lucrarea lui D. Bolintineanu, “Manoil. Roman național”, despre care N. Iorga scria:

“Bolintineanu înțelege să înfățișeze disprețului și urii pe tinerii ce-și pierd vremea în zgomotul vieții petrecerilor neghioabe, în învârtirea cărților la “<<otuzbir>>”, “<<Albțvelve>>” și “<<sfichiu>>”, pe femeile căzute în vină de gustul risipei și al beției de plăcere, pe străinul poruncitor și stricat, pe muscalul obraznic al ocupației de la 1853, înaintea căruia se târăște o administrație orientală și se gudură o societate care știe de frică și de ispită. Iar în fața putreziciunii el schițează în cutare pagini semnele vremii nouă, acea literatură curată și sănătoasă a lui Alecsandri, a lui Negruț, a lui Murășanu, a lui Sion chiar , asemănat cu Béranger, pe care lumea o respinge încă”.³⁰⁾

“E o înjghebare slabă, cam copilărească, plină de nepotriviri romantice, de lucruri neașteptate, capricioase și crude, de orbecări în lumea unor suflete nelămurite, ce se strecoară ca umbrele, se înlocuiesc, se încurcă; o înseilătură de intrigă ușoară, ca un fir subțire învârtit de stă să se rupă, dar care totuși nu se rupe, spre uimirea celor ce văd meșteșugul; o împrășcare a ochilor nedepriși ai publicului cu efecte de foc roșu, vânat, alb, care strămută în altă lume”.³¹⁾

“Manoil, Roman național”, de D. Bolintineanu, editat în “România literară”, Iași, 16 iulie – 16 octombrie 1855, de către G. Sion a fost “primul roman românesc finalizat/.../. Pornind de la modelele consacrate ale romantismului francez, atât în concepție cât și în structura formală, D. B./olintineanu/ preia și autohtonizează, refăcând caracterele și acțiunea în funcție de condițiile specifice ale mediului românesc, problema *inadaptatului* – personalitate de

excepție, sensibil, neînțeleș și chinuit de societatea brutală - și o expun cu mijloacele romanului epistolar.

M/amoil/ deschide astfel cu stângăciile inerente începutului una din temele cu prestigioasă carieră în literatură noastră: tema înadapării".¹²⁰⁾

Ion Maiorescu, dorind să publice în "Gazeta de Transilvania" un articol documentar privind tratatul dintre Petru Schiopu și regina Elisabeta a Angliei, primește o scrisoare de la Constantin Hurmuzache, prin care îi cere să nu publice articolul în sus-numita gazetă, cu scopul de a i-o publica în "Zimbrul" și "Steaua Dunării", punând astfel pe I. Maiorescu între "Ciocan și nicovală" (Kogălniceanu și Laurian). În această problemă, Ion Maiorescu îi scria lui G. Bariț, din Viena, la 16 decembrie 1855:

"Eu am mântuit Codicele financiare, și mâne mă apuc de un memorial pentru apărarea drepturilor principatelor. Constantin / Hurmuzache/ m-a însărcinat cu aceasta, să le fac adecă conceptul și apoi să-l mai amplifice ei acolo și să-l subscrie în amândouă țările/ Moldova și Țara Românească/ și mă tot frământ cu capul cum aş putea lucra în București ca să se facă un lucru bun din amândouă părțile. Te rog să-ți dai și tu părerea, cum am nimerit-o mai bine? Tu stai, ori voi stați, în cele mai dese relațiuni cu bucureștenii. Credeți că am putea aduna subscripture? Și prin cine? mai bine ar fi , firește, dacă Sion s-ar duce la București anume pentru aceasta/.../".³²⁾

În perioada celor câteva luni în care Bolintineanu a stat la Brusa, a avut liniște și mulțumirea sufletească să poată pregăti un volum de poezii , cu titlul "Poezii vechi și nouă", pe care i l-a trimis lui G. Sion să i-l publice, spre a-i trimite "un ajutor pecuniar"

George Sion îi editează și acest volum, în 1855, având în loc de prefață o scrisoare adresată lui Sion de către R. Ionescu în care afirma că apariția acestor poezii va da noi satisfacții spirituale în țară, că poeziile lui Bolintineanu, mai ales cele patriotice, se bucură de un mare succes deoarece ele reușesc "să deștepte în inimi amorul și devotamentul" față de patrie. "Succesul" *Poeziilor vechi și nouă* întreceau așteptările. În trei luni toate cele o mie de exemplare - cifră destul de ridicată pentru un volum de versuri în 1855 - se epuizaseră. Sion ne spune că prin anii aceia poeziile lui Bolintineanu erau cântate în bordeie și saloane. Departe de țară, poetul era totuși prezent printre ai săi".³³⁾

Acel volum "este organizat pe cicluri: Elegii, Balade (legende istorice), Florile Bosforului, Epistole , Cântece, Poeme. Orientarea

generală este constant romantică. Dintre poeziile nouă “Florile Bosforului” se mențin în cadrele acestei orientări, noutatea lor constând în a introduce pitorescul oriental exotic —temă predilectă a romantismului apusean/.../ prevestind volumul de satire de mai târziu”.³⁴⁾

Se pare că G. Sion nu era dezinteresat în editarea poeziilor lui Bolintineanu. Într-o lucrare ³⁵⁾, se scria: “Lui Sion, poetul/ Bolintineanu/ i-a trimis alte poezii, printre care și cele ce trebuieră să apară la Iași, în revista lui Alecsandri. Cu titlul *Cântece și plângeri*, poeziile editate sub îngrijirea d. G. Sion au apărut deci la București, în 1852, în tipografia Bucimului român. Volumul i-a adus autorului un oarecare venit. Privitor la foloasele materiale ale muncii creatoare a poetului și la modul în care Sion s-a achitat de obligațiile prietenești de editor pe care și le-a asumat, va trebui să reținem un amănunt care nu-l pune într-o lumină favorabilă pe scriitorul moldovean. Vizitând, în 1857, Iașii, Bolintineanu va afla că Sion colectase sume de bani pentru tipărirea cărților sale, dar și le însușise în parte.

Avem deci motive să punem la îndoială afirmația editorului din prefața culegerii de la 1877: “am avut fericirea a mângâia mizeria proscrisului cu bunișoare sume produse prin publicațiunile aceste”.

În acea perioadă (1856) Bolintineanu îl situa pe Sion printre cei mai mari și buni scriitori români: Cârlova, Alexandrescu, Alecsandri, Negruzzi, Sion, Mureșanu, Donici, care pentru el, constituia “Coróna poezilor noștri”

“În 1856, tot la Iași, a apărut volumul *Călătorii în Palestina și Egipt* cu o prefață de Sion. Volumul a fost publicat în capitala Moldovei la îndemnul poetului care se temea că în București nu-l va lăsa să se tipărească. Prefața lui Sion e o recomandare plină de căldură a poetului muntean exilat. Pentru hârnicia sa în munca scriitoricească, în ciuda condițiilor neprielnice ale exilului, Bolintineanu e pus alături de Bălcescu – singurii care își consumă zilele cele amărâte ale exilului întru cultura literaturii.

În ceea ce-l privește pe Bolintineanu – *totdeauna au conservat iluziile sale intacte pentru muma – patrie și muza sa, deși purtată din loc în loc pe țărături străine, au știut a rămâne românească cu sufletul și inima sa.*

Vrednică de reținut e constatarea lui Sion că multe din poeziile lui Bolintineanu deveniseră populare, dar cei ce le cântau sau le ascultau nu știau cui aparțin. De aceea prefațatorul, indignat că de faimă se bucură nebunii, bufonii, ambițioșii, fanfaronii, Don Juanii,

și nu un poet ce trudește pentru regenerarea omenirii și a patriei, încheia cu îndemnul: *aducă-și aminte (cititorul) de poetul român carele de la 1848 se află pe țărături străine și carele se numește Bolintineanu*".³⁶⁾

Această carte a lui Bolintineanu descrie impresiile făcute de autor în Asia Mică. în 1854. "Cu tot caracterul personal al unor astfel de scrieri, materialul este tributar unor texte străine ("Voyage en Syrie et en Egypt, pendant les années 1783, 1784 et 1785", de Volney) uneori până la pastişă, mai ales în descrierile cu caracter geografic și istoric".³⁷⁾

În urma Convenției (1856) ni s-au restituit trei județe din sudul Basarabiei. G. Sion, într-un elan patriotic, scrie poezia "La Basarabia" Pleacă în documentare în Basarabia, profitând și de faptul că vitorul său ginere, pictorul Eugen Voinescu, deținea funcția de consul al României la Odesa. În Basarabia G. Sion ia contact cu intelectualii români, interesându-se de cartea și cultura românească de acolo. În toamna anului 1857 cercetează arhivele din Chișinău, de pe documentele cărora dorea să facă copii și fotocopii. Nu se cunosc cauzele pentru care nu s-au putut realiza planurile lui. Abia după 51 de ani (în vara anului 1908) Radu Rosetti, cercetând arhivele sus - menționate, publică studiul "Arhiva senatorilor din Chișinău și ocupația rusească din 1806 - 1812".³⁸⁾

Din această expediție, G. Sion s-a ales cu lucrarea *Suvenire de călătorie în Basarabia meridională* (Buc., 1857), cerută de către studenții români din Budapesta.

Pe când era în exil, la Brussa, Dimitrie Bolintineanu întreținea legături prietenești cu G. Sion, nu numai pentru a-i edita lucrările sale, dar și pentru a se interesa de evoluția evenimentelor politice ale țării. De acolo din depărtare, Bolintineanu urmărea orice mișcare socio - politică de la noi. Astfel, într-o scrisoare trimisă din Constantinopol, la 6 iunie 1856, îi scria lui Sion:

"Am primit scrisoarea ta cu bucurie. Am văzut cele ce-mi scrii, și m-am bucurat ³⁹⁾. Am văzut încă gazeta *Steaua Dunării* și am înțeles că presa este liberă la voi/.../. Cu toate acestea nu-mi place cum debutați căci ați umplut gazeta cu banchete și toaste, cu idei de cârdeșie/.../.

Turcii sunt contra Unirii, dar și speriați că/românii vor s-o/ ceară. Cereți Unirea, dar nu definiți cum /.../".⁴⁰⁾

Mișcările prounioniste intensificându-se, George Sion a subscris acestei mișcări prin fapte și prin scris. Către sfârșitul anului 1856 a

scris un Plugușor cu caracter patriotic:

“/.../Sus pe ceruri strălucește

O stea nouă ce vestește

Că se curmă de acum

Al nevoilor greu drum.

Asta-i steaua României

A unirei ș-a frăției.

Stea de viață , stea de spor,

Stea de bine-n viitor.

Fă-o , Doamne, să lucească

Steaua noastră românească,

Și să stea tot între noi,

Să nu mai avem nevoi!

/.../Lumea toată ne ascultă

Căci avem dreptate multă,

Căci destul am suferit

Fără ca să fi greșit.

De acum ni se cuvine

Ca să mai trăim și bine:

Să se ducă dintre noi

Orice rele și nevoi;

/.../Anul nou ne-aduce nouă

Timp mai bun, viață nouă,

N-om să fim tot moldoveni,

Ci-ntr-o țară românească,

Liberă și voinicească,

Noi și ei om să trăim

Și români să ne numim.

Cu o patrie, c-un nume,

Noi ne vom mândri pe lume;

Și cât lumea vom trăi

Și-n tărie vom spori/.../”

Despre acest Plugușor îi scria lui Alecu Hurmuzache, arătând că după o perioadă de tăcere în lumea poeziei, reapare, ceea ce denotă că muza sa continua să-l inspire:

“12 decembrie 1856

lubite Alecule,

Mă aflu la Scheea; aicea am primit scrisoarea ta cea mult dorită, pe care am sărutat-o înainte de a o ceti. Nu-ți răspund acum fiindcă mă gătesc să fac o partidă de vânătoare la căprioare pe locurile pe

unde odinioară Ștefan Vodă vâna unguri și turci. Anul nou cuget să-l fac la Dobrești; de acolo - ți voi răspunde și-ți voi trimite *Plugusorul* ce am făcut pentru Anul Nou, ca să contribuie la popularizarea Unirei. Ți-l voi trimite, pentru ca să nu crezi că muza mea tace. Deși nu-ți voi spune că-i prea harnică. Adio! Te îmbrățișez de o sută de ori. Arată scumpilor tăi părinții că le sărut mâinile. Scrisoarea lui Kogălniceanu i-am trimis-o.

Al tău, G. Sion”⁴¹⁾

“Gh. Sion, care participaseră la evenimentele revoluționare din 1848 în Moldova, luase apoi drumul pribegiei și se înapoiase abia după revenirea pe tron a lui Grigore Ghica, desfășoară și el o vie activitate propagandistică în versuri cărora nu li se poate contesta sinceritatea și, desigur, răsunetul mobilizator în epocă. Scrie o *Odă la Unire, Marșul Unirii* și când, în octombrie 1857, Divanurile ad-hoc hotărăsc Unirea Principatelor, Sion fixează momentul în *Triumful* dela 7 – 9 octombrie 1857 și aduce un ecou al entuziasmului public în capitala Moldovei, cu mulțimile ei revărsate pe străzi în veșminte de sărbătoare, cu clopotul de la biserici, cu horele înlănțuite pe toate piețele”¹²¹⁾

Wilhelm de Kotzebue a tradus în limba germană, în 1857, în “*Rumänische Volkspoeseie*”, poezii de autori români, printre care figura și G. Sion.

Pentru a fi în mijlocul frământărilor politice ale timpului, anul 1857 îl găsește instalat la Iași. Acolo, devenind spătar, se căsătorește la 27 martie / 6 aprilie 1858 cu Eliza(Liza) Mărculescu, fiica clucerului Miltiade Mărculescu, primind ca zestre moșia Stoenști – Eliza din Bărăgan, “pe podișul din dreapta lalomitei”, 450 de ducați rentă și o caleașcă veche.

Părăsind Moldova, sub motiv că trebuie să se ocupe de noua sa moșie, se instalează în Muntenia, de care nu era străin, deoarece acolo a deținut funcția de “agent diplomatic” al Moldovei la București (1854 – 1855). Așa se explică iscălitura sa pe “profesiunea de credință a partidului național din 3 – 5 noiembrie 1858” din București.⁴²⁾

La alegerea lui Cuza ca domn al Principatelor Unite, George Sion își arată rezervele sale față de această alegere, motiv pentru care nici Cuza n-a manifestat o simpatie deosebită față de Sion. Cu toate acestea, măriminos, Cuza l-a numit, ceva mai târziu, membru al Curții criminale (1861), la Curtea apelativă, secția I (1862), post care echivala cu funcția de magistrat, ceea ce i-a atras repulsia

colaboratorilor de altădată.

După actul Unirii Principatelor, poezii se alătură entuziamului general.

Pe o gravură a epocii, care este încununată cu inscripția "Poeti contemporani", figurează portretele scriitorilor care au activat pentru opera lui Cuza. În cadre ovale figurează fotografiile lui Eliade (în centru), înconjurat de D. Bolintineanu, V. Alecsandri, Gr. Alexandrescu, C. Negruzzi, C. Bolliac, G. Sion, C. Aricescu, Gheorghe Tăutu, I. C. Fundescu, Grigore Granda.

Puțin mai înainte de alegerea lui Cuza, Vasile Alecsandri propusese secretarului de stat al Valahiei ca George Sion să fie numit agentul Caimacamiei Moldovei la București, propunere care i-a fost refuzată.

La 27 aprilie 1859 se naște primul său copil, Floarea (Florica).

Între 1 ianuarie 1860 – 15 decembrie 1861 George Sion scoate "Revista" Carpaților" Literatură - Științe – Istorie – Arte plastice, șase numere în trei volume, în București, revistă în a cărei Program își propunea ca revista să devină un "foculariu în care să se formeze un muzeu", care pot servi despre luminare/a/ minții și spre perfecționarea neamului românesc" Această revistă a fost mult lăudată de M. Kogălniceanu. La ea au colaborat poezii Baronzi, Al. Crețulescu, Dim. Dăscălescu, Haralamb Granda, M. Zamfirescu, Al. Donici, Th. Aman, A. Papiu – Ilarian, Nicolae Filimon, Frederic Staps, Alexandru Odobescu, P. Vioreanu, I. Ionescu, I. Barasch, I. Voinescu, N. M. Phelimon, I. Missail, G. Sion.

În "Introducere", conducătorul revistei, G. Sion, scria:

"Spiritul de progres, înclinarea către cultură și protecționare, care au încins cu fericire inimile și sufletele românilor, mă îndeamnă a deschide un nou organ de publicitate.

Epoca de regenerare în care ursita a adus pe români// cere ca ei, în tot chipul, să se arate demni de simpatiile și admirarea popoarelor civilizate. Dacă în evenimentele politice prin care trecurăm de câțiva ani încoace, cu conduita noastră demnă, am tras cu drept cuvânt oarecare simpatii și oarecare stimă din partea străinilor, nu e cuvânt ca să adormim pe laure atât de mici am dat semne de viață, am arătat lumii că suntem demni de a purta nume de națiune, dar această viață cată să o fortificăm, ca nu ne abandoneze, și aceste nume cată să-l ilustrăm ca să nu ajungem iarăși la rugină și la dispreț.

Destui oameni luminați, destui bărbați laudabili, destule suflete

și inimi generoase lucrează cu sudori și cu neadormire pentru principiul și ideea aceasta. Grele și aspre vânturi au bătut peste florile României; multe și mari sacrificii au făcut fiii săi cei adevărați, adânci rane și cumplite dureri au îndurat (și îndură poate) apostolii naționalității și ai libertății românești! Dar fericite de acela ce nu-și pierde curajul, fericite de acela ce îndură martiriul până la capăt/.../.

Dorim să imprimăm foaia aceasta cu litere străbune. Înțeleg importanța și frumusețea acestei idei, cu toate că în patriotismul meu am fost atât de excentric încât să susțin (ca alții) că acela ce nu scrie cu litere latine nu e bun român. Dar două motive m-au împiedicat: cel dintâi este că ortografia cu litere /latine/ încă nu s-a stabilit și, după sistemele câte până acum s-au văzut, nici unul încă nu s-a popularizat îndeostul; un al doilea motiv este nedepinderea cetitorilor de a descifra scrierile cu litere/ latine/.

Cu timpul (și care credem că nu va întârzia) ne vom ocupa și de chestiunea aceasta. Vom consulta și vocea cetitorilor. Și atunci vom veni și la literele latine, pentru care suntem și vom fi partizanii cei mai înfocați.

Așadar, cetitor iubite, Anul nou să ne fie întru ajutor! ție, pentru ca să ai răbdare de cetit, mie, pentru ca să pot continua lucru ce încep.

G. Sion”⁴³⁾

George Sion avea admirație nu numai față de opera prietenului său Dumitru Bolintineanu, din a cărei operă a editat câteva volume, dar și față de alt scriitor, Nicolae Filimon. În “Revista Carpaților” îl proclama pe Filimon “unicul foiletonist al României”. El mai afirma “Pe când în literatura română la începutul carierei sale, în felul scriitorilor romanțieri strălucia Negruți, Alecsandri, ei bine, azi /în 1860/ Filimon a eclipsit pe scriitorii aceștia.”⁴⁴⁾

Vorbind despre cronicile teatrale⁴⁵⁾ ale lui Filimon, G. Sion scria că ele au “un gust și o cunoștință superioară de beletristică. Suvenirile și călătoriile sale arăt o abundență de spirit și o înlesnire de scris extraordinar”.⁴⁶⁾

Deși în toată existența sa George Sion nu a deținut funcții importante, anumite personalități îl propuneau, ținând seama de cultura lui, în diferite comisii și instituții. Astfel, la 22 septembrie 1860, ministrul Cultelor și Instrucțiunii Publice al Țării Românești, Vasile Boerescu, într-o scrisoare trimisă lui Alexandru Odobescu îi propunea înființarea unei comisii care să redacteze o istorie națională:

“În mijlocul preocupărilor noastre politice și de reforme sociale

nu trebuie să se uite știința și mai ales istoria/.../.

De aceea, domnul meu, ne-am adresat la Dta., ca împreună cu domnii A.T.Laurian, T. Maiorescu, I. Brătianu, P. Cernătescu, Florin Aaron și I. Eliade să formați o comisiune spre adunarea materialelor și formarea unei istorii naționale. Singura mea preocupare în această materie a fost specialitatea și m-am adresat la toate persoanele ce am crezut mai speciale în istorie. Știința le este ținta, și știința, ăst câmp întins de exploatare abstractă este independentă de orice alte considerațiuni/.../”⁴⁷⁾

Mai înainte, Al. Odobescu fusese numit membru al Comisiei documentare (25 mai 1860), iar la 22 septembrie 1860, V. Boerescu, ministru, propune formarea unei alte comisii care se alege la 5 noiembrie 1860, având ca președinte pe A.T. Laurian și ca secretar pe George Sion.

După ce Sion a tradus lucrarea lui Fotino, “Istoria tis Vlahias”, B. P. Hașdeu i-a adresat o scrisoare prin care-l corectează, arătând că autorul nu este Constantin Cantacuzino, așa cum afirmase Sion, ci frații Tunusli.⁴⁸⁾

În cel de al doilea an de apariție a ziarului său, *Revista Carpaților*, G. Sion trece în revistă, într-un articol, istoria unor academii europene, arată necesitatea înființării unei academii și în țara noastră (se va înființa abia la 26 august 1867).

“După gradul de cultură la care am ajuns, după numărul mărginit al oamenilor de litere și de știință ce avem, după patimile care domină chiar pre acei puțini câți sunt, e cu neputință a aștepta și a vedea o societate academică formându-se de la sine. Numai guvernul câtă să ia înștiințare, numai statul poate să o puie în lucrare”.⁴⁹⁾

În acel articol Sion propune un program alcătuit din opt puncte, privind organizarea viitoare a Academiei Române.

G.Sion începe să trimită priviri sintetice apreciative și retrospective asupra fenomenului literar românesc, deci a istoriei literare românești.

Încă din 1861 afirma: “Putem zice cu mândrie că avem deja o literatură”, în deschiderea articolului său, “Pleiada poezilor români”⁵⁰⁾

El formulează principii ale studiului istoric care să reliefeze “în ce timp a scris fiecare poet, ce influență au avut și ce impresiune au produs operele sale asupra contemporanilor și ce valoare literară au în sine”.⁵¹⁾

În “Gazeta Transilvaniei”, nr. 86/1861, p. 359 – 360, se publica

lista "membrilor onorari" ai "Astrei", în care G.Sion nu figura , ceea ce l-a determinat pe Ion Maiorescu să-i scrie lui G. Bariț, din București, la 6/18 dec. 1861:

"/.../Dar voi de ce n-ați numit și pe Sion între membrii onorari? E adevărat că și Sion face câte o necălitură, precum cu programa nouă a studiilor gimnaziali. Pe care/ o / numi cam germană, fără a cugeta că aceasta e apă pe moara inamicilor noștri, precum și cu ocaziunea recenziunii opusului fiului meu, Etwas Philosophisches in gemeinfasslicher Form/ Berlin, 1860/, și a discursului ce a ținut în Berlin despre muzica viitorului a lui Wagner și tragedia franceză, în beneficiul statuei lui Lessing și în Paris la reuniunea savanților Sorbonei, exprimându-și temerea că Titu prea se va fi cufundat în ideile germane. În toate aceste, Sion vorbește despre lucruri ce nu le înțelege. Acesta e un defect comun mai tuturor literaților de aici, de a-și da opiniunea despre toate, chiar și despre cele ce nu înțeleg.

Să încercăm să creionăm câteva coordonate prin care se elucidează repulsia lui Titu Maiorescu față de George Sion, repulsie pe care Maiorescu și-a manifestat-o în orice împrejurare verbală sau scrisă, ceea ce a contribuit în cea mai mare măsură la rezervele pe care intelectualitatea și politicienii români le-au avut și și-au păstrat o distanță apreciabilă față de memorialistul secolului al XIX-lea, G. Sion.

După ce Comitetul Lessingian din Berlin îl invită pe T. Maiorescu să țină , în 1861, un discurs în favoarea monumentului din Kamenz, în urma căruia Maiorescu a fost numit membru extern al Comitetului, critica a fost mai mult favorabilă, semnalizându-se critici mai mult favorabile, unele negative, însă.

Se cunoaște astăzi una, semnalată de Al. Sahr și publicată în "Nazional Zeitung" (25 martie 1861), care a fost reprodusă în "Revista Carpaților"¹²²⁾ după câteva luni, introducerea aparținându-i lui G. Sion. El preciza în articol că traducerea nu-i aparține ("Spre a da o idee mai dataliată despre subiectul de care a vorbit oratorul și despre efectul ce a produs, reproducem aice critica făcută de un erudit german și tradusă de un amic ce ne-o trimite din Berlin".¹²³⁾

T. Maiorescu, aflând despre acest articol, îi scrie prietenului său, N. Niculeanu, la Paris, la 22 august 1861:

"trimit sub bandă un număr al *Revistei Carpaților*, în care este vorba de mine și pe care te rog să-I lățești printre scumpii mei compatrioți și calici (aluzie la starea materială precară a studenților români de la Paris, n.n.); iar după câteva zile să mi-l trimiți iar sub

bandă îndărăt”¹²⁴⁾. Traducerea a fost reprodusă și în “Convorbiri literare” din ianuarie 1939, p. 109.

În lucrarea “Observări polemice” (1869), Titu Maiorescu, referindu-se la un articol al lui Aron Densușeanu, care face o cercetare asupra poeziei române, în numerele 82, 83 și următoarele ale periodicului “Federațiunea” (1868) apărut în Pesta, aduce 44 de exemplificări de poezii. În acel articol, T. Maiorescu, afirmă:

“În toată cercetarea noastră critică asupra poeziei române se află citate 44 de exemple de poezii rele. Autorii lor nu sunt numiți în text. Din aceste, 41 sunt luate din operele d-lor Alecsandri, Bolintineanu, Sion, Văcărescu, A. Mureșanu, Tăutu, Bolliac, Baronzi, Pelimon, Asachi, Istrati, Orășanu, Aricescu etc. Rămân doar din poeziile citate numai trei, care sunt extrase din Versuințe române, compilate de studenții oradiani/.../”¹²⁵⁾

Altă persiflare a lui Maiorescu față de Sion.

În “Observări polemice” (1869) ironizând pe membrii “Societății Academice Române”, se minunează cum un Justin Popfiu nu figurează în rândul academicienilor, din moment ce se entuziasma de sub degetele lui Murășanu, Sion, Tăutu, Baronzi în “Lepturariu românesc” (“Poezia și proza”, I, p. 146) că lira română se aseamănă cântărilor lui Orațiu și Dante”¹²⁶⁾

La care Maiorescu, exclamă: “Dante și Baronzi! După această declarație patriotică nu ne îndoim că d. Popfiu va fi d-sa celebrat între “anteluptătorii națiunii” și va deveni cât mai curând membru al Academiei Române”¹²⁷⁾

În binecunoscuta lucrare a lui T. Maiorescu, “Beția de cuvinte în *Revista Contimporană* (Studiu de patologie literară 1873)”, autorul nu pierde ocazia de a-l ataca la Sion.

“În București a apărut la 1 martie al anului 1873 o gazetă lunară sub numele de *Revista Contimporană. Litere – Arte – Științe*. Se spune că vreo 20 sau 30, alții zic chiar 40 de redactori – colaboratori însuflețesc tinerețea acestei plăpânde ființe. Noi deocamdată ne îndeplinim datoria de a-i mulțumi pentru înbelșugata culegere de exemple ce ne oferă în primele sale numere în folosul și spre ilustrarea tratatului de față asupra beției de cuvinte în toate fazele ei, și nu ne îndoim că, de va merge mai departe pe aceeași cale, va deveni una din cele mai importante întreprinderi pentru acest scop.

În primele două numere ale *Revistei contimporane* ne atrage mai întâi suvenirea d-lui Sion despre poetul Conachi,¹²⁸⁾ Bietul Conachi! Nu știm prin ce nefericită împărțire a materiei s-a întâmplat

că în întregul număr de la 1 martie , deși cuprinde vreo 15 pagine despre el, nu i se citează decât două exemplare: Oda lui Moruzi, “<<cea mai sarbădă și cea mai prozaică>>”, după chiar părerea d-lui Sion, și următoarele versuri:

Na, vouă banilor! Na, ție Conachi!

Bravo ție Mihalachi!

Pas acum și te mai îndoiește de încântătoarea frumusețe a muzei lui Conachi!

Oda sus – citată în lauda domnului Alexandru Moruzi începe așa:

După ce cu-ndestulare

Din milă, cu bunătate,

Aduci ape curgătoare

În orașele - nsetate;

și aici d. Sion ne lămurește că în adevăr Moruzi a adus apa la Monastirea Golia din Iași, “<<de unde, vărsându-se prin o gură de leu, se împărțea pe la mai multe cișmele>>”, și apoi continuă:

“<<am citat aceasta pentru ca să arăt că inspirațiunea lui Conachi nu era o adulațiune , ci exploziunea unui entusiasm nobil pentru îmbunătățirile ce poetul vedea că se fac în țară>>”

Cum? Câteva cuvinte ritmate asupra unor țevi de apă aduse de prințul Moruzi se și numesc de d. Sion “<<exploziunea unui entuziasm nobil>>” din partea poetului?

Deși aceasta este deocamdată un abuz încă neînsemnător, poate chiar neobservat pentru cetitorii mai puțin deprinși, totuș el constată primul simptom al suferinței de care este cuprins d. Sion. Cele următoare vor fi mai tari.

La pagina 15 ni se citează câteva versuri din Psaltirea lui Dositei, d.e.:

Limbile să salte

Cu cântece nalte,

Să strige-n tărie

Glas de bucurie.

Simpla citare a acestor versuri este foarte nevinovată, deși versurile sunt urâte, dar nevinovăția încetează din momentul în care d. Sion cu ele se amestecă în prozodie: d-sa își permite a numi aceste trohee ale lui Dositei... hexametre!

Versurile de la pag. 17:

Ascultă-mi ruga, Dumnezeu sfinte,

Și nu mă trece, ci-mi ia aminte,

d. Sion le numește ... pentametre!

În împrejurări normale nu ar fi iertat unui literat, fie chiar membru al Societății Academice Române, să scrie asemenea lucruri. Dar în starea în care se află d. Sion când scrie, și în care, precum vom vedea mai jos, se află și alți scriitori principali ai *Revistei contimporane*, asemenea fenomene trebuiesc privite mai mult ca un fel de interes psihologic.

D. Sion, în urma acelei stări, pare uneori a pierde conștiința sigură despre ceea ce face, scrie când fără înțeles, când în contradicție, când cu o violență de expresii nemotivată, de exemplu p. 22: << prima Simptomă a perfecționării sufletului lui Conachi fu predilecțiunea sa pentru poezie>>”

și îndată mai jos:

“<<toți știm cum ajunge cineva poet: el mai întâi trebuie să se nască cu asemenea predilecțiune>>”

Apoi la pag. următoare:

“<<de la 1806 până la 1834 Conachi a fost *mereu* în funcțiuni>>”

și îndată mai jos:

“<<*dar în intervalul inrerupțiunilor sale din funcțiuni se ocupa cu profesiunea specială de inginer hotarnic>>”*

/.../ La pag. 24 d. Sion ne vorbește despre

“<<junele adolescente>>”

Poate îi era teamă că vom crede adolescentele bătrân!

Tot acolo ne spune că

“<<țara era în *convulsiunile* cele mai înflăcărate>>”,

și la pagina următoare vrea să examineze cartea lui Conachi și să vadă

“<<de ce *calibru* este>>”

La paginile 102 și 103, d. Sion, vorbind de sine însuș, scrie:

“<<Apoi când mă-am ridicat din adolescență și m-am așezat în capitală... mă duceam la casa lui Conachi adeseori, și ospitalitatea aceasta o plăteam cetindu-i câteodată vreo compunere...>>”

Demn de observat la d.Sion când se desfată în tăria expresiilor.

La pag. 96, vorbind despre ochi, zice:

“<<Cine nu și-a scâldat sufletul în deliciul acestor stele, care se zice că sunt scaunul sufletului și al inimei?>>”

A-și scâldea sufletul în deliciul unor stele care sunt un scaun – iacă o imagine a cărei soață se află numai în următoarea strofă a d-lui A. Pelimon (nu este și d-sa între cei 30 – 40 de redactori – colaboratori ai revistei?):

“<<Aste inimi prea – nfocate

Cu silpări de nemurire

De al păcii imn legate

Cânt a patriei iubire>>”.

Departa duce pe om beția de cuvinte!

La pag. 90 d. Sion ne arată cum

“<<Conachi revârșă florile imaginațiunii sale în adorațiunea idolului ce încântase sufletul său>>”,

dar la pag. 93 se întrece și zice:

<<poetul revârșă tezaurii imaginațiunii sale cu profunzimea unui crater în irupțiune>>.

Dar întrebuițarea de neologisme, precum sunt *alegre*, în loc de *vesele*, *tandrețe*, *abandoneze* etc., nu este locul să vorbim aici: ne grăbim* a termina critica în ceea ce privește partea d-lui Sion din *Revista contemporană* prin citarea ultimelor sale cuvinte:

“<<Iată materia mea epuizată. Fie ca această lucrare să se urce ca fumul de tămâie către sufletul acestui veteran al Parlamentului român, care a depus premiile geniului și cugetării sale pe altarul culturii naționale! *Respect, venerațiune și glorie memoriei numelui său!*>>”

Premiile geniului și cugetării (adecă poeziile) și *gloria memoriei* numelui sunt un nonsens și un pleonasm, care încheie într-un mod armonios lucrarea d-lui Sion, cetită la Ateneu, cetită la Cernăuți, cetită la Bacău, și, în sfârșit, tipărită în *Revista contemporană*.¹²⁹⁾

În “Răspunsurile *Revistei contimpurane*” (Al doilea studiu de patologie literară) (1873), Titu Maiorescu îl acuză pe Sion de ignorantă în ce privește tehnica versurilor:

“De exemplu, la pag. 15 la no. 1 al *Revistei/ contimpurane/* zicea d. Sion:

“<<În adevăr, voiți exametre? Ascultați:

Limbile să salte

Cu cântece nalte>>”

/este știut faptul că heximetrul este “vers dactilic cu șase picioare, în care dactilul ocupă locul al cincilea, folosit în compoziții epice, în special în epopei, legende eroice, satire și scrisori”.¹³⁰⁾

De ce să nu zică erata din no. viitor al *Revistei*:

“În no. 1 al *Revistei*, pag. 15 rândul 6 de jos, sărindu-se câteva cuvinte din manuscris după cuvântul voiți să se adauge: <<trochee care nu sunt>> exametre?”./ troheul este picior de vers alcătuit dintr-o silabă lungă și una scurtă (în metrica poeziei antice) sau dintr-o

silabă accentuată și una neaccentuată (în poezia modernă)¹³¹⁾ și toată greșeala a dispărut!”¹³²⁾

N. Iorga, apărându-l pe Sion contra atacurilor lui Titu Maiorescu scria:

“Articolele lui Maiorescu contra Tranzacțiilor tânărului A.T. Laurian și a *Revistei contemporane* nu cuprind decât observații de detaliu asupra greșelilor de logică, impropriității de termeni și grămădiri de nume proprii, care în cazul lui Sion arată mai mult o instrucție incompletă”.¹³³⁾

Înainte de a intra în polemică cu Sion, Titu Maiorescu avea o oarecare considerație față de memorialistul moldovean. Cum s-ar explica oare confidența pe care i-o destăinuie lui Sion, într-o problemă extrem de periculoasă pentru cariera și moralitatea marelui critic, din scrisoarea *anulată*, dar cu intenția de a i-o trimite, atașată altei scrisori adresată Sofiei Dunca, la Cernăuți, din Iași, la 22 august 1864:

“Domnului G. Sion

București

Iași, 23 august 1864

Dl. Sion,

Iaca intriga amoroasă de care se nutrea vreo 2 săptămâni (acuma a cam amuțit) conversarea înțeleptului Iași. Eu eram în relațiuni amoroase cu o guvernantă la școala centrală de fete și totdeodată cu cinci eleve, pe care le-am îngreunat pe toate. Pentru a produce această semniție înșesită este logic că trebuia să petrec nopțile la internat și astfel corupsesem portarul și intram seara și ieșeam noaptea pe la 3.

În compania cu mine era colegul meu din Comitet Mârzescu. Acesta se culca cu madame Gros, grasa și faimoasa directrice și totdeodată cu o profesoară externă de la școala centrală, pe care asemenea, a îngreunat-o.

Pentru ca doi membri din Comitet să facă aceste crime amoroase, ceilalți membri trebuia să se fi înțeles cu ei, spre a închide ochii. Prin urmare și ceilalți membri (Alessandrescu, Teodori, Culianu), erau culpabili de crimă. De aceea consecvențele districte (Botoșani, Dorohoi etc.) au mai descoperit că nu numai Maiorescu și Mârzescu, ci și fiecare din ceilalți membri aveau câte 3 eleve din școala centrală la propria lor dispozițiune.

Iaca scandalul ce virgina *Tribuna română* nu cutează a-l spune verde, dar cutează a-l produce și lăți sub soare.

Afară de aceasta, se mai zice că d. Aaron a făcut o anchetă asupra-mi în această privință, că eu, eu și m/amade/ Gros suntem destituiți și că eu sunt (par dessus le marché) tras în judecată criminală.

Aceasta este faima în toată cruditătea ei...”¹³⁴⁾

Un exemplar din broșura procesului ce i s-a intentat, T. Maiorescu i-a trimis-o și lui G. Sion.

Chiar mai înainte cu un an, în 1863, T. Maiorescu avea păreri bune despre G. Sion. În “Anuarul Gimnaziului și internatului din Iași pe anul școlastic 1862 – 1863”, în capitolul “Planul învățământului precum s-a pus în lucrarea în acest an școlastic”, la clasa I (cu două secțiuni) arată că la disciplina “Religiune”, în semestrul al II-lea s-a predat “Istoria sântă a Noului Testament, după cartea tradusă de Sion. Câte 2 oare pe săptămână” de către profesorul preot G. Ionescu.¹³⁵⁾

Referitor la articolul “Beția de cuvinte” a lui Titu Maiorescu, în care autorul își bătea joc, pur și simplu de G. Sion, peste ani, George Panu își amintea:

“Mi-aduc aminte când dl. Maiorescu a citit *Beția de cuvinte* de la *Junimea* era în primăvara anului 1873; *Junimea* se ținea la dl. Pogor. Nu transpirase nimic asupra acestui articol, noi eram cu toții dispuși, făceam glume, râdeam, era o atmosferă minunată. Iată că dl. Maiorescu scoatea un manuscript și-i citește titlul: *Beția de cuvinte*. Deja titlul era atrăgător și sugestiv; noi ne prăpădeam de râs, căci de la cele întâi rânduri cu teoria lui Darwin se vedea foarte bine unde autorul voiește să ajungă. Și atunci timp de trei sferturi de ceas, cât timp dl. Maiorescu a citit, n-a fost decât un continuu hohot de râs. Rar am văzut la *Junimea* un succes mai mare și o vervă mai drăcească. La urmă însă un sentiment de milă ne-a cuprins pentru Gheorghe Sion. Acest literat dintr-o altă epocă, cum am spus, era cunoscut prin felul lui de a scri; totdeauna a fost modest, fără pretenții literare, nu se vâra în nici o societate, nu se punea în vază, el era mulțumit să i se dea la vreo revistă oarecare un colțișor unde să scrie. Când dl. Maiorescu venea cu spiritul său sarcastic și cu logica sa inexorabilă și îl înșfăca pe bietul Gheorghe Sion, ridiculizându-l până la extrem, un sentiment de compătimire te cuprindea, căci biciuitul nu merita nici atâta onoare, dar nici atâta nedemnitare.”¹³⁶⁾

Revista junimiștilor *Convorbiri literare*, era renumită pentru modul critic negativ cu care întâmpina aproape toate publicațiile și articolele apărute în ele. Era firesc, deci, ca și George Sion să intre

în focarul incendiilor sale. De rândul acesta în obiectivul revistei era comedia în versuri *Influența morală* a lui George Sion.

“În adevăr, *Convorbirile* cum am spus se ridică într-un fel de cenzor general. Nu apărea nici o gazetă, nici o revistă, nici o scriere, care să nu treacă sub scrutarea severă a criticilor dela *Convorbiri*; până și foile cele mai obscure nu erau trecute cu vederea. Așa tot pe atunci apăruse o foaie de ocazie în Roman, intitulată *Femeia*. *Convorbirile* îi consacră o mică critică, în care își bate joc de bietul redactor, un anume Gheorghiu. Dl. Gheorghe Sion publică o comedie în versuri, intitulată *Influența morală*. *Convorbirile* imediat se leagă de dedicați pe care Sion o făcuse lui Vasile Alecsandri. Și așa cu orice scriere”.¹³⁷⁾

Dar nu numai T. Maiorescu era adversar literar al lui G. Sion. Astfel, P.P.Carp, deși nu scrisese în *Convorbiri literare* decât un singur articol (“Răzvan Vodă. Dramă istorică în cinci acturi de d. B.P.Hăjdeu”, I, 15 XI, 1867, 18, p. 245 – 248), până la apariția volumașului lui G. Sion, *101 fabule*, în 1869; în 1870, în oficiosul *Junimei*, P.P.Carp publică un vehement articol critic împotriva lucrării lui G. Sion, intitulat *Cele una sută și una fabule ale d-lui Sion*,¹³⁸⁾ articol de care G. Panu își amintea:

“Dar pe bietul Gheorghe Sion poetul, ce crud l-a maltratat dl. Carp! Aici, bineînțeles, cu dreptate.

Sion, ca un bun român ce era, publică *Una sută și una fabule* ca vai de capul lor, fie zis în treacăt. Dl. Carp ia condeiul și-i administrează o teribilă critică. Bietul poet e pus în comparație cu La Fontaine și puteți să vă închipuiți ce pățește. Apoi dezastrul aceluia este și mai desăvârșit când îi discută opera din punct de vedere al definiției fabulei dată de Lessing.

Ceea ce revolta mai mult pe dl. Carp era prefața autorului, în care nenorocitul îndrăznise să spună că, scriind acele fabule, s-a gândit că printr-însele poate insufla patriotism, liberalism și religiozitate. Dl. Carp sfârșea prin a spune că fabulistul publicând opera sa și-a bătut joc de public”.¹³⁹⁾

Referindu-se la critica lui P.P.Carp privind lucrarea lui G. Sion, sus-menționată, G. Panu scria:

“Doctrina literaro – artistică a *Junimei* era eminentemente conservatoare, ea înlătura pe cei nechemați, ea făcea din artă și literatură un domeniu închis, ea impunea celor chemați chiar reguli rigurose de estetică, pe care trebuia să le aibă în vedere creând opera lor. *Junimea* își crease doctrina din observarea și studiarea

modelelor literaturii alese, fie antică, fie modernă, ea nu admitea, pot zice, nimic nou, nimic liber, nimic improvizat. Și această doctrină nu era numai a d-lui Maiorescu, ci era a tuturor fondatorilor. Așa dl. Carp era și d-sa un doctinar estetic ca și dl. Maiorescu. De exemplu un poet de mediocru talent, Gheroghe Sion, scoate un volum de fabule; volumul era deplorabil, erau fabule fără nici un înțeles, scrise într-o limbă neliterară. Acel volum cade în mâinile d-lui Carp, d-sa se indignază la cetirea lui și se hotărăște să facă o critică. Cum procedează dl. Carp? În mod cu totul doctinar. Începe a stabili regulile privitoare la fabulă, apoi ia la analiză fabulele d-lui Sion și dovedește că ele nu sunt nici concepute, nici scrise conform actelor regule.

Prin urmare vedeți cum reiese doctrina: scoți regulile estetice din modelurile de genuri literare, ilustrate de mari scriitori și le dai de executat scriitorilor tăi; cine nu se abate dela ele este literat, chiar dacă nu are talent”.¹⁴⁰⁾

În discuțiile purtate în cadrul *Junimii* în ceea ce privește incompetența limbii române de a se preta la traduceri de poezii în limba română, din limbi străine, A. Naum, Ștefan G. Vârgolici și alții pretindeau că limba română nu se pretează la conciziuni, nu are “Calupuri literare fixate, elocuții consacrate”. Alexandru Lambrior ia apărarea limbii române susținând că ea “poate reproduce concis orice idei, cum că aici nu este vorba de limbă, ci de traducător, că și în limba română sunt poeți concisi și lapidari, după cum sunt și alții care se servesc numai de umpluturi. Ca exemple el cită oarecare versuri din Conache, pe care le puse în comparație cu versuri din Sion, exclamând:

Nu vedeți că și Conache scrie românește și încă mai românește decât Sion?; de ce unul este concis, iar versurile celuilalt sunt întocmai ca un terci de mămăligă?”¹⁴¹⁾

Însă Sion e un om bun și unul din cei mai fierbinți apărători ai ardelenilor”.⁵²⁾

De ce afirma G. Sion în articolul scris despre Titu Maiorescu, ca să-l determine pe Ion Maiorescu să scrie cele de mai sus? Spunea că Titu Maiorescu este un “nobil model pentru junimea studioasă/.../. Talentul său, cunoștințele sale fac onoare părinților ce l-au născut, patriei și națiunii române. Dar pe cât a reușit a-și face un renume între germani, putea – va reuși oare a se face folositor și națiunii sale? O îngrijire ne preocupă: că el s-a prea aruncat în germanism, adecă în teoriile și sistemele cele abstracte ale nemților,

care sunt necomparabile cu spiritul pozitiv al românilor. De aceea și ne permitem a-l conjura să-și aducă totdeauna aminte că e român, să cugete mai mult la gloriile naționale, să mediteze la lucrări cari pot să fie folositoare românilor și să prefere o glorioară românească în schimb cu aplauzele ideologilor nemți. Acestea ar fi puntea cea mai salutară peste care am dori să-l vedem pășind”.⁵³⁾

“În adunarea anuală din 28 – 30 iulie (s.n.) 1862, ținută la Brașov “Asociațiunea transilvană pentru literatură română și cultura poporului român” (ASTRA), sub președinția episcopului Andrei Șaguna, la care a participat și Al. Odobescu, la propunerea lui G. Bariț a fost membru al Astrei și G. Sion care “mulțumit pentru a sa denumire și luă îndatorire de a sprijini scopul Asociațiunii din toate puterile sale, printre compatrioții săi din Principatele dunărene. Din toate părțile i se răspunse cu aplauze și aclamări”.⁵⁴⁾

La 31 octombrie 1865 a luat ființă Societatea culturală *Ateneul Român*, act semnat de către 30 de personalități românești (unul dintre ei, Ulysse de Marsillac, era străin). Primii ateneiști înscrși erau: Nicolae Blaremburg, Grigore C. Cantacuzino, Ion Fălcoianu, Nicolae Grigorescu, Panait Iatropol, Nicolae Ionescu, Mihail Kogălniceanu, N. Cretzulescu, Grigore Manu, N. Nicolescu, G. Sion, Gh. Tattarescu, N. Vellescu, Al. Odobescu, Ion Em. Florescu, Scarlat Rosetti, Eduard Wachmann, Matei Millo, etc.⁵⁵⁾

În cadrul acestui *Ateneul Român*, G. Sion a susținut nouă conferințe (vezi bibliografia).

Peste un an, la 8 noiembrie 1866 în cadrul *Ateneului Român* a luat ființă *Societatea pentru învățătura poporului român*, ședință la care au fost prezenți 65 de membri fondatori. Inițiatorii acestei societăți erau Scarlat Rosetti (care a devenit președintele ei), Constantin Esarcu, V. A. Urechia și G. Sion (care au devenit vicepreședinți ai societății). Din 1869 Sion nu a mai fost ales în comitet.

La inaugurarea societății cei de mai sus au avut ca model *Ligue de l'enseignement*, franceză.

Din 1867 au scos *Foarea Societății pentru învățătura poporului român*.

Datorită acestei societăți au început să apară primele școli normale românești. Între 1868 – 1870 au apărut școli normale la Ploiești, Focșani și Bârlad.⁵⁶⁾

“Secțiunea centrală a societății” a creat, la 13 septembrie 1870, o nouă instituție: *Scoala normală a Societății pentru învățătura*

poporului român.

Fiind în Braşov , în 1868, G. Sion găseşte la văduva lui Andrei Mureşanu un manuscris al scriitorului popular Vasile Aron ("Reporta de vissu", pe care Sion îl va analiza şi prezenta într-o conferinţă la *Ateneul Român*, din Bucureşti, la 6 februarie 1868), manuscrite ale lui V. Aron, pe care le cumpărau din librăriile din Timişoara până când şi ciobanii alfabeţi.

"Reporta din vis", poem – fluviu (4088 de versuri) al lui Vasile Aron, a fost semnalat concomitent şi de G.M./ Gavril Munteanu?/ "el/ Sion/ nu se rezumă să constate pur şi simplu existenţa operei necunoscute, ci întreprinde o amplă prezentare a ei/.../ Sion relatează că vizitând casa lui Andrei Mureşanu din Braşov, cu prilejul unei călătorii efectuate dincolo de munţi, descoperise printre hârtiile rămase de pe urma poetului manuscrisul neiscălit al unui lung poem intitulat "Reporta din vis" Informaţiile localnicilor îl ajutaseră să identifice pe autorul scrierii în persoana lui Vasile Aaron, autorul popular din Sibiu, răposat la 1822, ale cărui povestiri morale versificate continuau să fie colportate şi să se bucure de succes în rândurile publicate de jos, aflat în stadiul alfabetizării culturale. Mi s-a întâmplat - îşi aminteşte Sion a vedea într-o librărie din Timişoara nişte ciobani cumpărând cărţicele de aceste în mare număr. Întrebai ce fac cu aceste cărţicele şi—mi răspunde că lectura acestore cărţi este singura distracţiune a păstorilor de munte"

Manuscrisul *Reportei de vis* îi pare lui Sion vrednic de luare – aminte , poate nu atât de valoros ca monument artistic, cât importanţa ca document de limbă şi instrument de moralizare. O scrisoare în formă de epopee în versuri de la începutul acestui secol – arăta el - în adevăr este o materie interesantă de studiu. Şi adaugă: Aceste urme, oricât de primitive , oricât de negrijite, oricât de lipsite de graţii, cată, domnilor, să le respectăm şi să le venerăm. Deşi nu au dat modele de eleganţă, de frumuseţe pentru literatura română, totuşi au acel merit că au putut şi pot distrage pe poporul de jos în orele sale de nelucrare.

Spre a da o imagine cât mai adecvată asupra poemei, Sion o rezumă detaliat, furnizând ca probă o serie de citate. El remarcă dificultatea de a-i defini genul: nu e idilă, nici pastorală, nici epopee, nici satiră, ci un tractat de filozofie morală şi-şi manifestă convingerea că e vorba de o operă originală, care nu imită un model străin. La sfârşitul conferinţei , reţine atenţia un post – scriptum: "Aflu că manuscriptul acesta este proprietatea domnului canonic

Timotei Cipariu, că i s-a pierdut cu ocaziunea evenimentelor de la 1821. Mă simt ferice a-l anunța că sunt gata oricând a-i remite proprietatea.

Data de 1821 e evident greșită: înstăinarea unui număr mare de cărți din biblioteca erudiului filolog a survenit la 1848 în împrejurări care sunt bine cunoscute; pe de altă parte, născut la 1805, Cipariu nu avea la 1821 decât 16 ani, aceea ce face și din acest punct de vedere imposibilă aserțiunea lui Sion⁵⁷⁾

În ședința *Societății Academice Române* din 16/28 septembrie 1868, la prima alegere de membri ai Societății, A.T. Laurian, V.A. Urechia, Ioan Străjescu, N. Ionescu, G. Barițiu și Alex. Roman, propun pe G. Sion, M. Kogălniceanu și A. Papiu – Ilarian să devină membri ai Academiei, propunere ce se adoptă în unanimitate. Se hotărăște ca discursurile de recepție să aibă loc în vara anului 1869.

În 1870, dorind să se documenteze despre viața și opera vornicului Nicolae Dimachi, face o vizită soției răposatului, Catinca Dimachi (născută Beldiman). “Pe la 1870, cocoana Catinca, după stăruințele mele de a-mi da ceva note despre tatăl ei, pe lângă acest detaliu, mi-a dictat următoarele două poezii/ “Odă către Dumnezeu” și “Corabia pe valuri”/ pe care le-a păstrat în memoria sa, care adevăr era prodigioasă”⁵⁸⁾. G. Sion înclină să creadă că acele poezii aparțineau lui N. Dimachi. Sion afirma că Dimachi “scrisese mult și /că/ posteritatea ar fi putut avea după urma talentului său un gros volum de poezii”, dacă autorul “către capătul vieții sale, provocat de cine știe ce necazuri sufletești”, nu și-ar fi distrus manuscrisele.⁵⁹⁾ În Biblioteca Academiei Române se găsesc 19 poezii, inventariate sub nr. 2189, aparținând unui poet necunoscut, probabil ele aparținând lui N. Dimachi.

George Sion nu-și uita vocația sa pentru teatru, traducând din clasicii francezi sau compunând piese originale. Unele dintre ele erau reprezentate pe scena Teatrului Național din București. Astfel, la acel teatru, la 1 martie 1871, în sala “Bossel” s-a dat un spectacol “în profitul teatrului ce va avea să se clădească în Transilvania”, jucându-se fragmente din “Fanatismul” (de Voltaire), “Mizantropul” (de Molière), “Influența morală” (de G.Sion) și comedia în două acte “Ginerele lui Hagi Petcu” (de V. Alecsandri).

După aproape două luni, la 28 aprilie 1871, admiratorii lui D. Bolintineanu – care se afla pe patul morții – au dat reprezentare în folosul poetului, la care Matilda Pascaly a recitat piesa lui Bolintineanu “Lampa mea”, iar Maria Flechtenmacher a declamat

poezia lui G. Sion, "Adio la Bolintineanu".⁶⁰⁾

Grav bolnav, cu o pensie precară care trecea direct la creditorii, Bolintineanu avea nevoie de ajutor bănesc, mai ales pentru a-și îngriji sănătatea. Oficialitatea rămase indiferentă la nevoile și apelurile poetului.

La începutul lunii aprilie 1871 s-a organizat o loterie cu obiectele care mai rămăseseră de la poet. Inițiatorul loteriei a fost George Sion care în revista *Trompeta Carpaților*, în câteva numere, pe prima pagină, publica apel către cititori, în care scria:

"Poetul Bolintineanu este căzut în așa slăbiciune de corp și de minte, încât amicii lui – nu el – se simt datori a face apel la toți aceia cari au admirat talentul și capacitatea, virtutea scrisului și virtuțile exprimate prin scris ale neobositului scriitor român a cărui viață întregă a fost un șir de fapte bune, de patriotism, de obligațiuni și de sacrificiu."⁶¹⁾

Discursul de recepție în Academie, ținut de George Sion, despre "Viața și operele lui Alexandru Donici" (1870), V. Alexandrescu – Ureche, în răspunsul său la intrarea în Academie a lui Sion, spunea:

"/.../ la timpul definit prin necesitățile dezvoltării cugetării naționale ai luat și D-ta, lira trubadurului în mână. Dacă înțelepciunea română a primit zestre glorioasă de la Donici și atâți alți scriitori, inima românului ca și văile țerii au repercutat și repercută încă cântecele Dtale.

Fie oricare ușurătatea cu care critica răuvoitoare și neconștie va considera producerile noului nostru coleg, ele vor fi pururea icoana vie a mediului social al autorului; ele au acceptat totul de la acest mediu, și fie de-a binele, fie prin amară ironie, cântecele lui Sion vor arăta istoricului cândva toate câte de epoca sa acela ar voi să știe ori de mare, ori de mic, fie chiar slăbiciuni, scăderi, diformități, escese, furori.

Dacă cântecul său politic l-a conformat aspirațiilor politice ale națiunii, în alte cântece ale lui sociale, toate culisele vieții naționale și sociale le-a deschis, noul consoțiu pentru observatoarele inteligente (în epoca de la 1845 – 1857). Priviți în operele lui poetice, și vedeți pe unde am trecut înainte de 1856; ași putea zice încă: amintiți-vă de direcțiunea ce în urmă de la 1857 a luat activitatea noului nostru coleg, care de atunci ne dede pe frații Tunusli, pe Dionisie Fotino, *Revista Carpaților* etc..., și veți simți că nu vârsta a rupt coardele după harpa lui, ci... tac, căci mișcarea în aparență capricioasă, dară logică și consecventă a cugetării naționale a readus

timpuri în care cântecul popular s-a pogorât și s-a josorit la un ero-tism abject, trivial, neauzit, unde Sion nu putea merge.

Cântecul lui Sion era cântecul societății, care oricât de stricată și vițiată, simția că de la Afrodita lui Conachi putea să treacă la Lisișoara lui Béranger, fără a se abate ne știu grădină a lui Chirilă ori nu știu a cui... ”62)

Când ministerul Instrucțiunii Publice, Christian Tell, a hotărât desființarea școlilor normale din țară, la începutul anului 1872, au început mișcări de protestare nu numai în rândurile școlilor, dar și ale straturilor populare. Se trimit apeluri, petiții și scrisori de solidaritate cu acțiunile *Societății pentru învătura poporului român*. Ziarele deschid liste de semnatori ai petițiilor.

În ziarul *Românul* ⁶³⁾, ca să dăm un singur exemplu, erau înscrise numele a 175 de persoane, printre care figura și al lui George Sion.

Bolintineanu, internat în sanatoriu, pe patul de moarte, nu mai avea nici o posibilitate de existență. Prietenul său, Alexandru Zanne, avea o soție care se interesa îndeaproape de fostul prieten al soțului ei. Nemairămânând-i din bunurile sale materiale decât o bibliotecă de stejar, o pune la loterie. Biblioteca fiind câștigată de către Costache Negri care îi scria doamnei Zanne:

“Iarte-m deci întârzierea răspunsului care ea este că apucasem mai înainte a răspunde prin telegraf D. Zanne că las din nou biblioteca câștigată de mine vechiului proprietar /.../. De la Bolintineanu să câștig? Îmi este cu neputință/.../.

/Târgu/ Ocna, 30 martie 1872”⁶⁴⁾

Aceleași doamne Zanne îi scria:

“Soțul dv. poate că n-a primit telegrama ce i-am trimis drept răspuns lui Sion care-mi vestea vinderea bibliotecii. Așa mă grăbesc să răspund scrisori/i/ d-tră, care mi-a sosit cam târziu, că nu pot să mă prilegesc de acel nenorocit mezat făcut în dauna fericitului nostru prietin Bolintineanu și că biblioteca va urma să rămâie lui”.⁶⁵⁾

Ion Heliade Rădulescu a împrumutat de la *Societatea Academică Română*, în 1869, suma de 2.500 de galbeni, pentru tipărirea cărților sale.

Un grup de colegi hotărâsc să-l ajute cu 4.000 de lei., iar casierul Societății, Iarcu, din nebagare de seamă, semnează acordarea sumei de 2.000 de napoleoni pe o poliță pe numele de Iarcu. Heliade neputând achita suma, iar moartea survenind în ziua de 27 apr. / 9 mai 1872, Iarcu a fost obligat să plătească Societății cei 2.000 de napoleoni. Această afacere a creat în rândurile academicienilor

noștri o anumită stare de regrete, dar și de repulsie, ceea ce l-a determinat pe Sion să afirme în Academie: “/răposatul/ a cărui memorie aș fi dorit să rămână scumpă nouă, membrilor acestei Societăți, ca și tuturor românilor”.⁶⁶⁾

George Sion a fost însărcinat de către Academia Română, al cărui membru era, cu proiectul de ridicare a bustului Principelui Cuza⁶⁷⁾. Academia a dat 1.500 de lei pentru bustul în marmură. Inițial, G.Sion a intenționat ca bustul să-l execute Stork, dar Baligot de Beyne a vrut să-l realizeze Carrier – Belleuse. Nu se știe dacă acel bust s-a mai executat.

Altruismul lui Sion era binecunoscut. În ședința *Societății Academice Române* din 13 august 1874, la propunerea lui Sion, Societatea l-a ales membru al ei pe Ion Ghica.

La 18 iunie 1875, marele actor Costachi Caragiali, acum bătrân și lipsit de mijloace materiale, scontând pe faptul că a fost angajat la *Teatrul Național din București*, încă de la înființarea sa în 1834, înaintează directorului general al Teatrului Național din Buurești, o cerere prin care solicită un ajutor material. Pe această cerere s-a pus rezoluția: “Se va pune în vedere Comitetului dramatic”, iar pe verso se înserează procesul verbal din 20 iunie 1875 semnat de Al. Odobescu, Cezar Bolliac, G. Sion și C. Stăncescu, prin care se acordă solicitantului un ajutor de 100 de lei pe lună, din fondul teatrului, dar numai pe o durată de șase luni!⁶⁸⁾

Fondurile literare românești își propuseseră să editeze în limba română opera lui Dimitrie Cantemir. Și G. Sion a reușit să editeze, în 1872, “Evenimentele Cantacuzinilor și Brâncovenilor”, precum și partea a doua din “Divanul lumii”, ambele lucrări într-un singur volum, care a devenit vol. V, partea 1, din opera completă concepută.

Dr. Iosif Hodoș, într-o scrisoare către G. Bariț, trimisă din Baia de Criș, la 19 dec. 1875, se interesa dacă traducerea unei părți din “Istoria Imperiului otoman” și “Descrierea Moldovei”, ambele de Dimitrie Cantemir, traduse de el de pe o ediție franceză a lui Jacquières, mai pot fi tipărite manuscrisele, iar G. Sion ceruse într-o ședință a Academiei ca asemenea lucrări să se facă prin concurs, iar Anastasie Fătu ceruse să se efectueze un control asupra tipăriturilor secției istorice.⁶⁹⁾ În sus - numita scrisoare se scria:

“Apoi știu io bine și intențiunea celor doi/ de mai sus/, cari au cerut ca traducerea să se pună la concurs, și-i cunosc foarte bine. Dar io de aceea nu voi uita niciodată că sunt român născut în Transilvania. Voi ști corespunde așteptării Societății, dacă unii

membri ai săi se vor ști pune asupra provincialismului, și vor ști aprețuia ostenețele ce face pentru literatura română, românul, ori din care privincie a dacoromâniei ar fi”.⁷⁰⁾

După deschiderea stagiunii teatrale bucureștene, la 6 noiembrie 1875, cu opereta bufă în trei acte, “Giroflé Giroflà”, de G. Bengescu (autor care monopolizase repertoriul teatrului, spre sfârșitul aceluși an), s-a reprezentat premiera comediei în versuri “Alegerea de deputați” (cunoscută și sub titlul de “Influența morală”) de G. Sion. Interpretii au fost Ana Dănescu, Ecaterina Dimancea, Amelia Wellner.⁷¹⁾

George Sion, sărac ca aproape întotdeauna, bolnav, nu găsește bani ca să poată pleca din București la vărul său, Ioniță Sion. Din Capitală urmărește cu atenție barometrul politic intern și extern și intuiește iminența războiului de Independență. Îi scria vărului său:

“20 ianuarie 1876

Iubite vere!

Te tot anunți și numai vii; iată că Ianuarie trece! Eu dacă n-am plecat până acum boala nu m-a lăsat! acuma însă dificultatea de a găsi puține parale pentru această călătorie mă prelungește de la o zi până la alta. Nu poți să-ți faci idee de criza monetară ce este în București. Oamenii cu cele mai mari averi și cu cel mai mare credit astăzi nu pot să se împrumute de la bancheri cu un gologan. Capitaliștii văzând că după cererea de 5 milioane a Ministerului de resbel ne pregătim de resboiu, și-au dat spaima și-și strâng capitalurile, astfel că hârtiile statului au scăzut grozav.

Am primit zilele acestea de la lorgu al tău/ fiul celui căruia G. Sion i se adresează/ alăturata scrisoare cari mi-a făcut plăcere.

Deci aflându-i adresa i-am trimis broșurile mele.

De vei întârzia de a veni, când voi pleca, ți-oi telegrafia.

Al tău frate Sion”.⁷²⁾

Altruismul, grefat pe patriotismul său, l-a determinat de G. Sion la moartea prietenului său patriot moldovean, Costache Negri, să ceară ca statul să-i facă o casă memorială din proprietatea decedatului de la Târgu Ocna, precum și un mormânt emoționant.

În această idee, Arthur Baligot de Beyne, îi scria lui Vasile Alecsandri, din Franța, la 16 septembrie 1876:

“Tânărul Sion, care are toate iluziile vârstei lui, care crede în recunoștința țării, ar dori ca guvernul să cumpere casa de la Ocna și să păstreze camera lui Moș Costachi așa cum este!.../ I-ar trebui lui Moș Costachi un mormânt simplu și mare, ca el, o frumoasă

piramidă din piatră de Ocna, având, în vârf, un bust colosal de bronz/.../”.⁷³⁾

Prietenia și încrederea reciprocă dintre G. Sion și Al. Odobescu s-a cimentat și în perioada cât ambii erau membri comitetului de direcție al Teatrului Național bucureștean. Într-o scrisoare trimisă lui Ioan Bianu, la 12 martie 1877, Al. Odobescu scria:

“Domnule Bianu,

Nici astăzi n-o să pot veni la Facultate, fiind bolnav în pat. Te rog vestește pe studenți ca să nu mă aștepte/ Al. Odobescu era profesor la Catedra de arheologie a Universității din București/.

Totdeodată te rog, dacă cumva dl. Sion a sosit, să-i spui din parte-mi că-l rog a cere de la dl. Adamescu vreo 600 franci, pentru mine, și a mi-i trimite prin aducătorul acestor rânduri. Dacă dl. Sion n-a venit încă, spune d-ta d-lui Adamescu ca să dea omului meu acea sumă cerută, oprind chitanță, pe care o alăturez aici/.../”.⁷⁴⁾

Începând cu stagiunea 1877 în repertoriul teatrului bucureștean se includ piese din dramaturgia universală. Printre ele figurau și traduceri ale lui Sion, “Mizantropul” (Molière, 1854), “Zaïra (Voltaire, 1854), “Fedra” (Racine, 1874,)traduceri pentru care V. Alecsandri îl felicită pe autor “pentru curajul ce-ai avut de a aborda dificultățile unei asemenea întreprinderi, căci nu e lesne a te face interpretul unor genii ca Molière și Racine”.⁷⁵⁾ De asemenea i s-au mai pus în scenă și Horatiu” (Corneille, 1875), “Athala” (Racine, 1875).

După declanșarea războiului de Independență statul și-a găsit timp și de reorganizarea școlilor speciale (printre care și cele de arte), constituindu-se comisii de “anchetă parlamentară” care trebuia să constate cum își îndeplinesc profesorii îndatoririle lor și ce progresii și sacrificii fac în meseria lor.

G.Sion, asistând (iunie 1877) la examenul clasei de declamațiune constată că e “o clasă rău organizată și rău condusă”, că “defectele de pronunție naturale la unii elevi, au fost lăsate în voia lor”, consiliind pe profesori “a se conduce mai mult de natural și a se feri cât se poate de afecțiuni exagerate, care departe de a forma artiști, formează caricaturi”.⁷⁶⁾

Actorul Ștefan Velleșcu, răspunzându-i lui Sion, ca profesor și actor la Conservator, îi replica: “V-ați făcut apărătorul buruienilor rele ce paralizează progresul artelor. Lăsați junimea, n-o descurajați, n-o hărțuiți, lăsați-o să lucreze!”.⁷⁷⁾

La 6/18 septembrie 1877 s-a deschis prima stagiune a Societății

dramatice a Teatrului Național din București, creată ca urmare a aplicării “Legii pentru organizarea și administrarea teatrelor din România”, sancționate de Corpurile legiuitoare ale țării în martie 1877. În cadrul acestei reprezentatii festive a fost adus pe scenă drapelul turcesc capturat la Grivița de către ostașii batalionului al III-lea de vânători; Mihai Pascaly a recitat poezia “Steaua României”, de G. Sion, iar Constantin Dimitriade “Balcanul și Carpatul” de Alecsandri.⁷⁸⁾

În toamna anului 1877, deschizându-se stagiunea 1877 – 1878, printre alte spectacole s-a reprezentat drama într-un act a lui G.Sion, *La Plevna*, simultan cu *Limbutele*, localizare în trei acte de Mihail Pascaly, după o comedie de Philippe Dumanoir. Piesa, a cărei acțiune se petrece atât pe front, cât și în ambulantele “Crucii Roșii”, caută să arate comportarea “familiei române”, de la țărâtime, până la aristocrație. Piesa s-a bucurat de succes, autorul fiind chemat de mai multe ori la rampă. După 64 de ani, despre această piesă, George Călinescu scria că este “inexistență până la trivialitate”!

Dintr-o scrisoare către G. Bariț⁷⁹⁾ G. Sion afirma că avea obiceiul ca înainte și după reprezentarea pieselor sale să le citească “în conferințe pe acolo pe unde nu se joacă”.⁸⁰⁾

D.A.Sturdza a găsit/ 1877?/ într-o bibliotecă din Göttingen un “op cantemirian” pe care l-a copiat , cerând *Societății Academice Române/* abia în 1879 și-a schimbat denumirea *Academia Română/* să cumpere acest manuscris grecesc care, probabil , nu este altul decât cel tradus și tipărit de G. Sion cu titlul “Evenimentele Cantacuzinilor și Brâncovenilor”, Buc., 1878.

Pe când era slijbaș la secția criminală din Iași, avându-l ca șef pe Dimitrie Ganea, în casa căruia mergea uneori, deci cunoscându-l bine, îl caracteriza, peste decenii:

“făcui cunoștință cu Costache Negruzzi, care era ginere. Ce fericire simții întâlnind pe acest om, pe care în curând l-am considerat ca maestru, văzând că posedă atâta spirit, atâta gust literar, atâtea idei frumoase și solide în ceea ce privește literatura în genere, și cultura în specie a limbii și literaturii române. În Iași, el era unicul cu care se putea vorbi despre asemenea lucruri, căci era un adevărat enciclopedist, versat în cunoștințe nu numai literare, dar și filozofice, ajutat de o memorie prodigioasă și de cunoștința mai multor limbi străine. El în adevăr vorbea și scria grecește, franțuzește, nemțește și rusește, fără a menționa latina și italiana, ale căror literaturi nu-i erau străine. El era judecător de curte și ar fi putut trece chiar de

jurisconsult (judecând după frumoasele sentințe ce redacta).⁸¹⁾

“El în adevăr cu inteligența sa superioară, cu cultura sa rară pe atunci, cu manierele sale originale dar distinse era nu numai bine primit, dar chiar invitat și tras cu stăruință în casele cele mari. El, apoi, coalizat cu Kogălniceanu și Alecsandri, prin combaterea prejudecăților absurde și prin poleirea spiritului public”.⁸²⁾

Așa cu s-a arătat mai sus, în casa șefului său, Dimitrie Ganea, George Sion a cunoscut și pe Costache Negruzzi, căruia îi purta o aleasă considerație. Pe când Sion era în Comisia teatrelor, dorind să comande un portret pictat al lui Costache Negruzzi, decedat, îi scris fiului acestuia, la 27 ianuarie 1878: “Te rog du-te la Panaiteanu/ pictorul ieșean/ și vezi cum face portretul răposatului dt. tată. Aș dori să fie bine nimerit. Am preferit să însărcinez a-l face Panaiteanu, că doar îl va nimeri mai bine, ca unul ce l-a cunoscut/ .../”⁸³⁾.

În elanul său patriotic, G. Sion a cerut să vină în Transilvania pentru a conferenția în fața răniților noștri în războiul pentru Independență, dar autoritățile ungurești nu i-au permis intrarea.

“Închipuiește-ți că acuma nici conferințele literare nu mai sunt permise în Transilvania a se ține de către români. Am voit eu ca să mă duc ca să țin conferințe pentru răniții noștri, și mi s-a răspuns că pentru asemenea lucru trebuie să cer autorizațiune a guvernului maghiar, unde ar trebui mai întâiu să trimit, manuscriptul spre aprobare. Iată la ce a ajuns terorismul unguresc. Cel austriac nu e mai puțin liberal: a desființat societatea de studenți români din Bucovina numită *Arboroasa* le-a confiscat fondurile, și pe fondatori i-a pus la dubă!”⁸⁴⁾

Într-o scrisoare către Francisc Hossu – Longhin (1847 – 1935), G. Bariț scria, din Brașov, la 10 dec. s.n. 1877:

“Dară memoria mea nu-mi spune mai mult decât că eu ți-aș fi atins ceva despre voința cuiva de a ținea conferințe (dizertațiuni) publice, psihologice și istorice. Acel cineva eram eu și dl. Ge/orge/ Sion, poetul și membru al *Societății Academice*. Știam foarte bine că trebuie să se ceară permisiunea de la autoritățile publice polițienești, dară nu știam și nu știu nici până astăzi altceva: dacă de ex/emplu/ în Alba, Deva, Arad Temișoara, Lugoj se află public românesc cum am zice literat, ca să merite a pleca pe cale primară, multă lume/.../”⁸⁵⁾

Cum s-a mai arătat G. Sion nu s-a apropiat sufletește și politicește de Cuza. La serbarea înfrățirii popoarelor latine au fost invitați (3

mai 1878) V. Alecsandri, G. Sion și baronul Gh. de Tourtoulon, spre a participa la serbările de la Montpellier și la slujba de pomenire a lui Cuza în *Capela română* din Paris. Primii doi nu au participat. În zadar a sperat G. Sion că poate influența alegerea lui Meyronnet ca membru de onoare al Academiei noastre, francez de care-l lega o bună prietenie și cu care a întreținut o vastă corespondență.

Angelo de Gubernatis (1840 – 1913), etnolog, orientalist, profesor de literatură italiană, indianist, italian de origine, dorind să scoată un dicționar al scriitorilor străini și de origine latină, s-a adresat oficial Academiei să-i furnizeze date bio – bibliografice și fotografiile scriitorilor români ale căror nume erau sugerate de către Hașdeu. Neprimind răspuns oficial la timp, A. de Gubernatis se adresează lui Hașdeu (din Florența, la 27 noiembrie 1878):

“Iubite și stimate prietene,

România d-voastră răspunde atât de încet la chemare, încât sunt constrâns să apelez la amabilitatea d-voastră: din primele trei litere au răspuns numai Ciparu/ sic!/, Conta și Crețeanu; din alte litere ia “doar Grandea, Sion, Urechia”.⁸⁵⁾

Într-o scrisoare a lui G. Bariț către geroge Pop de Băsești (1835 – 1919) îi scria că soția lui Al. Odobescu și Al. Papiu – Ilarian au găsit prin diverse muzee, cărți și reproduceri de portrete ale lui Mihai Viteazul, George Lazăr și George Sion (“e dintre cei vii; seamănă aproape perfect”). Aceasta denotă nu numai faptul că G. Bariț îl considera pe G. Sion prieten, dar îl situa printre marile personalități ale neamului nostru. Scrisoarea era din Sibiu, datată la 5 dec s.n. 1878.

La reorganizarea Academiei, în sesiunea extraordinară din 23 mai 1879 (participanți: P.S. Aurelian, Vicențiu Babeș, George Barițiu, Ion Caragiani, Ion Ghica, B. P. Hașdeu, Nicolae Ionescu, A. T. Laurian, V. Maniu, Al. Odobescu, Al. Papadopol – Calimah, George Sion, Grigore Ștefănescu, D.A. Sturdza) s-au hotărât statutele Academiei.

În ședința Academiei din 21 iunie 1879, când ea s-a organizat pe trei secțiuni (literară, istorică și științifică, fiecare cu câte 12 membri), George Sion era secretarul Academiei.

În ședința din 2 iulie 1879 se alege prima conducere a Academiei: Ion Ghica (președinte), George Sion (vicepreședinte al secției literare), D.A. Sturdza (vicepreședinte al secției istorice), P.S. Aurelian (vicepreședinte al secției științifice) și Al. Odobescu (secretar gen.)

În stagiunea 1879 – 1880 teatrul bucureștean a reprezentat și două premiere originale: *Candidat și deputat* (sau “Influența morală”), comedie satirică într-un act, în versuri, de G. Sion (în care au jucat Const. Costescu, Frosa Sarandi, Petre Vellescu, Agatha Bârsescu) și *Amorul și patriotismul* (sau “Judita română”), dramă națională în patru acte de Ion G. Ciupagea, acțiune desfășurată în timpul lui Ștefan cel Mare (1459 – 1477).⁸⁶⁾

Atașamentul său psihic și aprecierile lui Al. Odobescu față de G. Sion le întâlnim și în scrisoarea pe care primul i-o adresează lui Ioan Bianu, din Paris, la 3/15 ianuarie 1880, în care scria:

“D-lui Ispirescu mulțumește-i din parte-mi pentru felicitările sale de Anul Nou, la care îmi propun a răspunde într-un moment cu mai bune dispozițiuni. D-lor de la Academie, d-lor Ghica, Hașdeu, Sion, Aurelian etc., etc., arată-le asemeni felicitările mele de noul an/..//”⁸⁷⁾

Din nou comedie în versuri, într-un act, *Candidat și deputat* a lui G. Sion s-a reprezentat de mai multe ori în stagiunea 1880 – 1881, cuplată cu vodevilul *Urâta satului* (localizare de Eugeniu Carada), când cu *Nunta Janetei* (operă comică într-un act de Victor Massé, libretul de Jules Barbier și Michel Carré, tradusă de Theodor M. Stoenescu). Au cântat și au jucat Mihail Mateescu și Amelia Wellner, conducerea orchestrei revenindu-i lui George Ștefănescu.⁸⁸⁾

Ca în fiecare an, Academia Română acorda premii celor mai valoroși autori din diferite domenii de activitate. Ion Ghica (raportor) a propus pentru Premiul Năsturel – Herescu, pe anul 1880, pe George Sion pentru volumul *Dramatice*, ca fiind cea mai bună carte românească apărută între 15 august 1878 – 31 decembrie 1879.

Aflând despre acordarea acestui premiu și ale altora, acordate de către *Academia Română*, Odobescu îi scria lui Ioan Bianu, din Paris, la 17/29 aprilie 1880: “Din ziare și din scrisorile d-tale am văzut asemeni că dl. Hașdeu a luat Premiul Heliade (raportor, Gh. Barițiu pentru tomul II al vol. Cuvente din bătrâni, tom II, 1879, Premiul Năsturel și Heliade), dl. Sion (pentru vol. *Dramatice* Premiul Năsturel – Herescu; raportor Ion Ghica); pe amândoi felicită-i, te rog, din parte-mi”.^{87A)}

Poeziile lui G. Sion, deși erau slabe, erau foarte cunoscute și apreciate de marele public. Parte din poeziile sale, ca și în cazul lui V. Alecsandri, erau puse pe note și cântate de mase mari de oameni. Printre ele se afla și poezia “Portretul meu” (1857). Referindu-se la această melodie, pe versurile lui G. Sion, Duiliu Zamfirescu se

adrează fostului său coleg de liceu și de facultate, magistratul și poetul Duiliu Ioanin, la 14 iulie 1880:

“Vin de la masă. Acuma sunt un om ca toți oamenii. Am mâncat și am băut bine. În curând o să vie stăpână-mea lenea și n-o să mai fiu în stare a-ți îndruga două vorbe.

Această stare de beatitudine gastrică mă face să mă gândesc, nu fără oarecare dezgust, la starea noastră de oameni însurați, când ne-om vedea cu câte 7 – 8 scârbe de copii împrejurul mesei, unii plângând, alții bătând în farfurii, alții trăgându-ne de barbă or de mustăți (la aceasta din urmă nenorocire n-o să fiu expus eu) și mai presus de toți, consoarta, scobindu-se-n măsele, or cântând *Portretul lui Sion...* tu vezi, portretul ne – he – heu”.^{88A)}

Urmărind fără încetare fenomenul literar românesc, în fața prolificității lui Macedonki în revista sa, *Literatorul*, G. Sion se asociază altor scriitori mai în vârstă, elogiindu-l și dându-i dovezi de simpatie a generației lui.

La rândul său și G. Sion era apreciat și simpatizat. În biblioteca lui Al. Odobescu existau operele lui Sion (Odobescu era renumit prin exigența gustului său literar). Într-o scrisoare din Paris, trimisă lui Ioan Bianu, la 23 ian/4 febr. 1881, scria:

“Te rog însă să-mi mai trimiți din biblioteca mea și cu cea mai grabnică ocaziune un volum legat urât și inform, care sub o învelitoare de format în 8° conține o amestecătură de broșuri diverse precum *Asachi*, *Le Glaneur*; *Bolliac*, *Călătorie arheologică*; *Sion*, *Călătorie în Basarabia*; *Izvodul lui Clănău* etc, etc. etc.”.⁸⁹⁾

Pentru modul cum era tratat și ignorat de către oficialități, G. Sion intră într-o izolare pronunțată și un izolaționism degradant, scârbit fiind de toți și de toate, așa cum reiese și dintr-o scrisoare trimisă nepotului său, Iorgu Sion, la 27 aprilie 1881:

“Iubite Iorgule,

Am primit scrisoarea ta, la care mă grăbesc a-ți răspunde că eu, stând mai mult la țară, nu pot umbla pentru afacerea lui Mavromati, apoi considerațiuni cu totul parsonale mă făcu a evita chiar de a da ochii cu lumea mare oficială. Sunt foarte descurajat, desiluzionat, dezgustat. Mai făcă și alții ce am făcut eu în țara aceasta; eu nu mai pot și așa dori chiar să fiu uitat.

Al tău unchi care te iubește Sion.

P.S. Auzisem că te muți la Bârlad; nu-mi scrii ninica însă cum a rămas cu traba”.⁹⁰⁾

Deziluzia sa mergea până acolo, încât își pusese în gând să

părăsească țara și să se instaleze peste hotarele de atunci ale țării, la Sibiu. În acest sens a cerut ajutorul lui G. Bariț pentru a-i găsi o locuință la Sibiu. Acesta, la rândul lui îi scria ginerelui său, Constantin I. Iuga, la 21 iulie /9 august 1881:

“Răspund numai la scrisoarea d-tale , din 5 august v., alăturând aici un bilet pentru dn. Coleg și amic G. Sion, adresat de către dn. Măcelariu mie, că / a/ decă se va îngriji nesmintit ca familia d-lui Sion să fie așezată, după putință, cât se poate mai bine, afară dacă cumva nu i va invita la sine doamna Constanța Schian/1842 - ? , scritoare și militantă femininitate română/, care are locuință prea bună după localitățile de aici. Bine era să se fi știut și numărul membrilor familiei, înainte. De altminteră nici în hotelurile de aici nu vor fi prețuri exagerate /.../”.⁹¹⁾

În ciuda nemulțumirilor sale, G. Sion a știut să fe alături de toți cei care acționau pentru cauze morale și naționale, solidarizându-se cu cei care organizau manifestări de recunoștință, de omagiere.

În ședința *Academiei Române* din 26 februarie 1882, G. Sion a prezentat “Raportul despre monumentul ridicat în memoria lui Alexandru Papiu Ilarian, în Sibiu”, academicienii votând propunerea în unanimitate, hotărând ca la solemnitățile să participe toți academicienii. Ca urmare a interzicerii adunării, de către autorități, G. Bariț a spus:

“Dacă Adunarea nu poate, oamenilor le va fi permis a merge la biserică și a se ruga pentru sufletele repaușaiților frați și surori”, după care, toți s-au regăsit în biserică din cimitirul unde se afla mormântul lui Papiu Ilarian ⁹²⁾, prezent fiind și George Sion ⁹³⁾, adunarea fiind prezidată de Timotei Cipariu.

Deși mai prezentase odată, spre premierie de către *Academia Română*, lucrarea “Tăranul român”, Grigore Tocilescu a prezentat din nou, lucrarea, tot spre premierie, în primăvara anului 1882. Președintele delegației era D.A. Sturza, președintele Academiei iar vicepreședinți T. Maiorescu, Melchisedec și Aurelian.

La 19 septembrie 1878 G. Sion fusese însărcinat cu examinarea lucrării Manuscrisul notat cu B, intitulat *Memorii asupra stării morale sociale, politice și economice* a fost respins , în raportul plenului, de către G. Sion, deoarece nu ar răspunde subiectului. Manuscrisul C. , în general apreciat, a fost și el respins în ședința din 21 septembrie 1878, sub motiv că nu era terminat. Abia acum, în 1882, Academia i-a acordat lui Gr. Tocilescu Premiul Năsturel, în valoare de 5000 de lei. ⁹⁴⁾

George Sion a avut trei copii: Florica, obsolventă a Institutului Miller – Verghy, profesoară, căsătorită cu pictorul Eugen Voinescu în 1885; Marica, obsolventă a aceluiași institut, căsătorită cu Matei I.L.Caragiale; Demir, cu studii la Paris, mort în iunie 1884, în vârstă de 23 de ani, lăsând lucrarea “Știința și economia politică” (prefațată de prof Găvănescu).

Aredându-și moșia sa din Bărăgan, Sion nu mai era atât de ocupat. În vara anului 1882 s-a mutat într-o casă mai încăpătoare, pe str. Mihai Vodă nr. 9, fetele continuau să învețe la institutul amintit, urmând ca în vara aceluiași an, ele, împreună cu mama lor, să facă o călătorie în Elveția, iar G. Sion să plece la Târgu Ocna.

Averea lui fiind modestă, nu putea asigura fetelor o zestre apreciabilă. El preciza:

“Cât despre partea materială nu mă ocup: eu m-am însurat cu 300 venit, și neavând nici o soluție socială, cu toate acestea am trăit bine și mi-am împlinit datoriile către familie și societate cu onoare. Fetele nu sunt de tot sărace: partea de moșie ce li se cuvine de la măsă pentru fiecare, actualmente le dă câte 3000 franci, poate chiar mai mult, afară de leafa de profesoară care tot e ceva. Dacă pe lângă acestea va câștiga și bărbatul ceva (și nu va fi feneant) o casă se poate ținea/.../”.⁹⁵⁾

Se știe că G. Sion a făcut parte din colectivul de redactare al Dicționarului Academiei, prin care se reforma limba noastră. Sion era pentru desființarea literei *u* final.

Ion Bianu, într-o scrisoare adresată lui B.P.Hașdeu, din Paris, la 4 aprilie 1883, scria: “/.../ Prințul Ghica va reveni peste vreo două trei zile aici, de unde va pleca ca să aibă plăcerea a asista la cruzimea cu care Dl. Quintescu/ profesor universitar de filologie la Universitatea din Iași, pe atunci/ va da lovitura de moarte lui *u* și cum d-l Sion îi va cânta în veci pomenirea lui”.⁹⁶⁾

Indignat de faptul că postul de bibliotecar al *Academiei Române* rămas vacant prin plecarea lui V. A. Urechia (al cărui secretar a fost între 1881 – 1883) nu i s-a acordat lui, G. Sion i s-a plâns lui Odobescu, aflat în străinătate, care, la rândul lui îi scrie lui Bianu, la 12 iulie 1883: “Sunt vreo câteva zile de când am primit o scrisoare de la Sion, foarte supărat că nu s-a numit/ nu a fost numit/ încă bibliotecar”.⁹⁷⁾

Neavând o avere apreciabilă, G. Sion făcea rare excursii în străinătate. După peregrinările lui în străinătate, prilejuite de revoluția de la 1848, după ce a fost în Elveția (Geneva) și la Moscova (1868),

iată-1 , din nou în Elveția și Italia (1883). Într-o scrisoare din Paris, datată 25 sept./ 8 oct. 1983, Al Odobescu îl informa pe Ioan Bianu: “Domnule Biene,/.../. Vestitul nostru Sion este încă în viatorii prin Elveția și Italia cu junele Cuza/.../”.⁹⁸⁾

Protosincelul Aradului, Ioan Goldiș, admirator al lui Sion , îi traduce celui din urmă drama “La Plevna”, care arată bravura ostașilor români în războiul Independenței, traducere care s-a bucurat de succes în Ungaria.

“Arad, 26 dec./ 7 ian. 1883/84

Mult stimat domnule!

Din alăturatele bucăți Veți binevoi a crede , că drama D-voastră La Plevna am tradus-o pe limba maghiară și traducerea – după pronunțarea comună a foilor maghiare a/ avut/ succes deplin.

Scopul meu a fost a convinge pe compatrioții maghiari despre vitalitatea românilor , dovedit în mod ecclatant la dealurile Plevnei, chiar precum am avut norocos a-i convionge la 1880 prin opuțioul meu original (A román nyelv latinsága), despre latinitatea limbei române.

D-voastră ați arătat lumii *virtutea* , eu după modestele – mi puteri *originea*; viața străbună și originea latină: doi factori , cari nu puțin contribuesc la respectul poporului nostru.

Noi suntem, Domnul meu, rădăcinile arborelui, care din diferite direcțiuni ale pământului concurg la dezvoltarea tulpinei comune, fără ca ele să aibă vre-o întâlnire. Aceste simțăminte m-au îndemnat să traduc frumoasa dramă a D-voastră, iar nici decât vreun câștig ce am dovedit prin susținerea drapelului autorului și prin aceea, că abea am tipărit una sută de exemplare pentru cunoscuți, biblioteci etc. Nu știu oare putea – voi cândva avea norocirea de a Vă saluta și cunoaște în persoană; deci primiți pe această cale uzuala asigurare despre respectul și devotamentul cu care sum.

Al D-voastră stimător Ioan Boldiș⁹⁹⁾ protosincel. La lic. din Arad.

An nou fericit!”¹⁰⁰⁾

George Sion deși prin opera sa a făcut politică, nu a făcut parte din nici un partid politic. A dorit să rămână independent. Dorința lui era să devină deputat independent. În acest scop a candidat de patru ori la alegeri, fără să obțină vreodată succes: la Bacău de trei ori (1864, 1875 și 1884) și odată la Ialomița (1888).

“Sub ministerul tranzitoriu, numit al junimiștilor, fiind a se premeni Corpurile Legiuitoare și promițându-se pe toate tonurile că alegerile vor fi libere și nicidecum influențate de administrațiune,

am avut slăbiciunea a crede că ar fi momentul ca să mă aleg și eu deputat. De această onoare nu mă bucurasem în țara mea niciodată până acuma, fiindcă nu mă putusem conforma cu sistema politicianilor cari pentru ambițiunea de a ajunge la deputăție și apoi la portofolii, recurg la mijloacele cele mai umilitoare: se înregistrează la un partid sau la altul, se gudură spre a căpăta protecțiuni, aleargă cu rugăminți în dreapta și în strânga, se jură pe toți dumnezeii astăzi că este alb iar mâine că este roșu, sacrificând bani spre a cumpăra voturi și celelalte.

Cu asemenea sistemă incompatibilă cu firea și caracterul meu, nu m-am putut conforma și de aceea, precum voi arăta mai pre larg în altă serie de *Suvenire*, am stat mai mult ca spectator la luptele electorale cari au frământat țara de când se bucură de regimul electoral. Cu asemenea natură și cu asemenea caracter, apoi nici puteam atrage simpatia colegiurilor în cari votam: alegătorii fiind în genere conduși mai mult de interese decât de principii, corupți sau coruptibili naivi sau vicleni, târători sau târâți, venali sau stupizi, fricoși sau lingușitori, cu convicțiuni elastice, cu educațiune devergondată, fără principii, fără credință, fără demnitate, fără patriotism, nu vedeau necesitatea de a alege un om care trăiește cu capul între cărți și-și sacrifică viața în interesele lucrând pentru înnavuțirea literaturii, un om devotat ideilor generoase și binelui public, un om cu experiențe și cunoștințe, ci mai adesea au preferit șarlatani de meserie, avocați exploatare de situațiuni, mediocrități fără vreo mare valoare morală sau notabilități împrvizate după oroscopul schimbător al împrejurărilor.

De astă dată însă am crezut că era timpul să mă adresez la elementul numit cu emfază talpa casei la poporul rural al lalomiței, care după Constituțiune are drept a trimite un reprezentant. Am crezut că la această clasă, care nu mai târziu decât astă primăvară a făcut o răscoală fără să știe pentru ce, care a suferit schingiuri și gloanțe spre a se potoli și care are atâtea și serioase interese de apărat, va avea răsnet vocea unui suflet sincer și devotat. De aceea am făcut următorul apel către delegații colegiului III de lalomița:

“În puterea relațiunilor ce de 30 de ani am avut și am cu locuitorii din Plasa Câmpului, cari au avut ocaziunea să-mi cunoască persoana și caracterul, în vederea alegerii ce suneti chemați în curând, viu a vă adresa această scrisoare.

De când Constituțiunea a dat țăranilor dreptul de a trimite un deputat la Cameră, colegiul vostru rar și-a nemerit oamenii; mai

totdeauna s-au ales deputați recomandați de zapcii guvernului, sau oameni cari, pentru rușinea numelui de român, au găsit să cumpere voturile delegaților. De aceea colegiul țărănesc s-a numit o *minciună*, sau zestre guvernamentală. De aceea Camerele, ajungând a fi compuse din deputați cari speculau voturile lor, în loc a se ocupa de interesele clasei rurale, se ocupau de interesele lor particulare. De aceea administrațiunea, ajungând a fi după chipul și asemănarea Camerelor, venală și coruptibilă, vă lăsa în prada lăcomiei tuturor răilor, cari trăiesc exploatănd munca țaranului. De aceea justiția fost vitregă pentru dreptatea voastră. De aceea tinerimea voastră au fost abandonate de orice solitudine. De aceea preoții și învățătorii voștri, pitoresc în mizerie. De aceea tinerimea voastră crește fără învățatură, căzând în viții degradate și trăind în ticăloșie. De aceea astă - primăvară țaranii s-au răsculat și, cu violență, au voit să pedepsească mai întâi pe delegații lor cari și-au fost vândut voturile și apoi să ceară drepturi cari credeau că se pot căpăta cu puterea. De aceea s-au făcut o mulțime de victime între săteni: pe unii gloanțele i-au prăpădit, pe alții caznele i-au schilodit; pe alții gârvacul i-au umilit, ajungând o mulțime de familii la sapă de lemn, iar reprezentanții lor alergau a se ascunde în gaure de șerpi.

Toate aceste nenorociri s-ar fi putut înlătura dacă țara avea o Cameră liber aleasă, dacă și voi, țaranii, ați fi trimis deputați cu dor de inimă pentru voi.

Cădea – veți oare, fraților, și acuma în greșelele de mai nainte?

Stăruii – veți a trimite deputați tot oameni străini de voi și necunoscători de nevoile voastre?

Alege – vreți iarăși avocați limbuți, cari vă ametesc cu vorbele și cari nu se gândesc decât la câștigul lor?

Da – vreți voturile voastre iarăși celor ce vă vor ospăta sau vă vior plăti mei bine?

Ajunge – veți oare a vă înșela cu vorbele frumoase ale unor oameni cari au mai fost în Cameră, dar cari n-au deschis o dată gura ca să ceară ceva pentru țarani?

Băgați bine de seamă! Cauza țaranului e mare și Camera viitoare are să se ocupe de ea. La 1864 ea s-a rezolvit cu dreptate, dar cu neajunsul acela că n-a pre/cu/getat la soarta țaranului într-un viitor mai depărtat. După un pătrat de veac însă, lumea s-a înmulțit și plugarilor noi nu le ajunge pământul dat părnților lor. Deci dreptate este să li se dea (cu despăgubire, bineînțeles), căci plugarul fără pământ e ca pasărea fără aer și fără aripi, ca vita fără pășune, ca

peștele fără apă. Deci trebuie revizuită în înțelesul acesta legea rurală.

Diferite partide însă cari vor să fie în capul țării, acele mai ales cari compun colegiurilor claselor superioare , nu cugetă în struna aceasta. Liberalii (până mai ieri la putere) strigă pe toate tonurile că nu e *cestiune rurală* sau *agrară* în țară, ci prin urmare nu pământ , ci libertate de muncă trebuie țăranului! Conservatorii nici vor s-audă de legea rurală; ei și pe cea de la 1864 ar revoca-o , decă ar putea; ei nu pământ, ci cerbice de ascultare și supunere vor să dea țăranului! Singur ministerul interimar, la putere astăzi, prin o serie de legi (publicate prin Monitor) pare că promite a da ceva țăranilor. Dar modul cu care voiește a da, după ce că e urzit ca abia după 20 de ani să se poată esecuta , apoi nu cred că să convie din mai multe puncte de vedere țăranilor.

Trebuie dar ca dezbaterea acestor legi, deputatul vostru să aibă nu numai dragoste pentru voi și pricepere, dar și greutate la cuvânt, adecă om cu trecut onorabil și cu fapte cunoscute. Altfel legile ministerului, așa cum sunt propuse, dacă nu se vor amenda cum se cuvine, nu vor aduce nici o îmbunătățire în soarta țăranului.

De aceea, domnilor delegați, ca proprietar interesându-mă să văd rezolvită cestiunea aceasta așa încât țăranul să întindă cu plăcere mâna la oameni cu haine albastre, ca unul care de 40 de ani am nutrit sentimente umane și fraterne pentru țărani, ca județean care n-aș dori să mai văd răscoale ca cele de astă - primăvară, vă zic: când veți merge la urnă, gândiți-vă cu inimă curată și senină la votul ce voiți a da.

Dacă veți crede că eu însușesc calitățile ce trebuie să aibă un reprezentant al țăranului, voi primi cu plăcere mandatul vostru. De veți dori un altul cu mai mari merite, vă urez :Noroc la nemereală!”¹⁰¹)

În afară de profesia sa de scriitor , G. Sion era și un experimentat zootehnician și agricultor. Astfel , a trimis vite de prăsilă lui V. Alecsandri, Eufrosina Petrino, N. Kretzulescu, a primit seminte selecționate de grâu de la Eufrosina Petrino (1879) și de la Grigore Cozadini (1885)

Nici creațiile folcloristice din țara noastră nu-i erau străine lui George Sion. Colecția de folclor a lui G. Dem. Teodorescu, “Poesii populare române” (Buc. , Tip. “Modernă”, 1885, 719 p.) a fost sprijinită material și moral de către G. Sion și B.P.Hașdeu , care au recomandat-o *Academiei Române*. Iată raportul lor.

“Domnilor colegi,

Esaminând colecțiunea de *Poezii populare române*, adunate de dl. G. Dem. Teodorescu, ce ni s-a recomandat de secțiunea literară, am constatat cu fericire că este cea mai importantă din toate câte au apărut până acuma.

Meritul colectantului este cu atât mai însemnat, că - afară de osteneala ce și-a dat, spre a aduna un material atât de avut, afară de ingenioasa clasificare și grupare ce le-a dat - apoi a avut grijă a însemna în note proveniența lor.

Astfel, dacă Academia a găsit cu cale a acorda ajutoarele sale colecțiilor Iarnic - Bârsan, Fl. Marian și altele, cu atât mai ales s-ar crede datoare a veni în ajutorul publicațiunii acestei colecțiuni, care ajutor să i se acorde după aparițiune.

G. Sion, B.P. Hașdeu¹⁰²⁾

În 1888 George Sion scoate cea mai valoroasă lucrare de-a sa, "Suvenire contimpurane" (Ed. Academiei Române). Încă din acel timp lucrarea s-a bucurat de aprecieri. Într-o scrisoare trimisă din Paris la 2/14 decembrie 1888, Vasile Alecsandri îi scria lui G. Sion:

"/.../ am rămas foarte satisfăcut de întregul acestei opere mult interesante și scrise într-o limbă limpede și bine adaptată subiectului. Primește dar încă o dată sincerele mele felicitări, și nu mai puțin urările de viață lungă, de sănătate și de putere de condeiu pentru ca să ne dai în curând un al doilea volum.

Suvenirile contemporane sunt destinate a fi cetite cu viu interes de urmașii noștri căci asemenea scrieri aduc adevărată lumină asupra epocilor trecutului. Ce n-am da să găsim vre-un manuscris din timpul lui Ștefan Vodă, care să ne arate cum era societatea, cu obiceiurile, caracterile și timpurile de acum patru secolii!...!"¹⁰³⁾

În timpurile noastre această lucrare trezește un interes istorico-literar.

"În reconstituirea epocii pe care o prezintă în *Suvenire* se relevă darul de evocator al lui G. Sion, arta de a selecta faptele și evenimentele, capacitatea de a doza culoarea locală, ironia lipsită de răutate care sporește farmecul narațiunii".¹⁰⁴⁾

"Scriitorul este, prin structură, un memorialist, care, însă, nu reconstituie pur și simplu anii săi de copilărie sau de tinerețe (*Din copilărie, Din tinerețe*), ori întâmpările *Din anul 1848*, de dragul adevărului. Evocarea ține mai degrabă de voluptatea povestirii. S/ ion/ nu plăsmuiește, dar învăluie totul într-un abur de poveste, așa încât o nuntă ca aceea a beizadelei Grigore sau aventurile prin care trece răpitoarea cocoană Marghiolița par să fi fost aieva, dar tot

atât de bine ar fi putut să fie imaginate. E un amestec de adevăr și de fabulație ingenuă, de istorie și de legendă, într-o ambianță pitorească, degajând o puternică senzație de viață. Amintirile , cu toate numeroasele digresiuni, nu vin la voia întâmplării, dimpotrivă, ele tind să se așeze într-o structură narativă”.¹⁰⁵⁾

Cum era de așteptat, G. Călinescu vede cu alți ochi “Suvenirile” lui Sion. “Deși *Suvenirile contemporane* par a fi fost prețuite de câțiva prieteni, Sion a rămas mereu un necunoscut ca prozator. O cauză capitală a ignorării este ridiculizarea poetului de către Maiorescu. Cu toate acestea, ca prozator, Sion este remarcabil , în multe privințe dacă nu superior lui I. Ghica, în orice caz deosebit de el. Ghica este un causeur care trece cu mult haz de la o idee la alta, fără a construi , un epistolier; Sion e memorialist. Scriitorul nu inventează, cu numai diformează realitatea, dându-i aspect de fantastic, cu mare ardență de viață, cu o statornică uimire de a fi trăit. Fără îndoială, unele părți sunt născocite, altele primite în forma legendară. Realitatea și invenția sunt amestecate atât de tare, încât totul pare o ficțiune pusă la modul biografic. Sion are darul vechilor nuvelisti de a tăia narațiunea în etape, de a întârzia deznodămintele, intercalând digresii, apoi de a zugrăvi locurile și a fixa fizionomiile , fără a se opri din povestit. El citise mult și, neavând nici o veleitate de stil personal, copia întocmai ritmica narațiunii clasice. Cu imaginația lui orientală și cu materia-i multicoloră, efectul e interesant.”¹⁰⁶⁾

Nici critica timpului nu i-a fost favorabilă deseori. Referitor la indiferența criticii față de “Suvenirile” publicate de Sion, Ion Ghica îi scria din Londra , lui Sion, la 10/ 22 dec. 1888;

“Continuă și nu te descuraja de tăcerea gazetarilor și de indiferența publicului. Deocamdată ei nu apreciază decât polemică înjurătoare căci, nu sunt în stare nici de analiza asemenea scrieri.

Cineva îmi zicea, vorbindu-mi de cartea mea că ea va fi foarte apreciată, peste 30 sau 40 de ani/ Și aceasta mă mângâie destul și mă face a continua deși poate că nu voi avea satisfacțiune a citi criticile ce se vor face pe atunci în bibliografii/.../”¹⁰⁷⁾

Academia Română a acordat un ajutor material în sumă de 500 de lei, în 1892, la propunerea lui G. Sion, învățătorului folclorist Ion Pop Reteganul, pentru manuscrisul *Datine și credințe populare*. Legăturile dintre cei doi erau stabilite încă din 1888, an în care I. Pop Reteganul îi scria din Rodna – Veche, unde funcționa ca învățător , lui G. Sion.

“Mult Prețuite Domnule,

În ziua ajunului de Crăciun primii mult valororul op *Suvenire Contemporane* și numai decât mi-am permis a Vă trimite 1 ex. *Povestiri ardelenesti*. În sărbătorile Crăciunului mai tot îl cetii, lângă nevasta mea, care zace la pat, după ce dădu viață unei fetițe. Îndată ce cetii câteva pagine, am fost prins în clește de opul d-voastră, am fost pus-o de mămăligă, cum se zice pe aici. Trebui să citesc și iar să citesc, dar să citesc tare, ca să audă și nevasta mea, care iubește literatura foarte, numai cât împrejurările nu ne iartă ca să stăm ambii de carte, nici eu nu pot sta cât ași vrea și cât ar trebui, necum ea? Destul că, dacă nu ați fi scris chiar nimic până acum, dacă acesta ar fi unicul opu eșit din peana D-voastre și încă ar fi destul ca să vă ridice peste noi, cari suntem numai umbre, numai debile umbre, pe lângă rarii literaturii noastre Alexandrescu, Bolintineanu, Cârlova, Sihleanu ș.a. Și cetind cu atențiune în prețiosul op, mi-am zis în mai multe rânduri, cum poate ține în minte în amănuntele cele mai mici? cum este capabil a le scrie atât de natural? M-au pus.în adevăr în uimire și mi-am propus a Vă lua drept model, dar temu – mă că în zadar mi-a fi truda, în zadar ostanela “<<urzica nu-i aduce-o în veci la mărimea teiului!>>” îmi zicea nevasta mea și eu cred, căci așa este. S-ar cuveni poate, ca nu e să vă aduc laude, un copil în literatură, ci să las pe cei ce țin și sunt mai competenți decât mine, dar la asta cu drept cuvând mi-ați putea răspunde cu vorbele lui Isus: de vor tăie pruncii, vor vorbi pietrele! Mulți bărbați demni de ai noștri, de cei din România liberă și de cei din alte state, cu deosebire din veteranii noștri, ar putea face serviciile ce le faceți scriind memoriile lor, dar văd că puțini sunt care-și iau osteneala să o facă, din care cauză acești puțini se fac cu atât mai demni de stima și admirațiunea noastră.

Dacă doresc ceva, este, ca să pot deveni în plăcuta poziție de a cunoaște în persoană și de a vorbi și numai câteva vorbe cu unii dintre acești bărbați ai noștri și care pe zi ce merge se tot răresc.Între aceștia, cu deosebire cu doi inși m-aș ține fericit să pot conveni și adecă cu iluștrii bărbați Sion și Alexandri. Dl. Alexandri a avut bunăvoința a-mi scrie din Paris o epistolă prea frumoasă, în care-mi spune că a binevoit a ceti *Poveștile ardelenesti* scrise de mine. De mult mă tot bat să merg odată la București spre a putea cunoaște pe iluștrii noștri bărbați, dar pare-mi-se, cu dorul în inimă m-oi stinge; ca dascăl rural cu un salariu de 25 fl. la lună, din care am susținut familia, nu pot pune de-o parte atâta, cât să pot face călătoria, îmi

pare bine dacă pot trăi de pe o zi pe alta. Acum am două opșoare gata de tipar: *Săteanul Român*, care conțin suvenirile mele din casa părintească, datinile românului ardelen de peste an, colindele de peste tot anul, câte numai le putui afla, superstițiunile, descântecele, datinele la naștere, nunță și moarte. Manuscrisul meu face cam 1000 de pagini, va da deci 400 pag. tipărite. Acest opșor cred că s-a și tipărit că Dl. Titu Maiorescu, Ilustrul ministru de Culte al României, a binevoit a-mi asigura 700 lei noi spre acest scop, cu ajutorul cărora, mai dând și exemplare tipărite tipografului doară le-oi putea scoate în 1000 exemplare. După a mea părere, acest op va fi de mare valoare și e scris în limbajul de aici, ca și filologii să-și poată face studii din el. M-am și pus în înțelegere cu un tipograf i-am trimis manuscrisul și i-am făcut oferta, acum voi vedea ce-mi va răspunde.

Alt op gata de tipar este *Rugi de câmp* care conține la 5000 de poezii populare ardelenesti divise după cuprins și aranjate, fiecare specie după alfabet. Acest opșor ar da minimum 1000 de pagini tipar, formatul Suvenirilor Contemporane. Nu știu ce să fac unde să recurg după spese de tipărire? Și ași dori foarte să le văd date publicului, deoparte că multe prind a se pierde ori înlocui prin altele, apoi pe ici, pe colea, mestecăturile de popoare sunt în număr mai mare printre poporul nostru, prind a se schimba și vorbele și frazele, a se împestriți. În acest volum încă e reprezentată aproape toată limba noastră. Manuscrisul e tot scris de mine, numai prea puțin, ici coala, câte de vreun prieten; fiecare poezie, lungă sau scurtă e pe foiță separată. Acum le revăd pentru ultima oară și mai coreg ici coala, unde-mi scapă câte o literă din piană/ pană/. Ce va fi cu ele – eu unul nu știu, că spesele tiparului nu le pot suporta. De voi afla vreun mecenate, să pună spesele tiparului, nu le pot suporta. De voi afla vreun mecenate, să pună spesele tipăririi, numai decât le pun sub presă, la din contră vor mai sta manuscrise cum sunt. Până la un loc, scrisei epistola prezentă azi dimineată după dejun, dar fiind în vacanța Crăciunului, iar nevasta mea în pat, îmi zise să continuu cetirea Suvenirilor Dvoastră. Am ascultat-o. Toată am cetit cartea. Săraca nevasta mea, aci plângea, aci râdea, ca și mine, așa impresiune făcură asupra noastră cartea Dvoastre. Oare veni-va vremea să știu cândva și eu scrie așa, cât să răpesc pe cetitori? Cu greu cred. Dacă nu-ți lua în nume de rău, vă alături 2 nr. din *Convorbiri pedagogice*, în ei se află biografia neînsemnatei mele persoane, cum ajunsei acolo, veți vedea cetind, dacă dispunând de

timp cred că veți binevoi a Vă lua osteneala. Lângă cele zise acolo mai însemn puțin aici. De acu-i anul sunt însurat. Nevasta mea este fiica unui vechi funcționar grănițer. Servi 36 de ani ca pronotar și acu-s 5 ani, fiindcă nu știu ungurește l-au scos din slujbă, fără pensiuine, fără ceva econtentare, fără nimic. E miser, că n-au fost din cei ce în slujbă fiind își știu face stări. Are numai pe nevasta mea și un fiu. Acela e studente absolvent al școlii forestiale din Viena, dar nici el nu știe ungurește și deci aici n-are nici un post. Oare n-ar fi posibilitatea să-și capete bietul băiat ceva ocupațiune în România? Vorbește limba română și germană cu deplină perfecție, a fost unul din cei mai buni elevi, dar păcatul este că nu știe ungurește și deci aici nu se poate ferici. La multă lume, ați făcut bine, faceți-vă o pomană și cu el, luați-l numai spre probă, ori la ce lucru, fie ca practicant la pădurit, fie ca profesor de limba germană, numai spre probă și sunt sigur că vă place de el, are cunoștințe prea frumoase bietul băiat și e modest, ca o fată mare, nu-i încuiat în el nici un viciu, dar cum zice poporul, e născut în planetă rea, e fiul lui Nicolau Beșan despre care cred cei mari ai zilei de aici, că numai unguri ar voi să mănânce. Vă prea rog cercați a face ceva pentru el și pun cuvântul meu de onoare, nime nu s-a înșela în el. De credeți că trebuința cere, Vă rog a-mi scrie cui să mă adresez pentru el? Ar fi daună de bietul băiat, frumos, modest, studiat, să nu aibă nici o ocupațiune și deci nici mijloace de traiu.

Sper că nu v-ați supărat pe mine pentru incomodarea ce vi-o fac. Sunt copil de iobag și ca atare nu mă jenez a descoperi lipsele și nevoile noastre celor, ce cred că ni le pot alina. An nou fericit la mulți ani, mult prețuite Domn și Vă rog a nu uita pe aceia de cari vorbiți cu atât entuziasm de opul Dvoastră la pag. 300 și celea următoare.

Fiindcă mă puseiu a scrie și fiind că D-zeu știe când voi mai putea fi pus în astă plăcută poziție, de a scrie unui bărbat atât de ilustru, Vă mai fac cunoscut un ce: Socrul meu are un scump manuscris *Istoria Românilor grăniceri* din fostul reg. rom. I de la Năsăud, dar el din deosebite considerări, l-a scris germănește. E plin de date interesante. Oare n-ar fi bine să mă pun a-l traduce, că și eu posed în câțva limba germană și cu ajutorul socrului și a nevastei mele, cari ambii posed perfect limbile germane și română, l-ași putea cu puține greutate. Opul e mare, muncă ar da multă și pe lângă aceea, aci la noi, câtă vreme stau trebile cum stau, nici că s-ar putea publica în întregime, decât în frânturi cu unele omisiuni, cari ar

schimonosi tot lucrul. Deaceea îmi permiteți a Vă cere sfatul , ca de la acela care numai sfat bun poate să-mi dea.

Vă rog de iertare pentru incomodarea făcută și fiind încredințat că nu v-ați supărat pe un biet dascăl rural, fecior de iobag, că Vă incomodează cu această scrisoare, îmi permit încă odată a Vă felicita cu an nou fericit și a mă semna ca cel mai supus

Al Dvoastră stimător Ion Popu Reteganu

Rodna Veche, 29 decembrie 1888 (Transilvania)".¹⁰⁸⁾

Relațiile dintre G. Sion și G. Bariț continuau. Astfel, la 2 iulie (s.n.) 1889 îi trimite din Sibiu , lui Sion, ca de altfel tuturor academicienilor români, vol. I, din "Părți alese din istoria Transilvaniei pe două sute de ani în urmă".

În cadrul Academiei Române s-au făcut propuneri pentru premiarea *Suvenirilor contimpurane* ale lui Sion, dar, în urma criticilor lui N. Quintescu, volumul n-a fost premiat.¹⁰⁹⁾ În schimb a primit elogii, pentru acea lucrare, de la Matilda Poni, N.G.Bibescu, I.D. Petrescu, I. Râureanu, Georgandopol, M.D. Sipsom, M. S. Miclescu etc. Acesta din urmă îi scria lui Sion , din Botoșani, la 30 martie 1889:

"Ai fost, ești și vei fi o făclie aprinsă și luminoasă pentru a răspândi lumina și ideile sublime în masa poporului român, și descendenții au să fie mândri de numele părintelui lor /.../. Iubite îmi pare rău suferi de astmă, dar și eu ajuns la vârsta de 70 ani sunt hărțuit și asemănat unei corăbii ce s-a izbit de toate stâncile"

Întrucât Reuniunea femeilor române din Sibiu dorea facă un parastas pentru V. Alecsandri, reprezentantele i s-au adresat lui G. Bariț pentru a afla dacă Vasile Alecsandri a avut soție sau nu, ca să știe dacă îi poate trimite o adresă de condoleanțe. Cum Bariț nu știa de existența soției lui V. Alecsandri, îi scrie lui Constantin luga, din Sibiu, la 2/14 septembrie 1890, cerându-i să-l lămurească în această problemă. ("Eu cât am conversat cu Alecsndri în Academie, niciodată nu-l auzisem vorbind de nevastă , decât numai de o fiică a sa"). Const. luga i-a răspuns lui Bariț (7/19 sept. 1890), arătând că datele le-a obținut de la G. Sion.

Când G. Bariț a distribuit vol. III al "Istoriei Transilvaniei", pe lista celor ce trebuiau să primească volumul se enumerau academicienii B.P.Hașdeu, T. Maioreacu, I. Negruzii, G. Sion, Gr. Tocilescu, Ioan I., Sbiera , I. Caragiale și N. Quintescu (1 noiembrie s.n.1891).

În anul 1891 C. Dobrogeanu-Gherea, Nenitescu, Smaranda

Gârbea, I.L.Caragiale, G.G. Meitani și A. Naum au concurat pentru Premiul "Ion Eliade Rădulescu", în valoare de 5000 de lei, al Academiei Române. Gherea se prezentase cu "Studii critice", iar I.L.Caragiale cu "Năpasta" și vol. "Teatru" Împotriva acestor doi din urmă au raportat defavorabil B.P.Hașdeu și I. Negruzzi. G. Sion a votat pentru Gherea, deci contra lui I.L.Caragiale.

Hașdeu și D.A. Sturdza raportau despre Caragiale, în acea ședință:

"Dl. Caragiale are talent, dar ar trebui să-l întrebuințeze în bucăți bune Dl. Caragiale să învețe a respecta națiunea sa, iar nu să-și bată joc de ea"

În cele din urmă premiul a fost obținut de G.G.Maitani pentru lucrarea "Studie asupra Constituțiunii Românilor din 1 iulie 1866".¹¹⁰⁾

Prezența lui Sion pe scenele teatrului bucureștean continua și până aproape de stingerea din viață a scriitorului. Astfel, în stagiunea 1891 – 1892 a avut loc un eveniment teatral notabil, prin reprezentarea (21 noiembrie 1891) a tragediei "Fedra", de Racine, în traducerea lui G. Sion, din distribuție făcând parte Fanșeta Vermont – Ventura, C. Nottara, C. Costescu, Constanța Gănescu, A. Ciupagea, Alexandru Mateescu, Zoe Ștefănescu, M. Singuroff; simultan s-a reprezentat și "Bolnavul închipuit" de Molière, în traducerea lui Al. Alessandre – Donncas.

În 1892 s-a reprezentat (pentru a câta oară?) "Candidat și deputat" a lui Sion, cu Frosa Sarandi, Aristizza Romanescu și C. Costescu.¹¹¹⁾

Episcopul Romanului, Melchisedec grav bolnav, pe când era pe patul de moarte, îi scria prietenului său, George Sion că speră să se însănătoșească în curând și-l va invita la el de Sfântul Gheorghe (scrisoarea datează de la 17 aprilie 1892).

G.Sion încetează din viață, în București, la 1 octombrie 1892.

Soarta a făcut ca după dispariția lui G. Sion, nici piesele sale să nu mai fie montate pe scenele noastre. Ultima încercare de a remonta piesa *Candidat și deputat*, în seara zilei de 20 ianuarie 1894, actrița Frosa Sarandi, dorind să reintre în teatru, în rolul pe care l-a interpretat de mai multe ori, din piesa lui G. Sion, a suferit, înainte de spectacol o hemiplegie, spectacolul fiind anulat.¹¹²⁾

Nu mulți au fost aceea care, după moartea scriitorului, s-au învrednicit să-l evoce.

Un almanah (neidentificat în titulatură) scria în 1893:

"Cel ce încheiă trista și prea lunga listă a fruntașilor care ne-au

părăsit în decursul ultimelor 14 luni, fu iarăși un bătrân, iarăși unul din luptătorii cei mai curagioși pentru dobândirea și păstrarea drepturilor de care ne bucurăm, fu George Sion unul dintre cei mai curagioși și mai activi dintre luptătorii mișcării moldovene de la 1848, cântătorul cel mai zelos al dulcii limbi românești, poet de mare merit, fabulist însemnat, dramaturg valoros, scriitor foarte mult gustat pentru că avea un stil ușure, curent, firesc, dulce, lipsit de floricele meșteșugite de ritor sfântos, astfel cum șade bine unui istoric și narator; Ultima sa scrisoare *Suvenirii contemporane* care conține mai multe episoade foarte prețioase din istoria contemporană, este un model din cele mai reușite de asemenea scrieri instructive și în același timp recreative. O mare parte din poeziile sale sunt atât de populare încât ele sunt în gura tuturor care vorbesc, când și simt românește orișunde s-ar afla. Niște însușiri atât de prețioase îi deschid porțile *Academiei Române* mai de la începutul intrării în funcțiune a acestei instituțiuni de cultură română, și îndeamnă pe savantul areopag ca să-i acorde unul din premiurile sale, recompensă care fu aprobată de toți românii, fiind una dintre cele mai meritate. /.../ deși fu unul din luptătorii cei mai aprigi în mișcarea de la 1848, deși fu un scriitor de mare merit, deși fu academician chiar de la 1868 și fu unul dintre scriitorii cei mai fecunzi și mai gustați, totuși la răsplătiri, la onoruri, la favoruri nu prea se îndesa; da cu voe bună rând altora care erau mai nerăbdători, și prefera locul cel mai retras și mai nebăgător în seamă; pentru aceia a trăit fără să facă mare șgomot, a suportat greutățile vieții fără să se plângă și a lăsat familiei sale ca moștenire o avere dintre cele mai restrânse. Modestia sa și nepretențiunea, acestea au fost unicele sale defecte; el trăia modest, se îmbrăca modest, făcea puțin caz de aptitudinile și meritele sale, primea cu bunățate și dragoste pe cel mai modest novice care bătea la ușa sa, da cu voie bună sfaturi prețioase oricui îi cerea, ocupa în societate un loc foarte mic, în viața politică nu lua nici o parte activă, era liberal cu inima, cu sentimentele, din naștere, în sensul literal al cuvântului, fără a fi înregimentat în vreo grupare oarecare, și se mulțumea cu viața retrasă și puțin evidentă ce trăia; pentru aceia a fost omul cel mai puțin criticat, cel mai puțin înjurat, cel mai puțin ultragiât dintre români de oarecare valoare și a putut să moară de bătrânețe liniștit, nebântuit de furtună, neamărât, în adevăr fericit ca un poet! Acest trist eveniment avu loc în noaptea despre ziua de 1 octombrie 1892. În mormântarea sa fu simplă, intimă, înconjurată numai de amici iubitori ca și viața sa; ea avu

loc în ziua de 2 octombrie în cimitirul Bellu, după un serviciu divin cerebrat în Sf. biserică Sf. George, cu o reprezițiune care surprinse și împiedică pe mulți amici de a-și îndeplini datoria de dulce și pioasă amintire către acel amic bun care le va lăsa în suflete cele mai neșterse suveniri.”¹¹³⁾

Sextil Pușcariu scria:

“Când bătrânul filantrop Gheorghe Sion, în entuziasmul său patriotic, a vrut să dăruiască Muzeului valoroasa sa colecție de cărți rare și obiecte istorice și artistice, l-am sfătuit s-o cinstească Bibliotecii Universității/ din Cluj/, unde se potriveau mai bine și putea fi mai cu folos pusă la dispoziția publicului”¹¹⁴⁾

Exegetul lui Sion, Ștefan Meteș, îl caracteriza astfel:

“Sion, în cursul unei vieții, a fost un poligraf, scriind de toate pe rând, poet pentru toate ocaziunile de seamă, ziarist, critic literar, cunoscător de literaturi străine, traducător dibaci din franceză și grecește, prețuitor de istorie a neamului, prieten devotat și sincer, părinte duios, patriot în cel mai bun înțeles al cuvântului, român care a dorit unirea tuturor, lucrând pentru ea, suflet nobil, și inimă bună, care a sfătuit la bine și a ajutat unde a putut. Așa se prezintă el prin tot ce a făcut. A fost un om de folos neamului său în vremuri grele și spinoase, și el nu va putea fi uitat niciodată pentru contribuția intelectuală la progresul și înălțarea sa națională”¹¹⁵⁾

Note

1) Arh. St. Iași. Min. Justiției, tr. 1382, op, 1560, dosar 1110, f. 88 și “Documente”, vol. I, Buc., Ed. Minerva, 1973, p. 366.

2) Art. St. Iași, Fond Secretarul de Stat al Moldovei, dosar 1011, f. 23 și în “Documente”, vol. I, Buc., Ed. Minerva, 1973, p. 367.

3) Ioan Massoff, “Teatrul românesc. Privire istorică”, vol. I, Buc., Minerva, 1961, p. 264 – 265, 273.

4) Idem, ibidem, p. 325 – 326.

5) G. Sion, “Suvenire contipurane”, Buc., Ed. Minerva, 1973, B. p. t. nr. 738, vol. I, p. 225 – 226.

6) Născut în Bârlad la 8 noiembrie 1810. Judecător al Divanului domnesc din Iași. Ministrul Lucrărilor Publice din Moldova (1850), preș. Divanul domnesc (1856), Caimacam al Moldovei (1858), candidat la domnia Moldovei (1859), prim – ministru și ministru de Interne (17/29 ian. 1859), prim – președinte al Curții de Casație (11/24 febr. 1861). Din 1866 se retrage din viața politică. Se stinge din viață în ianuarie 1870.

7) Foaia științifică și literară”, Iași, nr. 35, 1848.

8) născut la Bârlad, la 23 august 1820. Doctor în drept (1839); președintele Tribunalului Bârlad (1846 – 1847); participant la revoluția de la 1848; președinte al Tribunalului de întărituri din Iași (1854); membru al Divanului ad – hoc; membru în Comisia Centrală de la Focșani (1859); președinte al Consiliului de Miniștri (1859 – 1860; 1860 – 1861; 1870; 1876); președintele Camerei de Deputați (1864); ministrul Justiției (1859, 1872 – 1873); ministru de Finanțe (1859; 1860 – 1861); ministru de Interne (1859 – 1860); ministrul Controlului (1860); ministrul Cultelor și Instrucțiunii Publice (1861); decedează la 7 septembrie 1880 (după ce avea înființase Partidul Conservator, al cărui președinte a fost), fiind înmormântat în Bârlad, panegiricul fiindu-i citit de către Theodor Rosetti, scris de Mihai Eminescu.

8A) Ștefan Meteș: “Din relațiile și corespondența poetului Gheorghe Sion cu contemporanii săi”, Cluj, Tip. “Pallas”, 1939, p. LI

9) Ioan Pușcariu, “Notițe despre întâmplările contemporane”, Sibiu, 1913, p. 240 – 241.

10) G. Bogdan – Duică, “Eftimie Murgu”, Buc., Imprimeria Națională, 1937, p. 170.

11) Ștefan Meteș, op. cit., p. XXXI.

12) Ștefan Meteș, op. cit., p. XXXI.

13) G. Sion, op. cit., p. 142.

14) I. Bănescu, “Corespondența familiei Hurmuzaki – Gh. Bariț”, Văleni, 1911, p. 9 – 10.

15) Ștefan Meteș, op. cit.

16) G. Sion, op. cit., vol. I, p. 118 – 121.

17) Ștefan Meteș, op. cit., p. 94 – 95.

18) Arh. St. Iași, fond “Petre Poni”, mapa Ioan Poni, nr. 3, f. 48 v; reprodus în “Documente din arhive ieșene”, vol. II, Buc., Ed. Minerva, 1976, p. 23.

19) ibidem, mapa 7; reprodus, ibidem, p. 24 – 25.

20) “Dicționar cronologic. Literatura română”, Buc., Ed. șt. și enciclop., 1979, p. 134.

21) Arh. St. Iași, Fond. Min. Int. tr. 1772, op. 2020, dosar 26782, f. 11 și în “Documente”, Buc., Ed. Minerva, vol. I, 1973, p. 80.

22) “Corespondența lui George Sion”, Bibl. Univ. din Cluj – Napoca, vol. I, p. 149.

23) “Istoria românilor”, Iași, 1853, p. I, II, III (186 + 164 + 283

p.)

24) Arh. St. Iași, Secretariatul de Stat, dosar 1779, f. 12 și în "Documente", I, Buc., Ed. Minerva, 1973, p. 367 – 368.

25) Ștefan Meteș, op. cit., p. LXV.

26) Ștefan Meteș, op. cit., p. 240 – 242.

27) "Ca poet G. Sion e nul", scria G. Călinescu în "Ist. lit. rom. de la origini până în prezent", Buc., Ed. Minerva, 1985, p. 256.

28) "Steaua Dunării", I, 8, 18 oct. 1855, p. 31

29) Arh. St. Iași, Fond "Academia Mihăileană", dosar 32/1855, f. 721 și în "Documente", I, Buc., Minerva, 1973, p. 368 – 369.

30) N. Iorga, "Istoria literaturii românești în veacul al XIX-lea de la 1821 înainte", Buc., Ed. Minerva, vol. III, 1983, p. 206 – 207.

31) idem, ibidem, p. 205.

32) "George Bariț către contemporanii săi", Buc., Ed. Minerva, 1973, vol. I, p. 382.

33) Ion Roman, "Dimitrie Bolintineanu", București, Ed. Tineretului, /1962/p. 121 – 122

34) "Dicționar cronologic. Literatura română", Buc., Ed. st. și enciclop. 1979, p. 138.

35) Ion Roman, op. cit., p. 94

36) idem, ibidem, p. 126.

37) "Dicționar cronologic. Literatura română", Buc., Ed. șt. și enciclop. 1979, p. 142.

38) "An, Acad. Rom.", Secț. Istorică, vol. XXXI, 1909, p. 359, 724; vol. XXXII, 1910, p. 341 – 351.

39) Sion îi trimisese "Cronicele" lui Kogălniceanu.

40) Ștefan Meteș, op. cit., p. XVII.

41) "Arh. St. Iași", col. "Documente", p. 567/23 și în "Documente", Buc., Ed. Minerva, 1973, vol. I, p. 369.

42) "Acte și documente relative la istoria renașterii României", vol. VII, Buc., Tip. Göbl, 1899, p. 741.

43) "Revista Carpaților", I., vol. I, 1860, p. 1, 2, 8.

44) Principalele lucrări publicate de N. Filimon până atunci erau: "O cantatrișă în Ulită", în "Naționalul", Buc., I, 96, 9 nov. 1858. "Monastirea dominicanilor după colina Fiestole", ibidem, I, 100, 23 noiembrie 1858 (reluat în alte publicații sub titlul "Mateo Cipriani"). "Monumentul lui G. Donizetti", ibidem, II, 3, 4, 5 din 14, 18 și 21 dec. 1858 (reluat în alte periodice sub titlurile "Orașul Bergamo și monumentul maestrului G. Donizetti" și în lucrarea "Mateo Cipriani, Bergamo și Slujnicarii"). "O baroneasă de

porunceală”, ibidem, II, 9, 10, 11, din 8, 15 și 22 ian. 1859 (reprodus sub titlu “Femei vagabonde în Germania”). “Trei luni în streinătate. Impresiuni și memorii de călătorie”, ibidem, 6 sept. 1858 – 20 martie 1860 (reprodus sub titlu “Escursiuni în Germania meridională. Memorii artistice, istorice și critice (1858)”, Buc., Tip. Jurnalului “Naționalul”, 1860, 321, p. “Ascanio și Eleonora, în “Naționalul” III, 80 – 81 și 84 din 9, 13 și 23 oct. 1860, p. 609 – 626; 657 – 683.

45) numeroase, publicate tot în “Naționalul”, provitoare la spectacolele din Italia și din țară (Iași și București).

46) H. Zalis, “Nicolae Filimon”, București, Editura Tineretului, 1958, p. 192 – 193.

47) Geo Șerban, “Odobescu: Pagini regăsite”, f.a., p. 320.

48) “Bibl. Acad. Rom.” 13; și în “B.P. Hașdeu, și contemporanii LXXII

săi români și străini”, Buc., Ed. Minerva, vol. III, 1984, p. 104.

49) “Revista Carpaților”, II, vol. II, 1861, p. 168.

50) idem, I, tom II, 1861, p. 337 – 345.

51) G. Sion, “Convorbiri literare”, în “Revista Carpaților”, II, tom II, 1861 și G. Ivașcu, “Istoria literaturii române”, vol. I., Buc., Ed. șt. 1969, p. 539.

52) “George Bariț și contemporanii săi”, Buc., Ed. Minerva, 1973, vol. I, p. 413.

53) “Istoria literaturii române”, vol. III, Buc., Ed. Academiei R.S.R., 1973, p. 89 – 90.

54) Al. Odobescu, “Opere complete”, Buc., Ed. Minerva, vol. II, 1980, p. 274 – 301.

55) Ion Zamfirescu (în colab). “Ateneul Român”, 1976, Buc., Ed. șt. și enciclopedică, p. 27 – 28.

56) Mircea Ștefan “Începuturile Societății pentru învățătura poporului român, Buc., Ed. did. și ped. 1967 și Mihai D. Mîță, Dumitru D. Mîță, Ștefan Cucos, “Monografia Liceului Pedagogic Bârlad”, Iași, 1970, p. 13 – 22.

57) Vasile Aaron” în vol. “Scrieri literare inedite”, Buc., Ed. Minerva, 1981, p. 11 – 12.

58) G. Sion, “Suvenire contîmpurane”, vol. II, B.p.t., nr. 738 Buc., Ed. Minerva, 1973, p. 262.

59) “Nicolae Dimachi” în vol. “Scrieri literare inedite”, Buc., Ed. Minerva, 1981, p. 175 – 176.

60) Ioan Massoff “Teatrul românesc”, vol. II, Buc., Ed. pentru

lit., 1966, p. 283 – 284.

61) Ion Roman, op. cit., p. 235.

62) "Analele Societății Academice Române", III, 1871, p. 84.

63) "Românul", 10 martie 1872.

64) C. Negri, "Versuri, proză, scrisori", Buc., Tip. Minerva, 1909.

65) ibidem, p. 115.

66) "Analele Societății Academice Române", V. ses. Anului 1872, p. 63.

67) H. Georgescu, "Proiectul unui bust al lui Cuza", în "Anuarul Ins. de ist. națională", Cluj, VI, 1931 – 1935, p. 533 – 536.

68) Arh. St. Buc., Fond Teatrul Naț., dosar 369/1875, p. 136.

69) "Federațiunea", 1875, p. 21 – 22.

70) "George Bariț și contemporanii săi", Buc., Ed. Minerva, vol. V, 1981, p. 84.

71) Ioan Massoff, "Teatrul românesc", Buc., E.P.L., 1966, vol. II, p. 367.

72) Șt. Meteș, op. cit., p. 246.

73) Marta Anineanu, "Scrisori către Vasile Alecsandri", ed. îngrijită, prefată, note și traduceri, col. "Documente literare", Buc., Ed. Minerva, 1978, p. 223 – 224.

74) B.A.R., coresp. Inv. 58281, S3(1) CDLXXXIII și în "Scrisori către Ioan Bianu", vol. III, Buc., Ed. Minerva, 1976, p. 62.

75) Ioan Massoff, "Teatrul românesc", Buc., E.P.L., 1966, vol. II, p. 284, 442 – 443.

76) "România liberă", 22 iunie 1877.

77) Ioan Massoff, "Teatrul românesc", Buc., Ed. Minerva, vol. IV, 1972, p. 606.

78) Ioan Massoff, op. cit., vol. II, Buc., E.P.L., 1966, p. 686.

79) Idem, ibidem, vol. III, Buc., E.P.L. 1969, p. 32.

80) ibidem, p. 508.

81) Ștefan Meteș, op. cit., p. IX.

82) G. Sion, "Suvenire contimpurane", ed. P.V. Haneș, Buc., 1915, p. 349 – 350.

83) I. E. Torouțiu, "Studii și documente literare", Buc., 1932, p. 162.

84) Ștefan Meteș, op. cit., p. 249 (scrisoarea lui G. Sion, către Iorgu Sion).

85) Arh. St. Buc., Fond B.P. Hașdeu, vol. XVII, pachet CLVII, doc. 769.

85A) În vol. "B.P. Hașdeu și contemporanii săi români și străini",

Buc., Ed. Minerva, vol. I, 1982, p. 224.

86)Ioan Massoff, op. cit., vol. III, E. P.L., Buc., 1969, p. 86.

87)Bibl. Acad. R.S.R., Coresp., inv. 5828, S3 (5), CDLXXXIII și în vol. "Scrisori către Ioan Bianu", Buc., Ed. Minerva, 1976, vol. III, p. 65.

87A) Bibl. Acad. R.S.R., Coresp., inv. 58296, S3 (16), CDLXXXIII și în vol. "Scrisori către Ioan Bianu", Buc.; Ed. Minerva, 1976, vol. III, p. 77, 79.

88) Ioan Massoff, op. cit. 103.

88A)mss B.A.R., S3 (5), CCCLIII, reprodus în Duiliu Zamfirescu, "Opere", Buc., Ed. Minerva, 1984, vol. VII, p. 99.

89)"Scrisori către Ioan Bianu", Buc., Ed. Meridiane, 1976, vol. III, p. 97.

90)Ștefan Meteș, op. cit., p. 252.

91)Arh. St. Cluj – Napoca", Fond 631, Constantin Iuga, dosarul 4, reprodus în "George Bariț și contemporanii săi", Buc., Ed. Minerva, 1987, vol. VIII, p. 93.

92)în Sibiu.

93)"An.Acad. Rom.", seria II, tom IV, sect. I, 1881 – 1882, p. 90 – 94.

94)"Scrisori către Ioan Bianu", Buc., Ed. Minerva, 1974, vol. I, p. 409.

95)Ștefan Meteș, op. cit., p. 254.

96)Arh. St. Buc., Fond. B.P.Hasdeu, vol. XII, pachet XXIX, doc. 547, reprodus în "B.P.Hasdeu și contemporanii români și străini", , Buc., Ed. Minerva, 1982, vol. I, p. 101.

97)Bibl. Acad. R.S.R., Coresp. 56767 reprodusă în "Scrisori către Ioan Bianu", Buc., Ed. Minerva, 1974, vol. I, p.529.

98)Bibl. Acad. R.S.R., inv. 58324, S3 (44) CDLXXXIII reprodus în "Scrisori către Ioan Bianu", Buc., Ed. Minerva, 1976, vol. III, p. 110.

99)viitorul episcop Iosif Goldiș ortodox din Arad (1899 – 1901)

100)Scrisoarea lui Ioan Goldiș către Sion, publicată în Ștefan Meteș, op. cit., p. 24.

101)George Sion, "Suvenire contimpurane", vol. II, Buc., Ed. Minerva, 1973, B. p. t. nt. 739, p. 319 – 324.

102)"Relațiunea D-lor G. Sion și B.P.Hasdeu către Academia Română" în vol. G. Dem. Teodorescu, "Poesii populare române", Buc., Tip. "Modernă", 1885, p. 8.

103)Ștefan Meteș, op. cit., p. 13.

104) "Istoria literaturii române", vol. II, Buc., Ed. Academiei R.S.R., 1968, p. 612.

105) "Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900", Buc., Ed. Acad. R.S.R., 1979, p. 786.

106) G. Călinescu, "Istoria literaturii române de la origini până în prezent", ed. a II-a, revăzută și adăugită. Ediție și prefață de A. Piru, Buc., Ed. Minerva, 1985, p. 257.

107) Ștefan Meteș, op. cit., p. 23.

108) "An. Acad. Rom.", Dezbateri, XI, 1889 – 1900, p. 184 – 189.

109) Ștefan Meteș, op. cit. p. 200 – 204.

110) B.A.R., S. 64 reprodus în "B.P. Hașdeu și contemporanii săi români și străini", Buc., Ed. Minerva, vol. II, 1983, p. 193 – 194.

111) Ioan Massoff, op. cit., vol. III, Buc., E.P.L., 1969, p. 292, p. 293.

112) ibidem, p. 328.

113) Articol semnat de N.D.P./opescu/, p. 162 – 163.

114) Sextil Pușcariu, "Memorii", Buc., Ed. Minerva, 1978, p. 545.

115) Ștefa Meteș, "Din relațiile și corespondența poetului Gheorghe Sion cu contemporanii săi", Cluj. Tip. "Pallas", 1939, p. CIV.

116) nr. 65, din 16 august 1851.

117) nr. 16, din 23 august 1851.

118) nr. 69, din 30 august 1851.

119) Titu Maiorescu; "Opere", vol. III, Buc., Ed. Minerva, 1986, p. 205 – 206.

120) "Dicționar cronologic. Literatura română", Buc., Ed. șt. enciclopedică, 1979, p. 140 – 141.

121) Tudor Vianu, "Opere", vol. III, Buc., Ed. Minerva, 1973, p. 629.

122) anul II, 15 iunie 1861, p. 717 – 724

123) ibidem, p. 717.

124) ibidem, p. 236.

125) T. Maiorescu: "Opere", vol. I, Buc., Ed. Minerva, 1978, p. 135

126) ibidem, p. 125 – 126.

127) ibidem, p. 126.

128) G. Sion: "Suvenire despre poetul Conachi", în "Revista contimporană", I, 1, 1 martie 1873, p. 14 – 30; 1 aprilie 1873, p. 89 – 105.

- 129)T. Maiorescu: "Opere", vol. I, Buc., Ed. Monerva, 1978, p. 219 – 223.
- 130)"Dicționarul explicativ al limbii române", Buc., Ed. Acad. R.S.R., 1975, p. 397.
- 131.)ibidem, p. 976.
- 132)T. Maiorescu, "Opere", vol. I, Buc., Ed. Minerva, 1978, p. 236.
- 133)N. Iorga; "Istoria literaturii românești contemporane", vol. I, Buc., Ed. Adevărul, 1934 și reprodus în T. Maiorescu: "Opere", vol. I, Buc., Ed. Minerva, 1978, p. 659.
- 134)Titu Maiorescu: "Jurnal", vol. V, Buc., Ed. Minerva, 1984, p. 53 – 54.
- 135)Titu Maiorescu: "Opere", vol. II, Buc., Ed. Minerva, 1984, p. 297.
- 136)George Panu: "Amintiri de la *Junimea* din Iași", vol. II, B.p.t. nr. 661, Buc., Ed. Minerva, 1971, p. 26.
- 137)idem, vol. I, B.p.t. nr. 660, Buc., Ed. Minerva, 1971. p. 394.
- 138)"Convorbiri literare", anul III, nr. 23, 1 febr. 1870, p. 401 – 405.
- 139)G. Panu: op. cit., vol. I, B.p.t. nr. 660, Buc., Ed. Minerva, 1971, p. 40 – 41.
- 140)idem, ibidem, p. 364.
- 141)idem. Ibidem, vol. II, p. 171.

BIBLIOGRAFIE

A. (în volume și broșuri)

- 1."Ahileus", de Athanasie Christopulos, tragedie, prefată și traducere de G. Sion, Iași, Cantora Foaiei Sătești, 1844 (titlul corect: "a lui Ahile dramă eroică").
- 2."Ciasurile de mulțemire a lui George Sion", Iași, Cantora Foaiei Sătești, 1844, XIII + 132 p. (alfabet de tranziție, volum de poezii și cântece de lume).
- 3."Moartea lui Socrate", de A. de Lamartine, Iași, Tip. Albinei, 1847, tradusă de George Sion.
- 4."Din Paradisul pierdut", de Milton, fragment din Cartea VII, traducțiune de George Sion, Iași, Tip. "Buciumului român", 1851.
- 5."Cântece și plângeri" de D. Bolintineanu, editate sub îngrijirea d-lui G.Sion, Iașii, Tipografia Buciumului, român", 1852, 148 p.
- 6."Mizantropul", de Molière, tradusă de G. Sion, Iași, Tipographia

Francesco – Română, 1854; ed. a II-a, București, Tip. Petrescu și Costescu, 1872.

7."Zaira", tragedie în cinci acte de Voltaire, tradusă de George Sion, Iași, Tip. Francesco – română, 1854.

8."M.G.Saphir, *Cartea vieții și cenzorul ei*", prefață, traducere de G. Sion, București, Tip. Mitropoliei, 1855.

9."Poesiile vechi și noue ale d-lui Dimitrie Bolintineanu", editate sub îngrijirea D. G. Sion./ în loc de prefață "Epistolă amicului G. Sion de R. Ionescu"/, București, Tip. Bisericească din Sf. Mitropolie, 1855.

10."Peregrinagiu la Neamț", 1855.

11."Istoria și întemplerile Baronului de Minshausen"/ sic!/, tradusă de G. Sion, București, Tip. Bisericească Sf. Mitropolie, 1855.

12."Bolintineanu D.: *Călătorii în Palestina și Egiptu*, cu o prefață de G. Sion, Iași, Tip. "Buciumului român", 1856, VI + 258 p.

13."Suvénire de călătorie în Basarabia meridională", București, Impr. Iosif Romanov, 1857, 2 f + 109 p.

14."Din poeziile lui George Sion", București, Imprimeria Națională, 1857, 294 p.

15."Safir, piatră prețioasă", tradusă după Moritz Gottlieb Saphir, Iași, Tip. Goldner, 1857.

16."Din paginile lui George Sion", București, Tip. Romanov, 1857.

17."Prefață" la "Istoria generală a Daciei sau a Transilvaniei, Terei Munteneste și a Moldovei" de Dionisiu Fotino, traducere de George Sion, București, Imprimeria Națională a lui Iosif Romanov et Companie, 1859, vol. I, IX + 134 p.; vol. II, ibidem, 264 p; vol. III, ibidem, 344 p.

18."Spitalele din Țiéra Românească", memoriu pentru Comisia Centrală, București, 1859.

19."Preludiile lui Haralamb Granda" cu o prefață de G. Sion, București, 1862./ volum de poezii/.

20."Prescurtare istorică din Sf. Evanghelie", Iași, 1854; ed. a II-a, Iași, 1863.

21.Frații Tunsuli: *Istoria politică și geografică a Țării Românești de la cea mai veche întemeiere până în anul 1774*, tradusă de D. G. Sion, 1863.

22."Iarcu Dimitrie: *Analele geografice române/.../*, București, Imprimeria Statului, 1865, 72 p.

23."Grigore Granda: *Miosotis*, poezii, ediție completă, cu o

prefată de G. Sion și o analiză critică de D. Mauriciu Flügel, București, 1865; ed. a IV-a, Buc., 1885.

24. "Hora nouă", București, 1868.

25. "Influențe morale", București, Tip. Națională, 1869, comedie în versuri într-un act. Ulterior titlul s-a schimbat în "Candidat și deputat" (piesă care s-a reprezentat pe scenele teatrelor românești până în 1932), apoi titulatura s-a schimbat în "Negru pe alb", variantă aflată în manuscris la Acad. Română.

26. "Reporta din vissu", conferința literară ținută în sala Ateneului la 6 februarie 1868, București, Tip. Petrescu și Costinescu, 1870 (publicată și în "Informațiunile bucureștene" din 13 și 27 sept. 1870).

27. "A. T. Laurian și I. C. Massim (în colab. Cu G. Sion, T. Cipariu, G. Barițiu și Iosif Hodoșiu): *Dicționarul limbii române*, București, 1871 - 1876"

28. "Petru Poenaru, Georgiu Lazar și școala română", discurs de recepțiune la Societatea Academică Română, urmat de discursul ținut la această ocaziune de D. George Sion, la 8 septembrie 1871, București, 1871.

29. /Operele Principelui Demetriu Cantemir/: "Evenimentele Cantacuzinilor și Brâncovenilor", precum și partea a II-a din "Divanul lumii", ambele într-un volum, publicat de G. Sion, 1872.

30. "Racine: *Phedra*, tragedie în cinci acte (1677), traducțiune nouă de D.G.Sion, cu o epistolă a Domnului V. Alecsandri", București, Tip. Laboratorilor români, 1875 (mai înainte fusese publicată în "Revista contemporană", sem. II, 1874, traducere, fragment.

31. "Racine: *Athalia*", tragedie în cinci acte (1691), prefată, traducere de G. Sion, București, Tip. Laboratorilor români, 1875.

32. "Idei și opinii asupra bancelor agricole", București, 1875.

33. "Corneille: *Horatius*", tragedie în cinci acte (1639), prefată, traducere de G. Sion, Tip. Laboratorilor români, 1875.

34. "Carte românească de învățătură/.../", editor, G. Sion, Botoșani, 1875.

35. "D. Petrino; *Poeme*, în loc de prefată de D.G. Sion", Iași, Tip. Șaragea, / 1877?/.

36. "Hymnuri pentru Crucea Roșie", București, Tip. Laboratorilor români", 1877.

37. "Poesii" / de D. Bolintineanu/, culegere ordinară de chiar autorul, cu o prefată de G. Sion. I. Legende istorice, Florile

Bosforului, Basmе, Note; II Macedonele, Reverii, Diverse”, București, Socec, 1877.

38. ”Minunata revoluție a dreptății lui Dumnezeu asupra familiei vestiților cantacuzini din Țara Românească și a Brâncovenilor”, cunoscut sub titlul ”Cantacuzinilor și ale Brâncovenilor”, lucrare scrisă în limba rusă între 1717 – 1718, tradusă de G. Sion și publicată în ediția Academiei, ”Operele principelui Demetriu Cantemir”, vol. V, 1878.

39. ”La Plevna!”, dramă în 1 actu/ în versuri/, Steaua României, Crucea Roșie, București, 1878, București, Tip. Socec, Sander și Teciu, 1878.

40. ”Dramatice”, București, Tip. Academiei, 1879.

41. ”Rumänische Kunst – Sichtigungen überzetz von Teochar Alexi”/ Poezii artistice românești, traduse de Teochar Alexi/, cuprinzând și poezii de G. Sion, Brașov, 1880.

42. ”Carol Scrob: *Poesii complete*, precedate de o scrisoare către autor de d. V. Alecsandri și de o prefață de d. G. Sion, București, 1882.

43. ”Notițe despre Bucovina”/ omagiu surorilor Eliza și Eufrosina Hurmuzache/, București, 1882.

44. ”Titu Liviu: *Istoria romană*, tradusă de Nicolae Barbu. Publicată de Academia Română sub privegherea domnului George Sion, Cartea I- X, XXI – XLV și cuprinsul cărților predate XLVI – CXLII, tom I – V, București, 1884 – 1915.

45. ”Th. de Banville: *Socrate și femeia sa*, traducere de G. Sion, București, 1886.

46. ”101 fabule”, București, Tip. Națională, 1869 (cu o prefață și portret); ed. a II-a , București, Tip. Academiei, 1886; ed. a III-a, București, 1912.

47. ”Fabule”, București, 1925.

48. ”Sărutarea”, comedie într-un act în versuri, București, Tip. Göbl, 1888.

49. ”Suvénire contipurane”, București, Tip. Academiei, 1888; ed. a II-a , îngrijită și prefațată de prof. Petre V. Haneș, București, Tip. Minerva, 1915; ed. îngrijită de Radu Albala, București, Ed. Minerva, 1973, B. p. t. nr. 738 – 739, XLIV + 298 p.; 350 p.

50. ”Poezii”/ de G. Sion/ . cu o prefață de P. V. Haneș, București, Tip. Minerva, 1915.

51. ”Moldova romantică”, Iași, Ed. ”Viața românească”, 1921.

52./Poezii/ în vol. ”Patrie și libertate”, volum îngrijit și prefațat

de C. Măciucă, București, E.S.P.L.A., 1958, vol. II, p. 252 – 300 și în vol. "Poezia română clasică (De la Dosoftei la Octavian Goga)", ed. îngrijită de Al. Piru și Ion Șerb, prefață de Al. Piru, Buc., Ed. Minerva, 1970, vol. II, p. 82 – 86.

53."George Sion: *Proză. Suvenire Contimporane*, ed. îngrijită cu un studiu introductiv, glosar și note de Radu Albala, Buc., E.S.P.L.A., 1956, B.p.t., p. 477 – 480 + f. portret.

54."Versuri. Suvenire contipurane", I – II, ed. îngrijită și introducere de Radu Albala, Buc., Minerva, 1973.

55."Un canariu și o rândunică", schiță istorică,

56."Un vis frumos", poezie și muzică de ..., Ed. I. Sandrovici, p. 47 – 48, Calendarul "Dorul olteanului"

57."Hagi Eni dela Galați", prelucrare?.

58."Femeiușca dracului", prelucrare, în colaborare cu M. Millo,?.

59."Țările române de la 1806 la 1812",?.

60."Demir", manuscris, Acad. Română, nr. 5924.

61."Vittorio Bersezio, *Nevoile bietului Travetti*, manuscris la Acad. Română, nr. 5925.

62."De la Tobolsk până în China", Note de călătorie, de Nicolae Milescu (1675), traduse după textul grecesc de D. G. Sion, An. Acad. Române, seria II, tom X, mem. sect. literare 1888.

B.În periodice (selectiv)

George Sion a colaborat la următoarele periodice pe care am reușit să le depistăm: "Albina Pindului", Buc.; "Albina Românească; (Gazeta de Moldavia)", Iași; "Album Mecedo – Român", Buc.; "Almanahul învățătorilor și învățătoarelor din România", Focșani; "Amicul poporului. Căalendarul", Sibiu; "Analele Societății Academice Române", Buc.; "Ateneul Român", Buc.; Berganeoters illustrirter Tagblatt", Buc.; "Buciumul", Paris, Buc.; "Bucovina", Cernăuți; "Calendariu...", Sibiu; "Calendaru", Arad; "Calendarul Dorul Olteanului", Craiova; "Calendarul Ligei pentru unitatea culturală a tuturor românilor", Vălenii de Munte; "Calendar moldovenesc", Chișinău; Calindariu pentru poporul Român", Brașov; "Calendar pentru toți românii", Buc.; "Calendar popular", Iași; "Calendarul Progresului", Buc.; "Calendarul revistei *Ramuri*", Craiova; "Calendarul Românului", Buc.; "Calendarul săteanului, Sibiu"; "Convorbiri literare"; "Dâmbovița", Buc.; "Foaia Societății pentru literatura și cultura română în Bucovina"; "Foaie pentru minte, inimă și literatură", Brașov; "Foiletonul Zimbrului", Iași; "Globul",

Buc.; "Leptarariu românesc"; "Literatorul", Buc.; "Revista Carpaților", Buc.; "Revista contemporană", Buc.' "Revista nouă", Buc.; "Revista Română"; "România"; "Rom. lit.", Iași; "Rev. lit.-șt", Buc; "Steaua Dunării"; "Săzătoarea", Oradea; "Transacțiuni literare" și științifice", Buc.; "Zimbrul și vulturul", Iași; "Românul", Buc.

1."Un curcan", nuvelă, "Foaie pentru minte, inimă și literatură", Brașov, VIII, nr. 39, 1845, p. 311.

2."Târgul Ocnei", ibidem, 1847, p. 92.

3."Anul nou 1851. Urare", "Calendaru...", Sibiu, 1851, p. 89 - 92.

4."La o jună moldovancă", "Foiletonul Zimbrului", Iași, I, 1851, p. 63.

5."Mihul", ibidem, I, 64, 5 martie 1851, p. 253 - 254; nr. 65, 8 martie 1851, p. 257 - 258/ cu alfabet de tranziție/.

6."Credința", "Zimbrul", Iași, I, 1851, p. 69.

7."Ghirlanda", "Calendaru Dorul olteanului", Craiova, 1852, p. 47 - 50.

8."Cântece", "România literară", I, I, 1852.

9."Lăgoșatul Troțușan", ibidem, și în "Calendariu", Sibiu, 1853, p. 1 - 10.

10."Suvenirul. 5 noiembrie 1845", "Calendariu pentru poporul român", Brașov, II, 1853, p. 51 - 53.

11."La o copilă", poezie, "Calendarul popular", Iași, Tip. Francesă -română, 1853, p. 95 - 97.

12."Cântec", poezie, ibidem, p. 97 - 98.

13."Roza", poezie, ibidem, p. 98 - 99.

14."Inima și speranța. Dedicată d-rei A.", poezie, "Calendaru...", Iași, Tip. "Buciumului român", 1853, p. 121 - 123 și în ibidem, XIII, 1864, p. 60 - 63 și în "Calendar istoricu", Buc., Tip. Populară Națională Iosif Romanov et Comp., XII, 1865, p. 111 - 112.

15."Floarea amorului", poezie, "Calendaru...", Sibiu, 1854, p. 97 - 99.

16."Unui exilat", "Calendariu pentru poporul român", Brașov, IV, 1855, p. 63 - 65.

17."/Gluma/ Poetului Gr. Alexandrescu fostul arhivist al Statului", "Rom. lit.", I, 5, 30 ian. 1855, p. 67/ versurile sunt incluse în textul polemic "Jalnică tragedie a lui Iorgu Sion, mâncat de șoareci", "Conv. lit.", 30 ian. 1900, p. 79/.

18."O muză la spital. Suvenire de 25 ianuarie", "Rom. lit.", I, 6,

6 febr. 1855, p. 79 – 80; continuarea de la nr. 10 – 11, 1855.

19."Limba românească", ibidem, I, 11, 13 martie 1855, p. 139 – 140, poezie republicată în "Foaie pentru minte, inimă și literatură", Brașov, 12, 23 martie 1855, p. 63 – 64.

20."O corespondență interesantă" "Foaie pentru...", nr. 30, 27 iulie 1855, p. 161.

21."Un document însemnat", ibidem, XVIII, 44, 1855, p. 245.

22."Suvénire despre poetul Conaki", "Rom. lit.", III – IV, 10 – 11, dec. 1855 – ian. 1856, p. 64 – 66.

23."Portretul meu. Dat la o ființă dragă, 24 iulie 1854", poezie, "Calendaru...", Sibiu, 1856, p. 55 – 56.

24."Rangul meu", poezie, ibidem, p. 57 – 58.

25."Norocul", poezie, "Călindariu pentru poporul român", Brașov, VI, 1857, p. 53 – 55.

26."Rumâni sau români?", "România", Buc., I, nr. 46, 18 oct. 1857, p. 184/cu alfabet de traziție/.

27."Păsările de noapte și lumina", poezie, "Calendarul Românului", Buc., Tip. C.A. Rosetti, 1859, p. 90 – 91.

28."Fisiologia alegerilor din Moldova", "Românul", Buc., 3/15 ian. 1859.

29."Datine de Anul Nou", "Revista Carpaților", I, 1860, p. 42 – 51.

30."Despre litere", "Foaie pentru...", nr. 11, 15 martie 1860, p. 87 – 88; nr. 12, 22 martie 1860, p. 90/ 91,/ alfabet de traziție/.

31."Poetul de pe Milcov", "Revista Carpaților", I, tom II, 1860, p. 171 – 178; reeditat în vol. "Din Istoria teoriei și a criticilor literare românești" de G. Ivașcu, vol. 1, Buc., E.P.L., 1967, p. 548 – 553.

32."Elenismul și românismul", "Rev. Carpaților", I, 1860, p. 185 – 201/ alfabet de tranziție/.

38."Convorbiri literare. Pleiada poetilor români", ibidem, I, tom II, 15 sept. 1861, p. 337 – 345; reeditat în G. Ivașcu: "Din istoria teoriei și a criticii literare românești", vol. 1. Buc., E.D.P., 1967, p. 620 – 625.

39."La lectori", "Rev. Carpaților", II, 15 oct. 1861, p. 504 – 507/ alfabet de tranziție/.

40."Despre literatura servă. În raportu cu cea română", ibidem, II, 1861, p. 337 – 345; 507 – 525.

41."Convorbiri literare. Epistolă deschisă d-lui Justin Popfîu din Viena", ibidem, II, 15 noiembrie 1861, p. 596-601, /alfabet detranziție/.

42. "Convorbiri literare", ibidem, II, 1 iunie 1861, p. 684-685.
43. "Un student român în Germania"/ Titu Maiorescu/, ibidem, II, 1861, p. 709 - 727.
44. "Cântec", poezie, "Amic u poporului. Căalendaru", Sibiu, Tiparul și editura lui W. Krafft, II, 1862, p. 66 - 67.
45. "Bucovina" "Revista Română", 1862, p. 197.
46. "Cătu-i de frumoasă", poezie, "Amic u poporului, Căalendaru", Sibiu, III, 1863, p. 72 - 74.
47. "Ștefan Vodă IV cel Mare" (fragment din "Istoria generală a Daciei", de Dionisie Fotino, tradusă de George Sion). în "Căalendaru...", Sibiu, XIV, 1865, p. 47 - 60; XV, 1866, p. 42 - 62
48. /Poezii/, "Lepturariu românesc cules den scriptori rumâni", vol. IV, partea a II-a , Editura cărților scolastice, 1865, p.253-259.
49. "Răsăritul soarelui", poezie, "Calendaru...", Sibiu, XVII, 1868, p. 68.
50. "Convorbiri literarii", conferință ținută la "Ateneul Român", 1869.
51. "Un ceaiu științific", conferință ținută la "Ateneul Român", Buc., II, ian. - aug. 1869, p. 53.
52. "Alexandru Donici. *Viața și operile sale*", discurs de recepție la "Societatea Academică Română", în "Analele Soc. Acad. Române", III, 1869, p. 51 - 100.
53. "Mărirea strămoșilor", "Calendaru...", Sibiu, XX, 1871, p. 66 - 69; "Calendarul săteanului", Sibiu, 1911, XX, p. 52 - 53.
54. "Studii literare în literatura română", conferință ținută la "Ateneul Român", 1871.
55. "Ce ai zice?", "Amic u poporului. Căalendaru", Sibiu, XII, 1872, p. 83.
56. "Studii literare", conferință ținută la "Ateneul Român".1872.
57. "Despre colinde. *Bună dimineața la moș ajun*", conferință ținută la "Ateneul Român", 1873.
58. "Suenire despre poetul Konaky", conferință ținută la "Ateneul Român", 1873.
59. "Păcală și Tândală", conferință ținută la "Ateneul Român", 1874.
60. "Tiganiada", conferință ținută la "Ateneul Român", 1875.
61. "Țara noastră", /recenzie la lucrarea lui P.S. Aurelian/, "Convorbiri literare", IX, 5, 1 aug. 1875, p. 198 - 201.
62. "Plopu", poezie, "Calendarul *Progresului*", Buc., "Noua typographie a laboratorilor români", I, 1876, p. 48 - 51.

63. "Baladă", ibidem, p. 51.
64. "Sonet", ibidem, p. 51.
65. "Despre izvoarele istoriei", "Familia", 13, 1877, p. 229 – 232, 301 – 302, 361 – 362, 388 – 390, 397 – 398, 469 – 470, 531 – 532, 590 – 591, 613 – 615; XIV, 1878, p. 165 – 166.
66. "Steaua României. 10 mai 1877", "Calendar pentru toți românii", 1878, Buc., Tip. Carol Göbl, p. 11.
67. "Țiganiada", "Globul", Buc., I, 1878, 1878, p. 28 – 31.
68. "Analiza și comentarea poemei epice Țiganiada", conferință ținută la "Ateneul Român", 1878.
69. "Lectura unei comedii originale", conferință ținută la "Ateneul Român", 1879.
70. "Sărăcia, fericirea și munca", fabulă, "Calendariu", Arad, Editura și Tipariul Tipografiei diecesane I, 1880, p. 50 – 51 și în "Calendariu sâteanului romanu", Gherla, Tip. Georgiu Lazaru, 1881.
71. "Le macedo – români", în "Album Macedo – Român", Buc., Soc. pentru arte grafice Socec, Sander și Teclu, 1880 p. 129.
72. "Râsul Doamnei", poezie, "Literatorul", I, 1880, p. 481.
73. "Victor Hugo: *Ruy Blas*", fragment, traducere de G. Sion, ibidem, Buc, II, 1, partea I, 1881, p. 500.
74. "Scrisoare lui Macedonschi", ibidem, III, 1882, p. 470.
75. "Două albine", "Calendaru...", Sibiu, 1884, p. 68 – 69.
76. "La aniversarea mea. 22 mai 1884", "Convorbiri literare", XVIII, 3, 1 iunie 1884, p. 122 – 123.
77. "O nuvelă orginală", conferință ținută la "Ateneul Român", 1884.
78. "Epistolă adresată lui Edgard Quinet în 1856 de A. Cantacuzin, fost ministru și membru la Curtea de Casațiune", "Conv. lit.", XVIII, 1885, p. 443 și urm., 476 și urm.
79. "Suenire despre poetul Conachi", "Revista contimporană", I, 1, 1 III 1873, p. 14 – 29 și 1 apr. 1873, p. 89 – 105; "Rom. lit.", III – IV, nr. 10 – 11, dec. 1885; 2, ian. 1886, p. 64 – 66.
80. "Portretul", Muzica de Th. Georgescu, "Calendarul Dorul Olteanului" Craiova, Tip. Filip Lazăr, 1887, p. 26 – 27.
81. "Nemțova; *Bunica*", traducere de Urban Jarnik ,recenzie , "Românul", Buc., 25, mai 1887.
82. "Emanciparea țiganilor", "Conv. lit.", XXII, 7, 1 oct. 1888, p. 560 – 580.
83. "Suenire despre poetul D. Petrino", "Revista Nouă", IV, 2

- 3, 1891, p. 2 - 3.

84."Der rote Kreuz", "Bergamenter's illustrierter deutscher Almanach für Rumänien...", Buc., Tip. și edit. "Bukarester Tagblatt", I, 1901, p. 96.

85."Stâlcirera și împeștrîțarea limbii noastre", în "Almanahul învățătorilor și învățătoarelor din România", Focșani, Tip. Aurora", Gh. Diaconescu, li, 1902,p. 52.

86."Cântarea cea din urmă", "Calendarul revistei *Ramuri*", "Craiova, Tip. Sache Pavlovici, I, 1908, p. 189.

87."Chipuri noi ale lui Horia, Cloșca și Crișan", "Calendarul Ligei pentru unitatea culturală a tuturor românilor", Vălenii de Munte, 1911, p. 109 - 112.

88./Mult e dulce și frumoasă limba ce-o vorbim/, "Calendar moldovenesc", Chișinău, Tip. V.V. Iacubovici, I, 1914; reluare, ibidem, 1915.

89."Înserarea", poezie, "Teatru din Iași", nr. 78, 4 oct. 1845.

90."Melancolie", poezie, ibidem, 5, 17 ian. 1846.

91. Elegie/ "Gazeta de Moldavia", I, 9 ian. 1850.

92."Părul meu alb", poezie, "Teatrul din Iași", 13, 12 febr. 1848.

93."C. Negruzzi"/ necrolog/, "Românul", 23 - 24 iunie 1868/ cu rectificări ulterioare/.

BIBLIOGRAFIE DE REFERINȚĂ

1.M. Kogălniceanu, recenzie despre "Ceasurile de mulțemire", de G. Sion, în "Foaie pentru...", 1845, p. 76.

2.xxx, Notiță despre "Paradisul pierdut" și reproduceri, ibidem 1851, p. 382.

3. Notiță despre "Namuna", de Musset, traducere de G. Sion, ibidem, 1852, p. 47 (și reproduceri).

4.Negulici, D. G. : "Suspinul unei flori", Fratelui George Sion, în "Calendaru...", Iași, Tip. Buciumului român", 1854, p. 114 - 115.

5.Notiță despre "Mizantropul", traducere de G. Sion în "Foaia pentru minte...", 1854,p. 246.

6.M.Kogălniceanu: "Răspuns unui pamfletist către un Moral-ist", "Rom. lit.", I, 16, 30 apr. 1855, p. 194 - 199.

7."Visul" de Lord Byron în "Foiletonul Zimbrului", Iași, 30, 1855.

8.M.Kogălniceanu; "Vers indecent", "Steaua Dunării", I, 13, 29 oct. 1855,p. 52.

9. Notiță despre "Suvenire de călătorie", "Foaie pentru...", 1859, p. 231 (și extras).

10. Aron Densușianu: "Poeziile lui George Sion", "Federațiunea", Pesta, I, 171, 172, 174 din 1868.

11. Mihail Cornea; "D.G.Sion. *Influența morală*, comedie în versuri într-un act, "Conv. lit.", III, 2, 15 martie 1869, p. 40.

12. V.A. Urechea, "Fabule" de G.Sion, "Ateneul Român", II, ian. - aug. 1869, p. 59 și în vol. "Opere complete", tom. I, Buc., Tip. Göbl, 1883.

13. Petre P. Carp: "Cele una sută și una fabule a D-lui Sion", "Conv.lit.", III, 23, 1 febr. 1870, p. 401 - 405.

14. Recensiune despre *Fabule*, "Transilvania", III, nr. 4, 1870.

15. B.Marian: "O larmă literară". "Presă", 1 ian. 1871.

16. "Răspunsul Domnului V.A. Urechia la discursul de recepțiune academică a lui D-lui G.Sion", "An. Acad. Rom.", 3, 1871, p. 71 - 72, 92.

17. Titu Maiorescu: *Betia de cuvinte*, "Conv. lit.", VII, 2, 1 martie 1873, p. 78 - 80.

18. G.Dem. Teodorescu: *Limba Sionului*, "Calendarul Ghimpelui", Buc., Noua tipografie a laboratorilor români, 1874, p. 79.

19. xxx, "Puterea" (după "Limba românească" de G.Sion), "Calendarul Ghimpelui", ibidem, 1874.

20. Cocris Constantin Cristescu/: "Portretul ei", parodie după "Portretul", de G. Sion, ibidem, 1875, p. 67.

21. Peconghey; "Acceptul meu dat unui cămătar", parodie după "Portretul", de G. Sion, ibidem, 1875, p. 67.

22. Ion Ghica: "Recensiunea dramei *La Plevna* a d-lui G. Sion", "An. Soc. Acad. Rom.", Buc., partea ad-tivă, tom XI, 1878.

23. Fr.D/amé/: "G.Sion, *Candidat și deputat*", "Românul", Buc., XXIII, 14 dec. 1879.

24. Ion Ghica, raport despre "Dramatice", de G. Sion, "An. Soc. Acad. Rom.", Partea ad-tivă, seria II, tom II, sect. I, 1879 - 1880, p. 343.

25. "An George Sion; poezie germană și cu traducere română", "Literatorul", II, partea I, 1881, p. 616.

26. Iarcu Dimitrie: G. Sion, "Istoria și întemperiile Baronului de Minshausen/ sic!/", "Analele biografiei române.../", Buc., Imprimeria Statului, 1865, p. 6.

27. Sphinx/ D. D. Racoviță/ "Originalul lui Banville ("Socrate

et sa femme”) și traducțiunea d-lui G. Sion”, “Rom. lit.”, X, 24 oct. 1886, p. 2757, 2763.

28.G. Barițiu: “Raport despre *Una sută fabule*”, “An. Acad. Rom.”, IX, partea ad-tivă, 1886 – 1887, p. 254.

29.Gheorghe: “Curierul Bucureștilor”, “Rom. lit.”, VI, 12 dec. 1887, p. 290 – 296.

30.”Constantantin Crișan: “Notițe literare”, ibidem, VII, 2 – 3, febr. – mart. 1888, p. 61- 69.

31.N.Quintescu, Raport despre “G. Sion: *Suvenire contimpurane*”, “An. Acad. Rom.”, partea ad-tivă, seria II, tom XI, secția I, 1888 – 1889, p. 180.

32.”Nicolae Petrașcu: “George Sion”, “Conv. lit.”, XXVI, 8, 1 noiembrie 1892, p. 683 – 685.

33.Necrolog despre G. Sion”, “Literatorul”, 15 noiemb. 1892,p. 15.

34.G. Ionscu – Gion: “George Sion”, “Revista nouă”, VI, 1, 1892.

35.Z. Boiu: “George Sion”, “Transilvania”, XXIII, 1892, nr. 11, p. 253.

36.Dan/ Nicolae A. Bogdan/: “George Sion”/ sumară prezentare, “Calendarul ilustrat bucureșcian”, Buc., Editat de G. Haimann la Tipografia Curții regale F. Göbl-Fiii, V, 1893, p. 67.

37.Reproducerea fotografiei lui G. Sion, ibidem, p. 69.

38.Reproducerea fotografiei lui G. Sion în cadrul rubricii “Ilustrațiile noastre”, în “Calendarul popular al diarului *Universul*”, Buc., Tip. “Universul”, 1893, p. 83.

39.”G.I.Ionnescu – Gion: “George Sion”, “Revista nouă”, Buc., VI, 1, 1893.

40.Nicolae Petrașcu: “Figuri literare contipurane”, Buc., 1893.

41.xxx: “Autori români cu diferite scrieri și nuvele”, “Almanahul (Calendar) școlii și bisericei”, Buc., Tip. Modernă, I, 1892 – 1893, p. 62.

42.Dr. Corneliu Diaconowich: “Enciclopedia română”, tom. III, Sibiu, Editura W. Krafft, 1904, p. 965 – 966.

43.M. Kogălniceanu: “Declarația emigranților moldoveni în Bucovina”, în “Anul 1848”, V, 1904, p. 389 și în “Documente 1848”, Buc., 1960, p. 314 – 315.

44.Caion, “Sion amoretat”, “Românul literar”, III, 1905, p. 198.

45.Ștefan Meteș : “Din corespondența poetului G. Sion”, “Ramuri”, Craiova, IV, 1909, p. 205 – 207.

- 46.Leca Morariu: "G. Sion poet și-n informațiunile sale istorice", "Lamuri", III, 1 – 2, oct. – noiemb. 1921, p. 33 – 36.
- 47.Gh. Adamescu: "Contribuțiune la bibliografia românească", Buc., Ed. Casei Școalelor, fasc. I, p. 85; fasc. II, 1923, p. 102; fasc. III, 1928, p. 77 – 78.
- 48."P.V.Haneș: *Istoria literaturii românești*, Buc., 1924, p. 194, 210 – 211.
- 49.Petre V. Haneș: "Studii și cerceări", Buc., Ed. Cartea rom. 1928, p. 54 – 80.
- 50.Cicerone Teodorescu: "Teatrul Național (Deschiderea stagiunii), *Candidat și deputat*, Un act în versuri de G. Sion", "Rom. lit.", I, 32, 24 sept. 1932, p. 4.
- 51.Gh. Ungureanu: "Familia Sion", Iași, Tip. Ștefănoiu, 1936, p. 101 – 167.
- 52.Ștefan Meteș: "Din relațiile și corespondența poetului Gheorghe Sion cu contemporanii săi", Cluj, Tip. Pallas, 1939.
- 53.Vasile G. Șoarec: "Din alte vremuri . O carte de acum 50 de ani", "Poporul românesc", VIII, nr. 14, 16 sept. 1936, p. 225 – 226; nr. 15 – 16, 16 oct. 1939, p. 241-242; nr. 17, 1 noiembrie 1939, p. 261 – 262; nr. 19, 1 dec. 1939, p. 293 – 294.
- 54.Alex. I. Băleanu: "Poetul G. Sion și Arhivele Statului din Iași", Iași, Tip. Terek, 1940.
- 55.Nicolae Șerban: "Racine en Roumanie", Buc., Ed. Luteția, 1940, p. 97 – 105.
- 56.Ștefan Meteș: "Din corespondența poetului Gheorghe Sion", Cluj, Tip. Hermes, 1940.
- 57.G. Călinescu; "Istoria literaturii române de la origini până în prezent", Buc., F.R.L.A., 1941, p. 240 – 243; ed. a II-a, Buc., Ed. Minerva, 1985, p. 255 – 259.
- 58.Ștefan Meteș: "Din scrisorile lui Gheorghe Sion. Viața și activitatea sa", vol. I, Cluj, 1941; vol. II, Sibiu, 1943.
- 59.Radu D. Rosetti: "Romantismul fabulistului Sion", conferință susținută la "Ateneul Român", 1944.
- 60.Șerban Cioculescu: "*Un memorialist talentat: G. Sion*", "Gazeta literară", III, nr. 51, 20 dec. 1956, p. 5; nr. 52, 27 dec. 1956, p. 5.
- 61.Șerban Cioculescu: "Limba literară a lui G. Sion", ibidem, III, nr. 52, 1956, p. 3.
- 62.Șerban Cioculescu: "Ascendența memorialistului C. Sion. O familie moldovenească înainte de Unire", ibidem, IV, 10 ian. 1957, p. 5.

63. Șerban Cioculescu: "Paharnicul Costache Sion", *ibidem*, IV, 3, 1957, p. 2.
64. Șerban Cioculescu: "Paharnicul Constantin Sion arhondologul", *ibidem*, IV, 5, 1957, p. 2.
65. H. Zallis: "Atracția clasicității", "Tribuna", Cluj, 1, 17, 1957, p. 10.
66. G. Călinescu; "Material documentar", "St. și cercet. de ist. lit. și folclor", 3 – 4, 1959, p. 706 – 707.
67. Al. Piru: "Identificări", "Limbă și literatură", Buc., IV, 1960.
68. V. Mândra: "În anticamera comediilor lui Caragiale (1866 – 1879)", "Viața românească", XVI, 9, 1963.
69. xxx: "Bibliografia literaturii române 1948 – 1960", Buc., Ed. Acad. R.P.R., 1965, p. 914 – 915.
70. Șerban Cioculescu: "Varietăți critice", Buc., E.P.L., 1966, p. 137 – 144.
71. Acad. R.S.R.: "Gheorghe Sion", în vol. "Dicționar enciclopedic român", vol. IV, Q – Z, 1966, p. 414.
72. xxx: "Istoria literaturii române", vol. II, Buc., Ed. Acad. R.S.R., 1968, p. 210, 234, 276, 297, 348, 400, 414, 417, 419, 427, 492, 539, 542, 545, 602, 609 – 614. 618, 623, 636, 637, 638, 647. 723.
73. G. Călinescu: "Istoria literaturii române. Compendiu", Buc., E.P.L., 1968, p. 104 – 105.
74. George Ivașcu; "Istoria literaturii române", vol. I, Buc., Ed. șt. , 1969, p. 179, 386, 418, 484, 503, 522, 538, 539, 567, 577, 593, 597, 599.
75. Tudor Vianu: "Scriitori români", Buc., Ed. Minerva, 1970, vol. II, B.p.t., nr. 614, p. 78, 97, 352.
76. G. Panu: "Amintiri de la *Junimea* din Iași", Buc., Ed. Minerva, vol. I, B. p.t., nr. 660, p. 28, 40, 42, 126, 364, 365, 394, 395, 411, 412, 416, 433; vol. II, p. 10, 23, 25, 26, 28, 45, 152, 171, 190.
77. Rotaru Ioan: "O istorie a literaturii române", vol. I, Buc., Ed. Minerva, 1971, p. 193 – 195.
78. Florin Faifer: "Gheorghe Sion, memorialistul", "Cronica", Iași, VII, nr. 23, 1972.
79. Titus Moraru; "Fiziologia literară", Cluj-Napoca, Ed. Dacia, 1972, p. 162 – 164.
80. Radu Albala: "Introducere" la "G. Sion: Versuri. Suvenire contemporane", Buc., Ed. Minerva, vol. I, B. p.t., nr. 738, 1973, p. V – XLIV.

81. Marin Bucur: "Istoriografia literară românească de la origini până la G. Călinescu", Buc., Ed. Minerva, col. "Universitas", 1973, p. 85 – 86.

82. V. Mândra: "Clasicism și romantism în dramaturgia românească (1916 – 1918)", Buc., Ed. Minerva, 1973, p. 177 – 180.

83. Tudor Vianu: "Opere", Buc., Ed. Minerva, 1973, vol. III, p. 629, 632.

84. xxx: "George Bariț și contemporanii săi", Buc., Ed. Minerva, 1973, vol. I, p. V, VI, 146, 193, 195, 198, 382, 386, 387, 392 – 393, 396 – 397, 413, 414.

85. xxx: "Istoria literaturii române", vol. III, Buc., Ed. Acad. R.S.R., 1973, p. 89, 341, 457, 518, 540, 544, 545, 896, 944.

86. xxx: "Scrisori către Ioan Bianu", ediție , prefață și note de Marieta Croicu și Petre Croicu, vol. I, Buc., Ed. Minerva, 1974, p. 409, 529.

87. I. Zamfirescu, V. Căndea, V. Moga: "Ateneul Român. Monografie", Buc., Ed. șt. și enciclop., 1976, p. 27, 53, 143, 176.

88. xxx: "Documente", Buc., Ed. Minerva, vol. II, 1976, p. 12, 22, 23, 25; vol. I, Buc., Ed. Minerva, 1973, p. 80, 366 – 369, 371 – 373.

89. xxx: "Scrisori către Ioan Bianu", ed. de Marieta Croicu și Petre Croicu, Buc., Ed. Minerva, 1976, vol. III, p. 62, 65, 77, 79, 97, 102, 110.

90. xxx: "G. T. Kirileanu. Corespondență", Buc., Ed. Minerva, 1977, p. 409, 557.

91. T. Maiorescu: "Opere", Buc., Ed. Minerva, 1978, vol. I, p. 126, 135, 163, 219 – 223, 234 – 237, 618, 625, 629, 657 – 658, 659.

92. Sextil Pușcariu: "Memorii", Buc., Ed. Minerva, 1978, p. 545.

93. xxx: "Dicționar cronologic. Literatura română", Buc., Ed. șt. și enciclop., 1979, p. 88, 91, 115, 116, 124, 128, 131, 133, 134, 137, 138, 140, 141, 142, 143, 145, 149, 151, 155, 171, 172, 178, 184, 185, 192, 210, 213, 221, 223.

94. xxx: "Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900", Buc., Ed. Acad. R.S.R., 1979, p. 785 – 786.

95. xxx: "Scrisori către N. Iorga", vol. II (1902 – 1912), "Documente literare", Buc., Ed. Minerva, 1979, p. 327, 332.

96. Ionel Maței: "Personalități ieșene", vol. I, Iași, Omagiu, C.C.E. S., al jud. Iași, 1982, p. 537 – 538.

- 97.xxx: "George Bariț și contemporanii săi", coordonator, Ștefan Pascu, vol. VI, Buc., Ed. Minerva, 1983, p. 17, 68, 195.
- 98.Titu Maiorescu; "Opere", vol. II, Buc., Ed. Minerva, 1984, p. 17, 297, 661, 719, 720, 802.
- 99.N. Iorga: "Istoria literaturii române în veacul al XIX-lea de la 1821 înainte", Buc., Ed. Minerva, 1983, vol. I, p. XXI-XXII; vol. II, p. 26 – 30, 31, 38, 39, 58, 59, 60, 64, 66, 139, 129, 197, 198, 199, 207, 253, 254, 261, 262, 268, 269, 272, 281, 295, 297, 298, 299, 301, 302, 303, 354, 362, 365, 369, 370.
- 100.E. Lovinescu: "Opere", vol. III, Buc., Ed. Minerva, 1984, p. 52, 149, 204, 205 – 206, 220, 222, 309, 425, 426, 428, 429.
- 101.Apostol Stan: "Revoluția românească de la 1848", Buc., Ed. Pol. 1987, p. 10, 13, 14, 33, 34, 62 – 64, 66 – 69.
- 102.xxx: "Corespondența poetului G. Sion, membru al Academiei Române", vol. I, II, aflate în Biblioteca Universității din Cluj – Napoca.
- 103.G. Sion/ Corespondență/, A. S.I., ms. 93, Bibl. Centr. a Univ. din Cluj, ms. 4125.
- 104.Vulcan, Iosif: "Panteonul", p. 121 – 124.
- 105.Pop: "Complect", I, p. 215 – 220.
- 106.Constantin Bacalbașa: "Bucureștii de altădată", vol. I, Buc., Ed. Eminescu, 1987, p. 34, 135, 174, 199, 260.

STOIDE, CONSTANTIN A

S-a născut la 3 septembrie 1902 în satul Cucuteni, comuna Lețeani, județul Iași.

Studiile liceale le-a început la *Liceul Codreanu* din Bârlad, le-a continuat la *Liceul Mihail Kogălniceanu* din Vaslui și le-a terminat în Iași.

S-a înscris la *Facultatea de Litere și Filosofie* din Iași, unde a avut profesori pe Alexandru Philippide, Ștefan Motăș - Zeletin, Ion Petrovici, Garabet Ibrăileanu, Petre P. Andrei și Gheorghe Brătianu.

În 1930 și-a susținut teza de licență "Introducerea stilului de 1 septembrie în Moldova".

Între 1930 – 1934 a funcționat ca profesor suplinitor la diferite școli ieșene.

După susținerea examenului de capacitate a ocupat catedre la liceele din Piatra Neamț și Tecuci (în acest din urmă oraș a fost și directorul *Liceului Comercial*, între anii 1934 – 1943).

Datorită activității sale publicistice și de cercetare a fost numit membru al *Institutului de Istorie Națională* din București (1942), președinte al secției Tecuci.

După susținerea tezei de doctorat în Istorie (1943) cu lucrarea monografică "Ștefan Vodă Petriceicu" (referentul tezei fiind Constantin Giurescu), ocupă alte catedre în învățământul liceal din Iași (1943 – 1945).

Se instalează la Brașov pentru o perioadă de 21 de ani. Acolo a funcționat ca director al Arhivelor Statului (1945 – 1962) și la Filiala locală a *Societății de științe istorice și filologice* a cărei președinte a fost până în 1962.

Revenind în Iași, în 1966, a fost un neobosit cercetător în cadrul "*Institutului de Istorie și Arheologie A.D. Xenopol*", al cărui membru onorific a fost ales, în *Analele* cărui a publicat numeroase articole.

Debutul de istoric-publicist l-a avut la "Arhiva" din Iași, în 1931.

Alături de Constantin Solomon, Constantin Cihodaru, G. G. Ursu, Al. Alexinschi, Emil Hâncu și Constantin Turcu a scos revista tecuceană "Analele Moldovei", care era o revistă de cercetări istorice, în care s-au publicat studii și documente privind istoria Moldovei, mai ales de interes local, dar nu mai puțin valoroase. Revista avea o apariție trimestrială, cu apariție neregulată, între 1941 – 1943,

reușind ca în acest interval de timp să scoată 3 volume. Directorul revistei era Constantin A. Stoide.

A colaborat la diverse periodice sau în culegeri de comunicări și articole: "Arhiva", Iași; "Revista critică", "Mitropolia Moldovei și Sucevei"; "Însemnări ieșene"; "Anuarul Liceului *Petru Rareș* din Piatra Neamț pe anul 1935 – 1936"; "Revista istorică română"; "Analele Moldovei"; Revista Arhivelor"; "Arhiva românească"; "Studii și cercetări științifice Iași"; Anuarul Institutului de Istorie Cluj"; "Studii"; "Studii și articole de istorie"; "Analele Institutului de Istorie și Arheologie *A.D. Xenopol* Iași"; "Apulum", Alba Iulia; "Studia bibliologica"; "Revista de istorie și teorie literară"; "Glasul bisericii"; "Historica"; "Studii și cercetări bibliografice"; "Orizonturi"; "Revista Asociației profesorilor secundari din Galați"

În 1980 Institutul de Istorie și Arheologie Iași, unde activa, l-a sărbătorit.

Istoricul Florin Constantiniu îl caracteriza astfel:

"Medevist. Explorator neobosit al surselor documentare (numai donațiile făcute fondului public se ridică la circa 1000 de documente din secolele XVI – XIX).

Constantin A. Stoide a abordat în cercetările sale cele mai variate aspecte ale istoriei medievale românești. Contribuții însemnate privind secolul al XV-lea și istoria Moldovei în secolul al XVII-lea. Cercetător temeinic documentat, Constantin A. Stoide construiește, cu migală și simț critic, scrierile sale, remarcându-se astfel prin soliditatea concluziilor".¹⁾

BIBLIOGRAFIE

A.În volume

- "Documente și regeste. Vol. I, Documente moldovenești din secolul al XVI-lea", Iași, 1934, în colaborare.

- "Documente moldovenești privitoare la familia de boieri Neaniul. Cu un studiu", Iași, Tip. Alex. Terek, 1938, 76 p., în colaborare.

- "Documente tecucene", vol. I, Bârlad, 1938; vol. II, Bârlad, 1941; vol. III, 1943, în colaborare.

- "Ștefăniță Lupu al Moldovei (1659 – 1661)", Buc., 1938, 200 p., în colaborare.

¹⁾"Enciclopedia istoriografiei românești", Buc., Ed. șt. și enciclop., 1978, p. 305.

-“Vornicenii , sat dispărut din ținutul Covurluiului. Studiu și documente”, Galați, Tip. George Jorică, 1941, 23 p., extras din revista “Orizonturi”, Galați, în colaborare.

-“Catalogul documentelor românești din Arhivele Statului de la Brașov”, vol. I, 1521 – 1599, Buc., 1955; vol. II, Buc., 1973.

-“Studiu introductiv” la vol. “Arhiva magistratului orașului Brașov. Intervalul actelor neînregistrate”, Buc., Direcția generală a Arhivelor Statului, vol. I , 1959, 445 p.; vol. II, Buc., 1961, 428 p.

-“Contribuții la istoria învățământului din școlile din Iași în secolul al XVIII-lea”, în col. “Contribuții la istoria învățământului românesc. Culegere de studii”, Buc., Ed. Did. și Ped.,1970 (redactor C.C. Giurescu) pp. 86 – 114.

-“Nicolae Costin: “Opere.Vol. 1. Letopisețul Țării Moldovei de la zidirea lumii până la 1601 și de la 1709 la 1711”, ediție cu un studiu introductiv, note, comentarii, indice și glosar de Const. A. Stoide și I. Lăzăreanu. Prfață de G. Ivănescu, Iași, Ed. *Junimea*, 1976, CXVI + 348 p.

B.În periodice

-“Cu privire la studiul d-lui T. Bălan, Vornicia în Moldova”, “Arhiva”, Iași, anul XXXVIII, nr. 2 – 3 – 4, apr. – iul. – oct. 1931, p 543 – 553.

-“Contribuție la biografia lui Eustratie logofătul”, ibidem, nr. 3, 4, 1933 și nr. 1 – 2, 1934, p. 16 – 18.

-“Pretendența lui Gonțea Vornicul”, ibidem, XL, 3 – 4, iul. – oct. 1933,p. 132 – 135.

-“O rectificare”, ibidem, p. 136.

-“Un document de la Ștefan Vodă Tomșa”, ibidem, p. 150 – 152.

-“*Arhivele Basarabiei*, anul V, nr. 3, iul – sept. 1933”, ibidem, p. 162 – 163.

-“Andriescu, Constantin: Așezări financiare la Dunăre și Marea Neagră în sec. XIII – XIV”, ibidem, p. 163.

-“Mihordea V.: Contribution aux relations franco – roumaines au XVIII-e siècle, Paris”, 1933, ibidem, p. 164 – 165.

-“Mihailovici, Paul: Mărturii românești din Bulgaria (1464 – 1867)”, ibidem, p. 193 – 197.

-“Precizări necesare în legătură cu *pretendența lui Gonțea*”, ibidem, XLI, 1 – 2, ian. – apr., 1934, p. 56 – 60.

-“Mihnea I.; “Ion Vodă Armeanul înainte de domnie”, ibidem,

p. 68 – 72.

-“Băleanu, Alex.: Documente și regeste moldovenești”, ibidem,

p. 72 – 75.

-“Pretendența lui Gonța Vornicul și încă ceva”, ibidem, XLI, 3 – 4, 1934, p. 193 – 194.

-“Contribuțiuni la cunoașterea *foametei celei mari* din 1684 – 1685”, ibidem, p. 151 – 158.

-“Din legăturile Patriarhiei din Constantinopol cu Vasile Lupu”, “Revista critică”, VIII, 1934 și în “Mitropolia Moldovei și Sucevei”, XXXIV, nr. 7 – 8, 1958, p. 564 – 569.

-“Contribuțiuni la istoricul Mănăstirii Bisericeani”, “Arhiva”, XLII, 3 – 4, iul. – oct. 1935, p. 146 – 166.

-“Mihnea I.: Pretendența lui Gonța Vornicul și încă ceva, Iași, 1935, ibidem, p. 189 – 198.

-“N. Milescu și Poiana Cârnelui”, în “Revista critică”, Iași, anul VII, nr. 2 – 3, 1933.

-“I. Mihnea: Din istoria culturii românești, Iași, 1935”, “Arhiva”, XLII, 3 – 4, iul. – oct. 1935, p. 222 – 233.

-“Note literare. *Istoria imperiului otoman* de Cantemir, în traducere italiană și franceză. Satirele lui Antioh Cantemir în traducere românească”, “Rev. critică”, Iași, VII, 2 – 3, 1934.

-“Un episod din domnia lui Gheorghe Duca. Răscoala lui Hâncu și Dumac din 1671 – 1672”, “Arhiva”, XLIII, 1 – 2, ian. – apr. 1936, p. 56 – 80.

-“Căpitanul Ștefan, neamul său și Mănăstirea Dumbrăvița (Știri din trecutul ținutului Tecuci)”, ibidem, XLIII, 3 – 4, iul. – oct. 1936, p. 200 – 216.

-“Științele în Academia Domnească din Iași sub Fanarioti”, “Însemnări ieșene”, I, 10, 15 mai 1936, p. 535 – 538.

-“Documente și regeste nemțene de la Dabija – Vodă”, extras din “Anuarul *Liceului Petru Rareș* din Piatra Neamț pe anul 1935 – 1936”.

-“Negustorii din Șarhorod în Moldova”, “Rev. ist. rom.”, V – VI, 1935 – 1936.

-“Știri despre petrecerea în Moldova a Doamnei Ecaterina Cercheza după moartea lui Ștefan Vodă Lupu”, cu 3 anexe, “Arhiva”, XLIII, 1 – 2, ian. – iunie 1937, p. 33 – 40, în colaborare.

-“Pretendența lui Grigore Sturza la tronul Moldovei”, 1939, în colaborare.

-“Târgul lui Barnovschi Vodă”, extras din “Analele Moldovei”,

Tecuci, I, 1, 1941.

-“Un mănunchiu de documente privitoare la satul Liești – Tecuci”, “Rev. Arhiv.”, Buc., IV, 2, 1941, p. 256 – 279, în colaborare.

-“I. Șiadbei: Cercetări asupra cronicelor moldovene”, “Revista Istorică Română”, XI – XII, 1941 – 1942.

-“Despre schitul Fătăciune și despre satele Cernuești și Praja”, *Ibidem*, XIV, 1944, p. 200 – 217.

-“Prima domnie moldovenească a lui Gheorghe Duca Vodă”, *ibidem*, vol. XV, fasc. 1, Buc., 1945, p. 36 – 73.

-“Contribuția studiului *Esquisse sur l'histoire des Cigains* al lui M. Kogălniceanu la teza de doctorat a olandezului F. R. Spengler din 1839”, în “Arhiva Românească”, X, 1945 – 1946, p. 55 – 70.

-“Un pretendent brâncovenesc la tronul Moldovei: Toderășco din Galați”/1687/, *ibidem*, p. 271 – 280.

-“Noi documente brașovene”, “Rev. Arhiv.” VII, 1, 1946 – 1947, p. 85 – 111; VII, 2, 1946 – 1947, p. 295 – 320.

-“Legăturile dintre Moldova și Țara Românească în a doua jumătate a secolului al XV-lea”, “St. și cercet. șt. Iași”, seria Istorie, VII, fasc. 1, 1956, p. 59 – 73.

-“Dregătorii satelor românești din Țara Bârsei”, “St. Arh. Ist.”, 2, 1957, p. 293 – 316.

-“Știri despre câțiva zugravi moldoveni din secolele al XVII – lea și al XVIII-lea”, “Mitropolia Moldovei și Sucevei”, XXXV, 7 – 8, 1959, p. 421 – 431.

-“Cantacuzinii și Brâncoveanu, creditorii ai Brașovului. Două acte inedite”, “Anuarul Inst. de Ist. Cluj”, 1962, p. 233 – 238, în colaborare.

-“Crăciun I. și Ilie A.; Repertoriul manuscriselor de cronici interne sec. XV – XVIII privind istoria românilor, Buc., Ed. Acad. R.P.R., 1963 (Colecția Cronicelor medievale ale României, Inst. de ist. al Acad. R.P.R.)”, în “Studii”, XVII, nr. 2, mart. – apr. 1964, p. 389 – 394, în colaborare.

-“Dregătorii satelor românești din Țara Bârsei sau Izvodul Costăchesc”, în “Studii și articole de istorie”, vol. VI, Buc., 1964, p. 7 – 45.

-“Însemnări despre meșterii și bănăria lui Eustație Dabija Vodă”/1661 – 1665/, “Anal. Inst. de Ist. și Arheol. Iași”, 1964, p. 145 – 154.

-“O prețioasă culegere de documente externe moldovenești: Th.

Holban, *Documente externe*, în "Studii, Revistă de Istorie", nr. 3, 1965"; ibidem, IV, 1967, p. 227 – 234.

- "O carte de largă circulație din primele decenii ale secolului al XIX-lea și rolul ei în unitatea culturală a românilor", "Apulum", Alba Iulia, VII, 1969, p. 109 – 130, în colaborare.

- "Din legăturile lui Zaharia Carcalechi cu Iași (1817 – 1834)", "Studia bibliologica", 3, 1969, p. 303 – 332.

- "Legăturile culturale din Moldova și Transilvania – date noi"; în "Rev. de ist. și teorie lit.", XIX, 1, ian. – mart. 1970, p. 11 – 21 și "Apulum", Arheologie, Istorie, Etnografie, Muzeul Regional Alba Iulia, 8, 1970, p. 283 – 295.

- "Despre clopote și clopotari în țările române sec. XIV – XIX" în "Glasul bisericii", XXX, 7 – 8, 1971, p. 705 – 728.

- "Contribuții la cunoașterea legăturilor economice dintre Brașov și Craiova în secolul al XVIII-lea", "Historica", 2, 1971, p. 103 – 123.

- "Contribuție la *Studiul istoric al Țării Românești între anii 1447 și 1450*", "Anuarul Inst. Ist. și Arheol. Iași", X, 1973, p. 163 – 181.

- Gh. Ungureanu, Gh. Anghel, Const. Botez, *Cronica Cotnarilor*, Buc., Ed. șt., 1971, 422 p., ibidem. 520 – 532.

- "Vladcovschi Petru: Contribuții la istoricul dezvoltării învățământului din jud. Iași, Partea I, Iași, 1972", ibidem, p. 554 – 558.

- "N. Vătămanu: Istorie bucureșteană, Buc., 1973, 237 p." ibidem.

- "Frământări în societatea moldovenească la mijlocul secolului al XVI-lea", ibidem, 1974, p. 63 – 91.

- "Date în legătură cu medicina și medicii din Moldova în două jumătăți a sec. al XVII-lea", ibidem, p. 257 – 259.

- "D. Velicu: Miron Costin, Buc., Ed. Minerva, 1973, 298 p., ibidem, p. 311 – 324.

- "Botez Const., Urmă Dem. și Eșanu L.: Istoria unei citadele muncitorești – Nicolina – Iași, 1892 – 1972, Iași, 1973", ibidem, p. 350 – 355.

- "Bostan Constantin și Ciucă Valentin; Gh. Teodorescu Kirileanu, *Contribuții documentare*, Piatra Neamț, 1970", în "St. și cercet. bibliologice", XIII, 1974, p. 278 – 282.

- "Date noi cu privire la relațiile de după 1653 dintre Vasile Lupu și Gheorghe Ștefan", "An. Inst. de Ist. și Arheol. Iași", XII, 1975, p. 171 – 176.

- "Contribuții la cunoașterea relațiilor moldo – polone din anii 1683 – 1684", ibidem, XIII, 1976, p. 71 – 91.

- "Cronica anonimă și autorul ei", ibidem, p. 267 – 280.

- "Urkundenbuch zur Geschichte der Deutsche in Sieberburgen, begründet von Franz Zimmermann, Fünfter Band, 1438 – 1457,

Nummer 2300 – 3098, bearbeitet von Gustav Gundinch , Köln – Wien, Böhlaus Verlag și București, Ed. Acad. R.S.R., 1975”, ibidem, 391 – 395.

-“Enache Puiu: Viața și opera lui Miron Costin, Buc., Ed. Acad. R.S.R., 1975, 321 p.”, ibidem, p. 400 – 408.

-“Luptele lui Vlad Țepeș cu turcii (1461 – 1462)”, ibidem, XV, 1978, p. 15 – 38 și extras.

-“Teodor Codrescu și legăturile lui cu Brașovul”, ibidem, p. 361 – 378.

-“Basarab al II-lea (1442 – 1444)”, ibidem, XVII, 1980, p. 279 – 302.

-“În legătură cu scrisoarea datată 11 februarie 1462. Contribuții la cunoașterea izvoarelor domniei lui Vlad Țepeș”, ibidem, XVIII, 1981, p. 151 – 165.

-“În legătură cu sfârșitul cronicarului Miron Costin și al fratelui său Velicico Costin”, ibidem, p. 575 – 582.

-“Note despre Grigore Ureche”, ibidem, XIX, 1982, p. 317 – 332.

-“Duca, tipograful de la Thasos”, ibidem, XXI, 1984, p. 391 – 396.

-“Ecolul revoltei ienicerilor (1703) în Moldova”, ibidem, p. 485 – 488.

BIBLIOGRAFIE DE REFERINȚĂ

-Ilie Bărbulescu: “Stoide C.A. și C. Turcu: Documente și regeste din ținutul Neamțului , sec. XVI – XVIII, urmată de un indice – comentariu al numelor proprii , Piatra Neamț, 1935, 54 p.”, în “Arhiva”, Iași, XLIII, 1 – 2, ian. – apr. 1936, p. 142 – 149.

-“Augustin Z.N. Pop: “C.A. Stoide, Constantin Turcu: Documente și regeste din ținutul Neamțului. Secolele XVI, XVII și XVIII (Extras din *Apostolul*, nr. 9 – 11, 1935, Piatra Neamț)”, în “Conv. lit.”, 69, 4 – 7, apr. – iul. 1936, p. 236 – 237.

-G.G. Ursu; “C. Stoide”, în vol. său “Tecuciul literar. Studiu de istorie și geografie literară”, Bârlad, Atelierele grafice Nicolae Peiu, 1943, p. 145.

-“Enciclopedia istoriografiei românești”, Buc., Ed. șt. și enciclop., 1978, p. 305.

-Al. Zub: “Contribuții ieșene la istoria culturii naționale”, în “Anuarul Inst. de Ist. și Arheol. , Iași”, XIX, 1980, p. 7.

-“L. Șimanschi: “Profesorul Constantin A. Stoide la 80 de ani”, ibidem, XX, 1983, p. 627 – 628.

TALAZ, GEORGE

George Talaz este pseudonimul artistului plastic și scriitorului Gheorghe Antonescu, născut la 15 octombrie 1898 în satul Toporăști, comuna Pungești, județul Vaslui, ca fiul mijlociu, din cei nouă, ai unui țăran sărac, care avea numai două pogoane de pământ.

Școala primară, alcătuită din cinci clase, a urmat-o în satul natal, unde, cu excepția primelor două clase, a luat premiul I.

După absolvirea școlii primare s-a angajat ucenic la Cooperativa din Pungești, de unde a fost dat afară pentru faptul că a refuzat să înșele clienții la cântar.

În 1912 pleacă la București, unde este angajat ucenic la "Fierăria Nae Dumitrescu", unde nu stă decât șase luni, după care se angajează la laboratorul "Pasteur"

După doi ani de ucenicie, a rămas fără servicii.

În disperare, intră ucenic la spălătoria și curățătoria de lux, "Ana Figa" la care, în timpul liber, citea foarte multe cărți și reviste, iar duminica vizita expozițiile Capitalei.

În 1915, se întoarce în satul natal, de unde se reîntoarce în București, stând acolo fără serviciu, dormind pe Cheiul Dâmboviței și la "Azilul de noapte".

Se angajează servitor la liceul cu internat, "Principele Carol" din București, la recomandarea directorului revistei "Flacăra", Constantin Banu. La acel liceu a cunoscut pe profesorul Mihail Dragomirescu, care aflase despre Talaz că scrie versuri. Astfel, M. Dragomirescu l-a luat în casa lui pentru a-i oferi odihnă, iar masa o lua la un birt din apropierea casei lui M. Dragomirescu, plata făcându-o marele critic literar. În casa profesorului estetic, George Talaz a găsit îndrumarea literară, ajutor spiritual și material, motiv pentru care a rămas discipolul spiritual al profesorului, până la moartea sa.

Debutează, în martie 1916, la revista "Flacăra", cu poemul "Într-un bordei sărac"

Neavând cu ce trăi, directorul ziarului "Dimineața", Constantin Mille, i-a creat o bursă de 40 de lei lunar. Lui, i s-au adăugat și George Coșbuc și Mihail Popescu (administratorul "Casei Școalelor") care l-au ajutat materialicește.

Fiind foarte inteligent și dornic să studieze , îndemnat fiind de către cei de mai sus și de către Mihail Dragomirescu, George Talaz se înscrie la Liceul *Principele Carol*, din Capitală, unde dă examen, în particular, pentru clasa I. Fiind slăbit fizicește, Mihail Dragomirescu îl trimite la țară, în satul natal, în 1916, de unde este chemat de același M. Dragomirescu, la Iași, unde este primit ca cercetaș de război în Ministerul de Interne, refugiat la Iași, funcționând pe post de curier ministerial, apoi de redactor la ziarul "România", la care colabora și unde a cunoscut și a fost încurajat de către Mihail Sadoveanu, Octavian Goga, Alexandru Vlahuță, Ion Minulescu, B. Ștefănescu – Delavrancea, Locusteanu etc. Pentru faptul că s-a solidarizat cu ostașii ruși, care, după izbucnirea "Marii Revoluții Socialiste din Octombrie", se retrăgeau de pe frontul românesc, se retrage și el în primăvara anului 1918, în satul natal.

După terminarea războiului, Mihail Dragomirescu îl recheamă în București, unde a locuit, luând masa la un cămin bucureștean. Acolo a început să audieze cursuri universitare, să participe și să recite versuri la șezătorile studențești, conferențiind el însuși despre "Rostul artei"

"Societatea Scriitorilor Români" îl primește în rândurile ei, în anul 1920.

Având un mare talent la pictură și desen, dă examen la *Scoala de Arte Frumoase* din București, reușind al treilea, din șaptezeci de candidați, având profesori pe Storck și Mirea.

Împreună cu un grup de elevi ai *Scolii de Arte Frumoase*, printre care Virgil Condoiu și Horia Igiroșanu, s-a retras de la acea școală și a creat *Academia liberă* de desen și pictură. Din motive de sănătate se retrage la Pungești (Vaslui). În satul natal, Toporăști, înființează Societatea culturală *Rostul omului*, obținând pentru ea, dela *Casa Scoalelor* o bibliotecă și abonamente cu preț redus la mai multe ziare și reviste care apăreau atunci în țară.

Având gratuitate pe C.F.R., călătorea la București, de la Toporăști, de două ori pe lună.

În continuare George Talaz își satisface serviciul militar, în cadrul *Regimentului 83 infanterie* din Cluj. Acolo, generalul Nicolae Petala, comandantul Corpului IV, de armată, îl solicită ca redactor al revistei *Cultura poporului*, pe care o edita generalul, ridicând tirajul de la 5000 la 15.000 de exemplare, ziarul fiind solicitat și la Cleveland (S.U.A.). Tot la Cluj , George Talaz a mai colaborat și la revista *Gândirea*, apărută de curând.

Societatea Scriitorilor Români îi conferă premiu pentru volumul "Râsul apei", în 1923.

Prima sa expoziție de pictură din 1924, din sala *Ateneului Român*, a constituit un mare succes.

Ajutat spiritualicește de M. Dragomorescu, George Talaz pleacă pe cont propriu la Paris, unde vizitează muzee și audiază cursuri privind arta modernă și clasică. Dela Paris revine pentru două - trei luni la Pungești, unde încearcă un sentiment amar: societatea culturală pe care o înființase fusese desființată, iar cărțile strânse cu atâta trudă, din donații, fuseseră risipite.

Revenit în țară, devine retras de cenaclurile literare, de publicitate, hoinărind prin țară, solitar.

Cunoscând, în 1922, pe primii comuniști români (Lucrețiu Pătrășcanu, M. Gh. Bujor, Mihail Cruceanu, Al. Mihailescu, Petrescu - Doncea), începe să colaboreze cu ei pe plan politic.

La 22 apr. 1926 a participat la o șezătoare literară a "generației noi" la *Ateneul Român*.

În 1928, în urma succesului material cu care se soldase expoziția sa de pictură de la *Ateneul Român*, i-a permis să-și ajute un frate care, pentru activitatea sa în *Ajutorul Roșu* a fost condamnat la închisoare, fiind eliberat abia la 23 August 1944.

Lucrețiu Pătrășcanu i-a încredințat, în 1932, tipărirea ziarului "Sămânța", în calitate de administrator.

Devenind membru de partid, în 1935, i se încredințează muncă de propagandă la sate.

Arestat de către siguranță, odată cu Lucrețiu Pătrășcanu, este acuzat de acțiuni comuniste; după 20 de zile de detenție este eliberat, dar ținut sub o severă urmărire. Presa timpului a consemnat pe larg această situație. Cu toate acestea, după eliberarea sa, toate ușile i-au fost închise. Unicul suport moral îl constituia viitoarea sa soție, Caterina, pe care o cunoscuse din vremea când era portar la Universitate, ea fiind studentă la Filologie, soție care, în 1945, va deveni și ea membru de partid (comunist).

A făcut parte, în toată perioada cât a ființat, din *Blocul democratic* ca vicepreședinte (alături de Scarlat Callimachi), președinte fiind Petre Constantinescu - Iași, iar secretar-general, Athanasie Joja.

În calitate pe care o avea, a mers în delegație la șefii Partidului Social - Democrat să-i convingă, fără a se bucura de succes, să adere la *Blocul democratic*, la care mai aderase *Frontul Plugarilor* și *Madosz-ul*.

La îndemnul doctorului Dimitrie Bagdasar, George Talaz a scos în 1937 al patrulea volum de versuri.

A fost parmanent șicanat și arestat sub acuzația de “poet comunist” (și așa a și fost!).

După declanșarea războiului antisovietic este mobilizat , ca soldat într-un spital militarizat, *Filantropia*, din București, apoi după o scurtă demobilizare , la Spitalul *Dr. Antoniu*.

În 1942 expun din nou la *Ateneu*, după care iar este mobilizat la cel de al doilea spital de mai sus, cunoscând o altă mobilizare, între 1943 – 1944, în cadrul spitalului *Zonă Interioară*, 7303.

Refuză angajarea oferită în cadrul Ministerului Propagandei, în timpul războiului.

În martie 1944, trupele germane îi ard casa din Toporâștii Vasluiului, cu tot ce se afla în ea, inclusiv manuscrisele; peste o lună, în aprilie 1944 Gheorghe Talaz contractează un antracoid la ceafă, care l-a ținut la pat timp de trei luni, ceea ce l-a salvat de la o nouă arestare.

Imediat după “Eliberare”, realizează o secție a *Uniunii Patrioților*, la ale cărei ședințe, din Comitetul său Central, lua parte, alături de Gheorghe Vlădescu – Răcoasa, C. Agiu, Petre Constantinescu – Iași, Mihail Beniuc etc.

Alături de pictorii H. Maxy, C. Ressu și alții a pus bazele noului *Sindicat al Artelor Frumoase*.

A făcut parte din Comitetul de conducere al *Societății Scriitorilor Români*.

A fost cooptat în secretariatul literar și filozofic “A.R.L.U.S.”, înființând și Filiala Băneasa a ARLUS-ului.

Intră în Comitetul de conducere al revistei *Vestea satelor*, devenind și redactor la *Scânteia satelor*, de unde își dă demisia din cauza debilității sale fizice.

Cu timpul intră într-o pronunțată depresiune psihică. După ce, în august 1951, i s-au furat manuscrise și lucrări inedite, a căpătat o polinevrită, care i-a atacat auzul.

În 1961 i se acordă ordinul “Steaua Republicii Populare Române”. Pentru moment, forțele sale fizice se refac, dar curând , vechea sa boală din tinerețe (t.b.c. pulmonar) recidivează. Se retrage spre a se reface, la un sanatoriu din Predeal, unde reîncepe să picteze (25 de tablouri) și unde organizează o expoziție.

Primește pensie din partea *Uniunii Artiștilor Plastici*, din care făcea parte.

la parte la ședințele *Uniunii scriitorilor*. A fost invitat să ia parte

la lucrările *Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român*.

În 1968 este sărbătorit cu ocazia împlinirii vârstei de 70 de ani, la *Casa Scriitorilor*, cu care ocazie deschide și o expoziție de pictură, la a cărei vernisaj a vorbit Petre Comarnescu.

Bolnav, îndurerat sufletește, George Talaz încetează din viață la 2 martie 1973, în București, unde a fost incinerat, incinerarea desfășurându-se în mod anonim.

A colaborat la periodicele "Azi", "Capitala", "Cele trei Crișuri", "Cetatea literară", "Cuvântul liber", "Duminica Universului", "Ecoul", "Falanga", "Familia", "Flacăra", "Gândirea", "Lumea românească", "Orizont", "Orizonturi noi", "Revista Fundațiilor regale pentru literatură și artă", "Ritmul vremii", "România", "România culturală", "Sămânța", "Scânteia satelor", "Universul literar", "Veac nou", "Vestea satelor", "Viața literară", "Victoria".

Pseudonimele utilizate au fost G. Talaz, Ieromonahul Grigorie, Ghiță Tac, Gheorghe Tărăban, Țic - Țic.

Poezia sa este cogitativă că în formă, dar simbolistă în conținut.

BIBLIOGRAFIE (volume și plachete)

1. "Flori de lut", poezii, București, Ed. literară a "Casei Școalelor", 1920, 87 p.
2. "Râsul apei", poezii, ibidem, 1923, 123 p.
3. "Soare", poezii, București, Ed. "Casa Școalelor", Tiparul "Graiul românesc", 1926, 100 p.
4. "Catrina și veverița", poem, 1933, în manuscris, deșus la Ed. Eminescu
5. "Fântâna", poezii, București, Tiparul Universitar, 1938, 110 p.
6. "Pentru dreptatea câștigată", /poezii/ București, Ed. Scânteia satelor, 1949, 22 p. (semnat, Gheorghe Tărăban).
7. "Hai să ne întovărășim, pământul să-l muncim", ibidem, 1951 (?), 24 p.
8. "Armonii în zori", versuri, București, Ed. pentru literatură, 1961, 91 p.
9. "Treptele împlinirii" /poezii/, ibidem, 1967, 100 p.
10. "Poezii", ibidem, 1968, 289 p.
11. "Semănătorul de iluzii" /poezii/, manuscrisul deșus la Editura Cartea românească.
12. "Plugărirea și pământul ei", broșură trimisă editurii, dar needitată.

Publicații în periodice (selectiv)

- “Floarea brumată”, în “Țara de jos”, II, 5, mai 1925, p. 102.
- “Cristi...”, ibidem, 1925, p. 27.
- “Dragul feții”, “Univ. lit.”, XLII, 3, 17 ian. 1926, p. 2.
- “Spovedanie”, ibidem, XLII, 10, 7 martie 1926, p. 6.
- “Soare:”, ibidem, XLII, 7, 14 febr. 1926, p. 4.
- “Dimineata”, “Țara de Jos”, III, 4, apr. 1926, p. 85.
- “Jocul copiilor”, “Univ. lit.”, XLII, 15, 11 apr. 1926, p. 5.
- “Romantă”, ibidem, XLII, 23, 6 iunie 1926, p. 3.
- “Struguri”, ibidem, XLII, 25, 20 iunie 1926, p. 3.
- “Chemare”, ibidem, XLII, 31, 1 aug. 1926, p. 2.
- “Cântec întârziat”, ibidem, XLII, 32, 8 aug. 1926, p. 6.
- “Jocul cu fluturi”, ibidem, XLII, 34, 22 aug. 1926, p. 6.
- “Comedia bălciului”, tabloul III, scena V, ibidem, XLII, 40, 3 oct. 1926, p. 9.
- “Vizită fără sens”, ibidem, XLIII, 8, 20 febr. 1927, p. 114.
- “Cântec de lene”, ibidem, XLIII, 21, 22 mai 1927, p. 322.
- “Un ministru”, ibidem, XLIII, 26, 26 iunie 1927, p. 402.
- “Filantropie”, ibidem, XLIII, 29, 17 iul. 1927, p. 458.
- “Chitara lui Mefisto”, “Țara de Jos”, 6 – 9 iun. – sept. 1927, p. 132.
- “Rugă către un preot”, ibidem.
- “Fragment de întuneric”, “Univ. lit.”, XLIV, 4, 22 ian. 1928, p. 52.
- “Jos”, ibidem, XLIV, 22, 25 mai 1928, p. 340.
- “Doarme Ion”, “Cuvântul liber”, 20, 24 martie 1934.
- “Popa Vasile”, ibidem, 21, 31 martie 1934.
- “Altoi nou”, ibidem, 44, 8 sept. 1934.
- “Luceafăr”, ibidem, II, 19, 1 martie 1935.
- “Golani”, ibidem, III, 9, 4 martie 1936.
- “Delincvenții politici”, ibidem, III, 17, 28 febr. 1936.
- “Sobor pentru Maria”, ibidem, III, 20, 21 martie 1936.
- “Tentaculele fasciste”, ibidem, III, 28, 16 mai 1936.
- “Din mahala, o fată”, ibidem, III, 38, 25 iul. 1926.
- “Catrina și Veverița”, ibidem, III, 43, 29 aug. 1926.
- “Gând sălbatic”, “Gaz. lit.”, IV, 15 (161), 11 apr. 1957, p. 5.
- “Frumuseță și luptă”, ibidem.
- “Gutui înfloriți”, ibidem.
- “Prunc comunist”, ibidem, IV, 50 (196), 12 dec. 1957, p. 3.
- “Dac – ași fi...”, ibidem.
- “Sonetul meu”, ibidem.
- “Bucurii”, ibidem, V, 12 (210), 20 martie 1958, p. 3.

- “Steagul nostru”, ibidem, V, 19 (217), 8 mai 1958,p. 3.
- “Bucurii”, ibidem, V, 12, 20 martie 1958, p. 3.
- “Cântec”, “Lucefărul”, II, 15, 1 august 1959, p. 3.
- “Cermeala mea”, “Gaz. lit.”, XIV, 18 (757), 4 mai 1967, p. 3.
- “Somnul șarpelui”, ibidem.
- “Știe și moartea”, ibidem, IX, 51 (458), 20 dec. 1962,p. 3.
- “Cântec”, ibidem.

LUCRĂRI DE PICTURĂ ȘI DESEN

Lucrări expuse la expoziția de la *Casa Scriitorilor* (15 oct. – 3 nov. 1968).

Uleiuri

1. ”Pădure moldavă”
2. ”Aspect de primăvară”
3. ”Toamnă pe lac”
4. ”Pregătirea furtunii”.
5. ”Luminiș în pădure”
6. ”Nud” (Voluptate).
7. ”Aspect marin”
8. ”Mușcată”
9. ”Răsărit pe mare”
10. ”Crengi de măr înflorit”
11. ”Chip de țăran oltean”
12. ”Portret”. C.T.
13. ”Niște coloane vii”
14. ”Nalbă de câmp”.
15. ”Crepusul marin”
16. ”Armonii de culoare”
17. ”Intrarea în pădure”
18. ”În munți, după ploaie”
19. ”Aspect în pădure”.
20. ”Deal de mesteceni”
21. ”Petunii”.
22. ”Pârâu prin pădure de toamnă”
23. ”Stânjel”
24. ”Lalele”
25. ”Lan cu floarea soarelui”
26. ”Stejar în potecă”
27. ”Hârburi cu mușcată”

28. "Dimineată de toamnă"
29. "Toamnă la Predeal"
30. "Floare cu măr de munte"
31. "Ghiocei"
32. "Ieșire din pădure"
33. "Privire din cerdac nr. 13"
34. "Flori de câmp"
35. "Drum pe marginea codrului"
36. "Trandafirii"
37. "Trandafir galben".
38. "Cer, apă și stâncă"
39. "Condorașii"
40. "Pe Siret"
41. "Poetret dr. I.C."

Desene

42. "Floarea soarelui"
43. "Ulei creionat"
44. "Imagini din sat".
45. "Meleaguri vasluiene"
46. "Meleaguri vasluiene" (II).
47. "Mama"
48. "Cap de copil".
49. "Autoportret alegoric"
50. "Autoportret satirc"

Alte lucrări

51. "Peisaj. Dealuri vasluiene"
52. "Mușcate roșii – roz"
53. "Pădure – Predeal"
54. "Portret Caterina – soția pictorului"
55. "Peisaj de țară"
56. "Pahar cu flori albe și roșii"
57. "Pădure"
58. "Flori de munte în pahar"
59. "Peisaj cu lac"
60. "Spre Măgura cu legende (Toporăști – Fâstici)"
61. "Îndrăgostitul zărilor – peisaj vasluian"
62. "Iarna la Predeal"
63. "Peisaj – pregătirea furtunii"
64. "Pahar cu trandafiri roșii"

65. "Ghiveci cu mușcată roșie"
66. "Iarna în sat (Toporăști)"
67. "O alee în toamnă".
68. "Pahar cu albăstrele".
69. "Neguri în munți, la Predeal"
70. "Cap de țărăncuță"
71. "Vas cu trandafir roșu"
72. "Luminiș în pădure"
73. "Chip de țaran oltean".
74. "Pădure de mesteceni".
75. "Din pădure spre zări"
76. "Pădure în toamnă".
77. "Pădure în primăvară"
78. "Peisaj de noapte"
79. "Peisaj de țară"
80. "Ghiocei în vas de lut".
81. "Pahar cu trandafir alb"
82. "Fructe - gutui - lângă verandă"
83. "Lac la Băneasa".
84. "Răsărit pe mare"
85. "Ghiveci cu mușcată roșie"
86. "Intrare în pădure"
87. "Stânjenei"
88. "Rază de lumină în mijlocul codrului"
89. "Peisaj de vară , cu lan de grâu"
90. "Nalbă în sticlă"
91. "Creangă de cais, în soare"
92. "Brebenei"
93. "Peisaj de țară"
94. "Margarete pe țapșan".
95. "Vas cu floare galbenă"
96. "Iarnă în târgușor"
97. "Casă țărănească".
98. "Munți împăduriți".
99. "Peisaj în plină vară".
100. "Căsuța cu livadă înflorită"
101. "Barcă pe furtună"
102. "Autoportret"
103. "Cap de fată"

De asemenea , George Talaz are lăsate numeroase desene cu teme satirice sau cu peisagii.

BIBLIOGRAFIE DE REFERINȚĂ

xxx./ despre "Flori de lut"/, în "Vieța nouă", XVI, nr. 9 – 10, 1920; Nanu, D. "Flori de lut", "Sburătorul", II, vol. II, nr. 35, 8 ian. 1921, p. 143 – 144; Cioculescu, Șerban : "Facla literară" ("Flori de lut"), 1923, p. 197; Petrescu, Camil, în "Cetatea literară", I, 5 – 6 martie 1926, p. 38; Șăineanu, C.: "Buletinul cărților <<Soare>>. de G. Talaz", "Adevărul", 19 mai 1926; Streinu, Vladimir: "Soare", "Sburătorul literar", IV, 3, mai 1926, p. 39 - 40; Gheorghide, C.: "Soare", "Conv. lit.", nov. 1926, p. 883 – 884; Șăineanu, C.: "Soare", în "Recenzii", 1927, p. 45; Adamescu, Gheorghe: "Contribuțiune la bibliografia românească", fascicola a III-a, Buc., Ed. Casa Școalelor, 1928, p. 483 – 484; Dragomirescu, Mihail: "Critică", vol. II./ Buc./, ibidem, 1928, p. 240, 241 – 243, 283; Cardaș , Gheorghe: "Istoria literaturii românești", Buc., Tiparul "Oltenia", 1939, p. 404; Predescu, Lucian: "Enciclopedia Cugetarea", Buc., Ed. Cugetarea", 1940, p. 830; Drăgan, Gabriel: "Istoria literaturii române", ed. a IV-a, Buc., Ed. Cugetarea, 1946, p.508, 511, 571; Hangiu, I.: "Presa literară românească", Buc., EPL, 1968, vol. II, p. 200, 271, 354, 417, 427, 439, 445, 450, 500, 524, 629; Călinescu, G.: "Istoria literaturii române", Compendiu", Buc., EPL, 1968, p. 284; Alexandrescu, Matei:/Cu George Talaz pe o insulă neștiută, de liniște și poezie", în vol. "Confesiuni literare", Buc., Ed. Minerva, 1971, p. 131 – 132; Straje, Mihail: "Dicționar de pseudonime/.../", Buc., Ed. Minerva, 1973, p. 705; Bucur Marian: "Istoriografia literară românească", Buc., Ed. Minerva, 1973, p. 504; Lovinescu, E.: "Istoria literaturii române contemporane", Buc., Ed. Minerva, 1973, vol. I, p. 278, 466, 473 – 476, 644; xxx: "Documente literare", vol. 2, ed. îngrijită de Gh. Cardaș, Buc., Ed. Minerva, 1973, p. 138, 139, 337; Buzilă, Boris: "Mărturii în amurg", Cluj, Ed. Dacia, 1974, p. 178 – 180; Gheorghită, G.: "Sburătorul , Revista și cenaclul", Buc., Ed. Minerva, 1976, p. 191, 215, 314 – 315; Popa , Marian: "Dicționar de literatură română contemporană" ed. a II-a, Buc., Ed. Albatros, 1977, p. 552; xxx: "Dicționar cronologic. Literatura română", Buc., Ed. Șt. și encicloped., 1979, p. 237, 293, 306, 315, 318, 350, 699; P. Ursache: "G. Talaz, Armonii în zori", în "Iașul literar", XII, 12, dec. 1961, p. 79 – 80; Ion Budescu: "Note de lectură. G. Talaz, Treptele împliniri", în "Gaz. lit.", XIV, 42 (781), 19 oct. 1967, p. 2; "Probleme de politică externă a României. 1919 – 1939. Culegre de studii", I, Buc., Ed.

Militară, 1971, p. 326; "Șantier", în "România literară", V, 18, 27 apr. 1972, p. 14; M.N.: "George Talaz", ibidem, VI, 10, 8 martie 1973, p. 12; Vladimir Streinu: "Pagini de critică literară", vol. V, Buc., Ed. Minerva, 1974, p. 72 – 73; D. Micu: "Gândirea și gândirismul", Buc., Ed. Minerva, 1975, p. 655; Vladimir Streinu: "Pagini de critică literară", vol. IV, Buc., Ed. Minerva, 1976, p. 121; Serafim Duicu: "Vladimir Streinu", Craiova, Ed. Scrisul rom.", 1977, p. 209; "Scrisori către Al. Rosetti (1916 – 1968)", Buc., Ed. Minerva, 1919, p. 411; Z. Ornea: "Tradiționalism și modernitate în deceniul al treilea", Buc., Ed. Eminescu, 1980, p. 213, 214.

TĂNASE, CONSTANTIN

S-a născut în Vaslui, la 5 iulie 1880, tatăl lui fiind laborant la o farmacie vasluiană, iar mama sa, casnică. În orașul natal a urmat cursurile școlii primare și ale Gimnaziului *Mihail Kogălniceanu* pe care-l absolvă în 1896. În continuare, urmează, pentru scurt timp, parte a cursurilor liceale, la Brăila.

Îndemnat de către scriitorul Ioan Adam, din același oraș cu el, ocupă un post de învățător suplinitor în comuna Cursești, județul Vaslui. Din cauza vederilor lui non conformiste este nevoit să se mute, ca învățător, la altă școală primară, din cătunul Hârșoveni, comuna

Poenesti (azi, aparținând comunei Ivănești), județul Vaslui. În acest timp studiază permanent, mai ales limbile franceză și germană.

Fără știrea părinților, intră, la 14 octombrie 1899, ca voluntar într-un regiment de cale ferată (Regimentul 1 geniu, din București). Apoi este transferat la regimentul 11 Căi Ferate din București. Cu îngăduința comandantului participă la spectacolele Teatrului Național și cântă în corul bisericii Popa Tatu. Organizează spectacole în regiment (dramatizări după anecdotele lui Theodor Speranția, piesa *Curcanii*, de Grigore Ventura, *Ofițerul și ordonanța*, lupte greco-romane etc.).

La 22 august 1902, satisfăcând stagiul militar, părăsește armata, cu gradul de sergent, plecând în Vaslui, unde montează (improvizație!) spectacolul *Jianu, căpitan de haiduci*, de Ion Anestin – Matei Millo.

În toamna aceluiași an se înscrie la Conservatorul din București (comisia fiind alcătuită din Al. Davila, C. I. Nottara, Aristizza Romanescu, Dimitrie Kiriac, Ștefan Sihleanu), având colegi pe Ion Manolescu, Tony Bulandra. V. Maximilian, G. Storin, G. Timică. Pentru a se putea întreține, reintră în armată, la Regimentul 1 de geniu, unde este avansat la gradul de plutonier.

Pe lângă rolurile jucate în cadrul Conservatorului, Constantin

Tănase a jucat, ca figurant, sau în roluri mici, la Teatrul Național din București, cu care face mici turnee în provincie.

Examenul de absolvire al Conservatorului îl susține cu Dimitrie Popovici – Bayreuth, Al. Davila, C. Nottara, Ion Bacalbașa și Nicolae Petrașcu.

În vara anului 1905 se căsătorește cu Josefina Raitman.

În 1905 părăsește din nou armata, pentru a deveni mai independent, intrând în “Trupa de comedii și operete Nicu Poenaru”, apoi, din 1906, în “Compania Grigoriu”

Trece, succesiv, prin următoarele companii și trupe artistice: “Compania Liciu” (1907), “Compania Al. Davila” (1907), “Trupa Nottara – Liciu” (1907), “Trupa Tănase – G. – Ahile” (1908), “Trupa de comedii Niculescu – Buzău” (1908), “Trupa C. Nottara – Niculescu Buzău” (1909), “Trupa de operetă Alexandru Bărcănescu” (1910), “Trupa Tănase – Vernescu - Vâlcea” (1910), “Compania lirică Al. Bărcănescu – C. Tănase” (1911), “Asociația lirică” (1912), “Trupa Bărcănescu – C. Tănase – Niculescu Basu – Ghimpețeanu – Robert Frank”, “Trupa Bărcănescu – Tănase”, “Trupa Tănase” (1913), “Compania Gr. Brezeanu” (1913 – 1914), “Teatrul Național” din Iași (1917 – 1918), “Teatrul de revistă “Cărăbuș” (1919 – 1945).

În iarna 1914 – 1915, Tănase, reîntors de pe frontul din Bulgaria, în uniformă de plutonier, cânta, în pauzele operetelor reprezentate de către trupa lui Alecu Bărcănescu, la Circul din Iași, cuplete ca “Dă-i’ nainte, dă-i’ nainte” și “Fusta, fusta-i cu belea”, care au făcut vogă, în acel timp. Deasemena, în stagiunea 1915 – 1916 spunea cuplete în cadrul operetelor reprezentate de către “Compania Grigoriu”.

În timpul primului război mondial dădea spectacole gratuite în folosul răniților sau ostașilor de pe front, iar în pauzele spectacolelor făcea chetă în folosul orfanilor de război.

Marea realizare în viața lui Tănase a fost crearea, la 2 iulie 1919, a “Cărăbușului”, la care a creat o școală românească de revistă și a format numeroase și prestigioase cadre artistice, în acest domeniu. Premiera acestui nou teatru (de revistă) a avut loc cu revista “Pisică pe orez), de Constantin Solomonescu și Mircea Rădulescu.

În toamna anului 1919, Constantin Tănase se recăsătorește cu Virginia Tănase, care i-a fost cea mai apropiată și bună colaboratoare.

Apărând cu dreptate cauzele artiștilor cântăreți, îl întâlnim, în 1922, ca președinte al Societății “Scena”

Dacă în piese de teatru și operele jucat alături de celebrități ca Tony Bulandra, V. Maximilian, G. Storin, Ion Brezeanu, Ion Livescu, N. Soreanu, G. Timică, Mișu Fotino, Ion Manolescu, N. Leonard, N. Niculescu – Buzău, Al. Bărcănescu, C. Nottara, Petre Liciu, Aristide Demetriad. Nicu Poenaru, Ion Morțun, Ion Băjenaru, Niculescu – Basu. Maria Ventura, Aurel Athanasescu, Agatha Bârsescu în revistele sale muzicale, Constantin Tănase a avut colaboratori (autori, muzicieni, regizori), sau colegi de scenă, alte mari nume ale artei interpretative românești: Gherase Dendrino, Elly Roman, Petre Andreescu, Ion Vasilescu, N. Stroe, Vasile Vasilache, Nicolae Kirîțescu, Gheorghe Brăescu, Henry Mălineanu, Puiu Maximilian, Mia Apostolescu, Liana Mihailescu, Nicolae Patrichi, Ștefan Cristodulo, Forry Etterle, Maria Wauvrina, Florica Demion, Virginica Popescu, Joujou Pavelescu, Elena Burmaz, Zizi Șerban, Radu Zaharescu, Geo Barton, Oleg Danovschi, Titi Botez, Nicolae Vlădoianu, Nicușor Constantinescu, Ionel Fernic, George Groner, Colea Răutu, Ion Talianu, Alexandru Giugaru, Tudor Mușatescu, I. Antonescu Cărăbuș, Soare Z. Soare, Sică Alexandrescu, Elena Zamora, George Trestian.

Tănase pleca uneori în străinătate pentru documentare și pentru a se pune în curent cu revistele muzicale din Occident (Paris, Viena, 1926; Londra, 1928; Paris și Berlin, 1929).

A făcut turnee în străinătate, la Istanbul – Alexandria – Cairo – Beirut. Tel Aviv (1939), Istanbul (aprilie – mai 1938).

În 1932 a turnat la Berlin filmul “Visul lui Tănase”, cu Felix Bressart.

În noaptea de 22 – 23 decembrie 1937, arzând sala “Eforia”, unde își avea sediul “Cărăbușul”, Tănase este nevoit să se mute în sala “Savoy”, la 14 ianuarie 1938, sală care și ea va fi distrusă în timpul celui de al doilea război mondial.

În stagiunea 1939 – 1940, “Cărăbușul” a jucat fără Tănase, fiind grav bolnav.

După război, Tănase redeschide stagiunea “Cărăbușului”, la Circul *Paladium*, de unde spera să se mute la “Savoy”, pe care o puse în reconstrucție.

Încetează din viață în zorii zilei de 29 august 1945, la București, în urma unei boli care a evoluat vertiginos.

Constantin Tănase, a activat pe tărâm social, a avut convingeri

democratice, fiind alături de cei săraci și de cei cu care lucra. Numele lui va rămâne în vârful piramidei revistei muzicale românești, ca cel mai popular actor român.

În cele peste 70 de piese de teatru și de operete, precum și în cele peste 90 de reviste muzicale în care Tănase a jucat, cântat și dansat, vor rămâne unice în creația românească.

Piese în care a jucat

TITLUL PIESEI	AUTORUL
Curcanii	Grigore Ventura
Ofiterul și ordonanța	?
Jianu, căpitan, căpitan de haiduci	Ion Anestin – Matei Millo
O noapte furtunoasă	Ion Luca Caragiale
Fântâna Blanduziei	Vasile Alecsandri
Din viața teatrului	Dimitrie C. Ollănescu
Marchizul de Priola	Henry Lavedan
Sânziana și Pepelea	Vasile Alecsandri
Patru săbii	{ Ludovic Dauș (localizare) Constantin Dumitrescu (muzica)
Conu Leonida față cu reacțiunea	Ion Luca Caragiale
O scrisoare pierdută	Ion Luca Caragiale
D'ale carnavalului	Ion Luca Caragiale
Manasse	Ronetti Roman
Avarul	Molière
Ruy Blas	Victor Hugo
Dama de la Maxim	Georges Feydeau
Gițerele lui Hagi – Petcu	{ Vasile Alecsandri (localizare)
Bărbierul din Sevilla	Beaumarchais
Doctorul damelor	George Ranetti (localizare)
Țivila de la Hotel Ghidale	George Ranetti
Ah, Mache, Mache	?
Boala spaniolă	?
Puș - puș	?
Coralia și compania	George Ranetti

TITLUL PIESEI	AUTORUL
Banii	Octave Mirbeau
Tudorache Sucitu	A. Marinescu și V. Toneanu
Dama cu camelii	Alexandre Dumas
Femeile noastre	Paul Gusty (localizare)
Microbii Bucureștilor	Paul Gusty (localizare)
Manevrele de toamnă	Paul Gusty (localizare)
Regulus Cadoveanu	Paul Gusty (localizare)
Don'vagmistru	C. Grigoriu
Hamlet	Willian Shakespeare
Frânele guvernului	?
Hagi Tănase	George Ranetti
Revizorul	Gogol
Cărăbușii	Brieux
Mache somnambulul	E. Fagure (localizare)
Mitică Ghinion	Emil D. Fagure
Popescu petrece	Ludovic Dauș (localizare)
Curse gratate	?
Baba Hârca	Vasile Alecsandri
Azilul de noapte	Maxim Gorki
Moartea civilă	Paolo Giacometti
Mamzelle Nitouche	Hervé
Nora	Henrik Ibsen
Dama cu camelii	Alexandre Dumas
Clereta în concentrare	?
Don Juan de Marana	Alexandre Dumas – tatăl

Operete în care a jucat

TITLUL OPERETEI	AUTORUL
Văduva veselă	Franz Lehar
Voievodul țiganilor	Johann Strauss
Husarii la manevră	Emerik Kalman
Prințesa dolarilor	Leo Fall
Dragoste de țigan	Franz Lehar
Contele de Luxemburg	Franz Lehar
Cavaleria ușoară	Franz Suppé
Viceamiral	Karl Millöcker

TITLUL PIESEI	AUTORUL
Țar și țeslar	Albert Lortzing
Țăranul voios	Leo Fall
Suzana	Gilbert
Nunta cu felinare	Jacques Offenbach
Soldatul de ciocolată	Johann Strauss
Sânge vienez	Johann Strauss
Liliacul	Johann Strauss
Fata pădurarului	Iarno
Fata poznașă	Zierer
Vagabondul nemuritor	Eysler
Eva	Franz Lehar
Farmecul unui vals	Franz Lehar
Clopoțele din Corneville	Robert Planquette
Mascota	Jacques Planquette
La calul bălan	Ralph Benatzky
Rose Marie	Rudolf Friml și Stolhart
Floare din Hawai	Paul Abraham

Revistele în care a jucat

TITLUL REVISTEI	AUTORII	ANUL
Războiul la șantan	{ P. Durma, V. Stoicovici, Al. Kirîțescu	1915
Plici	idem	1915
Marafet – bucluc	idem	1915
În foi de viță	Al. Kirîțescu	1916
La noi, la lași	?	1917
A fost odată	Durstoi (Durma – Stoicovici)	1917
Încurcă-i drace	Alexandru Kirîțescu	1918
Pisică pe orez	C. Solomonescu – M. Rădulescu	1919
Sistem Clayton	?	1919
Ai greșit adresa	Durstoy	1920
Ce naște din posică	C. Solomonescu-M. Rădulescu	1920
Alta la rând	{ P. Durma – V. Stoicovici N. Kirîțescu	1920
Ca la noi la nimeni	Durstoy	1921
Jaff – band	{ C. Solomonescu – M. Rădulescu	1921
Brambura	{ Ion Pribeagu-George Anonimu (George Gregorian)	1921

TITLUL REVISTEI	AUTORII	ANUL
Până când?	Vasile Stoicovici, P. Durma	1922
Rabdă inimă și taci	M. Rădulescu – Alfred Moșoiu	1922
Specialitatea casei	G. Anonimu – Costică Cunoscutu (Solomonescu)	1922
Relativ	?	1922
Una și bună	P. Durma – V. Stoicovici	1923
Colac peste pupăză	M. Rădulescu – A. Moșoiu	1923
Bonsoir București	N. Kirițescu – N. Vlădoianu	1925
Care dă mai mult?	A. de Herz	1923
Pă ce?	Durstoy	1924
Subțire – dulce	A. de Herz	1924
Vorba vine	N. Vlădoianu – N. Kirițescu	1924
Ce-are a face!	A. de Herz	1924
Odată și să mor	A. de Herz – Durstoy	1925
Până - aici!	?	1925
Țin-te bine!	?	1925
{ Când își vâra dracu coada	{ C. Solomonescu-M. Rădulescu A. Moșoiu	1925
Așa e viața	N. Kirițescu	1926
Este, dar s-a isprăvit	M. Rădulescu – A. Moșoiu	1926
{ Nostimă... și cu picățele	N. Vlădoianu – Victor Rodan	1926
Floare la ureche	?	1926
Într-un ceas bun	N. Kirițescu-V. Stoicovici	1926-1927
Vivat!	Victor Rodan – N. Vlădoianu	1927
{ Să nu te superi că te-njur	Nicon – Nican-Bodin (Kanner- N. Constantinescu-D. Botescu)	1927
Zodia porcului	?	1927
Dă-te jos din corcoduș	?	1927
Din toată inima	A. de Herz	1927-1928
Negru pe alb	{ Puck (A.de Herz) – Nick (N.Kirițescu) – Keops (N.Vlădoianu)	1927-1928
Cioc, cioc, cioc	N. Kirițescu	1928
Între ciocan și nicovală	A.de Herz	1928
În plin	N. Kirițescu	1929
Miss Revista	N. Vlădoianu-N.Constantinescu	1929
Ai, n-ai, dai!	N. Kirițescu	1929-1930

TITLUL REVISTEI	AUTORII	ANUL
Bravo Cărăbuș!	{ N. Vlădoianu – N. Constantinescu	1930
Alo, Radio Cărăbuș	idem	1931
În draci	V. Stoicovici – N. Kirițescu	1931
La lozul Cărăbușului	N. Kirițescu	1932
Ura Cărăbuș!	idem	1932
Face!	?	1933
Cărăbușul cântă	{ N. Kirițescu – N. Vlădoianu N. Constantinescu	1933
{Cărăbușul în spelendoare	idem	1933
La noi, la Rio	N. Kirițescu – P. Andreescu	1934
Napoleon Tănase	idem	1934
Rio, candidează	idem	1934
Rio la carnaval	idem	1934
Rio – Cabaret	idem	1934
Rio, la mulți ani!	idem	1934
Rio se amuză	idem	1934
Cărăbuș - Expres	N. Kirițescu	1934
La mai mare	{ N. Kirițescu – P. Andreescu Dinu Botescu	1934
Tănase are cuvântul	N. Kirițescu	1934
Luna Cărăbușului	?	1935
Hip, hip, ura!	?	1935
Apropo Tănase	N. Kirițescu-P. Andreescu	1935-1936
Barca pe valuri	?	1936
Trei fete cucuiete	?	1936
Electro – Cărăbuș	?	1937
Poftă bună la Tănase	?	1937
De lemn Tănase	{ Nicu Kanner , Jac Fulga; Șt. Cristodulo, Puiu Maximilian	1938
Cărăbuș - Istanbul	{ Nican (Kanner), N. Stroe, V. Vasilache Șt. Cristodulo	1938
Brodway Tănase	idem	1938-1939
Tănase Revue	?	1939
Radio Tănase	?	1940
Curaj, Tănase	?	1940
Tănase, tot Tănase!	?	1941
Așa te vreau Tănase!	?	1941

TITLUL REVISTEI	AUTORII	ANUL
Noroc, Tănase!	?	1942
O seară la Tănase	?	1942
Avanti, Tănase!	?	1943
Răbdare, Tănase!	?	1943
Nu te lăsa, Tănase!	?	1944
Cercul Tănase	?	1944
Ca la Tănase!	?	1945

BIBLIOGRAFIE DE REFERINȚĂ

Popa, Victor Ion "Tănase", în "Rampa", 14 aug. 1920; Popa , Victor Ion, în "Rampa", 20 sept. 1920; Popa , Victor Ion, în "Rampa", 30 sept. 1922; Popa, Victor Ion, în "Rampa", 4 oct. 1922; Popa, Victor Ion: Premiere. Teatrul Eforie: "Tănase are cuvântul", în "A.B.C.", 11 nov. 1934; Popa, Victor Ion; "Tovarăși, Tănase are cuvântul", ibidem, 12 nov, 12 nov. 1934; Predescu, Lucian:"Enciclopedia *Cugetarea*", Buc., Ed. Cugetarea, 1940, p. 931; Niculescu – Buzău, N: "Suveniruri teatrale", /Buc./ , ESPLA,/ 1957, p. 147, 148, 149, 150; Mancaș , Mircea: "Aristizza Romanescu", / Buc./ ESPLA/, 1958/, p. 175; Filotti, Maria: "Am ales teatrul"/ Buc./ EPL, 1961, p. 38, 216, 223 – 224; Manolescu, Ion: "Amintiri", / Buc./ Ed. Meridiane, 1962, p. 35, 60, 165; Massoff , Ioan și Tănase, Radu: "Constantin Tănase", Buc., Ed. Meridiane, 1964, 256 p + 16 f. ilustrate și portret; Firoiu, V.: "Vasluiul , pasiunea fidelă a celui mai mare comic al teatrului românesc contemporan. Constantin Tănase", "Vremea nouă", Vaslui, II, 611, 8 febr. 1970, p.2; Massoff, Ioan; "Teatrul românesc", Buc., Ed. Minerva, 1972, vol. IV, p. 80, 82, 159, 160, 224, 268., 417; xxx: "Istoria teatrului în România", vol. III, 1919 – 1944, Buc., Ed. Acad. R.S.R., 1973, p. 79, 80, 140, 263, 22, 27, 409, 581, 583, 587; Massoff, Ioan: "Teatrul românesc", Buc., Ed. Minerva, vol. V, 1974, p. 59, 97, 100, 124, 149, 151, 159, 164,172, 186, 192, 193, 224, 269, 276, 303, 328, 365, 401, 402, 410, 457; vol. VI, Buc., Ed. Minerva, 1976, p. 52, 112, 167, 169, 230, 323, 392; vol. VII, Buc., Ed. Minerva, 1978, p. 46, 103, 151, 152, 200, 201, 204, 250, 289, 309, 310, 331, 338, 387. 393, 432, 438, 439, 661, 673, 679; Cicerone Theodorescu: "Revistele de vară", "Rom. lit.", I, 18, 18 iunie 1932, p. 3; Cicerone Theodorescu; "Revistele de vară.

Actori și actori”, *ibidem*, 1, 27, 20 aug. 1932, p. 1; Vladimir Tudor: “Cronica teatrală”, “Conv. lit.”, 68, 1 – 2, ian – febr. 1935, p. 72 – 77; “C. Tănase”, în “Cuvântul liber”, II, 16, 23 febr. 1935; “Tănase și Tănase”, “Rom. lit.”, I, 15, 1939, p. 29; Sandu Naumescu: “Constantin Tănase: “Medalion”, “Albina”, 71, 40, 3 oct. 1968, p. 5; Sandu Naumescu: “Constantin Tănase. Albun artistic”, “Clubul”, 11, nov., 1968, p. 48; “Constantin Tănase. 90 de ani de la naștere”, “Ateneu”, VII, 7 iul. 1970, p. 18; “Rămas fără rival, 90 de ani de la naștere”/ C. Tănase/, “Teatrul”, XV, 7, iul. 1970, p. 89 – 90; Virgil Carianopol: “Interviuri tardive (septembrie 1941)”, “Rom. lit.” III, 33 (97), 13 aug. 1970, p. 10; N. Stroe: “C. Tănase, o mare personalitate artistică”, în “Clubul”, 9, sept, 1972, p. 45; R.P.: “C. Tănase”, “Contemp.”, 36 (1243), 4 sept. 1970, p. 4; Sandu Naumescu: “Festivalul umorului C. Tănase”, *ibidem*, 28 (1339), 7, iul. 1972, p. 4; Sandu Naumescu: “Visul lui Tănase”, *ibidem*, 129 (1392), 13 iul. 1973, p. 2; Mihail Bonciu; “Constantin Tănase. Medalion”, “Îndrumătorul cultural”, XXVII, 10, oct. 1974, p. 29; “Documente din arhive ieșene”, Buc., Ed. Minerva, 1976, p. 300; G. Călinescu: “Scrisori și documente”, Buc., Ed. Minerva, 1979, p. 67; Aurel Felea: “Constantin Tănase – 100 de ani”, “Flacăra”, XXIX, 28, 10 iulie 1980, p. 19; Al. Cerna – Rădulescu; “Ctitorul teatrului de revistă”, “Urzica”, XXXII, 7, iul. 1980, p. 3; Nae Roman: “Respectarea textului”, *ibidem*; Gabriel Teodorescu; “Constantin Tănase epigramist”, *ibidem*; Virginia Tănase; “Cel mai mare succes”, *ibidem*, Liviu Rebreanu: “La lumina lămpii”, Buc., Ed. Minerva, 1981, p. 71.

TOPORESCU, ERNEST C.

S-a născut la 25 mai 1887 în Vaslui, ca al doilea copil, din șase, al administratorului financiar al județului Vaslui.

A fost crescut de către bunicii dinspre mamă, până la terminarea cursurilor primare, după care a revenit în Vaslui, unde a urmat cursurile Gimnaziului *Mihail Kogălniceanu*, la care a avut profesori pe Ghimpu (Științe naturale), Petroni (Chimie), Motaș (Franceză), Berbier și alții.

Cursul superior a liceului l-a urmat la "Național" din Iași (la secția reală, între 1904 – 1908), fiind întreținut de către un unchi de-al său, Ștefan Ștefănescu, din Iași, care avea opt copii.

După susținerea examenului de bacalaureat (1908), neavând mijloace materiale de întreținere , a dorit să se înscrie la Facultatea de farmacie din București (singura existentă în țară), dar, pierzând termenul de înscriere, a fost nevoit să facă practica farmaceutică timp de trei ani, în loc de doi ani, la farmacia Werner din Iași.

În timpul practicii, în loc să se apropie de meserie, s-a îndepărtat, astfel că, în 1911, s-a înscris la Facultatea de chimie a Universității din Iași. Ca student, obținând o bursă, a avut condiții satisfăcătoare, lucrând și evidențiindu-se în laboratoarele facultății. Își susține examenul de licență în chimie, în 1914, după care este numit preparator la Catedra de *Chimie generală* a aceleiași universități, catedră condusă de prof. Neculai Costăchescu. După cinci ani de lucru în laborator, Ernest Toporescu pleacă la Paris, pentru a-și completa cunoștințele, lucrând în laboratorul savantului Henri Le Châtelier, laborator în care a lucrat la metoda de obținerea bicarbonatului de sodiu, prin procedeul amoniacal, ceea i-a atras acordarea unei subvenții de 5.000 de franci din partea Academiei Franceze. La Paris, Ernest Toporescu și-a susținut teza de doctorat , la 26 ianuarie 1922, intitulată "Les entrainements des corps solubles par certains précipités"

Întors în țară, în toamna anului 1922, a fost numit conferențiar la Școala Politehnică din Timișoara, unde nu a stat decât un an, după care a trecut la laboratoarele de cercetări științifice ale Societății "Steaua", din Câmpina, în 1923, unde nu a stat decât câteva luni, deoarece dorea să se înscrie la concursul de ocuparea catedrei de *Chimie generală* a Școlii Politehnice din București, dar, pierzând și

acolo termenul de înscriere, a fost numit, în toamna anului 1924, profesor suplinitor la acea catedră. Urcă treptele ierarhice și devine conferențiar titular, apoi profesor titular, la acea catedră funcționând până la 1 octombrie 1948.

După reforma învățământului din 1948, înființându-se la București *Institutul de petrol și gaze*, Ernest Toporescu a fost numit acolo ca profesor titular, unde a funcționat până în 1957, când a ieșit la pensie în limită de vârstă (70 de ani).

În 1974 prof. dr. Ernest Toporescu continua să aibă preocupări științifice, la vârsta de 87 de ani.

A colaborat la "Analele Academiei Române", memoriile secției științifice, "Buletinul Societății de fizică", "Buletinul Societății inginerilor din România", "Buletinul Școlii Politehnice din București", "Comptes – Rendus de l' Académie des Sciences de Paris", "Revista Adamachi", din Iași, revista "Natura"

BIBLIOGRAFIE

1."Sur l'entraînement de la chaux et de la magnésie par les précipités d'oxyde ferrique", în "Comptes Rendus de l'Acad. des Sciences", "Paris, t. 169, 1920, p. 1251 passim.

2.Sur l'entraînement de l' oxyde de cuivre et de l'oxyde de nichel par les précipités d'oxyde ferique", ibidem, p. 170, 303.

3."Sur l'entraînement de la chaux et de la magnésie par les précipités d'oxyde chromique", ibidem, t. 171, 1921, p. 600 și următoarele.

4."Les entrainement des corps solubles par certains précipités", teză de doctorat prezentată la Facultatea de științe din Paris și susținută la 26 ianuarie 1922 (înregistrată cu nr. 891).

5."Sur la fabrication de la seude á l'ammoniaque"; "Comptes – Rendus de l'Académie des Sciences de Paris", t. 174, 1922, p. 836 și 870, în colaborare cu Henri Le Châtelier.

6."Sur la préparations du bicarbonate de sodium", ibidem, t. 175, 1922, p. 268 passim.

7."La fabrication de la soude à l'ammoniaque", în "Bulletin de la Séction Scintifique de l'Académie Roumaine", X-ème Année, no. 4 – 5, 1926.

8."Sur la décomposition de l'ozokérite par le araquage", în "Société Roumaina des Sceinces", t. XXIX, no. 1 – 3, 1926.

9."Sur le potentiel des métaux dans les liquides purs", în "Bulletin de Mathématique et de Physique", I, 1, 1929.

10."Le potentiel des métaux platine – zinc dans l' eau", în "Bulletin de Mathématique et Physique de l' École Polytechnique de Bucarest, vol. I, no. 3, 1930.

11."Sur la variation de couleur du chlorure de cobalt", ibidem, vol. II, no. 2, 1931.

12."Étude sur l' inversion du sucre", ibidem vol. II, no. 1, fasc. 7, 1932..

13."Sur la corrosion du fer", ibidem, vol. IV, no. 2 - 3, fasc. 11 12, 1933.

14."Sur la dépolimérisation de l'eau par capillarité", ibidem, vol. V, no. 1, fasc. 16 (1934 – 1935), 1936.

15."Sur la dépolymérisation de l'eau par capillarité et sur l'inversion du sucre", în "Comptes Rendus de l'Acad. des Sciences, Paris", t. 202, 1936,p.1672.

16."La transformation de l'urée en carbonate d'Ammonium", ibidem, p. 2075 și următoarele.

17."L'action du siufre sur l'argent", ibidem, vol. I, 1937, p. 1251.

18."Une nouvelle méthede pour étudier la polarisation des piles galvaniques", ibidem, t. 208 , 1939, p. 1004 passim.

19.O noțiune nouă în chimie pH", "Revista științifică Adamachi", Iași, vol. XXV, nr. 4, 1939.

20."La pile Daniell", "Buletinul Societății de fizică din România", vol. 39, nr. 72, 1939.

21."Sur la polarité mutuelle de l'argent et du nickel dans l'iodure de potassium aqueuse", "Comptes Rendus de l' Acad. des Sciences", Paris, vol. I, 1940,p. 602 passim.

22."Stuctura atomului (noțiuni)", broșură, Buc., Tip. Universul"

23."Le renversement de la force électromotrice du couple étainfer dans les acides dilués", "Bull. de l'École Polytechnique de Bucarest", XII, 1 – 2, 1941.

24."La différence de potentiel du couple Argent – Platine à différent degrés d'oxydation", "Bull. de l' Acad. Roumaine", séction scientifique, t. XXIV, no.7.

25."Sur le mécanisme de la pression osmotique", "Bull. de l' École Polytechnique de Bucarest", XIII, 1 - 2, 1942.

26,"Sur le mécanisme de la précipitation des substances colloïdales", ibidem, XIII, 3 - 4, 1942.

27."Carnot – Clapeyron", "Bul. Soc. Politehnice din România", LVI, 2, 1942.

- 28."Despre entropie", "Bul. Soc. Politehnice din România", LVII, 2, 1943.
- 29."La formation d'un composé de cobalt de couleur verte", "Bulletin de l'École Polytechnique de Bucarest", XV, 1 - 4, 1944.
- 30."Fenomenele capilare și efectul termic care le însoțește", "Rev. șt. V. Adamachi", Iași, vol. XXX, 2 - 3, 1944.
- 31."Despre entropie", "Natura", XXXIV, 4, 1945, p. 125.
- 32."Despre energia nucleară", "Bull. Soc. Politehnice", 46, 1946.
- 33."Sur le déplacement du métal potassium de quelques sels par différents métaux", "Comptes Rendus de l'Acad. des Sciences de Paris", t. 223, 1946, p. 990 *passim*.
- 34."Despre energia proprie a elementelor", Revista, *A.G.I.R.*, Chimie, 1, 1944.
- 35."Despre activitatea solară", "Natura", XXXVI, 4 - 6, 1947, p. 81.
- 36."Cum ne putem reprezenta entropia", "Bul. Soc. Politehnice din România", LX, 7 - 12, 1947.
- 37."Influența diferenței de potențial electric asupra soluțiilor în alcoolii de clorură de cobalt anhidru", "Bul. Scolii Politehnice din București", vol. XIV, nr. 1, 1948, p. 76 și următoarele.

BIBLIOGRAFIE DE REFERINȚĂ

Le Châtelier, H: "Sur la fabrication de la seude à l'Ammoniaque", în "Comptes Rendus de l'Académie des Sciences, Paris", t. 174, 1922, p. 836 - 870; xxx, în "Zentrallblatt"; 1972; Neumann și Domke, R., în "Zeit Für Elektrochimie", 1928; xxx, în "Comptes Rendus de l'Académie des Sciences", Paris, t. 202, 1936, p. 1672; Predescu, Lucian: "Enciclopedia *Cugetarea*", Buc., Ed. Cugetarea, 1940, p. 857 - 858; Ionescu, Theodor: "Cinquants ans de relations scientifiques entre les savants roumains et l'Académie des Sciences de Paris", în "Analele Academiei Române", secția științifică, seria a III-a, tom. XIX, membrul 2, p. 86; corespondență și documentație aflate în arhiva noastră.

TRIFAN, NICOLAE N.

“Personalitate de seamă a vieții medicale ieșene, autor a numeroase lucrări științifice de prestigiu, medicul N. Trifan s-a născut la Dănești/ jud. Vaslui/ în 1923 în familia țăranului Neculai Trifan.

A urmat cursurile *Liceului Național* (1942) și ale *Facultății de Medicină* din Iași (1948), dovedind reale calități de cercetător. Încă din anii studenției lucrează ca *preparator*, *extern* și *intern* al spitalelor clinice din Iași, la care ulterior va parcurge toate treptele ierarhice până la titlul de șef de clinică și la gradul de medic primar de gradul I, șef de secție.

În anul 1967 obține titlul științific de doctor în științe medicale.

Este absolvent al cursurilor internaționale de perfecționare în probleme de pediatrie inițiate de *Organizația Mondială a Sănătății* și de *Centrul Internațional al Copilului*, care s-au ținut în anul 1969 în Franța și Elveția. A participat ca delegat al țării noastre la Congresul internațional de pediatrie de la Praga (1965).

Bogatele sale cunoștințe de pediatrie au fost fructificate și prin funcțiile administrative care i s-au încredințat: director al Spitalului nr. 5 din Iași (1952 – 1954), medic pediatru al Regiunii Iași (1961 – 1965), director la Policlinica de copii (1965 – 1968), președinte al unui număr mare de comisii de concurs și atestare pentru medici (1959 – 1971).

A adus o contribuție deosebit de valoroasă la organizarea primelor sanatorii de reumatism pentru copii în climat marin (Eforie Nord, Eforie Sud, Techirghiol) la care a avut și funcția de conducător (1950 – 1960).

O contribuție însemnată a avut și la organizarea primului sanatoriu de postcură pentru copii reumatici de la Mircești – Iași, a leagănului de la Ungheni – Iași și în 1978, la organizarea și conducerea efectivă a primului sanatoriu de postcură de la Poieni – Iași, pentru copii cu hepatită cronică și diabet.

Calităților de cercetător și organizator li se adaugă și cel de bun pedagog. A funcționat ca profesor de Pediatrie la Școala tehnică sanitară din Iași. Din anul 1977 conduce Clinica I Pediatrie a Institutului de Medicină și Farmacie din Iași, ca șef de clinică și ca medic primar șef de secție.

Domeniul cercetării sale științifice îl constituie problemele legate

de prematuritate, malformații, malnutriție, ictere, hemoragii cerebrale, reumatism, diabet, hepatită cronică, boli de cord la copii și tineri. În probleme de pediatrie socială este recunoscut ca o personalitate de prin ordin în țara noastră, prin activitatea depusă și prin publicațiile în această parte constitutivă a pediatriei, în reviste de specialitate și în presă.

Bogata sa activitate științifică s-a concretizat în peste 200 de lucrări, din care peste 70 au fost publicate în reviste de specialitate din țară și de peste hotare.

A publicat 11 broșuri cu caracter metodologic și de popularizare și numeroase articole în presa locală și centrală.

Din lucrările științifice mai deosebite cităm:

- “Folosirea plasmei liofilizate în prevenirea distrofiei copiilor”
- “O nouă formulă de alimentație a prematurilor”.
- “Contribuții la studiul etiopatogeniei malformațiilor congenitale”
- ”Reanimarea la naștere”
- “Studii asupra icterelor prin izoimunizare feto – maternă”
- “Fibrele alimentare în alimentația copiilor”
- “Sindromul Rey” etc.

Din tinerețe a aderat la mișcarea politică din România. A fost membru al Frontului Democratic Studentesc (1945) și al Uniunii Studenților Social Democrați, iar în 1947 a fost primit în rândul membrilor P.C.R.

A fost vicepreședinte și apoi președinte al Uniunii Societăților de Științe Medicale – Cadre medii sanitare Iași, membru în Consiliul O.M.C. pe țară (1963 – 1965), membru în comitetele de redacție ale revistelor *Munca sanitară* și *Revista Medico – Chirurgicală* (1961 – 1965).

Din 1977 a făcut parte din comisia sanitară de ocrotire a mamei și copilului a județului Iași și a fost membru al consiliului oamenilor muncii al Spitalului de pediatrie Iași”.¹⁾

¹⁾ reprodus din Neculai N. Maței și Constantin Gh. Radu: “Fii ai comunei Dănești, județul Vaslui”, Căminul cultural Dănești, 1981. p. 31 – 33.

ȚURCANU, CONSTANTIN GH. (PENEȘ CURCANUL)

Născut în Vaslui, la 1 martie 1854.

Întreținut de către o rudă mai înstărită de la Huși, a urmat acolo, între 1861 – 1866, cele cinci clase primare, obligatorii.

Prin originea sa socială, prin educația patriotică primită în casă și la școală, precum și datorită lecturilor pe care le făcea din puțina presă care ajungea la Huși, au făcut să înflorească în sufletul său fraged, dragostea pentru viață și pământul muncit și apărat cu sânge, al strămoșilor săi.

În copilărie, împreună cu alți copii, se juca “de-a luptele lui Ștefan cel Mare, cu turcii”, precum și alte jocuri războinice și istorice. Într-una din zilele copilăriei sale a avut prilejul să vadă în Vaslui, și să-l asculte, pe domnitorul Cuza și pe Vasile Alecsandri, care, în drum spre Iași, făceau un scurt popas în orașul natal al lui C. Țurcanu.

De la vârsta de 15 ani s-a angajat la munca de întreținerea șoselei din apoierea Vasluiului, aducând astfel un sprijin material familiei sale, iar în timpul liber își ajuta părinții la munca câmpului.

Când a atins vârsta recrutării, a fost încadrat în Compania a 5-a din cadrul Batalionului 2, condus de către maiorul Dumitru Lecca (1832-1888), batalion ce făcea parte din Regimentul 7 dorobanți, cu sediul la Iași.

În scurtă vreme C. Țurcanu se dovedi un destoinic ostaș, cu înclinații și dăruire către profesia de militar. În timpul liber citea – ca unul dintre puținii soldați știutori de carte, din acea vreme – cărți din biblioteca batalionului, înființată din inițiativa colonelului Otton Sachelarie.

Se distinge la instrucție, la disciplină și la tematici practice și manevre, motiv pentru care, la un an de la intrarea sa în armată, este avansat la gradul de caporal (1 iulie 1876), dându-i și comanda unei grupe de recruți.

Evenimentele politice precipitându-se, armata se reorganizează și regimentul lui Țurcanu se transformă în Regimentul 13 dorobanți, cu sediul la Iași, unde își avea reședința un batalion, celălalt batalion rămânând cu sediul la Vaslui.

Cele patru companii ale batalionului vasluian pleacă, precipitat, spre sudul țării, la Dunăre, pentru a ocupa poziții pe graniță, trecând

prin București, Piatra Olt, Dobrești, Bechet, întrând în sudul Olteniei, într-un sever program de pregătire militară.

La 20 iulie 1877, batalionul 2 al Regimentului 13 dorobanți, din cadrul Diviziei 4, trece Dunărea, primind un nou drapel de luptă. Unitatea se apropie de Nicopol, apoi de reduta Grivița, primind botezul focului la 27 august 1877. Maiorul Dumitru Macri, apreciind comportarea în luptă a caporalului Constantin Țurcanu, îl avansează la gradul de sergent. A doua zi, la 28 august 1877, drapelul Regimentului 13 dorobanți a primit distincția "Steaua României", iar sergentul Țurcanu a fost cinstit cu ordinul "Steaua României" clasa a V-a, cu spade, ca urmare a ocupării redanului din fața Griviței.

Țurcanu continuă să lupte eroic pentru ocuparea redutelor Griviței 1 și Grivița 2 (unde cade rănit, în încercarea sa reușită de a salva drapelul unității sale), continuând să lupte la Plevna, în luptele de la 28 noiembrie 1877, după care, două detașamente (din care făcea parte și C. Țurcanu) au primit ordinul să însoțească spre Turnu – Măgurele un convoi de prizonieri turci. Mergând într-o ambulanță sanitară, după multe zile și nopți de chinuri, sergentul Țurcanu a fost internat într-un spital de campanie de la Turnu – Măgurele, unde, se spune, a fost vizitat de către Vasile Alecsandri, căruia i-a povestit epopeea sa militară, rămasă înscrisă, pentru posteritate, în poezia "Peneș Curcanul"

Reîntors după lupte și spitalizare în țară, la 31 decembrie 1877, Țurcanu se afla la București, iar după două zile la Iași, acolo fiind primit cu cinstea cuvenită unor eroi care au împlinit milenarul nostru vis, *independența*. La Iași a fost nevoit să mai stea internat în spital câțva timp, după care s-a întors în orașul natal, unde își găsi mama moartă, chiar în acea iarnă, iar pe tatăl său, bătrân, îl găsi copleșit de nevoi și necazuri.

La 8 octombrie 1878, alături de comandantul Batalionului (locotenent - colonel Ion Petrovici) și alți 60 de ofițeri și gradați, reprezentând Regimentul 13 dorobanți, Constantin Țurcanu, cu pieptul ornat cu Ordinul "Steaua României" cu spade și cu medaliile "Trecerea Dunării", "Independența" și "Comemorativa rusă", a primit, sub flamurile steagului unității sale, ovațiile și recunoștința populației bucureștene și ale conducătorilor armatei și țării.

Înainte de a fi lăsat la vatră în 1880, a avut bucuria să fie martorul înființării în Vaslui, a unui regiment de sine – stătător, Regimentul Racova, nr. 25 (decretul nr. 163, din 15 aprilie 1880).

Lăsat la vatră, se încadrează picher pe șoseaua Vaslui – Solești, funcție care-i aducea un modest venit din care, cu sacrificii, și-a înjghebat o căsută în Vaslui, pe strada Gheorghe Lazăr la nr. 1 (azi, nr. 15). Având adăpost, a “îndrăznit”, acum, să se căsătorească, la 15 mai 1882, cu Rarița Zaharia, o fostă colegă de școală de la Huși, fiica unui cizmar.

Viața sa se desfășura între casă și șoseaua pe care lucra, șosea unde a avut norocul să-l mai întâlnească odată la Vasile Alecsandri, la moartea căruia a plâns. Mai târziu, C. Turcanu a depus un buchet de flori pe mormântul celui care i-a cântat eroismul și i-a creat porecla de “Peneș Curcanul”, cu care a intrat în istorie și în legendă.

Mănat de același simțământ patriotic ca și în Războiul Independenței, la declanșarea primului război mondial s-a încadrat, voluntar în armata combatantă, la 15 august 1916 (decret nr. 2784, ordinul nr. 1). Pleacă cu unitate militară vasluiană, Regimentul 25 infanterie (“Racova”), spre trecătoarea Oituzului. Acolo a fost încadrat în plutonul de Stat – Major a Regimentului, fiind prezent în grelele lupte ale aceluși război. Participă la luptele de pe Olt, de la Miercurea Ciuc, Praid, Sovata, până la 17 septembrie 1916. Fiind nevoit să se retragă, cu întreaga armată română, din fața numeroasei și dotatei armate austro - ungare, suferă că cedează străvechiul pământ românesc, pentru care s-a vărsat mult sânge românesc.

Regimentul său, reorganizat în trei batalioane, în cadrul Diviziei 5, comandată de generalul Eremia Grigorescu, este angajat în apărarea muntelui Ploștina și a dealului Muncelul de la Oituz. Compania a 3 – a a regimentului, în care lupta și C. Turcanu, se acoperă de glorie, în lupte, mai ales pentru ocuparea Poianei Runcului, Poienei Sărate, Coama Manoilă, Fata Moartă și Vârful Bradului. Pentru faptele sale de arme i se acordă “Virtutea Militară” clasa I, de război, iar drapelului regimentului său i se acordă Ordinul “Mihai Viteazul”, lui Turcanu revenindu-i cinstea de a prezenta drapelul, comandantului, spre decorare.

La 1 martie 1917 (ordinul de zi nr. 1153) a fost avansat, pentru merite deosebite, la gradul de plutonier, devenind și port – drapelul regimentului.

După o scurtă retragere, pentru refacerea forțelor, în spatele frontului, regimentul vasluian reintră pe linia frontului la 22/23 aprilie 1917, pe culmile Pietricele, Fetișoara, Plaiul Ursului, cucerește Muntele Ghimeș și cota 860 de pe dealul Slatina (6 august 1917).

După încheierea tratatului de pace de la Bufta (24 aprilie 1918), regimentul lui C. Turcanu s-a întors în Vaslui, la 8 mai 1918, iar către sfârșitul lunii a fost demobilizat.

Își reia activitatea de picher, , lucrând la repararea șoselei. Viața militară făcând parte din ființa sa, renunță la viața civilă și la serviciul pe care îl deținea, cerând și aprobându-i-se să intre voluntar în armată (oct. 1918). Pentru felul cum își executa misiunile, comandantul regimentului său propune (31 oct. 1919) ca Turcanu să fie avansat la gradul de sublocotenent de rezervă, propunere pe care Ministerul de Război nu o admite, cordându-i-se doar gradul de plutonier – major (ordinul nr. 1028, din apr. 1920).

În primăvara anului 1921 este iar lăsat la vatră, dar, la cerere sa, Ministerul de Război hotărăște menținerea sa sub arme (ordinul nr. 530, din apr. 1921), iar la 15 iunie 1923 (ordinul nr. 10.126) primește aprobarea de a rămâne în serviciul activ al armatei, până la sfârșitul vieții.

Primise, între timp, și alte decorații românești și rusești, poloneze (“Crucea vitejilor polonezi”), și italiene (“Crucea de război”).

La 3 iunie 1928 participă, la Mirceștii lui Alecsandri, la reconstituirea simbolice legende a “Curcanilor” vasluieni.

Îl se oferă o nouă onoare, la 7 mai 1929, când, în cadrul găzii drapelului, pleacă la “Arsenalul armatei” din București, unde predă drapelul regimentului său, luând în primire un drapel nou, despărțindu-se cu regret de vechiul și gloriosul steag pe care l-a purtat în gloriasele sale lupte.

Îl se mai acordă “Medalia comemorativă a preclămării independenței”, “Medalia serviciului credincios” clasa I, iar în 1931 (decretul nr. 3876) i se conferă “furejele” “Mihai Viteazul” și “Virtutea militară”

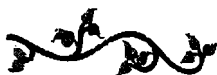
În noaptea de 14/15 noiembrie 1932, la vârsta de aproape 79 de ani, inima celui care o viață întregă “a bătut la unison cu marea inimă a poporului din care făcea parte, încetase să mai țină cadența”

A fost înmormântat în cimitirul din “Copoul” vasluian, iar după doi ani, asociația “Clubul eroilor”, sprijinit de oficialitățile locale, a ridicat în același cimitir, un monument impozant și evocator, alături de mormântul lui C. Turcanu, și ale cerlorlalți opt dorobanți veterani vasluieni.

La sărbătoririle prilejuite de Centenarul Independenței, numele lui “Peneș Curcanul” vasluian a fluturat din nou, pe buzele românilor care au realizat, adevărata independență pe care au visat-o și pentru care a luptat eroul Constantin Turcanu.

BIBLIOGRAFIE DE REFERINȚĂ

xxx, "Istoricul războiului din 1877 – 1878. Participarea României la acest război. Lucrare făcută de mai mulți ofițeri, Partea a II-a și a III-a, București, Institutul de arte grafice "Carol Göbl", 1898, p. 593, 594; xxx, în "Universul", XLIX, 323, 23 nov. 1932, p. 3; xxx, în "România eroică", XV, 11 – 12, nov. – dec. 1934, p. 9; xxx, ibidem, XVI, 6 – 5, mai – iunie 1935, p. 15; xxx, "Istoricul Regimentului <<Ștefan cel Mare>. Nr. 13 infanterie", Iași, 1935, p. 36; xxx, în "Magazin istoric", I, 1, aprilie 1967, p. 2; Col. Leonida Longhin, locot. – col. Constantin Ucrain: "Plevna '77", Buc., Ed. Militară, 1967, p. 58; Săcădat, Gavrilă: "<<Peneș Curcanul>>. Sergentul Constantin Țurcanu", Buc., Ed. Militară, 1970, 93 p. + 8 reproduceri; "Viteji ai neamului. 1877 – 1878" (redactori coordonatori: Dr. Florian Georgescu și Elena Pălănceanu), Buc., 1977, p. 139 - 147; Tucă, Col. Dr. Florian – Cociu, Mircea – Chirea, Dr. F.; "Bărbați ai datoriei. 1877 – 1878. Mic dicționar", Buc., Ed. Militară, 1979, p. 262 – 264; xxx: "Masele populare în război pentru cucerirea independenței absolute a României. 1877 – 1878", editat de Institutul de științe istorice și social – politice de pe lângă C.C. al P.C.R., Buc., Ed. Pol. 1979, p. 80, 104, 344; "Moartea lui Peneș Curcanul", în "Neamul românesc pentru popor", XX, 20, 1 – 16 dec. 1932, p. 538 (reprodus din "Glasul Bucovinei").

TURCANU, ION

S-a născut în Moara Grecilor (Vaslui) la 22 iunie 1897.

În Vaslui a urmat cursurile școlii primare și primele două clase ale Liceului *Mihail Kogălniceanu* (1910 – 1913)!

După ce și-a satisfăcut stagiul militar, s-a reangajat în armată, timp de zece ani (1919 – 1929).

Printr-o intervenție a fost angajat grefier la Curtea Superioară Militară din București, în octombiri 1929, renunțând la angajamentul militar.

Încă din timpul când era angajat militar a simțit că are o anumită vocație literară și a început să publice la periodicele vremii (debut în publicistică în 1926).

Sub pseudonimul de “Popa Grăbeală” a colaborat la “Universul”, “Demascarea”, “Cuvântul liber”, “Falanga”, “Luceafărul literar”, “Gazeta”, “Ordinea”, “Veselia”, “Râsul” etc.

BIBLIOGRAFIE

”Vitrina cu diamante”, poezii, Buc., 1934.

”Impiegatul Tărăbănică”, proză, 1936.

BIBLIOGRAFIE DE REFERINȚĂ

Lucian Predescu: “Enciclopedia *Cugetarea*”, Buc., Ed. Cugetarea, Georgescu Delafras, Buc., 1940, p. 867.

VASILIU – BEREASA, DIMITRIE

S-a născut la 21 august 1900, în satul Bereasa, comuna Dănești, județul Vaslui, sat în care a urmat cursurile școlii primare.

A urmat Școala superioară de comerț, devenind contabil.

A funcționat ca șef al contabilității și procurist al Societății *Berindei*, apoi inspector în Ministerul Domeniilor, iar în cele din urmă a fost referent la Casa de credit al P.T.T.

A debutat, în 1916, semnând sub pseudonimul “De la Moldova”.

A colaborat la periodicele “Municipalitatea”, “Naționalul – Nou”, “Poșta informativă”, “Poșta nouă”, “Trăsnetul”

În 1938 a scos revista “Veac nou”, revistă de literatură, artă și critică, care a apărut la București, numai în două numere, la 27 februarie și 31 martie 1938, având ca redactor pe George Dumitrescu. În “Cuvânt înainte”, semnat de directorul revistei, se spunea:

“/.../ Ne va orienta, în primul rând, un cât mai larg eclectism, trudindu-ne îndeosebi să prezentăm în paginile noastre tot ce se leagă de pământul, de apele, de cerul și sufletul românesc.

Adăugăm <<Veacului nou>> dragostea și osteneala noastră, pe care le închinăm tinerește artei românești în general./.../

Revista noastră are menirea unei publicații cu caracter mai mult informativ, înregistrând în primul rând faptul literar.

Vom încuraja și susține elementele tinere, ce se vor distinge prin lucrări meritorii./.../”

Deși revista a apărut numai în două numere, conducerea ei a reușit să adune în jurul ei, în scurt timp, condeie celebre ale literelor românești: Mircea Eliade, Perpessicius, Virgil Carianopol, Ștefan Baciș, Radu Boureanu, Pericle Marinescu, N. Crevedia, Mihail Drumeș, Coca Farago N.M. Condiescu, Mihail Straje, George Dorul Dumitrescu și alții.

S-a pensionat în 1960 și a încetat din viață la 15 august 1962, în București.

BIBLIOGRAFIE

- 1.”Monografia Băncii populate <<Sfinții Voievozi>>”, Vaslui, 1916.
- 2.”Sbuciumări”, Buc., 1937.
- 3.”Continuare”, Buc., 1937.

4. "Gând fugar", 1938, poezie, în "Almanahul Asociației Publiciștilor români pe 1928", Buc., "Ateneu", p. 126.

A colaborat la numeroase publicații literare și ziare, dintre care amintim "Poșta informativă", "Lamuri", "Poșta nouă", "Ramuri", "Universul", "Naționalul nou", "Municipalitatea", "Impiegatul", "Trăsnetul" etc.

BIBLIOGRAFIE DE REFERINȚĂ

Predescu, Lucian: "Enciclopedia *Cugetarea*", București, Ed. Cugetarea, 1940, p. 889; Hangiu, I.: "Presa literară românească", București, EPL, 1968, vol. II, p. 607 – 608; Straje, Mihail: "Dicționar de pseudonime/.../", București, Ed. Minerva, 1973, p. 767; Neculai N. Maței și Constantin Gh. Radu: "Fii ai comunei Dănești, Județul Vaslui", "Căminul cultural Dănești", 1981, p. 52 – 53.

VÂNĂTORU, SORIN

S-a născut la 9 noiembrie 1912 în orașul Negrești, județul Vaslui.

După terminarea instrucției școlare primare și medii, se înscrie la *Facultatea de Medicină* din Iași, unde nu urmează decât doi ani (1932 – 1934), apoi urmează cursurile Facultății de Drept din Iași (1933 – 1935).

Vocația sa muzicală îl face să abandoneze și Facultatea de drept și să se înscrie la Conservatorul din Iași, pe care îl urmează în două etape: 1937 – 1939 și 1947 – 1949 (cursurile au fost întrerupte din cauza războiului). La Conservator a avut profesor pe Antonin Ciolan (dirijat), Carol Nosek (Catedra de teorie – solfegii), Constantin Georgescu (Istoria muzicii, Contrapunct și Compoziție), Alexandru Zirra (Orchestrație), Gavril Galinescu (Folclor).

În 1948 intră în învățământul liceal, predând la Liceul de muzică din Iași, la Catedra de Teorie – Solfegii, între 1956 – 1957 și din 1967, până la ieșirea sa la pensie, în 1974.

Din 1948 a dirijat diferite formații corale din Iași, cum ar fi corul P.T.T.R. (1948 – 1960), corul de cameră al studenților ieșeni.

Între 1957 – 1960 a funcționat ca inspector metodist al Casei regionale a creației populare din Iași, iar din 1958 a funcționat ca profesor de dirijat coral la Școala populară de artă din Iași, la care devine și directorul ei, din 1968.

Corurile sale au obținut numeroase premii la concursurile locale, regionale, raionale, județene și republicate.

Deși a abordat mai multe genuri de muzică, în compozițiile sale (muzica simfonică și de cameră), predominanta creației sale o constituie muzica corală.

A colaborat la presa ieșeană (“Cronica”) și cea centrală (“Muzica”) cu diferite articole, “Îndrumătorul cultural”, “România liberă”

Pentru meritele sale artistice și pentru activitatea sa pe tărâmul popularizării artei interpretative corale, a fost răsplătit cu Ordinul “Meritul cultural” clasa a IV-a, în 1968.

CREAȚIA MUZICALĂ

I. Muzica simfonică

1. “Prin sate moldovenești”, suită simfonică, 1955

2."Uvertură", 1969.

II.Muzică de cameră

3."Sonatină pentru vioară și pian" 1956.

III.Muzică corală

4."Cine-i azi voios ca mine?" cor mixt, versuri de P. Mohor, 1951, editura U.G.S.R., 1952.

5."Mândră-i fata moldoveană", 1952, cor mixt, pe versuri de Titus Guleș, în "Cântece moldovenesti", Iași, Ed. Didactică.

6."Lanul", cor mixt, pe versuri de N. Bistriceanu, Iași, Litografiat, 1954.

7."Zis-a babea să mă duc", cor mixt, pe versuri populare în "Muzica", supliment, Bŭc., 1955.

8."Hora staccato",preluare pentru cor mixt, București, ESPLA, 1957.

9."Bade-al meu, nu zăbovi", cor mixt cu solo sopran, pe versuri de Ion Serebreanu, în "Cântece din țara mea", Buc., Ed. Casa Centrală a creației populare", 1959.

10."Botoșanca", 1957, cor mixt, pe versuri populare, Iași, Ed. Casa regională a creației populare.

11."Trage badea brazda lată", 1960 cor mixt, prelucrare pe versuri populare, Iași, ibidem.

12.Mândra-i în gospodărie", cor mixt, pe versuri populare, în "Sub flamura Partidului", Iași, 1961.

13."Patriei aduc cântare", cor mixt, cu pian (orchestră), pe versuri de Horia Zilieru, Iași, Litografie, 1961.

14."Inima țării", 1962, cor mixt și pian, pe versuri de Horia Zilieru.

15."Partid, stegar în luptă", cor mixt și pian, pe versuri de Traian Tanea, în "Partid, stegar de luptă", Iași, Ed. Casa regională a creației populare, 1965.

16."Cinci cântece populare pentru cor mixt", 1966, pe versuri populare.

17."Cântecele toate le adun", pe versuri de C. Beiu, Iași, Ed. Casa regională a creației populare,1966.

18."Opt cântece pentru grup vocal feminin", 1969, prelucrări pentru voci egale, pe versuri populare.

19."Când răsare soarele", pentru soliști, cor mixt și pian (orchestră populară), pe versuri populare.

20."Vatra patriei", cor pentru 3 voci egale, pe versuri de Victor Tulbure, în "Flacăra Iașului":, Iași, 1969.

21."Țara în August", cor pentru 3 voci egale, pe versuri de Corneliu Sturzu ibidem, aug. 1969.

22. "Pătrar de veac", 1969, cor pentru 2 voci egale, pe versuri de Constantin Beiu.

Din publicațiile sale

"Poemul – cantată Comunistul de Constantin Palade la Iași", "Muzica", XII, nr. 12, dec. 1962, coperta 3.

"Să se mai pună capăt prezenței de generice a falselor stele", "Rom. lit.", XXVI, 7405, 11 aug. 1968, p. 3.

"Ideea concursului nu trebuie abolită, ci doar curățată de practici meschine și funcționărești", "Îndrumătorul cultural", XXII, 11, noiemb. 1969, p. 38 – 40.

"Interpreți muzicali amatori. *Cântarea României*", "Cronica", Iași, XIV, 2, 12 ian. 1979, p. 5.

BIBLIOGRAFIE DE REFERINȚĂ

Cosma, Viorel: "Muzicienii români. Compozitori și muzicologi. Lexicon", București, Ed. Muzicală, 1970, p. 445 – 446.

VOINESCU, GEORGE

S-a născut în Iași, la 24 noiembrie 1918.

A urmat cursurile Liceului *Mihail Kogălniceanu* din Vaslui.

Plecând în București, se înscrie la *Facultatea de arhitectură*, urmând simultan și cursurile Conservatorului bucureștean.

Începe să publice în revista "Rățoiul", începând din 1938.

A mai colaborat și la revistele "Bravo", și "Comedia", dar cea mai constantă colaborare a sa o întâlnim la "Universul literar", la care era redactor și desenator (caricaturist).

Debutează în teatru, în 1939, la Teatrul "Regina Maria", în piesa "Nuca de cocos", de Marcel Achard, având în distribuție și pe Ion Talianu, G. Sion, G. Musculeanu, Tantzi Căpățînă, Angela Millian, regia piesei a aparținut lui V. Maximilian.

În același an, Teatrul din Sărindar îl distribuie în piesa "Aproape de cer" ("Altitudine 3200"), de Julien Luchaire, traducere de Tudor Mușatescu, regia a aparținut lui Aurel Ion Maican.

În 1939 a editat volumul "Balamuc Palace - Hotel"

BIBLIOGRAFIE DE REFERINȚĂ

Predescu, Lucian, "Enciclopedia *Cugetarea*", Buc., Ed. Cugetarea, 1940, p. 909; Massoff, Ion: "Teatrul românesc", vol. VII, Buc., Ed. Minerva, 1978, p. 431, 435.

VOLANSCHI, DIMITRIE

S-a născut în Tecuci la 28 iulie 1877.

“Vine în Iași unde își termină liceul și bacalaureatul în 1895.

După licența în drept la Iași în 1900 este numit /la/6 oct. 1901 *substitut* la Tribunalul Tecuci.

La 6 noiembrie 1901 a fost transferat ca *suplent* la Tribunalul Tutova, la 30 iunie 1905 judecător la Tribunalul Vaslui, iar la 6 iulie 1909 confirmat judecător la același tribunal.

La 1 mai 1910 judecător de instrucție la Tribunalul Iași, iar la 20 decembrie același an/1920/ judecător de ședință la același tribunal.

La 1 aprilie 1912 președinte la Tribunalul Iași, iar la 17 mai 1913 consilier la Curtea de Apel Iași.

La 25 ianuarie 1918 președinte la aceeași Curte și la 15 mai 1920 Prim – Președinte al Înaltei Curți de Casație (27 martie 1931, după ce mai înaintese fusese procuror general la acea Curte, dela 18 martie 1931).

Pensionat la 1 iulie 1938.

Decedat la 26 iunie 1940 în București.

Opera

Despre quași – delictе, teză de licență, Iași, 1900”¹⁾.

¹⁾Lucian Predescu, “Enciclopedia *Cugetarea*”, Buc., Ed. Cigetarea, 1940 ,p .91 0).

VRABIE, DUMITRU GH.

S-a născut la 25 august 1929, în satul Țuțcani, comuna Mălușteni, județul Tutova, ca fiu al țăranilor Gheorghe și Maria Vrabie.

În comuna natală a urmat cursurile școlii primare, între 1936 – 1941, după care s-a înscris, în urma examenului de admitere, la Școala normală de băieți *Costache Negri* din Galați, școală pe care o absolvă în 1949.

Obținând diploma de învățător, a funcționat, ca atare, la școala din comuna Costești, județul Vaslui, numai un an școlar (1949 – 1950), deoarece, frecventând cursurile *Facultății de pedagogie – psihologie* a Universității *Babeș - Bolyai* din Cluj, între 1950 – 1954, a renunțat la postul său de învățător.

După susținerea diplomei de absolvirea facultății, a fost numit asistent universitar la *Institutul Politehnic din Cluj*, la care a funcționat numai în anul școlar 1954 – 1955, deoarece, la cererea sa, s-a transferat la *Institutul Politehnic din Galați*, la care a funcționat până în martie 1958 cu catedra de bază, iar până în septembrie 1959, în cumul. De la Institutul Politehnic Galați a fost transferat la *Institutul Pedagogic* din același oraș, la catedra Pedagogie și Psihologie, la care a devenit și șef de catedră.

După ce devine membru de partid (1954), începând din oct. 1955 a deținut responsabilitatea de lector al Cabinetului regional, apoi județean, de partid Galați.

Devine lector (sept. 1959) al aceleiași catedre universitare gălățene, post în care a funcționat până la 7 ian. 1974.

După ce în aprilie 1973 a obținut titlul de doctor în psihologie al Universității “Al. I. Cuza” din Iași, Dumitru Vrabie, în urma unui alt examen, primește gradul de conferențiar universitar, al Universității din Galați, fiind numit și șeful colectivului Pedagogie Psihologie (din 1974).

A funcționat ca secretar științific (ian. 1961 – sept. 1962), iar din 1976 a funcționat în același post al Facultății de învățământ pedagog al Universității din Galați.

A fost numit în trei comisii pentru susținerea titlului de “doctor în psihologie”, a făcut parte, ca membru sau președinte, în peste 50 de comisii pentru acordarea gradelor didactice, a fost membru în “Comisia pentru orientarea și valorificarea cercetărilor pedagogice

și psihologice din Republica Socialistă România”, din cadrul Ministerului Educației și Învățământului (din 1974), membru în Comisia centrală de coordonare a cercetării “pierderile școlare”, în care a funcționat până la desființarea sa în 1974.

Între 1974 - 1977 a avut responsabilitatea de a îndruma și educa studenții străini, care studiau în Galați, iar din 1974 a fost responsabilul protocolului din Universitatea gălățeană.

Conf. Dr. Dumitru Vrabie a predat următoarele cursuri; “Psihologia generală” (1959 – 1961), “Pedagogia generală” (1959 – 1962), “Psihologia copilului și psihologia pedagogică” (1961 – 1971), “Psihologia școlară” (1975), “Organizarea și conducerea învățământului” (1975, 1976), “Psihologia educației fizice și sportului” (din 1975), “Psihologia muncii industriale” (din 1977), “Economia și psihologia muncii industriale” (din 1978).

A deținut mai multe funcții pe linii politică, obștească și socială;
-președ. al Cabinetului Comitetului Sindical al facultății IATP, Inst. Polit. Galați (dec. 1956 – martie 1958);

-Lector al Cabinetului regional, apoi județean , P.C.R. (oct. 1955);

-vicepreședinte al Comitetului Executiv al Sfatului Popular al municipiului Galați (martie 1958 – ian. 1961);

-președinte al Comit. Sindical al Inst. Pedag. Galați (oct. 1961 – sept. 1962);

-activist de partid, șef de sector învățământ (secția propagandă) al Comit. Reg. Galați (sept. 1962 – mai 1963);

-vicepreș. al Comit. Executiv al Sfatului Popular Regional Galați (mai 1963 – august 1964);

-membru în Comit. Sindical al Inst. Ped. Galați (oct. 1966 – oct. 1970);

-membru în Comit. Sindical al Univ. din Galați (oct. 1974 – oct. 1975);

-membru în Biroul org. de bază (nr. 10) a Univ. din Galați (oct. 1974 – 1976);

-directorul cursului “Probleme ale modernizării învățământului” de pe lângă Universitatea populară a municipiului Galați (oct. 1974 – 1976).

BIBLIOGRAFIE

1.”Aspecte ale mișcării muncitorești în regiunea Galați în perioada 1939 – 1944”, comunic. la ses. șt. a Inst. Polit. Galați, 28 oct. 1956

în manuscris.

2. "Să ridicăm nivelul muncii de partid în Institutetele de învățământ superior", broșură, martie 1957.

3. "500 de ani de la înscăunarea lui Ștefan cel Mare", "Viața nouă", nr. 3464, 25 apr. 1957.

4. "Dezvoltarea impetuoasă a culturii socialiste în anii puterii populare", ibidem, 4057, 11 dec. 1957.

5. "Lupta organizațiilor locale de partid pentru naționalizarea întreprinderilor industriale din orașele Galați și Brăila", comunic. la ses. șt. a Inst. Polit. Galați, martie 1958, în manuscris.

6. "Din realizările regimului democrat popular", broșură, Galați, 1958, 48 p. (în colab.).

7. "Atitudinea studentului față de aprecierea profesorului", comun. la simpoz. "Pedagogia învățământului superior", organizată de Univ. "Al. I. Cuza", Iași și Inst. Ped. Iași, 1959 (în manuscris).

8. "Din experiența practicii pedagogice la sate a Institutului Pedagogic din Galați", "Rev. de ped.", 3, 1960, p. 74 – 84, (în colab.).

9. "A.S. Makarenko – cu prilejul împlinirii a 72 de ani de la naștere", "Viața nouă", 4751, 13 martie 1960.

10. "Cea mai înaltă expresie a umanismului socialist", "Viața nouă", 4988, 17 dec. 1960.

11. "Unele probleme ale prelegerii", comunic. într-o plenară a cadrelor didactice din Inst. Ped. Galați, 1960, în manuscris.

12. "Despre tipologia seminariilor", ibidem, în manuscris.

13. "Lupta meselor populare sub conducerea P.C.R. împotriva fascizării țării și a războiului antisovietic, în cuprinsul regiunii Galați", comunic. la ses. consacrată aniversării a 40 de ani de la înființarea P.C.R.", mai 1961, în manuscris.

14. "Aspecte ale muncii educative la Institutul Pedagogic din Galați", "Rev. Învăț. Super" 5 – 6, 1961, p. 79 – 86, (în colab.).

15. "Jean Jacques Rousseau (250 ani de la naștere)", "Viața nouă", 5463, 28 iunie 1961.

16. "Propuneri pe marginea practicii pedagogice a studenților", "Gazeta învăț", 639, 15 dec. 1961.

17. "Pregătirea practică a viitorilor profesori", "Viața nouă", 4751, 1961.

18. "Metodica însușirii materiilor de bază", "Viața stud." 7, 10 aprilie 1962.

19. "În practică pedagogică la sate", "Gaz. învăț", 682, 16 nov.

1962.

20."Contribuții la cunoașterea dezvoltării social – economice și politice a Galațiului, între anii 1848 – 1900", comunic. la ses. șt. a Universității "Al. I. Cuza", Iași, 25 – 28 oct. 1962, în manuscris.

21."Practica pedagogică în școlile sătești", "Sc. tineret.", 4189, 2 nov. 1962.

22."Aspecte din experiența practicii pedagogice la sate a studenților", Inst. Ped. Galați, în "Rev. Învăț. Super." 1 – 2, 1963, p. 75 – 84, (în colab.).

23."Munca în școlile medii", "Viața nouă", 5687, 19 martie 1963.

24."Grijă deosebită încheierii cu succes a anului școlar", ibidem, 5734, 15 mai 1963.

25."Toată atenția construcțiilor școlare", ibidem, 5758, 12 iulie 1963.

26."Unele aspecte ale practicii pedagogice în institutele pedagogice de 2 – 3 ani", "Rev. Învăț. Super.", 7 – 8, 1963, p. 33 – 44, (în colab.).

27."Un veac de existență a Școlii medii N. Bălcescu, din Brăila", "Gaz. învăț.", 730, 22 nov. 1963.

28."Toată atenția problemelor de deontologie medicală", "Viața nouă", 5918, 17 dec. 1963.

29."Contribuții la cunoaștere trecutului istoric al orașului Galați", "Pagini dunărene", aug. 1963, p. 147 – 160, (în colab.).

30."Ridicarea calității lecțiilor, sarcină principală a cadrelor didactice", "Viața nouă", martie 1964.

31."Asigurarea condițiilor materiale necesare pentru generalizarea învățământului de 8 ani", "Rev. Sfaturilor Populare", 5, 1964.

32."Faza interregională al celui de al VII-lea concurs al formațiilor artistice de amatori", "Viața nouă", 6085, 2 iulie 1964.

33."Ritm și calitate", "Scânteia", 6311, 8 iulie 1964.

34."Schită monografică a orașului Galați", Buc., Ed. Meridiane, 1964, apărută în limbile română, engleză, franceză, germană, rusă, (în colab.).

35."Victor Babeș despre învățământul superior", "Rev. Învăț. Super.", 5, 1965, p. 70 – 82.

36."Rolul particularităților de vârstă și individuale în determinarea lecturii literare la școlari", comunic. la ses. șt. a cadrelor didactice din Inst. Ped. Galați, mai 1965, în manuscris.

37."Despre atenția postvoluntară și rolul ei în procesul de

învățământ”, lucrare din cadrul planului de cercetare științifică, 1965, în manuscris.

38.”Autoeducația și desăvârșirea personalității studentului”, “Rev. Învăț. Super.”, 5, 1966, p. 40 – 48.

39.”Unele probleme ale teoriei autoeducației”, comunic. la ses. șt. a Inst. Ped. Buc., 21 – 23 dec. 1967, în manuscris.

40.”Contribuția lui Victor Babeș la dezvoltarea psihologiei în țara noastră”, în “Lucrări științifice”, vol. I, Inst. Ped. din Galați, Buc., 1967, p. 277 – 285.

41.”Personalitatea profesorului examinator”, ibidem, vol. III, 1967, p. 447 – 456, (în colab.).

42.”Idei despre educație și învățământ în opera lui Victor Babeș”, ibidem, vol. I, 1967, p. 259 – 268.

43.”Despre aptitudinile pedagogice”, lucrare elaborată în cadrul planului de cercetare pe anul 1967, în manuscris.

44.”Educație și autoeducație”, în “Lucrări științifice”, Inst. Ped. Galați, vol. II, Buc., 1968, p. 409 – 418.

45.”Din experiența muncii de autoeducație a studenților”, ibidem, p. 419 – 427, (în colab.).

46.”Climatul psihologic al examenului”, comunic. la Simpoz. Naț. “Cercetarea științifică în sprijinul perfecționării învățământului și educației în școala de cultură generală, aprilie 1969”, în manuscris.

47.”Modernizarea procesului de învățământ”, “Rev. de Ped.”, 6, 1969.

48.”Din experiența îndrumării autoeducației preadolescenților”, “Lucrări științifice”, Inst. Ped. Galați, vol. III, Buc., 1969, p. 467 – 477, (în colab.).

49.”Modernizarea conținutului procesului de învățământ” “Viața nouă”, 7852, 14 martie 1970.

50.”Arată-mi părinții să-ți spun cum sunt copiii”, ibidem, 25 apr. 1970.

51.”Considerații cu privire la conceptul de atitudine”, “Lucrări științifice”, Inst. Ped. Galați, vol. IV, Buc., 1970, p. 413 – 424.

52.”Atitudinea elevului față de aprecierea profesorului”, ibidem, p. 445 – 454.

53.”Autoeducația și desăvârșirea personalității pionierilor”, în “Bazele psiho – pedagogice ale activității pionierești”, Buc., Ed. Pol. 1970, p. 90 – 100, (în colab.).

54.”Efectul dezorganizării familiei asupra dezvoltării psihice a copilului”, în “Valențe educative ale familiei”, vol. I, Galați, 1970,

p. 125 – 245.

55."Atitudinea copiilor față de dezorganizarea familiei", "Lucrări științifice", Inst. Ped. Galați", vol. IV, Buc., 1970.

56."Relația profesor – student", comunic, la ses. șt. a Inst. Polit. Galați, apr. 1971, în manuscris.

57."Atitudinea și procesele psihice de cunoaștere", comunic. la ses. șt. a Inst. Ped. Constanța, 22 – 23 oct. 1971, în manuscris.

58."Schimbarea atitudinii la copii", comunic., ibidem, în manuscris.

59."Schimbarea atitudinii la copii prin condiționarea clasică", în vol. "Conf. naț. de psihologie", Buc., 25 – 27 nov. 1971.

60."Rolul cuvântului în schimbarea atitudinilor la copii", în vol. "Organizarea pionierilor, factor permanent în formarea multilaterală a copiilor", Galați, 1971, p. 77 – 86.

61."Formarea prin autonotare a atitudinii critice la elevi, față de aprecierea profesorului", comunic. la ses. șt. a cadrelor didactice din Inst. Ped. Galați, 18 dec. 1972, în manuscris.

62."Cunoașterea clasei și caracterizarea elevului", în "Caiet de practică pedagogică" (cu fișă psiho – pedagogică), Inst. Pedagogic Galați 1972, p. 76 - 91, xerox.

63."Efecte frustrante ale aprecierii școlare", "Viața nouă", ian. 1973, (vezi nr. 74, 83).

64."Cum ne adresăm copiilor?", ibidem, mai 1973.

65."Note școlare în dinamica motivației elevului", comunic. la ses. șt. a Inst. Ped. Oradea, 1 – 3 iunie 1973, în manuscris.

66."Omagiu școlii pedagogice <<C. Negri>> din Galați (cu prilejul sărbătorilor a 100 de ani de la înființare)", "Lumina", dec. 1973.

67."Conceptul de atitudine în psihologia contemporană", în "Sociologia în acțiune", vol. III, "Centrul de sociologie al Universității <<Al. I. Cuza>> Iași", 1973, p. 117 – 129.

68."Nivelul de aspirație – factor al atitudinii elevului față de aprecierea profesorului", "Lucrări științifice", seria "Pedagogie – psihologie – metodică", Inst. Ped. Oradea, 1973.

69."Psiho – sociologia evaluării școlare", în "Catedra", Casa corpului didactic Galați, 1973, p. 183 – 229.

70."Structura psihologică a atitudinii", în "Studii și cercet. șt.", seria Științe sociale și pedagogice. Inst. Ped. Bacău, 1973.

71."Atitudinea elevului față de aprecierea profesorului", rezumatul lucrării de doctorat, Centrul de multiplicare al Univ. "Al.

I. Cuza" Iași, 1973, 37 p. xerox.

72."Cercetarea pierderilor școlare în județul Galați", lucrare elaborată de cererea M.E.I. , în anii 1973 - 1974.

73."Relația profesor - elev", comunic la ses. șt. a Inspect. școlar Galați, 20 - 21 iunie 1974, în manuscris.

74."Efecte frustrante ale aprecierii școlare", comunic. la cel de al III-lea Colocviu naț. de pedagogie, 23 - 24 dec. 1974, în manuscris.

75."Autoeducația - latură a educației permanente", în vol. omagial "Centenarul primei biblioteci publice din județul Galați, 1974.

76."Curs de psihologia copilului și psihologia pedagogică", Inst. Ped. Galați, 1974.

77."Acord deplin între aspirațiile și capacitățile elevilor", "Viața nouă", 6 febr. 1975.

78."Caracteristicile și dimensiunile psiho - sociale ale atitudinii", "Rev. de psihol.", 3, 1975, p. 311 - 322.

79."Programul Partidului Comunist Român, călăuză în acțiunea de făurire a personalității multilateral dezvoltate", comunic. la colocviul cu tema "Programul P.C.R despre principiile societății socialiste multilateral dezvoltate și al trecerii spre comunism", Univ. din Galați, 10 apr. 1975, în manuscris.

80."Aspecte psiho - pedagogice privind munca profesorului cu elevul dificil", comunic. la ses. șt. a Inst. Ped. din Pitești, 25 apr. 1975, în manuscris.

81."Formarea și obiectivizarea atitudinii elevului față de aprecierea profesorului", "Rev. de ped.", 4, 1975.

82."Studiu privind cercetarea mișcării și fluctuației forței de muncă la I.M.N. Galați", contract, în calitate de membru corespondent predată la 30 iunie 1975, în valoare de 10.000 lei, (în colab.).

83."Efecte frustrante ale aprecierii școlare", lucrare cerută de Inst. de șt. ped. și psihol. Buc., predată în iulie 1975, 42 p.

84."De la aprecierea profesorului la autoaprecierea elevului", "Rev. de ped.", 9, 1975.

85."Aspirații , capacități și performanțe în viziunea școlii și familiei", "Tribuna școlii", 13 sept. 1975.

86."Atitudinea elevului față de aprecierea școlară", cu o prefață de acad. Vasile Pavelcu, Buc., Ed. did. și ped. 1975, 287 p.

87."Efecte frustrante ale aprecierii școlare", "Rev. de ped.", 1, 1976.

- 88."Pregătirea docimologică a profesorului", Buc., Ed. did. și ped. 1976, p. 68 – 73.
- 89."Atitudinile și valoare lor în educație", în vol. "Modernizarea instruirii", Școala interjudețeană de partid Galați, mai 1976, xerox.
- 90."Unele aspecte privind mișcarea și fluctuația forței de muncă la întreprinderea mecanică navală din Galați", în vol. "Integrarea socio – profesională a tineretului", Centrul de cercetări pentru problemele tineretului, Buc., 1976, xerox, (în colab.).
- 91."Considerații cu privire la procesul de comunicare educator – educat", în vol. "Învățământ – cercetare – producție", fascicula "Științe sociale – pedagogie – psihologie", Univ. din Galați, 1976, p. 81 – 87, xerox.
- 92."Dreptul la fericire", "Viața nouă", 30 sept. 1976.
- 93."Schimbarea atitudinii școlarului prin condiționare", Rev. de ped.", 8, 1977.
- 94."Educație și autoeducație", comunic. la simpoz. org. cu prilejul centenarului Liceului pedagogic "C. Negri" din Galați, la 17 dec. 1977, în manuscris.
- 95."Aspecte metodologice privind formarea conștiinței și conduitei morale la pionieri și școlari", comunic. la simpoz. "Valorificarea educativă a activităților pionierești", Org. de Cons. Jud. al pionierilor, Univ. din Galați, 22 – 23 dec. 1977, în manuscris.
- 96."Autoeducație – element de bază în conceperea , organizarea și desfășurarea activităților cultural – artistice pionierești", comunic. la simpoz. , ibidem, (în colab.), în manuscris.
- 97."Dezvoltarea creativității gândirii elevilor prin predarea aritmeticii în ciclul primar", în "Catedra", Culegere de materiale metodico – științifice, Casa corpului didactic, Galați, 1977 , (în colab.).
- 98."Limbajul profesorului", ibidem.
- 99."Semnificația aprecierii școlare", "Rev. noastră", nr. 39, Focșani, 1977.
- 100."Clasa de elevi cu formațiune psihologică", în "Caiet de practică pedagogică", Univ. din Galați, 1977.
- 101."Aspecte psiho – pedagogice ale examenului", Univ. din Galați, 1977, xerox.
- 102."Clasa de elevi ca formațiune psiho – socială", Caracterizarea clasei și a elevilor, în "Caiet de practică pedagogică", 1977, xerox.
- 103."Caiet de practică pedagogică", Galați, 1977.

104."Considerații psihologice cu privire la creativitatea inginerască", în rev. "Orientări", organ al Cons. U.A.S.C. din Univ. Galați, nr. 30 – 31 febr. 1978.

105."Metode de dezvoltare a creativității ingineresti", ibidem, nr. 32 – 33,iunie 1978.

106."Formarea și schimbarea atitudinii școlarului față de învățatură", "Rev. de ped.", 8 – 9, 1978.

107."Probleme teoretice ale formării și schimbării atitudinii", comunic. la simpoz. naț. org. de Centrul de cercet. pentru problemele tineretului și Comit. Jud. al U.T.C. Galați, Galați, 2 – 3 dec. 1978, în manuscris.

108."Inteligență și reușită școlară", comunic. la colocviul naț. de ped. , org. de Min. Ed. și Învăț., Acad. de șt.soc. și pol. și Inst. de cercet. ped. și psihol., Buc., 27 – 28 dec. 1978, în manuscris.

109."Studiu ergonomic asupra cabinelor de comandă de la laminorul de benzi la cald (L.B.C.) de la Combinatul siderurgic <<Gh. Gheorghiu Dej>. din Galați", contract în valoare de 225.000 lei. predat la 30 dec. 1978 (ca membru cooperent), (în colab.).

110."Considerații cu privire la creativitatea tehnică" "Rev. noastră", Focșani, nr. 49 – 52, 1978.

111."Inteligență și reușită școlară", comunic. la "Al. IV-lea Colocviu naț. de ped." ,dec. 1978, apărut în "Bul. Univ. Galați", 1, 1979.

112."Aspecte ale comunicării profesor – elev în cadrul procesului educațional", comunic. la simpoz. "Integrarea învăț. cu cercetarea, producția și practica social – politică", Inst. de învăț. Superior Bacău, 2 – 3 martie 1979, (în colab.), în manuscris.

113."Psihologia evaluării școlare", lucrare la cererea secției de ped. – psihol. a Acad. de șt. soc. și pol. , predată la 20 apr. 1979, Buc., Ed. Șt. 1980, 47 p.

114."Limbajul profesorului și efectele lui asupra dezvoltării psihice a școlarului", "Rev. de ped. ", 4, 1979, p. 9 – 13.

115."Evaluarea profesorului – reper pentru autoevaluarea elevului", în rev. "Învăț. liceal și tehnic profesional", 4, 1979, p. 24 – 27.

116."Factorii psihologici ai reușitei școlare", recenzie, ibidem, 5, 1979.

117."Școlarul între aspirații și realizare", recenzii, ibidem.

118."Pregătirea psihologică a pionierilor și școlarilor pentru muncă", comunic. la Simp. naț. org. de Cons. naț. al pionierilor și de către Cons. jud. al pionierilor al jud. Galați, 18 – 19 mai 1979, în manuscris.

- 119."Dezvoltarea creativității tehnice la pionieri și școlari", ibidem, în manuscris.
- 120."Autoeducația și actualitatea ei", în "Problematika omului și medicina contemporană", Inst. de Med. și Farm. Iași, dec. 1979.
- 121."Probleme teoretice ale formării și schimbării atitudinii școlarelor", Vaslui.
- 122."Autoeducația, condiție de bază a existenței omului contemporan", Galați.
- 123."Autoeducația și actualitatea ei", în vol. festiv al Centenarului I.M.F. Iași, 1979.
- 124."Comunicarea profesor - elev", Inst. de învăț. Super. Bacău, 1979.
- 125."Metode de dezvoltare a creativității tehnice", în "Rev. învăț. liceal și tehnic profesional", 1979.
- 126."Curs de psihologia muncii industriale", Univ. din Galați, 1979, (în colab.).
- 127."Psihologia evaluării școlare", capitol din lucrarea "Psihologia educației și a dezvoltării", Buc., Ed. Șt. 1980.
- 128."Evaluarea școlară - act formativ", "Rev. de ped."

BIBLIOGRAFIE DE REFERINȚĂ

- Radu, Ion: "Psihologia școlară", Buc., Ed. șt. 1974, p. 181, 194;
- Comănescu, Ion: "Autoeducația preadolescenților" teză de doctorat, Univ. din Buc., 1974; Potorac, Elena: "Nivelul de aspirație la preadolescenți", teză de doctorat, Univ. "Al. I. Cuza", Iași, 1974;
- Barna, Andrei: "Autoeducația școlarelor", teză de doctorat, Univ. "Babeș - Bolyai", Cluj, 1975; Pavelcu, Acad. prof. dr. doc. Vasile; "Prefață" la vol. "Atitudinea elevului față de aprecierea școlară", de Dumitru Vrabie, Buc., Ed. did. și ped., 1975; Bunescu, Vasile: "Atitudinile și valoarea lor în educație", "Rev. de ped.", 2, 1976, p. 6 - 7, 8; Buzoianu, Al., Recenzie la "Atitudinea elevului față de aprecierea școlară", în "Tribuna școlii", 13 martie 1976; Drăgan, Dr. Ion, recenzie, idem, "Orizont", Timișoara, 14 mai 1976; Iacomi, Florian: "Aprecierea atitudinilor pedagogice", "Rev. de ped.", 7, 1976, p. 33; Muster, Mihaela: "Lucrările de control", Rev. învăț. profesional și tehnic", 7, 1976; Potorac, Elena: "Influența succesului și a eșecului asupra nivelului de aspirație", "Rev. de ped.", 7, 1976, p. 25; Dimitriu, Dr. Emilian, recenzie la lucrarea "Atitudinea elevului față de aprecierea școlară", "Rev. de ped.", 8, 1976; Nicola, Dr. Ion, recenzie, idem, "Vatra", 230 sept. 1976; Simionescu, Teodora: "Randamentul școlar", Buc., Ed. did. și ped. 1976, p. 180; Comănescu, Dr. Ion., Recenzie, idem, "Familia", seria a V-a,

nr. 1 (137), ian. 1977; M.N., recenzie, idem. "Forum", 2, febr. 1977; Radu, Ion: "Psihologia socială", catedra de Psihologie, Facultatea de istorie – filozofie, Univ. "Babeş - Bolyai", Cluj – Napoca, 1977, p. 62, 192; Porofilovschi, Genoveva: "Formarea atitudinii pozitive față de muncă și profesie", în vol. "Învățământ – cercetare – producție", culegere de metodică, editată de "Rev. de ped.", 1977, p. 112; Barna, Andrei: "Schimbarea atitudinii școlarilor prin condiționare", teză de doctorat, Univ. "Al. I. Cuza", Iași, 1977; Popescu, Pelaghia: "Examinarea și notarea elevilor", teză de doctorat, Univ. "Al. I. Cuza", Iași, 1977; Potorac. Dr. Elena, recenzie la lucrarea "Atitudinea elevului față de aprecierea școlară", în "Catedra", Galați, 1977; Drăgan, Dr. I.: "L'intérêt cognitif comme facteur psychologique de l'efficacité de l'enseignement"; Oros, Valeriu: "Contribuții la optimizarea evaluării cunoștințe programatice", "Rev. de ped.", 5, 1978, p. 32; Fînar, Dr. Dumitru, recenzie, "Psihologia atitudinii școlarului", în "Steagul roșu", Bacău, 22 iulie 1978; Barna, Andrei: "Schimbarea atitudinii elevilor față de învățatură", Rev. de ped.", 9, 1978, p. 38; Hâncu, Alexandru: "Tradiție și inovație în lecția de corectare a lucrărilor trimestriale", ibidem, 12, 1978, p. 18; Kulcsar, Tiberiu: "Factorii psihologici ai reușitei școlare", Buc., Ed. did. și ped., 1978, p. 221; Necșu, Ion: "Motivație și învățare", Buc., Ed. did. și ped., 1978, p. 84, 237; Popescu, Pelaghia: "Examinarea și notarea curentă", Buc., Ed. did., și ped., 1978; Potorac, Elena: "Școlarul – între aspirație și realizare", Buc., Ed. did. și ped. 1978; Irimie, Elena: "Atitudinea pionierilor și școlarilor față de activitatea tehnico – aplicativă", în vol. "Pionierii și progresul tehnico – științific contemporan", Buc., Ed. Pol., 1978; Oros, Valeriu: "Contribuții experimentale la determinarea și evaluarea cunoștințelor de gramatică", teză de doctorat, Univ. "Al. I. Cuza", 1978; Biblioteca Centrală Pedagogică "Bibliografia pedagogică românească peste hotare", Buc., 1978; Popescu, Palaghia: "Evaluarea școlară", Buc., Ed. did. și ped., 1978, p. 18; Popescu – Neveanu, Paul: "Dicționar de psihologie", (cuvântul "atitudine"), Buc., Ed. Albatros, 1978; Vrabie, Conf. dr. Dumitru; "Sinteza activității didactice, științifice și obștești", 1979, în manuscris.

VRÂNCEANU, GHEORGHE C

Fiul țăranului sărac Costache Vrânceanu s-a născut la 30 iunie 1900 în satul Valea Hogii, comuna Doagele jud. Vaslui (azi, satul aparține comunei Lipova din județ Bacău).

Urmează cursurile școlii primare în satul natal, cu învățătorul C. Arnăuțescu care dându-și seama de aptitudinile intelectuale ale elevului său, a stăruit să fie trimis la Vaslui, unde a putut urma cursurile *Gimnaziului* (transformat ulterior în liceu) *Mihail Kogălniceanu*, unde a fost remarcat de către profesorii G. Bungețeanu și N. Abramescu.

După absolvirea liceului (1919), cu bursa "Adamachi" – obținută în urma unui concurs – a putut urma, în continuare, cursurile *Facultății de Științe*, Secția Matematică, a *Universității Mihăilene* din Iași.

Demonstrând capacitatea sa intelectuală și cunoștințele sale de matematică, se face remarcat de către profesorii săi, fiind numit, la propunerea profesorului S. Sanielevici, pe când era student în anul III, preparator la *Seminarul de matematică din Iași* (1 decembrie 1921).

A avut profesori pe Alexandru Myller, Vera Myller – Lebedev, Victor Vâlcovici, Simion Stoilov Simion Sanielevici, Victor Costin. Și-a susținut examenul de licență la 15 februarie 1922 la *Facultatea de Științe* din Iași, după care a fost numit asistent, fără a putea funcționa efectiv, în acest post, deoarece a plecat la Roma pentru a-și pregăti examenul de doctorat la Universitatea romană. Acolo a audiat cursurile unor celebri profesori de matematică: Tullio Levi – Civita (Roma), George David Birkhoff (Cambridge, SUA), O. Veblen (Princeton, SUA), H. Weyl (Zürich), Elie Cartan (Paris).

La 5 noiembrie 1924 și-a trecut, la Roma, examenul de doctorat, cu calificativul "con lode", prezentând teza "Sopra un teorema di Weierstrass e le sue applicazioni alla stabilità"

Întorcându-se în țară găsește decizia de numirea sa în postul de conferențiar al catedrei de *Algebră superioară* a Universității din Iași, la care a funcționat între 1 noiembrie 1926 – 31 decembrie 1929.

Își întrerupe cursurile între 1 martie - 1 iunie 1928 când, pe baza bursei de studii obținute, a urmat cursuri de matematică la

Universitățile nord – americane din Harvard și Princeton (cea ce îl va “costa” sub regimul comunist).

Întors în țară este numit profesor agregat (1929), la catedra de *Geometrie analitică și superioară* a Universității din Cernăuți, titlu cu care a funcționează până la 1 februarie 1930, când este numit profesor titular definitiv al catedrei de *Calcul diferențial și integral* al aceleiași universității la care a predat până în iunie 1939.

Se transferă la Universitatea din București (1 noiembrie 1939) la catedra de *Geometrie analitică și superioară*, catedră rămasă vacantă în urma morții lui Gheorghe Țițeica. A funcționat la catedra de *Geometrie și Topologie* a Universității din București, până la pensionarea sa (1970), după care a rămas profesor consultant al aceleiași facultăți.

A fost unul dintre cei 65 de intelectuali care au semnat apelul către Mareșalul Antonescu prin care se cerea ieșirea țării noastre din războiul împotriva Aliaților.

Membru corespondent al Academiei (1948).

Pentru activitățile sale Academia R.P.Române l-a ales membru titular al ei, în 1955, iar în octombrie 1964 devine președintele Secției I (de Matematică) a Academiei. Deasemenea, a fost numit membru al multor societăți străine, de Matematică.

Dorind să contribuie la popularizarea cunoștințelor științifice a acceptat să devină președintele “Consiliului pentru răspândirea cunoștințelor culturale – științifice (CRCCS).

A conferențiat în țară și peste hotare: Praga, Paris (1925), Roma, Neapole, Bologna, Florența (1937), Praga (1955), Moscova, Berlin (1956). Italia, Shangai, Nankin, Tziancian, Pekin, Ulan Bator (1957), Budapesta (1960), Leningrad, Balaton – Vilagos, Cracovia, Katowice, Brno, Szeged (1961), Kiev, Varșovia, Stockholm, Iugoslavia (1962), Gainsville, Athens, Princeton, URSS (1964 - 1965).

Lucrările și comunicările sale se referă la invarianții ecuațiilor cu derivate parțiale de ordinul doi, teoria geometrică a sistemelor lui Pfaff, spații neolome, aspecte ale geometriei diferențiale abstracte, spații cu conexiune afină, spații Riemann, spații cu conexiune proiectivă, spații parțial – proiective, grupuri de automorfisme, teoria grupurilor lui Lie, aspecte ale mecanicii generale, extinzând teorema de stabilitate a lui Dirichlet, a fundamentat axiomatic teoria generalizată a relativității etc.

Lucrările sale au stimulat cercetările altor tineri matematicieni

români și străini.

Gheorghe Vrânceanu, original și productiv, cu o structură intelectuală și psihică aparte, a intrat în istoria matematicii românești și străine, ca cel mai valoris geometru pe care l-a dat țara noastră.

Pentru lucrările sale a devenit "Laurent al Premiului de Stat", (1952), profesor emerit (1969).

A încetat din viață în București la 27 aprilie 1979.

A fost numit director – adjunct al *Institutului de Matematică* din Capitală (1954 – 1963), președintele secției de Matematică (din 1964) a Academiei, membru corespondent al *Academiei Peloritana dei Pericolanti* din MESSINA (1968) și al *Academiei regale* din Liège (1972), membru asociat al *Academiei de Științe* din Belgia (1970), doctor honoris causa al *Universității din Bologna* (1967) și al *Universității din Iași* (1970), membru al societăților străine *Circolo matematico di Palermo*, *Société mathématique de France*, *American mathematical Society*, *Societății române de matematică*, membru și vicepreședinte (din 1975) în Comisia de învățământ a *Uniunii Internaționale de matematică*, membru în Comitetul Executiv al *Grupărilor matematicienilor de expresie latină* (din 1965), președintele secției de Geometrie diferențială a celui de *Al IV-lea Congres al matematicienilor români* (București, 1956) a organizat și compus *Colocviul internațional de geometrie diferențială globală* de la București (1964) etc.

BIBLIOGRAFIE

A.În volume

-“Curs de mecanică rațională, Cinematica, statica, dinamica”, ținut la Univ. Cernăuți, litografist, 1929 – 1932.

-“Introducerea în studiul varietăților riemanniene și cu conexiune afină. Curs de geometrie diferențială”, litografiat, Univ. Cernăuți, 1932 – 1933.

-“Geometrizarea sistemelor lui Pfaff. Curs special”, litografiat, Univ. Cernăuți, 1934 – 1935.

-“Curs de Calcul diferențial și integral. Partea I. Mulțimi continuitate, derivabilitate”, litografiat, Univ. Cernăuți, 1939.

-“Geometrie analitică și proiectivă”, ed. I, vol. I, și II, 1944 – 1945; ed. a II-a, Buc., Ed. Tehnică, 1954, 548 p.

-“Lecon de géométrie différentielle”, vol. I, Buc., 1947, 422 p., ed. a II-a, în românește, Buc., Ed. Acad. R.P.R., 1957, 400 p., alte

ediții, în limba franceză , Buc., Ed. Acad. R.P.R., 1952 (404 p.), 1962, 1976; în lb. germ . (1961).

-“Teoria tensorilor. Spații cu conexiune. Problemele fizicii moderne și energia nucleară”, Cercul de studii”, AGIR”, 1948.

-“Teoria relativității generale și teoriile unitate”, Problemele moderne și energia nucleară, Cercul de studii AGIR, 1948.

-“Lecții de geometrie diferențială”, vol. II, Buc., Ed. Acad. R.P.R., 1951, 346 p., 1964, 1977; în lb. germană (1961); ed. a II-a, în limba franceză sub titlul “Leçons de géométrie différentielle”, vol. II, ibidem, 426 p., (Pentru această lucrare a obținut Premiul de Stat în 1952).

-“George Țițeica (1873 – 1939)”, Studiu introductiv de prof. Gh. Vrânceanu, Buc., Acad. R.P.R., 1955.

-“Lecții de geometrie diferențială, Vol. III. Proprietăți globale ale grupărilor Lie. Teoria corespondențelor. Spații omogene. Tensori armonici. Grupuri de oloonomie”, Buc., Ed. Acad. R.P.R., 1960, 455 p.; în limba franceză Paris, Ed. Acad. și Gauthier – Villars, 1964; ed. a II-a în limba română, 1970.

-“Vorlesungen über Differentialgeometrie”, Berlin, Akademie Verlag 1961; traducerea în limba germană (două volume) de Max Pinl a primelor două volume de Geometrie diferențială, partea I, 375 p., Partea II, 405 p. Mathematische Lehrbücher und Monographien, vol. XII.

-“Geometrie analitică proiectivă și diferențială”, Buc., Ed. EDP, 1961, 624 p; ed. a II-a , ibidem, 1962; alte ediții 1968, 1971, 1978.

-“Lecții de geometrie diferențială”, vol. IV, Buc., EDP, 1968, 344, p., 1975.

-“Geometria euclidiană, geometrii neeuclidiene, teoria relativității”, Buc., Ed. șt. 1965, în colaborare; ed. a II-a , 1967.

-“Geometrie elementară din punct de vedere modern”, 1967 (în colab.).

-“Geometrie diferențială globală”, 1973.

-“Introduction in Relativity and pseudo – Riemannian geometry”, 1976, (în colab.).

-“Introducere în teoria relativității”, 1978, (în colab.).

-“Opera matematică”, vol. I, 1969; vol. II, 1971; vol. III, 1973; vol. IV, 1977.

-“Les espaces nonholonomes et leurs applications mécaniques”, 1955.

B. În periodică

-“Sul teorema di Weierstrass”, în “Rendiconti d.r. Acad. naz. dei Lincei”, vol. XXXIII, fasc. 7 – 8, 1924, p. 270 – 275.

-“Sulla stabilità del rotolamento di un disco”, Nota, ibidem, fasc. 10, Roma, 1924, p. 383 – 388.

-“Sul teorema di Dirichlet”, Nota, ibidem, vol. III, fasc. 8, Roma, 1926, p. 469 – 472; “Rend. Cl. Fis. Mat. Nat.”, Roma, seria VI.

-“Sopra un teorema di Weierstrass e le sue applicazioni alla stabilità”, “Rendiconti del Circolo matem. di Palermo”, t. 1, 1926, 22. p., teză de doctorat, Roma, 1924, p. 428 – 449.

-“Sulla integrazione del problema dei due corpi nel caso in cui la massa sia funzione lineare del tempo”, Nota, în “Rendiconti d.r. Accad. Naz. Dei Lincei”, vol. III, seria VI, fasc. 4, 1926, pp. 192 – 196.

-“Sopra una classe di sistemi anolonomi”, ibidem, vol. III, fasc. 9, 1926, seria VI, p. 548 – 553.

“Sur les espaces non holonomes”, în C.R.Sc, Paris, t. 183, 1926, pp. 852-854.

-“Sur le calcul différentiel pour les variétés non holonomes”, Note, ibidem, p. 1083 – 1085.

-“Sopra le equazione del moto di un sistema anolonomo”, Nota, în “Rendiconti d.r. Acad. naz. Dei Lincei”, seria VI, vol. IV, fasc. 11, 1926, pp. 508 – 511.

-“Sopra la stabilità geodetica”, Nota, ibidem, seria VII, vol. V, fasc. 2, 1927, p. 107 – 110.

-“Stabilità geodetica. Applicazione ai sistemi conservativi della Meccanica”, Note, ibidem, fasc. 4, 1927, p. 275 – 278.

-“Sur l'écart géodésique dans les espaces non holonomes”, în “Ann. Scient. de l'Univ. de lassy, XV, fasc. 1 – 2, 1929, p. 7 – 24.

-“Note sur l'écart géodésique dans les espaces non holonomes”, ibidem, t. XV, fasc. 3 – 4, 1929, p. 307 – 310.

-“Sur la stabilité trigonométrique de l'équilibre dans la Dynamique”, în “Rendiconti d.r. Acad. naz. dei Lincei”, seria VI, vol. VI, fasc. 11, 1927, p. 474 – 480.

-“Sur les directions principales associées à une courbe”, “Bull. Mathém. de la Soc. Roum. des Sc.”, “t. XXX, fasc. 2, jul – dec. 1927, p. 75 – 80.

-“Sullo scostamento geodetico nelle varietà anolonome”, în “Rendiconti d.r. Acad. naz. dei Lincei”, vol. VII, fasc. 2, 1928. p. 134 – 137.

-“Sur les solutions périodiques à période très longue”, în “C.R. Acad. Sc. Paris”, t. 186, 1928, p. 731 – 732.

-“Sur les solutions périodiques complètement stables”, ibidem, p. 626 – 628.

-“Sopra la soluzionii periodiche a periodi grandissimi nella Meccanica”, în “Rendiconti d.r. Acad. naz. dei Lincei”, seria VI, vol. VII, fasc. 8, 1928, p. 630 – 633.

-“Sur quelques tenseurs dans les variétés non holonomes”, C.R. Accad. Sc. Paris”, t. 186, 1928, p. 995 – 997.

-“Parallélisme et courbure dans une variété, non holonome”, în “Atti del Congresso internazionale dei matematici”, Bologna, t. V, 1928, p. 61 – 67.

-“Sur le calcul différentiel absolu des congruences”, în “C.R. Acad. Sc. Paris”, t. 186, 1928, p. 1795 – 1797.

-“Sopra le equazioni del problema dei due corpi di masse variabili”, în “Rendiconti d.r. Accad. Naz. dei Lincei”, vol. VIII, fasc. 11, Roma, 1928, p. 555 – 558.

-“Seconda forma quadratica fondamentale di una varietà anolonomica ed applicazioni”, ibidem, vol. VIII, fasc. 12, 1928, p. 669 – 673.

-“Sulla interpretazione geometrica dei sistemi anolonomi della Meccanica”, Congrso Internazionale dei Matematici, Bologna, 3 – 10 settembre 1928, Argomenti delle comunicazione”, Bologna, Zanichelli, 1928, p. 60 – 61.

-“Studio geometrico dei sistemi anolonomi”, “Ann. di Matem”, s. 4, t. 6, Bologna, 1929, p. 9 – 43.

-“Les trois points de vue dans l’étude des espaces non holonomes”, în C.R. Acad. Sc. Paris”, t. 188, 1929, p. 973 – 976.

-“Sopra certi problemi di equivalenza”, în “Rendiconti dei Lincei”, vol. IX, fasc. 10, 1929, p. 840 – 846.

-“Sur les spaces de Riemann ayant leurs coefficients de rotation constants”, “C.R. Acad. Paris”, t. 189, 1929, p. 386 – 389.

-“Sur l’indépendance des secondes formes fondamentales d’un V_m ”, în “Bul. Fac. de Șt. Cernăuți”, vol. III, faac., 2 1929, p. 316 – 320.

-“Familles de variétés riemanniennes”, în “Mathematica”, vol. II, Cluj, 1929 și în “Bul. Soc. de Șt. Cluj”, t, IV, 15 mai 1929, p. 434 – 435 (partea I).

-“Sulle condizione di rigidità di un V_m ”, in un Sn, “Rendiconti d.r. Accad. Naz. dei Lincei”, Roma, vol. XI, fasc. 4”, 1930, p. 385

- 389.

-“Sur les groupes d’applicabilité des variétés non holonomes”, în “C.R.Acad. Sc. Paris” t. 190, 1930, p. 1100 – 1102.

-“Sopra i sistemi anolonomi a legami dipendenti dal tempo”, în “Rendiconti dei Lincei”, Roma, vol. XIII, fasc. 1, Roma, 1931, p. 38 – 44.

-“Sur quelques théorèmes relatifs aux variétés non holonomes et aux systèmes des formes de Pfaff”, Note, în “C.R. Acad. Sc. Paris”, t. 192, 1931, p. 721 – 724.

-“Sur quelques points de la théorie des espaces non holonomes”, în “Bil. Fac. de St. Cernăuți”, vol.V, fasc. 2, 1931, p. 177 – 205; și în “Mathematica”, Cluj, VI, 1932, p. 97 – 113.

-“Connexions affines liées aux systèmes de Pfaff”, “Bul. Fac. De St. Cernăuți”, vol. VI, 1932, p. 188 – 196.

-“Sur les sous – groupes simplement transitifs d’un groupe transitif de mouvements”, în “Bul. Soc. de St. Cluj”, t. VI, 1932, p. 429 – 445.

-“Sur le principe d’Hamilton appliqué aux systèmes non holonomes”, comunicare la Congresul Internațional al Matematicienilor de la Zürich, 1932, p. 2.

-“Sopra l’interpretazioni geometrica dei sistemi meccanici”, în “Rendiconti dei Lincei”, vol. XVII, fasc. 2, Roma, 1933, p. 135 – 140.

-“Sur le nombre des différentielles d’un système de Pfaff”, “C.R. Acad. Sc. Paris”, t. 196, 1933, p. 1859 – 1861.

-“Memoriu de titluri și lucrări”, Cernăuți, 1933; altul în 1939, 16 p.

-“Sur les systèmes intégrés d’un système de Pfaff”, în “Bull. Mathém. de la Soc. Roum. des Sci.”, București, t. 35, 1933, p. 262 – 268.

-“Sur une clasification des équations d’un système de Pfaff”, în “C.R.Acad. Sc. Paris”, t. 198, 1934, p. 1112 – 1114.

-“La géométrisation de certains systèmes de Pfaff”, în “Bul. Fac. de St. Cernăuți”, vol. VIII, 1933 – 1934, p. 163 – 167.

-“La géométrisation des systèmes de Pfaff”, în “C.R.Acad. Sc. Paris”, t. 198, 1934, p. 2055 – 2057.

-“Études des espaces non – holonomes”, în “Journal de math. pures et appl.” 9 ème série, t. 13, Paris, 1934, p. 113 – 174.

-“La décomposition minimale d’un système de Pfaff”, în “Bul. Fac. de St. Cernăuți”, vol. VIII, 1934, p. 97 – 112.

-“Complément au mémoire: La décomposition minimale d’un système de Pfaff”, ibidem, p. 267 – 276.

-“La théorie unitaire des champs et leurs hypersurfaces nonholonomes”, în “C.R. Acad. Sc. Paris”, t. 200, 1935, p. 2056 – 2058.

-“Les espaces non – holonomes et leurs applications mécaniques”, în “Mémorial des sciences mathématiques”, Paris, Gauthier – Villars, fasc. 76, 1936, p. 1 – 70.

-“Sur une théorie unitaire nonholonome des champs physiques”, în “Le Journal de Physique et de Radium”, VII-ème série, t. VII, 1936, p. 514 – 626; și în “C.R. Acad. Sc. Roumanie”, t. I, 1936 – 1937, p. 8 – 11.

-“Sur un théorème d’équivalence”, în “C.R. Acad. Sc. Roumanie”, t.1, martie 1936, p. 51 – 54.

-“Sur les invariants d’un système de Pfaff de deux équations de classe six”, în “Mathematica”, Cluj, 1937, p. 583; și în “C.R. Acad. Sc. Roumanie”, Bucarest, tom. 1, 1937, p. 381 – 383.

-“La géométrisation des équations aux dérivées partielles du second ordre”, în “Journal de mathém”, t. XVI, 1937, p. 361 – 374.

-“Ecuatiile lui Maxwell în teoria unitară neolonomă”, în vol. “Omagiu închinat lui Ion Nestor”, “Glasul Bucovinei”, Cernăuți, 1937, p. 807 – 814.

-“Gruppi degli spazi a connessione affine con torsione” în “Attidell 1° Congresso dell’Unione matematica italiana”, Firenze, 1 aprilie 1937, p. 334.

-“Sur les invariants de deux équations aux différentielles totales de classe six”, “Math.” Cluj, XIII, 1937, p. 221 – 242; și în “Bull. Soc. Sci. Cluj”, VIII, 1937, p. 583 – 603.

-“Invariants équations aux différentielles totales”, în “Actualités scientifiques et industrielles”, exposés de géométrie sous la direction de M. Elie Cartan”, Paris, 1937.

-“Sur une classe d’équations aux dérivées partielles du second ordre”, în “Bull. Mathém., de la Soc., Roum. des Sci.”, București, r. 40, fasc. 1 – 2, 1938, p. 161 – 166)”(Actes du II-e Congrès Interbalkanique Mathématicus”).

-“Invariants de deux surfaces non – holonomes complémentaires”, în “C.R. Acad. Sc. Roumanie”, t. II, no. 5, 1938, p. 459 – 465.

-“A classification of the Monge – Ampère equations”, în “Bul.

Fac. de Șt. Cernăuți”, vol. XII, 1938, p. 167 – 192.

-“Gli spazi a connessione proiettiva e loro gruppi di trasformazioni di congruenze”, în “Rendiconti dei Lincei”, vol. XXIX, fasc. 10, 1939, p. 553 – 558.

-“Invarianti topologici differenziali della varietà anolonomă”, Congresul Volta, 22 – 28, oct. 1939.

-“Sur les espaces à connexion conforme” în “Disquisit. Math et phys.”, t. I, fasc. 1, Buc., 1940, p. 63 – 81; și vol. jubiliar dedicat lui Elie Cartan, 1939.

-“Sur les invariants des équations aux dérivées partielles du second ordre”, în “Bull, mathém. de la Soc. Roum. des. Sc.”, București, t. 42, (1), 1940, p. 91 – 105.

-“Sur l'équivalence en Géométrie”, ibidem, t. 42 (2), p. 69 – 97.

-“Sur les invariants des espaces de Riemann singuliers”, în “Disquisit. Math. et Phys.”, t. II, fasc. 2 – 4, Buc., 1942, p. 253 – 281.

-“Proprietă topologice diferențiale delle varietà anolonome”, în “Bull, mathém. de la Soc. Roum. des. Sc.” T. 43, 1942, p. 1 – 17.

-“Sur les espaces à connexion affine et projective”, ibidem, t. 44 (1,2), București, 1943, p. 85 – 139.

-“Sur la théorie des espaces à connexion conforme”, ibidem, t. 45, (1, 2), București, 1943, p. 3 – 31.

-“Geometrische Eigenschaften der partiellen linearen. Differential – Gleichungen zweiter Ordnung”, în “Mathematica”, Timișoara, vol. XX, 25 aug. 1944, p. 98 – 112.

-“Sur l'équivalence des équations de Laplace”, în “Bull. Mathém. de la Soc., Roum. des. Sci.”, t. 46 (1,2), 1944, p. 155 – 180.

-“Opera matematică a lui Gh. Tîțeica (1873 – 1939)”, în “Natura”, vol. XXIX, 1940, p. 111 – 118.

-“Sur les espaces partiellement projectifs”, “Bull, mathém, de la Soc. Roum. des. Sci.”, București, t. 48, (1,2), 1947, p. 43 – 64.

-“Sur la représentation linéaire des groupes de Lie intégrales”, în “C.R.Acad. Sc. Paris”, t. 228, 1949, p. 885 – 886.

-“La géométrisation des espaces symplectiques”, ibidem, t. 229, 1949, pp. 336 – 338.

-“Sur les espaces à connexion à groupe de transformation en eux mêmes”, ibidem, p. 543 – 545.

-“Asupra spațiilor cu conexiune afină neeuclidiene, cu grup

maxim de transformări în ele însele”, în “Bul. șt. Acad. R.P.R.”, vol. I, 1948 – 1949, p. 813 – 821 (seria Mat. – Fiz. – Chim.)

-“Obiecte geometrice de speța a treia, în două variabile”, în “Buletinul ședințelor Soc. mat. și fiz.”, III, 1949, p. 30 – 34.

-“Transformări conforme neolonome”, “Gaz. mat. și fiz.”, seria A, t.I, nr. 1, iunie 1949, p. 52 – 59.

-“Asupra spațiilor lui Cagan”, în “Bul. șt. Acad. R.P.R.”, secția mat. – fiz. – chim., anul II, nr. 4, 1950, p. 229 – 304.

-“Asupra spațiilor lui Cagan metrice”, ibidem, t.II, nr. 6, 1950, p. 503 – 508.

-“Clasificarea grupărilor Lie de rang zero”, în “St. și cercet. mat.”, vol. I, fasc. 1, 1950, p. 40 – 86.

-“Automorfismele spațiilor lui Cagan”, în “Lucrările sesiunii generale științifice ale Acad. R.P.R.”, 2 – 12 iunie 1950, București, 1950, p. 251 – 254.

-“Spațiile lui Cagan cu conexiune constantă”, “Bul. șt. Acad. R.P.R.”, secția mat. – fiz. – chim. T. II, nr. 10, p. 753 – 757.

-“Spații cu conexiune afină constantă local euclidiene”, în “Comunicările Acad. R.P.R.”, t. I, 1951, p. 29 – 34.

-“Asupra grupurilor de mișcare ale unui spațiu riemannian”, ibidem, t.I, nr. 2, 1951, p. 137 – 139.

-“Grupurile de mișcare ale spațiilor cu conexiune”, în “Studii și cercet. mat.”, vol. II, nr. 3 – 4, 1951, p. 387 – 444.

-“Proprietăți globale ale spațiilor cu conexiune afină”, “Bul. șt. Acad. R.P.R.”, secț. mat. – fiz., t. III, nr. 4, oct. – dec. 1951, p. 451 – 455.

-“Asupra calculului timpului și dozei de tratament rotitor în radioterapie”, ibidem, t. IV, nr. 1, ian. – mart. 1952, p. 20.

-“Asupra reducerii la o formă conică a ecuațiilor curbelor autoparalele ale unui spațiu A”, “Comunic. Acad. R.P.R.”, t. II, nr. 9 – 10, sept. – oct. 1952, p. 479 – 484.

-“Sur les espaces à connexion projective dont le groupe d'holonomie fixe une quadrique”, în “Tōhoku Mathematical Journal”, t. 4, nr. 2, noiembrie 1952, p. 103 – 108.

-“Sur les especes V_4 ayant comme groupe de stabilité un G_8 ”, în “Publ. math.”, nr. 1 – 2, Debrețin, 1953.

-“Asupra unei ecuații aritmetice”, în “Comunic. Acad. R.P.R.”, t. III, nr. 1 – 2, ian. – febr. 1953, p. 5.

-“Asupra grupurilor de mișcare ale unui spațiu riemannian cu patru dimensiuni”, în “St. și cercet. mat.”, vol. IV, nr. 1 – 2, 1953,

p. 121 – 153.

-“Reducerea la o formă conică a unei conexiuni liniare în spațiul A_2 ”, “Bul. șt. Acad. R.P.R.”, sect. mat. – fiz., t. V, nr. 4, oct. – dec. 1953, p. 481 – 484.

-“Sur les espaces V_n à groupe simplement transitif”, în “Rev. de math. et. Phys. , Acad. R.P.R.”, t.II, 1954, p. 51 – 58.

-“Proprietăți diferențiale globale ale spațiilor A_n cu grup maxim G_n ”, în “Bul. șt. Acad. R.P.R.”, sect. mat. – fiz., t. VI, nr. 1, ian. – mart. 1954, p. 49 – 59.

-“Asupra unei clase de spații riemanniene omogene”, în “St. și cercet. – matem.”, t. V, nr. 1 – 2, ian. – iunie 1954, p. 173 – 223.

-“Spații A_2 local euclidiene”, în “Comunic. Acad. R.P.R., t. IV, nr. 7 – 8, iulie – aug. 1954, p. 335 – 340.

-“Asupra spațiilor neproiectiv euclidiene A_n , fără torsiune, cu grup maxim”, în “Rev. Univ. și Polit. București”, nr. 4 – 5, 1954, p. 87 – 100.

-“Asupra invariabilor spațiilor A_2 cu conexiune liniară”, în “Bul. șt. Acad. R.P.R.”, sect. mat. – fiz., t. VI, nr. 4, oct. – dec. 1954, p. 779.

-“Asupra spațiilor cu curbura constantă”, în “St. și cercet. șt. Acad. R.P.R.”, Filila Iași, anul VI, nr. 1 – 2, ian. – iunie 1955, p. 59 – 64.

-“Sur les invariants intrinsèques d'une espace non holonome V^m ”, conferință ținută la Inst. matematic din Praga la 17 oct. 1955.

-“Asupra factorilor a sferei S_{2p+1} prin cercuri mari”, în “Comunicările Acad. R.P.R.”, t. V, nr. 10, oct. 1955, p. 1425.

-“Proprietăți diferențiale globale ale spațiilor cu conexiune afină”, în “Lucrările consfăturii de geometrie diferențială”, 9 – 12 iunie 1955, Baza de cercetări Timișoara, p. 39 – 46.

-“Sur les espace à connexion projective”, în “C.R.Acad. Sci. Paris”, t. 242, no. 1, 4 ian. 1956, p. 61 - 63.

-“Legăturile mele științifice cu matematicienii sovietici”, în “Analele româno - sovietice”, seria Mat. – Fiz., anul VI, seria a III-a, 1953, p. 24 – 33

-“Cercetările matematicianului C.F. Cogan în domeniul dualității metrice”, în “Gazeta Mat. Fiz.”, seria A, vol. VI, nr. 2, febr. 1954, p. 55.

-“Asupra unei teoreme echivalente cu teorema lui Fermat”, în “Gaz. mat. – fiz.”, seria A, t. VIII, nr. 1, ian. 1956, p. 23 – 25.

-“Cercetări de geometrie diferențială în R.P.R.”, comunicare la

“Al IV-lea Congres al matematicienilor români”, 1956; rezumat în limba franceză în “Lucrările Congresului al IV-lea”, Ed. Acad. R.P.R., 1960, p. 103 – 105.

-“Spații asupra unei proprietăți a suprafețelor”, în “Gazeta mat. – fiz.”, seria A, t. XI, nr. 3 martie 1959, p. 129 – 130.

-“Cercetările matematicienilor sovietici asupra geometriilor neeuclidiene”, în “Analele româno – sovietice”, seria mat. – fiz., anul XIII, nr. 2, apr. – iun. 1959, p. 57 – 67.

-“Noțiunea de spațiu”, în “Viața românească”, t. XIII, nr. 6, iunie 1959, p. 155 – 159.

-“Observații asupra unei note precedente”, “Gaz. mat. – fiz.”, seria A, vol. XII, nr. 1, ian. 1960, p. 1 – 2.

-“Întreaga omenire comemorează pe marele geometru Ianos Bolyai (100 de ani de la moartea sa)”, în “Știință și tehnică”, anul XII, nr. 1, ian. 1960, p. 9.

-“Despre probleme de bază ale teoriei relativității”, în vol. “Probleme filosofice ale științelor naturii”, în “Lucrările Consfătuirii româno - sovietice”, 25 – 27 iunie 1959, Acad. R.P.R., Inst. de studii româno – sovietice, Buc., 1960; ibidem, în “Gazeta mat. – fiz.”, vol. XIII, nr. 7, iulie 1961, p. 337 – 352.

-“Asupra spațiilor cu conexiune afină local euclidiene de speță trei”, comunicare la al “IV-lea Congres al matematicienilor români, București, 27 mai - 4 iunie 1956”, (a se vedea “Sur les espaces à connexion affine localement euclidiens”, în “Public math.”, t. 4, Debretin, 1956, p. 359 – 361); rezumat în l. franceză în “Lucrările Congresului al IV-lea”, Ed. Acad. R.P.R., 1960, p. 116.

-“Asupra invariantilor intrinseci ai spațiilor neolonome”, în “An Univ. Buc.”, seria Șt. nat. nr. 11, 1956, p. 9 – 24.

-“Grupurile de mișcare al spațiilor cu conexiune”, conferință ținută în septembrie 1956 la Berlin, la Institut für die reine Mathematik, Akademie D.D.R.

-“Sur la représentation géodésique des espaces de Riemann”, în “Rév. de mathém. Pures et. Appl.”, t. I, no.3, 1956, p. 147 – 165.

-“Les transformations crémoniennes entières et les espaces à connexion affine”, în “C.R.Acad. Sci. Paris”, t. 243, no. 25, 1956, p. 1997 – 1999.

-“Spații cu conexiune afină omogene”, referat în “Lucrările consfătuirii de geometrie și topologie lași”, 2 – 5 iunie 1958, p. 43 – 46. Ed. Acad. R.P.R., 1962.

-“Asupra unei proprietăți a suprafețelor”, în “Gazeta mat. – fiz.”, seria A, t. XI, nr. 3, martie 1959, p. 129 – 130.

-“Sugli spazi omogenei a connessione affine”, în “Rendicanti del Circolo mat. di Palermo”, seria II, t. V, 1956 – 1957, p. 288 – 296.

-“Asupra grupului de stabilitate al unui spațiu cu conexiune afină”, în “Bul. Mat. și fiz. din R.P.R.”, t. 1, (49), nr. 1, 1957, p. 121 – 124 (“Sur le groupe de stabilité d’un espace à connexion affine”, în ediția franceză a aceluiași buletin).

-“Tensorii armonici și grupuri de mișcare ale unui spațiu Riemann”, În “St. și cercet. Mat.” t. VIII, nr. 3 – 4, 1957, p. 257 – 277.

-“Sur les espaces à connexion affine localement euclidiens et les transformations crémoniennes entières”, în “Rev. de mathém. pures et appl.” T. II, no. 1, 1957, p. 111 – 125.

-“Sur une classe d’espace symétrique”, în “Deutsche Akademie Wissenschaft”, Berlin der Reimann – Tagung des Forschungsinstitut für Mathem”, t. 1, 1957, p. 112 – 123.

-“Sulle trasformazioni puntuali o proiettivi e spazi a connessione affine euclidea”, în “Bolet. dell’Unione Mat. Ital” (3), t. 12, nr. 3, 1957, p. 145 – 153.

-“Sul tensore associato ad una corrispondenza fra spazi proiettivi”, ibidem, seria 3, anul XII, nr. 4, dec. 1957, p. 489 – 506.

-“Sur les groupes de mouvements des espaces à connexion affine projectifs”, în “Ann. Scient. de l’Éc. Norm. Sup. de Paris”, t. 74, no. 3, 1957, p. 249 – 268.

-“Groups of motion in connected spaces. Lectures gived at the Institute of Geometry of the Fu – Yhau University” decembre 1957.

-“Sur les espaces A_n , non projectivement euclidiens à groupe transitif G_n ”, în “Journal of the Math. Society Japan”, t. 10, 1958, p. 221 – 223.

-“Connexions associées aux groupes fondamentaux”, în “Rev. de mathém. pures et appl.”, t. III, no. 1, Bucarest, 1958, p. 29 – 50.

-“Espaces de Riemann partiellement projectifs à métrique indéfinie”, în “Mathematische Nachrichten”, t. 18, caietele 1 – 6, 1958, p. 125 – 126.

-“Lineinâie preobrazovania parojdaienii besconecino malâmi preobrazovaniami”, “Rev. de mathém. pures et appl.”, t. III, nr. 3, 1958, p. 341 – 356 (“Transformări liniare generale de transformări infinitezimale”).

-“Spazi a connessione affine a le algebre di numere ipercomplessi”, în “Annali de la Scuola Super. di Pisa”, 1958.

-“Sur les correspondances entre deux plans projectifs”, în “Bull. Mathém. de la Soc. des Sc. Mathém. et. Phys. de la R.P.R.”, t. 2 (50), nr. 2, 1958, p. 225 – 236.

-“Propriétés globales des espaces à connexion affine”, ibidem, nr. 4, 1958, p. 475 – 478.

-“Spații cu comexiune afină omogenă”, referat în “Lucrările consfătuirii de geometrie și topologie lași”, 2 – 5 iunie 1958, p. 43 – 46, Ed. Acad. R.P.R., 1962.

-“Sur la géométrie intrinsèque des espace non holonomes”, în “Journal de mathém. pures et appl. “Paris, série 9, t 37 (Volume offert en hommage à M. Maurice Fréchet), 1958, p. 1 – 19.

-“Transformations ponctuelles à connexion projective constante”, ibidem, t. IV, nr. 1, 1959, p. 157 – 160.

-“Tenseurs Harmoniques et groupes de mouvement d’un espace de Riemann”, în “Commentarii math. Helvetici”, t. 33, fasc. 3, 1959, p. 161 – 173.

-“Espaces A_n à groupe G_1 d’holonomie”, în “Mathematica”, Cluj, t. I, (24). fasc. 2, 1959, p. 355 – 367.

-“Le prolongement des connexions affines rationnelles dans P^n ”, Colloque de géométrie différentielle globale tenu à Bruxelles le 19 au 22 décembre 1958, Centre belge de recherches mathématiques, Librairie universitaire, Louvain et Librairie Gauthier – Villars, Paris, 1959.

-“Sur les systèmes de Pfaff à équations dans cinq variables”, în “Bull. Mathém. de la Soc. des Sc. Mathém. et phys. de la R.P.R.”, t. 3, (51), nr. 2, 1959, p. 251 – 256.

-“Asupra unei proprietăți a suprafețelor”, în “Gaz. mat. și fiz.” Seria A, t. XI, nr. 3, martie 1959, p. 129 – 130.

-“Cercetările matematicienilor sovietici asupra geometriilor neeuclidiene”, în “An. Rom. Sov.”, seria Mat. – Fiz., anul XIII, nr. 2, apr. – iunie 1959, p. 57 – 67.

-“Noțiunea de spațiu”, în “Viața românească”, t. XIII, nr. 6, iunie 1959, p. 155 – 159.

-“Despre problemele de bază ale teoriei relativității”, în vol. “Probleme filosofice ale științelor naturii”, în “Lucrările Consfătuirii româno - sovietice”, 25 – 27 iun. 1957, Ed. Acad. R.P.R., Inst. de studii româno – sovietice, Buc., 1960; ibidem, în “Gaz. mat. și fiz.”, vol. XIII, nr. 7, iulie 1961, p. 337 – 352.

-“Cercetări de geometrie diferențiată în R.P.R.”, comunicare la al IV-lea Congres al matematicienilor români, 1956; rezumat în l. franceză în “Lucrările Congresului al IV-lea”, Buc., Ed. Acad. R.P.R., 1960, p. 103 – 105.

-“Sur la décomposabilité et les groupes d’holonomie des espaces A_n ”, în “Public. math.”, t. 7, Debrețin, 1960, p. 150 – 157.

-“Sur le prologement des espaces projectifs”, în “C. R. Acad. Sc. Paris”, t. 251, 1960, p. 192 – 193.

-“Metrika ciasticino – proiectivnâh rimanovâh protransiv”, în “Rev. de mathém. pures et appl.”, t. V, nr. 2, 1960, p. 211 – 227.

-“Sopra una caratterizzazione delle metriche naturali degli spazi sferici e proiettivi”, în “Bollet. dell’ Unione Mat. Ital.”, vol. 15, (3), 1960, p. 357 – 361.

-“Reducerea la formă canonică a unei forme pătratice prin transformări iperbolice”, în “An. Univ. București” Șt. nat., Mat., Fiz., vol. IX, nr. 25, 1960, p. 93 – 104.

-“A class of homogeneous spaces A_n ”, în “Rev. de mathém. pures et appl.”, t.V, nr. 3 – 4, 1960, p. 473 – 482.

-“Observații asupra unei note precedente”, în “Gaz. mat.” și fiz.”, seria A, vol. XII, nr. 1, 1960, p. 1 – 11.

-“Întreaga omenire comemorează pe marele geometru Ianos Bolyai”, (100 de ani de la moartea sa). în “Șt. și tehn.” Anul XII, nr. 1, ian. 1960, p. 9.

-“Viața și opera lui Ianos Bolyai”, în “An. Acad. R.P.R.”, vol. X, 1960, p. 7 – 18.

-“Reducerea la o formă canonică a două forme pătratice”, în “Studii și cercet. matem.”, t. XII, fasc. 1, ian. – iunie 1961, p. 21 – 35.

-“Metrica spațiilor riemanniene parțial proiective”, în “Lucrările științ. Inst. Pedag. Timișoara”, 1961, p. 171 – 188.

-“Transformări pseudo – ortogonale și spinori”, în “Șt. și cercet. matem.”, t. XII, nr. 2, 1961, p. 319 – 336.

-“Asupra spațiilor lui Reimann cu conexiune constantă”, ibidem, t. XIII, nr. 2, 1962, p. 209 – 224.

-“Sur les densités associées à un espace A_2 avec torsion”, în “Rev. de mathém. pures et appl.”, t. VII, nr. 1, 1962, p. 5 – 9.

-“Groupes discrets linéaires”, ibidem, t. VII, nr. 2, 1962, p. 205 – 222.

-“O funkționalnâh uravneiniah spostavlenâh grupp Lie”, ibidem, p. 223 – 229.

-“Probabilités et transport parallèle”, în “C.R.Acad. Sc. Paris”, t. 255, no. 1, iulie 1962, p. 40 – 41.

-“Sopra gli spazi di Riemann a connessione costante”, în “Annali di mat. pura appl.”, s (4), t. 58, 1962, p. 379 – 396,

-“Proprietăți globale ale spațiilor lui Riemann cu o conexiune afină constantă”, în “St. și cercet. matem.”, t. XIV, nr. 1, 1963, p. 7 – 22.

-“Ueber die Metrisierung der affinzusammenhängenden Räume”, în “Rev. de mathém. pures et appl.”, t. VIII, nr. 1, 1963, p. 77 – 81.

-“Vectori și tensori diofantici”, în “St. și cercet. matem.”, anul XIV, nr. 3, 1963, p. 323 – 331.

-“Congruenze pseudoortogonale in uno spazio di Riemann”, Conferința del Seminario di matematica degli Università di Bari. t. 84, 1963.

-“Grupuri discrete ale spațiului afin”, ibidem, anul XIV, nr. 4, 1963, p. 513 – 518.

-“Varieta diferenziabili e imersion degli spazi proiecttivi”, în “Rend. Seminario mat. – fiz. Milano”, t. 33, 1963, p. 87 – 101.

-“Reducerea la o formă canonică a unei suprafețe neolonome pătratică prin transformări liniare”, în “An.Univ. Buc.”, seria Nat. – Mat. – Fiz., anul XII, nr. 39, 1963, p. 9 – 13.

-“Sur une classe d'espaces homogènes, A_n ”, în “Calcutta Math. Soc. Goldner Jubilee Commemoration”, 1958 – 1959, partea a II-a, Calcutta 1963, p. 379 – 388.

-“Fundamentele teoriei generale a relativității”, I, în “St. și cercet. matem.” t. XV, nr. 3, 1964, p. 285 – 323, (în colab.).

-“Groupes discrets linéaires dans E_3 ”, în “Rev. roum. de mathém. pures et appl.”, t. IX, nr. 3, 1964, p. 245 – 252.

-“Fundamentele teoriei generale a relativității”, II, în “St. și cercet. matem., t. XV, nr. 5, 1964, p. 547-593.

-“Proprietăți globale di certi spazi a connessione affine” în “Universita e politecnica Torino, Rend. Seminario mat.” t. 22 (1962 – 1963), apărut în 1964, p. 5 – 15.

-“Alexandru Orăscu”, în “Șt. și cercet. mat.”, t. XVI, nr. 3, 1964, p. 429 – 430.

-“Sur quelques théorèmes de géométrie différentielle globale”, în “Rev. roum. de mathém. pures et appl.”, t. X. no. 2, 1965, p. 111 – 124.

-“Sur les nombres de Betti”, în “Bull. Math. de la Soc. math. et.

Phys. de la R.P.R.", t. 6 (54), nr. 3 – 4, 1962, p. 261 – 267; apărut în 1965.

-“Grupuri discrete în spațiul euclidian”, în “St. și cercet. matem.” t. XVII, nr. 1, 1965, p. 119 – 129.

-“Varietăți diferențiale și metrice naturale a spațiilor sferice și proiective”, ibidem, XVII, 2, 1964, p. 155 – 172; împreună cu “Varieta differenziabile e imersioni degli spazi proiettivi” a servit la ținerea a două conferințe, în noiembrie 1962, la Universitatea din Milano și Genova.

-“Tensori armonici și grupuri de mișcare ale unui spațiu Riemann”, “St. și cercet. matem.” VIII, 3 – 4, 1957, p. 237 – 277.

-“Determinarea transformărilor punctuale de speța trei”, ibidem, p. 447 – 456.

-“Asupra unei proprietăți a suprafețelor, “Gaz. Mat. – Fiz.” Seria A, anul XI, nr. 3, martie 1959, p. 129 – 130.

-“Cercetările matematicienilor sovietici asupra geometriilor neeuclidiene”, “An. Rom. – Sov.” Seria Mat. – Fiz., anul XIII, nr. 2, apr. – iunie 1959, p. 57 – 67.

-“Noțiunea de spațiu”, în “Viața românească”, XII, 6, iunie 1959, p. 155 – 159.

-“Cărți matematice apărute în editura Academiei R.P.R. în ultimul deceniu”, “St. și cercet. matem.”, X, 2, iul. – dec. 1959, p. 459 – 462.

-“Opera matematică a lui Gh. Tițeica”, “Natura”, 1940, p. 111.

-“La reeditarea unor lucrări de matematică”, “Contemporanul”, 48 (530), 30 sept. 1956, p. 5.

-“N.I.Lobacevski” creatorul geometriei moderne”, “Scânteia”, 1 martie 1956, p. 1.

-“Borsuk Haval și Ezmielew Wanda: Foundations of Geometry, Amsterdam – North – Hooland Publishing Company, 1960”, în “St. și cercet. mat.”, XII, 2, iul. – dec. 1961, p. 591 – 593.

-“Santier științific 1962”, “Contemp.”, 52 (794), 29 dec. 1961, p. 7.

-“Lockood E.H.: A Book of Curves , Cambridge , University Press, 1961”, în “St. și cercet. matem.”, XIII, 2, apr. – iunie 1962, p. 367 – 368.

-“About the motion group of a third species correspondence between projectives planes whose characterictisc are not parallel to a fixed direction”, “Rev. de mathématiques pures et appliquées”, VII, 4, 1962, p. 675 – 682.

-“Învățământul matematicii în școala superioară”, “Rev. Învăț. Superior”, V, 10, 1963, p. 7 – 11.

-“Lang, Serge: Introduction to Differentiable Manifolds, New – York, Interscience Publisher 1962”, în “Rev. roumaine de mathématiques pures et appliquées”, IX, 1, 1964, p. 97 – 98.

-“Interpretări geometrice în teoria proceselor Markov”, “St. cercet. matem.”, XV, 1, 1964, p. 15 – 43.

-“Lichnerowicz, A.: A Elements of Tensor. Calculus, London – Metheun New – York, John Willey, 1962, ibidem, XV, 2, 1964, p. 280 – 282.

-“Introduction to differentiable manifolds, New York. Mc. Graw - Hill, 1963, “Revue roumaine mathém. pures et appliquées”, VIII, 1964, p. 792 – 795, în colab.

-“400 de ani de la nașterea lui Galileu”, “St. și cecet. mat.”, XVII, 3, 1965, p. 471 – 472.

-“Géométrie différentielle (Tenseurs – Firmes différentielles), Paris, Masson et C-ie Éditeurs, 1963”, “Rev. roum.matém. pures appliquées”, X, 3, 1965, p. 365 – 368 (în colab.).

-“Groupes discrets dans A_3 ”, ibidem, X, 5, 1965, p. 523 – 527.

-“Sur les groupes de mouvement d’une correspondance d’espèces trois entre les plans projectifs”, ibidem, X, 6, 1965, p. 843, - 854.

-“Sur les vecteurs tangents aux spheres”, ibidem, X, 7, 1965, p. 895 – 914.

-“Conexiuni afine invariante față de grupuri discrete”, “Anal. st. Univ. Iași”, seria Matematică, 11 B, 1965, p. 363 – 381.

-“Asupra unei forme canonice comutative cu două elemente”, “Gaz. matem.”, A, LXX, 6, iunie 1965, p. 201 – 203.

-“Alexandru Myller”, “Rev. Învăț. Super.”, VII, 8, aug. 1965, p. 76 – 77.

-“ Sur le métriques relativistes à symetrie sphérique”, “Bull. Math. de la Soc. Sci. Math. de la R.S. de Roumanie”, X, 1 – 2, 1966, p. 59 – 62.

-“Sur les froupes de Lie de rang zero”, “Rev. roum. math. purres et. appliquées”, 11, 3, 1966, p. 255 – 267.

-“Matematica – la trecut, prezent și viitor. Convorbiri cu acad. Gh. Vrânceanu”, “Viața stud.”, 11, 20, 21 mai 1966, p. 8.

-“Calapso, Maria Teresa: Sulla geometria non euclidea iperbolica Rendiconti del Seminario Matematico di Messina, tomo V, 1960”, în “St. și cercet. matem.”, XVIII, 7, 1966, p. 1085 – 1087.

-“Recherches de géométrie différentielle en Roumanie”, “Rev. roum. math. pures et appl.”, 11, 9, 1966, p. 1147 – 1156.

-“Asupra teoremei lui Fermat pentru $n = 4$ ”, “Gaz. mat.”, A, LXXI, 9, sept. 1966, p. 334 – 335.

-“Thomas Tracy, Concepts from Tensor Analysis and Differential Geometry, New York, Academic Press, 1965”, în “Revue roum. math. pures et appl.”, XII, 3, 1967, p. 447.

-“O proprietate remarcabilă a torului”, “Gaz. mat.”, A, LXXII, 5, mai 1967, p. 164 – 168.

-“Sur le plongement des variétés différentiables à courbures planes négatives”, “Rev. roum. math. pures et appl.”, XIII, 7, 1968, p. 1043 – 1049.

-“Processus de Markov associés à certains groupes de Lie”, ibidem, XIII, 8, 1968, p. 1195 – 1200.

-“Asupra grupului de mișcare a spațiului octavelor”, “St. și cercet. matem” XX, 8, 1968, p. 1277 – 1284.

-“Învățământul matematicii în școala superioară”, “Rev. învăț. super.”, V, 10, 1968, p. 7 – 11.

-“Întâlniri cu Einstein. 90 de ani de la nașterea lui Albert Einstein Titanii secolului XX”, în “Cutezătorii”, III, 11, 13 martie 1969, p. 10.

-“Simion Sanielevici, profesor și om de știință”, “An Acad. R.S.România, 20 (1970), 1976, p. 133 – 142.

-“Asupra unor planificații statistice ale proceselor Markov”, “Bul. st. Inst. de Constr. Buc., XII, 4, 1969, p. 13 – 17.

-“Grupări discrete ortogonale”, “St. și cercet. Matem.”, XXIII, 2, 1971, p. 327 – 331.

-“Asupra spațiilor A_n , cu conexiune afină, ce sunt extensiuni armonice”, ibidem, XXIII, 10, 1971, p. 1593 – 1599.

-“Sur les déformations isométriques des surjeues”, “Rev. roum. math. pures et appl.”, XVII, 1, 1972, p. 117 – 141.

-“Vecteurs tangents aux espaces lenticulaires”, ibidem, XVII, 3, 1972, p. 469 – 472.

-“Sur les algèbres de Lie nilpotents à 7 dimensions dont la structure dépend d’une constante orbitaire”, ibidem, XVII, 4, 1972, p. 629 – 635.

-“Surfaces V_2 plongées dans E_4 ”, ibidem, XVIII, 1, 1973, p. 137 – 145, în colab.

-“Sur les groupes d’holonomie des espaces V_n , plongés dans E_{n+p} sans torsion”, ibidem, XIX, 1, 1974, p. 125 – 128.

-“Sur un théorème de Chern relatif à la courbure d’ une variété différentiable”, *ibidem*, XIX, 4, 1974, p. 523 – 527.

-“Sur les équations gravitationnelles”, *ibidem*, p. 529 – 534.

-“Sur une caractérisation d’ une surface fermée orientable”, *ibidem*, XX, 1, 1975, p. 119 – 120.

-“Sur les points doubles de la courbe dérivée du tréfolium”, *ibidem*, XX, 1, 1975, p. 119 – 120.

-“Sur les matrices réelles de Dirac dérivée du tréfolium”, *ibidem*, p. 121 – 126, în colab.

-“Sur les matrices réelles de Dirac”, *ibidem*, XX, 4, 1975, p. 503 – 507, în colab.

-“Postulatul lui Euclid”, “*Gaz. mat.*”, A, LXXX, 4, apr. 1975, p. 121 - 122.

-“În memoriam lui Miron Nicolescu”, “*Contemporanul*”, 27, 4 iul. 1975, p. 1, 2.

-“Some global properties of closed orientable surfaces”, “*Rev. roum. math. pures et appl.*”, XXI, 1, 1976, p. 115 – 117.

-“Sur les courbes cylindriques fermées”, *ibidem*, XXI, 5, 1976, p. 601 - 607.

-“Systèmes de Pfaff dans cinq variables”, *ibidem*, XXI, 10, 1976, p. 1455 – 1460.

-“Une interprétation géométrique de la courbure Lipschitz – Killing pour les variétés différentiables sans torsion”, *ibidem*, p. 1461 – 1464.

-“Elementele lui Euclid”, “*St. și cercet. matem.*”, XXXI, 4, iul – aug. 1979, p. 483 – 490.

-“Construcția unei suprafețe de indice de paralelism dat”, “*Șt. și cercet. mat.*”, XXIX, ian. - febr. 1977, p. 91 - 94.

-“Surfaces with positive constant on null curvature in E_4 ”, în “*Rev. roum. math. pures et appl.*”, XXII, 2 1977, p. 207 - 211, în colab.

-“Surfaces Tzitzeica”, “*An. Univ. Craiova*”, seria Mat.-Fiz.-Chim.”, 5, 1977, p. 5 - 10.

-“Espaces à connexion affine généralisée”, “*Rev. roum. math. pures et appl.*” XXII, 9, 1977. 1337 - 1342.

“Invarianti ai varietăților diferentiabile închise”, “*Șt. și cercet. mat.*”, XXIX, 5, sept. - oct. 1977, pp. 561 - 569.

-“Descompunere celulară a suprafețelor”, *ibidem*, XXIX, 6 noiemb. - dec. 1977, p. 693 - 697.

-“Courbes cylindriques fermées et formules de Călugăreanu”,

“Rev. roum. math. pures et appl.”, XXIII, 6, 1978, p. 955 - 959.

- “Concursul Tîţeica”/Craiova, 20 - 21 septembrie 1978/, “Şt. şi cercetări matematice”, XXXI, 2, mart. - apr. 1979, p. 248 - 250.

- “Differential geometry and Erlangen programme”, “Rev. roum. math. pures et appl.”, XXIV, 5, 1979, p. 829 - 835.

“Invariants centroaffines d’une surface”, ibidem, XXIV, 6, 1979, p. 979 - 982.

- “Tzitzeica fondateur de la géométrie centro - affine”, ibidem, p. 983 - 988.

- “Une interpretation géométrique du théorème de Fermat”, ibidem, XXIV, 7, 1979, p. 1137 - 1140.

- “Sur les fondements de la géométrie différentielle”, “Rev. roum. math. pures et appl.”, XXIV, 10, 1979, p. 1543 - 1549.

“Gheorghiev Gh., Despre operatorul Pompeiu - Iosif. Extinderi şi aplicaţii”, comunicare la şedinţa secţiei de Ştiinţe matematice din 16 decembrie 1978, a Academiei R.S.R., din “Memoriile secţ. şt. Acad. R.S.România, 2 (1979), 1980, p. 7 - 35.

“Congresul internaţional de matematică şi Seminarul româno - finlandez”, ibidem, XXI, 4, iul. - aug. 1974, p. 491.

“Elementele lui Euclid” “Şt. şi cercet. mat.”, XXI, 4, iul. aug. 1979, p. 483 - 490.

Diverse articole de presă

- “Solidari cu poporul chinez”, “Contemp.”, 37 (623), 19 sept. 1958, p. 1.

- În slujba culturalizării maselor. Un deceniu de activitate a Societăţii pentru răspândirea ştiinţei şi culturii”, “Munca”, XVI, 3784, 5 ian. 1960, p. 2.

- “La sărbătoarea tradiţională a învăţătorilor şi profesorilor. Este o deosebită bucurie”, “Gaz. învăţ.”, XIII, 667, 29 iun. 1962, p. 4 - 5.

- “15 ani de colaborare”, “Veac. Nou”, XIX, 5, 1 febr. 1963, p. 3.

- “Învăţământul şi ştiinţa”, în “Să organizăm un singur simpozion: Cultura României socialiste”, în “Îndrumător cultural”, XVII, 7, iulie 1964, p. 19 - 26 (şi în limbile germană şi maghiară).

- “Şcoala - perioada maximei receptivităţii”, “Scânteia tineretului”, XXII, 5253, 8 apr. 1966, p. 1, 2.

- “Dascălii care m-au învăţat carte”, “Gaz. învăţ.”, XIV, 880, 6 ian. 1967, p. 1, 4.

-“Tradiția școlii matematice românești și realizările obținute în anii puterii populare”, “An. Acad. RSR, 100, 16, anexă, 1967, p. 125 – 135.

-“Prioritate în gândirea matematică”, “Magazin”, XVIII, 881, 22 aug. 1974, p. 2.

-“Etica muncii”, “Contemp.”, 46, 8 noiemb. 1974, p. 1, 8.

-“Congresul partidului – Congresul poporului. Întemeeri”, ibidem, 48, 22 noiemb. 1974, p. 1, 12.

-“Pe drumuri îndepărtate”, ibidem, 52, 20 dec. 1974, p. 1, 2.

-“Mândrie patriotică”, ibidem, 3, 7 ian. 1975, p. 1, 2.

-“Vasile Pârvan”, ibidem, 6, 7 febr. 1975, p. 1, 2.

-“Cărți de căpătâi”, ibidem, 21, 23 mai 1975, p. 1, 2.

-“O aniversare”, ibidem, XX, 14 mai 1976, p. 1, 2.

-“Tribuna matematică”, ibidem, 7 (1580), 18 febr. 1977, p. 1, 2.

-“Profesor și discipol”, ibidem, 35, 2 sept. 1977, p. 2.

BIBLIOGRAFIE DE REFERINȚĂ

“Atti Acad.”, seria VII, vol. VI, 1927, p. 602; Yani Kentaro: “Proceedings Mathematical Society Japan”, t. XIX, 1937, p. 867 – 886 și 945 – 976; Elie Cartan: “Opere” (Oeuvres); Lucian Predescu: “Enciclopedia *Cugetarea*”, Buc., Ed. Cugetarea, 1940, p. 913; “Die Grundlehren der mathematischen Wissenschaften in Einzeldarstellungen”, vol. X, Springer Verlag, Berlin, 1954 (Schouten, J.A.: “Ricci calculus, an investigation to tensor analysis and its geometrical applications”, din colacția de mai sus); Jean Favard: “Cours de géométrie différentielle locale”, Paris, Gauthier – Villars, 1957; A.Z.Petrov: “Prostranstva Ainstaina”, Moskva, 1961; Sigurdur Helgason: “Differential Geometry and symmetric spaces”, Academic Press, New – York and London, 1962; René Taton și alții: “Histoire générale des Sciences”, t. III, vol. II, (“Le XX-ème siècle”), Paris, Presses universitaires, 1964, p. 893 – 894; “Dicționarul enciclopedic român”, vol. IV (Q-Z), Buc., Ed. Pol. 1966, p. 893 - 894; George Șt. Andonie: “Istoria matematicii în România”, vol. 2, Buc., Ed. Șt. 1966, p. 255 – 283; Gh. I. Ioniță și A. Karetchi: “Intelctuali ieșeni în lupta antifascistă”, Iași, 1971, p. 254; “Bibliografia matematică în România. Lucrări științifice 1591 – 1950”/întocmit de Eliza Roman/ Buc., Ed. Acad. R.S.R., 1972, p. 252 - 255; “Personalități ale științei. Mic dicționar”, Buc., Ed. șt. și enciclop.,

1977, p. 299; Iorgu Iordan: "Memorii", vol. III, Buc., Ed. Eminescu, 1979, p. 173; lidem, ibidem, vol. II, 1977, p. 176 C. Teleman: "Acad. Gh. Vrânceanu", "Gaz. mat.", seria A, nr. 12, 1961; Institutul de matematică al Academiei R.S.R. (Buc. și Iași) – 20 de ani de activitate, 1949 – 1969, Buc., 1970; Ion D. Teodorescu: "Școala matematică românească", "Matematica în școala generală", 1976; D. Gheorghiev și R. Miron: "Gh. Vrânceanu, fondator al geometriei moderne în România", "Gaz. mat." Nr. 10, 1979; I. Teodorescu: "Vrânceanu Gheorghe", în vol. "Personalități românești ale științelor naturii și tehnicii. Dicționar", Buc., Ed. Șt. și enciclopedică, 1982, p. 413 – 416. Teleman: "Gheorghe Vrânceanu (40 de ani de activitate în învățământul superior", "Gaz. Mat. Fiz" Seria A, 12, dec. 1961, p. 641 – 659; Gh. Gheorghiev: "Vorlesungen über Differentialgeometrie, Teil I – II, Berlin, Akademie – Verlag, 1961", în "St. și cercet. matem" 3, iul. – sept. 1963, p. 501 – 504; Nicolau Edmond: "O reușită culegere de probleme de matematici superioare", "Rev. învăț. super.", VII, 3, mart. 1965, p. 77 – 78; Ștefan, I.M.: "De la istoria geometriei la teoria relativității", "St. și tehn.", XVIII, 1, ian. 1966, p. 10, 15; Cazacu Teodor: "Științele moderne și matematizarea", interviu, "Scânteia", XXXV, 6978, 16 mai 1966, p. 4; "Academician Gh. Vrânceanu", "Gaz. învăț.", XIX, 927, 29 dec. 1967, p. 4; "Seven messengers of romanian science and art./.../ acad. G. Vrânceanu/.../", "România Today", 2, febr. 1968, p. 22; "Academician profesor Gheorghe Vrânceanu la 70 de ani", "An. Univ. Buc., Seria mat. – mec., XIX, 2, 1970, p. 7 – 8; Vălmaru, H.: "Great joys derived... from mathematics. A talk with academician Gheorghe Vrânceanu": "România today", 10 oct. 1971, p. 31 – 32; Ioana Gheorghe: "Sesiunile publice ale Academiei R.S.R.", "Contemporanul", 45 (1304), 5 noiembrie 1971, p. 2; Sorin, Virgil: "Ca om, nu poți vorbi despre viața ta fără a vorbi, în primul rând, despre munca ta"/Confesiuni/, "Magazin", XIX, 941, 18 oct. 1975, p. 5; Filimon, Mariana: "Medalioane universitare:academicianul Gheorghe Vrânceanu", "Forum", XVIII, 2, febr. 1976, p. 56 – 57; Balaban, Romulus: "Gheorghe Vrânceanu – un om sub cupola geometriei", în "Tribuna României", V, 85, 15 mai 1976, p. 6; Popovici, Iulian: "Vrânceanu, G. and Roșca R., Introduction in relativity pseudo – Riemannian geometry, București, Editura Academiei Republicii

Socieliste România, 1976”, în “St. și cercet. matem.”, XXIX, 5, sept. – oct. 1977, p. 571 – 573; Iordan, Iorgu: “Memorii”, vol. II, Buc., Ed. Eminescu, 1977, p. 176; Herivan, Mircea și Solunca, Elena: “Matematica – știință înțeleasă Dezbaterile *Contemporanului*”, participant și Gh. Vrânceanu/, în “Contemporanul”. 3, 19 ian. 1979, p.6; Marcus, Solomon: “Doi clasici: “Tîțeica și Vrânceanu, “Ecuatii”, în “Viața studentească”, XXIII, 19, 9 mai 1979, p. 2; “Academician profesor Gheorghe Vrânceanu”, “St. și cercet. matem.”, XXXI, 3, mai – iunie 1979, p. 385 – 386; “Gheorghe Vrânceanu (1900 – 1979)”, Necrolog, “Rev. roum. Mathem. pures et appl.”, XXIV, 6, 1979, p. 989 – 990; Gheorghiev Gheorghe: “Un mare matematician al lumii; Gheorghe Vrânceanu”, “Cronica”, Iași, XIV, 31, 3 aug. 1979, p. 7; “Gheorghe Vrânceanu, fondator al geometriei moderne în România”, “Gaz. mat.”, LXXXIV, 10, oct. 1979, p. 361 – 363 și în “Mat. Lapok”, LXXXIV, 10, oct. 1979, p. 361 – 363; P.P.Teodorescu: “Colocviul național de geometrie și topologie/ consacrat comemorării a 80 de ani de la nașterea regretatului profesor Gheorghe Vrânceanu, întemeietorul geometriei moderne în România/, Vaslui – Valea Hogeii – Bacău, 27 – 30 iunie 1980”, “Gaz. matem.”, LXXXVI, 4, apr. 1981, p. 174; Mironov, Alexandru: “La mulți ani în istorie, Gheorghe Vrânceanu!”, “St. și tehnică”, XXXI. 11, noiembrie 1980, p. 14; “Membrii Academiei Republicii Socialiste România decedați în anul 1979/ .../ Acad. Gheorghe Vrânceanu (30 iunie 1900 – 27 aprilie 1979)/ .../”, “An.Acad. R.S.România”, 29 (1979)., 1980, p. 363 – 415.

ZAPAN, M.

S-a născut în comuna Grajduri, județul Vaslui, în 1900, unde a urmat cursurile școlii primare.

Cursul inferior al liceului l-a urmat la Liceul Militar *Mănăstirea Dealului*, iar pe cel superior în Iași. Tot în acel oraș a urmat cursurile secției de Fizice - Chimice a Facultății de Științe a *Universității Mihăilene*.

Își susține doctoratul cu o teză asupra gazelor naturale.

Revenit în țară a fost numit asistent la A.N.E.F. – (Arenele Naționale de Educația Fizică). și chimist la Uzina “Nitrogen” de la Târnăveni (fost Dicosânmartin).

BIBLIOGRAFIE

- “Fotografia”, Buc., 1927.
- “Șeșe montaje de radio”, 1929.
- “Arma chimică”, 1932, în colaborare.
- “M.Berthelot”, f.a.
- “Cinematografia” f.a.
- “Gaze otrăvitoare întrebuințate în război” f.a.
- “Aparat de radiofonie construit de oricine”, f.a.

BIBLIOGRAFIE DE REFERINȚĂ

Lucian Predescu; “Enciclopedia *Cugetarea*”, Buc., Ed. Cugetarea, 1940, p. 923.

ZOTTA, GHEORGHE

S-a născut în Vaslui, la 20 septembrie 1886.

Rămâne orfan de tată, de copil, viața fiindu-i plină de lipsuri și dificultăți, pe care a știut să le învingă prin muncă și voință.

Cursurile școlii primare le-a urmat în orașul natal, iar pe celelalte secundare la Liceul *Internat* din Iași, pe care-l absolvă în 1907, cu diplomă de onoare.

În același an s-a înscris la *Facultatea de Drept* din București, pe care a părăsit-o imediat, revenind în Iași și înscriindu-se la *Facultatea de Științe*, unde devine licențiat în Științe naturale, în 1911, cu teza "Sur un Flagellé du type *Herpe tomonas* chez *Pyrrhocoris apterus*" La facultate a avut profesori pe Ion Simionescu, Paul Bujor, Petre Bogdan, Leon Cosmovici, Ion Borcea și Alexandru Popovici.

Fiind un pasionat al problemelor de biologie, îndrăgostit de natură, având o vie inteligență brodată pe o accentuată sete de cunoaștere, calități specifice unui om care are înclinații către cercetări științifice, Gheorghe Zotta, încă din perioada studenției, era practicant în laboratorul profesorului Paul Bujor (la care fusese angajat), găsește interesante câmpuri de cercetare la Dealul Repede de lângă Iași și în bălțile de la Cristești (sat în comuna Holboca, înglobat orașului Iași).

În laboratorul profesorului Paul Bujor, Gheorghe Zotta a descoperit, pentru prima oară în România (mai înainte de el fusese observat de francezii Léger și Duboseq) un parazit flagelat, din familia tripanosomidelor, "*Leptomonas pyrrhocoris*", primele rezultate fiind comunicate în "Analele științifice ale Universității din Iași", 1912.

Suplinește pentru un an școlar (1911 – 1912) catedrele de Științe naturale de la Seminarul *Veniamin Costache* și Liceul *Național*, ambele din Iași, precum și la gimnaziul din Huși.

În 1912 este numit șef de lucrări practice la catedra de *Zoologie animală* a Facultății de științe din București. În laboratorul profesorului D. Voinov, catedră la care se dedică muncii cu studenții.

În 1913 pleacă să se specializeze la Stațiunea zoologică de la Napoli (Italia), dar, din cauza izbucnirii războiului balcanic, este nevoit să se întoarcă în țară.

În timpul primului război mondial (1916 – 1918) se refugiază la

Iași, unde lucrează mai întâi la Laboratorul de bacteriologie, sub îndrumarea savantului Ion Cantacuzino. În acel laborator a avut norocul să întâlnească, să cunoască și să lucreze în comun cu elevii și colaboratorii unor celebri profesori universitari, ca Alexandru Slătineanu, Ion Cantacuzino, Mihai Ciucă, Alexandru Ciucă, Constantin Ionescu – Mihăiești, Ion Bălțeanu, Dimitrie Combiescu, Constantin S. Moțuș etc.

Este numit (1916) șeful Serviciului de deparazitare și triaj din gara Iași, unde obține succese remarcabile în lupta contra tifosului exantematic, acordându-i-se "Virtutea militară" de aur.

După război se întoarce în București unde suplinește Catedra de *Morfologie animală*, până la întoarcerea profesorului D. Voinov din străinătate.

În 1920 își dă demisia din postul de șef de lucrări și pleacă la Paris unde activează în cadrul Institutului *Pasteur* (prof. F. Mesnil). În laboratorul de *Histologie* de la *Collège de France* (la care face cercetări hematologice la insecte), precum și la *Muzeul de istorie naturală* (la care studiază colecțiile ihtiologice și parazitologice).

Întorcându-se în țară, în 1922, este numit subdirector al *Pescăriilor Statului*, conduse de savantul Grigore Antipa.

După ce face o călătorie de studii în Germania, este numit, la 1 octombrie 1922, organizatorul și conducătorul laboratorului de *Parazitologie* al *Institutului Cantacuzino*. Acum, Gh. Zotta își găsește adevărata sa vocație de cercetător biolog. Își reia, în *Laboratorul de parazitologie*, cercetările sale întrerupte, asupra *Leptomonas pyrrocoris*-ului, cercetări înepute la Iași și continuate în laboratorul profesorului F. Mesnil de la Institutul *Pasteur* din Paris, însusindu-și la perfecție tehnica bacteriologică. Observațiile sale asupra comportării acestor zooflagelate în diferite medii de cultură, a constituit teza sa de doctorat în științe naturale, "Observations sur la biologie du *Leptomonas pyrrocoris* dans divers milieux de culture", pe care a susținut-o la Iași, în mai 1923, președintele comisiei fiind profesorul Paul Bujor.

După susținerea doctoratului este numit conferențiar la catedra de *Piscicultură* a Academiei agricole de la Herăstrău (1 aprilie 1923).

Începând de la 1 februarie 1925 devine șeful catedrei de *Zoologie* și *Parazitologie* a *Facultății de Medicină* din București, unde predă cursuri timp de 17 ani, până în 1942. În această perioadă a făcut studii asupra *Anofelidelor* și a participat la lupta contra paludismului în țara noastră, în 1926 fiind numit consilier tehnic pentru palud-

ism, în cadrul Ministerului Sănătății. A participat la congresele internaționale de malarie și boli tropicale din Franța, Belgia, Algeria și Turcia.

Deasemenea, a îndeplinit următoarele funcții și a activat după cum urmează:

-cercetător la *Institut für Schiffs und Tropenkrankheiten* din Hamburg (1929), în laboratorul prof. E. Martini;

-conduce campania antimalarică din România (1929);

-șef al secției de *Entomologie medicală și Parazitologie* a Institutului Cantacuzino (1932);

-face călătorie de studii în țară, împreună cu prof. E. Martini, pentru a cerceta rasele de anofeli și răspândirea paludismului în România (1933);

-lucrează la prepararea vaccinului antiexantematic în laboratoarele din Lvov – Polonia (1933, cu prof. R. Weigl) și Roma (1934, la *Stația pentru lupta antimalarică*);

-întreprinde călătorii de studii, sub suspiciile *Organizației de igienă* de pe lângă *Liga Națiunilor*, în Macedonia, Muntenegru, Croația, Dalmația, unde studiază repartiția anofelilor în aceste regiuni (1934 – 1936);

-participă la Congresul internațional de la Istanbul (1938);

-deși bolnav de inimă și de tifos exantematic, răspunde unei invitații din Sofia (1940), unde se duce să țină o conferință în domeniul malariologiei;

-face o călătorie de cercetare în Dobrogea și în sudul Moldovei (1940).

La 22 august 1942, Gheorghe Zotta încetează din viață.

Activitatea sa s-a desfășurat în trei direcții:

a) parazitologiei și hematologiei; ca elev al lui Ion Cantacuzino a cercetat biologia și cultivarea Flagelatelor parazite și filiația elementelor sanguine la diverse insecte, precum și variația formulei leucocitare în legătură cu inanția;

b) studii sistematice ecologice și zoogeografice relativ la Culicidele din România;

c) transmiterea tifosului exantematic și a vaccinației antiexantematice.

Gheorghe Zotta este descoperitorul unei specii necunoscute: *Lep-tomonas panorpae*.

În domeniul citologiei, a descris pentru prima oară parazomii din tubii ovarieni de la Hemiptere (*Notonecta*, *Naucoris*).

În domeniul Hematologiei a studiat leucocitele insectelor și filiația lor.

A studiat, în colaborare, metabolismul zahărului sanguin la cobaii infectați cu *Trypanosoma* lui Bruce.

A cercetat rasele de anofeli, repartitia și rolul lor în răspândirea paludismului în țara noastră și din Iugoslavia. A arătat că malarie se poate transmite de la maimuțe inferioare, la om. Rezultatele cercetărilor sale, în acest domeniu, au făcut din Gheorghe Zotta o autoritate recunoscută pe plan european.

Concluzia la care ajunge Zotta, în domeniul transmiterii tifosului exantematic, este că boala se transmite, ca și la cobai, prin piele, în contact cu dejectiile păduchilor purtători de *Rickettsia* lui Prowazek.

A reușit să obțină un ser antiexantematic din plămâni de șoareci, de guzganii, de iepuri și de câini.

A studiat, în colaborare, paraziții intestinali, arătând frecvența lor în România.

Dintre elevii săi amintim pe celebrul parazitolog Virgil Nitzulescu.

BIBLIOGRAFIE

Dintre lucrările sale publicate, amintim doar:

-“Quasillagilism un nou ciliat din Marea Neagră”, în “Natura”, anul XII, nr. 3, ian. 1923, p. 34.

-“Asupra schimbărilor periodice ale așezării tonului comun”, ibidem, XII, 3, ian. 1923, p. 36.

-“Studiile de perlă de pe coasta Madagascarului”, ibidem, p. 36.

-“Lăcustele”, ibidem, XII, 4, febr. 1923, p. 16 – 23.

-“Sur la transmission expérimentale du *Lepromonas pyrrochoris*”, în “Soc. Biol. Paris”, LXXXIV, 1921, p. 135 – 137.

-“Un *Leptomonas* du type *Ledavidi* Laf. chez des Euphor est de France”, ibidem p. 226 – 228.

-“La granulation azurophile dans les léucocytes de *Carausius* (*Dixippus morosus* et de la Chenille de *Galleria melonella*)”, ibidem, p. 928.

-“Sur l'existence des parasomes dans les néphropsagocates de *Chirocephalus diaphanus*. Prév.”, ibidem, p. 1028 – 1030.

-“Sur la plage azurophile des léucocytes de *Pyrrochoris apterus*”, ibidem, p. 1030 - 1032.

-“Les léucocytes du sang du *Carausius morosus*”, ibidem, XLXXXVII, 1922, p. 1227 – 1229.

-“*Leptomonas familiaris* parasite du tube digestive du *Lygaeus*

falimiaris en Roumanie”, ibidem, LXXXVIII, 1923, p. 285 – 287.

-“Culture du Leptomonas Pyrrhocris en milieu d’organes stérilisés”, ibidem, p. 283 – 285.

-“L’activité favorisant de la catalase du foie de veau sur le développement du Leptomonas pyrrhocris dans le bouillon glucosé”, ibidem, p. 1350.

-“Observation sur la biologie du Leptomonas pyrrhocris dans divers milieux de culture”, teză de doctorat, 1923, “Ann. Sci. de l’Univ. Jassy”, 106, p. cu fig. t. XII, no. 1 – 2, 1923, p. 35 – 97.

-“Sur la culture en milieu N.N.N. du Leptomonas pyrrhocris”, “Soc. Biol. Paris”, LXXXIV, 1921, p. 822 – 844.

-“Sur l’inversion de la formule léucocytaire dans l’inanition”, “Rev. št. V. Adamachi”, Iași, XVI, 1, 1930, p. 62.

-“Hommage à la mémoire du professeur Cantacuzène”, Buc., 1934, p. 807 – 815.

-“Anofolismul și paludismul în Romania”, conferință la “Congresul Internațional de Malarie și Boli Tropicale”, Istanbul, 1938.

-“Rasele de Anopheles maculipennis”, conferință, Sofia, iunie, 1940.

“Sur un Flagellé du type Herpetomonas chez Pyrrhocris apterus”, teză de licență, Iași, 1912.

-Notă asupra tripanosmidului Leptomonas pyrrhocris/, “Ann. Sci. de l’Univ. de Jassy”, tome VII, no. 3, 1912.

În afara acestor lucrări, prof. univ. dr. Gheorghe Zotta are publicate lucrări în “Comtes Rendus Société de Biologie”, tome 76, 1915, p. 469; ibidem, tome 84, I, 1921, p. 822; ibidem, tome 84, II, 1921, p. 135; ibidem, p. 1030; ibidem, t. 87, 1922, p. 268; ibidem, p. 277; ibidem, t. 88, I, 1923, p. 281, 913, 1350; ibidem, t. 91, II, 1923, p. 17 – 24, 752; “Annales scientifiques de l’ Univ. de Jassy”, t. XII, 23, p. 35 - 97; “Comptes Rendus de la Société de Biologie”, Paris, tome 88, I, 1924, p. 281; tome 90, II, 1924, p. 141; tome 92, I, 1925, p. 547; “Bulletin de la Société Pathologique Expérimentale”, tome XX, 1927, p. 801 – 811; “Archives Roumaines Expérimentale et Microbiologie”, t. V, 1932, p. 133 – 176; “Comptes Rendus de la Société de Biologie”, Paris, t. 98, 1928, p. 1458; “Archives Roumaines de Pathologie expérimentale et de Biologie”, Paris, t. 102, 1929, p. 129; ibidem, t. 108, 1931, p. 1299; ibidem, t. 110, 1932, p. 1222; “Archives Roumaines de Pathologie

expérimentale er de Microbiologie”, t. VII, 1934,, p. 135 – 205;”Comptes Rendnes de la Société de Biologie”, Paris, t. 98, 1928, p. 1458; “Archives Roumaines de pathologie Experimentale et de Microbiologie”, t. II, 1928, p. 55 - 75; “Compes Rendus de la Société de Biologia”, Paris, t. 102, 1929, p. 129; ibidem, t. 108, 1931, p. 1299; ibidem, t. 110, 1932, p. 1222; “Archives Roumaines de Pathologia Experimentală et de Micribiologie”, t. VII, 1934, p. 135 - 205; “Comptes Rendus de la Société de Biologie”, Paris, t. 98, 1928, p. 1458; “Archives Roumaines de Pathologie expérimentale et de Microbiologie”, t. II, 1929, p. 55 – 75; “Comptes Rendus de la Société de Biologie”, Paris, t. 102, 1929, p. 129; ibidem, t. 108, 1931, p. 1299; ibidem, t. 110, 1932, p. 1222; “Archives Roumaines de Pathologie expérimental et de Microbiologie”, t. VII, 1934, p. 135 – 205; “Comptes rendus de la Société de Biologie”, Paris, t. 114, p. 314 ; ibidem, t. 115, 1934, p. 1911; “Archives Roumanes expérimentale et Microbiologie”, t. VIII, 4, 1935, p. 427 – 447; “Comptes Remdus de la Société de Biologie”, Paris, t. 123, p. 82; “Archives Roumaines de Pathologie expérimentale et Microbiologie”, t. XI, 1938, p. 209 – 246; “C.H. Malaria”, 277, 1939 și în “Bulletin Scintifique de L’Académie Roumaine”, t. 23, 2, 1940, p. 73 – 87; “Bull. Acad. Médecine Roumaine”, t. XI, 1 – 2, 1941; ibidem, t. XI, 4, 1941, și în “Zeitschrift für Hygiene und Infektionskrankheiten”, t. 123, 1942, și Revista Științelor Medicale”, 5 – 6, 1942, p. 385 – 402; ibidem, 1, 1942 și 2, 1942.

BIBLIOGRAFIE DE REFERINȚĂ

“Natura”, XI, 1 noiemb. 194, p. 69, 70; C. Motăș: “Profesorul Gheorghe Zotta” în “Buletinul Academiei de Științe din România”, nr. 11, Buc., Ed. Cartea românească, 1943, p. 15 p.

PERSONALITĂȚI VASLUIENE NEINCLUSE ÎN ACEST VOLUM

Înserăm numele personalităților vasluiene neincluse în acest volum din cauza lipsei datelor biografice și bibliografice. Lăsam în seama cercetătorilor vasluieni să obțină datele necesare și să le facă cunoscute.

Neîndoios, această listă se cere completată cu alte nume și, probabil, forurile culturale vasluiene și cititorii volumului, vor face această strădanie.

- ALBU, AURAȘ, ziarist
- AGAFIȚEI MIHAI, general
- ANIȚEI, AUREL, pictor
- ANDRONIC, ALEXANDRU, arheolog
- AXINTE, URICARIU, om de cultură
- BABAN, IOAN, scriitor
- BELIGAN, RADU, actor
- BUCIUCEANU - BOTEZ, TAMARA, actriță
- BURAGA,COSTACHE, arheolog
- BUSUIOC, NICOLAE, publicist
- CANCEL, PETRE, profesor universitar
- CATARAMĂ VASILE - ION, scriitor
- CATARGIU LASCĂR,politician
- CÂRJĂ, VICTOR - OVIDIU,prof. universitar doctor matematică
- COSTĂCHESCU, ?, general
- CREMER, ISIDOR, prof. universitar
- DOBRESCU, GIOCONDA, prof. universitar doctor med.
- DONOSE, VICENȚIU, scriitor
- DOSPINESCU IOAN, prof. Junimist
- ENACHE, ION, poet
- FOTACHE, CONSTANTIN, general
- FOTACHE, CHEORGHE, general
- GHEORGHIU, ROMEO, regizor de operă

- GHINEA, CONSTANTIN - MATEI, hatman, logofăt
- GHINEA – PRISECARU SANDA, poetă
- HAIDU, IOSIF, pictor
- JORNESCU,?, prof. univ.
- LEFTER, ION - IANC, poet, publicist, ziarist
- MAFTEI IONEL, prozator, cercetător, publicist
- MARIN, DUMITRU, scriitor, publicist
- MĂRCULESCU, OCTAVIAN, scriitor
- MITRU, VALER, scriitor, ziarist
- MITRU VASILE, scriitor
- MURGESCU COSTIN, acad., prof. universitar economist, acad.
- OLARU, PAUL, pictor
- PHILIPESCU, GHEORGHE, compozitor
- POPA, VIRGIL, artist plastic
- POPOVICI, CONSTANTIN – IOAN, artist plastic, sculptor
- PRACSIU TEODOR, prof., scriitor, ziarist
- RADOVICI, CONSTANTIN, actor
- RAVEICA, TITUS, prof. univ.
- RĂȘCANU, ION, general
- RĂȘCANU, TEODOR, scriitor
- SAVA, DOINA - MIHAELA, poet
- SAVU, ALEXANDRU, prof. universitar de geografie
- SOROHAN, ELVIRA, lector universitar dr. filosofie, poet
- STOICESCU C. CONSTANTIN, prof. univ.
- ȘOITU, CONSTANTIN, conf. univ. dr., în matem.
- ȘUBĂ CONSTANTIN, actor
- TIKTIN, (Hariton) HEIMANN, filolog m. o. Acad. Rom.
- ȚÂRCĂ, ION, general
- VASILIU, GRIGORE , scriitor
- ZADIK, GHEORGHE, general
- ZELTER - SĂRĂȚEANU, ziarist

PAPADIMA, Ovidiu	Sinoe – Mîhai Viteazul - Constanța 23 iunie 1909	București 26 iunie 1996	șc. pr. Negrești-Vaslui	dr. în filol., folklorist, cercetător literar	3
PARFENE, Constantin	Bogdana – Tutova 16 mai 1929	-	L.M.K.	prof. univ. dr. filologie, publ., scriitor	35
PARTENI – ANTONI, Cezar	Iași, 28 iunie 1900	București 12 decembrie 1956	L.M.K.	prof. univ. dr. electronica	41
PASCU, Iuliu (Grigore)	Codăești – Vaalui 1892	?	naștere	prof. univ. dr. drept	46
PASTIA, Mihai	Huși – Fălcuș, 1 martie 1860	Iași, 16 iunie 1928		prof. politician socialist	48
PERJU, Constantin	Fundu – Văii – Poenești- Vs. 24 februarie 1906	? ?	naștere	oficer aeriș. aviator	55
PETALA, Nicolae	Vaslui, 23 august 1869	București 1947	șc. pr. Vaslui, naștere	general, editor.	58
PETIT, Eugen	Iași 28 ianuarie 1882	? ?	judecător Tribunalul Vaslui	Consilier Înalta Curte Casție	63
PETRĂCHESCU (PETRACHE), T. Eliza	Vaslui iunie 1916	București 4 martie 1977	Lic. Vaalui,	actriță naștere	65
POGOR AL. Vasile	Pogorăști – Botoșani 1792	Iași 10 decembrie 1857- Vaslui	moșier Stângaci - Vs.	comis. presc. scriitor, traducător	72
POPA T. Grigore	Șurănești (Emil Racoviță) –Dănești – Vs. 1 mai 1892	? iunie 1948	șc. pr. Șurănești, naștere	prof. univ. dr. în medicină, om de cultură	79
POPESCU C. Spiridon	Rogojeni – Suceveni-Covurlui 13 august 1864	București, 8 mai 1933	prof. Vaslui	scriitor, prof.	146
POPOVICI Gr. Ioan	Codăești – Vaslui 1907	? ?	naștere	sculptor	164
POPOVICI, Liviu – Radu	Iași, 24 octombrie 1920	? 1974	șc. pr. Vaslui	medic	165
POTOP D. Aurel	Subuleț – Tansa – Vaslui 1903	? ?	naștere	prof. univ. dr. fizică	166
PREZAN, Constantina	Butnănu - Ilforv 27 ianuarie 1861	București august 1943	șc. pr. Vaslui, naștere	mareșal	168
PRUTEANU, Aglae	Vaslui, 22 octombrie 1866	Iași, 28 martie 1941	șc.pr.Vaslui, pension particular Vs.,	actriță naștere	189

RACoviȚĂ, Gh. Emil	Iași, 15 noiembrie 1868	Chișinău 10 noiembrie 1947	deputat de Vaslui boier din Surlănești	acad. prof. dr. biologie	205
RACoviȚĂ N. Gheorghe	Șurlănești - Vaslui 1801	? 1876	pres. Tribunal Vaslui, naștere	ban, agl.	230
RACoviȚĂ I. Gheorghe	Șurlănești - Vaslui 1839	Franța 9/22 ianuarie 1913	deputat de Vaslui, naștere	magistrat, juninist	231
RACoviȚĂ N. Ion	Șurlănești - Vaslui 1776	? 1854	furajieral armatei V.s. Pres. Tribun. Vaslui, naștere	spătar, posternic, agl. naștere	233
RACoviȚĂ, Mihail	Cicredia - Dănești - Vs. (Zimărești, Lălcăeni - Dumănești - Vaslui)	? ?	naștere	general, deputat	234
RACoviȚĂ I. Nicolae	Șurlănești - Vaslui 15 mai 1827	? 1894	prefect de Vaslui, naștere	comis, clucer	235
RADU, Gh. Constantin	Tătărușeni - Dănești - Vaslui 25 mai 1913	? ?	șc. pr. Dănești - Vaslui, naștere	preot, folclorist, etnolog.	236
RĂȘCANU D. Alexandru	Buhărești - Vaslui 27 august 1864	București 22 februarie 1929	șc. pr. Buhărești, naștere	licent. Drept, senator.	237
RĂȘCANU, Theodor	Iași 4/17 noiembrie 1888	? ?	editonul ziarului "Lumina" Vs.; retras la Buhărești	dr. în drept și ec., romancier, publicist, gazetar	238
ROSETTI I. Dumitru	Iași 6 octombrie 1830	Iași 21 septembrie 1903	Senator și consilier în Cons. gen. Jud. Vs.	licent. în drept al Divanului ad-hoc, ministru	240
ROSETTI C. (Scarlat)	1790 (?), 1802 (?)	? 1872	ispărnac de Vaslui	traducător, contă, ministru	242

ROSETTI, G. Theodor	Solești - Va; Iași (?) 4 mai 1837	București 17 iulie 1923	prefect, pres. Cons., pres. Trib. Jud. Vaslui	dr. în drept, creatorul Junimii	243
SANDU - ALDEA S. Constantin (PETREA S. Constantin)	Tichilești - Brăila 14 noiembrie 1874	București 21 martie 1927	conferențiar Ferma Laza - Vaslui	scriitor, licent. Agronomie, publicist	270
SAVA - GOIU, N. Gheorghe	Vaslui 1/14 iulie 1875	Iași, aprilie 1940	sc. pr. Vaslui, naștere	general - medic	298
SILVESTRU, Valentin	Vaslui, 20 octombrie 1924	București 16 noiembrie 1996	sc. pr. Schimb-Vaslui, naștere	prof. teatologie, filmologie, critic de teatru, scriitor, ziarist etc.	299
SION I. Costandin	Iași, 7 septembrie 1795	Iași, 15 (23) febr. 1862	boier Coșești - Vaslui	memorialist, traducător	384
SION, Gheorghe	Marmorîța (Bucevina) 22 mai 1822	București 1 octombrie 1892	copăria și moșia la Hârșova (Rahova) Va.	poet, memorialist, dramaturg, v.d.r.	389
STOIDE A. Constantin	Cucuteni - Lețcani - Iași 3 septembrie 1902	? ?	L.M.K	dr. în ist., cercetător, istoric	473
TALAZ, George (ANTONESCU Gheorghe)	Toporași - Pungești - Va. 15 octombrie 1898	București 2 martie 1973	sc. pr. Toporași, naștere, ucenic Pungești	activist cultural, poet, pictor,	480
TĂNASE, Constantin	Vaslui 5 iulie 1880	București 29 august 1945	sc. pr. Vaslui, L.M.K., în vîlt. Hârșoveni, naștere	actor, învățător	491
TOPORESCU, Ernest	Vaslui, 25 mai 1887	? ?	sc. pr. Vaslui, L.M.K., naștere	prof. univ. dr. chimie	501
TRIFAN N. Nicolae	Dănești - Vaslui 1923	-	sc. pr. Dănești - Vaslui, naștere	dr. în medicină	505
TURCANU Gh. Constantin	Vaslui, 1 martie 1854	? 14/15 noiembrie 1932	muncitor Vaslui, naștere	erou național	507

TURCANU Ion	Moara Grecilor - Vaslui 22 iunie 1897	? ?	șc. pr. Vaslui, L.M.K., naștere	poet, publicist	512
VASILIU - BEREASA Gh. Dimitrie	Bereasa - Dănești - Vaslui 21 august 1900	? 15 august 1962	șc. pr. Vaslui, L.M.K., naștere	scriitor, funcț.	513
VĂNĂTORU, Sorin	Negrești - Vaslui 9 noiembrie 1912	? -	naștere	prof. compozit, dirijor, publicist	515
VOINESCU, George	Iași 24 noiembrie 1918	? ?	L.M.K.	romancier, caricaturist, dramaturg, actor, desenator	518
VOLANSCHI, Dimitrie	Tecuci, 28 iulie 1877	București 26 iunie 1940	Trib. Judecăt. Vaslui	pres. Înaței Curții de Casație	519
VRABIE Gh. Dumitru	Tuțcani-Mihășteni - Covurlui 25 august 1929		șc. pr. Tuțcani, învăț., Costești - Vs.	prof., univ. dr. psihologie	520
VRÂNCEANU C. Gheorghe	Valea Hogii-Dougele- Vs. 30 iunie 1900	București 27 august 1979	șc. pr. Valea Hogii, - Vs. L.M.K., naștere	Acad. prof. dr. doc. matemat.	531
ZAPAN, M.	Grajduți - Vaslui 1900	? ?	șc. pr. Grajduri- Vs., naștere	dr. în chimie	555
ZOTTA, Gheorghe	Vaslui, 20 septembrie 1886	București 22 august 1942	șc. pr. Vaslui, naștere	prof. univ. dr. biologie,	556

*)Abreviere din Tabel sinoptic

-acad. = academician
-asist. = asistent universitar
-Cas. = Casație (Curtea de ...)
-cercet. = cercetător
-conf. = conferențiar (universitar)
-const. = construcții (facultate)
-dir. = director
-doc. = docent (universitar)

-dr. = doctor
- ec. = economie
- elem. = elementară (școală)
- ist. = istorie
-învăț. = învățător
-L.K.M. = Liceul *Mihail Kogălniceanu*
- matem. = matematică
- m. = membru

-preș. = președinte
- pr. = primară (școală)
-prof. = profesor
-șc. = școală
-șt. = științe (discipline)
- Trib. = Tribunal
-univ. = universitar
-Vs. = Vaslui

**Tipar executat la
S.C. ODEON S.R.L. Vaslui
Str. Andrei Mureșanu nr. 22
Tel: 035/316.184, fax: 035/312.692
sub comanda nr. 10/18.01.2001
format A5**

I.S.B.N. 973-8049-25-3

